

**MIKES KELEMEN ÖSSZES MŰVEI
III.**

**MULATSÁGOS NAPOK
ÉS MÁS FORDÍTÁSOK**

**SAJTÓ ALÁ RENDEZTE
HOPP LAJOS**

TARTALOM

MULATTSÁGOS NAPOK

AZ ELEONORA DE VALESCO. HISTORIÁJA

A RÁKIMA HISTORIÁJA

A PONTHIÖI FEJDELEM ASZONYNAK HISTORIÁJA

A DONA ELVIR DE ZUÁRÉ HISTORIÁJA

AZ ÁNGLIAI KIRÁLYNAK. ETELREDNEK HISTORIAJA

A CLEODON HISTORIÁJA

A KERESZTNEK KIRÁLYI UTTYA

ELSŐ KÖNYV.

Hogy micsoda készületben kel lenni azoknak,
kik a kereszt uttyára akarják adni magokat.

MASODIK KÖNYV

A kereszt hordozásnak leg jobb modgyárol.

HARMADIK KÖNYV.

A kereszt hordozásnak hasznairol.

KERESZTÉNYI GONDOLATOK

HOGY MICSODA TISZTA SZOKÁSOKAT

KIVÁN A KERESZTÉNYYSÉG

IMÁDSÁG

AZ ÉLETNEK RENDÉRÖL.

A SZÓ HORDÁSRÓL.

A KRISTUS JÉBUS ÉLETÉNEK HISTORIAJA

ELÖL JÁRÓ BESZÉD

ELSŐ KÖNYV.

A mely magában foglallya mind azt. valami lett,
keresztelő szent jános fogantatásátol fogvást.
akristus prédikállásának. első esztendeiig.

MASODIK KÖNYV

Mely magában foglallya a mit akristus tselekedet
predikállásának. két első esztendejiben.

HARMADIK KÖNYV.

Mely magában foglallya mind azt valamit a kristus tselekedet,
predikállásának harmadik esztendejében.

NEGYEDIK KÖNYV.

Hogy mit tselekedet jésus. jérusálemben, gyözedelmesen
bé menetelétől fogvást menyben meneteléig.

A VALÓSÁGOS KERESZTÉNYEKNEK. TÜKÖRE

MULATTSÁGOS NAPOK

Rodosto 1745.

18 8bris

Kegyed olvasó. ha az ételt, az italt, melyek testi tselekedetek, az Isten ditséretire, és lelkünk hasznára kell fordítanunk. szent pál szerént, ebből következik hogy a beszédinknek, és még a mulattságinknak is olyanoknak kell lenni, a melyekben ditsértessék az Istennek szent neve, mind pedig magunknak. és másoknak lelki vagy testi hasznokra szolgállyanak. ugyan ezen vegre is adom elődbe, ezen hat uri személyeknek hat napig tartó beszélgetéseket, a melyek mind az elmének mulattságára, és hasznára mind a szívnek meg jobbitására lehetnek. meg láthatni ebben a könyvben, hogy mitsoda szép dolog ajó erkölcsel való hajlandóság, és tselekedet, és mitsoda gyalázatos arendeletlen indulat, és tselekedet. a jó erkölcsöt sokszor az Isten homályba szokta hagyni, egy kevés ideig, de tsak azért. hogy a ki tessék azután nagyob fényeséggel. és hogy azt mindenek tsudallyák, szeressék. és kövessék, és ennek jutalmát. két féle képen veszik, ebben a könyvben sok szép jó erkölcsüeket. és nemesi indulatuakat látz, a melyek még ez életben hasznokra vált. és az olyanokat kövessed. ellenbe pedig, sokaknak rossz hajlandóságok szégyenekre, és veszedelmekre fordult. és ezeket kerüllyed. kérem az Istent adgya, hogy ne tsak mulattságál. de hasznal olvassad.

Mulatságos Napok.

Minek előtte hat fő renden lévő személyekről szoltyak, szükséges elsöben hogy meg üsmértessem, ki légyen az a fő renden lévő aszszony. akinek házához gyülekeztek rend szerént, azok az uriszemélyek, ezt az uri aszszont hitták Honoriának, aki is negyven esztendös korában, két esztendös özvegy lévén, nem tsak sok joszágat. de még nagy okoságat, és jó erkölcsöket bövölködött. joszágat, házat, tselédit, igen szép rendbe tudta tartani. és mint hogy az ő okos és betsületes maga viselése mindeneknek tettzet. azért minden féle fő renden lévő urak. és aszszonyok. az ő udvarlására igen gyakorta el mentenek. és nála tisztességes mulatságokat találtak. egy szoval az ő szép rendbe való háza, példája volt az egész tartománynak. ez az uri aszszony, nem hejában hordozta a maga nevét. mivel ha másokat meg tudot betsülneni. a tiszteletet. és a betsületet másoktól igen meg várta.

Ennek az uri aszszonynak. nem volt több gyermeke egy leányánál, akiben volt minden gyönyörüsége, ezért is minden okoságát, és elméjét tsak arra fordította. hogy azt, a jó erkölcsöket fel ékesithesse, és a mindenkori foglalatossága a volt. hogy a leányát meg tanithassa. mind arra, a mi kívántatik egy uri személyhez, és egy jó gazdaszszonyhoz.

Ennek a kis aszszonynak neve volt hilária, tizen négy esztendös lévén, jegyben is vagyon. az ő szépsége ha felyül nem halad is mindeneket, de az ő jó erkölcsö, okossága, sokakat felyül halad. az ő kegyes, és értelmes beszédit mindenek tsudállják. olly iffiu leányba, de az vigg, nyájas, és tréfás természetiért, minden kis aszszonyok szeretik. és mindenek tisztelik. jól is viseli a maga nevét.

Ne tsudálljuk tehát hogy ha az ilyen házat sok iffiu urak, és kis aszszonyok gyakorolták. de atöb fő renden lévő kis aszszonyok közül, kivált kettö legg nagyob barátságban valának hiláriával. és az ő egymáshoz való hajlandóságokat., leg inkább az egy másal való atyafiság indította fel benne.

Az egyikét ennek a kettönek hitták, Constantiának, ennek a szépségit tsak a kép iró irhatná le, mivel mása nem volt a tartományba. ennek minden maga viselése természete, jó erkölcsö, szeretetre, és tiszteletre méltó volt, keveset beszélt, de okosan. és minden szavára igen vigyázot., eméltán viselte a maga nevét, mert minden szavában, és tselekedetében álhatatos volt.

A másodikat hitták Victoriának, erre valóságat illet ez a név, mivel ennek szépsége, szép természete, és jó erkölcsö, minden szivet meg gyözöt, és rabsága alá vetette,

Ez a három kis aszszony mint hogy együt laktanak kivált télben, a szamos mellet lévő szép városban. azért minden nap a hilária anyához jártak, dolgozni, és magokat mulatni. de mint hogy ez a három kis aszszony mindenek jegybe volt, a mátkájoknak is szokások volt minden nap ugyan azon idő tályba a honoria házához el menni, és ott mátkájoknak udvarlani,

A hilária mátkáját. nevezték. juliusnak, a Constantiáját octáviusnak, a victoriáját, váleriusnak, ezek mind olyan nagy fő renden lévő iffiu urak valának akik mind az iskolájokat el végezvén. mind más tudományokban részesek lévén, alkalmasak valának az ország szolgálatyára, ezekben mind a jó erkölcs, mind az okoság bövölködöt.

Ilyen ritka szépségü, és jó erkölcsü személyek töltének el tehát. egy telet, és a tavasznak felét az egy más közöt való mulatságban. a honoria házában, de ezt a társaságot, nem tsak ahajlandóság. és a szeretet foglalta esze, hanem még az atyafiság is. mivel ugy eset. hogy a férfiak is atyafiasok voltak egy másal, ezen személyeknek társaságban. igen gyönyörködöt

honorია. és kedvesen halgatta. nyájás beszédgyeket, és mint hogy tanult aszony. sokszor olyan beszédeket hozott elé, a melyekből tanulhattak., és elejekbe adta az életnek modgyát. a sok nyájás beszélgetés és mulattság után. atél. és a tavasznak fele el telvén. de aszeretet meg maradván, azon gondolkodának, hogy miképpen vehetnék reá honoríát, hogy avaroshoz leg közeleb való jóságában ki vinné őket, ahol együt tölthetnének ha tsak egy hetet is lakadalmok előtt, mivel tizen ött nap mulva együt kellett meg lenni lakadalmoknak. és lakadalmok után. el kellett válni egy mástol; Constantia. és viktorია mondák erre. mint egy keservesen [egy-keservesen], édes hiláriám mindnyájan ki mehetnek.. de mi it maradjunk. mert talám az anyáink el nem botsátanak minket, oh! édes nénem azon ne busuly. mondá hilária. mert minden sebemből ki szedem az eszemet., és azon leszek hogy mindnyájan ki mehessünk. ha lehet, hanem holnap azon tanátsot tarttsunk, hogy miképpen vihessük végben ezt a nagy országos dolgot., és ha engemet tenne az egész gyülekezet fő tanácsnak. reménlem hogy hasznos tanácsot adnék. erre mindenik reá álla, de kivált julius neveté beszédit.

Másnap esze gyülvén, szerentséjekre ugy történék hogy honoríának valamel dolga érkezék, és ahoz kellett látni, azomba atanátsok. el kezdék avégezést, ki egy tanátsot, ki mást monda, hilária pedig nagy vigan fel kele tanátsi székből. és mondá. mint hogy az egész tanács engemet választot fejének, és hogy időt ne veszessünk, mivel ha honoria bé talál jöni, a tanácsnak félben kell szakadni. hanem itt két dologrol vagyon akérdés. az egyike, hogy kit választunk követnek, aki meg jelentse az anyámnak nagy szándékunkat. a második. hogy lehet végben vinni hogy Constantiát, és victoriát él botsása az anyok, de ezt az utolso dolgot én magamra vállalom., hanem, ha a nemes gyűlés jónak talállya. arra igen jó leszen ő kegyelme. mutatván kegyesen juliusra. azon kívül is fő tanatsosa honoríának. ezt mindnyájan helyesnek találták. fő képpen julius. a ki mindenben kedvit akarta keresni hilariának. julius jó szivel magára vállalván akövettséget. ugyan azon estve meg is jelenté adolgot honoríának. és meg is nyeré.

Más nap mindnyájan együt lévén., honoria, aki az emberséget igen tudta. mondá. értettem örömel. hogy a szép társaságnak a legyen kedve. hogy ki vigyem valamely jóságomba. egy néhány napig való mulattságra. én azt nem tsak örömmel. de jó szivel meg is tselekeszem. nagy betsületnek tartván. ha ilyen uri személyeknek valamiben kedvit találhatom. azért mindgyárt. rendelést is teszek. hogy a tisztartomnak mindenre gondgya légyen, vagyon nékem két orányi földre szép házam, és kertem. gondolom hogy oda jó lesz ki mennünk, és meg parantsolom hogy mindeneket készen tarttsanak. hanem már azt lássuk hogy mikor. tettzik, és mely napra a nemes tarsaságnak ki menni, hogy pedig az időt hejában ne töltsük a mely igen rövid a lakadalmokig, az én gondolatom a, hogy ma péntek lévén., holnap mindent el készítetek. vasárnap. az Isteni szolgálatot végbe vivén. és együt ebédelvén., negy orakor meg indullyunk. és idején oda érkezünk. ót vatsora készen fog várni, az egész hetet ót tölthetyük. és innep nem lévén ajövö héten. az Isteni szolgálatot sem mulattyuk el. azegész szép. társaság ezt nagyon meg köszövnén honoríának, hilária mondá az anyának. de még it nagy akadály vagyon hátra, mitsoda. kérdé honoria. hilária tsak mint egy félben kezdé meg mondani adolgot, ugy hogy az anya nem érthette meg, mond meg hát mondá honoria. mitsoda akadály a had tudgyam. nám örömdben nem is tudcz szolni. ha meg kell a dolgot mondani aperte. mondá hilária. édes anyám a nem egyéb. hanem Constantia, és victoria attol tartanak. hogy az anyok el nem botsátyák őket. oh! ha tsak a. mondá honoria, a leg kisseb. nagy dolog volna. a. ha én azt végbe nem vihetném. abban pedig bizonyos vagyok hogy végbe viszem. azok az uri aszonyok tudgyák. hogy ugy szeretem leányokat és ugy vigyázok reájok. valamint reád. azért mindgyárt el is megyek hozájok. és el kérem őket, honoria ezt is szerencsésen véghez vivén, tudtára adá az egész társaságnak hogy vasárnap. ki ki készen légyen, noha a kis aszonyok azt akarták volna, hogy mindgyárt meg indulhassanak. mivel péntektől fogvást. az vasárnapig

valo idő nekik igen hosznak tették. mind azon által. kételenek valának békeséges türesem lenni.

Vasárnap, az az igen várt idő el érkezvén. az Isteni szolgálat után. az egész társaság ebéd tálba honoria házához gyülekezvén, a jó ebédhez le ülének. és vigan ettenek, a kis aszonyokon kívül. a kik nem ehetének örömben, és alig várhaták az időt hogy a hintoba ülhessenek, az az idő is el érkezvén, honoria leg először. sok kínázkodás után, a hintoban üle, azután a férfiak segítték. ki ki a maga matkáját. a hintoban fel hágni. leg először Constantiát segítte octavius, victoriát. valérius, és ajó kedvü hilariát julius, a férfiak azután lora ülének. és csak annyi tselédet vittek el magokal. a menyit csak szükséges volt.

Öt ora tálba, ez a szép társaság. a honoria házához érkezvén., és mint hogy. már. májusnak a közepe felé anapok. elegendő hoszak, azért nagy sietséggel mindnyájan a kertbe menének. a kert elegendő nagy. a fel oldalát a szamos mosa, a sok szép gyümölcs fák. mind utzákra vannak ültetve. akert két részben vagyon. az egyik része. a ház felől. mind virágokal. vagyon bé ültetve. a második része. minden féle. kerti veteményel. a kert közepiben pedig. egy nagy lugos. a melyet a szőlő levelek egészen bé fedték, és olyan volt valamint egy levéltől valo palota. de még a szőlő fáknak. a melyekből állot az a szép lugos. mása talám nintsen erdőben. mivel. honoria. azokat. mind rodosztorol, a mármora tengerének a parttyán lévő városbol hozatá. ezek a szőlő fák pedig hétszer hoznak szőlőt esztendőben. de még narancs, fái. és laurus fáji is valának kertében. honoria nagy örömel. el hordozá kedves vendégeit. mindenüt akertben, és ki ki nagy gyönyörüséggel. nézte. a sok szép virágot, a sok zöldséget, szép virágos fákat. a melyeknek árnyékában nagy vigassággal sétáltak. hét oráig.

Azután honoria a szép házait meg mutatá. és a felső házakban, a férfiaknak, kinek, kinek el rendelé szállását. az also házakot. magának a kis aszonyokal meg tartá. és ezt is el rendelvén, mindnyájan az ebédelő palotára menének. ahol az asztalt terítve találák, octávius mondá honoriának. itt mi az aszony földén lévén. mindnyájan az aszony hatalma alatt vagyunk, azt tudjuk hogy az aszony mitsoda rendbe tarttya házát, azért mi is azon rend alá akarjuk vetni magunkot, én, mondá honoria. valo arend tartást szeretem. de ilyen uri személyeknek rendet nem szabhatok. hanem csak azon igyekezem hogy kinek kinek kedvét találhassam. úgy tettik mint ha az aszony minket, mondá valérius. idegeneknek tartana. ha nem akarna bennünket. a házában lévő rend alá vetni, mint hogy tellyeséggel azt akarja a társaság hogy törvényt szabjak. mondá honoria. az én gondolatom a, hogy a férfiak idején fel kellyenek. és ebédig. vagy a vadászattal. vagy a halászattal mulassák magokat. az ebéd tizen egy orakor légyen. és a vatsora hét orakor. ennél. se hoszab. se nehezebb törvényt nem tsinálhatok. hát a leányoknak. kérdé Constántia, a kis aszonyok. felelé honoria 11 oráig a házba vagy dologal. vagy egyébel el tölthetik az időt. hát ebéd után. mitsoda foglalatoságunk lészen kérdé victoria. arra már nekem kell tsinálni törvényt mondá nevetve hilária, hogy ha az aszony azt nekem meg enged. tekintvén honoriára. én nem bánom hilária, és ugyan nézük mitsoda féle törvény leszen a, mert én is atöbbitel meg akarom azt tartani. az én törvényem abból áll. hogy úgy mint törvény tsináló azt hagyom az egész társaságnak. hogy ebéd után. egy oráig az ebédelő palotán beszélgessünk. jó és hasznos dolgokrol. az után ki ki el oszolhat három oráig három orakor ki ki tartozék. nagy birság alatt akertbe jöni, ót mulathattuk. magunkot; historiát beszélhetünk. öt oráig. öt orától fogvást. hét oráig eleget léphetünk a kertben. vatsora után pedig ki ki akor feketik le, amikor tettik, és anyit alhatik amenyit akarja., ha a kedves gondolatok meg engedik. erre mindnyájan mondák. hogy münd a két törvényt meg akarnák tartani. hát ha hillária a ki atörvényt tsinálta, mondá victoria., valamiben vét meg büntetéké. igen is meg. mondá honoria. és egy nehány nap mulva juliusnak. arra szabadsága lészen.

Hétfő.

A honoria törvénye szerént. tizen egy ora felé. az egész társaság az ebédlő palotára gyülekezék. és a még ebédhez le ülének. ki ki elé beszéllék, hogy miképpen töltötte volna el az időt. a férfiak elé beszéllék vadászattyokot honorianok, a kis aszonyok pedig ki ki a maga mátkájának meg mondá hogy miben foglalatoskodot, mi ma eleget varottunk, olvastunk. mondá a jó kedvü hilária. de neveltünk is. mert az ablakrol láttuk. hogy julius leg utollyára ment ki vadászni. és leg először jött haza. azért semmit nem is hozot. talám félt a büntetéstől ha a tizen egy órát el mulattya. julius kedvesen halgatván ahilaria tréfáit. kezdé magát mentégetni. de félben kellették hagyni, mivel asztalhoz ülének

Három orakor pedig a hilária törvénye szerént az egész társaság a kertbe gyülekezék. és a szőlő lugosok alá. a pásztra szőnyegetek teritének. és elegyesen kerekben le ülének. és hilária mondá, nem tsak a nagy országos dolgokra, de még a mulattságra is kel törvényt szabnom. mint hogy már törvény tsinálnak tettenek, atörvény pedig abbol áll, hogy a ki ajátékot el veszti, annak zálogot kell adni; és addig ki nem adgyák az zálogat. a még azt egy szép historiával. ki nem válttya. erre a férfiak reá állának, de a kis aszonyok egy kevesé vonogatni kezdék magokat. de azok is reá állának..

A játékot el kezdvén. ugy esék. hogy leg először octavius veszté el, a zálogot pedig a mátkájának. Constantiának kellették adni: ennek mindenik örüle hogy ő vesztette volna el, tsak az egy Constantia mint egy szánta egy kevesé octaviust, octavius pedig azt semminek tartván. minden halogatás nélkül így kezdé. el.

AZ ELEONORA DE VALESCO. HISTORIÁJA

Minek utánna Cromvel. ez az usurpator. meg erősítette volna hatalmát. az ő urának. az angliai királynak első károlynak halálával, minden tehetségivel azon volt hogy a szomszédságban lévő országok tölle tarttsanak, és hogy hasznára fordithassa a francia, és az austriai ház közöt valo haboruságot, és az alat a még ezen két monárkának a követyeket kik londonban valanak szép reménségek alat biztatá, és el-hiteté,. akik is azon valának, hogy ötet, a magok részekre fordithassák, ő az alat olyan dolgokrol gondolkodot, a melyeket azok meg nem tudhatták, de söt még Cromvel anyira kedvezet a spanyol követnek., és olyan ígéretekett tett néki, hogy azt gondolák., hogy egy követ sem léssen nyerteseb nálánál. de az ígeretit meg nem erősíté néki.

De azonba Cromvel alatomban. hatvan hadi hajot készítette. és azokat meg raká nyolcz ezer emberel. mind olyanokal. kik ő alatta sokszor gyözedelmesek voltanak, ez a hadi készület az egész europát nagy gondba hozá, a spanyolokon kívül, akiket el amitotta volt. a Cromvel szines barátságá, de mely igen el álmélkodának ahiren. a midön meg tudák. hogy ennek a flottának, a kinek vicé admiralisa pen, a kánária szigetéhez kellene gyülekezni, és hogy a barbados szigetében. még két ezer embert kell fel venni., akkor észre vévék a cromvel tsalárdságát., és által láták, hogy amérikában valamely erősegetek akarna el venni.

Erre valo nézve nagy siettségel küldének posta hajokot, kik hirt adnának mindenüt az erősegekben, és ezek olyan szerencsések valának hogy előb érkezének amérikában mint sem az anglus hajok, az anglusok pedig sok helyt ki szállának, de sohult nyertesek nem lehetének. a spanyolok mindenüt olyan készen várták, és oly vitézül viselték magokat., hogy az ellenség látván hogy semmit sem nyerhetne rajtok. a jámaik szigetére menének, és meg vevék a port

rojál nevü erőseget. ugyan ezen szigetben., a buenos ayres nevü város mellet egy spanyol urnak, dom bernardo válesconak a házát fel prédálák. és szerencsétlenségére, az ő leánya Eleonora de valesco őt találkozik, egy néhány tselédivel együtt. akiket meg ölték, vagy rabbá tették az anglusok

Eleonora de valesco. lehetet akor. mint egy tizen hat. vagy tizen hét esztendő, a ki is szép nagy szál termetü és igen szép személyü volt. de az ő esziért, és jó erkölcsiért, még méltób volt a szeretetre., mint sem az ő nagy szépségiért. volt ugyan azon tartományban. egy spanyol iffiu ur, marquo dom fernándnak hitták. ehusz esztendő lévén. szép termetü. okos. jó erkölcsü, és nagy bátorságu volt, nem is volt nálánál gazdagabb a tartományban. ez igen szerette a szép éléonorát, eleonorais hasonló szeretettel volt hozzája. annál inkább, hogy az ő atya valesco, jóvá hagyván egy máshoz való szereteteket. csak azt várta. hogy az akori zene bona. a melyet az anglusok indítottak vala a szélyeken le tsendesedgyék. és esze adhasa őket, mint hogy pedig dom fernand, a dom válesco táborán volt. erre való nézve kételesen is volt távul lenni éléonorától. éléonora pedig az alat ki szokot volt menni némelykor az atya házához hogy magát mulassa, és hogy nagyob szabadságal gondolkodhassék a dom fernándal való házaságáról, ugy történt, hogy a mely orában szokot volt rend szerént beszélgetni beátrixal, egyik a leányi közül valóval. akiben leg több bizodalma volt. ugyan orában verték fel a házát az anglusok. éléonora le heveredet volt egy kerevetre., halgatta beátrixot hogy mit beszélt. a ki is vig, és tréfás természetü lévén. olyan szerelmes szokot mondot neki., mint a mitsodásokat gondolta hogy fog mondani dom fernand. eleonorának. midön viszá fog térni, az ilyen beszélgetés éléonorának szívet meg hatván, és mint egy meg vigasztalván. ugy tettzet mint ha az ábrázattyán is ujjab szépséget leheté látni., ilyen kedves beszélgetést ugy tettzik hogy nem kellett volna félben hagyatni mind azon által felben hagyaták. és eleonora aki igen bátor volt, a zajra a házból ki mene., és nagy kevélyen az ellenség eleiben mene., a ki látván nagy szépségét., tisztelettel lön hozzája.

Mind azon által ha tsudálak is az ő szépségét., de a meg nem menté. hogy rabjok ne lenne. beatrixal együtt. mint hogy pedig látá, hogy se magát meg nem oltalmazhatná. se senki meg nem segitené. azért rabul meg adá magát, remélvén azt, hogy még meg szabadulhat. vagy más rabért ki váltyák. vagy pénzért., és azomba, az anglus hajora vivék, a kapitánynak, aki azon a hajon parancsolt kerm volt a neve. aki mihent meg látá éléonorát. el álmelkedék szépségin, és azt a prédát sokal nagyobra betsüllé, mint akár mit nyert volna mast a spanyoloktól; emint egy harmintz ött esztendő ember lévén, mind hirtelen való természetü volt. mind pedig sokat állitot maga felöl., de azal, nemesi modra tudta másokban meg betsülni, és tisztelni a jó erkölcsöt. mikor kívántatot. emihent éléonorát meg látá azonal fel gyulada hozzája való nagy szeretete. de magát meg türköztetvén. mondá neki. meg botsás hogy erőszakosan hoztanak el házadtól. abban bizonyos lehetz. hogy a hozzád való tiszteletet. meg nem sértik, kérlek is azon hogy ne szomorkodgyál. szerencsétlenségeden. mivel minden tehetségemmel azon leszek. hogy meg enyhittsem annak keserüségét.

Meg nem ijedtem az eseten. a mely rajtam történt felelé neki eleonora, nagy kegyeséggel. és maga rea tartásal. és noha nem kellett volna esnem ilyen szerencsétlenségben. de ellene nem állok annak aki ezt így rendelte., és reménlem. hogy azal atisztelettel lész egy nagy urnak leányához, mint a melyel tartozik minden betsületes ember. lenni az aszszonyi rendhez, ezekre a szokra kerm kezét nyugtván neki bé vivé aházban. és őt hagyá beátrixal együtt. és ki menvén. rendelést tett mindenekről. de fő képpen mindeneknek meg tiltá ki nyilatkoztatni. hogy eleonora az ő hatalmában volna. akar megnyit tudakoznák is őket., nem lön haszontalan ez a meg tiltás, mivel dom bernardo de valesco egy sereg lovasal. a szélyeken vigyázot, igen el álmelkedék ezen a szomorú híren, nem gondolhatván azt. hogy az anglusok anyira el távoznak a tenger széllyitől, azt meg engedte volt éléonorának hogy a kastélyában menyen. a

mely mesze lévén atenger parttyától. éppen nem gondolhatta hogy őt veszedelemben lehesen. igen nagy keserűségben is esék leányaért, de a dom fernand keserűségét ki nem mondhatni. mivel iffiu lévén. nem tartoztathatta úgy meg magát mint dom valesco. a ki noha nagy szivbéli szomorúságban volt is. de azon igyekezék hogy meg vigasztalhasa dom fernandot. olyan szokal. a melyek talám más időben és más féle dologért. hasznosok lettek volna

El küldenek mind azon által levélel az ellenség flottájához, az anglus generalis nagy betsülettel vevé a dom valesco levelét. mindgyárt parancsolatot is ada ki, hogy fel keresnék éléonorát., de kerm mindennek eleit vette volt, és a szeretete minden nap nagyobodék, az ő titkát pedig anyira meg tartották, hogy olyan hirt botsátván ki, hogy éléonora el veszet volna. a midön a valesco kastellyát fel verték, ez a hir kézről kézre menvén, és senki az ellen semmit sem mondván, mindenek igaznak tarták. és dom valesco embere viszá tére ezel a szomoru hirel, de a mi itt leg méltób atsudálatra., a hogy, valesco bátor szivel vette a leánya el vitelének hírét. remélvén azt. hogy vagy pénzen, vagy más rabon ki válthattya, de mihent el vesztét hallá, kétségsben esék, és nagy keserű szokra fokada, dom fernand pedig a ki nagy keserűséget mutata, mikor meg hallá el vitelét eleonorának. igen meg kezdék bátorodni mikor meg hallá halálát, ne fély uram. ne fély mondá valesconak, mert eleonora el nem veszet, az ő szépsége valakit társul adot nékem, ötet el vitték, és el rejtették, én magamban érzem a boszu állást. a gyűlölséget és a féltést. a mely meg nem egyeznék akeserűségel., a melyet az ő halála okozna, ha az igaz volna. dom válesco. akinek atermészet más féle gondolatokat sugarlot. és aki nagy törődéseket érzet magában, az ő kedves leányaért, meg kerestette mindenüt az eleonora testét, hogy pedig az dom fernand gondolattyának is eleget tegyen. akit úgy szerette mint fiát, az egész tartományban ki hirdeteté. hogy a ki valamit tudna mondani felölle., meg jutalmaztatná, ennek nagy haszna lön, mivel egy iffiu, a ki válesconal neveltetet volt fel, és aki atöb tselédekel őtt volt, mikor eleonorát el vitték, ő az alat valami formában el szaladot, a még az anglusok fel prédálták a kastélyt, ez az iffiu dom valescohoz menvén, tudtára adá, hogy a leánya életben vagyon. és hogy minden bizonyal. az anglus hajora vitték, ez a hir egy kis reménséget ada az atyának., a szerető pedig által látá, hogy veszedelmes társa volna éléonora mellet., azért minden gondolattyát. tsak a boszu állásra forditá. és halálos ellensége lön az anglusoknak.

Azonba pedig úgy tették, hogy minden kedvezet a kerm szeretetének, és szándékának, mivel ajamaik fő városi meg vételek után, az anglus hajoknak parancsolattya érkezet, hogy viszá térjenek angliában. ez így lévén, kerm is viszá tére az ő rabjával. akinek is nagy keserűségben vala szive. mivel azt reménlette. hogy az atya, és a szeretője azon lésznek. hogy ötet viszá vehessék, mind azon által, szomoruán látá hogy az ellenség földire kelletnék menni, és egyikének sem halhatná hírét, noha nagy bátor szivü volt is, de meg nem tartoztathatá magát, és keserűségel mondá beatrixnak

Ah! az én atyám, aki oly kegyességel nevelt engemet. és akinek úgy tettik. hogy gyönyörűségire voltam, engemet el hagyot., és tsak leg kissebben sem igyekezik meg szabadításomon. hogy ha a természet el felejtet engem az atyám szivében, a szeretet is el alut a szeretömnek szivében. noha azt gondoltam, hogy én vagyok az ő boldogsága. dom fernand engemet el felejtet. dom fernand tudgya hogy az anglusok kezében vagyok. és semmit sem tselekeszik hogy onnét ki vegyen. ezek a szomoru gondolatok. anyi sok köny hullatásra. indították., hogy a leg kegyetleneb is meg szánta volna,

Noha beatrix vig természetü volt is. de látván szép aszonyának keserűségét, ő is ahoz akará alkalmaztatni magát. mind azon által. el akarván üzni szomoru gondolatit. minden képen azon vala hogy valami kis vigasztalást adhatna néki, erre valo nézve mondá. nem tudhatván. hogy miben vagyon adolog. itéletet sem tehetz. se az atyadnak. se a szeretődnek szeretetekről, az

atyád halgatása, meg mentheti előtted. adom fernánd halgatását, mert ugyanis ha egy szeretőnek álhatatlanságától lehet tartani. de semmit sem felhetni egy atyának meg változásától. ha szinte dom fernand hűségtelen volnais, de dom valesco. nem aláb valo szeretettel szeretne, és azért nem volna keveseb szorgalmatoságal meg szabadulásodon, de nékem úgy tettik, hogy illendőb azt gondolni, hogy mind azatyád, mind a szeretőd. hozád valo szeretetekből munkálodnak meg szabadulásodon. de itt olyan titkos dolog vagy. a mely nem engedi hogy meg tudhassad hogy ők mit tselekesznek éretted. látván hogy erre a szavaira eleonora meg tüzesedék, ismét mondá nékie, ate hozád valo hűségem hoza magával hogy mindenre vigyázak. azért észre is vettem. hogy kerm tégedet igen szeret. és abban nem kell kételkedni. hogy az ő szeretete el ne titkolya előtted mind azt. valamit az atyád. és a szeretőd tselekesznek éretted.

Mely méltó vagyok a szánásra kedves beatrixom mondá éléonora., hogy ha avalo hogy kerm. olyan gondolatal légyen hozám. magam is sajditottam én azt de ki akartam verni az elméből. hogy még jobban ne szaporittsam szomoruságimot, mind azon által látom hogy az úgy vagy. mivel te magad is azt észre vetted, de akár mint légyen, légy hűségel hozám, és soha el ne hagy engemet. de mindenek felet ki ne nyilatkoztassuk kermnek a szivem titkát. hogy meg ne tudgya társának nevét. aki is én nálam oly kedves. hagyuk a menyekre gondunkat, gondviselője lészen a jó erkölcsnek. és várjuk bátran meg szabadulásunkat, ilyen beszélgetésekkel vigasztallya vala magát a szép éléonora, azon idő alatt. hogy el távozzék dom fernándtól. és közelgetni kezdé angliához. mihent pedig oda érkezék, kerm a maga jóságában vivé ötet, kent nevü tartományban. a tenger szélyin.

Ugyan őt is jelenté meg kerm. éléonorának nagy félelemel valo tisztelettel. hogy az egy szabadságon kívül. mindenekben kedvét fogja tölteni. a hozája valo szeretetét is meg jelenté néki egyszer mind, azt is eleiben adá. hogy egyedül tsak, a hozája valo engedelmeségével, kedv keresésével, igyekezik ő tölle magától szivét el nyerni. noha éléonora azt előre el láthatta, hogy így fognak nékie beszélni., mind azon által azon meg szomorodék, de okos lévén. értelmes feleletet ada nékie. meg értetvén véle. hogy nem úgy kellene ötet tekénten mint egy rabot. és hogy az atyától függvén. ugyan attól is lehet ötet meg nyerni., és hogy nintsen olyan törvény, a mely ötet az atyához valo. engedelmeség alol. ki vehesse.

kerm. aki valósággal meg akará nyerni szivét. és azt, tisztességes, és betsületes uton. és modon. meg ígeré néki, hogy azal a tisztelettel lészen hozája., mint a melyel kell lenni egy uri jó erkölcsü személyhez. azután szolgálkot rendele meléje. kik szolgállyák. beatrixal együt. és meg parancsolá, hogy úgy betsülnék, mint a háznak aszonyát. mindent el is követe, a mitsak az ő maganoson valo életét meg vidámithatná.

Eleonora. mind igen bátor, mind kegyes természetü lévén, és a szép nemesi tselekedeteket igen szeretvén, nagy jó neven vévé kermtől. hogy így bálnék véle, annál is inkább. hogy azt észre vévé, hogy aző nagy szeretete. a jó erkölcsét. semmiben meg nem sértené., mind ezekben bizonyos lévén., tsendeseb elmével kezdé lenni. és noha szüntelen eszében volt dom fernánd. és atölle valo meg válása nehezen eset. mind azon által. nem volt olyan nagy nyughatatlanságban. remenlvén azt. hogy a hatalom a melyet már kezdet venni magán kermen, és a házán. valamely alkalmatoságot mutathat még. hogy könnyebben meg szabadulhason.

kerm a ki minden tselekedetére vigyázot, látá hogy tsendeseb elmével volna, és mint hogy ő a tengeren valo járásnak mesterségét igen jól tudta. rend szerént. a geometriában, és matematikában foglalatoskodot. azt észre is vévé, hogy éléonora értene valami keveset azokhoz. atudományokhoz, és egy kevesé kedvellené is, azért mondá néki hogy ha tettzenék még jobban meg tanulni, ő meg tanitaná. éléonora reá álla, gondolván hogy az alatt nem fogna szeretetiről beszélni néki, és talám el is felejténé.

De a még, mind ellenkező dolgot okozta, mivel eleonora. oly jól meg tanulá ezt a két tudományt., hogy kerm tsudálkozték rajta. és mentől inkább látá szép elméjét: annál nagyobb szeretettel. volt hozzája. de az alatt a még éléonora azon igyekezék. hogy enyhíttesse rabságának keserűségét. az ilyen ártatlan foglalatosságokal., a szegény dom fernand tudván hogy az anglus hajók vissza tértek volna. országban, azon volt hogy spanyol országban mehesen, amérikábol. és onnét angliában., hogy kereshesse eleonorát, dom valesco is igen ohajtván leánya fel találását, ellent nem tartta jó szándékában, és meg esküvék dom fernándnak, hogy akár hol légyen éléonora, de övé legyen, és akár hol ha fel talállya. el veheti feleségül, ő nékie adgya, erre meg ölelék egy mást. és dom fernánd hajóra ülven szerentsésen spanyol országban érkezék, és madridban mene az udvarhoz. őt passust nyervén, angliában mene. és őt mindent el követe. hogy eleonora felől valamit halhasson, de csak haszontalan volt minden fáradsága, és mint hogy kerm ritkán ment udvarhoz. és azt sem tudta senki hogy az ő kezénél legyen, azért dom fernand semmit ki nem tanulhatta. és kételenítették csak haszontalanul vissza térni madridban, de mint hogy csak abban a gyanóságban volt hogy az anglusok kezénél vagyon eleonora. ezért igen kezdé gyűlölni az anglusokat, és a spanyol. udvarnál. azt kezdé kérni, mind maga. mind atya fiai által. a kik is nagy tekintetben valának udvarnál. hogy az udvar adna neki hatvan álgyus hajot keze alá, és hogy ő. a hajon lévő Vitézeket mind el tarttya, mind meg fizeti a magáébol.

Az udvar tekintetben vévén, aző hasznos ígeretit., meg adá kérésit. és egy tanult tisztet ada melléje, azon kívül. több aláb való jó tisztet., és tanult vitézeket. a hajó készen lévén. parantsolatot vett., hogy menne anglia szélyire, és őt vigyázna az ellenségre. meg indulván nagy bátorsággal, nem kívánván anyira ditsőséget szerezni magának., mint boszut állani az anglusokon eleonoráért, el indulása után. két nap múlva., sok anglus kereskedő hajókat találá elől. akik lisbonaban akartak volna menni. és a kiket két fregata kísérte, mindeniken öttven, ötven algyu, dom fernánd a közeleb való fregátával a hartzot el kezdé. a mely is egy óráig tartván, a fregáta a sok lövés miatt. el merüle, a második fregáta segítségére akarván menni az elsőnek., de látván hogy el veszet volna, szaladásra vevé a dolgot. a szél ellenkező lévén, hartznak kellett állani, de dom fernand oly keményen kezdé rea lötetni. hogy a fregata fejjér zaszlot teve ki., a vitorláit mind le botsátatá. és magát meg adá. dom fernand mindgyárt spanyol tiszteteket, és vitézeket küldé. beléje, és élvén a jó szellel, kergetni kezdé a kereskedő hajókat., azokat is el érvén, a tág vize torkában, mind el fogá, és spanyol országban vivé.

Ezt a győzedelmet tudtára adván az udvarnak, atöb tisztet. nagy ditséretel beszélék elé aző nagy okosságát. és bátorságát, úgy anyira, hogy az egész madridban, csak felölle beszéltenek. amég pedig ujjab parantsolatot vön udvartól. addig csak abban foglalatostkodék. hogy meg jutalmaztassa a tiszteteket, a vitézeket. ahajosokat. és ezt olyan formába vivé végben. hogy mindenike szerette. és tisztelte érette, azután a hajóját el készitté, és meg rakatá éléssel, és azal ami kívántatott. gondolván hogy az udvar nem hagyta csak hejában heverni. a mint hogy, csak hamar parantsolatot vet. hogy amérikában menyen és segittse meg a jamaik szigetében levő hadat, a kik még oltalmazák vala magokat, az anglusok ellen

Az alatt, a még ez az iffiu vitéz ezt a parantsolatot követi, kermnek is parantsolatya menyen. hogy el kísérje azokat a hajókat. a melyeket Cromvel akart küldeni sok segítségel. a jamaik szigetéhez, kerm pedig már esztendőtol fogvást tartván éléonorát fogságban., anyira meg szokta vala azon idő alatt mindenkor szeretetéről beszélteni neki, hogy nagy keserűséggel érté, hogy el kellene tölle távozni. de még attól is kezdé igen tartani, hogy a még oda. lészen, addig éléonora valamely alkalmatosságot találhat a meg szabadulásra, mind ezek olyan szomorú gondolatokban ejték, hogy ugyan meg változték ábrázattyában, éléonora ezt észre vévén. attól tartta hogy talám valami híré hallotta volna a dom fernándhoz való szeretetének, és az okozná szomorúságát,

Erre való nézve. hasonló szomorúságban esék valamint kerm. a ki is nem sokáig hagyá ebben a gondolatban, és akinek tsudálatos dolgot adot volt elméjiben a szeretete, nagy tusakodásában, nem tudván mitsoda tanátsot adni magának., végtire, az eleonora házában menven, őt lábaihoz borula. mondá neki ezeket a szokot, ide azért jöttem hogy meg jelentsem néked, hogy a kötelességem arra kötelez. hogy el távozam tölled. de a nagy szeretetem nem engedi hogy azt tselekedgyem, azután elé beszéllé néki hogy mitsoda parancsolatot vett, azt is meg vallá neki. hogy fel tette volna magában, hogy magával el vigye. de hogy mind a szeretetnek. mind a betsületnek eleget tehessen. és a mások bal itéleteket el kerülhesse. azért férriu köntösben akarja hogy öltözék. és férriu nevet visellyen. hasonló képen beatrix is így fog tselekedni. ezt én már szép eleonorám el végeztem magamban. vagy pediglen ha reá nem állasz. előtted meg ölöm magamot

Mitsoda nagy tsudálkozásal hallá mind ezeket éléonora, ezt mi követheti által látá, de kermet is üsmérte, hogy a mit mond, véghez is viszi. magában térvén. meg gondolá hogy az út a melyre akarják vinni. a jamaik szigetében viszi., mely az ő hazája. azért reáis száná magát. azután nagy kevélyen tekintvén a kapitányra. a ki félelemel halgatá, ha vitéz volt is. és mondá néki, kerm. sok száz helyes okom volna., a melyekért végben nem kellene vinnem a mit töllem kívánsz, mind azon által reá állok, és el megyek veled kívánságod szerént, hogy ezen tselekedetemel mint egy meg hálállyam néked azt a tiszteletet a melyel voltál hozám. a miolta a hadakozás kezedbe adot engemet. tsakugyan ezen az egy okbol tselekeszem éretted a mit tselekeszem. mert azt ne reményed. hogy azidő vagy azalkalmatoság meg győzetessék veled szivemet, tegedet betsüllek, de nem szerethetlek. mind ezekből meg láthatod. hogy egyenesek az én szándékim. mivel igazán meg vallom gondolatimot, mind azon által el megyek veled, de ugy, hogy nékem meg esküdgyél a menyekre. hogy a tiszteletet, a melyel nékem tartozol. által nem hágod. kerm ezekre aszokra oly igen meg örüle, hogy el felejtvén azokat a melyek kemények valának. tsak éppen azokra figyelmeze, a melyekel meg ígéré néki. véle való el menetelét. és mint hogy a nyomorultakot a reménség soha el nem hagyá, főképpen a szeretetben, magának azal hizelkedék. hogy ha egyet meg nyerhetet., idővel atöbbit is meg nyerheti, azután meg esküvék. és fel fogadá eleonorának, hogy ezen uttyában ugy fogja ötet tekinteni mint kedves egy testvér öttsét, azután ki mene aházbol. hogy rendelest tenne. és egyedül hagyá beatrixal. aki is nagy tsudalkozásban lévén mondá. hát ugyan aszonyom el akarszé menni kermvel., a te hazádnak ellenségivel, és fernand társával, de hogy akarsz véle el menni, még pedig férriu köntösben. mitsoda ate szándékok, gondolodé azt mitsoda veszedelemre adod magadot, lehető arrol gondolkodni irtozás nélkül. kedves beatrixom. mondá erre eleonora én még előre tudtam hogy ezeket fogod nekem mondani. de kérlek, mit tsinálljak én itt, ugy legyen mint a tömlöczben. reménségem sem lehet meg szabadulásomrol., it mindenik meg vizsgállya a leg kiseb tselekedetemet is. nem hogy félnék a hadakozásnak veszedelmétől; de azal szembe megyek, tsak. az atyámhoz, és dom fernandhoz közelithesek, ugyan ezen reménség alat is akarok el menni kermvel., a ki jamaik felé veszi uttyát. lehető ennél szeb alkalmatoságot találnom a meg szabadulásra.? a férriu köntöst melyet fel akarok venni, olyan könnyebséget ád nekem arra. a melyet nem kereshetném a magaméban, és oly üsmerettséget tehetek abban a köntösben. a mely veszedelmes volna a mostani állapotomban, egy szoval, attol nem fogok félni hogy valakiben szerelmet gerjeszek, és belső képen., valami rend kívül való dolog biztat azal. hogy ez a tselekedetem, végit veti rabságomnak. és meg találok akit szeretek.

Beatrixnak. esze lévén, könnyen reá álla a éléonora okos beszédire, és vig kedvü lévén, azon igyekezék. hogy az aszonyának is vigaságot adhasson., és mondá. meg vallom hogy olyan bátornak kell lenni mint magad vagy, hogy illyen nagy dologhoz akarsz fogni. de én, mondá nevetve. a kinek. se attya, se szeretője a kihez siessesek. kérlek igen szépen, mond meg nékem.

mitsoda féle ember formája lesz belöllem annyi hadi emberek között, akik csak a vér ontást szomjuhozák, látom én azt aszonyom hogy magad szintén úgy fogsz tselekedni valamint mások, de a természet nem öntöt mindenikünket egy aránt, és tellyeséggel nem érzem magamot arra alkalmasnak. hogy vitézi módon meg forgassam a kardot melyet kerm fog nékem adni, éléonorának nem lehet ezen nem nevetni. azt fogadá néki, hogy kermet arra kéri, hogy olyan helyre helyheztesse, ahol nem léssen veszedelmes. három napot ilyen formában töltének el. azután kerm. éléonorának. egy szép férfit köntöst küld. hogy beátrix számárais. és kereté. hogy venné fel. hogy had szokjék hozzája, mivel csak kevés idő múlva meg kellene indulni. éléonora a köntöst mindgyárt fel vevé, és olyan szépnek tették beatrixnak, hogy minek utánna fel öltöztette volna, maga is siet fel venni a magáét, csak azért mondá., hogy valamely kísértetben ne essem, mivel aszonyom nekem úgy tettik. hogy leg szebb iffiu legény vagy evilágon, hogy pediglen magamal el felejtsem hogy leány vagyok, mentől hamarébb hasonló köntösben kel öltöznöm a magadéhoz, a midön egészen fel öltözének kerm bé mene hozzájok, de ha beátrix szépnek találá éléonorát. a szerelmes kerm. nagy tsudálkozásal nézé, és meg vallá. hogy soha semmit sem látot volna szebet nálánál, egész életében. a mint is hogy. hogy eleonora magos szép nemesi termetü lévén, aza köntös még inkább ki mutatta termetét., egy szoval az ő személye, és termete. mind szeretetre, mind tiszteletre indította másokat

kerm pedig nagy gyönyörüséggel nézé éléonorát. de szorasan meg tartván fogadását. ujjontában fel fogadá hogy csak úgy fogja tekinteni eleonorát. mint ötsét, eleonora pedig már jól tudván az anglus nyelvet., mindenek anglusnak tarthatták. a mint is kerm plimuthban érkezvén. ahol ahajok várták ötet. eleonorát, lunlei nevü attyafia gyanánt mutatá bé a hajokon lévő tiszteteknek, a kik mindnyájan tsudálák ötet, kerm avitorlákot fel vonatván. meg indula, mellette pedig ötven álgyus fregáta volt, az ő parantsolattya pedig evolt. hogy mihent a flottát. a jamaik szigetéhez kiseri., ebben a szigetben port rojálban lévő két hatvan álgyus hajokot, és két frégátákat haddal és éléssel meg rakván, azokat a spanyol hajokra vigyázon, kik europában mennének, az ő uttya pedig szerencsés volt. mind addig valamég közel nem érkezék jamaik szigetéhez. mivel akor az idő egészen bé borulván, rettentő szélvész támadá, úgy annyira. hogy az egész flottának el kellették széllyedni, és a maga hajója is egy néhányszor csak kevésben hogy el nem veszet. minden bizonyal el is veszet volna, ha oly értelmes nem lett volna, harmintz ora múlva a szélvész. meg szülvén, és az idő fel tisztulván. kerm egyet sem láthata a hajoji közül., egy néhány álgyut ki lötete jelül, hogy a többi azt meg halván, tudnák hogy hol volna, de csak haszontalan volt. erre való nézve azt végezé el magában, hogy a jamaik szigetében lévő port rojálhoz igyekeznék, gondolván, hogy mind a fregátot, mind a flottát. őt meg talállya, noha a szél egy kevesé ellenkezö volt. mind azon által, arra felé közelgetvén., látá hogy egy spanyol hajo a frégátáját igen meg szoritotta volna, igyekezék segítségére menni, de oda nem érkezhétvén hamarjában. a fregátának fel kellették magát adni. végtire annyira meg szaporittá vitorlái. hogy a spanyol hajot bé éré, az a hajo pedig a dom fernand hajoja volt. egész estig álgyukal lövödözének egy máshoz, de egyik sem sokat árthata a másikának. és éjjél tályban. egy nagy szélvész el választá őket egy mástól. és kerm bé mene port rojálba. és a spanyol hajo. buenos airesben. ahol érdeme szerént való nagy vigassággal fogadák, dom valesco. azt meg tudván. nem gyözte eléggé ölelgetni. mivel az olta nem látta volt. a miolta el indult volt spanyol ország felé. dom fernánd mindeneke elé beszéle neki. azt is meg mondá hogy mitsoda haszontalanul járt volna angliában. és azután mindenike keserüséggben esék éléonora után. az én keserüségem mód nélkül való uram, mondá valesconak, és noha attya légy éléonorának, de lehetetlen nagyob keserüséget érezned mint én érzek, mind azon által az én szívem csak reménli hogy még meg találom, és ugyan ezen végre semmit el nem mulatok hogy tudakozodhasam felölle, a mely fregátát el fogtam., a rajta lévő tiszteket egy mástól mind különösön tettem. hogy töllök tudakozodhasam. mivel agyanoság

nem ad nyugodalmat. mindgyárást ide hozák elődbe őket, talám azö beszédekből láthatunk valami kis nyilást a melyből. meg láthatom mit kellesék tselekedni.

Alig végezé el beszédét. hogy a rabokot eleiben vivék, a többi közöt találközék egy, akinek oly szép és nemesi ábrázattya vala, hogy azonnal hajlandoságal lön hozzája dom fernánd. és mondá néki, ate ábrázatodbol. meg üsmérhetem. hogy néked leg jobban kell tudnod., az ellenségnek szándékát, azt jól tudod hogy a hadakozásnak törvénye mitsoda hatalmat ad nekünk te reád. azért semmit se titkoly el előttünk, kérlek is hogy mond meg magad ki vagy, és a nevét annak a hajos kapitánynak a kivel annyit lövöldöztünk egymáshoz.

Ez a tiszt hasonlo hajlandoságot érezvén magába dom fernándhoz. mondá néki nemesi bátorságal. hogy écosai volna. és a neve montros. a neve annak ahajos kapitánynak kerm. akinek is az a parantsolattya, hogy a port rojálba, egy nehány hadi hajokot fel fegyverezvén. azokal a spanyol hajok ellen mennyen. ezt a hirt tudtára adván a spanyol generalisnak. és onnét viszá térvén. sok féle nyughatatlan gondolati valának. és mondá ugyan azon tisztnek. nagy barátságágal. olyan helyről valo vagy, ahol hüségel vannak avalóságos királyokhoz. tsudáalom azt. hogy még is Cromvelt szolgálod, montros erre nagyot suhajtja. és mint hogy valóságágal kezdé ötet szeretni. azért eszerént is kezdé magát menteni mondván. hogy nem egyéb hanem a szükség viszi reá, hogy Cromvel szolgálattyára adta magát. mivel azö hazájában tsak ez első fiakra szál ajoszág. de ha valami alkalmatoságot találhatna, örömet el hagyná a Cromvel szolgálattyt. gyaláztatnak tartván. olyanért veszedelemre tenni életét. a ki amaga királyáét el veszette. dom fernánd ezt örömel halgatván. nagy barátságágal meg ölelé. és azt ígéré néki, hogy ha arra volna kedve. a spanyol tiszték köziben számlálhatná magát, és hogy a maga sorsával meg fogna elégedni. azt is szerencsájinek tartaná. ha olyan érdemü. és nemzetü embernek valamiben szolgálhatna.

Montros. nagy háláadásal meg köszömvén jó akarattyt, reá álla beszédire. de hogy meg mutassa dom fernándnak hozzája valo igaz köteleségét elé beszéllé néki minden titkát, dom fernand is látván hozzája valo igaz szivét, ö is elé beszéllé néki minden dolgát. és azt is hogy mitsoda keserüségben vagyon hogy eleonorának semmi hirét nem halhattya, montros, fris és bátor természetü lévén. ajánlá magát. hogy ha valamiben. szolgálhat néki, ö arra. kész volna, én, mondá néki dom fernánd. mikor londonumba voltam. az egész tiszteket láttam, akik jamaik szigetinél voltak. tsak épen azt a kermet nem láthattam akinek a nevét ki sem mondhatom fel haborodás nélkül. és ha ugyan kedved vagyon nékem abban szolgálni. én tégedet aport rojálba küldelek, olyan szin alat. hogy ót végez aveled el fogatot tiszték váltságárol. és azomba tudakozodgyál éléonora felöl. montros mindenekre ajánlá magát. mondván. ha szinte kerm hatalmában volnais, de én azt meg tudom.

Ez az ígélet nagy reménséget adván. adom fernánd szivének, azért mindgyárt elis indittá montrost. a port rojál felé, aki is oda érkezvén. nagy örömel fogadák, mivel az ót lévő tiszték mindnyájan szerették. ötet, azután azon dologhoz foga, a melyért küldetet volt. de mint hogy nehez volt azt hamarjában el végezni.. azért elegendő idejevolt eleonoráról tudakozodni. a ki felöl senki semmit sem mondhatta, látván hogy reménségeben meg tsalatkozot volna. azon meg szomorodék. végtire azt gondolá hogy lunleivel is beszéllene ez iránt, és mint hogy lunlei meg hallotta volt. hogy valamely tiszt érkezet volna buenos ayresból, ahol gondolá lenni atyát. és szeretőjét. azért leg először is ö szolittá meg ezt a tisztet. és nem mervén neki szollani se az attyáról, se a szeretőjéről, kérdé hogy mit tsinálnak. buenos ayresben. montros nem felelvén néki ugy a mint kellett volna, mondá hogy ót nincsen semmi olyas hir. egyéb, hanem hogy. ót igen beszélnek valamely szép leányról. a kit is eleonorának hitták, és nem tudgyák hová lett. lunlei ezen a szón annyira fel haborodék. és el változék. hogy montros. ezt jól észre vévén. azt gondolá hogy talám rea talált volna. adom fernánd szerelem társára. de még is jobban meg

akarván szívének hajlandóságát üsmérni, mind az örömben. mind a szomorúságban monda ismét néki. valo hogy eleonorát sokat siratták. de a sirást vigasság fogja követni. mivel dom fernand eleonorának egy szép atya fiát fogja el venni. ez a váratlan hír. annyira meg hatá a lunlei szívet. hogy elsöben meg tüzesedvén orczája, azután egészen el halványodék. montros pedig ezeket a változásokat mind másra magyarázá, és tellyeségel el hiteté magával. hogy lunlei kezínél volna eleonora.

lunlei pedig nem halgathatván tovább olyan rettentö beszédeket. melyek szívet szorongatták. el hagyá montrost nagy sziv béli keserüségel, montros pedig minden változásit. az eleonorához valo szeretetinek tulajdonitá. és el hitetvén magával hogy ö rejtegetné. kezdek tudakozodni. hogy ki volna lunlei. és mint hogy azt mondák. néki. hogy más képen nem üsmerik. hanem hogy azt az iffiat. kerm igen szereti, és nagy betsületben is tarttya. erre valo nézve tellyeségel elhiteté magával. hogy ez az iffiu, a kerm segittségével rejtegeti eleonorát, az alat a még montros mind ezekről tudakozodék, a szép lunlei a rettentö keserüségnek adá egészen magát.

látod már most beatrix. a kinek is neve volt uesbi. látod. mondá lunlei. hogy volt okom suhajtozni. ahála adatlan dom fernandnak hozám valo kevés szeretetiért, aza tsalárd meg szegte volt hihetö hitét. még minek elötte engemet el vesztet volna, és az én eltávozásom segítette meg változását. nem hogy engemet szána, vagy keresne. de söt még azon örül hogy meg szabadulhatot olyan szeretötöl, aki néki alkalmatlan volt, és talám anyira fél viszá valo menetelemen, valamint én azt ohajtottam gyengeségböl, uesbi ezen ahiren anyira el álmelkodék, hogy nem adhatván ennek hitelt. nagy siettségel kezdé keresni a tisztet, hogy had beszélhesen véle világosan mindenekről. de az a tiszt elvégezvén dolgát. kerm viszá küldötte dom fernándhoz, és így lunlei a nagy keserüségre adá magát. nem is reménlhete semmi vigasztalást. az alat pedig kerm nagy siettségel el készitté mind ahadi hajoit. és oly nagy hamarságal. hogy a spanyolok. akik lassuak minden tselekedetekben. még esze sem gyültek volt,

kerm a portusból ki menvén. a sziget körül járt. és a spanyolok láttára hajokat is nyert. fernand azt látván nagy türehetlenségel várta hogy a spanyol hajok is ki mehessenek, montros pedig viszá érkezvén, meg beszélle mindeneket, de fő képpen, a mit lunlei felöl monda néki. az igen nagy haragra gerjeszté ellene. és nagy gyülölségel lön. mind kerm. mind lunlei ellen, azon is gondolkodék. hogy mint láthassa veszedelmit mind a kettönek.

Kétt dolog. sok veszedelemtöl meg menté a spanyolokat. mivel egy nagy szélvész egészen el szélyeszté az ánglus hajokat egy mástól. a kerm hajóját a kuba nevü sziget mellé vivé a szélvész. öt amidön ahajóját visgáltatná. és jó rendbe akarná tenni. az árbutz fa tetején lévő strása kiáltá, hajo, arra kerm vévén aperspektivát, spanyol hajonak gondolá lenni. a mint hogy a hajo spanyol munka volt. a szél jó lévén, kerm utánna ereszkedék. bé éré, és anglus Zászlót teve fel. de el tsudálkozék rajta hogy negyven álgyus fregáta szemben mérne véle állani.

A maga viseléséről kerm vévé észre. hogy tengeri tolvajok volnának benne. azért keményen is rajtok mene, a mint kezdék pedig magokat viselni. abból által látá hogy nehezen adnák fel magokat, olyan nagy vitézségel is viselék magokat, hogy azt meg mérek próbálni. hogy vas horgokat hajigálának a kerm hajójára. hogy megtartoztassák. és ostromal belé mehessenek. a hartz akoron el kezdödvén. kinek kinek a maga személyében kellették hartzolni. az anglusok igen jól viselvén magokat az ellenséget egy néhány szor viszá nyomák. de a többi közöt, leg inkább kezdék tsudálni lunleit. a ki is egy kardal. a leg veszedelmeseb helyeket keresé. meg ölvén mind azt, aki elötte találkozot. és a ki egy néhányad magával., akik leg vak meröbök valának. azokal. az ellenség hajójában ugrék. akik is látván azt a nagy merézséget. oly igen meg rémulének. hogy el veszték sziveket., a vitéz eleonora pedig keserüségében. nagy mérész dolgokat viszen vala végben. el szánván tellyeségel életét. látván dom fernándnak

hüsegtelenségit., kerm nagy rettegéssel látván lunleit az ellenség hajójában. annyi segítséget küldte utánna. hogy atolvajok, akik vitézi modon viselek magokat. végtire fel adák magokat.

Akoron az anglusok mindnyájan örömökbe kiáltani kezdének, a tolvajok közül, akik életben meg maradának. azokat lántzra tevék. azután száz féle ditséreteket mondának a tiszték. a hajosok. és mindenek lunlei felöl. mindenik tsak az ő vitézi tselekedeteit beszéllette egyik amásikának. atolvajok magok meg vallották. hogy e nélkül a vitéz iffiu nélkül ök gyözedelmesek lettek volna. kerm pedig nem tudta mit mondgyon tsudálkozásában. és gyönyörüségében. halván hogy mitsoda ditséreteket tesznek felölle. ő is atöbbivel együt fel magasztalá. nagy vitézségét. és okos maga viselését. lunlei pedig ezeket tsendeséggel halgatá. mivel az ő keserősége meg nem engedé. hogy valamely kis örömel halgassa ezeket adicséreteket, desöt még inkább ohajtotta volna veszedelmét. mint sem a ditséretet

kerm, igen nagy gazdagságot találván a tolvajok hajójában, mind a hadi embereket, mind a hajosokat esze gyűjté. és mondá nékik, mint hogy oly vitézül viselték volna magokat. az igasságos dolog hogy vérek ki ontásának jutalmát vegyék. de mint hogy senki ugy nem üsmeri az ő vitézségeket mint lunlei, azért arra is kéri ötet, hogy osza el kinek kinek érdeme szerint. erre mindenek örömet reá állának, és noha lunlei egy kevesé kezdé magát mentegezni. mind azon által annak örüle, hogy egy kevesé arra erőltetnék, el oszta tehát tsak nem mindeneket, de olyan okosággal. és igassággal. hogy mindenek jóvá hagyák, a hajóban lévő tiszték között pedig senki ugy nem tsudálá a lunlei tselekedetét. mint egy ivon nevü Colonelus. etitkon papista lévén. irlandiai nemes ember volt. és mint hogy benne fel találtatott avalóságos bátorság. az okosság. és mind az értelem., azért lunlei, a mikor az alkalmazóság hozta magával, mindenkor nagy betsületet mutatott hozzája, ivon pedig meg nem foghatván. hogy oly iffiu korban azt tselekedgyék amit az az iffiu vitéz tselekedet, valóságos ditséreteket ad vala néki. és ugy tekintette mint fiát, lunlei pedig semmit sem tselekedik vala az ivon hire nélkül, kerm, atolvajoktól nyert negyven álgys fregátát meg visgáltatá. a mi heja volt meg igazítatá. élésel. és hadi embereket meg raká. lunlei már azt jól tudván. hogy a midön alkalmazóság adatott. kerm mindenkor tsak a maga szerelméről beszéllet néki, és látván hogy mindenek vigasságban volnának. az alkalmazósággal akart élni. és kérni kezdé kermet, hogy engedné meg, had ő parancsolna anyert hajon a melyben ő ugrot volt leg előbször, ez által el akará kerülni, hogy egy hajóban ne lenne kermvel. de kermnek nem tettzven kérése. szép szoval eleiben adá. hogy sokal jobban volna az ő hajóján. és hogy gyönyörüséget tselekednék néki ha jelen valo lététől meg nem foszttya ötet.

Lunleit ezek a szok igen meg háboríták, ő is keményen felelvén néki. mondá. talám irigyeled a betsületet melyet nyertem. és ezel el fordula tölle. ivon aki igen szerette lunleit. halván ezeket. tarta attól. hogy esze ne veszenek egy másal. eleiben kezdé adni kermnek. hogy olyan jó barattyának akit oly igen szeretne. és aki oly értelmes. és okos, abban kedvét nem szeghetné, kerm sokáig kezdé gondolkodni, nem tudván mi tanácsot adni magának. de végtire azt is meg gondolá hogy mitsoda haragal fordult volna el tölle lunlei, az ő haragjától pedig igen tartván, azért reá álla kérésére. azután meg ölelé ivont, és kéré hogy el ne hagyja. lunleit, mert én ate kérésedre ugy botsátom el hogy véle légy, a hajóban, tanátsodot kövesse. és hogy kivált képen valo gondod légyen reája, ezt a hirt mindenik meg mondván lunleinek., erre egészen meg tsendesedék. elméje. más nap a vitorlákat fel vonván. a jamaik szigete felé indulának.

Lunlei pedig szabadságban lévén a maga hajójában, öt minden meg tartozkodás nélkül anagy keserőségnek adá magát. ugy anyira hogy a Colonelus ivon, aki mellette volt, azon igen tsudálkozék, és mint hogy ötet igen szerette, és mindenkor tsak szomoru elmével látta, lenni a mioltától fogvást üsméri. azért alkalmazóságot akara arra keresni hogy valamiképen meg tudhassa szomoruságának okát. ugy történék hogy tsak magánosan lévén lunleivel. mondá

néki. én azon eleget nem tsudálkozhatom hogy minek utánna olyan ditsösleges hirt nevet. szerzettél volna magadnak. és hogy a természet. tégedet minden féle szépségel fel ékesitet volna, még is mindenkor szomoruságban vagy, mitsoda bajod vagyon. valaki meg bántoté. ne kételkedgyel a hozád valo igaz köteleségemről. amely szem pillantásban kezdettelek látni, ugyan azonban. ugy kezdélek szeretni mint fiamot, a te szép tselekedetidért. bátorságodért. és szemérmeteségedért. oly igen betsüllek tégedet, hogy ha kivantatik. a véretem ki ontom éretted, szoly tehát vitéz lunlei. nyisd fel szivedet. ha boszut kell állani éretted parancsoly akaromnak., ha valamiben kívánod szolgálatomot, én olyan jó akarod vagyok. a ki hozád tellyeségel köteles. hogy ha pedig titkot kívánsz. töllem, arra esküszöm. néked. azt ne gondollyad hogy tsak a titkod meg tudásáért beszéllyek így, nem, hanem ahozád valo igaz. és tiszta barátság, és betsület kénszerit engem erre. mivel azt tudom magamról., hogy meg enyhittik akesserüségét. a midön másokkal közlik

Lunlei halván Ivonnak. igaz szivel valo szavait. azokba nem kételkedheték. mint hogy a maga sziveis tsak azt kereste, hogy ki nyilatkoztathassa keserüségit. nagy örömel érzé magában, hogy azt közölheti olyan emberel a kinek okossága mindeneknél tudva lévén semmitől nem tarthatna, de mint hogy tartja ugyan azon okosságátol, hogy rosznak ne találná maga viselését. azért egy kevesé meg tartozkodék. a feleletre. mind azon által. erőt vévén magán., ate hozám valo jó akaratod mondá néki. suhajtva, anyira meg hatotta szivemet. hogy háláadatlan volnék, ha el tagadnám előtted a mit kívánsz meg tudni, igen is vitéz Ivon szükségem vagyon karodra. tanatsodra. és titkodra, de minek előtte ki nyilatkoztassam néked életemnek leg nagyob titkait, kérlek hogy mutassad azt a jó akaratodot hozám, hogy mond nékem, valamely titkodot hogy had mondhassam meg bátraban azután néked az enyimet magad Irlándus vagy, nem vagy é pápista? noha veszedelemben forog az olyan aki ezen avalláson vagyon a Cromvel szolgálattyában. felelé Ivon, de mint hogy a szükséges néked, és mint hogy azt fogadtam hogy tiéd az életem. te előtted el nem titkolom hogy ezen avalláson ne legyenek. és más vallást nem tartok.

Mint hogy ez így vagyon mondá lunlei, meg mondhatom néked vitéz Ivon. hogy a férfiu nev és köntös alat, olyan aszonyt látz, a ki evilágon leg méltób a szánásra, Ivon ezen tsak el tsudálkozék. valo hogy azt tsudálhatod mondá néki. de mint hogy azt meg mondottam hogy ki légyek., az én szerencsétlenségemet is elődbe kel adnom, hogy meg menthessem valamenyire, a magam el titkolását. a melyet ate jó erkölcsöd rosznak találhatná. akoron elő számlálá néki a maga familiáját, dom fernandal valo szövetségit. rabságban valo esésit, a kerm szeretetit. hogy mitsoda szoros fogságba tartotta ötet, hogy mitsoda tisztelettel volt hozája. hogy mitsoda szándékal vette fel a férfiu köntöst, remélvén hogy meg szabadulhat. jamaik tartományában lévén. azt is meg mondá néki. hogy mitsoda hirt hallot volna dom fernand hüségtelenségéről, és hogy azt is fel tette volt magában, hogy rabságát el végezné éleétével együt. a midön atolvajokkal hartzolt, de a menyeknek nem tettzet hogy fegyver által veszek el., mind azon által most a jamaik szigetében viszá térünk, szemeimel kel néznom a hazám ellen valo hartzokot. talám még azt is akarják. hogy magam is hartzollyak ellene. a melytől irtoznom kellene., mindenüt a széllyeken az atyám parantsol. ha szinte olyan idegenségel láttatik is hozám lenni. de alig várom hogy meg ölelhessem lábait, és azon kérjem. hogy valamely klastromba zárjon engemet. és ha szinte dom fernánd oly hálá adatlan is hozám. de kermvel tovább nem maradhatok., látod vitéz Ivon. hogy vagyon szükségem karodra. ki engem meg segittsen. az el szökesre valo szándékomban. a midön a port rojálba érkezünk. tanatsodra is vagyon szükségem. hogy ahoz alkalmaztassam magamot, és a titokra. a melyen áll boldogságom. és életem.

Eleonora. még tovább is beszélhetet volna, hogy Ivon félben nem hagyatta volna beszedit. anyira tsudálta. tisztelte, szerette. szánta ötet, hogy nem szolhata. végtire magához térvén.

mondá. hogy ha úgy szerettelek mint fiamot mikor lunlei voltál. mostanában hogy eleonora vagy úgy szeretlek mint leányomot, és úgy tisztellek, és tsudállak, mint az aszonyok között legg méltobbat. és tekintetesebet, de abban ne kételkedgyél. mert ki veszlek akerm keze közül. és a válesco kezében adlak. azt pedig nem gondolhatom dom fernánd ellene mondana annak az állhatatoságnak. a mely természete a spanyol nemzetnek. és hogy meg szegné hitit, a mely nem illenek a betsületet szerető emberhez. ezekre a szokra sokat suhajtozék eleonora, de egészen, a Ivon tanácsát akarván követni. egy kevesé meg tsendesedék elméje.

Azon a napon olyan szép idő volt. és olyan jó szél fút, hogy szerencsés utozásokat gondolták lenni, és éléonora azt igen remélné. hogy tsak rövid idő mulva végbe viheti szándékát, de azon az éttzaka oly rettentő szélvész támada. elegeyesen nagy Zápor esövel, és meny dörgéssel. hogy az anglus hajokot. tellyeséggel el szélyezté egy mástol.

Ez a rettentő szélvész, két nap. és két éttzaka tartá, a harmadik napon az idő fel tisztulván, kerm tsak egyedül látá a maga hajóját. és azon igen meg ijede hogy talám el veszet volna a lunlei hajója. azután jelül álgyukbol lötete. és így tselekedék. minden ora után. azonba közelgetet jamaik szigetéhez. az alat pedig sokan ahajoji közül. ő hozzája gyülekezének. de senki hirt nem tudá mondani a hajorol. amelyen volt lunlei, egy nehány napig szüntelen lötete álgyukbol. hogy meg tudnák hol létit. de tsak haszontalan volt., akoron anagy keserüségnak adván magát. ezerszer meg bánta. hogy maga mellől el botsátotta volna, ebben a nagy bajban lévén, tudtára adák néki, hogy hajokot látnának., a melyek feléje közelgetnének. meg üsmervén. hogy spanyol hajok. azért a hartzhoz készüle.

A mint is azok ahajok, a dom fernand parantsolatya alatt lévén, nem tsak boszu állásbol. de még a montros beszédiért is, aki már a spanyolok közi állot volt, igen ohajtá. a kermvel valo hartzot, gondolván, hogy véle együt talállya társát. mihent meg üsmeré a kerm hajóját, azonnal hozzája közelgete mint egy fél álgyu lövésnire, és rettentő képen kezdének egy máshoz lödözni. atöb hajok is hasonló képen tselekedének egy más között, hogy pediglen egy mást láthassák fáklyákat gyujtának éttzaka. és hajnalban ismét el kezdék azon keményen a hartzot,

Dél felé adom fernand hajójában valo árbutz fát lelövék, az anglusok arra gyözedelmet kiáltának, de egy kevés idő mulva, a kerm hajójának a leg nagyobik árbutz fáját egy álgyu golyobis két darabbá törvén, a spanyolok is nagy örömbe valának, és közeleb menvén az ánglus hajohoz. oly rettentő. álgyu, és puska lövés volt hogy se egy mást nem láthatták. se nem halhatták.

kerm, és dom fernánd azon igyekezének. hogy egy máshoz horgolhassák hajojokot. azt végben vivén. akor el kezdödék közöttök arettentő hartz, a mely méltó örökös emlékezetre. kerm tsak dom fernandot kereste. és dom fernánd, tsak kermvel. akart viaskodni. az anglusok egy nehány szor az ellenség hajójában ugrandozának. de mindenkor onné ki üzetének veszedelemel. dom fernand is hasonló képen tselekedet. az anglusok hajójában., de nem volt nagy hasznal. kerm sok féle sebekben esvén, sok vérit is vesztette el. de még is nem akara el távozni a helytől, hogy magát bé kötesse. dom fernándnak is által volt löve. atzombja, és három. vagy négy vágás is volt rajta, de még is tsak biztatá a vitezit.

Végtire atüz meg lassudék mind a két részről. és anyira meg tsendesedék., hogy tsak némelykor hallaték. egy nehány puska lövés. ez a kemény hartz. három oráig tartá. és mind egyik. mind a másik hajoban, tsak holt testet, és sebesekeket leheté látni. a hartznak alig lett tellyeséggel. vége, hogy látának nagy sebeséggel feléjek jöni. egy hajot. a mely hajonak anglus Zászloja volt. a hajo pedig. alunlei hajója volt. a ki is nagy tsudálkozásal látván. azt a szomorú dolgot., akét hajohoz közelgete. hogy segedelemel légyen hozzájuk. atöb spanyol hajok látván ötöt, gondolák hogy dom fernánd el veszet volna. a szélnek ereszték vitorlájokot. tarván attol.

hogy az anglusok utannok nemenyenek. akik is olyan nyomorult állapotban valának. hogy szerentséseknak tarták magokat, hogy a spanyolok nyugodalomban hagyák őket.

Lunlei pedig leg először is a spanyol hajóban szálván. őt csak holt testeket. és haldokló embereket találta. de mitsoda nagy ijedségben nem esék. amidön meg üsmeré dom fernandot a többi közöt fekünni. a ki eszén nem lévén. avér igen fólyt belölle. soha a vitéz eleonorának. nem volt olyan nagy szüksége a bátorságra és az okoságra, mint azon alkalmatosagal. csak alattomba Ivonra tekintte, aki is észre vévé hogy miben vagyon adolog mindgyárt a maga hajójában viteté dom fernandot, és bé kötözteté sebeit. azután által mene akerm hajójára. akit is hasonlo. állapotban találván. ugyan hasonlo gondgya is lett reája.

Lunlei ezeket különös helyre tétetvén. azután dom fernandhoz mene. nagy sziv fájdalomal. amely annál is nehezeb volt. hogy el kellett titkolni. a borbélyok meg álitván vérit, és bé kötöztvén sebeit. azzal vigasztalák. hogy egy sebe sem volna halálos. ez egy kevesé meg tsendesitté elméjit. aki is mind végig nemesi modon akarván magát viselni. hasonlo figyelmetességgel volt kermhez. a kiröl is hasonlot mondának aborbélyok.

Eleonora ilyen szorgos dolgokban fáradozván, és azon kívül is elméje, nagy tusakodásba lévén, Ivon tarta attól hogy meg ne betegedgyék, azon kéré igen szépen, hogy minden gondgyát bizná reája. és tsendeségbe lenne. mint hogy dom fernánd életbe volna, mivel azt látod, mondánéki. hogy az Isten rendelése olyan boldogságra. vezet. a melyet nem reménlhetted volna, kérlek vessed abban bizodalmadot., és enged meg had munkálodgyam helytetted. mivel ez az alkalmatoság meg mutattya néked hogy mitsoda buzgoságal valo jó akarod vagyok, a mitsoda modot gondoltam ate dom fernándal valo meg szabadulásodra. szükséges hogy a lunlei nevet visellyed. és az anglusok ugy tekintsenek mint eddig. hanem nyughatatlanságodot mérsékeld meg. szivednek tusakodását titkold el. és nyugodgyál meg az én ígéretemen. és hűségemen a melyet hittel fogadtam néked.

Ezeket a szokot halván olyan embernek szájából. a kihez eleonora nagy tisztelettel volt. ugyan az Ivon akarattyához is alkalmaztatá magát, én minden kételkedés nélkül. követni fogom tanácsodot felelé néki eleonora ugy is tekintelek mint atyámat, kezedben vagyon minden betsületem. és boldogságom. mindent a te okoságodra, és jó erkölcsödre hagyok. csak azt tud meg, hogy valamit eddig tselekedtem. arra csak a gyanakodás. és a halál keresés vitt engemet, és hogy a dom fernánd jelen valo léte. az én aszonyi gyengeségemben viszá tett, szükséges is még egy darab ideig. hogy ne az eleonora. hanem a lunlei személyét viselyem. ezen beszelgetés után elválnak egy mástol. eleonora a sebeseket mene látogatni, és Ivon. a fel tett. szándékát mene végben vinni. mint hogy se dom fernánd, se kerm nem voltak abban az állapotban hogy szolhassanak. se hogy a szót érthessék. lunlei látogatásokra menvén. nem mutatá meg magát nékik. uesbit dom fernand melléje tette volt. meg parancsolván néki. hogy se melölle el ne menyen. se néki valamiröl ne szollyon. a midön magához fóg térni, de hogy semmit se mulasson olyat el. amit még a maga szemére hanyhatna. olyan szorgalmatos gond viseléssel volt kermhez. mint ha egész szeretettel lett volna hozzája.

Ivon. pedig az alat. egy hajora ülvén. mind rendre el járá az anglus hajokot. kik vas macskán voltanak, és kiket mind nyomorult állapotba találá, akoron elejekbe tévé hogy mitsoda veszedelmes dolog volna hogy ha fejek nem lévén. a spanyolok reájok ütnének, azért azt tanácsolá nékik. hogy tegyek fejeknek. lunleit. a kinek mind vitézségit. mind okoságát üsmérik, és hogy egyedül. ő oltalmazhattya meg őket, ezt a tanácsot olyan embertöl halván. a kinek régtöl fogva üsmérték nagy esztét. és okoságát. azon kívül is lunleit mindnyájan szeretvén. mindnyájan reá állának, és lunleit fejeknek kiálták, Ivon hogy időt ne veszessen. azt jovallá lunleinek, hogy a hajójával. menne akét ahajo mellé a kik még esze valának kaptsolva, a honnét Ivon. a sebbe lévő spanyolokot mind a lunlei hajójára tevé, és az anglus sebeseket

atöb anglus hajokra. a mi gazdag portéka volt azt is mind a lunlei hajójában téteté, az álgukot, és a vegyvereket. el osztá az anglus hajokra. Ivon azután azt jovallá lunleinek hogy az anglus hajokot mind küldene a jamaik szigetében. amelyen igen örülének az anglusok. lunlei pedig mindnyájoknak tudtára adá. hogy ő maga. a spanyol hajok után akarna menni, mivel a mitsoda állapotban vannak, ha ő elől találhattya könnyen el foghattya őket. ez így lévén. a két esze kaptolt hajoknak, mint hogy többé hasznát nem veheték. el is égeték. és mindnyájan meg indulának. A midön már az anglus hajok anyira valának hogy nem leheté őket látni. lunlei kérdé Ivontol. hogy mi volna a szándéka.? és hogy mi formában lehetne a spanyol király birodalmának széllyein ki szállani. Ivon régi. hadakozo ember lévén, és okos abban a mesterségben. mondá néki. hogy buenos ayres mellé kel közelgetni. olyan szin alatt. hogy ki szálván. a tenger széllyin lévő helyeket fel prédállják, de semmire egyébre ne legyen gondgya, hanem tsak azt parantsollya a mit ő fog néki mondani titkon. lunlei tellyeséggel reá hagyván magát. meg parancsolá hogy buenos aires felé tarttsanak a hajoval. azomba tudtára adák néki hogy dom fernánd egészen magához tért volna, és hogy akarna beszélteni a hajon lévő fő tisztel, arra keré Ivont. hogy menne le hozzája. nem érezvén még magában anyi erőt. hogy eleiben mehessen. és arra is keré. hogy visgálná meg jól minden szive titkát. és hogy mitsoda reménségben kel néki lenni iránta azután kerm látogatására mene. a reménség, és a félelem haborgatván elméjét. Ivon dom fernandot elegendő jó állapotban találván. monda néki, engemet a mi Comendánsunk küldöt hozád, hogy meg adgya néked a tiszteletet, a melyet érdemel egy olyan vitéz ember mint magad. és abban is bizonyos lehetz hogy maga is el jöt volna ha attol nem tartana, hogy talám a maga jelen valo léte. alkalmatlanságodra volna, és maga meg mutatta volna, hogy mitsoda szánakodással vagyon ilyen állapotban valo létedért. gondolom, mondá dom fernánd. hogy a magad Commendása sintsen jób állapotban mint én. és hogy nehezen vihetné azt végben amit mondasz., Ivon észre vévén hogy kermről akarna szollani. felelé néki, az iránt kívánságod bé tellyesedet, mert kerm még sokal roszab állapotba vagyon náladnál. de engemet lunlei küldöt hozád. a ki is kerm helyet a fő. hogy hogy fel kiálta dom fernánd hát lunlei. el nem veszet. se sebbe nem eset. és ő parancsol a hajoban? mindnyájan szerencsétlenek volnánk. felelé Ivon hogy ha az a vitéz iffiu. abban az állapotba volna amelyben úgy tettzik kívánod. hogy volna, de uram nem vagy most abban az állapotban hogy a ditseretit halgassad. se abban hogy arra vigyáz mitsoda gondgya vagyon reád. én pediglen helyette. gyakrabban el fogok jöni, látogatásodra és amidön jobban keszdesz lenni. reménlem hogy meg mutathatom azt néked, hogy nintsen evilágon olyan ember aki úgy meg érdemelye a Vitéz dom fernánd tiszteletét. és szeretetit. mint lunlei. dom fernánd ezekre nagyot suhajta és egy keveset gondolkodván, arra keré Ivont. hogy mondaná meg néki. miben volnának adolgotok. Ivon azokat mind elő beszéllé. de a beszéd közben mindenkor valamely ditséretes dolgot elegyite lunlei felől. ate beszédedből azt látom mondá néki dom fernánd, hogy én az anglusok rabja vagyok. Ivon látván hogy az elméje nagy nyughatatlanságba volna, és tartván attol. hogy a meg ne ártana néki, hozzája közelitte. és mondá néki tsak lassan hogy senki meg ne halya, ate lunleihez valo barátságod lészen díja meg szabadulásodnak. és ezen az árron meg nyerheted a szabadságot ha akarod. a ki is egy tisztet rendelt melléd. a ki ő előtte kedveségben vagyon. azért annak szabadosan beszélhetz. és amidön valamit akarsz izenni lunleinek. ő meg fogja néki mondani. akor eleibe vivé uesbit. a kire nem is tekinte dom fernánd. és Ivon látván. hogy nem akarna többet beszélteni, el mene melölle. de elsöben mindenekre meg tanitá uesbit. hogy mint kellesék szolni. lunleit pedig kerm mellet találá. a ki is még magához nem tért volt. Ivon mindeneket meg mondván lunleinek, aki is tsudálkozék azon hogy dom fernánd miért gyüölölné anyira lunleit. és ezert sok szomorú gondolatok jövének elméjiben, de Ivon. holmi tanácsot adván néki ameg vigasztalá. egy kevesé. és egy nehány napokra halasztá. hogy maga beszélzene dom fernándal, dom fernand pedig gondolkodván mind arrol. a miket Ivon mondot vala néki, szöllittá uesbit. és maga mellé

ültetvén. mondá néki. mint hogy olyan bent vagy a lunlei kedvében. meg nem sértvén. hozzája valo hüségedet., nem mondhatnálé valamely olyan különös dolgokat. a melyek ötet tekintik. és a melyekben részes vagyok. vagyoné felesége. vagyoné valamely szeretője. ángliában. és azt is szeretném tudni. ha jelen volté a midön az anglusok leg előbször a jamaik szigetében ki szállottak volt.

Mind ezekre meg felelhetek néked mondá uesbi. és meg sem sértem a hozzája valo hüségemet lunlei még akkor szolgálatban nem volt amidön az anglusok a szigetre ütöttek, ő néki se felesége, se szeretője ángliában nintsen, noha meg érdemli a szeretetet, mind azon által mondá dom fernánd. azt mondták volt nékem. hogy igen szeretne bizonyos spanyol uri személyt. a ki is keze közöt volna, de azt tudom hogy te el nem árulod az ő titkát, hogy meg mutassam néked mondá néki uesbi. hogy ez iránt nintsen semmi titka. azt meg mondhatom. néked igazán. hogy eleonora a kinek társa nincsen szépségben. már két esztendőtl fogvást a kezinel vagyon. de semmi szerelemel hozzája nincsen. és azt meg tudván hogy mitsoda kötelességet voltál ahoz a leányhoz. azért minden alkalmatoságot kereset arra hogy néked viszá adgya. de azt is meg hallotta egy montros nevü embertöl. hogy te ötet el felejtetted. és hogy egy atyafiához kötötted magadot

Mit kell hallanom. mondá nagy suhajtásal dom fernánd, erőltetvén magát hogy az ágyában fel ülhessen. kövessed beszédedet nemes uesbi, és hozz viszá az életre. engemet. hogy én házas volnék. hogy én meg szegtem volna eleonorának ahitemet, oh lehető ilyen gondolatot ki gondolni. eleonora még életben vagyon, és hiv. és lunlei ötet nem szereti. oh' boldog hartz. és kedves rabság. enékem ditsőségeseb mint ha ezer hartzot nyertem volna. dom fernánd olyan nagy buzgó szivel mondá mind ezeket. hogy uesbi a ki alig titkolható el köny hullatásit. tarta attol. hogy a sebeinek meg ne ártana, uram oly örömel látom fel háborodot elmédet, hogy ezenel meg mondok mindeneket a fő tisztetnek. de ugy hogy magad is meg tsendesittsed elmédet. és mint hogy szereted eleonorát. tarsd meg magadot ő érette, lunlei pedig mind ezekről. maga, többet mondhat néked mint én, de azt el mondhatom, és bizonyos is lehet benne, hogy eleonora náladon kívül soha senkit sem szeretet.

Nem lehetet volna olyan orvoságot találni, a mely oly hirtelenséget használhatot volna. dom fernándnak mint ezek a szavai uesbinek. azonnal kezdé érezni ujjulását, erejének. és tellyeséget magához térvén, el álmélkodék az uesbi szavának hangján. és nagy figyelmeteséget nézvén reája. mondá néki, ugy tettzik hogy üsmérlek tégedet, amentöl többet hallom szodot. és reád nézek. annál inkább ugy tettzik hogy láttalak. kérlek azért. nehagy ebben a kéttséges állapotban sokáig, hanem mond meg miképpen. és kitöl tudod mind azokat amiket mondasz.

kérlek uram én is tégedet mondá uesbi, ne kívánnjad hogy azt tselekedgyem a mit kívánsz töllem. ez olyan titok. a melyet tsak lunleinek kel meg mondani, mindgyárt el megyek. és meg mondom néki szivednek kívánságát. és azon igyekezem hogy ide hozhassam hozzád. erre helyéből fel kelvén nagy siettséget mene eleonorához és Ivonhoz. akiknek elé beszéllé adolgot. ez a vitéz leány. aki oly nagy bátorságal. és vakmerőséget kereste anyiszor halált. tsak nem meg hala a uesbi beszédin, a keserüség. az öröm. a szeretet. és a szánakodás. oly igen tusakodának szívébe. hogy el ájulván. az Ivon. és a beátrix karjokra esék. tsak hamar magához térvén. eleiben adák néki. hogy nem kellene magát anyira el hagyni. látod vitéz Ivon mondá néki, pirulva. hogy valóságat aszony vagyok. Ivon erre nem felele, hanem tsak arra vigyáza hogy miben szolgálhason néki. viszá küldé uesbit dom fernand mellé. és meg hagyá néki. hogy mindeneket küldene el melölle. olyan szin alatt, hogy lunleinek. nagy beszéde volna véle. a mely az anglusokat tekénti, uesbi ezt véghez vivé, és meg jelenté dom fernándnak, hogy lunlei mindgyárt. oda érkezik. lunlei pedig Ivonal, a dom fernánd házában érkezvén mint egy reszketve, de mint hogy a hajokban lévő kis házacsák. nem világosak. azért dom fernánd is

mindgyárt meg nem üsmérheté, ugyan öis kezdé el a beszédet mondván. vitéz lunlei. előtted látod azt. aki annyi tisztelettel és tsudálkozásal vagyon hozád. mint a menyi gyülölséggel. és gyanakodással volt. uesbi gondolom hogy meg mondotta néked az okát. hanem felejsd el amiben véhettem ellened, és mond meg az én kedves eleonorámnak, miben vagyon dolga. akiért kész voltam meg halni, és akiért kivánom eletemet. ezekre a kezét nyujtá. és lunlei közeleb menvén. hozzája, felelé néki. kedves dom fernandom. az igasságos dolog hogy viszá adgyam néked eleonorát. de miben legyen azö állapottya azt néked kell mondani., dom fernánd könnyen meg üsmervén a szavát. és nem kételkedvén abban hogy nem ő volna a dom valesco leánya. a kezét meg szoritá. és fel szoval mondá. eleonora. kedves éléonoram. ugyan magad vagyé az akit én ohajtok. ezeket a szokot szaszor el mondá. és nagy örömeben, sirásában, soha sem tudta hogy mit mondgyon. de végtire azt akará meg tudni. hogy mitsada szem fény vesztésből lehet a. hogy lunlei egy személy legyen eleonorával. és száz féle kérdést teszen vala tölle egy szers mind.

Eleonora észre vévén. dom fernándnak minden tselekedetiből., hozzája valo nagy buzgo szeretetét., nem kételkedheték hűségében. keré is ötet nagy szeretettel. hogy tsendesitené meg magát. ne hogy valamely ártalmára légyen. és minek utánna Ivont bé mutatta volna neki, mint olyat. aki méltó volna betsületére. és meg üsmértette volna véle beátrixot. uesbi helyet, elé beszélle néki minden historiáját., a melyért nagy szeretetben. és tsudálkozásba esék. dom fernánd is azután elé beszélle hogy miket tselekedet azért hogy meg találhassa. és hogy montros a miket mondot volt nékie felölle. tsak arra valo volt. hogy ki vehesse belölle, hogy ha eleonora nem volnaé keze közöt, és mint hogy az eleonora nevére sokszor meg változtatta ábrázattyát. arra magyarázták. hogy ő rejtegetné. ugyan ezen okból is gyülölte anyira lunleit. és kermet, de mint hogy anyi jót mondasz felölle, ketelenitetem betsülettel lenni hozzája, és ha szinte ate jó erkölcsöd meg nem engedi is. hogy ugy tekintsem mint társamot, mind azon által ate hozád valo nagy szeretetem arra kénszerit. hogy tartsak olyan nagy érdemü embertől.

De akár mint légyen. felelé erre szerelmetesen eleonora. kermtől nem félhetz. és noha semmiben sem akarom el mulatni a háláadoságot a melyel néki tartozom. de tsak rövid idő alat meg látod kedves dom fernándom, hogy eleonora tsak téged szerethet. és tsak tégedet is tud szeretni. Ivon azután dom fernand eleibe tévén adolgot a melyet követni kellene. dom fernand azt igen jonak találá, és meg öelvén Ivont. ígazán valo barattságát ígéré néki, Ivon azt is jovallá azután, hogy eleonora menne fel házában. ne hogy a hoszas beszélgetésért, mások valamely gyanóságban nevegység. ez két szerető el válván egymástól. mind tsendesebbek valának. mind inkább is szereték egymást. eleonora beatrixot Dom fernand mellet hagyá, és Ivonal együt. a maga házában mene. de az alat a hajo közelgetet buinos ayreshez. hogy pediglen el kezdgyék a fel tett dolgot. lunlei a vitézit ki küldé a szélyekre. és ót fel prédalák aparaszt embereket, etettzék. mindeneknek., és így tselekedtete egy nehány szor. hogy a vitézit ehez szoktassa, a kik is nagy dolgot gondolák tselekedni. egy szer atöbbi közöt, Ivon ki válogatá mind azokat, akiktől lehet tartani., és el küldé a szélyekre prédálni, ezek örömet ki szállának a hajobol., de a midön már jó távul voltanak a vas macskát. fel vonatá, ugy a vitorlákot is. és buenos áyres varosa felé indula. a kormányos a ki a hajot igazgattya. anglus lévén. és gyanakodván valamiről, nem akara engedelmeskedni, Ivon egy pistolyt fogván. a fejiben löve. és a kormányt. egy irlándusnak adá. kezében, a ki ahoz igen jól tudot. és a többit a ki nyakaskodni akara az ánglusok közül. mind meg kötözteté. és spanyol Zászlót tétetvén fel. szerencsésen érkezének a buinos aires várossa mellé. dom valesco. aki mindenkor tsak arra vigyázot mikor valamely hajó érkezet. hogy halhason valamit dom fernand felől. mint hogy pedig ő vigyázot a szélyeken; ugyan ő is mene leg előbször meg visgálni a lunlei hajóját. de mint el tsudálkozáék azon, hogy mind olyan embereket láta. akiket nem üsmért. és

akik meg ölelték lábait néki. és kivált azon. hogy egy szép iffiu könyves szemekel tsokolgatná kezeit.

Nem tudván mire vélni mind ezeket figyelmetességgel tekinti vala főkeppen azt az idegen szép iffiat, a kinek is tselekedetin meg eset vala a szive. a természet pedig jobban meg nyitván szemeit. és meg üsmérvén eleonorát. tsudálkozásában, és örömében nem tudá hogy mit tselekedgyék. meg ölelé leányát. és tsak nem egy oráig tartá ölelve, nem mondhatván egy szot is néki. mind azoknak. kik őt jelen valának. a szivek meg esvén rajta. senki sem szolhata. és minden várá mint lenne vége, ennek adolognak. végtire dom valesco magához térvén, mondá. eleonora kedves leányom. leheté a. hogy én tégedet ismét meg láttalak, ezeket a szokot halván mind azok. akik a tenger parttyára gyülekeztenek volt, az eleonora nevet mindenek kezdék nevezni., és mindenek köszöntésére jövének. és mindenek részt vettek az dom valesco nagy örömében. a ki is a temérdek sok nép közöt. nehezen mehet vala eleonora után a hajójáig., ahol akará az attyának elé beszélni historiáját., a melyet olyan nagy észel, és szemérmetségel beszéllé elé, hogy dom válesco egy nehányszor félbe hagyatá véle ölelgetésével. és ditseretivel, de a midön meg mondá néki hogy viszá hozta volna dom fernándot, is. akor tellyes öröme lön.

Azután szép ígeretekel meg köszöné Ivonnak szép nemesi tselekedetit. és meg ígéré azt éléonorának. hogy meg fogja nyerni afő generalistol. hogy kermet hagyja meg hatalma alat. azután dom fernándhoz viteté magát. dom fernánd. nagy örömel. és szeretettel fogadá. és minek utánna egy mást köszöntötték volna dom valesco. a maga házához viteté dom fernándot és kermet., Ivonra bizá hogy lenne gondgya a hajora és a sebesekre. a kik közöt meg üsméré eleonora monrost. a kit is az attya házához viteté. és azt el mondhatni. hogy nagy gyozedelemel. mene bé avárosba., a midon válesco mindenekről rendelést tett volna a maga házánál. mind ezeket a fő generalishoz ment meg beszélni, mint hogy pedig dom fernand nagy tekintetben volt spanyol országban. és hogy mindenek tudták. dom valescoval valo szövetségit. a kit mindenek tisztelték, a generalis ötet szerencseltetvén. igen örüle ezen az alkalmatoságon, hogy mindenikének meg jutalmaztathatná. szolgálattyokot. azért, éléonorának nem tsak kermet adá, hatalmában, hanem még szabaddá hagyá mind az egész gazdagságal. mely a hajójában találkozáék,

Dom válesco viszá térvén. meg mondá éléonorának a hirt, a ki is amaga rend szerént valo köntösét fel vévén, beátrixal együt. ujontában kezdé ölelgetni az attyát. örömeben. az attyához valo köteleségit végben vivén. kerm látogatására mene, a ki is a hajobol, a városban vitelekor valo rázodásban magához térvén beszélni kezdet. de azon igen el tsudálkozáék. hogy magát szép ágyban látna fekünni, és uri palotákban, de azon még inkább kezdé tsudálkozni, a midön eleonorát. beátrixal látá hozája menni, a ki is az ágyához közelgetvén. melléje. üle. és ezeket mondá néki.

Nem tudom hogy ha vagyé abban az állapotban hogy halgathassad mind azokat. amiket tudtodra akarok adni, és hogy ha az a nagy nemesi sziv. a melyet mindenkor mutattál hozám, nem változotté meg, ate dicsőségedet anyira szeretem hogy el várom azt az orát a melyben a te egészséged anyira valo erőtt adhasson néked. hogy segítségédre hihassad jó erkölcsödöt, egy olyan alkalmatoságban a melybe tudom hogy lészen szükséged segítségére. eleonorának ezek a beszédi. az ő köntöse. és minden valamit kerm látot, eszében véteték véle. hogy mi légyen az ő sorsa, akár mitsoda állapotban legyenek felelé kerm. de meg halgatom beszédidet. nagy tisztelettel. mint olyan. akinek kedveseb vagy a nap világóságánál. és noha holmiben. által lássam is a magam szerencsétlenségét., mivel látom hogy a spanyolok rabja vagyok, a félelemnél a melybe voltam hogy talám el vesztettem volt a vitéz lunleit. nagyob az örömöm hogy láthatom a szép éléonorát. semmitől nem tarthatok, és tsak egyedül. a te halálodon

veszthetném el az okoságot. és a bátorságot. de mint hogy életben vagy, a nékem elég. eleonora azután nékie mindeneket elé beszéle. azt sem titkolá el előtte. hogy dom fernand öt szeretné. és hogy mitsoda kötelességben volnának együtt. mitsoda nagy hálá adással tartoznék Ivonnak. montros mitsoda részre állot volna, és mitsoda formában volna az atya házában. azt látod mondá néki. hogy az én atyámnak öléből és a mátkámnak karjáról ragadtál volt el engemet, és hogy tellyeséggel lehetetlen volt nékem hogy szerettednek meg felellyek. a te gondviselésidért, és tiszteletidért. hozád betsülettel. és háláadásal kel lennem. tegedet semmiben el nem árullak, mivel azokat jöttem keresni. a kikhez mind a kötelesség. mind a szívem kötöt volt gyermekségemtől fogvást. ez így lévén, nemes szívü kerm. reménlem, hogy tudodra adván azt hogy szabad vagy. és hogy én tsak dom fernándal lehetek szerencsés. annyira való szereteted léssen hozám. hogy örömel meg fizeted szabadságodot olyan áron. a mely oka boldogságomnak

Igen jól mondád azt az eléb felelé kerm, hogy szükségem leszen a bátorságra, hogy halgathassam mind azokat amiket mondottál nekem. nem gondoltam volt, hogy olyan nagy szerencsétlenségben legyek, a szabadságomnak. és a kezem alatt lévő hajoknak el veszések. én előttem semmik valának, mivel láttalak. de azt mondod hogy nem foglak ezután látni, és az én társam szüntelen fog tégedet látni, hogy gondolkodhatnám erről nagy keserűség nélkül, hogy ha pedig az igaz, hogy valamely betsületet nyertem volna előtted, azt nékem meg kellett volna mutatnod, nem azal a gondviseléssel. a melyel viszá hoztad szerencsétlen életemet, hanem azal. hogy meg hagyta volna halni. mind azon által, dom fernándnak rabja lévén. és dom valesco házában feküvén, azt nem tselekedhetem. se azt nem kellene tselekednem, hogy meg gátollyam szerencsédet, de ha szinte mind ezek fájdalmasok legyenek is nékem. de nem lehet hogy meg ne köszönnyem., hogy hozám. jöttél ezeket meg mondani. és magadot menteni, olyan dologrol. amely nékem keserűség.

Eleonora. látván kermnek nagy szomorúságát, maga sem türköztethetvén magát. nagy szánakodással. lön hozája. és azomba azt fogadá néki, hogy mindenkor nagy tisztelettel. és betsülettel léssen hozája. és nyugodni hagyá.

Eleonora. nem akarván leg kisebbet is el mulatni a mi kedves lehetet dom fernand előtt. montros látogatására mene. a kit is már dom valesco. mindenekre meg tanyította volt. és a ki botsánatot kére. tölle. mind arról., a minek ő oka lehetet. de mint hogy gyógyulni kezdék. azon kéré eleonorát. hogy engedné meg had lehetne dom fernánd mellett, éléonora mindgyárt hozája vivé, és dom valesco. előtte meg mondá dom fernándnak, hogy mihent meg gyógyul azonnal. néki adgya eleonorát.

Azonban. a Colonelus. Ivon. a hajoban mindeneket rendbe vévén. a valesco házához mene. hogy részt venne. az éléonora örömében, a melyre ő is segítette volna. őt pediglen ötet. nagy tisztelettel fogadák. montrost őt találván. egymást meg ölelek, és örülének azon., hogy el hagyták volna a Cromvel szolgálattját. Ivon meg tudván hogy kerm jobban volna. és hozája mehetnének, látogatására mene. kerm pedig mihent meg látá. mondá néki. hogy hogy, hát a vitéz Ivon. el árult engemet. noha ő benne volt leg nagyobb bizodalomom. ő benne menyí vitézséget. és jó erkölcsöt üsmértem. még is az ellenségimhez adta magát, hogy engem el vessessen. és el vigye magával a mi én előttem leg drágáb volt evilágon. nem uram, felelé Ivon. el nem árultalak tégedet, de hü lévén királyomhoz. tsak azért állottam Cromvel mellé. hogy olyan alkalmoságot kereshessek a melybe szolgálhassam hazámot, a ki is siránkozik. annak a kegyetlennek törvénye alatt. a ki ellensége az oltároknak. a három országnak. és az egész nemeségnek, semmidet el nem vettem. hogy az ellenségednek adtam volna: az a személy akiről szollasz. nem lehetet atied, mivel hitet adot volt másnak. minek előtte kezedhez eset volna. üsmérem magam jó erköltsödöt. és reménlem. hogy minek utánna.

bizonyoságot tettél volna az eleonora jó erkölcséről. a tévelygésedből vissza térsz. és amennyek meg hatván szivedet. te léssz még. leg buzgóbb oltalmazója. ami királyunknak: úgy tetszik mint ha ezek a szavai Ivonnak, jövendölések lettek volna. mivel, Cromvel halála után. monk generalis londinumban menvén. a tengeri segítségel. ugyan kerm volt az egyik. a ki hadi hajokkal kíséré ángliában második károly királyt. a midön vissza tére. hogy királyi székiben ülljön.

kerm pedig nem lévén még akkor ebben a szándékba, nem is felele semmit is olyat. Ivonnak, a melyből észre vehette volna. az ilyen változást. mind azon által az egészsége minden nap jobban helyre jövé. valóság kezd gondolkodni szeretetéről. azután a dom valesco, és adom fernánd hozzája való szorgalmatoságok. és az eleonora kegyes intesi. csak lassanként a békeséges türéshez szoktatták. és végtire. annyira meg győzé magát. hogy még maga sürgeté házasságokat. hogy had lehetne jelen lakadalmakon el menetele előtt.

Ezen a híren. dom valesconak az egész háza meg örülvén, dom valesco. hogy kedvit tölthesse. dom fernándnak. és eleonorának, még egy napig várakozék a lakadalommal. azért hogy kerm suscribálhassa a házasságról való levelet

Dom fernánd. egészen meg gyógyulván. a lakadalomról gondolkodának, a melyet dom válesco, nagy bövséggel. és uri módon meg tsinálá. kerm pedig nem akarván részt venni agazdagságban a melyet eleonora nyert a tengeri tolvajoktól. a lakadalom után mindgyart meg akara indulni.

A meg válás pedig nagy szomorúsággal mene végben, mind egyik. mind más részről., mind azon által annak meg kellett lenni. kerm el indula friss jó egészségben. és szerencsésen az anglus hajokhoz érkezék, Ivon pedig spanyol országban meg telepedék. és holta után. uri familiát hagyta., montros pedig a spanyolok között szolgált mind addig valamég a valóságos királyát nem láthatá székiben. dom fernánd, és a szép eleonora., nagy szép egyes szeretetben. töltötték el életüket:

Ezt a historiát mindenek szépnek találák, és a hűségre való nézve, a kis aszonyok mindenik eleonorához hasonlittá magát. azután ki ki fel kelvén helyéből. vacsoraig a kertben sétálnak.

Kedd.

Másnap, ebéd után, ki ki atörvény szerént. a kertben, a rendelt helyre gyülekeztvén. Constantia mondá. én látom. hogy nem csak férfiak. hanem még mi is el veszthetjük a játékot, és még mi is a büntetés alá vetethetünk. hanem én azt tanácsolom a kis aszonyoknak., hogy nyerjünk szabadságot arra, hogy mi nekünk harmunknak, lehesen papirosból el olvasnunk a magunk historiáját., mivel a nekünk leányoknak. nagy elme fáradság volna sok ideig egy dologra függeszteni elménket. a midön nagyobb dolog vagyion a fejünkben. kivált most a mitsoda állapotban vagyunk. mondá nevetve hilária, azt pedig senki se kívánna töllem. hogy én most hosszú historiát mondgyak el. ha csak nem olvasom. mivel. én most csak arról gondolkodom a mit látok. tekintvén fel szemel juliusra aki is ezen örömel el mosolyodék. a hilária szavait mindnyájan meg neveték. és a férfiak rea állának, hogy ha a sors úgy hozza. hogy ők irásból olvashassák historiájukat.

Azutan a játékot el kezdék. a melyet a szép Constantia veszté el, és a zálogat octávius kezében adván. a le irt historiáját eképen mondá el.

A RÁKIMA HISTORIÁJA

Arra nem köteleztem magamot hogy az Amurates császár életét elé beszéllyem, mivel mindenik tudgya annak. a birodalomnak historiáját. hanem minden szándékom tsak a, hogy ennek a Császárnak holmi különös tselekedetit mondgyam meg, és azal együt a hires roxán halálának okát. a melyet talám nem mindenek tudhattyák, hogy pedig meg rövidittem beszédemet, tsak azon kezdem el, a midön amurátes apersák ellen kezdé hadakozását. a szüntelen valo hadakozások. a mellyekbe kellett lenni a lengyel királynak. uladislausnak. a törökök ellen, ám bár mindenkor győzedelmes volt is. de anyira el fogyasztotta volt. mind kintsét. mind népét. hogy kételenítették. a békeségre hajlani, a melyet meg is tsinálá a portával. ugyan ebben az időben is tekellé el magában amurates császár, hogy minden erejével boszut állyon a persiai királyon, azért hogy bé fogadta volt az országában peker basát. a ki is igen sok kintsel ment volt országában, és a ki a szállás adásért. kezéhez. adta volt babiloniát, a mely városnak gubernátorja volt ez az áruló, a varost pedig a persiai király egy olosz nitelli nevü tisztel meg erősíteté. és azt meg raká jó hadal. és minden féle élésel.

Amurátes. mind ezeket jól tudván. de nem akarván semmit is el mulatni hogy boszu állását jól végben vihesse, és ellenségit meg tsalhassa. parancsolá a fő tiszteinek, hogy azt hirdetnék. hogy az ő nagy hadi készületi olosz országot tekintené, mivel olosz ország ellen akarna hadakozni. valamint tselekedet a második mahumet Császár.

De apersiai királynak a portan lévő követtye igen okos lévén, ötet meg nem tsalhaták. azt igen jól tudta hogy mitsoda oka lehet amuratesnek, az ura ellen valo panasza. azért által is látá szándékát, erre valo nézve minden késedelem nélkül tudtára adá akirálynak. hogy mitől tartana. ugy hogy a király is mindenekről rendelést tehetne. hogy ha ugyan ő ellene találna lenni ez a nagy készület., amint is hogy amurátes által költöztetvén atengeren az europai hadát. nagy siettségel indula persia felé.

Az ő asiai, és europai hada. közel három. száz ezeren. tsak nem egyszers mind érkezék az eufrátes vízének partyára, amurates minek utánna le vágatta volna mind a persiai hadat kik ellene akaranak állani a parton, az egész hadával által mene. és sohult meg nem állapodván. egyenesen tauris városának mene. a mely régenten a persiai királyoknak rend szerént valo lako helyek volt, mindenek nagy rettegésben. és félelemben kezdenek lenni tölle, és el pusztitván a körül lévő tartományokat. kardra hányatá a lakosokat. és azután. tauris városa ellen mene. a mely oly igen kezdé magát oltalmazni, hogy azt nem gondolta volna.

Hogy pedig alakosokat arra kénszerittse. hogy magokat fel adgyák. holmi sok ígéretekét tön nékik, de mint hogy ők azt tudták hogy az elejeket is ugy tsalta volt meg soliman Császár. a ki is fel prédálván avárost. rabul el vivé Constancinápolyban mind alakosokat kik valamely mesterséget tudtanak, erre valo nézve fel tevék magokban, hogy minden tehetségel amurátes ellen állának. és oly igen kezdék magokat oltalmazni, hogy a Császár kétségben eset vala a meg vételeről, a midön egy árulo meg mutatá néki. a városnak leg gyengéb részit, ezt a helyt oly rettentő képen kezdé lötetni. hogy végtire tágas rést tsináltata. a melyen ostromra küldé ahadát. a persak négy vagy ött ostromnak ellene állának nagy vitézséggel. de az utolso rettentő léven, avárost meg vevék. és az amurátes hatalma alá esék. a ki is igen boszonkodván azon. hogy anyi ideig állottak volna szembe véle. kardra hányatá az embereket. aszonyokat. és a gyermekeket.

Azután avárosban lévő gazdagságot ki viteté. a sok ezüstöt. aranyat. drága köveket, a mellyeket rakva valának a sok drága paloták, de még ezel meg nem elégedvén. mind az egész

várost el hányatá, annak minden házait, és kö falait., és ekével szántata a városban. azért hogy meg ijesse. atób varosokat a melyekre igyekezet.

A hadát egy kevesé meg nyugosztalván. rézan nevü varos ellen indula, oda érkezvén. avárost körül vévé hadával. a városbol ki ütven reája. a spahiák. hat rabot fogának. akik között találkozik egy iffiu olosz kép iro. bionchiny nevü, ezt meg fosztván. a sebibe, egy nehány képet találának. de a többi közül egyet méltanak itélek hogy amuratesnek adgyák, a rabot is hozzája vivék.

A Császár alig veté szemeit a képre, amelyen egy igen szép aszony volt le írva, hogy ohajtani kezdé meg üsmérni a személyt. a kinek a volna aképe. erre valo nézve mindgyárt tudakozá a kép irotol annak a szép személynek nevét, és lako helyet. és hogy ha az a kép. valóságos képe volnaé valamely személynek. vagy tsak a maga gondolattya után írta volna,

Bionchiny nem látván semmit is olyat. ami arra kénszerithetné hogy el titkolya az igazságot, látván azt is hogy mitsoda változásokat okozna az a kép az amurátes ábrázattján. gondola hogy talám mind ez, az ő szabadulására szolgálhatna., igazán meg vallá hogy az a kép, a szép rakima képe volna a gumer émír hugájé, a ki is mind avárosban mind a tartományokban parancsolna és hogy abban bizonyos lehet a hatalmas Császár, hogy akár mely szépséget lasson a képben. de rakima még annál ezerszerte valo szeb., és hogy neki, lehetetlen volt le írni szépségét. annak pedig az esze. tizen hat esztendös korában., még fellyeb haladgya szépségét.

Amurátes. azon kívül is szerelmes természetü lévén, az ilyen beszédek nem halagathatá csendeséggel. és noha roxánnak egész hatalmában volt is az ő szive. de nem leheté. hogy őt valami helyt ne adna rakimának is. ezt az uj szeretetit. meg más egyéb hasznára is akarván fordítani. eleiben adá bionchinynak, hogy az szerencséje azon áll. ha igazán fog néki felelni. és parancsolá néki. hogy elő beszéllye néki mind azt. valami gumer emirt illeti, mitsoda elméje, és természete volna. és hogy a tartományban. mi képen vannak hozzája.

Ez az okos olosz. által látván mindgyárt. az okát, hogy miért tudakozná tölle. felelé. hatalmas Császár. gumer emirnel fősvényeb ember nem lehet. se a ki a maga hasznát ugy keresse. mivel ő mindent fel áldozhat, mind az elő menetelnek. mind a gazdagságnak, ugyan ezen okbol is tette szegényé az egész tartományt. nem hajtván alakosoknak se kiáltásokra, se könyörgésekre. se sirásokra. se söt még a persa fő ministerekreis. akiknek ki adgya részeket a sok tolvajságából. és abban bizonyos vagyok a labaihoz borulván a Császárnak, hogy ha a hatalmas Császár. valamely bizodalomal volna rabjához. bizonyos modal. hatalma alá tehetné avárost.

A kép író a rakima képire tekintvén., amurátes észre vévé hogy mi volna gondolattjában. és látván. eszes. és értelmes voltát. gondolá. hogy néki nagy hasznát vehetné, azért mindgyárt meg is akará próbálni, és mondá néki, ha te hozám hűségel akarsz lenni és a vallásodot meg változtatod, én tegedet oly gazdagá tészlek. hogy semmit többet nem kívánhatz.

A olosz mint hogy tsak a kemény rabságban valo lételit várta magára a Császár ígératinek igen meg örüle, mindenekre is köteledezé magát, akoron el végezék egymás között. hogy mihelyt bé estvélednék. a városban viszá menne., mondván azt hogy viszá szököt volna. és keresne alkalmas idöt az amurates parancsolattját végben vinni. a gumer émirnél. amurátes pedig mindeneket eleiben ada néki hogy mit tselekedgyék. alig estveledékbé. hogy bionchiny olyan szerencsen mene viszá, hogy senki nem gyanakodék reája.

Gumer meg halván. viszá valo térésit. maga eleiben hivatá. és kérdezkedék tölle, az amurátes erejéről, az olosz olyan nagynak mondá azt lenni. hogy gumer emir el tsudálkozik rajta. azt is

hozá tévé. hogy a táborban a volna hire. hogy amurátes ugy akarna bánni azal avárosal. valamint tauris városával. hogy ha fel nem akarják néki adni.

Gumer jól üsmervén az amurátes kegyetlenségét. nem félté anyira. se az életét. se a családját. mint a kintsét. és igen meg kezdte ijedni. a bionchiny szavain. úgy anyira hogy el sem titkolható előtte, fel háborodot elméjít, az orosz erre figyelmesen vigyázván, látá hogy úgy folya adolog a mint kívánnya, kéré azon. hogy had beszélhetne véle különösön. mivel nagy dolgokat akarna néki mondani.

Az emirnek elméje. nagy nyughatatlanságba kezdvén lenni. nem halaszthatá továbbra. hogy meg ne tudgya micsoda dolgok vannak az amurátes táborán. azért a kép írot. mindgyárt a maga különös házába vivé, és parancsolá néki, hogy mindeneket meg beszélzene. uram, mondá néki a kép író. atsak rajtad áll. hogy semmit ne tarts a török Császártól., azt tudom és abban nem kételkedhetel. hogy ez a Császár. minek utánna. a keménységnek példáját mutatta volna, tauris városán. csak azt keresi hogy alkalmatosága legyen kegyelmeségét meg mutatni. a rezen tartományba. hogy ha illendő képen folyamodnának hozzája, csak azért is mutatá meg a tauris városának lakosihoz keménységét, hogy boszut álljon ellene való állásokért. meg fogja mutatni kegyeségét rezen városában. hogy ha nem akarsz magadot oltalmazni, egy szóval uram. abban bizonyos vagyok, hogy csak rajtad áll., hogy meg mentessed az ellenségednek kegyetlenségétől. familiádot és kintsedet., mivel uram ne hízkelkedgyél magadnak abban hogy ellene állhass, mivel addig el nem megyen innét, valamég a várost, és a tartományt fel nem égeti, és a lakosokat kardra nem hányattya, hogy ha csak ezt a szándékát meg nem változtatod; aváros fel adásával, a mely néked annál is hasznosab lesz. hogy meg tartván kintsedet azt még meg szaporíthatod. a kötéssel. a melyet tsinálhatsz amuretesel. aki is jobban szereti hogy nagy summa pénzt költtsön el. mint sem olyan embereket veszessen el. akik néki meg szükségesek lesznek ebben a hadakozásában.

Gumer figyelmeséggel halgatván az orosz. nagy mély gondolatokba esék beszédin. és helyesnek találván mondásit. a reménség. hogy még több kintsét is gyűjthetne, és a félelem, arra vivék. hogy meg vallá az oroszoknak., hogy ha amurátes meg halgatná kérésit. és meg tartaná a kötetet melyet tenne véle, minden kesedelem nélkül keziben adná rezán városát. és a tartományban levő több erősegeket. és el hagyván tellyeséggel a persia király szolgáltyját. a török Császárhoz kötelezné egészen magát. hanem már most csak azon gondolkodik. hogy kire bizhassa ezt a dolgot és ki vállalná magára.

Ezekre bionchiny mondá. hogy ha ő viszá mehetne az amurátes táborára. abban ő bizonyos. hogy ezt a dolgot végbe vihetné. az emir ezen igen meg örüle, hogy oly nagy hűséget mutatna hozzája. és alomba el botsátá. a ki is a táborba érkezvén, a Császár sátorához mene. a hol is parancsolattya szerént ibrahimnak. a fő vezérnek bé jelentété magát. a ki is a Császárhoz vivé. akinek mindeneket elé beszélvén. adolog csak hamar véghez mene. a Császár kötetét tévén az áruló gumerel. mindeneket meg igére néki. és nagy summa pénzt is ada. és ez a fősvény. az ő királya, és hazája ellenséginek kezéhez adá a várost. amelyet az ő ura. a persiai király. és attya fia. reá bizot vala.

Mint hogy a szép rákimára való nézve tselekedte amurátes mind azt a mit tselekedék. alig mene bé avárosban. hogy minden dolgot ibrahim vezérre bizván. és csak a szerelmében akarván foglalatoskodni. erre való nézve meg izené az emirnek. hogy meg akarná látni a szép hugát. a ki felől oly nagy dítseretet hallot., gumer nem tudá mit tsinálni örömeiben. erre a hirre. és abban nem kételkedvén. hogy ez az iffiu Császár meg ne szeresse hugát. azért. mindgyárt. nagy dolgokat kezdte magának ígérni. és a császárt. rákimához kísérvén. örömele vevé észre hogy meg nem tsalatkozot volna gondolattyában.

Ugyan is mihent ez a két személy meg látá egy mást, azonnal tsudálkozni kezdének egy másón, a sultán ha szépnek tartá is lenni rakimát a képe szerént, de sokal szebnek találá magát. mint sem képit. és tsudálkozni kezdék szépségin. rákima pedig aki ugy gondolkadván amuratesről, mint oly rettentő emberöl, a ki tsak avér ontást szomjuhozná. és látván ő benne igen szép termetet. és kegyeséget, nem titkolhatá el gondolattját.

Egy máshoz közelgetvén. hogy egymást köszönttsék rákima a lábaihoz akarván borulni a császárnak meg tartoztatá nagy kegyeséget. a melyből észre veheték. hogy a szerelem meg gyözte volna. én nekem kell szép rákima. mondá a császár azon tiszteletet adnom néked. és a mely hajlandoságot gerjesztettél fel bennem az. amuratest örökösön hatalmad alá veti, ezeket a szókat azzal a kegyeséget mondá ki, a melyel ő igen tudta magát szeretetni. a midön akarta. rákimát pedig igen meg haták., és meg pirulván így felele nékie akár mely hajlandoságal méltóztással lenni hozám hatalmas Császár. de minden dicsőségemet abban tartom. hogy a magamét ahoz alkalmaztassam.

Emir gumér. aki jelen volt ezen a beszélgetésen gondolá hogy amurates még tovább is akarná követni beszélgetésit. a házból ki mene., és őt hagyá a hugával. a ki mellet távul. rab leányok állottanak.

Az iffiu rakima. soha még semmit sem szeretet volt. mivel ugy volt neveltetve, valamint szokták nevelni a leányokat azokban az országban, különösön, és mint egy rabságban. amurates volt első, a kit szerethet. aki is a mint már meg mondtam, leg szeb volt mind termetében. mind ábrázattjában abban az időben. ugy anyira, hogy mind tisztelni, mind szeretni kellett ötet, mind azoknak. akik látták.

Ennek a szép fejdelem aszonynak. nem leheté magát meg oltalmazni az ő első hajlandoságotól. a melyet ugyan azon órában kezdé érezni. a melyben amurates érzé a magáét. és mint hogy abban az országban. szeretni. és azt meg vallani, mind egy, azért a Császár is tsak hamar meg tudá szerencsét. a melyet oly nagynak tartá. és oly igen örüle rajta, hogy el felejté roxánt, a ki is abban ahadakozásban el kísérté volt ötet, és a ki könnyen meg tudhatá ezt a változást, vagy ha szinte amurates gondolkodot felölle. de tsak azért, mi formában oltalmazhassa meg rákimát. az ő irigységétől. amint is hogy. amurates látván, hogy ugy szeretné ötet, valamint ő szeretné. meg kéré magának rákimát. gumertől, aki oly könnyen oda adá néki. valamely könnyen fel adta volt avárost. amurates pedig hogy meg hálállya neki, bé tölté ezt az árulót nagy tisztségekel. és ajándékokal.

De az alat a Császárné roxán. a ki atáborban volt. meg tudá a kémjeitől. rákimához valo szeretetét. ki mondhatatlan nagy haragban esék. ellene. és el tekéllé magában a rakima halálát. mint olyan dolgot. a melyet többször is tselekedet. ennek a Császárnénak ha mása nem volt szépségben. a kegyetlenségben sem volt mása. az aszonyok közöt., ez oly igen hatalma alá vetette volt az amurates szívet. hogy néki olyan rabja volt valamint a többi. és oly rettentő irigy volt, hogy sok olyan szép aszonyokat vesztet el., vagy fegyver. által, vagy étető által. akik kívántak volna tettzeni amuratesnek.

Ez a Császárné. leveleket kezdé írni amuratesnek, atáborból. a melyekben mindent szemére hánya, meg fenyegetödzék is. amurates tartván attól. hogy jelen valo létével ne háborgatná gyönyörüségében., azért kemény parancsolatot küldé néki, hogy meg ne brobállya rezánba menni, jól üsmervén irigy természetit; tartá hatalmától, a mely vett volt rajta. fő képpen a miolta egy fia lett tölle. de még inkább féltette tölle rákimát, a kit is meg akarván oltalmazni roxantól, damascus városában akará küldeni, erre valo nézve Császárnéhoz illendő udvart rendele melléje. és uglian nevü szerecsen gondviselése alá adá., akiben egész bizodalma volt és a kivel minden titkát közlötte. a szép rákima pedig oly igaz szível kaptsolta vala magát hozzája,

hogy nagy keserüséggel érté. hogy el kellene tőle távozni. és noha látá mellette való veszedelmét. mind azon által. jobban szerette volna veszedelembe lenni. mint sem el távozásáért, anyi keserüséget szenvedni.

Amurátesnek meg esék szive szavain, a midön arra kéré. hogy elne távoztassa maga mellől. uram mondá neki, tekintvén szerelmes szemeivel reája. ahalálomat akarod meg gátolni. és te magad vezet engemet arra. minden valamitől tarthatz a roxan irigysége iránt. azok közöt semmi nem oly veszedelmes nékem, mint a távul való lételed, a te melletted való veszedelem bizonytalan. de a tölled való eltávozásomért. bizonyoson meg halok. oh' uram ha meg kelletik halnom enged meg had legyen melletted halálom. és az én utolsó tekintetemel, had nézek az én Császáromra.

Az ilyen beszédek által verék az amurátes szívét. de mentől nagyobb szeretetét látá. annál inkább tartá veszedelmétől, kedves rákimám. felelé néki. ate halálot el végezné az én életemet. tarsd meg magadot én érettem, ate tölled való elválásom tsak arra való hogy olyan állapotban tehessem magamot, a melyben semmitől ne tarthassak irántad. tseleked meg ezt én érettem. aki oly igen szeret tegedet. tsak rövid idő alatt hozzád fordulok. és akkor meg látod hogy nintsen semmi drágább amurátes előtt. mint a szép rákima

Több ilyen beszélgetések is vala egy más közöt, de végtire rákimának, akarattyára kelleték állani, és az el válásnak napja el érkeztvén. nagy szeretettel. és keserüséggel butszúznak el egymástól, a melyben észre vévék. hogy mint szerették egy mást. a midön el indula. amurátes viszá tére taborára. a hol roxán nem igen ditselkedheték. a mint tekintettek volna reája. egy néhány nap mulva meg indittá taborát. babilonia felé. meg akarván menekedni a roxán alkalmatlan sok panaszkodásától, viszá küldé ötöt Constancinápolyba és noha mindenüt. valahol el ment. nagy tisztelettel voltanak is hozzája. de szívének nagy keserüséggel mene abban a fő városban.

Azonba a tábora. a kevély babilonia eleiben érkeztvén. amurátes vini kezdé nagy erővel, és ötven két nap mulva sok ostromok után. a melyekben a persák ditsőségesen viselék magokot. a várost fel adák. amurátes fel prédáltatá. és parancsolá hogy a lakosokat minden személy válogatás nélkül meg ölnék, öreget, gyermeket. aszonyt. ezt pedig oly kegyetlenséggel vivék végben, hogy senki meg nem szabadulhata

Ezen irtoztató kegyetlenségek után; amurátes egy néhány tartományokot el pusztitta. és maga alá hodoltatá. de mint hogy tsak a persiai király ellen volt minden haragja. az országában bé mene hogy hartzra köteleze ötöt, de a király nem akarván szerencsétleníteni országát. a nagy hegyek közöi vette volt magát. a honnét a török ki nem vehette. mind azon által, minden uton modon tsak azon lévén hogy boszut álhasson rajta. meg izené néki, hogy félre tévén minden győzedelmét. és mindent valamit még nyerhetne győzhetetlen hadával, ő kész volna végit vetni különösön való hartzal. minden közöttök lévő veszededésnek.

De az okos persiai király. ugy téteté, mint ha nem tudná hogy vegyfele hitta volna ki ötöt, hanem atanácsát esze gyűjtvtvén., azt végezték hogy követeket külgyenek amurátesnek. a kik a békeségről végeznek véle. amurátes látván hogy az egész hada el fáradot volna. és azon kívül is ohajtván rákimát meg látni, örömet a békeséghez foga, és ibrahim vezére bizván mindeneket, azután damascus felé indula. és nagy siettségel oda érkezték.

A kegyes rákima, ki mondhatatlan örömet fogadá. és a Császár. mind több szerelmet. mind nagyobb szépséget találván benne, soha nem leheté nagyobb szerelmet mutatni. mint a melyet mutata hozzája. de az alatt a még ilyen gyönyörűségben élt. damascus városában. roxan Constancinápolyban, nagy kegyetlenségeket vit végben. ugy anyira hogy mindenek rettegtenek tőlle, mint hogy senki sem szerette. ötöt. gondolván hogy a Császár sem szereti, azért sokan

örömeiket elnem titkolák. roxan ezt kémjeitől meg tudván. kegyetlenül bánék mind azokat kik örülnének szerencsétlenségén., és anyira kezdének tőlle tartani. hogy senki sem mére valamit ellene mondani. de leg inkább az amurátes öttsei, bajazet, orcán, és ibrahim, felhetének leg inkább azö kegyetlenségitől, ezek szoros fogságban lévén, a kalmakán (a vicé vezér): gondviselése alatt., és minden nap várhatták magokra a veszedelmet, mivel az a kegyetlen aszony, annak előtte sokal. már fel tette volt magában. el vesztéseket. azért hogy tsak azö fiára szállhason abirodalom

Meg tudá a kémjei által, hogy ez a három fejdelem azon igen örültek, mikor meg hallották. hogy amurátesnek más felesége volna. ennél nem kellett több. és halálokról gondolkodék. hogy pediglen azt könnyebben véghez vihesse. a kalmakánt meg nyéré sok ajándékokal., és véle együt hamis leveleket tsinála. a melyekbe úgy tettzet. mint ha ezek a fejdelmek egyet értettenek volna az ellenségel, azután a diván eleibe viteté a dolgot. és oda adá a levelet bizonyságul.

A fejdelmeket őt meg vizgálták. a kik is meg üsmértetvén ártatlanságokat. és a levelnek hamiságát, ez ellen a diván semmit sem mondhatván. viszá küldé őket, roxán mérgiben nem tudá mit tsinálni, hogy véghez nem vihette volna tsalárdságát., és kívánván minden uton modon véreket ki ontani. ismét hamiságához méltó más tsalárdságot gondola ki. egy hamis levelet irata. a melyben a volt. mint ha amurates azt parancsolná néki, hogy meg fojtassa bajazetet., és orcánt., ezel a hamis levelel. a fog házat meg nyitató. a melyben ezek a fejdelmek valának., és bé mene tizen két némával. és más több hohérok. és őt maga mindgyárt ki mondá a sententiát, bajazetre. és orcanra

Bajazet meg akarván kérelni, mindeneket monda néki, a mivel meg enyhithetné kegyetlen haragját, de látván hogy tsak haszontalan., és meg kellene halni. szemére hányá minden vétkeiket, és mondá hogy azö halálá meg mentené egy olyan irtoztato kegyetlent látni többé. és nyakát nyujtá. a némák meg fojták. orcan pedig látván hogy a kérelem haszontalan volna. oltalmazni kezdé magát. kettöt a hohérok közül a földre fektetvén. más kettöt halálos sebbe ejté. és nagy sebeséggel az ellensége felé kezdé menni, a hohérok közöt. de a soktól le nyomaték, és úgy. bántanak véle. mint a bátyával,

Ennek a gyilkoságnak hire. tsak hamar el terjede az egész városban, és Constancinápolyban. nagy zene bona támada. és mindnyájan kiáltani kezdék. hogy a Császár kastélyából. ki kellene huzni roxánt. a ki a Császári familiának vériben fertezettte volna kezeit. és meg kellene ötöt büntetni sok vétkeiért.

Az alatt amég ilyen dolgok mennek vala végben Constancinápolyban, amurátes. arákimához való szeretetének jeleivel. az egész damascus városát bé tölti vala, a kinek terhben való létit mindeneknek tudtára adván, igen nagy vendégséget tsinála. úgy anyira hogy az egész város nagy vigasságban volt. ugyan a vigasság közben is hozák hirit a Constancinápolyban lévő nagy zenebonának., és mint hogy már a persával való békeség meg volt., azért a hadát el bocsátá, és ibrahim vezért. Constancinápolyba küldé. hogy őt mindeneket le tsendesittene, a vezér Constancinápolyba érkezvén., mindeneket nagy haragban találá lenni roxan ellen. nagy kegyetlenségiért. de az a zurzavar annál is veszedelmeseb vala. hogy azt a sultánné validé., az az, a császár annya indította volna fel. a ki is nagy gyűlölséggel volt roxánhoz, mindenkor, de leg inkább azután hogy meg öleté két fiát, a vezér mind ezeket látván. tudtára adá a Császárnak, hogy a maga jelen való léte szükséges volna tellyeséggel. amurátes látván hogy mitsoda szükséges Constancinápolyban való menetele. magában el végezé indulását. és hogy el vinné magával rákimát, és meg is mondá néki szándékját, bizonyos lévén hogy abban ellent nem tartana. ennek a fejdelem aszszonynak noha nagy esze volt. de persa lévén. a babonaságnak is igen hitt, és nem vévé ezt a hirt azal az örömel. a melyel a Császár varta volna.

Rakima mellett volt egy ember. a haly nemzettségéből való. a kit a persák. nagy profétának tartták., és akik azt is gondolják, hogy ennek minden maradéka. jövőre mondo, és azokat nevezik álmasairis, rákimának egész bizodalma lévén profétájában. mihent terhen esék. azt tudakozá tölle, hogy mi történnék véle. és mitsoda sorsa lenne. a méhiben lévő gyermeknek., az álmasairis, minek utánna nagy Ceremoniákal. végben vitte volna könyörgésit; így kezdé el jövőre mondot. hogy olyan fejdelmet hozna evilágra, a ki még török császár lehet hogy ha el kerülheti az atya fiainak kegyetlenségeket, és a Constancinápolyban való lakást, a melyhez való közelgetése. veszedelmire lenne. hogy ha pedig a menyek el távoztatták tölle ezeket a veszedelmeket. minden török császárokat felyül fog haladni. rakima pedig hogy ha a török császár kastélyában bé megyen. azö veszedelme bizonyos. hanem azon igyekezék. hogy amurátest tarttsa meg maga mellett, egész esztendeig. és ha e szerént fog tselekedni. meg oltalmazza magát a veszedelemtől. melyeket jövőre mondot, és azoktól is, a melyek fenyegetik a Császárt. az ö fő városában, a hol minden féle baj várja, és végtire a halál is ha viszá tér. az iffiu sultánné igen meg ijede ezeken a jövőre mondotéken., és fel tevé magában, hogy amuratesen való minden hatalmát arra fordította hogy esztendeig ötöt el hagyja. és mint hogy még semmi szándékát nem látta volna Constancinápolyban való igyekezetéről. azért nem is szollot néki az almasairis jövőre mondotól.

De mihent meg hallá a vezér el menetelét. és hogy a vezér sietetné a Császárt hogy viszá térjen, a ki is el akarná ötöt magával vinni. akoron alábaihoz borulván., sok köny hullatással kéré hogy el ne hagyja damascus városát, se ötöt el vigye magával Constancinápolyban, a hol is nagy veszedelmek várnák. mind egyikét, mind a másikat, amurátes valóság szeretvén. meg esék a szive a mitsoda állapotba látá. és minek utánna meg ölelvén. fel emelte volna, kéré arra hogy mondaná meg, mitől tartana, hogy se véle el nem akarna menni, se azt nem akarja hogy el indullyon, rákima tsak hamar meg valla mindeneket, és elő beszéllé az álmasairisnek jövőre mondot, és azután ismét azon reménkedék. hogy el ne hagyja ötöt, és el ne vigye magával., amurates ezt tsak nevetni kezdé., és helyes okokkal. meg akará néki mutatni, hogy mitsoda hamis jövőre mondotékek volnának azok., azt is eleiben adá., hogy ha szeretné valójában. el sem akarna tölle maradni, mivel már nekie rendelte volna a roxán helyét., a mi pedig ötöt illeti. ö néki tellyeséggel viszá kel térni Constancinápolyban. hogy mindeneket el tsendesítsen., és hogy egy szóval. azt fel tette hogy meg fog indulni. véle együt azért készüllön.

Rakima nem gondolván azt. hogy lehesen amurátesnek ellenkezöt tartani azö akarattyában. azon ugy meg ütkezék. hogy a keserőség. és a félelem meg hatván szivét, a Császár karján el ájula, aki azt látván. nagyon meg haraguvék az almasairisra. és mindgyárt hivatá a ki midön jelen volna. rettentö haragal monda néki a császár. nézed mitsoda állapotban tetted a sultánnét a te hamis jövőre mondotéiddel, kerüld el tsalárd haragomot, légy azon hogy el töröllyed szivéből azt a félelmet melyet abban oltottál., gyógyisd meg elméjit. a melyet ate hazugságid meg vesztették. mert más képen a kapu előtt fel nyársoltalak. hogy meg láthassák társaid, mitsoda büntetést várhatnak magokra, a tsalardságért. az almasairis ezen semmit meg nem ijede, és oly nagy tsendeséggel felelé néki ezeket, hogy más akárki. amuratesen kívül. azon meg ijedet volna. török Császár. a te fenyegetésid engem meg nem rettentnek. se arra nem kényszerithetnek hogy viszá mondgyam az igazságokat a melyeket ki nyilatkoztattam. ate sultánnédnak, emind fel vagyon írva a menyei könyvben. az én elöttem valonak halynak újával. és ezel kimene a Császár elöl.

A ki ugy tekinté mint bolondot. és a jövőre mondot mint bolondságot. de látván hogy rakima nagy nehezen magához tert volna, és meg akarván egyeztetni az ország gondgyát. a rákimára való gondgyával., reá álla hogy damascus városában maradna, és hogy maga meg indullyon nála nélkül, de mint hogy rákima mind ezek után is nagy nyughatatlanságba marada. a Császárt igen féltvén, a kit minden modon azon kéré. hogy töltené el az esztendöt mellette, de

amurates, vagy nem sokat hajta a jövőre. vagy hogy meg unta volna a damascusban való lakást. vagy a hogy valóság. meg akarta Csendesíteni a Constancinapolyi dolgot, de lehetetlen vala. meg változtatni az ő szándékát. minek előtte pedig el indult. nagy gazdagságokat ada rakimának. meg parancsolván az oda való basának hogy kivált képen való gondgya légyen reája. és rendelést tévén mindenekről. azután el bucsuzék rákimától. akinek is nagy keserűséget látván. egy néhány szor meg báná hogy el hagyná őtet. de mint hogy meg irta volt Constancinápolyba. vissza való menetelét. azt nem lehet meg másolni. azért sok köny hullatással való bucsuzás után. Constancinápoly felé indula, a hol is a nagy renden lévő, a nép. és a hadak. igen. ohajtották, reménlvén. hogy a roxan kegyetlenségétől. meg menekednének, és hogy meg büntetné sok gyilkosáért.

De meg tsalatkozának reménségekben mert ez a tsalárd sultanné. alig tudá meg az amurates viszá való érkezését. és rákima damascusban való maradását. hogy minden képen fel ékesítvén szépségit, eleiben mene. azal a szépségével. a melynek ellene nem álhata amurates. és érezni kezdé az előbbeni szeretetét. hozzája fel gerjedni, a mesterséges roxan ezt észre vévén, élni akara az alkalmatoságal. nagy engedelmeséggel, és kegyeséggel mutatván magát hozzája, eleibe tévé sok hizelkedő beszédekkel. az ő sok keserűségeit, a melyeket szenvedet távul való létiért, ezt pedig oly ékes beszédekkel. hogy a könnyen hívő amuratesnek a szívéen ujjab hatalmat vett. és onnét ki rekeszté a szegény rakimát.

Azután amurates oly igen kezdé magát mentegezni, és meg bizonyítani hozzája való új szeretetét, hogy roxán gondolá hogy mindent meg próbálhatna, azért nagy okoságal eleibe kezdé adni, hogy a még oda volt, mitsoda nagy szolgálatot tett néki, és az őttsei halálokal., meg mentette mind magát a Császárt. mind az egész birodalmat, a nagy veszedelemtől, azután olyan mesterséggel adá eleiben az őttseinek vétkeket. és úgy fel magasztalá a birodalomhoz való nagy gondgyát. hogy a gyenge amurates meltonak tartá parancsolni az egész világnak. olyan nagy hatalmat is ada magán néki. hogy mindent valamit. mondhata neki a sultánné validé aroxan kegyetlenségeiről. és fiainak meg öletetésekről. ő azt tsak könnyen el halgatá. és tsak kedvetlenül felele az annyának, mondván, hogy tellyeséggel jól tudná őttseinek vétkeket. a kiket maga sem hagyhatta volna életben, hogy ha tsak magát. és a birodalmat el nem akarta volna veszteni, és hogy roxán semmit sem tselekedet olyat. amit ő helybe nem hagyna.

Ugyan azon a napon. egyik a hugai közül. a lábaihoz borulván. panaszolkodni kezdék. roxan ellen., hogy mitsoda illetlenül bánt volna véle. és hogy mitsoda irtoztato igazságtalanságot tselekedet meg öletvén. akét bátyait, amurates erre ollyanná lett, mint a ki meg dühödöt. és nagy haragjában a kezében lévő buzogányal. két felé hasítá a fejét ennek az ártatlan fejdelem aszonymnak. ezen meg ijedének még aleg bátrabbak is. és minden nagy keserűséggel látá hogy lehetetlen volna meg üsmértetni az igazságot a kegyetlen amuratesel., egy néhány nap mulva levelit vévén rakimának. a melyben tudtára adta. hogy szerencsésen egy fiat szült. a kit is soliman amuratesnek nevezte. de mint hogy amurates tellyeséggel viszá tért volt a roxán fogságában. ezt a hirt is tsak imel ámal vette, és a sultannének. tsak igen kedvetlen feleletet ada. a melyből meg láthatá veszedelmét. azért is vigyáza minden képen magára, hogy magát meg menthesse a roxan kegyetlenségétől. de fő képpen arra vigyázot. hogy mindenekbe a profétája tanácsát kövesse. a mi pedig Constancinápolyban történt, azt néki mind meg irták, a sultánné validé. és a vezér., azt is tudtára adák. hogy mitsoda hatalmat vet volna roxán, és azt is hogy mitsoda szándékban volna roxan ellene, és a fia ellen.

Nem is ók nélkül tartá roxántól., mert a midőn azon volt hogy meg oltalmazhassa a maga. és a fia életét, a kegyetlen roxán. azon igyekezék. hogy azt el vegye tőlök, de nem tsak azon irigységből haraguvék rákimara. hogy amuratest féltette volna tölle. hanem leg inkább attól tartá. hogy egy fia lévén, amurates eléb ne tegye arakima fiát az ő fiánál. hogy pediglen meg

menekedhessék ettől anyughatatlanságtól., fel tévé magában. hogy mind a kettőt el veszesse, a mely annál is könnyeb volt, hogy amurátesnek kevés gondgya volt reájok. mint hogy pedig mindenkor valának néki olyan szolgálai. kik azö boszu állását végben vitték. egy néhányat azok közül. damascus városában küldé, mindenikét különös uton, és a kiknél hamis levél volt. a császár neve alatt.

Ibrahim vezér. és a sultánné validé. kik minden tselekedetire vigyáztanak. ezt a dolgot meg tudák. és postát küldének damascusban. és tudtára adák adolgot rákimának., és a basának parancsolatot, hogy ugy vigyázza azokra a gyilkosokra, hogy egy se szaladhasson el benne. törvényt láttatna reájok, és vallatná meg vélek adolgot. és nyilván öletetné meg őket,

A basa oly nagy szorgalmatosággal vigyáztata. hogy ezeket a latrokat mind meg fogatá, és meg vallák aroxán hamiságát. azután meg öleté őket, és atörvényt írásba a portára küldé. avezér azt a Császárnak meg mutatván. iszonyu dolognak találá, de elsöben meg akará halgatni roxánt. ez a hamis aszony olyan tsalárdsággal tudá magát meg menteni. és oly mesterséggel tudá kegyes szavait meg elegyíteni köny hullatásával, hogy a Császár kénszeriteték. nem meg büntetni. de söt meg vigasztalni. a midön látá hogy a császár előtt jól folynának dolgai. akkor a fő vezérel ugy bánék mint árulóval., azal vádolván ötet. hogy a sultánné validéval. gondolták volna ki ezt a dolgot. azért hogy el veszések. és annyi sok hazugságokat monda az ártatlan vezér ellen, hogy a császártól meg nyeré a parancsolatot, hogy meg öletethesse. a melyet mindgyárt is végben viteté., hogy a parancsolatot viszá ne vonnyák., a vezér halálán. az egész Constancinápoly fel zudula. és noha senki sem meré meg mutatni a vezérnek ártatlanságát de mindenek szabadosan kezdének beszélleni, hogy oly könnyen meg öletet volna egy olyan embert. a ki szükséges volt a birodalomnak, a ki anyi hartzokot nyert volna. és a ki anyi sok szép tartományokat. szaporította meg a birodalmat.

A nép, és a had attyoknak hitták. és a fő renden lévőek igen szánták. de mind azon által. roxán tsak gyözedelmeskedet. hogy pediglen jobban meg erősithesse hatalmát. a császárt arra vévé, hogy a kalmakánt tenné a fő vezér helyeben. a ki is egészen hozzája volt kötelezve. ezt végben vivén. azt gondolá hogy már semmitől nem félhet. de végtire a mennyek meg unván az ö sok vétkeiket, ugyan azon ditsőségében is engedé meg veszedelmét; mivel az ibrahim halálán a fő renden lévőek. fel ébredvén. tartani kezdének magokért is. attól a kegyetlen aszonytól. és el végezek magok között. hogy nyilván szollyanak az igasságtalanságok ellen. a melyeket követet a Császáral.

Írásban téteték. tehát mind azokat a gyilkosságokat. a melyeket roxan tselekedet., és hogy mitsoda hamis okokból tselekedte azokat., a muftit arra kénszerítették hogy adná bé a Császárnak. az egész birodalom nevével, ez a török fő pap alig mene bé a Császárhoz, ezel a veszedelmes követtségel, hogy amurátesnek az anya is bé mene hozzája, a ki is egy szerecsent vit bé magával; a szerecsen a Császár lábaihoz borulván., tudtára adá néki hogy roxánnak az a szándéka. hogy ötet meg ölese. és a fiát tétesse helyében. a császár tudván mitsoda gyűlölséggel volna az anya roxánhoz. a szerecsent meg szidogatá. és halálal fenyegeté. de a szerecsen azon meg nem ijedven mondá bátran. hogy ö a halálal nem gondolna, mivel anyi ideje volt hogy tudtára adhatta ezt a nagy dolgot. mondván azt is. hogy minek utánna a hatalmas Császárt meg öleti. az annyát. a damascusi basát. rakimát. fiastol el akarná veszteni, és azután nevenként mind elő mondá, hogy kik volnának roxánal egy szövetségben, amurátes a szerecsen beszédit oly valóságosnak találá. hogy magában. kezdé terni. és minek utánna egy kevés ideig gondolkodot volna, a muftihoz fordula. és parancsolá néki hogy mondáná meg követtségit. a mufti semmit sem szolván. a keziben adá az írást. a melybe roxánnak minden vétkei fel voltanak téve.

Amurátes azt olvasni kezdé. és noha maga is természet szerént vér ontó volt. mind azon által nem láthata anyi kegyetlenséget irtozás nélkül. azért a szeretet haragra változék. és a harag gyűlölségé. mindgyárt parancsolá hogy eleibe hinák a sultánnét. és midön jelen lett volna. eleibe adá maga mind azokat a vádolásokot a melyeket írásban tettek volt ellene. és parancsolá néki. hogy felelne mind ezekre., de nagyon bizván a Császár szeretetében. nem hogy magát mentegezni kezdete volna, de nagy haragal kezdé átkozodni a mufti ellen. és a sultanné validé ellen. és azal is meré fenyegetni. hogy meg öletné őket,

A Császár meg boszonkodván azon. hogy oly illetlen szokot merne előtte szollani. mondá néki, hogy it nem az a kérdés. hogy másokat szigy. és gyalázz, hanem hogy magadot ki mosad a vétkekből. a melyeket vádolnák, ezek a fent valo szavai a Császárnak, a melyekhez ő nem szokot volt, igen nagy méregben ejték. ugy anyira hogy olyan kevély, illetlen, és meg sértő feleletet ada nékie, hogy amurátes tovább meg nem tartoztathatá magát. a türésben, és látván. orczáján sok változásokat., mind pedig szavaiban egymással ellenkezőket, nagy haragal kezdé szemeire hányni minden rut tselekedeteit., de ez a kevély aszony. nem hogy engesztelni akarta volna. és valamiben meg mutatni hogy bánná tselekedetit. de söt még szembe állá véle. és szavaival olyan nagy haragra ingerlé. hogy haragjában nem birván magával. a hancsárját ki huzá. és a roxán melyében veré, a ki holtan eleiben esék. eszerent vesze el ez az sultánné. aki legg szebb és leg kegyetleneb volt az aszonyok között. huszon három esztendő korában. a ki is akor volt. leg nagyob szépségiben.

A császárnak ezen tselekedetit másban nem lehetne menteni. tsak öbenne. se más nemzetben, de ha meg gondollyuk hogy a török mindent mód nélkül tselekeszik. főképpen a kegyetlenséget. és ha meg tekéntyük. ennek a Császárnak. roxánhoz mód nélkül valo szeretetét. azt a nagy hatalmat a melyet mind magára, mind másokra adot volt néki, és hogy mint meg tsalatkozot volt a roxannak hozzája valo szeretetében. mind ezeket jól meg vizsgálván., nem tsudálkozhatunk anyira azon. hogy minden hamiséga meg bizonyosodván. és világosan meg látván az ő tsalárdságát., árulását. háláadatatlanságát., és kevés szeretetit, hogy ha a harag az ő szivét meg szálván. a méreg olyan dolgot tselekedtete véle. holot ő mindenkor kegyeséssel. szeretettel., és még tisztelettel is volt az aszonyokhoz, hogy ha tsak tellyeséssel meg nem boszontották.

Egy szoval a meg volt irva. nem a mahumet ujjával. hanem a királyoknak királlyá ujjával., hogy ez a hamis aszony olyan embernek keze által halyon meg a ki ötöt leg inkább szerette; ennek a kemény büntetésnek pedig alig terjede el avároson ahire. hogy mindenek le tsendesedének, és tsak a Császárol valo ditséretet lelete mindentől hallani.

Egy kevés ideig amurates csendeségben láttaték lenni., latván hogy mind a nagy urak. mind a nép. örömel hagynák helybe tselekedetit; de a midön minden haragja el oszlék. és gondolkodni kezdék tselekedetéről nagy mély gondolatok szállának elméjére. a szomorúság el boritá orczáját, semmi sem tették néki. mindent meg unt, a roxan képe mindenüt az az elméjében tünt. és tsak az egyedül valo lételt kereste

A sultanné validé, és uglan aga, a szerecseneknek feje, mindent el követének hogy meg vigasztallyák. de tsak hejában volt

A sultánné validé. a ki igen nagy szeretettel volt a Császárhoz. az ő fiához, látván hogy semmiben sem vigasztalhatnák meg. és féltvén igen az életit, gondolá hogy a fia a ki igen nagy szeretettel volt rákimához. el felejté szomorúságát. ha meg látná ötöt. azért fel tevé magában hogy Constancinápolyba hozassa. postát is küldé hozzája. a ki által tudositá mindenekről. és azt adá néki tanácsul. hogy kérje amurátest azon, had engedgye meg melléje valo jövetelét

Ez a hír tellyeséggel meg vidámittá arákima szívét, a ki is mindenkor nagy szeretettel volt amurateshez. és a ki mindenkor tartá roxántól. a halála meg bátorittá, és a kedves gondolat a melyben volt. hogy még meg láthattya a kit szeretne, mind örömet, mind reménséget ada néki. és el felejteté véle. egy kevés ideig. az álmasairis szomorú jövendölésit, mind azon által még tudakozodni akara tölle. de annak az embernek. vagy volt valamely tudománya. vagy hogy nem akart többé ellent tartani a sultánné kívánságának. tudtára adá hogy semmi veszedelmére nem lenne. a mit kívánnak tölle, de még előre, ő azt által láttya, hogy az uttyából semmi sem lesz.

Rakima. semmi bizonyost nem látván ebben a jövendölesben. se azt a veszedelmet, a melyről az előtt szollot volt néki. azért minden késedelem nélkül a szívének indulatit követé. és eszerént ira amuratesnek.

Rakima a gyözzhetetlen amuratesnek.

A gyözzhetetlen Császár. el felejtette tehát a hü. és a szerelmes rákimát. és örökösön akarodé ötet meg fosztani attól a szerencsétől. hogy ate szemeidnek világosága világosítsa ötet. oh uram emlékezel meg szeretetedről. igeretidről, gondold el magadban mint haldoklik ate rabod keserüségében. tölled való távul létiért., és minden bizonyal el fogod nagy siettséggel küldeni kedves parancsolatodat hogy melléd mennek. és lábaidnál bizonyithassam meg a szeretetnek lángját. a mely te éretted egeti szívét az álhatatos rakimának.

Noha amurates nagy szomoruságban vala is el merülve, mind azon által. ezt a levelet nem kedvetlenül olvasá. és rakimának minden szépsége az elméjiben viszá térvén. ha szinte akkor mindgyárt fel nem gerjesztéis szeretetit. de nagy ohajtásal kíváná meg látni. a sultánné validenak. és emir gumernek a levelet meg mutatá. és igen tsudálá szép eszit rákimának. a kinek is meg izené hogy meg indullyon. és parancsolatot küldé sinánnak, a damascusi basának. hogy mindenekről nagy rendelést tenne.

De az el volt rendelve. hogy rákima el felejtessék amuratestől. mivel a parancsolattal együt. a tél is el érkezzvén. utra nem indulhata., a tavaszt meg kellették. várni, de azon idő alatt a Capitán basa egy iffiu szép cserkesz leányt küldé a Császár udvarában, akinek. eszét. szépségit. és más sok egyéb érdemit látván a sultánné validé. gondolá hogy egyedül tsak e hagyathatná el amuratesel. minden szomoruságit. hogy pedig azt véghez vihesse. nagy barátságba kezde lenni Zaimhoz. mivel evolt neve a leánynak és mindenekre meg tanittá hogy mint viselje magát hogy a Császár tekintetbe vegye., a ki is még többet vit végben, mint sem a mint gondolták. mivel alig mutaták meg amuratesnek, a kinek minden indulati erő szakosak valának, hogy azonal el felejté roxánt, rákimát. és mindent. és tsak ezen új szeretet alá adá magát. amurates Zaimét sultánnénak ki hirdeté; és a damascusi basának meg izené. hogy a rakima uttyát. sok okokkal el halogatná, amuratest. a Zaima mellett való léte, olyan nagy vigasságban hozá. hogy az udvarában. és avarosan. tsak a sok vendégség és mulattság volt., amurates jóval annak előtte meg szokta volt a sok rosolis. és bor italt. és egyik az áruló gumer volt., a kivel. ivut, a ramazánba., a mely a törökök nagy böjttye, széltiben követte nagy italit, és a bairám innepében, a mely husvét nálak, nagy vendégséget adván a fő renden lévő uuvariaknak. anyi bort, és rosolist, és más egyéb erős italokat ivut. hogy a vére meg gyuladván. olyan forró hideg lelésben esék. hogy a doktoroknak. lehetetlen volt meg tsendesíteni.

A betegségek. minden gyermekeiből ki fosztották volt. és az öttseit kegyetlenül vesztette volt el., az egy ibrahimon kívül, a kiis Constancinápoly szélyin volt rabságban egy szerecsen gondviselése alatt., aki is azt jóvalotta volt néki. hogy úgy tétesse magát, mint ha esztelen

volna. ugyan ezen mesterségével is menté meg életit. mind roxán. mind amurátes előtt. a ki is vége felé érezvén magát. a Záimhoz valo szeretet benne tsak meg vala., és valamely bizonytalan jéről., terhesnek gondolván ötet lenni. tarta attol hogy holta után nem a zaima gyermekét tennék Császárnok., ha ugyan terhes volna. és fiat szülne. hanem ibrahimot., azért egy néhány szor mondá hogy kívánná látni ibrahimot., de a sultánné validé, által látván szándékát. hogy meg akarná fojtatni., sok szines okok alat meg gátolá hogy láthassa. és így meg menté ezt az utolsó fiát.

Amurátes látván hogy végben nem vihethé szándékát. és minden nap inkább el nehezednék., a tatár hámal olyan kötést tön; hogy holta után. ő lenne császár. mind addig valamég a Zaima fia fel nőne, amurátes pedig egy néhány nap mulva meg hala. 22 february. 1640. 34 esztendős korában. aki is 27 esztendeig uralkodot. holta után meg találák a kötést. melyet tett volt atatár hámal, de a diván azt semminek itélé lenni. a sultánné validé pedig amurátes halála után., mindgyárt ibrahimot mene meg szabadítani: de ibrahim mindenkor tartván. nem akara a fogságból ki menni, ugy anyira hogy az annyának kételenítették. a muftit. és divánbéli basákat oda hivatni. hogy bizonyítsák neki a bátya halálát. de még ezeknek is ugy ada hitelt. a midön meg mutaták a bátya holt testét. még akkor is egy néhány szor a szájához tevé kezét. hogy ha nem venneé lélegzetet

Más nap. ugy mint 23 february 1640 Császárnak kiálták. és mindnyájan észre vévék. hogy azö fogságban levö esztelensége. szán szándékal valo volt, rakima pedig a gumer leveliböl meg tudván amurátesnek. mind hüség telenségit. mind halálát, ujontában kezdé felteni a fiát. és minek utánna sok köny hullatásokat ejtet volna az álhatatlan amurátesért, a kit mindenkor nagy kegyeséggel szerette, noha látta tölle valo el hagyattatását. gondolkodni kezdé a maga dolgárol, és eleinte mindgyárt. persiában viszá akara menni, annál is inkább sietteté uttyát. hogy sinán basa nem akarta többé néki meg fizetni a jövedelmet, melyet amurátes rendelt volt. és azt is meg izente volt néki, hogy kételen volna Constancinápolyba küldeni ötet. mind fiastol az uj Császárhoz. erre rákima igen meg ijede. és hogy azt el kerülhesse; ugy téteté. mint ha fogadást. tett volna mekhában menni. a mahomet koporsojához. és erre szabadságot kére sinán basától. a basa nem kívánván egyebet. hanem hogy el távozzék, meg örüle hogy meg menekedhetnék tölle. és minden segittséggel lett hozzája. rákima arabiaában érkeztén., az arabiai királynak. rébának udvarához mene. a ki is nem hasonlítván a maga nemzetéhez. a természet minden jó erkölcsökel meg áldotta volt., nagy szál termetü. okos, értelmes, nemes szívü. kegyes, és adakozo volt.

Mind ezek a jó erkölcsök. arra vivék. hogy a szép, és félénk rakimát. nagy tisztelettel fogadgya a kinek is szépsége, nagyon segitté az ő nemesi tselekedetit., mivel mihent meg látá rákimát. azonnal meg szereté., a ki is elé beszélvén néki szomoru állapottyában valo létit. és hogy mint volt az ő elete. erre a királynak meg esék szive, és szerencsésnek tartotta volna magát lenni. hogy ha el felejtethetné véle szomoruságit. rakima abban az időben tsak 22 esztendős volt. és az ő szép ékes, kegyes személyit. lehetetlen volt nem szeretni. réba nem akará mindgyárt meg mutatni néki. hozzája valo hajlandóságát, hanem azt sok szép szin alat el fedezé. mondván. hogy mindenekben kíván néki szolgálni. nékie ajánlá az egész országát., a melyben el lakhatik. igérvén azt is. hogy ugy fogja tartani az iffiu soliman amurátes., mint maga fiát, kérvén azon igen. hogy maradna meg udvarába. hol anyi hatalma lenne néki, valamint magának. azt is igéré, hogy annak alkalmas idejében minden erejével azon lenne, hogy a fiát. az atya székiben helyheztesse. rakima okos lévén, észre vevé. hogy mind ezek az igéreték. mitől származnának. de magának időt akarván adni. hogy mindenről gondolkodhassék. azért olyan feleletet ada rébának. a melyre mind a betsület. mind a háláadás kényszerítette.

És a királynak ezen ígérteit. semeg nem vetvén. se el nem fogadván. meg érteté véle, hogy ha azon idő alatt. a melyet udvaránál fog tölteni, észre veszi hogy mindenkor abban ahozája való szándékában fog maradni. talám tovább nem megyen. más lako helyet keresni. ez a kis reménség oly nagy örömbe hozá rébát, hogy mint egy új ékeséget ada néki. rákimát pedig ugy kezdé szolgáltatni mint királynét. és akarván néki még előre olyan tiszteletet adni, a melyre akará hogy lenne vágyása, semmi olyan nagy dologrol nem végeze hogy tölle nem kért volna előbször tanácsot. és egész országának aszonyává tevé ötet. de még hogy jobban meg mutathassa. hozája való szeretetét, a melyet tsak a maga viselésével akará néki meg mutatni, oly kegyes szivel kezdet lenni az iffiu soliman amuráteshez. mint ha valóságos atya lett volna néki.

Ugyan az ilyen tselekedetekel akará a szeretet, még másodszor is, rákimát, a maga hatalma alá vetni. akinek is a szive, nem tekéntheté idegenségel a mit a király tselekedék fiáért. és ez a kedves gyermek. akinek minden tselekedetéből. ki tettzet Császári vére, oly szép hajlandoságal felelt meg a király hozája való joságának, hogy az a hajlandóság az annya szivét is meg hatá. tsak hamar, ilyen állapotban töltének el együt, egy nehány holnapokot., amelyekbe réba. szüntelen való tisztelettel. kedvezéssel. és szorgalmatoságal volt hozája, de rákima hozája. tsak a nagy háláadoságot mutatá. reba pedig világosabban akárván magát meg értetni. egy szer a többi közöt. ennek a fejdelem aszszonynak házában menvén, aki is azál mulatá magát. hogy azt nézte, mint segitet a fia atöb leányoknak. koszorut kötni virágbol. a gyermeknek egy koszoru lévén a kezében, mihent a király bé ment aházban. a gyermek szokása szerént, hozája futot. és a fejére tette azt a koronát, és azt nevetve mindgyárt. le vette. és az annya fejére tette., erre rákima el tüzesedék. reba azt észre vévén, és akarván valora fordítani ezt a gyermek játékot. mondá, oh mely szerencsés volnék. hogy ha ugy meg láthattad volna a szivem gondolattyát. valamint ez az iffiu fejdelem. és ha meg nem akarnád vetni az arabiai koronát. a melyet jelente a koszoru. a mely koronát lábaidhoz teszem kedves fejdelem aszony, és magais lábaidhoz borulván. ugyan azal együt ajánlom néked azt a szeretetet a melynél nagyobbat soha tehozád nem éreztenek; bortsás meg az én nagy szeretetemnek. hogy ha azt a halgatást. félben szakasztom, a melyben voltam eddig. hozád való tiszteletemből. és abban bizonyos légy. hogy annak a tiszteletnek határjából. soha ennél többször ki nem lépem.

Ezek beszédek alatt a fejdelem aszony egy nehány szor igyekezék. azon. hogy fel emelhesse a királyt, de nem lehe. és látván hogy ugyan ugy is akarná meg halgatni válaszát. néki nyujtá kezét. és mondá,. uram rákimánál nem volna háláadatlanab személy evilágon, hogy ha anyi sok köteleség után a melyel hozád vagyon meg vetné ezt az utolso jeleit szeretetednek., e nekem nagy tiszteletemre vagyon és hogy ha ez a kéz a melyet néked nyujtok valósággal szerencsésé tehet, én a magamét abban fogom tartani. hogy annak urává tegyelek.

Ez a szája vallása. rákimának, a melyet a király nem merte volna tolle várni. olyan örömbe hozá., hogy az ő nagy öröméből könnyü volt meg látni nagy szeretetét. nem is szolhata sokáig. hanem tsak a rakima kezén való sok száz tsokokal mutatá meg szivének örömet, de ezen tselekedetekből inkább észre vévé azt rakima, mint a szoval felelt volna néki. és magais tsak nem hasonlo állapotban találkozáék, réba pedig nem akarván tovább halasztani. szerencséjének végben vitelét, azonal rendelést tett. a Ceremoniáról. a melyel meg akará koronáztatni rakimát, és arabiai királynénak kiáltatá, mindennek nagy örömére.

Azon időtől fogvást az új királyné. szüntelen való hálákot ada a menyeknek. hogy a réba királyba, ő néki. mind férjet. mind gondviselöt, mind fiának atyát adot volna. és a király azon igyekezék. hogy meg tanitassa a fiát. mind arra. a mi kívántatnék. hogy tudhasson uralkodni. és mind hogy meg valának benne mind azok az érdemek a melyek szükségesek egy nagy

fejdelemben. azért. tsudájára is lett mind a királynak. mind az anyjának tsak hamar, és mindenek nagyon szereték,

Reba, igen nehezen szenvedé a török birodalom alatt való létit, gondolá hogy az alól fel szabadulhatna. parttyát fogván az iffiu solimán amuratesnek. és nagy titkon szövetséget tett ezen iffiu fejdelemért. mind azokat kik szomszédságában. leg hatalmasabbak valának, hogy annak idejében., fegyvert foghassanak érette. a még ezen dologba fáradozék.

A sultánné validé. azon igyekezék. hogy meg üsmértethesse ibrahimal: mitől tarthatna ez iránt, hogy réba maga mellé vette volna rákimát., azt jól tudta, hogy mitsoda jussa volna soliman amuratesnek a Császársághoz, és szüntelen tsak ezekről beszélgete a fiával. a Császáral. a ki is a miolta a Császári székből ült volna., egyébben nem foglalatoskodot. hanem tsak a maga gyönyörűségében. és hogy eleget tegyen kegyetlen természetinek. él mulatá az anya tanácsát. azonba azö kegyetlenségiért, igazságtalanságiért. és hogy mindenek láttára a sultánné validét meg vetette. azért ötet is. mind a nagy urak, mind a nép., gyűlölni kezdék. mindenek boszorkodva nézék, mitsoda háládatlansággal bánék az anyával. aki minek utánna Császárságra emelte volna. és mindent el rendelt. és le tsendesítet volna, minden hatalomból ki fosztaték. két istentelennek tanácsokból, az egyike volt a fő vezér. selim achemet, és a másika hussain., a kit ibrahim a juhászságból a leg nagyobb tiszttségre emelte volt. ennek a két embernek, a Császár elméjén való hatalmok, annyira mene. hogy minden féle irtoztato kegyetlenséget, és igazságtalanságot követetének véle., tegyük azt ehez, hogy éppen nem volt alkalmas az igazgatásra., mind ezek tehát. arra kényszerítették a portán lévő nagy urakat, a kiknek fejek voltak a sultánné validé, hogy ki nyilatkoztassák a fel támadást. a melyet ellene akarták el kezdeni. a jancsár aga is melléjük adta volt magát., minden fő tiszteivel együt. a kapitán basa. a tengeri erővel. a mufti. a kadi leskerekek, úgy mint az ország két fő birái, és a divánbéli basák., de a mi leg tsudálatosab volt. a hogy enyi sok renden lévők között. ilyen nagy veszedelmes dologba. a titok meg maradot, a sultánné validé tudván mitsoda veszedelmes volna ha a titok ki tudodnék. ide előtt, surgeté a muftit hogy az egész birodalom nevével, kényszerítse arra ibrahimot. hogy a divánban adgyon számot tselekedetéről, és büntesse meg a vezért, és hussain basát, erre a vegre fő pap. egy néhány kadileskert küldé a császárhoz, a kik magokra is merék vállalni ezt a veszedelmes követtséget.

Ezek a Császárhoz bé menvén. és meg mondván a dolgot. azon igen meg haraguvék. és parancsolá a mellette való jancsároknak hogy meg ölnék a követeket. de látván hogy senki sem fogadná szavát. azon igen meg ijede. és az anyához futa, az ki is azt tanácsolá néki. hogy a vezért. és hussaint adná azoknak kezében kik ellene fel tamadtanak, a Császár arra nehezen állá, de nem lévén sok ideje a végezésre. reá állá.

Ezt a két gonosz embert. mihent a nép kezében adák. azonal. darabokra el vagdalák, a házakot fel prédálák., és minden nemzetségeket le vágák., a sultánné validé azt tanácsolá a fiának. hogy mehemet basát tenné fő vezérnek. aki arra a nagy tiszttségre igen érdemes volt. a Császárnak. ezt is meg kellett cselekedni. a sultánné validé egészen boszut álván ezen a két emberen. azon volt. hogy le tsendesítse a támadást. de már késő volt. mivel ő maga gerjesztette volt fel a tüzet, és nem leheté el oltani.

A mint is hogy a mufti. ujontában ugyan az előbbeni követeket a császárhoz küldé, hogy menne a divánban, a Császár azt semminek tartván. előttök el szaggatá a feftát. amely, a törvénynek valamely verse. a melyel adivánban szokták hini a császárt.

Ezt hogy tudtára adák a divánnak. mindnyájan fel kelének., és a sultánné validé házahoz menének. a hová szaladot volt a Császár. és ki vévén ibrahimot a keze közül. azelőbbeni fogságában küldék.

A diván. Császárnak kialtatá mahometet., azö fiát. a ki Zaimától valo fia volt, mivel Zaimát ugyan abban a rendbe tartotta maga mellet. mint a melyben volt amurates halálakor., ez a Csaszar heted fél esztendő volt, adiván pedig, Zaima kezében adá az igazgatást. mind addig, még a fia fel nőne. azonban. akik fel támadtanak volt. eszekbe vévék. hogy mitsoda nagy vétket tselekedtenek., és tartván attól. hogy ha valami formában ibrahim viszá találna ülni székekben., hasonló képpen bánnék vélek. valamint ök bántanak a vezere és hussainál, fel tévék azért magokban hogy meg öllýék. a diván, a jancsárok, ibrahimhoz menének. és meg fojtaták. 18 aug. 1648. a sultanné. a kit is nem nevezünk többé validénak. hanem kiosemnek, mivel ez a név, tsak az uralkodo Császárnak az anyát illeti. kiosem mind az által biztatá, hogy Zaima nem ártaná magát a dolgokban, és reája hagyná az igazgatást. de látván, hogy zaima el lehetne tanácsa nélkül, és hogy semmi hatalma nem volna., azon ugy el boszonkodék. és oly nagy gyűlöség. és irigység szállá meg a szívé. hogy haragjában fel tevé., hogy minden uton modon azon fog igyekezni, hogy olyan alkalmaságot keressen, hogy el veszesse zaimát. az ö fiát. a császárt. és a fő vezért kuprúlit. és soliman amuratesről kezde gondolkodni. tudván hogy az arabai király nagy gondviseléssel nevelné.

Azért rebának ira ez iránt, tudtára adván hogy mitsoda szándékban volna soliman amurates felöl. a ki is egyetlen egy fia lévén amuratesnek ötöt illetné igazsággal a Császárság; de az arabiai király, jól tudván hogy mitsoda okokból tselekedné azt a sultanné kiosem, azt is látván hogy a birodalom. mind tsendeségben volna. mind pedig hadakozása nem volna szomszédgyival., azért azt írá néki viszá. hogy olyan nagy dolognak nem volna most ideje, és hogy a portának egész erejét magára fordítaná: és néki anyi ereje nincsen hogy annak ellene állhasson, hanem tsak arra kéri. hogy legyen mindenkor ebben a jó szándékban, a kedves fiának fiához., mind addig valamég az alkalmaság jobban fog kedvezni.

A réba okos tanácsi nem tettzének a sultánnénak, a ki erőszakos természetü lévén. látá hogy onnét semmit sem kel várni. és minden gondolatit. az iffiu solimánra fordítá. a ki is ibrahim fia volt. májama nevü sultán nétol, kiosem. közölvén vele gondolattyát. meg ígéré neki hogy végben viszi. de ugy hogy kezében hadgya mind a Császár neveltetésit. mind a dolgok igazgatását.

Májama ezen igen meg örülvén, mindent meg ígére néki. de mint hogy ennek a nagyra vágyó fejdelem aszonymnak minden szándéka füstben mene. azért többet erről nem szollok. hanem ismét azon kezdem el. hogy kupruli vezér. mi formában kezde a kreta. vagy candia. szigetének meg vételéhez.

A velentzések meg ijedvén a portának nagy készüléin, követet küldének Constancinapolyban. de a császár olyan rosszul fogadá. és oly nehéz dolgokkal akará meg terhelni a velentzéseket, hogy a hadakozásra állának inkább, mint sem a gyalázatos békeségre. és követeket is küldének moszkvában., persiában. és rébát sem felejték el. akinek nagy summa pénzt ígérének. hogy ha azon igyekeznék, hogy soliman amuratest a Császári székekben tegye.

Az arabiai király látván. hogy menyit sok ellensége támadna a portának., gondolá hogy talám az idő alkalmas volna arra. és a pénzt fel vevé. alomba kötést is tsinála a velentzésekkel, a persiai király. a muszka czár, a tatár hám. a velentzések szövetségéhez állának.

Ebben az időben kezde reba, és rákima egy néhány basákhhoz küldeni, alomba, a kiknek is el küldék. a soliman amurates képit, hogy meg láthatnák. mely igen hasonlítana az attyához, és annyira vivék a dolgot. hogy sok nevezetes basák. köték magokat a solimán amurates szolgálattyára.

Ezek közöt tsak nem első volt. orcan oglu, az álepi basa, e mind jó hadakozo. mind hatalmas, mind pedig halálos ellensége volt küprülinek, mihent ez, a soliman részére álla. rakima

királyné. a persiai udvarhoz mene. és őt meg mutatá a királynak, hogy réba mitsoda köteseket tsinált volna sok basákal. hogy a fiát meg segittsék. a persiai király is igéré, hogy tavaszal táborban fog szállani.

Rákima onnét meg indula nagy summa pénzel, hogy hadat gyűjtene. és arabiában érkezék, de mint hogy semmit sem akara el mulatni dolgában. azért maga fel járá az egész arabiát. és ethiopiát, és mindenüt sok hadakot gyűjte. az álepi basa meg tudván hogy menyi hada volna. bizonyos személyeket küldé hozája. hogy a fiát török császárnak üsmerjék. noha mind ezek nagy titokban nem voltak. mind azon által küprüli abban semmit sem tudot, nem is figyelmezet egyébbre. hanem hogy a persaknak. muszkáknak. és a velentzéseknek, ellenek álhasson.

Ez a vezér meg parancsolta volt a alepi basának. hogy harmintz ezer embere legyen készen. de a harmintz helyet., hatvan ezeret állitta fel, ezek mind álep mellet valának, és meg mutatván a fő tiszteinek a soliman amurátes képit., oly könnyen toda vélek mindent el hitetni. hogy ezek mindenre hajolának. és arra kérék. hogy hivatná soliman amuratest a maga táborára. hogy az egész had. üsmerje Császárnak

orcan oglu. látván hogy jól folynának adolgok, a fő tisztek közül. az arabiai királyhoz küldé. hogy azon kérék a királyt. és a királynét. hogy az iffiu fejedelmet. küldenék közikben. mivel hatalmas armáda várja. hogy ötöt Constancinápolyba vigye, és császári székiben tegye, a követeket nagy tisztességgel fogadák., de a midön meg láták. az iffiu solimánt, rajta igen kezdének tsudálkozni. látván császári személyit.

Réba parancsolatot ada ki hogy esze gyűjtenék a hadát, és Syrianak a szélyin táborban szálla. a hová egész udvarával mene a király., rakima nem akarván el hagyni se férjét, se fiát. jelen valo létevel a tábort meg ékesitté. és minek utánna solimán számba vette volna hadát. a mely harmintz ezer emberből állot. meg indittá. és minden akadály nélkül. az álepi basának hadával meg egyezék, akoron. orcan oglu az egész armádával, császárnak kiáltatá.

Ez a hir tsak hamar el terjede az ásiái tartományokban, és sok basák jövének hüségére. az uj Császárnak. a ki is oly méltó volt erre a nagy rendre, hogy azért mindenek kezdék szeretni. az annya, és réba, nagy gyönyörüséggel láták mind ezeket

Soliman amurátes pedig. az egész hadát mind ki állittá, rendbe vevé. és száz ezer embere találkozáék, kincse pedig a had fizetésére. elegendő volt.

Ez a nagy armáda. minek utánna rendbe vette volna magát. Constancinápoly felé vevé uttyát. a hol is már tudták. az orcan oglu fel támadását, a fő vezér eleinte mindjárt. azt gondolá. hogy orcán oglu tsak ellene valo boszu állásbol kötöt volna fegyvert, de a midön meg hallá hogy soliman amurátest Császárnak kiáltották volna. hogy a basák közül sokan hüségére állottak volna. és hogy a persiai hadnak is meg kellene véle egyezni, és egyenesen Constancinápoly felé indulni. akoron nagy szüksége vala minden bátorságára. a mint hogy mind ezekre a szomorú hírekre valo nézve is meg nem ijede. és mentől nagyobnak látá a veszedelmet, annal nagyob erőtt, és bátorságót mutatá., meg annak a nagy elméjinek, a melyért oly méltó volt arra a nagy méltoságra. a rébelliseket tsak úgy tekinté, mint olyanokat akik még nagyobra terjesztik az ő dicsőségét; ezt a dolgot a diván eleiben adván, jelen lévén mahomet Császár. és az annya. azt végezé adiván hogy a törvény szerént kellene tselekedni. amely is azt parancsollya., hogy mindenek, a kik. hét esztendősen felyül valok., tartozanak fegyvert fogni. az ország oltalmára.

A fő vezérnek nem tették ez a tanács. mondván hogy a meg gyalázná a Császár nagy hatalmát. és noha azt felelék neki erre. hogy nem volna elegendő ereje, a melyel. ellene álhasson anyi ellenségnek, a ki mindenünnen reája fog jöni. mind azon által. ő azal biztatá a

Császárt, hogy talál modot abban hogy győzedelmesé tegye a császárt. és még hogy a lábaihoz tegye azoknak fejeket. kik ellene mértének fel támadni., ezeket a beszédeket, mint hogy olyan embertől hallák, akiben tellyeségel biztanak, azért mindnyájan meg tsendesedének, és az egész diván tanácsára álla. ez a vezér látván. hogy egészen reája hagynák dolgot. és azt tselekedheti a mint leg jobban láttya lenni. olyan jó modal ada ki minden felé parancsolatokat. a hadak szaporítására. és esze gyűlésekre. és oly szorgalmatoságal vivék végbe parancsolattját, hogy tsak kevés idő alatt, anyi hada lett, hogy nem tsak oltalmazhatá magát, de még szemben is állhat az ellenségel. a midőn a had mind esze gyűlt volna, Constancinápolynál a tengeren által kötöteté, és magais által mene, őt a hadat ki rendelvén. nyolczvan ezer embert számlálának, a kinek nagy bövséges fizetéssel. sok szép igereteket is ada, hogy ha a császárt hűségesen fogják szolgálni. ennek a hadnak pedig. a maga fiát küprüli achmetet tevé generálisává. a ki is tellyeségel méltó volt ere a tiszttségre., és melléje adá a hires musztafa basát, a ki régi hadakozo ember lévén, avezérnek. egész bizodalma volt benne. üsmervén nagy értelmét.

A vezér meg inditván a hadat. meg parancsolá hogy leg első alkalmatoságal. az ellenségel meg ütköznek. és maga viszá tére Constancinápolyban a hol nagy szükség volt reája. mivel sokan voltak olyanok kik támadást akarának kezdeni a Császár ellen. de ő az olyanokat mind mahumethez küldé a más világra, azonba a rébellisek bizván amagok erejekben. nem akarák meg várni. hogy a persiai király hadával meg egyezzenek. a ki is már utban volt. azt is meg hallák hogy a vezér hada feléjük közelgetne. akor észre vevék, hogy jobb let volna meg várni a persiai hadat erre való nézve. más feléis kezdék venni uttyokot, de achmet küpruli. azt meg tudván. és észre vévén szándékjokot. mondá a hadának hogy az ellenség már is szaladna előttök, a kik remélnvén. mind a győzedelmet. mind a jutalmat, oly nagy siettséggel kezdének a rébellisek. után menni, hogy azokat bé érék, és a két tábor egy más elleniben lévén. achmet nem akara arra időt adni a hadának. hogy a szive meg lankadgyék. az ellenséget meg ütteté. olyan nagy szerencsével. hogy három oráig tarto hartz után. az arabiai király. a ki a jobb szárnyán volt. halálos sebbe esvén. a rébellisek azon meg ijedének. achmet arra. egy néhány sereg lovast állittata elé. a kik még nem hartzoltak volt. ezek egészen el széllyeszték. és le vágák. az ellenséget. azon a részen, achmet minden erejét a közepére forditá az ellenségnek. a holvolt soliman amurátes, a ki nagy vitézséggel viselé magát. abban az orában musztafa basa. az orcan oglu hadát helyéből ki mozditván. köziben elegyedék. orcan oglu látván nagy boszonkodással hogy mindenek szaladnának új lora üle, és a szaladok eleiben mene. a kiket szép szóval, és fenyegetéssel viszá téríté a hartzra. ezeket segítségére mene soliman amuratesnek. a ki mint egy orosz lány, ugy oltalmazza vala magát, musztafa basa a ki okos és tanult ember volt. jovallá achmetnek. hogy hagyatná el a hartzot, mivel ha bé estvéledik. talám a hasznára fordulna az ellenségnek., achmet. noha tellyeséggel végít akará látni a győzedelemnek, mind azon által meg parancsolá a basáknak hogy hagynák el a hartzot. és vigyáznának az ellenségre

Hogy bé estvéledék. musztafa basa. régi jó akaroja lévén orcan oglunak, egy emberét küldé hozzája. és meg izené néki, hogy gratiája lenne néki. és soliman amurátesnek. ha a fegyvert le tennék. és hogy arra kénszeritené achmetet., hogy ez iránt fogadást tégyen nékik. hogy semmi bántások nem léssen.

Ezt az ígérést soliman tellyeséggel meg veté. de látván hogy orcan oglu. arra hajolna, és vévén észre minden beszédiből. hogy el árúlták volna. és hogy egészen mindenek el hagynák. kételenítették. a csalárd basának szavát fogadni, a követet jó válaszal botsátták visza. de az alatt a még erről végeztenek. a soliman satorában. réba király haldoklék a rakima ölében. réba látván ötet nagy siránkozásban, és nem látván mást maga mellett, tsak egy zinin nevü szerezcent. a kiben mind a kettőnek nagy bizodalnok volt. mondá. rákima ha ugy halok meg

hogy véghez nem vihettem a mit kívántál. leg aláb az a vigasztalásom vagyon, hogy semmit sem mulattam el azért. valamint hogy abban sem mulattam el semmit is. hogy meg üsmértetthessem veled mitsoda kedves voltál előttem. de már ezt meg nem orvosolhattuk. azt is veszem észre hogy az alepi basa minket el arult. de nem sokaig veszi hasznát árulásának. sokal jobban üsmerem nálánál küprüli vezért. gondolkodgyál magadrol kedves rákimám, és tarsd meg magadot azért a drága zálogjiért melyeket nálad hagyok. egy máshoz valo szeretetünknek ne hadd el őket, és ezután adgyad nékik a hozám valo szeretetedet; te pedig zinim. reád bizom a királynét. és minden idő vesztés nélkül szaladgy el. ne higy a töröknek. egy szoval szabadisd meg ezt a királynét akár mi modon lehet. és vid viszá országomban

Ezek a szavai után. egészen el nehezedvén. a királynét meg ölelé. a ki is tsak nem hasonló állapotban vala. a királyné karján meg hala, el lehet itelni mitsoda nagy keserüségben marada rakima. a ki mellet zinim meg bizot embereket hagyván. maga el mene hogy meg tudná miben volna adolog. már hajnalodni kezdvén. mondák néki. hogy soliman amurates. és orcan oglu, achmetnek magokot meg adták. hogy a rébellisek a fegyvert le tették, és mindennek gratiát ígértek. erre mindgyárt gondolá hogy el kellene szaladni minden idő vesztés nélkül. annál is inkább, hogy egy kis idő vártatva azt is meg mondák néki hogy solimán amurátest, és orcan oglut, igen nagy örizet alat Constancinápoly felé küldötték volna a nem akarván többet tudni. ez a hü szolgálja rébának, hanem mindgyárt viszá tére. a királynéhez. a ki is nagy keserüségben nem tuda semmiről is gondolkodni. zinim mindeneke tudtára adván. néki. sok kérésivel. sietteté. hogy gondolkodnék magárol. Végtire férfiu köntösben öltöztetvén. és lora tévén egy nehany rab leanyokal. a táborbol okosan. és szerencsésen ki vivé, és az után a maga országában érkezék. nehéz, és hoszas utozása után.

Achmet küprüli nagy örizet alat el küldvén soliman amurátest. és orcan oglut Constancinápolyban és a rébelliseknek gratiát adván, a maga hada közü bé vevé őket, meg esketvén őket a császár hűségére. azután babilonia felé indula. a kit meg szállot volt a persiai király.

Az achmet győzedelmét hogy meg hallák Constancinápolyban, mindeneke vigasságban lének., fő képpen, az ő attya. a vezér. a Császár. és az annya. nem gyözék eléggé meg hálálni a vezérnek, a ki végbe vitte volna ezeket a nagy dolgokot, de még az öröm meg nagyobodék. a midön el érkezék. solimán. a kit odá tévék rabságban a hová szokták tenni a Császárok fiait, orcan oglut pedig vasban. egy tömlöczbe veték.

Mind egyike, mind a másika azt erősítették. hogy nékik gratiát ígértek. és achmet nékik hitet adot. de a vezér nem hajta arra a hit adásra. se az ő menttségekre. hanem arra ítéltetének hogy a fejeket el üssek, erre valo nézve. mind a kettőt a hipodrom nevü piatzra vivék, a hol soliman látván hogy nem volna semmi reménség. a meg szabadulásra., nagy boszonkodva kezde orcan oglu ellen lenni. mondván, hogy azö tsalárdsága vitte arra hogy magát meg adgya. noha ditsőségesen vegezhetette volna el életét. a hartzban. és nem látta volna a hoher által valo gyalázatos halálát.

Ennek a fejdelemnek az ő szépsége, ékesége, Császári termete. bátorsága. anyira meg szereteté ötet a népel, hogy mindeneke szánni kezdék. és siratni. a midön pedig el üték fejit. mindeneke gyüölölni és átkozni kezdék orcan oglut, a testét pedig a Császári török templomba temeté. a rettentő sok nép a ki őt jelen volt. meg nem engedé hogy a hohér el üsse az orcan oglu fejit. ki ragadván kezéből, száz darabokra szagaták.

Ezt a szomoru hirt tsak hamar meg vivék rákimának és noha ő azt gondolhatta, hogy olyan sorsa lészen fiának, de erre a hirre. minden keserüsege meg ujjula. és ez ellen tovább nem állhata, a réba halála igen meg gyengittette volt egészségit. a solimáné pedig koporsóban tevé.

ötet. mihent a maga országában érkezék. mindgyárt királynak kiáltatá a rébától valo nagyobik fiát. és abban tölté beteges életét. hogy annak szüntelen szép oktatásokat adgyon, a midön pedig ezt a szomorú hírt bizonyosan meg hallá. úgy tettzet mint ha csak azt várta volna. hogy életét el végeze. a mint is igen nagy gyengeségben esék. és már haldokolván. és a réba. és soliman neveket említvén. ki mulék evilágból.

Ezt a historiát az egész társaság szépnek találá. kivált octavius. nagy gyönyörüséggel halgatá Constanciát.

Szereda

Más nap ebéd után ki ki a szokot helyre gyülvén. a játékot el kezdék. a melyet válerius veszé el. és a zalogot avictoria kezében adván. így kezdé el historiáját

A PONTIÖI FEJDELEM ASZONYNAK HISTORIÁJA

A Galliában lévő több urak közöt. leg inkább grof szent pol., és pontiö. különböztetik vala meg magokat abban az időben, de mindenek felet grof pontiö. a ki fejedelmi jóságot birván. ugyan annak a titulusát is viselte. nagy gazdagsággal. és fényeséggel. ez özvegy lévén. csak egy leánya volt., a kinek is nagy eszét. és szépségit. mindenek tsudálták. és az atya udvara. mindenkor tele volt vitéz iffiu urakal.

Szent polnak pedig, semmi gyermeke nem lévén, hanem egy unokája. a kinek kevés öröksége lévén, tölle várhatta minden szerencsáját. ez az iffiu, igen okos. és szép termetü volt. azon kívül nagy familiából valo, hogy ha egy felöl a sok jószággal nem ditsekedheték., más felöl a természet minden féle jovaival meg áldotta volt ötet. ez az iffiu, egy szer a többi közöt igen meg különbözteté magát. a vitézi játékokban, a melyek szoktak vala lenni a régi udvarokban. úgy anyira hogy pontiö grof nagy kedveségiben vévén, azt kíváná hogy udvarában lenne., a ki is látván abban mind nagy elő menetelét. mind nagy hasznát. örömet reá álla. pontiö is szerencsésnek tartá magát. hogy bé tölt volna kívánsága.

Thibolt. akit is eszerent nevezi ahistoria., alig állapodék meg a pontiö udvarában., hogy szabadosan udvarolhatván az iffiu fejdelem aszonyt, annak szépségin valo tsudálkozását a szerelem követé, és noha az okosság az ellen akara állani, eleiben adván. hogy nem volna abban az állapotban.. hogy fel emelhesse szemeit arra a fejdelem aszszonyra. mind azon által indulattyának engedni kellették. de hogy valamiben meg büntesse vakmerő hajlandóságát., magát örökös el titkolásra itélé.

Ez a fejdelem aszony valósággal leg szeb személy volt abban az időben, de kemény szivü nem volt. és az ő nagy esze. könnyen meg üsmérteté véle. az ő szépségének hatalmát. ha szinte thibolt oly igen titkolá is magát. de észre vévé hogy mitsoda nyilal lötték volna meg ötet, és azon magában igen örüle. hogy olyat ejtet volna rabságában, a kihez szivében nem érzet semmi ellenkezöt., mind azon által. amely okok erőlteté thiboltot hogy el titkollya magát. ugyan azon okokból. a fejdelem aszony is fel tevé magában hogy el rejtené a maga indulatit. de az ő szemek el árulván öket, meg üsmérteté vélek. hogy egy mást szeretnék.

Mint hogy pedig anagy urak abban az időben. igen hatalmasok valának. és egy más ellen gyakorta hadakoztanak, mint hogy pedig pontiö grofnak leg több jósága volt. azért ő reája. leg többen is irigykedtenek. de thibolt az ő vitézsége és okossága által, oly igen meg szaporitá

az ő tartományit. hogy minden szomszedi kezdének tölle igen tartani. és csendeségben hagyák birni minden jóságát.

Thiboltnak nagy hasznos szolgálati, nevelik vala a grofban hozája valo barátságát. és a fejdelem aszszonyban, az ő titkos hajlandóságát. de mindenek felet thiboltnak egy igen szép gyözedelme, a melyet nyert az ellenségen, és a mely leg nagyob ditsőségére. és hasznára volt a grofnak. a melyért oly nagy örömel, és háláado szivel lett hozája. hogy az egész udvara. és az egész nép láttára meg ölelé ezt a vitéz iffiat, és nagy örömében arra kéré. hogy mondaná meg mivel jutalmaztassa meg szolgálattját. és ha felit kérné is tartományinak, de szerencsesnek tartaná magát., ha valamiben meg mutathatná hozája valo hálá adását

Thibolt a ki mindeneket tsak azért igyekezet tselekedni. hogy méltó lehesen ahoz, a ki ért szive éget, ezen meg batorodván. a grof lábaihoz borula. azt meg vallá néki., hogy ő. a maga sorsával meg elégednék. mivel hogy olyan szerencsés volt. hogy ő érette mind hartzolt. mind gyözedelmes lett volna. de a maga szive oly nagyra vágyó. hogy azt nehezeb volna meg elégíteni és ugyan az is mér tölle oly kegyelmet. kérní. a melyen áll néki minden boldogsága.

A Grof kénszeríteni kezdé hogy mondaná meg világosabban akarattját. és nemesi hitére esküvék néki. hogy mindent meg tselekszik. valami kívántatik ahoz aboldogságához. ez az ígélet meg bátorittá thiboltot félelmében. a melybe volt kívánságáért, és mondá, uram arra mérlek kérní, hogy hadd lehessek vitézze a fejdelem aszszonynak, és abban a hivatalban. hadd szolgálhassam. és hadd tisztelhessem.. tudom uram mitsoda vak merő az en kérésem, de ha egy korona kell azért. hogy meg érdemelhessem. azal biztatom magamot hogy eza kard, a mely meg gyözte ellenségidet. a szeretettel együt olyan sorsra vezet, a melybe érdemes lehetek. arra a ditsőséges állapotra. a melyet ohajtok

Ki nem lehet mondani mitsoda örömel halgatá a grof mind ezeket. és fel emelvén thiboltot., nagy szeretettel meg ölelé és mondá néki. már kedves fiam többet nem kívánhatok. hanem azon kérem az egeket, hogy a leányom oly kedvesen vegye kérésetet., valamitsoda gyönyörüséggel akarom azt bé tölteni. ezekre meg fogván kezét néki. a fejdelem aszonyhoz vivé és mondá néki, leányom. mint hogy semmi nincsen dragáb elöttem mint magad, ugyan tsak te is fizetheted meg helyettem a mivel tartozom ennek az iffiu vitéznek, az ő hozád valo nagy tisztelete tsak azt kívánnya., hogy téged szolgálhasson. én pedig arra kérlek hogy vegyed férjül magadnak. azö nagy érdeme és szeretete meg érdemli hogy a szived arra hajollyon. a fejdelem aszony erre meg tüzesüle. a szemeit le fordittá. de kénszeritetvén a feleletre. meg vallá hogy az atya kezéből kedvesen el venné. és hogy mindenekben akarattját követné. thibolt ezeket meg köszöné, olyan szokal. a mellyekből. ki tették. mind nagy szeretete. mind nagy öröme.

A grof hogy sokára ne halasza az ő kívánságoknak bé tellyesedésit. mindgyárt parancsolatot ada ki hogy a lakadalomhoz készüllyenek. és egy nehány nap mulva. a lakadalom meg lén. nagy ditsőségel. és fényeséggel. a házasság pedig. nem hogy tsendesitette volna. de söt még jobban fel gerjeszté egy máshoz valo szereteteket. anyira, hogy a grof gyönyörködöt házasságokon és nem tudta meg különböztetni. hogy melyik a kettő közül. szeretné jobban egyik a másikat.

Két esztendöt töltének egy másal illyen nagy egyességben. és semmi öket meg nem háborittá, hanem csak, a, hogy nem volna maradékok, és noha az. az ő szereteteket meg nem gyengitette is. de ugy tették nekik hogy valami hejával volnának.

Az illen gondolatok nyughatatlanságban hozván thiboltot, fel tevé magában hogy spanyol országban a szent jakab Compostellájához menne. ugy mint szarándok. abban az időben

avitézek. nem olyanok voltak mint mostanában, az Istenhez való buzgóságot. úgy meg akarták mutatni, valamint a bátorságokat, a mely mostanában együgyűségnek tétzenék.

Azért senki nem is tsudálkozék azon. hogy vitéz thibolt. Compostellában akara menni, de a fejdelem aszony nem akarván meg válni kedves férjétől, maga is el akará oda kísérni, hogy véle együt mutassa bé imádságit. thibolt erre nagy örömel reá álla, a grof ponthiö pedig mindenekbe kedvit keresvén avejinek mindeneket a mi az uthoz kívántaték. el készíteté nagy czifraságal. és melléjek sok kísérotet renделе. és mint reménlé a grof rövid idő mulva. viszá valo téréseket. azért a butszás is keveseb szomorúságal mene végben.

El indulván tehát, semmi olyas dolog rajtok nem történt, mind addig még Compostellához egy napi járo földre nem érkezének, a hol thibolt meg állapodék. hogy meg nyugosztallya a fejdelem aszonyt., és egy vendég fogadoban meg hálának. más nap regel a fejdelem aszony, egy kevesé fáradton érezvén magát. thibolt minden tselédit. és kíséroit. előre el küldé. hogy időt ne vesztene. és tsak egy emberit tartá meg maga mellet.

A midön meg nyugosztalták volna magokat, meg indulának. de meg tudván hogy az erdőben veszedelmes helyen kellene el menni, az emberét. a kíséroi után küldé, hogy egy részit viszá téritené, nehogy a fejdelem aszony egyedül látván ötet. meg ne ijedgyen, de az alat tsak halattanak az erdőben, és szerencsétlenségekre olyan utra találtak. a melyet nem üsmerték. és a melyet a tolvajok tsináltak volt. hogy reájok vigye az utozokat.

Thibolt meg tsalatkozván szerencsétlenségire. ezt a veszedelmes utat vevé eleiben. gondolván hogy az emberei azon jönének viszá, de tsak hamar észre vevé hogy el tévelyedet volna, mivel nyolcz vegyveres ember egy szers mint reá rohanának. és parancsolák néki hogy szállana le lovárol. thibolton fegyver nem lévén. az ő bátor szive sem engedé meg néki hogy engedelmeskedgyék.

Egyik a tolvajok közül látván. hogy nem akarna szot fogadni, rajta mene a lántsájával, de thibolt a ki nem tsak a tolvajokon szokot volt erőtt venni. ki tekeré kezéből a lántsát. akkor már oltalmazhatván magát., tsak hamar a földre vere le kettöt benne, de a midön a harmadikában üté a lántsát. a lántsa száz darabra törék kezében, az ött aki még meg marada. körül vevék ötet, és alovát meg ölék alatta, akkor nagy nehezen meg fogák ötet. meg foszták. és egy fához köték. nem akarván úgy mondák. kezeket meg ferteztetni, oly vitéz ember vériben.

A hartz, és athibolt drága köntöse. a melyen igen kapának. el felejtette volt vélek a fejdelem aszonyt. de a midön. tsak a volt ahátra. annak szépségin el álmélkodának. és annak a nyereségnek inkább kezdének örülni, a szerelem a nemes szivben, nemesi gondolatokat ad., de az olyanokat mint ezek valának. dühösségre indittyta.

Ezek az Istentelenek azon kezdének egy más közöt vetekedni. hogy melyiké lenne az a szép nyereség. és talám kardra is költenek volna egy másal érette. hogy ha a fejek. azt nem ígérte volna nékik, hogy nékik is részek lészen a nyereségben, a ki ért a leg nagyob fejdelem sem szánta volna életét veszedelemre tenni.

Mit kellették látni egy férjnek. a szerencsétlen thiboltnak. mint ha egy kést ütöttek volna szivében, mitsoda boszuságban nem volt. hogy se meg nem segítheté. se boszut nem álhata fejdelem aszonyaért, egyebet nem tselekedhetvén. arra kénszeritté a menyeket. hogy hadd halyon meg keserüségében. mint hogy meg nem halhatot a latrok fegyverétől.

De hogy lehesen ki mondani a fejdelem aszonynak állapottyát. a ki kiáltani kezdé. a hajat tépte. kérte. és fenyegette őket. de azok a gonoszok meg nem változtaták szándékjokat; minden kérése és kiáltása haszontalan volt, az erő és a dühösség közt lévén. el kellett volna

szervenndni mindnyájoknak irtoztato tselekedeteket, hogy ha aló dobogásra. és a szora, elnem kellett volna szaladni ezeknek a hohéroknak

A rémulés. mely együt jár a gonoszságal. el hagyatá vélek prédájokat. és szaladni kezdének oly sebeségel. hogy a fejdelem aszony tsak hamar el veszté öket. de a szerencsétlenség mely rajta történt. oly igen fel háboritá elméjit., hogy magát leg gyalázatosabnak tartván, és azt is gondolván. hogy már az ö férje gyüölöségel fogja tekinteni. azért ö ugy kezdé tekinteni ferjét. mint aleg kegyetleneb ellenségit. a ki is bizonyása volt szerencsétlenséginek., elméjében már meg lévén háborodva azt gondolá hogy meg kellene válni attol az egy embertöl aki azt mind látta, mind másoknak ki hirdetheti, mind ezek a szomorú gondolatok anyira meg tébolyiták az elméjit. hogy nagy gyüölöséges haragjában el merülvén. az földről az egyik tolvajnak kardgyát fel vevé és futvást mene férjéhez hogy meg ölye, de mint hogy nem igen tudot az olyan dologhoz. nem a fejére esék a vagás, hanem a kötélre, a melyel meg volt kötve, a ki is meg szabadulván. ki vévé akardot kezéböl.

Thibolt által látá. azö gondolatit. azért tsak kegyeségelis akará meg tsendesíteni. ha meg akarnád visgálni. mondá néki. azt a szivet. a mely. egészen tiéd, abban tsak a szerentsetlenségeden való keserüséget, és szánakodást láthatnád. miröl vádolhatnálak én tégedet, miben lehetnél vétkes. én nem azon férjed vagyoké mindenkor. a ki teged szeret., egyedül való bizonyása vagyok szerencsétlenségednek. azt én el fogom rejteni az egész világ előtt, és soha arra okot nem adok. a melyböl észre vehessed. hogy a nékem eszembe jutot., ne keressed tehat azt, hogy ki nyilatkoztassék a mi gyalázatunk. a te meg átalkodot haragodal., tsendesedgyél meg, kegyes, és áitatos indulatból igyekezünk azon, hogy magunkot meg tisztítsuk, anem akaratal tett vétekböl.

Egy illyen okos, és értelmes beszéd semmit sem foga a fejdelem aszony elméjin, és nem hogy ezekre felelt volna. de még azon igyekezék. hogy ki vehesse a kardot kezéböl, és meg ölye.

Ebben az órában érkezének a thibolt emberei, akik el tévelyedtek volt. és az egész erdöt fel járták volt amég oda érkeztenek. ugyan azö lovok dobogásától is szaladtak volt el a tolvajok.

A fejdelem aszony mérgiben nem tudá mit tsinálni, hogy meg látá öket, azért hogy végben nem viheté szándékát. és el hagyván. a kardot, meg esküvék. a férjének, hogy keze által halna még meg

Thibolt semit sem felele fenyegetésire. igen nagy keserüségben lévén a szive.. hanem az embereinek mondá. hogy nyolcz tolvaj ütött volna reája. hármát közüllök, magok is látnák a földön heverni. és hogy a többi el szaladot a lovok dobogására, azután köntöst vett magára, a fejdelem aszonyt lora ülteté. és maga is lora üle, és Compostellában érkezének, de az uton nagy tsendeségben, és szomorúságban volt, mind egyik. mind a másik. azt is észre leheté venni. hogy a fejdelem aszony. mint ha meg tébolyodot volna elméjibe

Thibolt el érkezvén. a fejdelem aszonyt egy klastromba szálittá, és maga a templomba menván. az oltár előtt le borula. nem azal a szándékal. a melyel meg indult volt. hanem hogy a menyektöl anyi eröt kérjen. hogy el viselhese kegyetlen szerencsétlenségit.

Azután viszá térvén. a grof nagy örömel látá öket, thibolt pedig mindenkor azon volt hogy meg mutathassa a fejdelem aszonymnak hozája való szeretetét de látván hogy mindenek haszontalanok volnának. azt is észre vévé hogy éttzaka egy nagy kést dugogatna a melyel meg akarná ölni. azért különösön mene lakni. és tsak anyira mutatá hozája magát. a menyire gondolá hogy mások semmit észre nem vehetnek, annyival is méltób volt a szánásra., hogy mindenkor nagy szeretettel volt hozája.

Mind azon által a grof sajdította valamit ebben a dologban, és el nem titkolhaták azt ő előtte. mivel thibolt. mindenkor. alatomban valo nagy keserűségben volt mindenkor; a fejdelem aszony is ritkán mutatá meg magát., a férjire. alig nézet. mindenkor halgatásban volt. mikor kellett is szollani. a szókot nem rendel mondotta ki, egy szóval minden tselekedetéből ki tettzet., hogy vagyon valami közöttök, a grof tehát tellyeséggel meg akará tudni az okát ennek a változásnak. thiboltol

Thibolt sokáig nem akará meg mondani, de mint hogy olyan fejdelem sürgette arra, akinek mindennel tartozot, meg beszéllé néki adolgot mind egészen. és semmit sem hagyta el, és azután olyan keserves szokal. tevé eleiben a fejdelem aszonyhoz valo szeretetit. hogy a grofnak meg esék a szive rajta. és boszonkodni kezde leányára.

Azután szánni kezdé thiboltot. kit is meg vigasztalá., meg igérvén néki. hogy fog a leányával beszélleni. az iránt, hogy meg változtassa maga viselésit. mivel a tiéd oly okos. és oly mértékletes. hogy nem tsudálkozhatok azon eleget., a mi engemet illet. én azért kötelességgel vagyok hozád, és mindeneket el követek. hogy a fejdelem aszonyt a maga kötelességire, viszá hozhassam, és reménlem hogy meg térvén vakságából. azon szeretettel és tisztelettel léssen hozád. a melyet érdemel a te nemesi magad viselésed.

Ezekre a szokra meg ölelé ötet, és a fejdelem aszonyhoz mene. a kit is ülve találván. a fejét a kezére hajtotta. mint egy olyan személy. a ki mély gondolatokba vagyon., a leányok körülötte állottanak nagy tsendeségben., a grof inté nékik hogy menyenek ki, és más házban menének. egyedül maradván véle. mondá leányom miért nem vagy hozám nagyob bizodalomal. én aki anyiszor mutattam hozád. atyai szeretetemet., mindenkor ezekben a szomorú gondolatokba léssé, a melyet az egész udvarom tsudállya, én jól tudom minden szerencsétlenségidet. a te méltó férjed mindeneket meg vallot nékem. a melyen a szivem meg eset. de még inkább meg eset a thibolt maga viselésin. aki nem vigyáztván a te meg atalkodot haragodra, mind hozád. mind én hozám valo tiszteletit maga előtt viselte. a ki is semmiről nem panaszkodván azal meg elégedet, hogy magát meg oltalmazza ate igasságtalan haragodtol.

Ezekre a szokra a fejdelem aszony fel emelvén szemeit. nagy haragal a grofra., és irtoztato modon tekintvén reája. a melyért más akárki. az attyán kívül meg ijedet volna. tölle, mondá. hát thibolt meg mérte próbálni. hogy ki nyilatkoztassa a titkot?

oh! leányom, más képpen beszély. egy olyan ember felől. a ki tégedet mód nélkül szeret. és a ki nem tekénti igasságtalanságodot., se kevés okodot a haragra. szály magadban, gondold meg, mint szeretted férjedet, arra nem erőltettelek hogy el vegyed. és ate rajtad történt dolog. se szeretetit. se tiszteletit. meg nem változtatta. tartozol hozája lenni hálá adóságbol., azon szeretettel. és bizodalomal, erre ugy kérlek mint egy jó akarod. és mind parancsolom. mint atyád. és urad, ély az alkalmazoságal. a még szánakodással vagyok hozád, tarts attól. hogy haragra ne ingerely. és minek utánna ugy bántam volna. mint atyád. ugy ne bányam veled mint örökös urad.

Ezek a beszédek. nem hogy meg tsendesítették volna a fejdelem aszonyt. de még jobban fel ingerlék, és jobban ki tették az ő meg tébolyodása. a grof ezt látván gondolá hogy alkalmazosab időt kell arra keresni hogy helyre hozhassa. el hagyá. de meg parancsolá hogy vigyáznának reája. és hogy senkivel ne beszélhetne. tsak a leányival, és ezeket mind meg beszéllé thiboltnak, ez a dolog illyen formában két holnapig tartá. és az alat agrof egy napot sem mulata el. hogy a leányának eszét helyre hozhassa. de tsak haszontalan volt, söt még az ő haragja minden nap nagyobodék. a grof ezeket látván. boszonkodni kezde. ellene. és a békeséges türesit tovább nem viheté. a midön még hallá egy hü emberétől, hogy a fejdelem aszony azon igyekezik, hogy thiboltnak valamelyik tselédivel ötet meg ölesse, erre haragját

meg nem határozható, és minden végezés nélkül fel tévé magában. hogy meg szabadítsa a familiáját olyan aszszonytól a kit úgy tekintet mint egy tsudát. erre való nézve. olyan szin alatt hogy mulattassa a fejdelem aszszonyt. egy kis hajóban ülteté, magával együtt. és mikor a tengeren már jó mesze volnának, a hajosokkal meg fogatá a leányát. és egy hordóban bé záratá, a melyet már arra el készítettek volt, és a tengerben vetteté. azután ki szálla a partra.

De oh tsak nem meg hala bujában thibolt. a midön a grof még nagy haragjában ezeket tudtára adá néki, mitsoda keserűségben nem esék, mitsoda szokál nem adá eleiben. ennek a kegyetlen atyának irtoztato tselekedetét. és azonnal a tenger parttyára futa. hogy ha láthatná. szerencsétlen fejdelem aszszonyát. de semmi vigasztalásra valót nem láthata. azért nagy keserűséggel viszá tére.

Ennek a fejdelem aszszonyának az ő iffiusága. a ki is tsak husz esztendő volt, és annak tsudálatos szépsége. szüntelen az elméjében forgot. és nyomorultnak tartá magát., hogy boszút nem álhatna haláláért

A ponthiö grofnak is haragja el mulván. tsak hamar meg báná tselekedetét. és olyan nagy szomorúságban esék. hogy a szegény thiboltnak kellett meg vigasztalni, ez a grof gondolá, hogy ha még egy szer meg házasodnék, és maradéka lenne. a meg tsendesittené fel háborodot elméjé, tudván azt. hogy a veje többé házaságra nem adná magát., azért meg házasodék, és szerencséjire. esztendő mulva egy fiát meg látá., mind azon által, se a keserűsége. se a lelke üsmérete azért meg nem tsendesedék. mivel a leánya mindenkor elméjében volt., és azon kívül szüntelen való buba látván thiboltot. emég nagyobitá keserűségét.

E szerént töltének el tsak nem kilencz esztendőt. a melyek után. a grof ismét özvegységre jutván. el tekellé magában, hogy a több. kereszties vitézekkel. a szent földre menne. vejével, és a kis fiával. reménlvén. hogy ezen aitasóságával. eleget tenne vétkiért.

Thibolt látván az alkalmatoságot. hogy ditsőségesen meg halhat a hitért. örömel kívána el menni. és mindeneket tsak hamar el készitének az utra. és a grof. ponthiö hü emberekre bizván tartományit. el indula. és szerencsésen érkezék jérusálemben.

A grof. és thibolt a templom szolgálattya kötelezék esztendeig magokat. és ezen idő alatt. elég alkalmatoság adatván. nagy ditsőséggel meg mutaták. buzgoságokat. és vitézségeket. örökös emlékezetre való dolgokat tselekedének. és a hitetlenek gyakorta meg próbálák karjoknak súlyát. és hiteknek buzgoságát.

Az esztendő el telvén. és fogadásokat bé töltvén. hajóra ülének, hogy galliában viszá terjének. egy néhány napig igen jó szelek volt. de egy szers mind irtoztato szélvész támada a tengeren., úgy anyira. hogy a halált bizonyosnak tartották. és nem is gondolkodának az életről. a midön a rettentő habok. afrikában a palmari szélyekre ki veté a hajot. azt a földet. a hitetlenek birják. a hajot tsak hamar környül vévék. mind a tolvajok. mind a saracenusok. és mint hogy a hajó töredező félben volt, azért senki nem is oltalmazhatá magát.

A grof ponthiö. a fia. és thibolt. rabságban esének. és a tömlöczben tevék őket., úgy a többit is, kik keresztények valának. már vasban lévén. egyik veszedelemből alig szabadulának ki, hogy a másikban esének., és még nagyobbban. ezek a vitézek a halálhoz készülének., mind keresztényi, mind vitézi módon.

A hitetlenek mind azon által. meg akarák hagyni életeket, mind addig a napig, a melyen. a pálmériai sultánnak születése napját szokták ülleni, a szokás pedig abban az országban a. hogy fel áldozák a keresztényeket azon az innepen. vigasságnakokáért.

Az a nap el érkezvén. és sorsot vettvén a rabokkal. hogy melyik halna meg előbször. a ponthiö grofra esék a sors. de a fia. és thibolt. azon kezdének vetekedni. hogy ők mennének

először a halálra, de a gróf arra rea nem áll. hanem tsak éppen arra. hogy el kísérhetik ötöt a helyig. a hol fog szenvedni.

Az egész udvara a sultánnak jelen volt ezen adolgon. és maga is jelen volt a királynéval. a kinek szépségit mindenek tsudálták, azokat az uri rabokat hogy elé állították. a királyné mint egy meg dobbana magában, látván ponthiönak fejedelmi ábrázattját. és maga viselésit, a kit is még tsak távul láthatta, azö tisztelendő öregségit, és hogy mitsoda bátran meg vetné. halálra valo menetelit. mind ezekre valo nézve. parancsolá hogy közeleb vinnék hozzája, és az orczáját bé fedé. mivel abban az országban az aszonyok bé fedik orczájokat az idegenek előtt,

De mihent ponthiö hozzája közelgete a királyné nagy meg háborodék magában. jól meg szemlélvén pedig a grótot. észre vévé annak titkos okát. és meg türköztetvén magát. kérdé a grótot hogy ki volna, honnét jönne, és hogy eset rabságba valo esése.

A királyné kegyes szava. meg hatá a gróf szívé. és azonal mondá, hogy ö francia volna a ponthiö gróf. egyedül vagyé it kérdé a királyné. az én szerencsétlenségemnek két társa vagyon itt királyné, felelé a gróf. az egyik az én vejem. a második a fiam, mindenikét had hozák ide parancsolá a királyné, mivel hogy mindenik közel volt. azért tsak hamar elé állították őket is.

Ez a szép királyné. mindenikét meg szemlélé nagy figyelmeséggel. és mikor látá hogy meg nem tsalatkoznék gondolattjában., nagy sietséggel a sultán lábaihoz borulván mondá. hogy ha valaha kegyelmeséget nyertem előtted. és ha szeretetedet meg akarod hozzám mutatni. kérlek enged meg nekem ennek a három rabnak életeteket, ezek az én hazámból valok., szánakodással vagyok hozzájok, és reménlem, hogy hozzád kötelezvén őket. ate kegyelmeségedet meg hálállyák érdemekel.

A sultán a ki igen szerette a királynét. fel emelé. és mondá, hogy ha aszonya vagy az én sorsomnak. hogy ne lennél az, ezeknek az idegeneknek. bánýál ugy vélek a mint tettik. néked adom, és semmi közömöt nem tartom hozzájok. a királyné ezt meg köszömvén, tudtára adá rabjainak ezt a jó hirt, és nem akarván jelen lenni. a több Ceremoniákon, parancsolá a raboknak. hogy ötöt követnék.

Midön a maga házában volt tsak egyedül vélek, nagyon meg türköztetvén szívének indulatit. és magát királyné modra rea tartván, mondá nékik, én meg mentettem életeteket., és azt tudgyátok. hogy annak a kinek arra anyi hatalma volt, arra is lehet anyi hogy viszá tehet a veszedelemre. azért felellyetek meg nékem mindenre. arra pedig készülyetek reá holnapig. akarom tudni neveteket, honnét valok vagytok, nemzettségteket, és hogy mitsoda tsudálatos dolog vezetet titeket ide. ha igazán meg feleltek. mindent várhattok kegyelmeségetmöl.

Thibolt nem mérvén reája vetni szemeit mind addig még a sultán előtt valának., de különösön lévén véle. nagyon kezdé tekingetni. és a vékony fátyol által. szemiben tünék szépsége. és olyan indulatokat kezdé szívében érezni, a melyeket nem érzet volt. a miolta el vesztette volt feleségit. a szerelem akarattya ellen fel gerjedvén szívében. és nagy tisztelettel kezdvén lenni ahoz a szép királynéhoz. a lábaihoz borula. és mondá. aszonyom nem a haláltól valo féltembe fogom néked elé beszélteni szerencsétlenségimemet, mint hogy azok olyan félék., a melyekben én soha sem találhatok könnyebülést, azért, ha én nekem szabad volna az életemet meg röviditenem. mindent el követnék azért hogy el végezem. nem hogy még azt meg hoszabitanám. a te rajtunk valo szánakodásod meg mentette életünket, és ha azal valamely háláadásal lehetünk hozzád. hogy szerencsétlenséginket néked elé beszéllyük, bizonyos lehetz a mi igaz voltunkban

A királyné igen nehezen tartoztatá meg magát. ezekre a hathato szokra. de eröt vévén magán. mondá néki. kely fel, mert a te sorsod engemet inkább illet, és abban több részt veszek mint sem gondolod., a király tsak hamar bé fog jöni. menyetek ki, és semmi fogyatkozástok nem

lészen. se semmitől ne tartssatok, a sok faradcságtok után nyugodgyatok és holnap meg tudgyátok parancsolatomot.

Ezekre szolittá egyik rab leányát. akiben egész bizodalma volt. mondá néki. saida. vezesd le őket, és tseleked meg a mit mondtam. arra inté nékik hogy el mehetnek, a kik is engedelmeskedének, és követék a rab leányt, ki mentekben pedig hallák. hogy a királyné nagy suhajtásokat tett. és ők is suhajtának. thibolt a kinek nehezen esék a királyné elől valo ki menetele. nem álhatá meg hogy viszá ne tekintsen. és látván hogy a királyné a keszkenőivel törölné szemeit. ő sem türköztetheté meg magát a sirástol. sáida a szállásokat meg mutatá nékik, a mely közel volt a királyné palotáihoz. a szállások mellet egy hoszu bolt volt; a hol tartották a királyné asztalára valo gyümölcsöt, saida mondá nékik, minden hivatalotok a lesz., hogy a gyümölcsre vigyázatok, a királyné azért téssen ebben a hivatalban. hogy közel lehessetek hozzája, és szolgálhassátok, arra gondotok legyen, hogy minden nap igen szép rendel, az arra rendeltet kosárban tegyetek ebből a gyümölcsből. és azt fel vigyétek mikor eszik, ilyen szin alatt közel lehettek a királynéhez szálva. és rabok is lésznek, kik néktek szolgálnak. és senkitől mástol nem függetek, tsak a sultantol., és a sultánnétol. ihon ezeket parancsolta hogy meg mondgyam néktek. és el hagyá őket, ők pedig nem gyöznek vala eleget tsudálkozni mind ezeken a mit láttak.

A midön tsak magok maradának. thibolt nem rejthetvén el magában, a sok féle gondolatit. a grofot nagy szeretettel meg ölelé, és mondá, mitsoda aszony, uram. mitsoda aszony ez a királyné, mit tselekedtünk érette hogy illyen uri gondviseléssel légyen hozánk, oh. uram aző szanakodása meg hatotta szivemet. és a nekem veszedelmes, oh kedves fejdelem aszonyom. tsak egyedül te gerjesztesz vala az előtt, illyen indulatokat az én szivemben

En nem tudhatom. felelé a grof, hogy mire válik még a mi sorsunk, és mi legyen szándéka ennek a királynénak. az ő joságáról én más képpen gondolkodom mint magad. a ki még iffiu vagy, és a te szivedben meg maradt aza szerelem, a mely sok indulatokra viheti. nem ugy mint engemet. mind azon által azt néked. meg vallom, hogy a szivemben atyai szeretetet érzettem hozzája, és mikor hallottam beszélteni. ezerszer jutot eszemben a leányom. ihon ezek azén gondolatim. talám en jobban ki fejtem az enyimeket, mint te. a tiéidet. és igen tartok attol. kedves thiboltom. hogy duplán. el ne veszedes szabadságodot ebben a veszedelmes helyben., thibolt erre semmit sem felele. szoval. hanem tsak suhajtásal. és mint hogy. enniek. vittenek. a beszélgetést félben kellették hagyni.

A királyné pedig. aki azon a napon történt. dologért. nagy nyughatatlanságban. esék, alig várá. hogy magánosan lehetne a kedves saidal. akor magát egészen a szive indulattyinak el hagyván. az ő szép orcáját. bövséges köny hullatásokal meg áztatá.

sáida látván nagy keserüségit. tsudálkozni kezdék rajta, és a lábaihoz ülven. meg fogá kezeit. és kérdé hogy mi okozná keserüségét. nem ezek az idegenek háborítottáké fel tsendes elmédet, mindenkor azt a kegyelmeségedet mutattad hozám. hogy meg hitt szolgálod voltam. hát most nem tudhatomé meg okát szomorúságidnak.

oh kedves saidám, mondá a királyné, meg tsalod magadot az én köny hullatásim iránt, mivel nem a keserüség, hanem az öröm, a szeretet. a természet, és a félelem. okozák köny hullatásimot, az én kedves férjem. akiről beszéltem már anyiszor néked, egyik a rabok közül, a kinek meg mentettem életét, a másika az atyám. a harmadika az ötsém. irtozásal kellették látnom, hogy az atyámat meg akarák kinezni. olyan népnek mulattságára. a melynek én királynéja vagyok. ez ugy meg hatá szivemet, hogy azon tsudálkozom, hogy másodsor is az elmém meg nem haborodot. ugyan azon veszedelemben látván a férjemet. a kinek is az ő szomorúsága, az ő nagy maga meg alázása, a melyben volt előttem, az ő szerelemel valo

tekintete., a melyben volt az előtt minden örömem. mind ezek igen meg haták és meg sebesítették szívemet. nem is mértem magamot meg üsmértetni vélek. meg akarom elsöben tudni az ő gondolattyokot, és mint hogy magamot oly igen kellették. meg türköztetnem előttök, az okozza amostani sirásomat. tarsd meg titkomot kedves saidám. és ne tégy engemet arra. hogy ismét rettegjek azoknak életekért. a kikhez vagy azén életem kötözve.

Ne kételkedgyél aszonyom az én hűségembe felelé saida, mert a meg változhatatlan., a vallásom. a hozám valo mindenkori joságod. és az előtted valo hitelem, holtig hozád kapcsolnak engemet. ezeket az ígereteket a királyné kedvesen vévé, és együt el végezték, hogy miképen beszélhessen más nap szabadságal, azokal az uri rabokal.

A sultant hogy meg hallák jöni, félben kellették hagyni. oly nagy kedves dologrol valo beszélgetéseket; ebben a sultanban. tsak az a fogyatkozás volt. hogy keresztény nem volt. aki is a királynéhoz közelgetvén. örömel. mondá néki, királyném. kételkedel még. hozád valo szeretetemben., és leheté azal hizelkedni magamnak. hogy a mit tselekedtem, el üzi belölled azt a szomorúságot a mely már régtől fogvást nem hágy tegedet nyugodalomban. és a mely az én boldogságomat akadályoztattya, mindennel tartozom neked. felelé a sultanné, és mindenben azon igyekezem, hogy meg mutathassam hozád valo hálá adoságomat

A sultán nagyon örülvén azon, hogy kedvit találhatta. egy kevesé még beszélgetvén véle. azután tudtára adá. hogy éppen akor tartot tanácsot. amelyben azt végezték el, hogy keményen ellene állyanak valamely szomszédságban lévő fejdelemnek. a ki az ő országában bé ütöt. és hogy a hadakozás bizonyos volna közöttök. erre a hire valo nézve. a királynénak egy gondolat juta elméjiben, a mely végben is ment. és akarván elni az alkalmatoságal, a melyben látá hogy a sultán semmit sem tagadna meg tölle. mondá. a mellyek, rend kívül valo kedvezést mutatnak hozám mivel modot adnak abban. hogy meg hálálhatom hozám valo joságodat.

uram, arabok közöt. a kiket nekem adtál. vagyon egy a ki leg vitézeb a maga országában, és bizonyos vagyok a gyözedelemben hogy ha néki meg engeded hogy ellenségidre mehessen, a sultán mindgyárt azt az akadályt találá hogy más félevalláson vagyon, és hogy a kereszténynek igen keveset hihetni. a királyne erre hirtelen mondá. én ő érette felelek, és hogy bizonyosab lehess. a más két rabot meg tartoztatom mellettem. hogy zálogul legyenek azén fogadásomnak.

A sultán mindent meg ada néki. és mindent reá hagyta. és a házában mene, nem léven anyi nyughatatlansága. a hadakozáson. mint öröme azon. hogy kedvit találhattya, ez a szép királyne kedves nyughatatlanságban tölté el az éttzakát, aszerelem ujjab eröt vett szívében. a természet., a mely némelykor ellene fel támada. a midön esziben jutot hogy mitsoda kegyetlenül bántak volt ő véle. ujjab hatalmában veté, és tsak attol tartot hogy ha nem szeretik, nem is üsmérnek reája örömel

A grof ponthiö. és thibolt. hasonló nyughatatlanságban valának, thibolt uj szeretetet érezvén. magában, arról magát meg feddé, és magát nem tartá oly vétkesnek lenni, a midön meg gondolá. hogy a királynénak. minden maga viselése. termete. és szava. hasonlítana az ő fejdelem aszonyához. ezt a kettöt. oly hasonlonak találá egy máshoz., hogy tsak azö hasonlatoságoknak tulajdonittá szeretetit.

A Grof hasonló bajban volt. noha tudta hogy nem a szeretet okozta, abban bizonyos volt. hogy el vesztette volt a leányát, azt nem gondolható hogy valamely tsuda képen. meg szabadulhatot volna. mind azon által azon atyai szeretetet érzet a királynéhoz. mint a melyet érzet volt az előtt leányához. ilyen sok féle gondolatokban tölték el az éttzakát. és viradtakor fel kelvén. a gyümölcsöt el készítették. várván a királyne parancsolattyát.

De nem kellett sokáig várni, mivel a hü saida hozzájok mene. és mondá. hogy a királyné hivatná őket. és vinnék fel a gyümölcsöt. a parancsolatot mindgyárt végben vivén, azon kívül is a belső indulattyok. nagyon sürgeti vala őket.

saida bé vivé őket a királyné házában. és a gyümölcsöt. egy jáspis kö asztalra rakák, a sultánné czifra kereveten ülven. igen drága öltözetben. a mely rakva volt sok számu gyémantokal. és az ábrázattya tsak félig volt bé fedve. a rabokra tekintvén. mondá nekik. el végeztéteké hogy mit felellyetek nekem. haszontalan volna előttem valamit el titkolni. mivel jól tudom hogy kik vagytok., felely nékem grof ponthiö mutatván reája, és mond meg nékem, mi ők vezetet tegedet ide.

A grof azon el tsudálkozék hogy neviröl szolitták. és látván hogy semmit sem kellene el titkolni, meg beszéllé igazán minden historiáját. de a midön a leányáról kezde szollani, nagy sirása miat. sokszor félben kellett hagyni beszedit. semmit el nem hagyván. azt is meg vallá hogy miképen vettette volna a tengerben. de oh' mely rettentö keserü fájdalmakot nem szenvedtem attol a naptol fogvást., minden hozzája valo szeretetem meg ujult szivemben. és száma nélkül kívánnám ez életre valo viszá jövetelét hogy had láthatná meg az én nagy fájdalmimot. azután elé beszéllé, hogy mitsoda fogadást tettek volt a szent földre. el menni, ót meddig voltak. onnet mikor viszá akartak térni. mitsoda szélvészbe voltak., a habok hogy vetették őket abban az országban. hogy estek rabságban, és hogy akarták őket meg ölni.

Ihon királyné a mit meg akartál tudni. ezek a mi nyomoruságink. de akár mely nagyok legyenek azok. immár azokat könnyebben el viseljük. mint hogy látjuk, hogy azokban részt méltoztatol venni. a mint hogy a királyné. nem is szolhatot nagy sirása miat.

Nem titkolom el előtted mondá néki. hogy a te beszedit meg hatották szivemet, és igen szánom leányodot. a ki is mint hogy még iffiu volt. az elméje még viszá terhetet volna néki. és azö férjének nemesi maga viselése, viszá téritette volna hivatallyára. a mennyek meg büntették kegyetlenségedet már most haszontalan erröl többet szolni. de azt mond meg nékem. mi képpen tekintened azt a fejdelem aszonyt. hogy. ha valamely tsuda által el kerülte volna a halált. oh mondá a grof. ugy tekinteném. mint egy olyan atya. aki egész életét tsak arra forditaná. hogy ötet boldogá és szerenesésé tehesse. hát te mondá thiboltnak. a kinek bövségel folytak könyvei le az orczáján. szeretnéde meg ugyan azon feleségedet, meg botsátanádé neki esztelen tselekedetit. viszá adnáde néki szivedet. egy szoval szeretnéde most ugy mint az előtt, királyné felelé thibolt. tsak az ö jelen valo léte. tehet engem boldoggá.

Öleld meg hát ötet. mondá a királyné. magához szoritván. és fel fedvén egészen az orczáját. most látod szerencsétlen feleségedet. ez a te leányod futván az attyához. a ki ért anyi köny hullatást ejtettel, üsmerd meg uram ötet, és meg üsmervén, hozaja valo szereteted azért meg ne kisebedgyék.

Ki mondhatná ki örömekeket ezeknek az uri személyeknek. az ö szemek akor kinyilának. és meg üsmérék ki feleségét, ki leányát, thibolt lábainál lévén, kezeit tsokolgatá. és köny hullatásival öntözé. a grof az ölében tartván. egyebet nem mondhatta, leányom. édes leányom, az iffiu grof a köntösét tsokolgatta, saida mind ezeket nagy álmelkodással látván, nem leheté hogy ne sirjon.

Végtire az álmelkodásnak. és ennek a néma beszédnek vége lévén. a szeretetnek, és a természetnek nyelve meg nyilék. a szép királyné ujontában meg ölelé thiboltot. és meg ujitá hozzája valo szeretetit. az el végezvén az öttsét. az iffiu grofot meg ölelé és noha nem üsmérte. mind azon által. nagy atyafiságos szeretetit mutatá hozzája.

Mind ezek egy kevesé meg tsendesedvén. akirályné mondá. már most ideje vagyon hogy elé beszéllyem én is az én historiámot, most a sultán., a hadakozásra valo készületben foglalatoskodik. és szabadoson beszélgethetünk, nem tarthatunk attol hogy háborgassanak.

akor le ültetvén őket. és saida az ajton kívül álván. hogy vigyázna, a szép királyné eképpen kezdé beszédit, tekintvén a grof ponthiöra

Nem akarom előtökben adni ismét halálomnak okát, se az eszem meg tebolyodását. mind ezek szomorú dolgok. hanem azt meg mondhatom, hogy észre vettem azt azután. hogy a nagy szeretet háborította volt meg az elmémet. és azt gondolván hogy nem lehetek érdemes férjemhez. mindenkor úgy tettzet mint ha szememre hánta volna szerencsétlenségemet. az elmém. mind ezekre való nézve. anyira el hagyot volt. hogy halálát kívántam. nem gondolván más képpen nyugodalomba való létemet.

Az ilyen gondolatok anyira el foglalták volt elmémet. hogy mikor a halálra ítélenék., azt gondolám. hogy annak mind ő volna az oka, és anyira fel háborodot volt az elmém, hogy nem figyelmeztem irtoztató állapotomra. rea emlékezhetel uram arra. hogy leg kisseben sem oltalmazám magamot; azt nem tudhatom mely felé tartot az én veszedelmes hajom, de azt jól tudom. hogy egy szers mind. egy valóságos hajoban találám magamot. igen sok emberek között. a kik mind azon igyekezének. hogy eszemre jöjjenek. de a mi leg tsudálatosab. leg előbször is, az eszem. és az elmém jövének helyre. valamit tselekedtem. vagy mondottam volt. mind eszembe jutának. és olyan vétkesnek találám magamot mind hozád atyám. mind a férjemhez. hogy iszonyú sok köny hullatásokat ejték, azután az én meg szabaditoim, annyi orvóságot adának. oly nagy gondviseléssel valának hozám. hogy ha nagy keserüségekben voltam is. de az életemet nem félthették.

A hajoban lévő emberek egy szép leányt tettek volt mellém. a ki oly gondviseléssel volt hozám. hogy barátsággal kezdék hozája lenni. és mint hogy a hajoban több aszszony nem volt nálunknál. azért hozája is kellették adni magamot.

A midőn látá hogy nagyobb tsendeségekben volnék tudtomra adá hogy flandriai kereskedőkel volnánk. kik afrikában mennének kereskedni. mint hogy az en rend kívül való koporsomot látták a habok között, azt gondolák. hogy abban valamely gazdak portékát fognak találni, azt fel huzván hajójokban csak el tsudálkoznak rajta, hogy abban egy Czifrán öltöztetet aszonyt találának., eleinte mindgyárt azt gondolák. hogy meg holtam volt. mivel igen fel puffadot volt az egész testem. de a hordobol. ki vévén. az új áerre, meg érzék a szivem dobogását. és reménlék hogy meg segíthetnek. azért sok féle orvóságokat adának, hogy az életre viszá hozhassanak. látván hogy igen használna orvóságok, és valamely szépséget is sajditván bennem. el végezék magokban hogy el adgyanak, mint hogy nem találtak más gazdagságot a hordoban

Ugyan ebben a szándékban is megyünk most áfrika felé. hogy pálmeriában érkezvén. ót a sultánnak el adgyanak tégedet, mondá az a szép leány. vagyon már hat holnapja hogy gallia ország szélyiről el loptak engemet., ugyan azon szándékal. de aszszonyom előre el látom hogy a te szépséged meg ment engemet a sultán ölelgetésitől. de mint hogy elnem kerülhetem arabságot, kérlek azon, hogy had ne válaszanak el engemet tölled., a palméri sultán meg fog tegedet venni, minden bizonyal. tselekedgyed azt., hogy had vegyen meg engemet is veled együt; had visellyem a rabságnak lántzát melletted.

A szivem meg esék ennek a leánynak szavain. és az igen nagy könyebségemre lévén. hogy hazámbeéli leány volna mellettem, meg ígérém néki, hogy akár mitsodás sorsom lenne., de abban részesülne. mind azon által. amit nékem mondot volt, azon igen kezdék nyughatatlankodni. és izenék annak a ki első volt a hajoban. hogy kérem. ne sajnálya hozám jöni.

Mindgyárt azon kezdém el beszédemet, hogy meg köszöném néki hozám való gondviselésit., és biztatni akarván ötöt ajutalomal. az ígérém néki hogy több jutalmat venne. mint sem

gondolná. ha galliának a széllyin ki tenne engemet, azt felelé reá. hogy nem kételkedik a jutalomban. se abban hogy nagy familiából valo nem volnék., de nem követheti ebben szándékját. eleget tévén kérésemnek, mivel számot kell néki adni mindenről. a több társainak, a kik is el tekéltetek magokban hogy engemet el adgyanak. a leányal együt. a palmériai sultánnak, a nékik bizonyos nyereség volna, az én ígéretem. pedig nékik bizonytalannak láttzik lenni. és nem akarván többet beszélleni velem, a többi társaihoz mene.

Lehetetlen vala meg változtatnom szándékát. és el kellették magamot hagyni arra, a mire rendeltetem volt., mentől inkább kezdé az elmém helyre jöni, annál nagyob szeretetet kezdék érezni fejdelmemhez. minden részeit érezvén nyomoruságomnak, mértekje nem lett volna az én keserűségemnek. az én iffiu társamnak. okos. és vigasztalo beszédi nélkül, a kinek akár mely nagy gondgya volt is reám, de nagy lankadságban esém. a melyen a kereskedők meg ijedének. tartván attol. hogy ha az ábrázatom meg változik., jó árron el ne adhassanak. végtire pálmériában érkezvén. nagy sietségel a sultánhoz vivének minket. a ki is már üsmervén őket, jól fogadá. és kedve szerént találván, a rabjokot., sokal többet fizete. saidáért, és érettem., mint sem reménlették volna

Azután, a sultán haremjiben vivének minket. ahol az aszonyai laknak. és tsak hamar hozánk jöve magais, és oly szerencsétlen valék hogy tsak hamar meg kedvelle. és oly mód nélkül. hogy ugy tették. mint ha az a fejdelem leg nagyob boldogságának kezdé tartani hogy magát töllem szerettesse. és szomorúságimot velem el felejttesse.

Én azt szerencsétlenségnek nevezém. a mi mást nagy szerencsésnek tehette volna, mivel meg kel vallanom a sultan felöl azt az igazat. hogy tellyes érdemel. és nemesi jó erkölcsökel, de mint hogy keresztény vagyok. és olyan hajlandóság volt szivemben, a mely más hajlandoságnak helyt nem adhatot, azért hozám valo nagy szorgalmatoságit ugy tekintetem, mint leg nagyob szerencsétlenségimot. a sultán látván hogy mely nagy barátságál volnék a leányhoz. a ki velem volt, nékem adá, és én saidának nevezém. hogy a maga nevét el titkolyam. azután atöb aszonyaitol. külön tett engemet. és ugy szolgáltatot, valamint egy királynét.

Mind ezek a nagy tiszteletek nékem nagy bajt okozának., mind azon által a sultánnak hozám valo tisztelete. reménlteté velem. mint hogy erővel nem akarna maga akarattya alá vetni. talám idővel el felejtene, és más valamely ujhoz ragaszkodnék. de meg tsalám magamot, mert szeretete minden nap nevedék. és akar mely idegenséget mutattam is hozzája. de hozám. valo tiszteletit., minden maga viselésiben meg mutatá.

Egész bizodalomal valék saidához, a kinek. elé számlálván. minden nyomoruságimot. és tudtára adván. hogy mitsoda nehezen venném a sultánnak. hozám valo nagy kedv keresésit, de végtire nem szenvedhetvén tovább a maga népinek zugolodását. a ki nem hagyá helybe. hogy oly nagy tisztelettel legyen egy keresztényhez. hogy ha tsak arra nem erőlteti hogy a vallását meg változtassa. erre el tekéllé magába hogy egy kevesé keményebben bányék velem. mint addig. esztendeig vivém, hogy minden akarattyanak ellene állottam. és azt gondolá. hogy anyi ideig eléggé meg láthattam hozám valo tiszteletit.

Egy szer a többi közöt. hozám jöve. és nagy keserűségben találván. mondá. szivesen bánom hogy által kel hágnom azt a tzélt a melyet fel tettem volt magamban, hogy magamhoz hajttam szivedet. de reá kell arra szánnod magadot vagy a kezemet el vegyed. vagy a vallásodot meg kel változtatnod. mindenek láttára, az én hatalmom meg nem menthet tégedet attol a törvénytől. a mely arra kénszeritté azokat az aszonyokat kik az én kastélyomban vannak. bé zárva. hogy kövessék törvényinket. én tegedet szeretlek, és noha tartoznám azal., hogy kénszerittselek arra a változtatásra. azt fogadom néked, hogy arra nem erőtetlek ha el veszed a

koronát melyet néked akarok adni. az én népem. és az én udvarom el hitetik magokal hogy a mi vallásunkra állottál. ha férjednek akarsz el venni. és ennél nagyobb bizonytságot nem kívánok, és szabad lész titokban azt a vallást követni, a melyet félsz el hadni. ennek nintsen más modgya hogy magadot meg menthessed olyan népnek haragjától, a ki még a fejdelmét sem tekinti a midön fel indul. azt akarnám. hogy inkább a hozád valo szeretetemet tselekedtetné meg veled ezt a dolgot. mint sem a félelem. de reménlem hogy idővel még azt az indulatot láthatom szivedben., a melyen áll az én boldogulásom.

A súltánnak ezekre a szavaira nem tartoztathatám meg magamot, hogy köny hullatásokat ne ejtsek mivel mind a két dolog rettentőnek tették nekem. uram. felelém néki. leheté hogy annyi sok szép. személyek közöt kik hatalmadban vannak, ne talály tsak egyet is közüllök., a ki méltób légyen nálamnál a tiszteletre. amellyet velem akarsz tenni. ha hozám nem kötötted volna magadot. a te néped semmit sem tudna felöllem. gondold el uram mitsoda ditsőséges dolog volna a néked. ha meg gyöznéd szeretetedet. és ha azon igyekeznel hogy meg láthassam hazámot, mitsoda boldogságban élhetsz. egy olyan aszonyal., a ki tsak kételen. és félelemből engedelmeskedik neked, és a ki tsak az atyafiai, és szabadsága utan valo suhajtásban fogja tölteni életét.

A sultán meg mosojodék. ezekre a szokra. a látni valo dolog. mondá. hogy nem üsmered sorsodot., ugy tud meg. hogy itt örökosön vagy, a ki egy szer én hozám bé jöt, haszontalan már annak a ki menetelre valo reménség., azt tud meg. hogy hálá adásal lehetz hozám a tiszteletért. a melyet meg tartottam eddig hozád. ura lévén sorsodnak.

Arra kérém. hogy adgyon három napot a válasz adásra. azt meg engedé, az imádságban töltém azt a három napot. de végtire latván hogy minden segedelem nélkül vagyok, azt sem reménlhettem hogy hazámot meg láthassam. a hol halálomot bizonyosnak tartották. és semmi modom sem volt abban hogy tudosithassalak, másként is el hitettem volt magamal, mint hogy halálomra igyekezted, azért nem is kívántál volna többé meg látni, ugy tekintém magamot. mint olyat. aki vég képen el hagyatot mindenektől hogy pediglen vallásomot követhessem titokban. azért a sultán akarattyára állék.

Harmad nap mulva hozám jöve. és mondám néki, hogy ha meg esküszik nekem arra. hogy nem fog vallásomban háborgatni. kész vagyok kezemet oda adni néki. erre az öröme igen nagy volt. és noha maga látta hogy nem tselekedhettem más képpen, mind azon által. meg köszöné nekem, és a maga vallására meg esküvék, hogy titokban bizvást követhetem vallásomot, de igen el titkolyam magamot.

Ez a hir tsak hamar el terjede pálmeriában, és mint hogy arra rendeltetem vot, hogy mindenkor akaratom ellen valo hüségtelenségben essem. engemet meg koronázának. és királynénak kiáltának. igen nagy pompával, a mely másnak tettzhetet volna, ezen Ceremonia alatt a thibolt képe mindenkor eszembe volt, véle beszéltem, tölle botsánatot kértem, mint ha jelen lett volna

A mi pedig tegedet illet uram. tekintvén az atyára, sokszor a szemedre hánytam kegyetlenségedet. a mely a veszedelemre tett volt engemet; egy napot el nem mulattam kilencz esztendőtől fogvást. hogy igen sok köny hullatást ne ejtettem volna, és hogy felöletek nem emlékeztem volna a hü saidaval

A sultán pedig meg tartotta fogadását., az egész udvara azt gondollya hogy a vallásomot el hagyta. tsak egyedül ő tudgya az igazat, az ő tisztelete. és kedv keresési, minden nap ujjab ujjab volt hozám. és azt magatok láttatok, hogy mitsoda hatalmom vagy rajta. a midön meg nyerém életeteket. én titeket mihent meg láttalak mindgyár meg üsmértelek. és még tegnap

meg üsmértetem volna magamot veletek, de elsöben meg akarám tudni. hogy ha szeretteké még engemet

Ihon ez az en szerencsétlen életem. mondá ismét a sultanné, de emég nem elég édes fejdelmem tekintvén thiboltra. mert hogy viszá adhassam feleségedet. és szabadságodat. szükséges hogy az életedet uj veszedelemre tegyem. szóly és mond meg. ha vagyé abban a szándékban. hogy hartzoly. és ki végy egy hatalmas társadnak kezeiközül, és ha ate szereteted fogé tegedet segíteni. lehető abban kételkedned. hogy meg ne sérts, felélé thibolt. hogy ha te éretted kel hartzolnom. senki az én bátorságomat meg nem gyözheti, mivel ésküszöm. és fogadom azt neked fejdelem aszony, hogy soha olyan szivesen nem szerettelek mint most szeretlek., ezért tsak mond meg szándékodot., mivel tiéd a életem.

A sultanné nagy örömel halgatá mind ezeket, és mint hogy senki idegen nem volt jelen. meg ölelé azö férjét, azután elé beszéllé nékik, hogy mit mondot volna a sultánnak felölle, a nékünk tellyeségel szükséges mondá néki. hogy valamely nagy dologal kedvit találhassad. azért hogy a szándékom véghez mehessen. a sultán már egy néhány hartzot el vesztet a tisztei tudatlanságok miat, hogy ha te ö érette fogsz hartzolni. bizonyos vagyok a gyözedelemben. a midön fegyverben fog tegedet látni. akor tudom hogy betsülni is fog. ugyan akor is vihetem végben, a mit fel tettem.

A grof és thibolt, helyesnek találak a királyne tselekedetit, az iffiu ponthiö arra kéré a királynét. hogy had mehetne el öis thiboltal. a táborban, de a királyné mondá. hogy most nem kedvezhetne azö bátorságának, mivel meg ígérte volna a sultánnak, hogy mind magát, mind az attyát. thiboltért zálogul meg tartaná.

Minek utánna még sokáig. beszélgettenek volna egymásal. a sultánné el küldé öket. nem akarván hogy a sultán vélek talállya. a mint hogy a sultán tsak hamar oda érkezék. és kérdé tölle. hogy ha a vitéz rabja. reá állanaé akarattyára. igen is uram felelé a sultánné. igen nehezen várja, hogy néked meg mutathassa hüségit. és meg halálhassa kegyelmeségidet.

A sultán erre kéré. hogy hivatatná fel mind hármat., a midön jelen voltak. a sultán a ki még jó formában reájok sem tekintet volt, kedvesen nézé az ö szép természeteket. a grofhoz, öregségiért, tisztelettel lön. az iffiu grofnak szépségit tsudálá. de thibolthoz. az ö nemesi ékes termetiért, és szép férfiu abrázattyáért, különösön valo betsülettel volt

Es mondá nékik. a sultánné hozám valo nagy hüségéböl. és hozátok valo jó akarattyából., mentette meg életedeket. azt is akarja hogy veszedelemre is tegyed azt érettem, azért készüly. hogy meg indulhass holnap után. az én tanácsom arra reá állot. hogy te légy feje hadamnak. az én népem annyira meg unta már a sok hartz vesztést. hogy nem fogja illetlen dolognak tartani ha én rend kívül valo modot keresek arra. hogy helyre állithassam dolgomot. és ha szinte keresztény vagy is. de az én hadam örömel fog néked engedelmeskedni. ha a te vitézséged meg egyezik. az ö reménségekel.

Thibolt mindenekre ajánlá magát a sultánnak, mind nagy szorgalmatoságára. mind nagy hüségére. azután a sultán eleiben ada néki mindeneket. hogy mit tsekedgyék, és a maga házában mene,

A ki is alig mene ki a házból. hogy a királyné thibolthoz fordulván. mondá néki. a hitetlenek ellen mégy hartzolni, emeg egyezik a mi vallásunkal. de édes thiboltom egyeztesd meg csendeségemet bátorságodal, hartzoly a gyözedelemért. és nem azért hogy meg haly. ne kiméllyed ellensegedet, de kiméllyed életedet, mivel tudod hogy attol füg az enyimnek minden boldogsága. és azt tud meg. hogy azért szerencsétetem életedet hogy jobban meg szabadithassalak, thibolt ezeket a kedves szavait szivesén meg köszömvén. meg ígéré néki. hogy tsak azért fog hartzolni. hogy mindenkor véle lehessen

Mint hogy már ideje volt, azért mindnyájan a szállásokra menének., oda érkezvén. thibolt őt találta egy uri köntöst. és egy drága kardot, a melyeket a sultán küldötte néki. ajándékban. mindgyárt fel is vevé. a köntöst, és a kardot fel köté. és a sultán udvarlására mene., a ki kedvesen látá őtet. azután sokat beszélgetének együt. a hadakozásról. és a sultán látván ahadakozásra való nagy értelmét. csak nem bizonyos lett a győzedelemben, azon napot, és a másodikat. a hadak készületiben tölték. mint hogy pedig thiboltnak meg kellett indulni., saidát a király néhoz küldé. hogy had butszuzhasson el tölle magánosan, a király né aki ezt úgy ohajtotta valamint ő. maga. éttzakára halasztá a butszuzást. azért a midőn mindenek nagy tsendeségben valának saida a sultánné házába vivé thiboltot.

Abban a szerencsés órában kezdék ezek a házasok egy máshoz való szereteteket meg ujitani. és egy masnak sok fogadásal való szereteteket meg bizonyítani. és el felejtvén mindeneiket. csak az egymással való gyönyörűségben valának és nem vigyáztván az időre, a nap együt találta volna őket. hogy ha csak saida tudokra nem adta volna. hogy ideje egy mástól meg válni., a sultánné sok köny hullatásokat ejte. és thibolt nagy szív fájdalomba volt, de az okosság mindenikét meg erősítvén. meg ölelék egy mást. és el butszuzának egy mástól. könyörögvén azon. hogy egy mást meg láthassák. thibolt titkoson viszá téré szállására. és senki észre nem vette hol való létit.

Más nap thibolt. igen sietteté el indulását, gondolván. hogy hamaréb viszá térhet. és meg ölelvén a grofot. és a fiát, el butszuzék töllök.. és kéré hogy sultánnéra vigyázna. azután a sultánhoz mene hogy parancsolattyát venné. és nagy reménséggel meg indula

A még thibolt oda volt. addig a sultánné alatomban sokakat hodita maga mellé. akik készek valának ő érette mindent tselekedni. a grof is sokaknak szolgálta, a sultán előtt. mivel anyira meg szerette volt őtet. hogy nem lehet nála nélkül. mint hogy a grof vadász volt, és a sultán is azt igen szerette. azért a grof mindenkor véle volt. a sok hir a melyet vettek egyikét a másik után. a thibolt győzedelmiről. igen okozá, hogy a sultán. nagyobb tekintettel kezdé lenni az uri rabjához.

Illyen formában töltének el három holnapot., a mely alatt a királyné igen munkálodot. alatomban hogy meg szabadulhasson, a sultán pedig várta dolgainak ki menetelét. de mitsoda örömmel hallá. a midőn érkezék a hire. hogy thibolt meg harczolt volna az ellenséggel., egész győzedelmet vett. rajtok, a fejdelmeket maga vágta volna le. és ahada, egészen el veszet volna és még annak a fejdelemnek a tartományát is meg hodoltatta a sultán hűségére.

Ezt a győzedelmet palmeria városában nagy vigassággal tisztelik. és mindenek nagy ditseretet adnak vala. a győzhetetlen rabnak

Thibolt pedig látván hogy már semmi ellenség nem maradot volna. a nyert erősekben hadakat tett, és azokban jó gubernatorokat., és nagy ditsőségel. viszá téré palmeriában. a sultán úgy fogadá őtet. mint gond viselő istenét.

A királyné amit meg jövendölt volt magában a. meg történék. mivel a sultán thiboltot fel szabadittá és arra sürgeté. hogy az országban lévő első tiszttséget venné fel. meg változtatván vallását. de thibolt nagy alázatosággal meg köszöné, és meg érteté véle. hogy azt a hozzája való kegyelmeségit ő el nem vehetné, de arra ajánlya magát. hogy mind addig maradna udvarában. a még őreája szüksége lenne. a sultán nem hogy ezt nehezen vette volna tölle. de még inkább betsüllé. de olyan nagy betsületben volt thibolt. asultán udvaránál. hogy minden csak az ő tanátsa szerént ment végbe.

A királyné látván hogy mindenek kívánsága szerént mennének végben, egészen el akará végezni szándékát. úgy téteté mint ha terhes volna. és hogy a palmeriai áer néki nem jó volna, egy hite szeget doktor a kit már a királyné meg nyerte volt. asultánnak azt tanácsolá. hogy a

királyné ha meg nem változtattya az áert. az élete veszedelembé forog. a sultán ezen meg ijedvén. maga kéré arra a Doktort. hogy választana olyan helyt az ő jóságiban. a hová a királyné el mehessen

A királyné maga nevezé néki egy helyet, a mely atenger parton volt, de szárazon nem lehet oda menni. a sultán mindgyárt egy gályát készítete néki. a királyné pedig mind olyan embereket tétete a gályában, a kik hűségel valának hozzája

A midön már minden készen volna, arra kéré a sultánt. hogy engedné meg, had kísérje el ötöt thibolt. és had vigyázon reája. a grofot. és a fiát. nem kellett kérni. mivel övéi valának azon kívül is. a sultán mindent meg engede néki. a királyné a gályában az attyával, az ötsével, a ferjével. és a sultántól való. két esztendősi fiával. és a hü saidával, egy kis csecs szopo leánykáját. pedig a sultánnak hagyá.

A menyek segittséget adván aző szándékának. alig menének jól bé a tengeren. hogy a mi vitezink a királyné embereivel arra kénszeritték a rabokot. hogy olosz ország felé vonnyák a gályát. az idő igen kedvezvén. szerencsésen Civita vechia városában érkezének a hol a fejdelem aszony fel szabaditá a keresztény rabokot., és helyyetek sok sarracénus rabokot véve, a kiket a gályával viszá küldé. meg parancsolván. hogy a sultánnak keziben adnák a következő levelet

A ponthiö fejdelem aszony a pálmériai sultánnak

Hogy ha tsak. ate nemesi jó erkölcsöd ellen kellett volna viaskodnom. tudodra adtam volna el szaladásomnak okát, gondolván hogy te azt még inkább sietteted volna. mint sem meg gátoltad volna, de ate szereteted. és a te vallásod. igen nagy akadályok lévén. szükséges volt hogy tsalárdságal éllyek, hogy ki mehessen az országodbol. nem alhatatlanságból hadlak el. tégedet. mivel én a ferjemet. atyámat. és az ötsémet követem, akik is azok a három rabok a kiket nekem adtál volt. az én férjem veszedelemre tévén életét éretted. és országodért. eleget tett érettem. mind azokért a kötelességekért. a melyekel néked tartozom. és keresztény lévén. és fejdelem aszony. még annak elötte minek elötte tiéd lettem volna. azért látod hogy az én rendem. és hitem mire kötelez engem. soha el nem felejttem a tiszteletet a melyel voltál hozám, és hozád való háláadásom holtig való lészen. a leányomat neked hagyom, a kit kételen voltam kicsinysege miat el hagynom. tekintsed atyai szeretettel ötöt. minden féle boldogságot kívánok néked. és kérem szivesen a menyet hogy azokat az Isteni világosságokat adgya meg néked a melyek szükségesek a te jó erkölcsidhez

A ponthiö fejdelem Aszszony.

A sultánnak a gályálya. viszá érkezvén. a fejdelem aszony levelét vevé. erre a hirre való nézve., ki mondhatatlan nagy keserűségben esék. de az ő elméje. és okossága. mindeneket meg gyözvén., vigasztalását keresé kis leánykájában.

Azonban a mi uri szabadult rabjaink. romában érkezvén. a pápa nagy tisztelettel fogadá őket. és minek utánna. viszá vette volna a fejdelem aszonyt. és saidát. a keresztényi hitre, onnét sok ajándékokal meg indulának. és ponthiöban érkezének. ahol ezt az uri társaságot oly örömel láták. hogy nem lehet ki mondani.

kevés idő mulva a grof ponthiö meg halván. minden tartományi a fiára szálla., de ez az iffiu fejdelem. keveset élvén. a fejdelemségit a nényinek hagyá. a ki is a ferjinek adván. nagy ditsőségben, és egyeségben éltenek mind holtig, a sultántól való fia a fejdelem aszonynak, egy igen. gazdag és nagy familiából való leányt vett el.

valérius el végezvén historiáját. az egész társaság szépnek találá.

Tsötörtök.

Más nap ebéd után ki ki a szokot helyre gyűlvén, a játékot el kezdék. a melyet a szép victoria veszté el a ki is mondá. éppen szerencsémre ma találtam egy historiára. a melyet jó hogy mindgyárt le irtam. és a zálagot valérius kezében adván. e szerént olvasá el historiáját

A DONA ELVIR DE ZUÁRÉ HISTORIÁJA

Minek utánna. az álbiai hertzeg a spanyol korona alá hodoltatta volna portugalliát. a második philep. azon volt. hogy ötet mind szeressék, mind tölle féllyenek a portugalliában lévő nagy familiák, a kiket már közöttök. leg hatalmasabnak gondolta lenni, és a kik igen nehezen adták magokat alája. némelyek azok közül. azért engedelmeskedének. mert nem lehetet más képpen. és némelyek. tsak az elő menetelért. ezek közöt leg nevezeteseb volt, dom baltazár de láma. ez az iffiu ur. mind szép termetü. mind vitéz lévén. az ő elei. minden jószágokat. a portugalliai királynak szolgálattában költötték volt el.

Ennek az iffiu urnak szerencséje. nem egyezet meg az ő nagyra vágyó kívánsággal. és örömel tekinté ezt a változást. a melyben gondolá hogy helyre hozhatná házát, hogy pedig azt el érhesse, mindeneket el követe. hogy a spanyol királynak. és a nagy uraknak kedvében lehessen. a mely buzgoságot. és hüseget mutata ehez a királyhoz. azért nagy betsületben esék az albiai hertzeg előtt, a ki is oly jó emlékezetel volt felölle. a királynál. hogy eza fejdelem nagy tiszttségekben tevé. a melyekben hasznosan el járt.

Dom baltazár. mihent abban anagy uraságban látá magát., a melyet oly igen suhajtotta, mindgyárt azon gondolkodék. hogy szerencséjit állandová tehesse. valamely jó házáság által. mint hogy pedig tsak a nagyra vágyás uralkodot szivében. és hogy a szeretetnek semmi része nem volt az ő házáságra valo szándékjában. azért. elegendő időt is ada arra magának., hogy olyat választhasson a ki bé tölthesse nagyra valo vágyásit.

Erre valo nézve. mint hogy dona elvir de zuarét, portugalliában aleg nagyob familiának minden jóságú illeték, és a kinek ritka szépsége meg haladá gazdagságit. azért dom baltazár is. tsak ő reája tzéloza, dona elvir tizen nyolcz esztendős leány volt. és apja mikor meg. holt. a maga öttsinek. dom padre. de zuare tutorsága alá hagyta volt., és mint hogy ennek semmi gyermeke nem volt dona elvirt igen szerette. a kit is igen nagy szorgalmatosággal nevelte volt fel.

Mint dona elvirnél az országban nem volt gazdagab leány, azért dom padre mellet. szüntelen tsak a sok kérő vólt. a kik közül egyet meg külömböztették. nem tsak azért. hogy annak az iffiu urnak mása nem volt érdemre, hanem azért. is. hogy az elvir annya ötet választotta volt. még mikor gyermek volt., a ki is nagy szeretettel volt a dom sebastien de suza annyához. ugyan ez a neve annak az iffiu urnak., és ez a két anya. az ő férjeknek engedelmekből. a gyermekeket abban areménségben nevelték. hogy még esze adgyák őket,

Ez a két gyermek alig tudtak szolni, hogy már egy mást szerették. de mint hogy ezek igen iffiak valának az midön a dona elvir attya. és annya meg holtanak. azért esze nem adhaták őket. mind azon által. dom padre hasonlo szeretettel. és szándékal lön dom sebastienhez, etsak két esztendővel volt időseb dona elvirnél. de mindenek tsudálták az ő szépségeket. és jó erkölcsöket. az ő szeretetek együt nőtt vélek. és nagy ohajtásal. várák, hogy esze adgyák őket.

A mint is hogy a házásra valo napot. már el is végezte volt. dom pedre a sebástien anyával., a midön. a nagyra vágyo dom baltazár. akadályt tön közöttök. tudván azt hogy mitsoda egyeségben élnek egymásal. ez a két személy. és hogy dom pedre. esze akarná őket adni: de igen bizván a spanyol udvarnál lévő betsületiben. könnyen el hiteté magával. hogy ő még dona elvirt meg nyerheti. azért mindgyárt udvarlani kezdé dona elvirt, és nagy szorgalmatoságal. látogatá dom pedret, hogy néki a spanyol udvarnál nagy betsületivolt és azon kívül is nagy familiából valo. azért dom pedre. mindenkor nagy betsülettel volt hozzája. minek utánna dom baltazár. egy nehány napok alat. nagy barátságát mutatta volna. dom pedrehez. nem akará tovább halasztani szándékát.

Erre. valo nézve. dom pedret. valamely kertbe sétálásra ki vivé. és mikor egyedül lettenek volna, nagy bizodalomal mondá néki. uram, azal biztatom magamot. hogy a kérésemet meg nem fogod vetni, amitsoda hasznodra válik még a. gondolom hogy örömel el fogadod. én elvirt szeretem., és ötet kérem. azt tudod hogy oly szerencsés vagyok. hogy kedviben estem a spanyol királynak, az ő jó tétemenyei. és a melyek még hátra vannak, olyan valóságos bizonyági a hozam valo joságának, mind azért a melyet tselekedtem érette. itéld el abbol hogy mit tselekedhetem, de a még a té hasznodra válik., hogy mi egyesek legyünk., portugalliában, a mi familiánk leg előb valo. ezen szövetség által, a mely el hiteti philep királyal. hogy a te hozzája valo hüséged hasonlo az enyimhez, mi annyi tiszteletet. és jószágot szerezhetünk familiáinknak, hogy anélkül. ezeket el nem nyerhetnék.

Nem lehet ki mondani. mitsoda bajba esék. dom pedre. ezekre a beszédékre. az okoság azt hozta magával., hogy semmit olyat nemondgyon a mely meg bánthatná. olyan embert., a kinek boszu állásától lehetet tartani. a betsület meg arra kényszerítette ötet, hogy meg tarttsa fogadását dom sebástiennek, ez a két nagy dolog egy kevés ideig agondolkodásban veté; és látván hogy dom baltazár, várná válaszáat., mondá. uram mi igen szerencsétlenek vagyunk, elvir és én. hogy az uri dom baltazár. eléb tudunkra nem adta szándékát. abban bizonyos lehet. hogy mindeneknél előb el nyerte volna de uram most már nincsen ideje annak. Elvir magát. dom sebastienhez kötelezte. én is már oda ígertem. és azt tudod. hogy az olyanok közöt. mint mi. a fogadást meg kell tartani. Elvir. és Sebastien. egy másnak rendeltettek.

Még gyermekségektől fogvást ebben a reménségben neveltettek fel. ugyan azon időtől fogvást is szeretik egy mást. a te nemesi elméd. meg nem engedné néked, hogy el kívánnjad választani. azt a két egyes szivet egy mástól. mind azon által uram. ha ebben a szándékban lettél volna ennek előtte egy nehány esztendővel. a midön még semmi ígéretet nem tettem volt dom sebastiennek., minden erőmel azon lettem volna., és arra kényszeríttem volna Elvirt hogy akezit néked adgya, de mostanában a dolog máskent vagyon azt tudom magad sem kívánod hogy a betsületnek törvénye ellen tselekedgyem. és viszá vonnyam ígéretemet

Az én szándékom sem a felelé dom baltazár. mérges mosolygásal. de dom pedre lehet abban modot találunk. hogy semmit se hányanak szemünkre. és midön, a fellyeb valo parancsolatnak kételen valaki engedelmeskedni. akor nem tartozik fogadását meg tartani, gondolom hogy érted mit akarok mondani. és nem szükséges hogy erről többet mondgyak., és hogy arra kényszerítselek. hogy addig Elvirt. férhez ne ad. valamég a király arra neked szabadságot nem ad, azután el válának egymástól. és ki ki a maga házához mene.

Dom pedré aházához érkezvén. nagy örömebe találá. együt. Elvirt. és dom sebastient., akik minden órán várták. egy másal valo házásokot. dom pedre látván az ő örömeiket. a nagy szomorúság meg hatá az ő szivét. ugy anyira. hogy még az ábrázattyán meg tettzet néki, és ez akét személy azon meg ijedének. és kérni kezdék hogy mondaná meg okát szomorúságának, mint hogy azt nékik meg kellett mondani. vagy egyszer. vagy mászor. azért. meg mondá nékik. egészen, a dom baltazáral valo beszélgetésit. dom sebástient., noha Elvir. nagy

szerelemel kezdé is vigasztalni. de ő erre, igen nagy keserűségben esék. és előre el látá minden szerencsétlenségit., nem kételkedvén abban hogy dom baltazár. nálánál nyerteseb ne légyen., mivel az udvarnál. néki nagyob hitele volna., azért. más modot. nem látot abban hogy ezt el kerülhesse, hanem azt. hogy dom baltazárt. meg öllye, erre., a gyűlölség, a szeretet. és a féltés. a szivét el hatván. tegyük ezekhez. az iffiuságnak hamar való fel indulását. az ő nagy familiából való letit. és nagy bátor szivét, mind ezek anyira fel gerjeszték. hogy mindgyárt. dom baltazárhoz akara menni. hogy tölle meg kérdgye az okát. a bestelenségnek. a melyet rajta akar tenni.

Dom pedre minden képen azon volt. hogy meg tsendesittse haragját. és a szerelmes Elvir nélkül, az a nap bizonyága lett volna. a dom baltazár. vagy a dom sebastien halálának. de ez a szép leány, látván. hogy meg nem tartoztathattya. dom pedre ötet. azért az ajtó közti álla, és mondá nagy bátorságal. ki ne meny dom sebastien, és mint hogy a dom pedre okos szavai meg nem tartoztathatnak tégedet., tudd meg az én szándékomot. és ha olyan vak merő vagy. hogy dom baltazára meny, hogy veszedelemre tegyed életedet és az én meltságomot., olyan egy másal való verekedésel., amelyet mind az okosság. mind a dolognak ki menetele tilttyák. de mind ezekre ha még is nem hajtasz. ésküszöm. néked. hogy Elviről ne is gondolkodgyál többé.

Hogy hogy aszonyom. fel kialta. dom sebastien. hát a dom baltazár. élete már is olyan kedves előtted. hogy engemet a halálra itély, ha ötet meg ölhetem?

Én gyűlölöm Dom baltazárt. felelé Elvir, de tégedet még is inkább szeretlek mint ötet gyűlölöm, az ő halála. meg nem vigasztalna engemet a halálodon., akár győzedelmes légy. akár meg győzetet. de a te veszedelmed bizonyos., ezt mind tsendeseb, mind bizonyosab modal lehet meg orvosolni., én nekem kel azt végben vinnem. és te néked kel. nékem engedelmeskedned. abban az egy dologban. a melyben meg mutathatod hogy vagyon hatalmom rajtad. mit kellesék hát tselekednem felelé erre keservesen dom sebastien. és mit parancsolsz nékem.?

Azt, mondá néki Elvir. szerelemel tekintvén reája. hogy engemet szeres. és várj dom pedrétől. és fő képen az én hűségemtől. azt pedig tellyeségel meg tiltom néked, hogy semmit ne várj a fegyveredtől. olyan állapotban vagyunk egy másal. a mely nem engedi hogy el titkolyam hajlandóságimot, az szüléimtől vettem azt a parancsolatot hogy tégedet szereselek., és hogy abban vesse minden boldogságomot. dom sebastien. nyujtván néki kezét. senkié nem lések tsak tiéd, ez az ígélet tsendesittse meg haragodot. üze el félelmidet. és tégyen arra alkalmasá. hogy együt. olyan modot találhassunk a mely el szélesze, ezt a fel indult szélvész.

Ennél nem kellették több. a szerelmes dom sebastiennek. és azt követé a mit kívántanak tölle. és az elvir lábaihoz borulván, szászor kére botsánatot. tölle, és meg anyiszor fel fogattatá véle. hogy másé nem léssen. tsak az övé.

Dom pedre.. a ki mind ezeket látta. a szive nagy keserűségben volt rajtok. azt igeré nékik. hogy minden tehetségével. azon lenne. hogy dom baltazár szándéka véghez ne mehetne, erre való nézve. hárman tanátsot tartának, és azt végezék el. hogy a két részről való atyafiaikat mind esze gyűttsék. és akiknek elejekben adgyák, hogy mitsoda akadályt akarna tenni dom baltazár. az ő házaságokban, és hogy minden erejekel. annak ellene kel állani.

Mint hogy ez a két familia. magában foglalta. mind azt. a mi leg nevezeteseb volt az országban., azért könnyen el lehet itélni. hogy ha együt fogják adolgot hogy nyertesek is lesznek egy olyan emberen, a ki noha nagy familiából való. de a ki minden elő menetelét. az

ország szerencsétlenségének tulajdoníthatja. dom pedre, hogy időt ne veszessen. más nap a két részből való atyafiakot esze gyűjté

Az atyafiak mind együtt lévén, dom sebástien elejében terjesztvén a maga dolgát. olyan nemesi bátorsággal. és okosággal beszélt nekik., hogy mindenkinek az ő részére állanak., a zuára család. az az az Elvir atyafiai. mindnyájan meg esküvének hogy ellene allanak a dom baltazár szándékának és hogy mindnyájan. a spanyol. király lábához fognak borulni. és azon kérik. hogy meg ne gátolják. az elvir. dom sebastiennel való házasságát.

Mind ezeket hogy el végezték volna. azt jónak találák. hogy a dolgot mind addig titokban tartanak, valamég látnák. hogy dom baltazár. mint fog a dolghoz: dona Catherina, a dom sebastien anyja pedig azon volt. hogy továbbra ne halaszák, ha nem mindgyárt tsinállyák meg a házasságot., és azután dom baltazárnak semmi módgya nem lesz az artásra. de erre nem állanak rá. az Elvir atyafiai, mondván. hogy dom baltazár, akirály nevét emlegette volna a dom pedrével való beszélgetésiben. azért az okosság hozza magával. hogy semmit ne hirtelenkedgyenek. de sőt még. nagy készüllettel kellene lenni alakadalomhoz. azért hogy had láthassák meg mindenkinek, hogy annak előtte már jóval el volt végezve a házasság. és hogy semmitől sem tartanak, minek előtte el bomlanék ez a gyűlés, mindenik arra ígéré magat. hogy a végzés mellől el nem állanak.

Az alatt pediglen. dom baltazár. a maga dolgaiba igen fáradozott, és mint hogy látta volt a dom pedre feleletiből hogy semmit sem remélhetne tőle, azért mindgyárt ugyan azon napon meg indult., és a spanyol udvarhoz ment., a hol oly jól tudta folytatni dolgát hogy a király aem csak jóvá hagyá. az elvirel való házasságát, de még indiában vicé királyá tevé. és goa városának gubernatorává, ez el a nagy titulussal. lisbonában viszá érkezék., és a fő présidensnek. parancsolatot is vit. hogy kenszerítse dom pedrét az engedelmeségre.

dom baltazár lisbonában érkezvén. meg tudta hogy mitsoda nagy készüllettel volnának az elvir és dom sebastien lakadalomához. igen kezdé sürgetni a fő presidenst. a ki is mihent vévé a király parancsolatját. azonnal hivatá dom pedrét. és eleiben adá a király parancsolatját. hogy elvirt. dom baltazárnak adgya. és hogy minden tett ígérteit vegye viszá.

dom pedre. mindeneket eleiben tén aprésidensnek. atöbbi közöt. hogy az a dolog neki bestelenségire válnék, hogy az a két személy egy mást mint szeretné, és hogy már a lakadalomnak is meg kellene lenni. de mind ezekre neki csak azt felelék. hogy engedelmeskedni kell a parancsolatnak., dom pedrének meg esék a szive. ezen az erőszak tételen. és mint hogy nem akart semmit is el mulatni., akét részből való familiát. ismét esze akará gyűjteni. a dom sebastien atyafiai hozzája el menének. de a maga atyafiai közül. csak kevesen menének hozzája. a kik oda mentenek is. azt mondák néki. hogy ők dom baltazár ellen ígérték volt hogy állanak. de nem a király parancsolatja ellen., és hogy a familiának abban nagy haszna vagyton, hogy dom pedre elvirt. dom baltazárnak adgya., a ki vicé király a indiának, es goa városának gubernátorja..

Akor dom pedre látván. hogy a maga atyafiai arra ítélnék ötöt. hogy meg szegje fogadását., a dom sebastien panasza egyebet nem felelt. hanem csak a király parancsolatját mutatta néki. el lehet ítélni. hogy mitsoda nagy keserűségben volt az a két személy. az egész város szánta őket, de senki nem mérte meg akadályoztatni. a szép Elvir. igen szomorú állapotban volt, kételen volt el szenvedni. hogy dom baltazár hozzája járjon, és dom sebástien tőle el rekesztessék. szüntelen csak arról gondolkodék. hogy miformában távoztathatná el azt a házasságot. a melyet úgy tekintette mint halálát

Dom pedre. meg nyerte volt a fő presidenstől hogy nyolcz napig. halaszák el a lakadalmat, olyan szin alatt, hogy azon idő alatt. azon igyekezik hogy Elvirt rea vehesse arra a házasságra, de

valójában, csak arra való volt hogy időt adhasson neki. hogy az alatt. valamely akadályt találhasson. amint is hogy Elvir mindent elkövetet. hogy dom baltazár szándékát le tétethesse. a ki is, mentől inkább látá hogy eleiben adná nagy vétke tselekedetét. azért hogy két. olyan személyt a kik egy más szeretnék. el akarja választani egy másról. ő még annál hamisab örömele igyekezett rajta.

Dom sebastien. pedig el tekéllé magában. hogy inkább meg hal. mint sem. azt a bestelenséget el szenvedgye. de ezt a szándékát. nagy figyelmeséggel. igyekezék eltitkolni Elvir előtt, a kihez is csak olyan időben ment. a mikor gondolta hogy őt nem találja dom baltazár., Elvir látván tsendes maga viselésit. nem kezdte annyira tartani, és végben akará vinni, amit fel tett volt magában, gondolván azt. hogy lehetetlen volna. egy betsület szerető embernek olyan leányt elvenni, a ki maga meg vallaná hogy más szeretne., azért el végezte volt magában. hogy mindent félre téssen. és el nem titkolya dom baltazár előtt. szive hajlandóságát. Elvir erre nehezen adá magát., de látván. hogy a mások szovára semmit sem hajtana, gondolá. hogy ha ugyan magától meg tudná hogy miben vagyon a dolog., akkor betsületesen szándékát nem követhetné; erre való nézve. hogy dom baltazár. hozzája ment volna. és mások nem lévén a házban csak a leányi. dom baltazár pedig sürgetvén. hogy mondaná meg szándékát. mivel a nyolc napnak csak el kellene telni. erre Elvir mondá. uram örökös ditséretre való dolgot tselekednél. hogy ha örökösön el halasztanád szándékodot, mivel azt tudhatod: hogy én másnak rendeltetem az én szüléim választásokból. és a magam hajlandóságából., ha szinte úgy tétédnél is magadot hogy ezt nem tudod, de a keserűség a melyben vagyok tudtadra adgya, az egész lisbona tudgya, miért titkolnám azt el előtted, tud meg azt azén számból urám. mondá pirulva, hogy én szeretek, és engemet szeretnek, és senki más, dom sebastien kívül az én szívemet nem bírhattya, ez olyan hajlandóság a mely velem születet, és holtig meg is tartom. mitsoda ditsőséget. és gyönyörűséget fogsz találni. az olyan házasságban, a mely erőszakosan menyen végben és a mely olyan feleséget ad elődben, a kinek minden idegensége. tegedet fog tekinteni. és minden. szerelmes gondolati, a te társadot., és aki az erővel való tiszteletivel., szüntelen a szemedre hánnya hogy te vagy oka. szerencsétlen életének.

oh! uram kérlek. vizsgál meg. hogy mitsoda irtoztato az ilyen kötél. mentsd meg magadot annak gyalázattjától. gondold el hogy az egész világ azt meg tudgya. hogy tégedet nem szeretlek, hogy tégedet soha sem szerethetlek. és hogy az én szeretetem holtig való lesz. a te társadhoz. ezek uram az én szívemnek titkai. nem akarom azokat el titkolni előtted, ne hogy ezeket a szememre hánnyad akkor., a midőn már le nem teheted azt a veszedelmes kötelet. hadd el hát szándékodot, üsmérd meg annak igazságtalanságát. és ne kényszeríts engemet olyan dolgokat. tselekednem. a mely idővel, inkább meg sértené a te betsületedet mint sem az enyimet.

Akár mely jó gondolattal volt is maga felől dom baltazár. de lehetetlen vala neki. ezekre a beszédekre. el titkolni a maga neheztelésit; ő ezekre. meg tüzesedet, el haloványodot. és szászor félben akará hagyatni a beszédet., de nem tudá mit mondani, és azon mód nélkül tsudálkozáék. hogy egy olyan iffiu leány mint Elvir., a kinek még a szemérmessége nagyobb volt a szépségénél. ki mérje nyilatkoztatni szívének titkát. olyan embernek. a ki el akarná venni.

De mint hogy ő természet szerént kevély. volt, és nagyot állitot maga felől., azért haragal is akara felelni. de meg gondolván. hogy nem volna még annak ideje. hogy úgy beszéllyen neki mint férje. azért el titkolá magát. hogy észre ne venné gondolattját., és kedvetlenséggel tekintvén Elvire. mondá neki. aszonyom. akár ki más tarthatna. attól. hogy mi követheti házasságát., ate titkod meg vallására való nézve, de mint hogy üsmérem jó erkölcsödöt, azért semmitől sem tarthatok. még igen iffiu vagy, magadot nem üsmérheted, te azt szeretetnek

gondoltad lenni, a mit engedelmeségből tselekedtél. dom sebastiánért. te néked azt parancsolták volt hogy ötet szeresed, és azt kötelesség alatt vitted végben, mostanában pedig azt parancsollják néked. hogy néki mondgy ellene. és légy az enyim, ugyan azon kötelesség viszen erre. és fog arra is kényszeríteni. hogy azon szeretettel légy hozám. mint a melyet gondolod hogy érszetz hozzája.

Meg vallom, örülök annak. hogy mitsoda álhatatoságal. akarod végben vinni szüléidnek akarattyokot, mert abból el ítélhetem. hogy mitsoda szorgalmatosságal tartod meg. a jó erkölcsü aszszonynak hírét. és nevét. nem hogy házáságunkban valamely ellenkezöt látnék. betsületemel. de söt abban. tsak boldogságot. és szerentsét látok,

ne keres hátt heában valo okot. arra, hogy meg változtassam szándékomot., mentöl kedveseb vagy dom sebastien előtt, annál inkább annak tartalak lenni, fel kelvén helyéből Mondá, nem hogy szándékomot meg változtatnám. de aszszonyom ne bánnyad, ha mindgyárt el megyek, és sürgetni fogom, azt az szerencsés orát a melyben birhassalak, ezekre a szokra. nagy terdet hajtván néki, ki mene aházból., és nagy keserüségben hagyá elvirt. aki is valamely keserves állapotra fokadot volna, hogy ha tsak szerencsejire ot nem találkozot volna lenni. az aszszony aki néki dajkája volt,

Elvir mind azon által. magában szálván. és valóságos nemesi szive lévén néki. fel tevé magában hogy inkább egy klastromban menne. mint sem dom baltazárhoz, akinek tsufolo beszédit meg gondolván, tsak szerencsétlen sorsot ígérhete magának olyan természetü emberel, azért semmi időt nem akarván el veszteni. mondá a dajkájának. eleonora szükséges hogy hozám segittségel légy, az atyám fiai mind el hagytak engemet, mutassuk meg nékik hogy mint kellett volna tselekedni. és ne legyünk soha másé, hogy ha nem lehetünk, a szerentsétlen dom sebastiáné.

Erre, arra kényszerítte eleonorát, hogy segittse ötet. hogy had szökhessék abban a klastromban., a melyben eleonorának volt egy attyafia. meg hagyván néki. hogy senkinek meg ne mondgya hól letit, még dom sebastien se tudgya. azért hogy mások is had lássák, hogy semmi része nincsen el szökésében. dom pedre is ezt látván. munkálod hatik jó akarojival., akik pedig parttyát fogják dom baltazárnak. ebből észre vehetik, hogy mitsoda gyüölöséggel vagyok hozzája,

Eleonora minden képen azon kezde lenni. hogy meg változtassa szándékát. de látván. hogy semmit sem nyerhetne, fel fogadá néki, hogy meg tartaná titkát, mint hogy a nyolcz napból, tsak kettő volt még hátra. el végezék magokban, hogy más nap estve lenne az el szaladás.

Eleonora mindeneket tudtára adván, az attya fiának, ez az apátza pedig mindeneket meg ígére éléonorának. hogy ugy el rejtene elvirt. hogy senki semmit nem fogna rolla tudni.

Mindenek el lévén rendelve. más nap estve. a midön mindenek alunnának, Elvir, éléonorával együt egy titkos gráditson a kertben lemene., amelynek egy kis ajtaja igen félre valo helyre nyilék. őt elvir egy székbén üle, és el butszük eleonoratol, a kinek is a háznál kellették maradni. és ugy tétetni, mint ha semmit nem tudna adologban.

Ezt a szép személyt. egy székbén, két ember a klastromba vivék. minden szerencsétlenség nélkül. éléonora pedig viszáz menván a házhoz, a kert ajtaját nyitva hagyá. és az elvir házában valo ablakra egy lepedöt köte, mint ha azon ereszkedet volna le. és a maga házában menván, várta az orát. a melyben elvir fel szokot kelni. hogy akor tudtára adgya mindennek el szökésit.

A szegény Elvir. mihent a klastromba volt. mindgyárt egy levelet ira. a fő presensnek. és az apátza magára vállalá. hogy olyan alkalmatosságal adattya meg a levelet.. hogy a titok ki nem nyilatkozodik.

Azomba pedig dom baltazár. és dom sebástien. nem voltak nyugodalomban., dom baltazár a dona Elvirel való beszélgetése után. akit igen meg szerette. a fő presidenshez ment., és kérte. hogy minden halogatás nélkül a király parancsolattját vigye végben, és tegyen. napot a lakadalomra, ezt neki mind meg ígérék. és azután. csak azon volt hogy mi képpen kereshesse kedveket az Elvir atya fiainak. akik is hizelkedő barátsággal kezdének hozzája lenni.

Hogy pediglen meg mutassa hozzájuk való jó akarattját, nagy örömet meg köszöné dom antoniusnak, hogy meg akarná ötet vendégnéni. a vendégségnek pedig más nap kellett meg lenni. valamely jóságában lisbonától két mély földnőre. dom sebastien pedig végire menvén mindeneknek, hogy mi formában lenne az a vendégség. véghez akará vinni annak előtte való fel tett szándékját:

Ugyan azon anapon, a melyen volt a vendégség. a fő presidens az asztalán. találá az Elvir. levelét. de nem tudhatá meg ki tette volna oda. fel nyitván a levelet. ezeket a szokot találá benne.

Uram, az igazságtalan való erőszak tétel, a melyet akarnak tenni az én hajlandóságomon, erőltetvén engemet arra. hogy azt a hitet adgyam dom baltazárnak. a melyet mindenek tudtára. meg ígértem dom sebastiennek, ugyan ekénszerit engemet arra. hogy vég képen el hagyam avilágot, minden féle utot meg próbáltam. minek. előtte. erre adgyam magamot., de mint hogy semmi sem engesztelheti meg. az én üldözöimet. és azt akarják, hogy meg szegjem. mind az Isteni, mind az emberi törvényt. meg másolván. szent ígéretimet. azért én is alábaihoz borulok annak, akiért. egyedül. azokat által hághatom. kérlek. arra, hogy az én el szaladásomot. ne tulajdonítsad senkinek is. mivel azt nékem el kellett rejtennem, hogy meg ne gátolják. az én rejtékemnek helyét. csak akkor tudják. meg, a midőn szabaddá hagynak engemet. vagy a mikor halálomnak híret hallják.

dona Elvir de Suaré.

A midőn a fő presidens olvasta ezt a levelet. az eleonora házánál. igen nagy sibomgás volt, mivel éléonora a több leányokkal az Elvir házába menvén hogy fel öltöztessék. nagyot sikota. hogy nem találá, és a többi. észre vévén a lepedőt. az ablakra kötve. még inkább kezdének sikotani. dom pedre meg halván az ő sikotásokat. hozzájuk mene, és igen tsudálkozék adolgon., eleonora pedig oly jól tudá magát el színelni. hogy dom pedre. el hiteté magával. hogy semmit sem tudna. az elvir el szökésében.

Ez a hír. a dom pedre házából. csak hamar el terjede az egész városra, és a nagy urak. mindnyájan, a dom pedre házához gyülnének, és őt ki ki. meg mondván a maga gondolattját., azt hiteték el magokal. hogy dom sebastien lopta volna el Elvirt. dom pedre mindgyárt futa a házához, de csak az annyát. dona Catherinát találá, aki is meg esküvék neki. hogy azon az éttzaka a fia sohult nem volt., hanem jó réggel, csak maga ment ki lovon.

Erre a híre való nézve. mindenek bizonyosnak tarták. hogy ő rejtette volna el. némelyek keresőjében indulának. azért. hogy kedvít találják dom baltazárnak. némelyek pedig hogy meg segítsék dom sebastient, ezeket, dom pedre is el mene. gondolván, hogy ha ötet meg találja. meg tudgya azt is. hogy hol volna Elvir.

De a szerentsétlen dom sebastien, éppen nem gondolta azt. hogy olyan ítéletben legyenek felölle. de boszut akarván állani, azt tudta. hogy mitsoda órában kellett menni dom baltazárnak, a dom antonius házához, azért ment ki hogy várja uttyában, és el veszesse vagy az ő életet vagy a magáét, nem is várokozék sokáig mivel csak kevesed magával látá jöni feléje dom baltazárt., a kinek eleiben menvén, haragosan köszönté, és mondá neki, dom baltazár. én neked nagy dolgot akarnék. mondani. vagyé abban a szándékban hogy meg halgass.? abban is vagyok. hogy neked meg felellyek. mondá dom baltazár, a ki is látván hogy

miben volna adolog. mondá az embereinek hogy ne mennének utánna. ezek mind a ketten nyargalvást menének egy völgyben a hol senki nem láthatta őket, őt. szembe menvén egy másal. a pistolyokat egy máshoz ki lövék. de tsak alovokot találák. a kikiről leugordván. kardot rantának. és nagy méregel kezdének egy másal hartzolni. mindenik. iffiu, erős, és bátor léven. a nyereségért sokáik viaskodának. leg előbször dom baltazár esék sebben., de mint hogy dom sebastien keveset vigyázot magára, ő is sebbe esék, de véreket látván. még annál nagyobb sebeséggel. voltak egy másra, ugyan meg is ölték volna egy mást, hogy ha dom antónius, aki avendégivel együtt ment dom baltazár eleiben. és a ki a tseléditől meg tudván a dolgot, nagy hamarsággal. nem ment volna hozzájuk, gondolván. hogy dom sebastienel verekednék.

A midőn a helyre érkezének. éppen akkor vagdaltak egy máshoz leg keményebben., dom antonius nagy sebesen közikben nyargala. és el választá őket.

Ugyan abban az órában. dom pedre. is oda érkezék. mind azokal. a kikel kereste. dom sebastient. és igen tsudálkozni kezdének a sebeseken, a dom sebastien jó akarói körül fogák ötöt a dom baltazáré is hasonlot tselekedének. de dom pedre. és dom antonius. olyan okosággal vivék végben adolgot. hogy ez a két rész. semmit nem kezdte egy más ellen., az egyik. rész viszá vivé lisbonában dom baltazárt, a másik rész is hasonlot tselekedék. dom sebastienel.

Dom pedre. nem kerülheté el. hogy dom baltazárt ne köszöntse. és egy szers mind meg ne üsmértesse véle. hogy mint banná atörtént dolgot, tudtára is adá néki. az Elvir. el menetelét., a ki is erre nagy haragban esvén. alig ada időt arra aborbélynak hogy bé kösse sebtét. nagy siettségel ment igasságot kérni. vádolván dom sebastient azal., hogy ő rejtette volna el elvirt.

Azonba, dom pedre jó akarójival. dom sebastient mene segíteni, és meg tudván hogy nem volna halálos a sebe., mondá néki nagy keserüséggel: dom sebastien. nem szolhatok az ellen semmit is a mit tselekedtetél, mivel úgy tettik hogy a betsület kényszeritet arra, de azt a szép tselekedetet., nem kellett volna meg homályosítani. az Elvir el rejtésivel, a meg kisebitette az ő betsületit. a melyet meg nem engedhetek néked, hogy ha tsak viszá nem adod még ma ötöt,

Én rejtettem el Elvirt. fel kiálta erre dom sebastien. ah. uram mit hallok tölled, és mitsoda vétekel mersz engem vádolni, akoron mások is bizonyíták néki. az elvir el menetelét. ő ezen igen tsudálkozni kezdék. úgy anyira, hogy akik őt voltak el hiteték magokal. hogy nem ő rejtette volna el Elvirt.

Mihent lisbonában érkezének, dom sebastient a házához vivék. a kit is az annya. dona Catherina. nagy keserüséggel fogadá. előre el látván, hogy az Elvir el szaladása, és a dom baltazáral való meg verekedése a fiát nagy veszedelemben hozná. dom baltazár is mihent lisbonában viszá érkezet. mindgyárt a fő presensnek panaszt tet. és olyan formában tévé eleiben ezt a dolgot, hogy ez a minister. kényszeriteték. ugyan azon napon meg fogatni dom sebastient. aki noha ártatlan volt de erős fogságban tevék.

Mint hogy mindenek szerették, azért mindnyájan is a nagy urak igyekezének meg szabadulásán. magais dom pedre., mindeneket el követet azért, mind azért. is. hogy meg tudhassa az elvir hol létit.

De az alat. a még az egész lisbona városa.. ilyen zenebonába volna. a szerencsétlen Elvir. mindeneket meg tudá eleonorától, és ki mondhatatlan keserüséggben volt, azt is tsak hamar meg érté. hogy a dom sebastien verekedésit, gyilkoságnak tartanák, hogy azal is vádolnák. hogy ő lopta volna el ötöt, és hogy azt is beszéllenek felölle, hogy még a fejét is el vesztheti. ezekre való nézve Elvir gondolá. hogy ha ki nyilatkozatná magát a dom sebastien ártatlanságát azal meg bizonyítaná. azért tudtára adá a fő presensnek, dom pedrenek, és az

atyafiainak, ezek az utolsók. mindgyárt hozzája menének. és meg mondván nékik okát. el szaladásának. arra kéré őket. hogy szabadítsák meg dom sebastient.

De mint hogy a ministereknek meg volt parancsolva hogy mentől hamaréb valo igasságot tegyenek. és mint hogy adom sebastien ellenséginek minden igyekezetek tsak a volt hogy el veszesék ötet, azért. tsak azal vádolták. hogy ő lopta volt el elvirt. és az ő verekedése gyilkosság volt. noha elvir mindenek elöt meg vallotta. hogy semmit sem tudot volt el szökésiben. és noha minden atyafiai. és jo akaroi. érette munkálodtanak., de kivált az anya, aki köny hullatásával öntözte lábokat. a bírának. de már egyéb nem volt hátra, hanem hogy a halálos sententiát mondgyák ki reája, dona Elvir látván. hogy nem volna reménség meg szabadítani azt az életet, a mely ő elötte oly drága volna, és minek utánna sokat küszködöt volna. a szerelem közöt. a melyel volt hozzája, és a félelem közöt. amelyel volt haláláért, és el tekéllé magában. hogy magát fel áldozza, tsak ötet meg szabadithassa, mint hogy az idő szorgos volt., és a dom sebastien halálának orája közelgetet, azért meg maradván ezen szándéka mellet. dom baltazárhoz küldé, kértvén. hogy menne hozzája.

oda menvén, meg esék a szive a mitsoda állapotban találá. az ábrázattya halovány volt. a szemei veresek a sok sirás miat. de még is olyan szép. hogy nem lehetet látni. ötet. és nem szeretni. és mihent meg látá mondá. uram. már most nem az a kevély. és bátor Elvir. szól hozzád, aki az elötte, arra akart kénszeríteni. hogy ne szeresed ötet. hanem, az engedelmes. és haldoklo Elvir kér kegyelmet. egy uri szerentsétlennek. és aki, annak élete meg tartásáért. néked ajánlya szivét, és hitét, igen is uram, mondá nagy suhajtva, szabadisd meg a dom sebastien életét, és azt fogadom. hogy tsak tiéd leszek, hogy ha az igaz hogy tsak a szeretet kerestet engemet veled, bizonyisd meg azt nékem ezen tselekedetteddel. a mely oly igasságos, arra hatalmod vagyon. a bírák. tsak te általad. és tsak éretted tselekesznek végy gyözedelmet haragodon. ha szerentsédnek tartod gyözedelmet venni szivemen., a mit mostanában tselekeszem, ne tulajdonítsad. annyira a dom sebastienhez valo szeretetemnek, mint a hozzád valo tiszteletemnek, ezt az utolso jelít akarom hozzája mutatni. szerentsétlen szeretetemnek, és ezt az elsöt merem kívánni a te szeretetednek. egy szoval. uram mivel kénszerithesselek arra inkább, mint azal, hogy meg lássad. dona elvirt. meg ölelni térdeidet köny hullatásával.

Ah! aszonyom fel kiálta dom baltazár. és fel emelvén ötet. mit kel látni egy olyan embernek aki tégedet szeret; mitsoda ditsőséges adom sebastien sorsa., és mitsoda keserves az enyim, hogy tsak olyan életnek árráért birhassalak. amely talám szerentsétlenné tészí az enyimet. de mit tselekedgyem mivel ellene nem álhatok. és a mit ígérsz, az el felejtet mindeneket velem., majd lehetetlen dolgot próbálok hogy kedvedet töltsem, hád ne tsaladkozam meg az én várásomban. és a te várásodot., siettséggel el megyek bé tölteni.

Megnem tsalatkozol uram. felelé néki., akezt nyujtván, a menyek bizonyági. az én igazán valo szavaimnak., ezekre. a szokra dom baltazár. nagy örömel meg tsokolá kezét. és el mene. hogy munkálodgyék olyan szorgos dologban. alig mene ki a házbol. hogy dona Elvir. aki magán nagy eröt vett volt. az, aszivét anyira el fogta, hogy az éléonora karján el ájula, mindenek segittségére futának, és két ora mulva. nagy nehezen hozhaták helyre.

Az ájulás után, nagy forro hideg lelésben esék. de nem akara az ágyban le fekünni. azért hogy dom baltazár azt ne gondollya. hogy azért teszi magát betegé, hogy fogadását bé ne töltse. dom pedre, nagy változást látván ábrázattján, igen meg ijede. de annak okát meg értvén, azon meg örüle. és igen meg ditséré szándékát, és vigyázna egésségére. és életére,

En tsak azután. vigyázok a magam életére. felelé néki, a midön bizonyos leszek a dom sebastien életében. és mindeneknek meg hagyá., hogy el titkolnák az ő betegségit. azért tsak titkon is kellették véle orvoságot vétetni.

Azonba. dom baltazár, a ki magában tudta a dom sebastien ártatlanságát. azon lén hogy meg szabadithassa. mihent pedig láták aministerek hogy szorgalmatoságal. akarná meg menteni életét. a dolgok meg változának. és azoknak más szint adának, már nem szollának az elvir el lopatásáról. se a gyilkoságról, és a halálra való kegyetlen sentia. a melyet már ki akarták reája mondani, meg változék, és meg parancsolák, hogy dom sebastient el botsásák, de mint egy arestumban. valamely jóságában menyen lakni,

De ezt aparantsolatot, a dom baltazár kérésire titokban tarták. mind addig még az ő házasa meg nem lett, hogy pediglen. meg mutassa elvirnek. hogy már nincsen mitől félni, arra kéré a fő presenst, hogy mutattatná meg ezt a parancsolatot dona Catherinának. meg izenvén. néki, hogy azt tsak akor fogják ki hirdetni. a midön a baltazár elvirel való házasa végben megyen. ez az uri aszony. meg látván ebből. hogy a fia életét tsak annak köszönye, hogy elvir fel áldozta volna magát érte, atitkot maga is jónak találá lenni. azért hogy dom sebastien meg ne tudhassa szerencsétlenségit. maga is helyre hagyta., hogy addig meg ne szabadulyon a fogságból., valamég a lakadalom ceremoniája végben nem megyen. hogy ne okozhasson leg kiseb. zenebonát is.

Dona Catherina nagy háláado szivel lévén Elvirhez mindgyárt maga mene hozája. meg mondani néki ezt a hirt, és hogy nagy szerelemel meg köszönyne. néki azt a nagy dolgot. amelyet az egész nemzettségének, Elvir, a kit már dom baltazár mindenekről tudositot volt, tsak azt várta hogy még dona Catherinától is meg halhassa ennek a dolognak bizonyítását. a kit is mihent meg látá, igen nagyon el keseredék százszor is meg ölelék egy mást. az egyik mindenkor leányának nevezte. a másik azt felelte rea, hogy már. nem lehet az avigasztalása. hogy annyának nevezhesse.

Nem nem, kedves Elvirem. felelé néki dona Catharina. a menyek olyan igasságosok., hogy nem fosztnak engemet ilyen kedves jómtól. meg áldgyák életedet. és meg jutalmaztattyák. és ha azt rendelték. hogy tsak a fiamal legy szerencsés. meg egyesitnek véle.

Már ezután. nem szabad nekem, hogy illyen reménségem legyen. felelé elvir. a kemény köteleség ellene fog állani, az én leg artatlanab gondolatimnak is. emár aszonyom meg vagon. dom sebastien. élni fog. de mi már egy mást meg nem láttyuk.

Ezekre a szokra le tsordulának könyvei szemeiből és nem is szolhata dona Catharina. minden képen kezdé vigasztalni. de látván. hogy mind jelen való léte, mind beszedi nagyobitanák keserüségit. el válek tölle, és utollyára meg ölelvén ötet, mondá. Isten hozád drága Elvirem. méltó vagy hogy szerentséseb sorsod légyen, azért azt remelheted is, arra nem kénszeritlek. hogy rollunk meg emlékezel, azt néked tilttya jó erkölcsöd, de a miénk nekünk azt parancsollya., hogy néked azt fogadgyuk hogy soha téged el nem felejtünk.

Aszonyom, felelé Elvir. ate hozám való szeretetednek jelei, én nálam minden koron drágák lésznek. és soha azokat el nem felejtem. hanem arra az egy dologra kénszeritlek, hogy légy minden modon azon., hogy a szerencsétlen dom sebastien engem el felejttsen, és kénszeritssed arra, hogy tarttsa meg. azt az életet, a melyért. én fel áldoztam az enyimet.

Ezekre egy mástól meg válának nem vihettvén már tovább, keserves beszélgetéseket. dom baltazár is dom pedrevel, és más urakal. tsak hamar oda érkezék, és ezen szomoru házaságról való levelet ugyan azon a napon meg irák., és más nap a nagy pompával való lakadalom is véghez mene, a szomoru Elvirt az oltár eleiben vivék. és onnét. a férje hazához, mind ezen Cérémoniák alat való szomorusága. meg mutatá. szivének állapottját.

Azomba pedig dom sebastien. aki tovább tiz napnál. hogy ezek adolgok történtenek. semmi hirt nem halhatot. és aki egy nehany vallatási után. halálát tsak közel valonak gondolta, eleget nem tsudálkozhaték azon, hogy az ellenségi, söt még ajó akaroi is anyira el felejtették volna, az

egész rabsága alatt, minden nyughatatlansága csak avolt. hogy elvir hová lett el. és nem kételkedvén abban., hogy csak a hozzája való hűségért rejtette volna el magát, de ha nem tudta is hol léteit, leg azal vigasztalta magát, hogy atársáé sem létszen. azután tsudálta az ő hűségit. alhatatoságát, és tselekedetit. és úgy beszéllet hozzája. mint ha jelen lett volna. és százszor is meg köszönte néki napjában. hozzája való szeretetit.

De a midön látá, hogy az idő telnék. és se haláláról, se szabadulásáról. nem gondolkodnának. akkor nagy nyughatatlanságban kezdte esni, és igen nagy kívánságal. ohajtá meg tudni hogy miben vannak adolgok. erre való nézve, azon igyekezék. hogy valamelyiket az örzői közül. meg nyerhesse. és a mellette lévő egy szolgáját ki küldhesse., de a parancsolat oly nagy volt., és az örzők azt oly keményen véghez vitték, hogy lehetetlen volt egyiket is meg nyerni,

Illyen keserves állapotban volt, mind addig valamég egy éttzaka. rabságának huszadik napján, és az Elvir házasságának első napján, a háza ajtait hallotta meg nyittani, mint hogy az ő nyughatatlansági nem engedték hogy az álomnak adgya magát, azért mindgyárt fel költ, és arra ment. a. honnét azörgést hallotta, egy szers mind az anyyát, dona catherinát látta a hazában bé menni. fáklyával, és egy néhány attyafiaival.

Fiam mondá néki dona Catharina, akezt nyujtván néki. a király tudgya ártatlanságodot., és szabaddá téssen, jövel utannám. másut többet mondok néked. dom sebástien semmit sem monda, hanem engedelmeskedék. de igen nagy keserűségben volt. az anyyával, a hintoban üle, észre vévén pedig, hogy olyan utra vinnék, a mely a városbol ki vinné, kérdé, aszonyom hová visz engemet.? nem leheté meg tudnom, hogy dona Elvir. hol vagyon, és dom pedre. miért nintsen veled, tudgyáké hová megyünk, vagy őt találljuké a hová megyünk. dom sebastien, sokat akarsz. egy szers mind meg tudni, meg nem felelhetek néked addig. valamég dom lajosnak házánál nem leszünk. a hová most viszlek tégedet. most pedig elégedgyél meg azal, hogy Elvir lisbonában vagyon. és hogy egyedül. néki köszönyed életedet. igen nagy okok. a melyeket csak hamar meg tudod, kénszeritnek arra, hogy lisbonából ki meny, és oda viszá ne meny, hanem csak bizonyos idő mulva, most többet ennél nem mondhatok. hanem légy tsendeségben. és ne háborítsad. örömemet. amelyet érzek, a veszedelemből való meg szabadulásodért.

Ezek a beszédek igen nagy nyughatatlanságba veték dom sebastient. minden képen azon volt, hogy még többet vehesen ki, de az anyya tellyeséggel nem akara többet mondani. elsőben jó helyre akará vinni. és azután meg mondani. hogy miben vagyon dolga. mint hogy a dom lajos háza csak egy mély földnire. volt a várostol., csak addig választotta volt ezt., a még a fia rendelést tenne dolgairól. annál a háznál pedig csak négy napig engedték hogy maradjon. azt is hogy lisbonában ne mennyen. és négy nap mulva, a távul lévő jóságában menne.

Mint hogy a hinto erősen ment., azért csak hamar is adom lajos házához érkezének. a ki is mindeneket el készítvén. várta őket sok vendégivel. akik is mind attyafiai, vagy jó akaroi valának dom sebástiennek. hogy oda érkezének, alkalmas idő telék abban a még egy mást köszönték. egy másnak örömeiket meg mutaták. és üdvezlék szerentsés meg szabadulásáról. dom lajos. aki tiszteletes öreg ember volt. és aki nevelte volt fel. dom sebastient. különös házban vivé őtet dona Catherinával. és minek utánna meg ölelte volna őtet. dom sebastien mondá néki. mind eddig oly jól viselted magad előtt, familiádnak ditsőségit. reménlem hogy az ellen soha semmit nem tselekeszel. abetsületért való tselekedeted. csak nem el veszteté veled életedet. egy bátor tselekedetnek, meg kel. azt néked tartani, való hogy nagy sebet ejtek sziveden. de a mentől nehezeb. annál nagyob batorságal kell vened. Elvir már nem a tiéd, a te életednek árráért, hitét másnak adta, ő minden nyugodalmát, boldogságát. életedért adta, egy szóval. más képpen meg nem szabadithatot. hanem dom baltazárhoz kellett menni. immár az ő felesége.

Azt nem mondom. néked, hogy el kell oltani a reménség nélkül való tüzet, hogy a szeretet akár mely helyes és igasságos legyen is. de vétkes léssen. hogy ha annak határt nem vetnek, eszerént beszélnek rend szerént, az én időm béli emberek az olyan iffiaknak mint magad, de én más utat követek, és leg nagyob haláadatlanak tartanálak, ha Elvirt nem szeretnéd, holot mit tselekedet éretted. szeressed, de okos, tiszteletes és háláado szeretettel., szeressed. dom sebastien, és tarsd meg azt az életet, a melyet ő oly drágán fizette meg.

Dom sebastien alig halhatá ezeket az utolso szokot., hogy el haloványodék, és fél holtán esék a dom lajos karjára., azután le fekteték, és más nap későn tére magához. azután olyan szánakodo és keserves szokot monda. hogy a kik mellette voltak. sirtanak,

Dona Catharina. mellette ült, és sok szép kegyes beszédivel vigasztalta, mind azok a kik körülötte voltak ki egyel. ki másal kívánta volna vigasztalni. de a neki még nehezeb volt. azért mindeneket kére, hogy hagynák. egyedül, tsak egyedül egy meg hit alvaré nevü szolgájat hagyá maga mellet. a kiben egész hitele volt.

A midön egyedül marada. mondá. alvaré én fel tettem azt magamban hogy meg halyak, de azt akarom, hogy a kegyetlen Elvir bizonyosága légyen halálomnak. én viszá akarok menni lisbonában. ha valóságos hűségel vagy hozám. keres nékem modot abban. alvaré. ezen igen meg ijede. és mindent meg monda néki valamit az okoság az elméjire ada, hogy szándékáról el fordithassa. de dom sebastien fel ülven nagy haragal. meg esküvék, hogy magát meg öli. ha abban neki nem szolgál, alvaré meg ijedven. rea álla de azután a volt a kérdés, hogy mennek ki a házbol, hogy meg ne lássák, és lovakot hol talállyanak, tudván azt, hogy dom lajosnál nem adnának, álvárenak kellették tehát kettöt valahol szerezni. és az is szükséges volt., hogy dom sebastien, az egész napot. néki adgya arra. hogy mindent el készithessen. a dolog pedig vegben mene, valamint ok azt magok közöt el végezték volt. és mint hogy Elvirt reménlette meg latni. azért a többet is használa mint akár mely orvoság

Ebéd után sokal jobban érezvén magát. fel kele, és fel öltözék, azután az anyához mene, és mondá. aszonyom, botsánatot jövök tölled kérni. a tegnapi dologért, az én nagy szeretetem, és a kár amelyet vallottam meg menthetnek engemet; nagy keserűségben vagyok, de már el szántam magamot. és kérlek azon: hogy mond meg nékem. egészen miben vagyon szerencsétlenségem, és hogy mit kellesék tselekednem.

Élni kell. fiam mondá dona Catharina, Elvir ezt neked parancsollya, és abetsület azt hagyá. azután mindeneket meg beszélle néki. és hogy mi okra valo nézve nyerte volna meg. mind a szabadságot. mind az életet. mind ezek a beszédek igen meg haták az ő szivét. de azt el titkola, hogy el titkolhassa szándékát is., és mondá hogy kész volna engedelmeskedni. azután az anya mondá, hogy még két napot kellene várni. hogy az egészsége jól helyre jöjön. mivel a joszága. a hová kel menni igen mesze vagyon, dom sebastien külső képen mindeneket reá hagyá. azért. hogy szabadá hagyák, mivel azt meg sejdítette volt, hogy igen vigyáznak reája

A mint is hogy, dom lajos, látván tsendeségben valo letit, nem kezdé anyira attol. hogy valamit ne tselekednék. dom baltazár ellen., meg is kellették néki indulni igen jó regel a harmadik napon: de álvaré két lovat tartván készen. éttzaka a háztol nagy titkon ki menének. és lora ülven, meg viratta előtt lisbonában érkezének, és álvárenak egy attyafiához szállának., ahol dom sebastien igen el rejté magát. az ő hiv szolgája pedig el mene hogy valami modon beszélhesen éléonorával.

A dom lajos házánál pedig az el indulásnak ideje lévén. dona catharina. meg izené a fiának. hogy már ideje volna meg indulni. és tsak ötöt várják. de mint meg ijede azon., a midön akit hozája küldöt volt egy levelet ad neki kezében. a mely az asztalon volt. nagy siettséggel fel nyitá és ezeket találá benne.

Aszonyom.

Mint hogy szám ki vetésben küldötték engemet. arra nem kel vigyázni hogy én mely felé veszem utamat. minden féle föld egy aránsu egy bujdosonak, az én földem. közél vagyon ahoz. a kiért kesergek., és még meszeb megyek, hogy el végezem azt az életet; a melyet tsak azért tartották meg, hogy azt nagyobb gyötrődéssel töltsem.

Dom Sebastien de Suza.

Dona catharina mindgyárt meg mutatá ezt a levelet dom lajosnak. és az atyafiaknak. mindgyárt tanácsot tartának. és azt végezek. hogy el kellene. ezt a dolgot titkolni, akár lisbonában ment volna dom sebastien, akar az országból ki ment volna. ne hogy gyanakodásban vegyék dolgát. és ismét meg ne fogják. a mely meg történnék. ha meg találják. hanem azt kell hirdetni. hogy a parancsolat szerént aországában ment, dona catharina pedig magais arra felé indulna., és az utyában késedelmeskednék. azért, hogy ők néki tudtára adhassák, ha valamit halhatnak dom sebastien felől. akit titokban kerestetni fogják.

Ezt az okos tanácsot mindnyájan jóvá hagyák, dona catharina mondá mindenek előtt. hogy a fia előre el ment volna. és ő is utánna menne. a mint is tsak hamar. nevetve a hintóban üle. noha a szive nagy nyughatatlanságban volt. és meg indula, dom lajos. atöb atyafiakal. viszá tére avárosban. hogy alatomban tudakozodgyanak.

Azonban pedig álvaré. sokat keringe a dom baltazár háza körül. hogy beszélhetne eleonorával. nem mervén senkitől is kérdezni, végtire az ablakban meg látá ötet arostélyon által, és integetni kezdé néki, de eleonora nem tudván mire integetnek néki. nem üsmervén meg mindgyárt. a legényt, közeleb mene az ablakhoz. akkor meg. üsmeré, és inté néki hogy mindgyárt. viszá térne, és el mene az ablaktól. egy kevés idő mulva. egy papirosat vete le néki, a melybe evolt irva. eredgy, várj meg engemet a szent ursula templomában. álvaré nagy siettséggel. és félelemel. el mene attól a helytől. és oda mene, a hová mondották hogy menyen. alig várakozék öt egy oráig, hogy látá eleonorát a templomba bé menni, öt elő beszéllé neki hogy miért küldtetet volna. hogy az ura mitsoda nagy keserüségben volna, aki tellyeséggel fel tette magában. hogy az elvir lábaihoz borullyon. okos eleonora. mondá néki. én abban bizonyos vagyok., hogy ha szemben lehetne véle, meg is változtatná veszedelmes szándékit. kénszeritlek arra. hogy juttasd szembe véle, a mitsoda veszedelemre tette magát. hogy lisbonában viszá tért. én azért rettegek. ki sem megyen innét addig amég nem láttya dona Elvirt. és azt tudom. hogy minden féle veszedelemre veti magát. ha ezt meg nem engedik néki. Eleonora erre igen nagy gondolkodásban esék. nem tudván mit felelni, mivel azt jól tudta. hogy az aszonya soha. azt meg nem engedi. ha kéri tölle. ugy kellett hát dom sebastient hozája vinni, hogy ne tudgya, és a meg nem lehetet nagy veszedelem nélkül, mind ezeket hogy mitől tartana. meg mondá álvarének. és azt jóvallá néki, hogy verje le az ura elméjít az ilyen nehéz dologrol. de álvaré tudván. hogy mint szereti az urát. addig reménkedék néki. hogy végtire eleonora reá álla., és mondá néki. hogy két naptól fogvást. az aszonya az ágyban fekünnék. és mint hogy dom baltazár. véle nem fekszik. hogy néki ne alkalmatlankodgyék. azért abban könnyeb mód is lehet hogy bé vigye dom sebastient hozája, hanem mihent jól bé estvéledik. hoza el magával. és a kert ajtaját nyitva talályák. és öt a lugos alat vonnyák meg magokot. a többit bizák reája.

Álvaré nagy siettséggel vivé ezt ahirt az urának aki is nagy nyughatatlansággal varta, és mindeneket meg beszéllé néki. és az esvéig valo időt abban tölté. hogy miket mondgyon Elvirnek.

Elvir pedig két napot, és két éttzakát nagy nyughatatlanságban töltvén el. azutan könnyebben érzé magát. és egy nehany oráig alut. az alat pedig dom baltazár egy nehány szor volt nála,

hogy lássa mint vagyon. eleonorának pedig dom sebastien lévén az elméjében. el felejtette volt az aszonyának meg mondani hogy dom baltazár egy nehany szor volt látogatásán a még alut de a több leányok meg mondták. és elvir tudtára adatá a férjinek hogy nem alunék. aki is mindgyárt hozzája mene. dom pedrevel. és töb jó akaroival. és őt marada setét estig. eleonorának pedig, addig dolga nem lévén az aszszonya mellet, ahoz adologhoz láta. a melyet el végezet volt álváréval.

Dona Elvir pediglen. egyedül akarván maradni. igen nagy nyughatatlanságot kezde érezni. nem tudhatván annak az okát. ugy anyira hogy mások is észre vévék, erre valo nézve mindenek fel kelének, és ki menének, dom baltazár. magais mint hogy igen későn volt. el butszúk tölle, mondván hogy nyugodni hagyja. és tsak más nap regel. jönne látogatására. remélnvén. hogy egésségben fogja találni. a midőn el ment. eleonora aki igen félt azon hogy elvir házában ne hályon. Elvir mellé mene. és monda, aszonyom, igen kedvesé lett előtted Dom baltazár. mivel a neked nehéz. ha egy kis ideig el távozik is tölled.

Ej, felelé néki. azt akarnám hogy az így volna, nem is volnék abban az állapotban a melyben vagyok, de eleonora miért hanyod azt nékem szememre. a mit teneked kellene nékem jovallani, nem neked kelleneé engemet kötelességemben segitened. oh! uram fel kiálta. egyedül vagyok. a ki dom baltazárt akarom szeretni, látom eléonora. hogy felölle kedvetlenül beszélz. hol voltál az eléb mikor nálam volt. és miért nem mondtad meg nékem., egy szóval. mit tselekedtem. hogy nem akarod. hogy én tsendes napokat szerezek magamnak.?

Éléonora, aki, amég Dom baltazár a feleségivel volt., dom sebastient addig a maga házában bé vitte volt vétkesnek érezvén magát. és nagy bajba lévén az iránt is. hogy mi formában vigye az aszonya házában. egy kevés ideig nem tudá mit felelni. az ő halgatása, pirulása, és félelme. a melyet könnyü vala észre venni. igen fel haboritták elvirt. a ki is mint ha előre érzet volna valamit magában. kérdé tölle. Eleonora mi lelt tégedet, mond meg. semmit ne titkoly el.

Eleonora. erre, meg bátoritván magát mondá. Aszonyom. én nagy dolgot akarok néked mondani. de enged meg had küldgyem ki parancsolatodból mind a szolgálóidot, had zárjam bé házadot, hogy senki se bé ne jöhessen. se ne halgathasson ezeket véghez vivén. elvir mellé térdepele.

A ki is mind ezeket látván nem tudá mit gondolni, és meg ijede magában. éppen nem is gondolkodot arról hogy oly közel volna dom sebastienhez. eleonora térden lévén mellette mondá. aszonyom tudom hogy haragodban esem. de lehetetlen volt más képpen tselekednem. és meg kellették álvárénak ígérnem, hogy hozzád hozom, az életiben jár az urának, szükséges hogy veled beszéllyen., és másnak meg nem mondhattya titkát tsak néked, én már a házamban bé hoztam., tsak a parantsolatodot várja.

Oh! Istenem. fel kiálta Elvir. álvaré.! lisbonában vagyon álvaré. de sőt még a házam mellet el rejtve. esztelen eleonora mitsoda állapotra tész engemet.

Elvir erre nem mondhatta többet. és a sok sirás a szovát meg állitá. a dajkája. látván. hogy nem aharag, hanem a keserűség okozná sirását. élvén az alkalmatoságal. eleiben. adá hogy mitsoda nagy kegyetlenség volna szembe nem lenni. véle, mivel semmitől nem tarthatna, és hogy mindeneket ugy vit végben hogy senki arról semmit nem tudhatna, egy szóval olyan hathatos szokal beszélle reá. hogy a keserves Elvir nem tudván mit tenni; mondá néki. segitts had kellyek fel az ágyból mivel az ágyban nem beszélhetek azal az emberel. de had jöjjön szaporán. és had menyen el szaporán. mond meg neki, hogy levelet nekem ne adgyon mert el nem veszem., ezt mondván. egy karos székbén üle. és várá hogy eleonora hozzája vigye a tsalárd álváret.

Dom Sebastien. hasonló nyughatatlanságban volt a ki is akertből. az eleonora házában menván. egy szót nem szólhatot. úgy tettzet eleonorának hogy nem egy élő embert. hanem egy halált viszen a házában. és azt sem tudta hogy mit tsinál. a midön az elvir házában vivék,

A kit is nagy keserüségben látván. aszive azon meg esék. és a földre esvén. a térdeit meg ölelé. és a sok suhajtási miat. nem szólhata.

Dona Elvir pedig, aki egy keszkenöt tartot a szeme előtt. azt gondolá hogy álvaré. tiszteletből. és szomorúságából tselekedné aztot. mondá, álvaré, a mitsoda állapotban látz. a beszél helyettem. mond meg azt annak a ki küldöt, hogy ha a meg vigasztalhattya ötet. de semmit nekem olyat nemondgy a mi meg sérthetné köteleségemet., mivel azon kívül is már az ellen vétettem. azal. hogy előmbe botsátottalak.

Nem álvaréhoz. mutatod ezt a kegyelmeségedet mondá dom sebastien. hanem olyanhoz aki leg szerencsétleneb avilágon. és azki ezt a kegyelmeségedet tsak arra fordittya. hogy meg halyon szemeid előtt.

Oh' hol vagyok. kérdé elvir. tekintvén reája. oh Istenem kit látok, oh' tsalárd eleonora. és vak merő dom sebastien. akor el taszítván magátol. és fel akarván kelni helyéből, mondá. dom sebastien. mint hogy azt végben vittem. hogy fel áldoztam nyugodalmamot te éretted, hiddel. véghez viszem azt is, hogy az életemet inkább el vesztem. tsak meg tarthassam dítsőséget, te engemet gyalász. el vesztesz, más féle hálá adásnak jelít vártam volna tölled, kegyetlen. felelé dom sebastien. meg tartoztatván helyeben. és aki ezekre ígen fel indult volt. mitsoda hálá adásal lehetek, meg gátoltad halálomat. azért hogy magad öly meg engemet. ha az ellenségim öltenek volna meg, azal meg nem elégedhettél volna, hanem úgy elégszel meg, ha kezéd által halok meg, háláadatlan. miért nem engedted hogy fejemet fegyék. legaláb abban a gondolatban lettem volna halálomkor hogy hü vagy hozám. holot tsak azért hagytad meg életemet. hogy a más birtokában láthassalak. én azt az életet a melyet meg tartottál szerencsére vetem. azért hogy egy szem pillantásig láthassalak. és panaszolkodhasam szerencsétlenségemen. te pedig engemet gyűlölséggel tekintesz. és a nagy pirongatásal vagy hozám. én tégedet, mondod. gyalázlak. és bestelenittelek. Éj aszonyom. fel emelvén tüzes szemeit. meg kel néked mutatnom hálá adásomat. mint hogy annak jelít kívánod. viszá adom néked azt az életet. a melyet meg szabadítottál. és azt annak szerencséjére áldozom., akit nálamnál nagyobra betsültél

Ezeket el végezvén. a dákosát ki huza. és akezét fel emelé. hogy magában verje. és azt véghez is vitte volna. ha a keserves Elvir hirtelen rea nem ugrot volna. és ha, eleonora segítségével ki nem fatsarta volna kezéből a dákost. a szeretet és az ijedség erőtt adot volt neki.

Dom Sebastien. szégyenelvén hogy meg fosztották volna fegyverétől. mondá. tekintvén szomoruán Elvire. mit vársz., és miért nem sietz halálomal. dom sebastien. mondá elvir. könyves szemekel. a mitsoda állapotban látlak, az, az én más félelmimet el üzi. a te nagy keserüséged. én nekem nehezeb pirongatásidnál, mert a te keserüséged eszemben juttattya. hogy mitsoda jót vesztettem. el. ate pirongatásodot pedig nem érdemlem. de még is azt meg tselekszem, hogy erőt veszek magamon éretted; egy kis ideig el akarom felejteni, hogy ki légyek. és hogy mivel tartozom magamnak, és elődben terjesztem szivemet., tudom dom sebastien, hogy hitelt adcz beszédemnek. mivel szeretz. es ate nagy haragodban is. bizonyos vagyok. hogy belső képpen igassággal itélsz felöllem. és nem kételkedel ártatlanságomban. mind azon által. mint hogy magamnak kel. arról bizonytságot tennem., arra is reá állok. de az én igazán való meg vallásoméért. két dolgot kívánok tetölled. az első a, hogy a magad halálára ne igyekezel. életedet tarsd meg, visgáld meg hogy mit akarál tselekedni. a mely tselekedet nem illik. egy nemes szivhez. és egy olyan emberhez. a kinek engedelmeskedni kell. az Isten

rendelésének. a második a, hogy tsendeséggel halgasd meg beszédimet és hogy énnekem szeretetedről semmit ne szóly. mivel már most én azt meg nem halgathatom. ha ezt a két dolgot meg tartod., én sem titkolom el előtted, a mi a szívemben vagyon, és most utollyára ugy tekintvén tégedet., mint olyat a ki énnekem leg drágáb a világon. annak minden titkát elődbe teszem. felely erre dom sebastien. rea állaszé erre a mit kívánok tölled.

Elvir ezeket a szokot oly ékeséggel. igazsággal mondá ki, hogy a szerentsétlen dom sebastien. a ki a szemeit rolla le nem vette., tsudálkozásal halgatá. és egy kevés ideig nem felelhetvén. minden haragja el mulék. a lábaihoz esék. és mondá. érzem hogy nem érdemlem az életet., de oh! mitsoda okosságot kívánhatz egy olyan embertől. aki örökösön el veszt tégedet., mind azon által. látom az én igasságtalan pirogatásimot. és azt: hogy mitsoda engedelmeséggel kel a te akaratodnak engedelmeskednem igen is aszonyom. mondá nagy suhajtva. fogadom hogy azt tselekeszem amit parancsolsz nékem. akar mi legyen a. és az időre, a szeretetre. és a keserüségre hagyom el végezni azt az életet., a melyet ujontában néked ajánlom.

Akor a szép dona Elvir maga mellé ültetvén. egy kis gondolkodás után mondá. dom sebastien. a mit néked akarok mondani. a nehéz a jó erkölcsömnek. de könnyü a szívemnek, mivel meg szogtam volt tégedet szeretni.; természet szerént valo dolog azt néked meg mondanom. de nem szabad már azt meg vallanom. mind azon által arra eröltetz. és hogy másodszor is meg menttsem életedet., azért vallom ezt meg utollyára néked. és vég képpen. igen is. dom sebastien. olyan kedves vagy ma nékem. mint a mely voltál. a midön parancsolták hogy szereselek. és a menyek az én bizonyágim. hogy ha az életedet meg szabadithattam volna. életemel., sokal keveseb keserüséggel választottam volna a halált., mint azt az állapotot a melyben vagyok.

De még többet is mondok. mert én sürgettem magam házaságomat., mivel attol tartottam. hogy mentöl továbbra halad. annál hamaréb vége lesz életednek, és mentöl inkább siettettem szerencsétlenségemet. annál bizonyosabnak gondoltam lenni életedet. egy szoval. magamot el felejtettem. és tsak rollad gondolkodtam. a dolog ugy kívánta. hogy én magamot fel aldozam. azért. hogy ate életedet fel ne áldozák. az egész lisbona tudgya ezt az igazságot. lehetetlen hogy te ne tudgyad.

A szeretetem vezérlet engem. a hűségem meg nem változot. és az artatlanságom. meg ment engem. és bizonyágot teszen rolam. ilyen vallásim után., nem kételkedhetel. kegyetlen állapottyárol szívemnek. de mint hogy nem tudod az én végső szándékomot., ha tsak tudodra nem adom. tud meg tehát azt. hogy mentöl kedveseb voltál nekem. annál inkább igyekezem azon hogy ki rekeszthesselek. emlékezetemből. erre mind a nyugodalmom. betsületem, köteleségem. kénszerit. azt ne tudakozad, hogy ha végben vihetemé azt? ezt a titkot tsak nekem kel tudni, hanem azt tud meg. hogy szükséges azt végben vinnem, söt még ate tiszteletedet sem érdemleném meg, ha más képen tselekedném. már énnekem se a nem szabad hogy lássalak, se ahogy halgassalak, és arra nem koteletzhetz, hogy ha gyalázatomot nem kívánod. ha engemet szerettél. vagy ha engemet még szeretz. a betsületemnek olyan drágának kell néked lenni. valamint magamnak. meg ne homályosidtsad tehát azt. haszontalan tselekedetidel. igyekezel azon, hogy gyözd meg szeretetedet. és abbol meg látom hogy szerettel engemet, de megintlen. az én igyekezetem hogy tégedet el felejthesselek., az én jó erkölcsömet bizonyittsa meg neked, és nem hűségtelességemet; ély. és hadd legyen az a vigasztalásom szerentsétlenségemben. hogy én mentettelek meg ahaláltol, egy szoval. tarsd meg azt az életet, a mely nékem oly drágában telik., és ne ted veszedelemre. abban a helyben ahol vagy. hadd el azt örökösön; vagy pediglen tsak akkor jöj viszá. a midön a szerentsétlen elvir el végezi életét., akkor meg engedem hogy eszedben jussak., hogy szeretetemel magadnak hizelkedgyél. és hogy magadot meg vigasztallyad halálom után. eredgy, mondá néki sebes

köny hullatásával. meny el innét siettséggel. és el távozásodal. viddel rettegésimet., én nekem ne felely. mert én azt magamnak mind meg mondom. a mit akarnál nekem mondani., mind tudom amit gondolsz., és a meg hatotta szívemet. tekindsd meg szívemet hogy mitsoda állapotban vagyon. valamint én meg tekintem a tiédet. és az én rajtad való hatalmomnak. adgyad azt az utolsó jelét. hogy engedelmeskedgyél nekem. és többet nem szolhata. dom sebastien pedig, nagy szeretettel. és keserüségel. fel emelé szemeit., és a térdeihez borula, a kezét meg fogván. meg tsokolá. és a köny hullatásával ásztatá. és úgy tették. mint ha mind a kettő halálán volna. de a jó erkölcsű Elvir. inte éléonorának, a melyet dom sebastien. észre vevén. fel kele. és keserüségében nem szolhatván, éléonora után mene. a ki szerencsésen ki vivé a kertből. és ugyan szerencsésen is érkezék szállására álváré pedig nagy halgatással kisére.

Mikor a szállásra érkeztenek. Dom sebastien. nagy keserüségében sokáig setált a házban. egyet sem szollot. álváré pedig mellette volt. végtire meg állapotodék. és mondá. ennek így kell lenni, Elvir azt akarja. engedelmeskednem kel néki, mint ha álváré hallotta volna az ő beszélgetéseket., álváré élnem kell. nem azért hogy el felejtsem. hanem azért. hogy szeresem. és tisztellyem mind holtig.

Ez a hü szolga meg örülvén ezeken a szokon és észre vevén hogy mi mondattya véle, ejól vagyon uram mondá néki, de ki kel lisbonából menni., és a veszedelmet el kel kerülni. ha elvirnek akarsz engedelmeskedni.

Kedves álvárém. felelé néki. tselekedgyed azt amit akarsz. töllem tanátsot ne kérj. azt sem tudom mi vagyok., mit mondok. sem azt hogy hová kel mennem, read hagyom magamot, meg hagyom életemet, azt meg ígértem. többet ne kívány töllem.

Alvaré ennél többet nem kívánt, hanem mindgyárt. mindeneket el készite. és tudtára adván néki, a lora ülteté, maga. és az atyafia hasonló képen lora ülének, dom sebastien semmiről nem tudakozodot tsak reájok hagyta. a városból ki menvén. a leg első faluban. alváre a lovakot viszá adván az atyafiának. az urat posta lora ülteté. és hamarsággal a jországában érkezék a hová dona catharina tsak három napal érkezék azután. nem gondolván azt. hogy oda. olyan örömmre érkezék.

Elvir pediglen. mihent dom sebastient aveszedelemen kívül láta lenni. azon nagy könyebséget érze magában. hogy ki nyilatkozathatta volna szive titkát. azt is gondolá magában. hogy kevesebet nem tselekedhetet. egy olyan emberért. akit sok ideig úgy tekintette., mind jövő béli férjét. erre való nézve. éléonorának is meg botsáta. de úgy hogy., többé abban avétekben ne essék. azon az éttzaka sokat beszélgetének egy másal. és elvir. tsendes szivel. léven. le fekvük. és tsendesen nyugodot

Más nap pedig már későn volt. mikor éléonora fel költé. és mondá néki, hogy dom baltazár egy néhány szor volt nála. de mindenkor aluva találta. azt is hirdetnék a háznál. hogy dom baltazárnak. parantsolattya jöt volna udvartól. elvir mindgyárt tudtára adatá hogy kívánná látni

Dom baltazár. mindgyárt hozája mene, és tudtára adá hogy parancsolatot vett volna udvartól. amely parancsolatban avolt., hogy mentől hamareb. indiában, avicé királyságában menyen, és a hajok már készen várnák. mondván azt. is. hogy arra nem sürgeti hogy véle el menyen. hanem a midőn az egészsége jó lészen., akor utánna mehet, ezeket a szokot pedig olyan idegenséggel. mondá ki., hogy Elvir azon meg haborodék. és nagy kegyeséggel felelvén néki. azon kéré hogy vinné el magával. mivel ő véghez viheti azt az utat. és ha az áert. változtattya. még annál jobb egészsége lészen. dom baltazár pedig mindenkor tsak a betegségit hozván elé, meg nem halgatá kérésit. és el hagyá. mondván. hogy az uttyárol kell rendelést tenni, ezen az idegenségin. igen tsudálkozék Elvir. és mint hogy azt tudta bizonyoson. hogy a dom sebastienel való szembe létit. nem tudhattya, azért nem is tudá mire vélni. éléonora. a ki

gyűlölte dom baltazárt. által látá az okát változásának, dom baltazár. monda az Elvirnek. tsak azért akart férjed lenni. hogy magát jó rendbe tehesse. a te sok jóságodot. szintén anyira kívánta ő. valamint ate szépségedet. és az indiai vicé királyságot., tsak a veled való házaságáért adták meg néki. mindent el követet [el-követet]. hogy azt véghez vihesse. és meg nyerhesse, már mostanában hogy véghez vitte a mit kívánt, a nagyra való vagyása. ismét uralkodni kezd benne. és a szeretet meg gyengül,

Ezeket a beszédeket igen helyesnek találá Elvir. semmi. felelé erre. suhajtva. szeresen. ne szeresen. a magam kötelességit követem. az alat. a még ez a szép aszszony. ilyen nemesi szándékal volt. dom baltazár. nagy nyughatatlanságal várta hogy uralkodhassék. és tsak a nagy készületben foglalatoskodék. az egész lisbona városa. elmene ötet köszönteni. hasonló tiszteletet adának dona Elvirnek, akiben nem lévén anyi nagyra vágyodás mint a férjében. nagyob méltoságal is fogada mindeneket

Éléonora valóságál ki találta volt. a dom baltazár természetét. aki is látván mitsoda nehezen juthatna dona Elvirhez., a szeretetet, az ő nagyra vagyó kívánságihoz kaptsolta volt, de a mikor látá hogy ohajtási bé tellyesedtenek., a feleségit úgy tekinté mint más egyebeket, és az ő új méltoságában. nem gondolá szükségesnek. hogy magával olyan társat hordozon., a kivel szükséges. hogy külső képen magát okosan viselje. a mely nem igen egyeznek meg. a gyönyörűséggel. a melyre. hajlando volt az ő iffiúsága.

El hitetvén azt is magával, látván Elvirnek titkos szomorkodását. és egészséginek meg bomlását. hogy mindenkor hajlandoságal léssen dom sebastienhez. és meg elégedvén azal. hogy dom sebastient. mesze földre el küldhette. élni akart ahasznokal. melyeket házasaága szerzet néki, nem akarván. azokat közölni Elvirel. akitől vette volt. erre való nézve. lehetetlen is vala Elvirnek. végben vinni hogy el vigye magával. noha se kérésit. se köny hullatásit. azért el nem mulatá

Dom baltazár tellyeséggel nem engede kérésinek. és meg akarván mutatni elvirnek. rajta való hatalmát. parancsolá. néki hogy az ő kastélyában menne. amely lisbonától. egy néhány mély földnire volt. el vévén mellölle a régi szollgáloit. tsak eleonorát hagyá meg. és olyan öreg aszszonyokat ada melléje, kik reája vigyáznának, dona elvirnek meg esék aszszive az ilyen tselekedetin., de álhatatos lévén kötelességében. az el rendeltetet sorsa alá veté magát., nem mutatván leg kiseb boszonkodást. se azért leg kiseb panaszt nem tett. igasságtalan férjének, a ki is harmad napal meg indittá maga előtt, és a mikor meg tudá hogy a kastélyba volna el zárkozva. a hajora üle. tele lévén elméje a nagy méltoságal. és hejabanvalóságál.

Indiában, goa városában érkezvén, őt a gubernátorságot kezéhez vévé, és a maga tiszttségét. oly fent és kevélyen kezdé viselni. hogy nem kezdének jó szivel lenni hozzája. kevés idő mulva hogy oda. érkezék. az Áson királynak egy öttse, és huga. goa városában menének. hogy el szaladgyanak a bátyyok előtt. és a portugaliai királynak oltalma alá adák magokat., a kiket dom baltazár nagy betsülettel fogadá; annális jób szivel, hogy ez a fejdelem aszszony. tsak hamar a maga rabsága alá veté. ez az indiai leány. akit beliznek hitták. igen szép. volt. szerelmes ábrázattya fekete égő. szeme a szivet meg hatották. dom baltazár is érzé magában. hogy addig soha semmit sem szeretet

Az ő sebes szeretete. nem marada sokáig titokban az előtt, a ki azt fel gerjesztette volt., mint hogy ő szép termetü. és bator volt. és beliza. se vak., se hideg természetü nem volt. azért tsak hamar meg adák magokat., és tellyeséggel a szerelemnek adván. magokat, azt nem is kívánták el titkolni.

A szerelemnek, vagyon mindenkor valamely tzéllya, a beliza tzéllya avolt. hogy keresztényé legyen. és el vétesse magát dom baltazáral. ezel sokáig hízeldék magának. senki nem mérte

néki meg mondani., hogy azt nem remélheti, de egy szer nagy szerelmében. arra kényszeríté dom baltazárt., hogy ugyan valójában mutatná meg hozzája valo szeretetét. erre dom baltázár: tovább nem titkolható el. hogy mitsoda nagy akadályja volna azö meg egyesüléseknek. erre a hire. beliza oly nagy keserüséget mutata. hogy a hitit meg tagado dom baltázár, meg ígéré néki hogy minden képen azon leszen. hogy azt a kötelet el szakasza a mely ellenkezik azö meg egyesülésekel.

Ez az indiai leány. erőszakos. mérges. és irigy lévén. egy néhány féle hamis modot ada dom baltázár eleiben. hogy azt véghez vihesse, de ő, vagy a betsületből, vagy hogy alkalmatosága nem volt., időt kére tölle arra. hogy kedvit tölttse, holtig valo szeretetit fogadván néki.

A még ezek a dolgok így mennek vala végbe goa városában. és mindenek zugolodnak vala dom baltázár ellen. addig a szomoru elvir igen magános életet él vala, és tsak a természet urának lábainál kereste minden vigasztalását. a kinek szüntelen ajánlotta szenvedésit. dom baltázár alkalmas ideig el nem mulatta nekie irni., a melyekre ő mindenkör meg felelt, és mindenkör azon kérte. hogy had mehessen utánna, de idővel tellyeséggel nem vévén semmi tudositását, azon valójában meg ijede, azt is gondolá. hogy köteleségiben járna. hogy azt meg tudna hogy mit tsinálna férje. vagy ha valami nem történté. rajta. dom baltázár. pedig oly erősen meg hagyta volt mind azoknak kik mellette voltak hogy senkit hozzája ne botsásanak, hogy a kastélyban még aleg közeleb valo atyafiait sem botsátották. ez is okozá. hogy semmit meg nem tudhatot. mind azon által. joságával, és kegyeségivel. magához hódította volt mind azokat akik örzötték. meg is szánták, hogy egy olyan iffiu és szép aszszony. olyan életet elne., a mely meg nem egyeznék. se rendével. se jó erköltsével. azért mindenekben jó szivel kezdének lenni. hozzája, és mindenekben kezdének néki tettzeni. azon az egyen kívül. hogy senkit sem botsátottak a kastélyban. de egyebben. azon igyekeztek hogy mulathassák magok közöt. és a közönséges hireket meg kezdék néki mondani,

Egyik a többi közül, aki néki leg több hirt vit. és aki leg inkább kíváná kedvit keresni. és akiben éléonorának is töb hitele volt. tudtára adá. hogy lisbonából jött emberektől hallotta volna. hogy őt az a hire. hogy az indiai vicé király. egy fejdelem aszonyt venne el. mint hogy a meszenün jöt hir. sok kézen forog. azért azt vagy meg szaporittyák. vagy meg kissebitik. a dom baltázár. szeretete. lisbonáig mar enyire szaporodot volt.

Dom baltázárnak pedig eza tselédgye. aki ezta hirt hallotta. tellyeséggel el is hitte. látván hogy elvirt el hagyta az ura. azért nagy keserüségel is kéré éléonorát hogy mondaná meg az aszszonyának ezt a hirt. hogy had visellyen gondot magárol. fogadván azt. hogy életét veszedelemre. teszi. tsak valamiben szolgálhason néki.

Eleonora meg, köszöné jó akarattyát. és arra inté. hogy lenne mindenkör ebben a szándékban. és mindgyárt elvirhez mene. hogy meg mondaná néki ezt a hirt. remenlvén. hogy ha az aszszonya szabad lesz magával. meg is menekedik annyi sok nyughatatlanságtól.

De ez a hir, mind ellenkező dolgot okozta. mint sem ő gondolá. mivel Elvir figyelmeteséggel halgatván ezt a hirt. mondá a dajkájának. Eleonora, én jobban által látom ezt a dolgot mint sem gondolod. én azt jól tudom hogy dom baltázár el nem ronthatya a mi házasságunkot. attól nem tartok, de abban nem kell kételkedni. hogy ez a hir. olyan dologtól ne eredne amelyben részt nem kellene vennem. az én köteleségem azt hozza magával. hogy azt elne halgassam. hanem a férjemhez mennyek. és néki meg mutassam, hogy gondom vagyon reája.

Én el akarok indulni. goa városában akarok menni, és abban semmit sem mulatok el. hogy hozám valo szeretetét. viszá ne hozam. hogy hogy aszszonyom. mondá eleonora tsudálkozva, te ötöt nem szereted. ő tégedet el hagyot. és még is utánna akarszé menni?

Nem nem eleonora. felelő erre Elvir. én ötet nem szeretem. de a kötelességem arra viszen hogy magamot szeretessem. és betsültessem. mindent el kel követni azért. hogy egy álhatatlan férjet vizsá hozhassunk. és nem akarván többet halgatni, parancsolá néki, hogy hiná hozája aki magát anyira ígérte néki. a pedig mint egy gondviselő volt a kastélyban. a tselédek mind tölle függöttek.

Eleonora nem mervén többet mondani. oda hívá azt az embert. akinek neve volt felix. és az aszonya házában vivé. dona Elvir elé beszélteté véle mind azt a mit adajkájának mondot volt., és látván azokbol., hogy szándékát véghez kellene vinni. meg esküté a maga hűségére. és azután meg mondá néki szándékját.

Hogy jobban még magához köteleze. egy szép gyémántos gyűrűvel meg ajándékozá, és arra kéré. hogy segitené ötet had mehessen ki a kastélybol. és had ülhessen olyan hajora. a mely goa városában megyen. parancsolván eleonorának hogy adna neki elegendő pénzt. a melyel mindent el készíthessen mentől hamaréb. ez az ember mind az ajándékért, mind pedig valójában akarván nékie szolgálni, meg ígéré nékie. hogy a második éttzaka lisbonában viszi. és ót hajora ülteti.

Meg is tartá ígéretit. ugyan azon a napon esze gyűjté mind a tselédeket. és mondá nekik nagy titkoson., hogy a vicé király olyan parancsolatot küldöt néki. hogy Elvirt. egy bizonyos klastromba vinné. a vicé király akarattya pedig a. hogy ő kivülötte. a tselédek mind ugy tétessék. mint ha semmit sem tudnának adologban. és nyolcz napig semmit se szollyanak, de azután azt hirdessék. hogy utánna ment volna. azért hogy senki meg ne tudhassa, hogy a klastromba vagyon. és hogy az ő hűségekért mindeniknek jó ajándékot adna. a tselédek mindnyájan szánakodának elviren de az ajándékért. mindent felixre hagyának.

A második éttzaka pedig felix., Elvirt éléonorával a hintoban ülteté. és maga kotsis lön. lisbonában vivé szerencsésen., Elvir ennek a gondviselőnek. házánál. a hintobol ki szálla. és ót marada mind addig valamég a hajo készen nem volt. harmad nap. mulva a hajo készen lévén. Elvir eleonorával a hajoban üle, és a midön a tengeren mesze volnának. Elvir a hajos kapitánnak tudtára adá hogy ki legyen. mondván hogy tsak titkon akarna aférje után menni. erre mind a kapitány, mind mindenek nagy tisztelettel valának hozája,

Az alat amég Elvirnek minden tselekedetit akötelesség vezérelé, a szerentsétlen dom sebastiennek minden lépésit a szerelem igazgatá; azt már meg mondottam volt. hogy az anyja előtt. három napal érkezet volt a jóságában, könnyü el hinni hogy mint el tsudálkozék. és mint meg örüle a midön meg látá a fiát. holot gondolattyában sem volt. hogy ót talállya, aki is mindent elé beszélle az anyyának, az anyya jóvá nem hagyá tselekedetit, de azután száná, és szép oktatásokal vigasztalá.

De az ő szomorkodása. anyira nevedek, hogy igen kezdék felteni. hogy az, az életet meg ne rövidittse, azonba pedig ő is meg hallá hogy dom baltazár. mitsoda leányt szeretne. és hogy elvir el indult volna indiában. annyin mentenek hozája látogatására lisbonából., hogy tsak hamar meg tudta volt a dom baltazár el indulását, és azt is. hogy Elvirt egy kastélyban hagyta volt.

Dom Sebastien. száma nélkül meg akara indulni. hogy goa városában. és meg verekedgyék dom baltazáral. el is indult volna, ha az anyya meg nem tartoztatta volna. eleiben adván szépen. hogy ha azt tselekeszi. örökösön el veszti Elvirt, mivel Elvir soha sem menne aző férjének gyilkosához. aki is mentől szerentsétleneb, annál inkább el hiheti hogy gondolkodik felölle. és ha dom baltazárnak halála történnék. semmi meg nem akadályoztatná szerencséjit. az ilyen helyes beszédekkel. tartoztatá meg egy nehány szor a fiát. de a mikor dom Sebastien

meg hallá a dom baltazár álhatatlanságát. és az dona elvir el indulását., akkor lehetetlen volt el halasztani meg indulását.

Abban a gondolatban volt. hogy egy olyan ember, a ki, érdemes. és méltó feleségit el árulhattya. arra is alkalmas lesz, hogy valamely rossz tselekedetet milyen. és előre érezvén magában valamely szerencsétlenséget, mód nélkül kezdé félteni az Elvir életét. és veszedelemben gondolá ötlet lenni. egy olyan országban. és udvarnál. a hol a dom baltazár akarattját követik. azért mind addig nem is nyugovék valamég dona catharinát arra nem vevé. hogy szabadságot adna néki az el menetele. ezen mindgyárt meg ijede az anya. nem gondolhatván azt, hogy a fia el kerülhesse a dom baltazár boszu állását. a midön meg fogja látni. hogy indiában is utánna ment a feleséginek. söt még olyan országban ahol ő parancsolna. erre való nézve mindeneket el követe hogy ki verje a fiának ezt a vak merő, es veszedelmes szándékját.

De dom Sebastien., éjjel napal. tsak a szomorú gondolatokban lévén. el nem hagyá keréssit. hanem mondá az anyjának. ne félts engemet. aszonyom., én nem igyekezem a dom baltazár halálára. tsak az Elvir életét akarom meg menteni, azon is leszek hogy minden tselekedetére vigyázhassak az ő férjének, úgy el fogom magamot titkolni. hogy se egyik, se a másik meg nem fog üsmérni, az életemet veszedelemre nem teszem., de azon leszek, hogy meg oltalmazhassam az Elvir életet. mivel azt a szép személyt, akár imettem. akár álmomban, úgy látom., mint ha a kést vernének belé. vagy mint ha étetöt adnának innya. egy szóval aszonyom, meg ölelvén az anya térdeit. halálomat kívánod., ha el menetelemet nem akarod. semmit nem mondván néked. el szökhettem volna másodsor is mellölled, de a hozzád való tisztelem. szeretetem. és a nyughatatlanságot a melyet néked okoznék arra kénszeritnek hogy ezt néked meg mondgyam. ebből meg láthatod. hogy nem fogom a veszedelmet keresni. a melyet még el kerülöm, és meg fogsz még engemet látni, ha szinte nem úgy is a mint ohajtom, leg aláb tsendeseb elmével.

Dona Catharina. egy kevés ideig halogatá az engedelmet, de látván hogy ugyan szem látomást. kezdene veszni, rea. álla kérésére., dom sebastien erre igen meg örüle, és az anya. ezt a jelt. szerencsés uttyára magyarázá. azután el butszuzának. sok köny hullatásal egy mástol. és anya, a hü álvaré gondviselése alá bizá. el válván egy mástol. dom Sebastien titkon lisbonában érkezék. és hajora üle, két hét mulva. elvir el indulása után,

Elvir pedig három holnapig érkezék indiában. és a vicé király udvarában érkezvén, mindenek nagy örömbé valának. dom baltazár pedig ezen a hiren igen meg ijede. és meg szomorkodék. mind azon által el titkolá. az udvara előtt. és nem tselekedhetvén más képpen. eleiben mene minden udvarával. dona Elvir pedig nagy tzifrán fel volt öltözve. hogy annál inkább tessék férjének. a mint is hogy, mindenek tsudálák az ő ékeségét, és szépséget

Dona Elvir pedig nemesi szemérmeséggel menván a férje eleiben. mondá néki. uram meg botsás. ha elődben merek jöni, parancsolatod nélkül, nem álhattam ellene az utánnad való ohajtásimnak. az erőtelenség a melyben voltam mindenkor. el jöveteleedtől fogvást, reménlteti velem. hogy a mely aerrel élsz, ugyan azon. nékem is hasznomra fordul.

Nem láttzik aszszonyom. felelé néki dom baltazár kedvetlenül. hogy az én távul való létem nagy kárt tett volna egészségemben. söt még azt gondolom. hogy a nyugodalom. és a magános élet, néked szükségeseb volt, mint sem az én jelen létem. ezek a boszontó szok igen meg sérték a vicé királynét. de azt el titkolá és a férje a kezit nyujtván néki bé vivé a maga házaban ót tsak magok lévén. elvir nem tartozkodhatá tovább magát nagy sirásra fokada. el keseredvén azon hogy a férje mint fogadta. esziben jutának, az el mult szomorúsági. és hogy még mit várhat. azért folyni hagyá könyveit. végtire mondá. hogy hagyatál volt el uram engemet.

miképpen fogadtál. meg érdemlettemé ezeket, és ezeket fogadtad volté nekem, nem azért jöttem ide hogy valamit a szemedre hányjak. hanem azért jöttem, hogy eszedbe juttassam hogy engemet szerettél. hogy betsületedet. meg érdemlem. és hogy elődben adgyam azt, hogy betsületedben jár, hogy egy olyan kevés esztendőjü aszszony mint én vagyok, ne legyen olyan sokára el válva olyan férjétől mint magad vagy.

Meg vallom aszonym. felelé néki dom baltazár, hogy tsudalkozhatom az ilyen szorgalmatoságodon. vagy igen meg változtál, vagy igen jól tudod magadot el titkolni, de én azt nem keresem hogy mi vagyon szivedben, te se visgállyad az enyimet, sokal jobban tselekedted volna ha az országban maradtál volna, mivel a volt azén akaratom: de onnét ki jöttél parancsolatom ellen, és hogy azt véghez vihessed, szükséges. volt. hogy azokat meg csallyad. akikre biztalak volt., az ilyen tselekedet. nem olyan ditséretes amint gondolod. és helyes gyanakodásra indíthatna engemet,

Mind azon által hogy azt el kerüllyed. légy itt engedelmeseb nékem, hogy ha haborgás nélkül akarsz élni azokal. atiszteletekel., a melyeket itt ígéred magadnak. ezekre. a szokra ki mene a házból. még reá sem tekinté. se feleletit meg nem várá.

Semmi nem boszszonthattya ugy egy olyan aszonyt aki mindent fel áldoz köteleségének, és a kinek a jó erkölcs igazgattya minden tselekedetit., mint ha láttya. hogy azokat ugyan a tarttya vétkeseknek. akiért azokat tselekeszi. a szerencsétlen Elvir érzé abban az orában hogy nagy szüksége volna egész bátorságára hogy meg győzhesse boszszonkodását, és hogy ne fordítsa olyanra gondolatit. aki jobban meg érdemlené. az ő hűségít, mint sem az ő hitit meg szegő férje. de kivetvén az elméjiből minden boszszonkodásra valo gondolatokat., el tekellé magában hogy minden igyekezetit arra fordítsa. hogy a férjít magához viszá téríttse. hogy magát szerettesse, és magais szeresse ha lehet. és hogy ezeket el kezdgye., üsmerettséget akara tenni az indiai fejdelem aszonymal.,

A még ilyen ártatlan gondolatokban foglalatoskodék. addig az irigy indiai leány nagy nyughatatlanságban kezde lenni el érkezésiért. fő képpen szépségiért. dom baltazár. el hagyván elvirt. beliza házában mene, akit nagy sirásban találá, dom baltazár. azt látván. nem tudá mit tsinálni. szánakodásában. és ez az ember. akinek a szive meg nem eset. egy igen szép aszonymnak. okos. és helyes keserüségin, ugy tették néki. mint ha a szivét által verték volna. hogy keserüségit látá. olyan szeretőjének. a ki erőszakos. és mérges volt. és akinek szeretete rendeletlen. valo volt.

Dom baltazár. lábaihoz borulván meg ölelé térdeit és mondá. szeretetre méltó beliza. mitsoda szerentsétlenség történt rajtad, hogy a természetnek oly szép munkáját kesergeted. kitsoda szomorítot meg tégedet. kész vagyok boszut állani éretted. ha kívántatik. arra esküszöm hogy életemet is fel áldozom éretted,

Beliza ezekre a szokra. ugy téteté mint ha meg tsendesedet volna, de mint hogy a szive olyan hamis. volt, valamitsoda szép volt személyiben, és nem akarván adom baltazár szivet másal meg osztani. azért minden modon azon. volt. hogy arra kénszeríttse, hogy mentené meg ötét Elvirtől. erre valo nézve. a szeretethez foglalván mesterséget a haragot, mondá néki szerelmes tekintetekel., tsak épen rajtad kel egyedül boszut állanom. tsak te egyedül gyalász engemet. és tsak egyedül. te tettél abban az állapotban a melyben vagyok, az én társam ide érkezé. ő itt abban a szerencsés állapotban lészen, a mely engemet illet, már te tsak ötét fogod tekinteni. és azon idő alatt. amelyben mindenkör tsak véle lészesz. az én napjaim. a sirásban. és a szomorúságban telnek el. és tsak a halál. veti végít kinaimnak. a melyet nekem készítesz oh kegyetlen. ne gondollyad azt. hogy én tsendeséget tekintsem az ő győzedelmét. ez a hancsár., mutatván azt a melyet az öviben hordozot. meg ment engemet attól, és az a vigasztalásom

lészen, hogy meg halván. nem lészek bizonyosága hálá adatlanságodnak, ezekre a szokra ugy téteté magát. mint ha ki akarná magát vonni kezeiközül, hogy véghez vigye a mit mondot: a lány dom baltazár ezen igen meg ijede. és el veszté egészen okosságát. és meg kapván ötet. meg ölelgeté. és azt fogadá néki, hogy elvirt gyüölné, és az ő jelen valo léte. néki is nehéz volna. és hogy ezt oly nyilván meg fogja nékie mutatni. hogy abban nem kételkedhetik. mivel ő mást nem szeretne. és tsak ő érette akar élni. hanem tsak arra kéri hogy néze meg hogy mint fog elvirel banni. és arra esküszik, hogy ha. azal meg nem. elégszik. ugy bánik véle. valamint ő akarja., erre az fogadásra beliza meg tsendesedék. fel tévén magában. hogy tsak hamar véghez is viteti, addig is azt kíváná töllé. hogy ő ne lássa a vicé királynét. és hogy annak semmi szabadsága ne légyen udvaránál.

Dom baltazár. erre semmit nem felele. de mindgyárt engedelmeskedék. és hivatván egy tisztit. meg parancsolá néki, hogy Elvirt távul szállittaná az ő házától. a kinek is meg volt parancsolva. hogy soha a házából ki ne mennyen engedelem nélkül, de mint hogy leányokat kellették melléje adni. meg engedé. hogy beliza maga adgyon ötöt a rableányi közül melléje, ugy hogy ő mindent meg tudhasson azoktol.

Ez így lévén. a szerencsétlen elvir. üsméretlen leányokat láta maga körül. a kiket még nem is érthette. jól, ezt a rendelést pedig nagy keményen vívék végben. de söt még attol avigasztalástól is meg foszták. hogy éleonorával lehesen. mivel dom baltazár meg izente néki, hogy mennyen ki az udvartol, és a leg fővebik rab leány legyen helyette. eleonora tsak nem meg hala keserüségeben. és az elvirtól valo meg válása igen keserves volt de kételen volt enegedelmeskedni.

A vice királyné rabságban volt a maga udvaraban. olyan emberek és leányok. szolgálták és örizték. a kikben egész hitele volt belizának. ez a jó erkölcsü aszony békeséges türeisel szenvedé mind ezeket. nem akarván. hogy azt mondhassak, hogy leg kisseb panaszt is tett volna a férje ellen. de söt még azon igyekezék. hogy a kegyeségel hozhassa viszá. erre valo nézve. meg érteté. a leg főveb rab leánnyal, hogy az irás nem volna meg tiltva azért keri hogy adgya meg levelét a vicé királynak. ezt a leányt thamárnak hitták, és ha rab leány volt is. de sokal nemeseb természet volt benne. mint sem belizában. noha fejdelem aszony volt.

Az Elvir szépsége, kegyesége. és szomorúsága anyira meg hatotta volt szivét. hogy igen meg szerette. és hozája kívánta magat kötelezni. de megintlen. üsmervén jól. a beliza természetit. igen el kellették néki titkolni az Elvirhez valo hajlandóságát. mivel még az is meg volt néki hagyva hogy durván bannyék a vice királynéval. semmi szabadságot nem adván néki. élete el vesztése alat. azért az elvir kérésire nem tudta mit felelni. mind azon által. kedvit akarván tölteni veszedelem nélkül. mondá néki. hogy arra szabadságot kérne. belizától. mivel anélkül. a levelet el nem viheti. erre Elvir nagyot suhajta, és thamar belizához mene. akinek tudtára adá hogy mit kívánna tölle a vice királyné. én aszszonyom mondá néki. el nem vettem a levelet. elsöben a te parancsolatodtol vártam. de még azt is tudtodra adom. hogy mit gondolok én ez iránt. én nekem ugy tertzik hogy néked igen szükséges meg tudnod hogy mi lesz a levelben. az én tanátsom a. ha jóvá hagyod. hogy had irjon. és minek előtte meg adgyam a vicé királynak. elsöben néked meg mutatom., hasonloképen bánom a válaszal is. és azokbol meg láthatod mit kel tselekedni.

Ezt a tanácsot beliza igen jóvá hagyá. és igen kíváná látni. az elvir levelét, azért parancsolá thamárnak. hogy soha egy levelet se adgyon meg Dom baltazarnak. minek előtte ő hozá nem vitte volna, de mindenek. felet elvir meg ne tudgya. hogy ő a leveleit el olvassa. arab leány mindeneket meg ígére neki, de olyan szándékal. hogy meg ne tarttsa ígéletit, és elvirhez menvén. de a választ tsak akor mondá meg. mikor le feküt volna, mert olyankor tsak egyedül volt véle. és nem akará hogy a többi meg halyák. mikor atöbbi fekünni mentenek, ő az elvir

agya mellé térdepelvén, mondá, mindennek másnak aszszonyom. meg esnék a szive belizánon. és a vicé királyon kívül. a te állapotodon, ezek szabadok, és nagy nagy familiából valok. de igazságtalanok és kegyetlenek, én pedig rab lévén. a szivem szánakodo, a te szerentséltenségedben én részt veszek, de ide okoság kívántatik. és igen nagy vigyázással kel el titkolni ahüségét a melyel akarlak szolgálni, azutan mind elé beszéllé néki. hogy mit vegeztek volna el belizával. a levelei iránt.

Mit art a tenéked. ha beliza láttya leveleidet tsak a vicé király olvassa el. soha belizáról emlékezetet ne tégy, semmirol egyébről ne panaszkodgyál. tsak rollam. és az én durva tselekedetimről. de söt még. kérjed, hogy vegyenek el engemet mellölled. és annál inkább itt hagynak. és inkább meg mutathatom hozád valo hüségemet. ha a leveledet el vettem volna a beliza hire nélkül. mindgyárt azt gondolta volna hogy kedvedet akarom keresni. engemet meg büntetet. és el ütöt volna mellölled, de így hitelt nyertem magamnak előtte, és nagyobb dolgokban is szolgálhatok neked.

thamár ha még tovább beszélt volna is, de elvir félben nem hagyatta volna. véle, mint hogy nem várhatta ezt a vigasztalást, azért anyira el tsudálkozék rajta, hogy sokáig. kellették. halgatni. szemlélni is kezdé a rab leányt, hogy ha nem láthatnaé valamit olyat az ő szemeiben ha az a külső jószág. nem fedezné el valamely árulást. de mint hogy a rab leány mind iffiu, mind rendes ábrázatu volt. és hogy vidám orczával beszéllet néki. nem úgy mint rend szerént. azért nem annyira kételkedek benne.

Mind azon által mondá néki. talám probalni akarsz engemet, olyan nehezen hihetem el. hogy belizának. egy kedves szolgálója. valamely részt vegyen az én szomorúságimban, valamely nehezen hihetem el a mit mondasz., valo hogy semmit olyat nem látok benned. a miért gyanakodhatnám, de a mitsoda állapotban vagy. beliza mellet, ameg nem egyezik beszédidel. és nem tsuda. ha abban kételkedem. de akar mely szándékban légy. az én szándékom nem a hogy beszéllyek rolla levelemben. azért oda adom néked leveletem. akár hová vid azután nem bánom, tsak a férjem kezihez jusson.

Aszszonyom, felelé erre thamár. én azt jól tudtam hogy ilyen hihetetlenséggel lész hozám. én nekem vagyon abban modom. hogy azt el hagyassam veled. és tsak akkor hidgy beszédimnek, a midön meg látod. hogy azt tselekeszem, a mit mondok, de mindenek felet irj a mint mondtam., erre fel kele mellölle. és le fekvék, a szép vicé királyné. pedig a háláadásban tölté el egy részit az éttzákanak., hogy nyomoruságában. az a segittsége lett néki. és azon is gondolkodék. hogy mit irjon hit nélkül valo férjének.

A midön fel ebrede. thamár mindent vive néki. a mi kívántatot hogy irhasson. és mondá. irj addig a még tsak magunk vagyunk. mivel tsak hamar belizához kell mennem, Elvir meg irá a férjének igen kegyes szokal. hogy igen bánnya hogy kedvetlenségiben eset azért. hogy melléje jöt. kérvén botsása meg azt néki. mivel azért tselekedte. hogy semmi hirit nem halhatta arra is kéri hogy legyen szembe vele. mivel a néki leg nehezeb. és úgy könnyebben is el szenvedí athamár illetlenségeit. kéri mind azon által. hogy azt visgálya meg. hogy olyan familiából valo. a melyért. olyan illetlenségeket. hem kellene néki szenvedni. el végezvén levelit azt fogadá néki, hogy akár mint bányék véle. de ő soha azt el nem mulattya. amivel néki tartozik.

A levelet bé petséltelvén, oda adá thamárnak. a ki is mindgyárt vivé belizának. ez a fejdelem aszszony nem látván semmit is olyat alevélben. maga meg adá dom baltazárnak, és azon örüle, hogy thamár. oly jól véghez vinné parancsolatit, dom baltazár. pedig alig olvasá el alevelit. hogy viszá adá belizának. mondván, én nekem. minden szeretetem, gyönyörüségem tsak te benned vagyon. azután meg tiltá thamárnak hogy többbe levelet neki ne vigyen.

Ez a kevély fejdelem aszony. igen örült magában hogy kívánsága szerént valo állapotban látta a dom baltazár szívét. az udvarnál pedig csak a sok táncz, és vendégség volt azt pedig csak az ő tiszteletire tselekedtek. világosságra tévén mind egyike, mind a másika vétkes szereteteket; semmit el nem titkoltanak az udvar, és a nép előtt. azonban pedig a vicé királyné suhajtozot a rabságában. nem lévén mas vigasztalása. hanem csak a melyet thamár adot néki. a kinek is mások előtt,. keményen kellett magát hozzája viselni.

Egy holnapja volt már. hogy Elvir oda érkezet, és rabságban volt. de az alat semmi képen a férjít meg nem nyerheté. se az ő szeretetének leg kisseb jelét nem látá. azonban pedig. az irigy beliza látván. hogy békeséggel szenvedné nyomoruságát. és hogy annak élete. meg akadályoztatná az ő kívánságát. el tekéllé magában. hogy azt az életet is el venné tölle. minden uton modon.

A hit nélkül valo dom baltazár. szintén olyan unalomal lévén. az elvirel valo házaságában., csak éppen az emberi tekintetért. ne állá azokra a modokra. a melyeket beliza minden nap eleiben adgya vala néki. hogy attol meg szabadulhason, mondván. hogy veszedelemben forogna. ha meg találnák tudni. hogy halálát okozta. beliza pedig ezeket igen gyenge menttségeknek találván, azon gondolkodék. hogy mi formában ronthassa el ezeket is. erre valo nézve. olyan szomorunak tevé magát. hogy a mulattság a melyet dom baltazár szerzet néki. nem hogy azt el üzte volna, de még meg nagyobította. dom baltazár. ezen igen meg ijedvén. szüntelen azon sürgeté. hogy mondaná meg néki az okát szomorúságának. bizonyságul híván. a menyet. és a földet, az ő hozzája valo. hü szeretetiről. mind ezekre az álnok beliza. csak a sok köny hullatásokal felele, kénszeritvén arra. hogy szeresse ötet. egy soval. az ő beszélgetések. egyiknek. csak a sirásából állot. és a másikának esküvéséből. beliza látván hogy mitsoda nagy keserüségben volna érette, úgy téteté magát. mint ha már a nyavalya erőt vett volna rajta., az ágyra. döle, mínt ha mindgyárt meg halna. dom baltazár azt látván. reszketve melléje fut. minden mai nagy dolgait el hadgyá és sok illyen illetlen tselekedetekel. a melyek meg nem egyeztenek rendével, akará néki meg bizonyítani. hogy az ő élete együt jár az övével, akor beliza mint egy haldoklo formára. néki nyujtá kezét. és mondá. nem uram. nem. én nekem kel meg halni egyedül. hogy eleget tegyek avétekért. a melyben az én kevélységem ejtet engemet., méltónak gondolván magamot szeretetedre. dona Elvir arra méltob nálamnál. mivel ő él, ennekem pedig meg kel halmom. de ha méltob is. nem azért hogy tégedet inkább szeretet volna. mivel azt nekem meg vallottad. hogy soha sem szeretet, oh! monda néki. egy néhány köny hullatással ki szerethetne úgy tégedet. mint a szerentsétlen beliza. ugyan eza nagy szeretet is téssen engemet a koporsóban., te egészen enyim nem lehetz. és én nem élhetek. ha tied nem leszek. az Elvir halála szükséges hogy belizának adhassad magadot. a beliza halála is szükséges. hogy viszá térhes Elvirhez. az igasságos dolog. uram. hogy én áldoztassam fel. boldog volnék, hogy ha az én halálomal szerentséssé lehetnél,

Mitsoda szok valának ezek egy olyan embernek. a kit gyötröt a szerelme. ugyan ezek meg is haták dom baltazárt. valamint a kegyetlen beliza azt ohajtotta, ah! már esok aszszonyom, fel kiálta dom baltazár. ha azal meg lehet menteni eletedet., hogy néked áldozam az elvirét. akezedben adom. vid végben akaratodot. parancsoly. minden inkább veszen el. mint sem az én fejdelem aszszonyom. mely kedves előttem ez a fel indulatod. mondá beliza. és emeg hoszabithatná napjaimot, ha olyan igazán valo volna. mint a mely szerelemel valonak láttzik lenni, mit kell hát tselekednem kérdé dom baltazár, hogy meg bizonyítsam néked, a kell. felelé beliza. hogy had ream elvirt. hagyad jóvá szándékomot. segits annak végben vitelében., és tégy szerencsésé engemet. engemet el vévén. dom baltazár. olyan vak szeretettel volt ehez a fejdelem aszszonyhoz. és az ő szeretete olyan ellenkező volt az okoságal. hogy mást nem tekintvén. csak azt hogy kedvit kereshese. és szeretetit meg bizonyithassa. mindenre rea állá. ujontában meg esküvén néki. hogy jóvá hagyja tselekedetit. és segiteni is fogja ha kívántatik, a

kegyetlen beliza. örömel. és hizelkedő szokal meg köszöné néki. és a sok. helytelen ölelgetésivel. anyira vivé. ötet, hogy dom baltazár az elvir haláláról. oly könnyen beszélt véle, mint ha valamely játékról beszéllet volna

De az alat. amég arra bizonyos utat modot keresnek vala hogy el veszesék elvirt, magok veszedelmek nélkül, a menyek. akik néki gondgyát viselték, segítségire vivék azt, a ki vigyázot az ő életére. mivel dom sebastien. a ki ő utánna ült volt hajora, jó szele lévén, tsak hamar elvir után érkezet goa varosaban. aki is álváréval. egy üsmeretes sidohoz szálla, aki rabokkal is kereskedet., dom sebastien tudván hogy az olyan embereknél az haszon keresés leg elől jár, azért az aranyait kezdé előtte villogtatni. és azután böv ajándékal. arra kénszeríteni. hogy el rejtene ötet házánál, mind addig még meg látnák hogy mit kellene tselekedni.

A sido látván hogy mitsoda hasznos volna neki a vendége. valósággal hozzája adá magát. és meg igéré hogy mindenekben szolgál néki, mint hogy a sidó drága köveket is kereskedet, és azért. mind a vice királyhoz. mind belizához gyakran járt, azért dom sebastien. arra kéré. hogy tudná meg mind azt valami történt volna dom baltazárnál. a vicé királyné el jövetelétől fogvást, és hogy mi képpen elnek egymásal. ezért nem volt szükséges hogy a sido ki mennyen házárol. mivel ha azt az egész város tudta. ő néki inkább kellett tudni. mivel gyakorolta. a vicé király udvarát. azért mindgyárt is elé beszélle néki. hogy fogadta a vicé király dona elvirt, és hogy bánt véle, elé beszélle fogságát, hogy mitsoda személlyeket tett melléje, azt sem felejté el. hogy a dajkáját is ki üzték. az udvarbol.

Dom sebastien mind ezeket irtozva halgatá. de mint hogy azt el vegezte volna magában. hogy semmit olyat nem tselekeszik a mi veszedelemre tehetné elvirt. azért meg tsendesedik. és kérdé a sidotól. hogy ha nem találhatná fel azt az aszonyt. akit udvartól ki üztenek. a sidó felelé. hogy a néki könyü volna. mivel az az aszszony nála kereset volt. szállást. de mint hogy a nem lehetet. égy üsmerőjéhez ment lakni. dom sebastien erre mindgyárt kéré asidót, hogy estvé. hiná hozzája azt az aszonyt, a sido mindgyárt el mene. és mondá eleonorának., hogy valamely nagy dolgot akarna néki mondani. azért kéri hogy jöne hozzája. éléonora remélnvén. hogy valamely vigasztalásra valot mondana néki, el mene véle., akit is a sido a dom sebastien házában vivé., dom sebastien mihent meg látá hozzája futa. és meg ölelé. eleonora ezen el tsudálkozék magában, de fel fedvén orczáját. és reája vetvén szemeit ő is ölelgetni kezdé. és bövséges köny hullatásokat ejte örömeben. ah! uram. mitsoda tsuda által veszem a menyből ezt a váratlan vigasztalást, oh' kedves éléonoram felelé dom sebastien. én neked igen keveset adhatok, söt még azért jöttem, hogy tölled várjam avigasztalást. eleonorának ezekre, esziben jutván az Elvir sok szerentsétlenségi. tsak köny hullatásival felele. a sidonak esze lévén gondolá hogy mind ezekben lehet valami titok el rejtve. és hogy dom sebastien valamely nagy okból kíványa magát el rejtteni, és talám. a vicé királynét is tekintené; azért. látván hogy együt akarnának bcszélgetni, szabadságban hagyá őket. alig mene ki, hogy eleonora kérde dom sebastientől. hogy mit keresne. olyan helyt. ahol veszedelemben volna.

Ez a hü szeretője Elvirnek mindeneket igazan meg monda neki, és a többi közöt. hogy mitsoda rettegésben volna. az Elvir élete felöl. meg valván néki azt., hogy az ő szándéka a volna, hogy valamiképpen be színelye magát a vicé király udvarában, hogy Elvirt meg segíthesse. vagy hogy ötet ki vegye a fogságból. ha lehetne, eleonora ennek egy részit jóvá hagyá. de azt nem jóvallá hogy a vicé király udvarában mennyen. nem az ő udvarában lehet hasznára Elvirnek, ót semmit nem tudnál meg. amit meg kellene tudni., és még talám reád is üsmernének., és mint hogy minden szándékod tsak hogy a vicé királyné életére vigyáz, az én tanácsom a volna. hogy valami formában ály a beliza szolgálattýára, minden tanácsok, végezések. ő nála mennek végben, ugyan azö parancsolattýából viszik is azokat végben. nagyob része a beliza rabjainak, Elvir mellet vannak. ezek minden nap hozzája mennek. és

számot adnak néki mindenről. és ezeknek parancsolja. hogy mint bánnyanak véle. a lágy dom baltazar. tsak az ő akarattyán jár. a sidó isák. a kinél vagy szálva. sokat szolgálhat néked. ő igen bé jár belizához. aki sok titkos dolgokat is biz reája. őt nem lévén üsmeretes. reád sem üsmérnek. mindent is ki tanulhatz. üsmerettséget vetvén a rab leányokal. kik elvir mellet vannak. és akik jönnek s'mennek. a vicé király udvarából. a fejdelem aszony udvarában. de mindenek felet. azt jovalom hogy barátságot tégy abeliza kedves rab leányával., és akit thamárnak nevezik., ez Elvir mellet vagyon. és feje a többinek. de még gondolom hogy a könnyü léssen. mivel már egynehány szor elöl találván. mikor senki sem láttya. nekem mindenkor integet. de én. láttatlanná tettem. félttem hogy el ne árullyon, de már melléje megyek. mihent meg látom.

Dom sebastien. igen helyesnek találván. az eleonora tanátsát. azon kezde gondolkodni hogy mi modon mehetne a beliza udvarában., azt találák fel. hogy erről. a sidotol kellene tanátsot kérni. és bé is szollitták. akinek dom sebastien így szolla. haszontalan volna előtted el titkolnom. hogy igen nagy okok visznek engemet arra. hogy jól végire menyek. a vicé király. és a beliza szereteteknek. hogy pediglen azt jobban ki tanulhassam. és veszedelem nélkül azt magam meg láthassam. a te segitsegedhez folyamodom. hogy engemet abeliza szolgálattyára tégy. és tégy néki olyan ditséretet felöllem. hogy én mind hasznos. mind szükséges lehetek néki. sok dolgokban de ugy el akarnám. magamot változtatni ha lehetne. hogy egy lisbonai portugallus se üsmérhetne meg engemet., ha nekem ezt a szolgálatot végben vihetet. légy bizonyos holtig valo hálá adásomban. a sidó mint hogy már meg próbálta volt. adom sebastien böv kezüségit. azért nem kételkedék ígéretiben., a sidó, mind hüségére, mind titka meg tartására ígervén magát. monda hogy a mit kíván. a könnyü dolog, mivel. azon atartományban. olyan fü terem, a melynek a leve, a fejr bört. feketére festi. és oly igen meg változtattya az ábrázatot. hogy még álvaré sem üsmerné ötöt meg, ha nem tudná. és illyen formában. belizához. viszi, mínt olyan rabot. ki néki sokat szolgálhat.

Dom sebastien ennek igen meg örüle, annál is inkább hogy az indiai nyelvet jól tudta. mivel nagy famaliabol lévén, azollyanok meg tanittyák. avégre. hogy ha nagy tiszttségekre talállyák őket el küldeni indiában. hogy ne legyen szükségek a tolmácsra,

Nem akará tehát tovább halasztani azt a titkos változást., a melyről a sidó szollot neki. azt mindenek tudgyák. hogy indiában böv az olyan fü, a melynek aleve oly igen meg hattya a bört. hogy a természet szerént valo színét el veszi, és feketévé teszi, illyen tsalárdságal. igen élnek az oda valo kereskedök, kik rabokal kereskednek, mivel őt a ki legg feketéb. a legg szebb, éléonora pedig azon kezde törödni. hogy lehetne dom sebastient azután ismét fejrét tenni. de a sidó erre mondá. hogy volna néki olyan vize, amely az orczát ismét meg fejríttyi. a mikor akarja. emeg vigasztalá eleonorát.

A sidó azonnal hoza olyan füvet. azt meg töré. kifacsará, és a levivel meg kené dom sebastient. a ki is a leg fejréb emberből leg feketéb szerecsenné lön. ez annyira is meg változtatá ötöt. hogy se eleonora. se álvaré semmiképen nem félték, és ez a hü szolga semmi némü állapottyában az urának. nem akarván tölle meg valni. ő is meg festeté magát, hogy véle lehessen. imár tsak a volt a kérdés hogy menyenek belizához. a melyet még ígéré nekik más naprá a sidó, azután. dom sebastien és eleonora. magok közöt el végezék, hogy egy másnak. mindent tudtára adgyanak, és a sidó házához gyüllyenek esze, azután meg válának egy mástol.

Noha mind ezek nem láttzottanak is valamely nagy dologra menni, mind azon által dom sebastien igen nagy örömben volt, látván hogy közeleb lehet Elvirhez. és minden orában halhat valamit felölle., olyan nagy reménség is szállá meg azö szívét. hogy annak ambár okát nem tudhatta is. de a néki tettzet.

A valóságos szeretet hamar meg ijed. és magának könnyen hizelkedik. egy semmi kétségekben ejti. és egy semmi meg vigasztalja. dom sebastien is örömel gondolkodot azon, hogy valamit akkor tselekeszik. azt mind Elvirért tselekeszi. és noha az ő tselekedete masnak ok nélkül valónak tettet volna is. de ő néki a szükségesnek láttot lenni. Eleonorának hasonló gondolati valának, és úgy tettet néki. hogy már nem félhetné Elvirt. mivel dom sebastien goa városában volna. azért nagy tsendeséget is érze szívében. hanem tsak a volt az elméjiben., hogy mi képpen beszélhessen thamáral. hogy meg láthassa miért integetet néki. eza jó rab leány pedig vévén észre. hogy Elvir nem volna tellyes bizodalomal hozzája. ő pediglen azt egészen meg akarván nyerni, azt tette volt fel magaban hogy eleonorával. beszéllyen. és irason véle az aszonyának. a kinek az had légyen valamely kevés vigasztalására. ugyan ezen okbol is integetet eleonorának, de látván hogy nem felene néki. azon igen meg szomorodék. úgy anyira hogy még elvir is észre vette szomorúságát.

Elvir pedig azt nem magyarázá úgy a mint kellett volna, hanem annak más okát adá. és még inkább meg tartoztatá magát thamártol. ennek a leánynak pedig igen éles elméje lévén, által látá az Elvir gondolattját, és meg akarván nyerni hitelét. tellyeségel. feltévé magában. hogy minden uton modon tsak fog eleonorával beszélteni, más nap. éppen azon a napon. amelyen dom sebastient belizához vitték. és a városra mene. hogy eleonorát valahol elől talállyá.

Mint hogy eleonorának is. hasonló szándékja vala. öis ki mene az udvar felé hogy láthassa thamárt. mint egy egy mást keresék. tsak hamar meg is találák, és egy máshoz közelgetvén. eleonora mondá. úgy tettik mint ha akartál volna velem beszélteni nem tsaltamé meg magamat, vagy lehetőké valami hasznodra? igen is lehetz felelé thámár. hogy meg bizonyithassam a vicé királynénak. hogy olyan hü vagyok hozzája mint magad. az ő nyomorúsági meg hatoták szívetem; belizát tsak kételenségből szolgálom. az ő szeretetét. utálatoságal tekintem. és akár mely veszedelmes légyen. szívében ilyen gondolatot tartanom, de azt el nem tagadom előtted, és hasznodban jár., hogy azt el titkollyad. én mindenekben kivannék szolgálni Elvirnek, de mit tsinállyak azért., hogy ha nem tudhatom a szive titkát, és hogy tudhatom azt meg, ha nagyob bizodalomal nem lesz hozzám., tenéked kel hát okos eleonora bizonyásgot tenni néki az én hozzája valo hűségemrol. tselekedgyed had legyen az a vigasztalása. hogy vehesse leveledet., írj néki. ad ide leveledet és válasz hozok reája. akkor mindenitek meg fogja látni. hogy hihettek a hü thamárnak., ha szinte igazságal nem beszélsz is hozzám mondá éléonora. de meg tselekeszem a mit kívánsz. mivel a természet szerént valodolog. hogy meg irjam annak, a kit fel neveltem. hogy mitsoda keserúséget szenvedek tölle valo távul létemért. és hogy már többet nem tselekedhetnek velem. a mit tselekedtek. de hol talállyalak. hogy a levelet oda adgyam? thámár gondolkodván egy kevésé. felelé. keresd fel az sidot isákot. ötet mindenek üsmerik. ad oda néki, beszéllek én véle. az iránt. Isten hozád. tovább nem beszélhetünk egymásal, ne hogy valaki egy másal kapjon. és el válának egy mástol. eleonora örüle azon hogy a sidot isákot nevezte volna néki. és a szállására mene hogy irjon Elvirnek, thámár a beliza udvarában érkeztvén. őt találá isákot. a két rab legényel, aki várta hogy belizához mehessen., thamárnak pedig meg akada a szeme a rabokon. és jól meg tekintvén őket. mondá a sidonak. tsak lassan. e mindenik szép két szerecsen. hol vetted őket. és mit keresnek it. isák, hogy még thamárt jobban hozzájuk hajoltassa. monda néki. szep thámár. e mindenik érdemes legény, ezek. a musikát tudgyák. sok nyelveken beszéllyenek, és leg iffiabik igen jól tud. serbet. és a csokoládé tsináláshoz. mint hogy tudom hogy a fejdelem aszony az ilyenekre igen reá vágy. azért jöttem volt. hogy segits magad is. had vegye el őket töllem. ezért az ajándékert. egyebet nem kérek. hanem hogy szollyon mellettem a vicé királynak, hogy fogja pártomot a kereskedésben. igen oltson adod őket felelé erre thámár. nevetve. úgy tettik nem lesz szükséges hogy szollyak mellettek. az ő szép termetek.. szollanak mellettek. de isák. ha azt akarod hogy én is szollyak mellettek. szolgálly nékem is

egy dologban., egy személynek akarnék írni gyakorta. és válaszát venni., tselekedgyed azt. hogy ved el az ő levelét és ad ide nekem, de titkon. te már hozzá szoktál. az ilyen szolgálathoz. és nem tsudárod. ha nekem is legyen valamely titkos dolgom. isák mindgyárt fogadá néki., gondolván. hogy öis fog szolgálni a két titkos szerezcsennek., azonnal tudtára adák hogy bé lehetne menni a fejdelem aszonyhoz. thamár egyedül bé mene, és minek utánna sokat beszéllet volna néki Elviröl.. igen kezdé ditsérni. hogy mitsoda ajándékot akarna néki adni a sido. ez a kegyetlen fejdelem aszony. mindgyárt azt gondola. hogy az két új rab. hasznos lehetne. az ő szándékára. parancsola hogy hinák eleiben; mihent meg látá őket. mindgyárt meg tették mindenik neki. és mondá a sidonak. hogy mindenikét bé veszi szolgálattyában. dom sebastien. már a fejdelem aszony szolgálattyában lévén. olyan szolgálathoz. hogy néki csokoládét készítsen. a sidó pedig minek előtte el hagyá őket. elejekben adá hogy mi képpen kellene thamárnak kedvit keresni. de aző letzkéje nem volt szükséges. mivel. a természet jób letzkét ada erre álváreának, hogy kedvit talállya, mivel alig látta meg. ezt az iffiu rab leányt. hogy rabjává lön néki. és hasonló szeretettel kezdé lenni hozzája, mint a melyel volt dom sebastien elvirhez. thamár is hasonló hajlandóságot kezdé hozzája érezni., noha annak előtte, inkább szerette. a fejéreket. mint sem a feketeket. de el nem kerülheté azt. a kinek rendeltetést volt., de mint hogy igen okos volt. nem akará magát mindgyárt meg gyozetni. és elsőben. meg akará üsmerni azt a két szerezcsent. dom sebastien. kedvit kezdé keresni. és arra kéré hogy oktattá meg ötöt. mind arra. miben kedvit találhattya a fejdelem aszonynak., thamár ezt meg ígéré, és elvirhez mene. a kinek elé beszélle az eleonorával való beszélgetésit., és hogy minden nap híré fogja néki hallani. minden veszedelem nélkül. aszonyom ezt a modot gondoltam ki arra, hogy hozám való hiteledet meg nyerhesem. és ha arra alkalmatosságot talállok. hogy veled szembe juttassam. azt sem mulatom el.

Elvir igen kedvesen vevé thamárnak kedv keresésit. aki is más nap meg adá néki az eleonora levelét. és ezel meg mutatá hozzája való hűségit amint is hogy Elvir nem kételkedhetvén azután hűségében. és igazságában. olyan barátságában vevé ötöt. hogy az eleonora leveleit meg mutatá néki. és idővel minden szerentsétlenségit meg mondá neki. a jó szivü thamár ezeket nem halgathatá köny hullatas nélkül. és aző szánakodásáért oly kedves lön a vicé királyné előtt. hogy minden gyönyörösége tsak a volt azután, hogy minden titkait néki ki mondhatta. thamárnak nagy kedve lévén keresztényé lenni., és remenlvén. hogy az elvir atyafiai meg halván lisbonában. hogy mit szenvedne. azon fognak igyekezni hogy ki vegyék a veszedelemből. azért. még előre arra kéré elvirt. hogy had mehetne el véle. mikor el hagyná goa városát. dona elvir örülvén aleány szép indulattyának. meg ígéré neki. noha nem látta. mi formában lehetne a meg.

Azonban. pedig eleonora minden nap irt a vicé királynénak. és válaszát is vette. asidó által, dom sebastien pedig igen meg hagyta volt néki. hogy semmi emlékezetet ne tegyen felölle a levelében. azért nem is irt felölle, ez a két új rab. anyira meg szereteték magokot a beliza tselédivel. hogy mindenik nagy barátságot mutatának hozzájuk. thamár. pedig. aki gyakorta beszéllet. vélek. nem leheté néki el kerülni. hogy nagy tisztelettel ne lenne dom sebastienhez de álváreával nem tartoztatá meg anyira magát. és az ő vig természetiért, nagyob barátságban esék. mint hogy pedig thamár tsak azon igyekezest. hogy vicé királynénak kedvit találhassa, és hogy beliza igen ditsérte. a csokoládét. a melyet dom sebastien főzöt neki, esziben jutot. hogy meg kostoltassa. Elvirel. egy szer atöbbi közöt. magánoson lévén álváreával. mondá néki. nevetve. ate társadnak olyan fejdelmi ábrázattya vagyón. hogy nem mérek véle szollani mikor akarnék. azért tégedet kérlek, hogy szoly néki, had tsináyon olyan Csokoládét mint a fejdelem aszonynak, a vicé király udvarában vagyón egy jó akarom. azt akarnám meg vendégleni véle, arra nincsen szükséged. szép thamár. felelé álvaré hogy az én társamot másal kéresem arra, mivel ő azt nagyob gyönyöröségel meg tselekeszi éretted. mint sem gondolod. de engemet is,

mondá néki. miért nem fordítasz valamely szolgálatodra.? nem volnéké én hozád olyan hűségel mint a sidó isák, thamár el hűle ezekre a beszédekre., hogy hogy, felelé néki. isák engemet el árult? nem felelé álvaré, és mint hogy meg kel néked. mondanom atitkomot. én tégedet tisztellek., és reád nem nézhettem szerelem nélkül, se nem szerethetlek. hogy ne félttselek. én azt meg sajditottam hogy isák néked levelet hordozot. én néki ez iránt szollottam. ő üsmervén engemet meg vallotta hogy ki levelei azok., én nekem könnyeb mint önéki. hogy neked meg adgyam a leveleket., éléonora, magais meg irja neked. hogy egész hitellel lehetz az én társamhoz. és hozám, olyan dologrol beszélsz. felelé erre thamár. és ugy elegyitted aközi szeretetedet. hogy nem mutathatom meg néked haragamot. arra pedig akor fogok néked meg felelni. amidön meg mutatad nékem, hogy meg felelhetek. minden tartalék nélkül. ezekre el hagyá ötet. és elvirhez menván. tudtára adá néki hogy éléonora. üsmerettségben volna. a beliza uj rab legényivel. és álvaré meg jelenté dom sebástiennek. a thamáral valo beszélgetésit.

Illyen állapotban valának adolgok. amidön. amint meg mondám beliza el végezte volt hogy dona Elvirt el veszesse. és a vicé királyt is arra kénszeritette volt hogy rea állyon. egy nehány napal az előtt. hogy el végezték volt miképpen vessessék el, eleonora meg irta volt a vicé királynénak. a dom sebastien akarattyából,. hogy a sido isák. hozája hűségel volna. és a két szerecsent, azért tette volna beliza mellé, hogy segítsék athamár jó szándékait, és ne kételkedgyék benne. ez a rab leány észre vévén. hogy a beliza betegsége. tsak tsalárdság volna. és gyanakodván hogy azon hogy valamely nagy dolgot akarna véghez vinni. meg jelenté álvarének. hogy mitől tartana, dom sebastien pedig annál nagyob szorgalmatoságot mutatá belizához. hogy valamit meg sejdithessen szándékában ez a szorgalmatoság anyira meg tették belizának. hogy ötet választá. annak végben vitelire. és el végezvén dom baltazaral. hogy meg étessék elvirt, azt gondolá, hogy a jobban meg nem lehetne mint a csokoládéban, mivel beliza minden nap ivut csokoládét. hogy ha pedig ugy talalna történi. hogy valamit észre vennének. könyü lesz néki a rab legényt fel áldozni. és tsak ötet vádolni azal, mint hogy tsak ő főzné egyedül a csokoládét. az okosság nem követi rendszerént avétket. és ugy tettzik mint ha. az Isten rendelése. meg homályosittaná azoknak gondolatit. kik azt követik. azért hogy meg ne láthassák. okoskodásoknak fogyatkozását.

Beliza. nagy türhetetlenségel várván. az Elvir veszedelmét. magának nem ada anyi időt. hogy mindeneket jól meg vizsgálna, és tsak a maga gondolattyát tekintvén. hivatá dom sebastient, és különös házban vivén. mondá néki. Zelim, ate hozam valo jó szolgálatodért. egész hitellel vagyok hozád, ate szerencséd bizonyos. hogy ha engedelmeségel viszed végben akaratomot. és ha a titkot meg tartod. esküdjél meg Zélím nekem. elsőben. minek előtte meg mondgyam szándékomot. dom sebástien vévén mindgyárt észre hogy miben volna a dolog. fel fogadá néki. hogy mindenekben fog néki engedelmeskedni. beliza ezen meg örülvén, mondá néki. ihon végy ebből a porból, a keziben adván. egy kis arany skatulyát. és vessed a csokoládéban holnap. és magad elviszed oda, ahová thamár fog tégedet vezetni. mindenek felet. vigyaz hogy bé vegye az, akihez küldelek, mind ezeket tarttsad titokban. és légy bizonyos. igen nagy jutalomban.

Dom sebastien el hitetvén magával. hogy thamár. egy értelemben vagyon belizával, és hogy a vicé király néhoz fogják ötet vinni. azért mindgyárt is magára vállalá ezt a rettentő dolgot. azért hogy azt meg gátolhassa. és minden igérvén a fejdelem aszonynak. a skatulyát kezéből el vevé. és nagy örömbé hagyá. alig mene onnét ki. hogy a sidohoz szalada. és mindgyárt hivatá éléonorát. a kinek mindeneket meg beszélle. és mondá néki, hogy mindgyárt írna Elvirnek. és adná néki tudtára mitsoda veszedelemben forog. és hogy ne innék a csokoládéből, a melyet thamár adatna néki a belizá rab legényivel, eleonora ezeket irtozva halgatá., és hamarsággal ira, áldván a menyet., a ki goa városában vitte volna dom sebastient. isák vevé alevelet és

thamárnak vivé, a ki is mindgyárt dom sebastien után. ment volt bé a fejdelem aszonyhoz. azért kellett várakozni a sidonak. mihent beliza meg látá thamárt. nem titkolható el néki örömét. és meg ölelvén mondá. kedves thamárom., a te fejdelem aszonyod holnap. kivant örömeben lészen. azután parancsolá néki, hogy vinné zelimet dona elvirhez. hogy csokoládét adgyon néki, ezekre a szokra tsak nem el hala thamár. és mint hogy beliza. többet nem monda. néki, azt gondolá hogy talám zelim nem tudná egészen. hogy mit biztanak reája. ő is örömet kezd mutatni a fejdelem aszony előtt. de alig mene ki a házából., hogy a sidó alevellet oda adá néki.

thamár hogy dom sebastienel beszélhesen mindgyárt a sidóhoz mene, meg örüle hogy őt találá éléonorával egyut, de nagy keserü halgatásban találván őket, gondolá. hogy ők is azon nyughatatlanságban volnának valamint ő. de a zelimet amitsoda állapotban látá, azon anyira el tsudálkozék hogy meg állapoték egy kevés ideig az ajtóban., az ajtó pedig nyitva lévén. thamár. azon bé mehetet. hogy ők. meg nem hallották, dom sebastien a kereveten ült, a fejét akezére hajtotta, és úgy hullatta könyveit. éleonora pedig által elleniben ült: a szemeit bé fedte egy keszkenővel. thamár ezt látván. sok féle gondolatok jövének az elméjiben. és mentől inkább szemlélné zelimet, annál keveseb rab ábrázatot látá rajta. és hogy az ő orczája. nem olyan volt. mint a szerencseneké szokot lenni. ezt ő annak előtte is észre vette volt. de akor jobban meg vizsgálván. gyanakodásban esék. és mint hogy eleven természetü volt dom sebastienhez közelgete. a ki is mint az álomból fel serkenvén. reája veté szemeit.

Akor hirtelen fel kele, úgy eleonorais. és mondá szép thamár. mitsoda szándékban jöttel ide. és mitől vagyon. hogy isák tudtukra nem adta, én hamaréb jöttem ide mint ő felelé thamár. és azt kérdem tölled hogy mitsoda szándékal akarja. beliza. hogy holnap. csokoládét vigy a vicé királynénak., és mit parancsolt néked ez iránt. azért hogy had adgyam tudtadra a veszedelmet a melytől félek. és a melyet gondoltam hogy talám nem tudod. de én vagy igen meg tsalom magamot. vagy az Elvir élete előtted olyan drága valamint én előttem, ne titkold el előttem., az a szerencsétlen uri aszony. ennekem minden szerencsétlenségit elő beszélette. azért en gyanakodom azon. hogy te annak az embernek képibe vagy itt. akit ő el nem felejtet, ha az úgy vagyon igyekezünk mindnyájan azon hogy tarttsuk meg életét, de mindenek. felet semmit el ne végy a beliza kezéből, se semit úgy elvirnek ne adgy. hogy elsöben meg ne próbállyad, egy szóval. hogy ha azon fekete ábrázat alat nem te vagy dom sebastien. valamint arrol gyanakodhatom. látván uri természetedet., leg aláb legy annak szándékában. és szabadisd. azt a leg drágáb, és leg szerencsétleneb személyt.

Dom sebastien halván ezeket. egészen hitelt ada néki, és gondolván hogy nem kellene titkolodni olyan leány előtt, aki néki oly szükséges volna. mindeneket meg valla néki. és elé beszélé néki a beliza parancsolattyát. a port melyet adot néki. és hogy azal mit kellene tselekedni. thamár viszá adá eleonorának a levelit. mondván. hogy irjon más formában felölle a vicé királynénak mivel nincsen ő nálánál senki hiveb hozzája.

Azonban pedig egyenlő akaratból el végezék hogy egészen a beliza parancsolattyát kellene követni., és hogy had lehesen dom sebastiennek az a vigasztalása, hogy láthassa a vice királynét; de olyan formában. hogy ne tudgya. hogy ő volna dom sebastien. és hogy elvirt. arra is kellene kényszeríteni. hogy a mérget meg próbálván. és abban bizonyos lévén. azután dom baltazártól meg vályyék. és az udvartól igasságot kérjen, azért. a mitsoda roszul bánnak véle, és minek utánna mindenek elvégeztek volna magok közöt. elválnak egy mástól.

thamár pedig azon igen kezd örülni hogy a kihez titkos szeretettel vagyon a keresztény volna. és hogy a hü álvárerol. elvir nékie sokat emlékezet., meg adván az eleonora levelét elvirnek. arra kére. hogy mentél hamaréb olvasná el. ezek valának benne irva.

Ugy tettik mint ha az Isten rendelése. tsak azért hozta volna evilagra ate ellenségednek új rabját. hogy meg menttsen a haláltól. a melyet el sem kerülted volna. ha másra bizta volna szándékát. kövessed aszonyom. a thamar, és zélím szerecszennek. tanácsokat.

Erre Elvir mondá thamárnak. hogy magyarázná meg néki ezt a levelet, erre ő mindeneket elé beszélle, nagyon is kezdé néki dicsérni a szerecsent. annak hozája való hűségit. azt hiddel aszonyom hogy ha meg nem tartoztattuk volna azt szerecsent. kész lett volna meg ölni férjedet, nem gondolván a maga halálával. tsak tégedet meg szabadithasson

Dona elvir erre köny hullatásokat ejte, halván hogy aző férje mint igyekeznék halálára. mind azon által kételkedék. hogy a férje abban részes volna. és thamáral azt akará el hitetni. hogy egyedül tsak a beliza dolga volna. ez a szép leány. nem verheté ki az elméjiből. ezt a férjéhez való jó gondolatot. akit is mentegetni kezdé. mind azon által meg ígéré thamárnak. hogy bé nem venné amit néki akarnának adni. és hogy azt a mérget másra fordította, nem arra a melyre beliza reméni., azon nap, tsak a nagy nyughatatlanságban telék el. beliza látván valamely szomorúságot a vicé király abrázattyán. nem akará néki tudtára adni. hogy a holnap nap. utolso napja lenne elvirnek. tartván attól hogy meg ne másollya ígeretit. dom baltázár is érezvén valamely nehézséget a szívéen, azért. hogy olyan dologra reá állot volna. ő sem hozá azt elé. hogy esziben ne juttassa. gondolván. hogy idővel. ki verné az elméjiből és hamaréb is el mene belizától. mint sem rend szerént. az elméje nagy hankodásban esék, nem tudhatván annak okát. éttzaka sem nyughaték. sok szászor. fel kellették ébredni. és mikor el alut is. ijesztő dolgokat látot álmában, a melyből észre vevé, hogy a vétek ijesztő dolgokkal szokot járnai. és tovább nem maradhatván az ágyban. fel kele még viradta előtt. olyan szándékban. hogy belizát arra vegye. hogy elégedgyék azal. a mint eddig bánt a vicé királynéval. és ne igyekezék halálán.

Az alat. a még dom baltázár. a betsuletten. szeretettel. és a szánakodással viaskodék. az orája annak el. érkezék hogy dom sebástient elvirhez vigyék. de minek előtte oda menyen. beliza hivatá., és meg hagyá néki hogy végben vigye. a mit nékie fogadot; ujontában meg ígére néki. és elvirhez mene. thamar jelen lévén, avicé királyné az ágyában volt, mint hogy az ágyban is szokta volt meg inya a csokoládet. és a szokás szerént akarának tselekedni, azért hogy mások semmiben ne kételkedgyenek

Dom sebástien. olyan közel látván. magát ahoz. a ki ért egyedül kívánta életét. érzé magában hogy minden teste reszketne. és alig álhatot az ágy mellet, elvir észre vevén, gondolá. hogy az mit reája biztak. az inditaná benne azt reszketést. mondá néki, tsak lassan. hogy mások meg ne halyák ne fély semmit. mert akár élyyek. akár halyak, meg oltalmazlak. a veszedelemtől. a melyre teszed magadot érettem. nem félek aszonyom a haláltól. felelé néki. ros portugallus nyelven. hanem atíédet akarom meg gátolni. azután azt a rettentő italt kezdé el készíteni. elvir pedig thamáral előre már mindent el végezet volt. és minek utánna csokoládeval meg töltöt volna egy nagy finsát. avicé királyné mondá néki, belizának. mindenkor tekészitted a csokoládet, mind azok akik körülöttem vannak. az ő hivei. gyanóságban kel vennem mind azt valami az ő udvarából jó. azért meg akarom ezt is próbálni., vevé a finsát. és egy kis kutyával meg itatá. aki is mindgyárt meg döglék. akik ezt láták. nagy halgatasban valának. tamár, és zelim úgy téteték mint ha azon tsudálkoznának. tsak egyedül elvir volt tsendeségben és szollani akara, amidön nagy zaj hallaték akülső házakban. és egy szersmind avicé király a házában érkezék. sokad magával. el lehet itélai hogy ezen mint meg ijede elvir, de lehetetlen ki mondani hogy mitsoda állapotban volt dom baltazar.

Dom baltázár a mint már meg mondotam nem lévén nyugodalomban a lelke üsmérete miat. idején belizához ment volt. hogy le verje szándékárol. mint hogy már thamar. és zelim annak előtte el vitték volt a csokoládet. beliza gondolá. hogy már végben ment volna szándéka. azért

mihent avicé királyt látá a házában be menni. mindgyárt mondá néki. nagy örömel, immár uram nem lész másé tsak az enyim. a mostani ora meg szabadit minket attol. akit gyüölöttünk. ezekre a szokra dom baltazár olyanná lön mint aholt. és az ö szivit sok gondolati meg változtatván. irtozva hallá a beliza szavait. és nagy siettségel ki menván a beliza udvarából. futva ment a maga udvarában és mindgyárt elvirhez érkezék abban a szempillantásban a melyben meg próbálta volna a csokoládét.

A midön elvirhez érkezék. látván hogy mindenek. félelemben. és halgatásban volnának. a kutya dögölve a ház közepin. a fincsa mellette. mind ezek olyan rettentő állapotban hozák. hogy az egész teste reszketni kezdé. és tovább nem birván magát. egy székre üle mondván. oh Istenem. mit látok, és mit tselekedtem.

Dona Elvir magához térvén. mondá. botsásd meg uram ha meg nem akartam halni. tudván azt hogy nem ate parancsolatodból let volna halálom, azért oltalmaztam meg életemet, hogy abból egyedül tsak te parancsoly. nem áldozhatom fel életemet. a kegyetlen belizának. de te néked kész vagyok fel áldozni, ha szükséges néked. szoly uram. mivel a veszedelmes italban. amelyet beliza készítet nekem, vagyon még anyira való, hogy meg mutathatom néked, hogy ditsőségemet abban tartom. hogy néked engedelmességedem

Dom baltazár Elviről. a szemeit el nem fordítván, sokáig nem felelhete néki, végtire erőt vévén magán hogy meg gyözhesse. keserüségit. mely köny hullatásit okozá, mondá, mind azoknak kik aházban valának. menyetek ki. thamárt, és Zelimet meg marasztá. és mikor tsak négyen maradtak volna a házban mondá a vicé királynénak, aszonyom. haszontalan volna. nekem menttséget keresnem. mivel semmi meg nem mentheti vétkemet, én tégedet. nagyon meg gyaláztalak, eleget kel nékem tenni mindenek láttára, mind azokért., a melyeket meg bántottalak tégedet., igen akarnám, ha boszut álhatnék éretted, de tegyed az eddig való békeséges türeseedhez a botsánatot. a melyel meg botsás. annak a fejdelem aszonymnak a ki eléggé meg büntetődik. reménségének. elvesztésével, de ő helyette. fel áldozom néked. ezeket a két rabjait, hogy had tanulyák meg mások hogy olyan dolgot magokra ne válallyanak. én pediglen érzem. hogy a meny. meg boszonkodot a nyomoruságokért, melyeket neked okoztam, időt arra nem ád. hogy azokat helyre hozam és az én halalom lészen egyedül az a boldogság. a melyet néked. fogok szerzeni.

Ezek a szok igen meg haták. az Elvir szivét. és gyönyörü kegyes tekintettel tekintvén reája mondá, oh! uram, ha életemet akarod, kívány élni is velem együt. nem tsak meg botsátok belizának. de azt fogadom hogy soha meg sem emlékezem. ate eltávozásodrol. a mi ezeket a rabokot illeti. mutatván, thamára. és zelimre. ezek mentettek meg a haláltól, ezek ártatlanok kérlek is arra, hogy oltalmazd. meg őket. a beliza haragjától. erre inté thamárnak. hogy mondáná meg a vicé királynak hogy beliza mi formában akarta ötöt meg étetetni Zélímel. thamár azt elé beszelle nagy okoságal. dom baltazár. azt figyelmeteséggel halgatá. és a mikor annak vége volt. mondá a vicé királynénak. had maradgyanak tehat melletted. és a mitsoda rendelést teszek felölled, ök is bátorságban lehetnek melletted.

Ezekre dom baltazár ki mene aházból. és thamár. nyughatatlan lévén dom sebástien iránt. a kiről Elvir leg kisebet sem gyanakodék, hogy ki volna. arra kéré elvirt. hogy engedné meg, had maradhatna isáknál mivel, őt tsendesen lehetne. ezt meg engedé elvir. és meg parancsolá néki. hogy goa városából ki ne menyen hire nélkül. dom sebástien erre meg hajtván magát. felelet nélkül ki mene a házból. és a sidóhoz mene. ahol. alvára, és eleonora igen várták ötöt. azután mindeneket elé beszelle nekik, de a dom baltazárnak elvirhez való viszá térése nagy nyughatatlanságban veté szivét.

Azonban pedig dom baltazár. mihent elvirtől kiment. mindgyárt. őrizőket renделе. beliza mellé. olyan szin alat. hogy a portugallusok tudván hogy meg akarta volna étetni a vicé királynét. hogy valamely gyalázattal ne legyenek hozzája. és egy szers mind azt is meg izené elvirnek hogy szabad volna udvarában. és parancsolhatna akarattya szerént. azokat a házakot foglallya el magának. a melyek. tettzenek, és hogy hivassa viszá maga mellé eleonorát. akit is mindgyárt maga mellé hivatá. a vicé királyné élvén a szabadságal. a melyet a férje ada néki, mindgyárt hozzája mene, akit éppen akkor tették volt az ágyban, mivel. az ő fel háborodási. igen kemény hideg lelést okozának néki. dona. Elvir. valóságos szánakodással lévén hozzája. igen meg ijede. és mindenkor mellette volt. dom baltazár ezt látván. nagy háláadásal volt azért hozzája. és meg szánván vétkit. szüntelen botsánatot kért tőlle. kérvén arrais, hogy ne legyen gyűlölséggel hozzája. az ilyen beszédek igen meg haták dona elvirt. és ha a szeretetre. ellenkezőt érze is magában, de a köteleségit. szeretettel vivé végben negyedik napján pedig betegségenek annyira nevedék nyavalyálya. hogy maga érzé, hogy nem vihethé sokáig. a doktorok. ezt meg jelentették volt Elvirnek. aki is az ágya mellet szüntelen valo sirásban volt. thamár és eleonora szüntelen mellette lévén. szolgálták amiben kívántatot szomoru szivel.

A vicé király vévén észre az ő sirásokrol., és a maga nyavalyályáról. hogy semmi reménsége nem lehetne kéré hogy eleonora had közelgetne az ágyához. hogy had halya mind azt, a mit akarna néki mondani., eleonora az ágyhoz közelitvén. az vicé király mondá Elvirnek Aszonyom. ebben akis ládában, mely az asztalon volt. meg találod. az én utolso akaratomot, de kérlek. hogy azt tsak lisbonában nyissad meg. ahová kérlek hogy sies el menni, mihent az idő meg engedi. hogy hajora ülhes, én ezt a ládácskát eleonorára bizom. parancsolván néki. hogy kezedben addig ne adgya, hanem dom pedre, dom sebastien és töb jó akaroid előtt. akkor parancsolá eleonorának hogy venné kezéhez a ládácskát. annak pedig költsát a vicé királynénak adá. meg fogod aszonyom abban látni az én hozád valo tiszteletemet; reménlem, és magamnak azal hizelkedem. hogy az én utolso oráim., meg nem engedik. hogy az emlékezetemhez. gyűlölséggel légy. ezeket a szokot alig mondhatá ki. hogy el nehezédék. és többet nem szolhata. és egy kevés idő mulva senkit nem üsmervén. az elvir karján meg hala

Elvirt mellölle elvivék. thamár és eleonora aházában vivék. aki is olyan nagy keserűségben volt mint ha azt vesztette volna el. ami leg dragábja a világon. de mint hogy a férjében, olyan embertől vált volna meg. aki oka volt minden nyomoruságinak, amidön el mulának az első szomoruságok., a melyeket a szánakodás okozá. és a mely oly természet szerent valo. egy jó szivünek., akkor elvirnek nagy oka volt a maga meg vigasztalására. nem is kellették arra sok idő. az alat a még dom baltazár beteg volt, beliza egy néhány szor irt néki. kérvén arra. hogy had lehesen szembe véle. de thamár. és eleonora nem engedék meg. hogy a követye eleiben menyen. mint hogy maga is nem tett semmi emlékezetet felölle. azért nem akarák esziben is juttatni. ez a mérges fejdelem aszony látván adom baltazár. változását. és meg értvén halálát, egy néhány szor meg akará magát ölni. és tsak nagy nehezen oltalmazták meg. Elvirnek nemes szive lévén, meg halván nagy keserűségit. meg izené néki. hogy szabad volna goa városában, valamint annak előtte.

Ez a szép özvegy. nagy pompával temeteté el a férjét. és a midön mind ezeknek vége volt. az elindulásáról gondolkodék. és mindent el is készítete. de el nem felejtvén. hogy mitsoda nagy hűségel volt hozzája a szerecsen zelim. parancsolá thamárnak. hogy keresné fel. és hozná eleiben. az igen könnyü volt. mivel dom sebastien mindenkor a sidónál volt és mind ezen a dolgok alat. hol. thamár. hol. eleonora ment hozzája. és mindeneket tudtára adtanak. álvéré, és thamár azt kezdék neki jovallani. hogy már most kívánsága szerént valo állapotban lévén. üsmértesse meg magát elvirel. de jól üsmervén az elvir természetit. és látván hogy a nem volna helyes. sok okokra valo nézve. azért. arra az időre hagyá. a midön portugalliában

lésznek. hogy semmiben meg ne sertödgység a vicé királyné betség, de söt még fogadást tétete. thamaral is hogy el titkolná ötet.

Dom sebastien a királyné eleiben menven. de mint hogy először olyan állapotjában látta. hogy meg nem vizsgálhatta. azért igen kezdé ötet szemlélni. noha ugy tekintette ötet mint olyan embert. aki meg mentette volna a haláltól, de tudálkozni kezdék rajta, és ha fekete volt is. de az orcája formáján valamit üsmert rajta. addig tekinté, és szemlélé. hogy dom sebastien juta eszében, és arra meg tüzesedék. az alat pedig dom sebastien sem vette el szeméit rolla. és a fekete köntösben is olyan szépnék tették neki. hogy egy nehányszor meg akará magát üsmértetni. de még is meg tartoztatá magát. elvirnek a dom sebastienről valo gondolat anyira el foglalta volt elméjit. hogy sok ideig halgatásban volt. ugy anyira hogy thamar. melléje közelitvén. mint ha álmából. akarná fel serkentené mondá, aszonyom. zelim itt várja aparancsolatodot. jól látom felelé néki nagy suhajtva. zelim mondá ismét neki., néked köszönöm életemet. háláadatlan nem vagyok, jövel el velem lisbonában, és ót szerencsésé tészlek, és hogy még előreis meg mutassam hozád valo hálá adóságomot. veddel ezt a gyemántos gyűrüt, a melyet az újáról huzá le. és elégyen. bizonyosága ígéretemnek, zelim nagy tisztelettel el vevén a gyűrüt. nagyon meg hajtá magát. és ki mene előlle.

Elvir mindenkor örömmel látván ötet, nem titkolható el. thamar és eleonora előt. hogy mitsoda nagy hasonlatoságot látna. zelim. és dom sebastien közöt.

Én nem szollok néktek. az ő meg indulásának idejéről, se az ő uttyarol, hanem tsak azt mondom meg. hogy hajora ülvén szerencsésen lisbonában érkezének, a hol az udvar. meg tudván avicé király rendeletlenségit. és a feleségével valo roszul bánását, a kinek is az attyafiai. boszut akartak állani. és a király viszá akarta eppen akor hivatni. a midön elvir meg vivé halálának híret,

Az egész lisbona városa eleiben ment nagy örömel. és mindenek köszönték. azután a maga házához kísérek, és leg először is dona catharina jöve köszöntésére. remélvén, hogy valamit halhatna a fiáról. akiről semmit sem tudhatot. el menetelétől fogvást. dom pedre. és dona catharina olyan nagy szeretettel valo örömet mutatának a vicé királynénak. és anyi köny hullatásokot ejtének mind az el mult sok nyomoruságiért, mind azokbol valo meg szabadulásáért. hogy a vicé királyné örömel latá. mitsoda kedves volna előttök

Dona catharina nem akarván mindgyárt a fia felöl tudakozodni semmit arról nem szolla, dona elvir. gondolván hogy a kötelesége arra kényszeriti. hogy rolla ne tudakozodgyék. azért. csak a nevét sem meré említeni. eleonora pedig nagy nyughatatlanságal várván. hogy mind ezeknek a sok féle dolgoknak vége legyen egy szer. esziben juttatá Elvirnek mind azok előt kik jelen valának dom baltazárnak az utolso szavait. eleiben adván hogy siettségel kellene azt végben vinni. mivel mind azok a személyek jelen volnának a kik előt. fel kel nyittani a ládácskát., dona elvir egy nehány napokra akará még azt el halasztani., de az attyafiai, és jo akaroi oly igen kívának azt meg tudni, hogy továbbá nem halaszthatá. és kedveket kellették töltetni., meg nyitták tehát. a ládácskát. és a vicé királynák. a leg drágáb. köveivel együt. a maga keze irását is ót találák, amelyben fel teszi hogy azokat adrága köveket Elvirnek hagyá. akinekis jó erkölcséről bizonyoságot teszen, vétkesnek valván magát a véle valo házaságának. szándékáért, adom sebastien ellen valo tselekedetiért, és a belizához valo szeretetiért. amelyekért botsánatot kér elvirtől. dom sebastientől. és dom pedrétől. kényszeritvén arra az özvegyét. hogy ne várja a gyászolás idejének végit, hanem adgya hitét dom sebastiennek., mihent lisbonában érkezik. azért hogy az ő emlékezete ne légyen oly gyüölösleges. azok előt, akiket meg bántot.

Ez az írás meg hatá a sziveket mind azoknak akik jelen valának. Elvir nem halhatá sirás nélkül, dona catharina nem titkolá el amagáét, és mindenik ellene monda a gyűlölségnek. a melyel volt dom baltazárhoz. dona. catharina gondolá hogy már ideje volna tudakozodni a fiáról. és nagy keserüséget mutata. nem tudván hová lett volna a fia. a mioltától fogvást. goa városában indult. meg mondván dona elvirnek mindenek hallottára, hogy mi okból indult volt el a fia.

Ez a hir igen nagy nyughatatlanságban veté a vicé királynét. a szerecsen zelim aki meg mentette volt azö életét. annak. ábrázattya. de mindenek felet. ahoz valo hajlandosága el hiteték vele, hogy valamely titok volna mind ebben. erre parancsolá hogy mindgyárt hinak Zelimet., ennek a parancsolatnak okát másoknak meg nem mondván. dona Catharina ezen felhaborodék., zelim pedig mindgyárt ót termet az atyafiai. és jó akaroi közöt. és az anyya előtt. de senki ötet meg nem üsmeré; mint hogy pedig fel tette volt magában. hogy tovább magát el ne titkolya. le tevé minden félénkségit. a melyel addig meg akarta tsalni Elvirt. és elő vévén azö természet szerént valo előbbeni maga viselésit. mindenek kezdék tsudálni a szerecsent.

Dona elvir igen fel háborodva mondá neki, Zelim amit érettem tselekedtél., abbol el gondolhatom hogy azt a szép tselekedetedet el nem rontod, és el nem titkolod. hogy mitsoda ók vit tégedet arra. tudom hogy egyedül a szánakodás vihetet arra. de olyan dolgokat is láttam hogy tselekedtél. a melyekből észre vettem hogy más ók is vit arra. mond meg igazán. a betsületemben jár. Aszonyom felelé néki. a lábaihoz borulván. az én előttem olyan drága hogy azért életemet sem szánom még többet is akart volna mondani, de a szova, a melyet el nem titkolá. meg hatá a szivét. Elvirnek, és dona Catharinának ugy hogy mindenik fel kiálta egy szers mind. oh Istenem. edom sebástien.,

Igen is ö felelé erre, a ki az életét neked köszövnén. azt tsak arra akarta fordítani, hogy a tiédet meg tarthassa, a kik jelen voltak. ezen mind tsudálkozni kezdének és nem hagyák szollani. hanem mindenik ölelgetni kezdé. nagy örömel, az alat pedig thamár. és eleonora dona Catharinának. mindeneket elő beszéllének. ugy elvirnek is, a ki ezen igen tsudalkozván. érzé magában a hozzája valo szeretetének nagyobodását., el gondolván magában. hogy mitsoda tisztelettel volt hozzája. nem akarván magát meg üsmértetni véle., azért hogy mások azt ne gondolhasák hogy egyet értenek. olyan nagy dolognak is tették ez Elvirnek. hogy kegyes hálá ado szokal meg köszöné nékie.

Vegtire hogy sok időt töltöttek volna a sok kérdezésben. és feleletben. hivaták álvárét, a kinél volt a viz mely meg fejeirtse őket. dom sebástien meg mosta az orcáját véle, és olyaná lett mint annak előtte volt dona Catharina. és dom pedre. sürgetni kezdék. elvirt. hogy vinné végben a dom baltazár akarattyát. de ez a jó erkölcsü aszony a ki a maga köteleségit mindennél eléb tette., nem akara reá allani. és arra kéré dom sebástient hogy ne zugolodnék. ha még el halasztaná. azonba az udvar meg tudván mind ezeket. fel szabadítá dom sebastient, és parancsolá a szép és jó erkölcsü Elvirnek. hogy ne várná vegit a gyaszának.. azért eza hazaság meg lön. mindeneknek örömére, thamár pedig keresztényé lett. és az ö hüségit igen meg jutalmaztaták mind Elvir. mind dom sebastien. és álvaréval esze adák.

És a szép Elvir a dom sebástienel valo házaságában meg üsmeré. hogy, ha a köteleséget tsak egyedül a jo erkölcs vezeti. a nagy tiszteletet ad. de a mely köteleséget a szeretet vezeti. a kut feje avalóságos gyönyörüségnek.

Victoria el végezvén a historiáját. azt mindenek szépnek találák, de kivált valérius nagy sohajtva mondá. hogy mind szeretné ha dom sebastien helyet lehetne. erre felelé victoria nevetve, légy hát olyan hüségel victoriához. mint ö volt Elvirhez.

Péntek.

Más nap az egész uri társaság a szokot helyre gyülekezvén. a játékot el kezdék. a melyet. julius veszté. el. és a zalogot hiláriának adá. aki is mondá. fogadom hogy soha sem lész dom sebástien. julius erre meg mosolyodván. így kezdé el historiáját.

AZ ÁNGLIAI KIRÁLYNAK. ETELREDNEK HISTORIAJA

Anglia annyi változásban volt a sok hadakozások, és egyenetlenségek miatt. amioltától fogva a saxok azt hét országra osztották volt., azt el mondhatni, hogy csak a tizedik saeculumnak. a kezdetén. ádelstán király alatt kezdte meg ujulni. és tsendes békeségben élni., ez nagy hadakozó. és nagy elméjű király lévén. a hét országból. egyet tsinala, és mint hogy azon igen igyekezett. hogy a gallia szellyiről való népeket amaga országában vonhassa. akiknek is földet osztogata. azért kevés idő múlva az országában akereskedést fel állitta. és gazdagá tevé.

Ez az ország meg marada ebben a boldogságában. mind addig amég eza király uralkodék., akinek is helyében holta után. Etelred következék. 1004. esztendőben. ezt a fejedelmet a menyek meg áldották volt minden féle királyi jó erkölcsökkel. és boldogab lett volna más királyoknál. hogy ha a szeretetre való hajlandóságát meg győzhette volna. vagy ha az állandóság követte volna szívében a szerelmet,

Ezt a fejedelmet egy Egrad nevű atya fia nevelte volt fel, a kinek bölcs, és okos tanácsi. meg tartoztatták minden indulatiban. égrad azt gondolá hogy az ételred jó hajlandósági meg nem változnak

Ételred már olyan időbe kezdte lenni. a melyben akülső gyönyörúségek. már kedvesek kezdenek lenni: és a korona reá szálván. a nép örömel látá. hogy husz esztendő korában arra igen méltó volna. amint is. az igasságot, és a kegyességet igen szerette. de sőt még jó akarokat is értelemel tudot választani. és a többi közül olyat választá egyet. akiben egész bizodalomal volt. ezt az iffiu urat kornak hitták. és ennek a sorsát. annál is inkább nem irigyelék. hogy azt meg érdemlette

Égrad. akihez a király mindenkor valóságos barátságát meg tartotta, és akinek tanácsát úgy vitte végben mint a még király nem volt. örült magában ő maga viselésin. mind eddig ételred semmi máshoz való ragaszkodását nem mutaté.. noha aző udvara tele volt nagy uri aszonyokkal, és fejdelem aszonyokkal akik csak azt keresték hogy tettezhessenek

De az ő szabadsága elvesztésének. ideje el érkezék, és londonum városában volt el rejtve az a személy. a ki tölle azt el vívé tudálatosan egy szer atöbbi közöt. ez a fejdelem, lovon avároson menvén által az udvarával, az utzára való ablakok tele valának népel, kik nézték el menetelét. akirály abban gyönyörködöt, hogy a népe, azt a szeretit mutat hozzája. és olyankor lassabban is léptette lovát. hogy jobban láthassák. maga is tekéngtet az ablakokra. és egy közönséges háznak az ablakán. oly szép személyt látá hogy azon csak el álmélkodék. és annál lassabban menvén., a szeméit el nem veheté rolla, és a szeméi rabságban ejték a szívét.

A leány pedig vévén észre hogy akirály igen tekingetné. meg tüzesedék. és a királynak annál szebnek tették, és a mikor tovább kelleték is menni. egy néhány szor hátra néze. és örömel látá. hogy a leány is hajolt volna az ablakon hogy tovább láthassa ötét, végtire ki kelleték menni avárosból. és a mező, a hová magát ment volt mulatni. csak szomorúságot, és unadalmat okozá neki. mindenkor csak esziben lévén a mit látot volt. azon kezdé gondolkodni hogy miképen

láthatná még meg. azért semmi gyönyörűséget nem találván a mezőn., sokal nagyobb siettséggel tére vissza a városban mint a melyel ki ment volt igen kezdé keresni szemeivel mind a házat, mind az ablakot a honnét a szívit meg lötték volt. ugyan azon nép meg mutatá magát az ablakokon, a lovát csak lassan lépteté. minden felé tekintet. és végtire meg üsmérvén a lako helyét annak a szép személynek. sokat tekingete az ablakra de senkit nem láthata. és csak egyedül annak. ahaznak ablakja volt. üres, atöbbi mind tele voltak.

Ételred ezen igen meg keseredék, és azt el nem titkolhatá, az ábrázattya meg változék. azt nagy szomorúság borítá el. és kork. aki reája figyelmezet azt észre vevé, és közeleb menvén hozzája. kérdé ha nincsené roszul. a király mint ha mély álomból serkent volna fel. reája tekinté. es mondá.

Ha haza érkezünk kork. akkor meg mondom néked. erre a király alovát szaporábban kezdé léptetni, kork pedig könnyen észre vevé ezekből aszokból. hogy valamely rend. kívül való dolog volna az ételred elméjin. és mint hogy kimentekkor észre vette volt hogy mint tekingette azt a szép leányt. a kit ő is meg nézte. és hogy az oltától fogvást csak gondolkodásban láttya. azért gyanakodék valamiben.

A király alig érkezék az udvarában., hogy amaga házában mene. kork is utánna, a király le ülven. egy keves ideig halgata. azután korkra vetvén szemeit mondá neki, bizhatomé hűségedben, és a különös hozád való joságomért. vagyé olyan hűséggel hozám, hogy énnekem szolgálj egy nagy dologban.

felsőges király felelé kork, terdre esvén előtte. a hozád való hűségemet nagyon meg sérted, ha abban kételkedel, szolgálatom, faradcságom. vérem, életem. a tied. mind ezekből parancsolhatz, mit kellesék tselekednem. mond azt uram nékem. és had ne legyenek sokáig ebben a nyughatatlanságban. látván.. hogy mitsoda állapotban vagy

oh' felelé a király. ez énnekem olyan új dolog. hogy azon nem tsudálkozom. ha észre vetted. és mint hogy ahoz nem szoktam, azért el sem titkolhattam. kork. én szeretek. de olyan de olyan nagy szeretettel., hogy annak mása nincsen. de szerencsétlenségemre. nem tudom, kit szeretek., azután elő beszéle neki mindeneket. és hogy mitsoda keserűségben volt. hogy ismét nem láthatta azt a személyt. mikor háza előtt el ment. néked kel hát. kedves korkom azt fel keresni, fel találni. és nekem meg mondani. hogy ha az a szép személy, az országom bélié, ha a városban lakiké. egy szóval. neked kel arra modot találni. hogy láthassam. neki meg mondgyam szeretetemet, és hogy szeretessem magamot tölle.

kork meg tsendesedék, látván hogy a király szomorúságát. az új szeretet okozná. minden képen vigasztalni kezdé. és reménséget ada neki. mondván. felséged abban bizonyos lehet hogy azért mindeneket végben viszek. hogy kedvedet töltsem, és talám még estvéig is meg tudhatod a mit akarsz tudni; de uram légy tsendeségben. és azt vizsgál meg, hogy senki úgy meg nem érdemli a szeretetet mint Ételred. és aki a szépség mellet olyan rendben. vagyon, akinek. a világon lévő szépek. ditsőségeknek tarttyák engedelmeskedni.

A király erre. nem felele. hanem csak meg mosolyodék. de hogy valamely bizonyost tudhason a maga sorsáról. kezdé sürgetni korkot hogy menne el a dolgában fáradozni. és meg hagyá neki. mind a titkot. mind a szorgalmatosságot. kork mind a kettőt meg igérvén. az udvarból ki mene. fel tévén magában. hogy addig vissza nem térne, a még végire nem menne mind annak a mit meg akarnak tudni.

kork olyan szorgalmatosággal. mene mindenektől végire. hogy sokára meg tudá. hogy az a személyt, a ki oly nagy szeretetet gerjesztet a király szívében Ételgivának nevezik. anya nincsen. az apja mester ember lévén. egy klastromban neveltette volt fel. tizen ött esztendő koráig. és hogy valamit nyert. mestersége után., azt mind a leányára költötte. hogy jól

neveltethesse. de meg szegényedvén, őt tovább nem tarthatta, és két esztendőből fogvást. a klastromból ki hozván. a háznál. igen magános életet élne. és magát. csak az áitatos. és a háznál lévő dolgokban foglallya, más mulatsága nintsen, hanem egy leány attyafia. aki szép, és okos lévén. igen szép egyeségben élne véle.

kork ezekre végire menvén. az Etelgíva üsmerőitől. gondolá hogy már az is szükséges, hogy az mester ember házához menyen, és hogy maga is meg lássa. amit mondtak volna felölle. kork oda menvén hozzája. olyan szín. alát hogy valamit dolgoztasson véle, beszédben erede véle. és tudakozdni kezdék. tselédiről. és munkájáról. a mester ember látván. hogy Czifra köntösben volna., szemérmességéből. csak egy néhány szóval felele néki. kork azt észre vévén. beszélteni akará. és mondá néki. tudom hogy emberséges ember vagy., és hogy szegénységben vagy. ne titkoly semmit el előttem. azt mondgyák hogy egy leányod vagyon. és egy atyád fia mellette. akiket jól nevelted; de a tehetséged nem engedi. hogy jól el helyheztessed őket. ha ez így vagyon, azért kétségben ne esél. mivel olyan királyunk vagyon a ki a népit szánnya, ha tudná ate szegénységedet tégedet meg segítene. anyival hogy jól férhez adhatnád leányodot

Ah' uram., sok dolgok volna akirályoknak, ha boldogoká akarnának tenni mindeneket., akár mely szánakodo legyen a miénk. de hogy reménlhetném én azt. hogy kivenne a szegénységből. mivel én néki soha semmi szolgálatot nem tettem. leg aláb való lévén az országában. a leányom. és az onokám való hogy elég szépek. de okosok. és nem akarnak senkivel is üsmerkedni

Mind azon által. mondá kork. én akarnám őket látni. énnekem elég üsmerettségem vagyon udvarnál., és én őket valamely nagy uri aszony mellé tehetném, a kinél ajó erkölcsöt gyakorolhatnák. hogy pedig meg mutassam néked, ki huzván egy erszényt tele aranyal. hogy szolgálni akarok néked. veddel el az erszényt. és segittsed magadot, addig a még én őket el helyheztetem.

A kork kérésin. és az ő nagy ajándekján. el hüle a mester ember. és sokáig nem tudá hogy mi tévő lenne. kork azt látván. mondá néki. ne fély. nem azért jöttem ide. hogy a leányidot meg tsallyam. én előtted akarok vélek beszélteni. amit tselekeszem veled, csak a szánakodás viszen arra.

Ez a beszéd meg bátorittá az öreg embert. és látván korknak okos ábrázattyát. és szép beszédit., hitelt ada szavainak. és minek utánná nagyon meg köszönte volna ajándekját. égy kis parasztos házban vivé ötet. ahol találá Etelgívát, és a társát, kik a varrásban foglalatoskodtanak. Etelgíva ha igen közönségesen volt is öltözve, de az ő szépsége. a kork szemeiben tüdöklék. és soha annál szeb személyt nem látot volt., és a kis fejr és piros ábrázattyával. kék és fényes szemeivel. uri és magas termetével. felyül haladta mind azokat kiket annak előtte látot volt., és annyira kezdé ötet tsudálni kork. hogy nem szolhata. és a szép Etelgíva fel kelvén előtte. meg pirula. látván. hogy mint tsudálkoznék szépségin.

A kork ábrázattya nem volt tellyeségel üsméretlen előtte., mivel. titkos okokból. az elméjiben tartotta mind azoknak képeket, kik a király mellet valának. és mint hogy ugyan azon köntösben. is volt azon a napon, azért könnyen reája emlékezheték. mind azon által nem tudván hogy ki volna. ugy tekinté ötet. mint a király udvarában valót:

Ha kork tsudálkozot az ő szépségin. ez a szép leány nem aláb való képen tsudálkozóék az ő látogatásán., és egy kevesé fel háborodék rajta. az attyára is tekinte. hogy meg kerdgye. tölle. ki hozta volna ötet hozzája. kork ezt észre vévén és nem bánhatván véle ugy mint egy mester ember leányával, és közeleb menvén hozzája. olyan tisztelettel. mint ha egy királyné lett volna. mondá néki. botsásd meg aszonyom, az én vakmerőségemet, mint hogy igazán ki szoktam

mondani adolgot, azért el sem titkolom hogy azt akartam meg látni. ha az a mit felölled mondottanak úgy vagyóné. de már látom hogy sokkal fellyeb való a te szépséged annál. a mit ennekem arról mondottanak. én ezt meg viszem a királynak., és abban bizonyos lehet, hogy a jó erkölcsöt annyira szereti., hogy azt szerencsésebbé is teszi.

Uram. felelé erre Etelgiva szemérmes maga reá tartásával. mi igen alá valok lévén azt nem érdemelyük. hogy a király, és azok kik mellette vannak., tsak reánk is tekintsenek: mind eddig a menyek el nem hagytanak minket. a szegénység meg nem ijeszt bennünket. talám még a szükséges is a mi okosságunkra. és ha merném, mondá néki pirulva. jutalmát kérni tölled annak az engedelmeségnek. a melyel azatyám volt hozád. tsak azt kérném, hogy a királynak semmiről ne szóly, és többé had ne legyen aza szerencsénk. hogy it lássunk.

A te parancsolatidhoz felelé kork. mindenkor nagy engedelmeséggel leszek. de a lehetetlen hogy meg ne mondgyam a királynak a mit láttam, és kételen vagyok az ő parancsolattyából. mászor is néked alkalmatlankodnom. de oly nagy tisztelettel lészen a. hogy reménlem, hogy keveseb tartásod. és több bátorsággal lesz.

Ezekre a szokra nagyon meg hajtá néki magát. és a gazdával. le menének. a ki is mikor a mihelyében voltak. viszá akará néki adni az erszényt, de kork olyan szokot monda néki. hogy kételen vala el tenni. az erszényt. azonban pedig a szerelmes Etelred nagy nyughatatlansággal várja vala korkot. és soha egy nap sem tettzet néki oly hoszunak, már bé is kezdé est véledni. a mikor meg láta. a kedves korkot a kinek az ábrázattyáról meg üsmeré. hogy nem járt volna tellyeséggel hejában.

Mihent magánosan lelete vele. a maga házában hívá ötet. és őt nagy siettséggel kérdé tölle. hogy mit vit volna végben. kork. valóság. szépnek tartván azt aleányt, egészen eleiben adá annak szépségit. azután meg mondá mint ment hozája. mit tselekedet. és hogy mitsoda beszélgetése volt. Etelgivával.

A még ezeket beszéllé. kork. adig Etelred nem tuda mit tsinálni. örömeben. és szerelmében. Etelgivanak pedig alacson rende. és szegénysége. tsak nem bizonyos reménséget adván néki. a korknak tet szemérmes feleletire is tsak anyiban vigyáza. hogy tsudálá az ő esztét azután tanácsot kére korktól hogy miformában láthatná meg azt a leányt, azt találák fel magok közöt. hogy a lehetetlen volna azoknak a szegény embereknek házánál; hanem más helyre kellene őket tenni., a hová a király járását, az udvar meg ne tudhassa.

Ételred. a kinek a szerelem meg frisitette volt elméjít. reá emlékezék, hogy a városhoz közel lévő erdő mellet látot volna egy szép házat, a melynek igen szép kerttye is volna. mindgyárt parancsolá korknak, hogy azt venné meg. és a házakot fel ékesitetné illendő képen. kork nagy szorgalmatossággal. egy hét alat. mindeneket végben vive. és mindeneket el készítete., akirály azután vadászni mene. és tsak egyedül korkal. a házhoz mene őt mindenekről rendelést tet. nagy örömel. meg gondolván hogy kiért tselekeszi.

Az alat a még akirály ezekben fáradozék. a szép etelgiva. nyughatatlanság nélkül nem volt, a midön korkot meg látá. az ő sziviben. meg ujjulának azok az indulatok. a melyeket az ő okossága. és jó erkölcsé. meg akarák gyözni. ennek elötte egy darab idővel, az Etelgiva apja. el vitte volt ötet magával. hogy meg mutassa néki. akirályt. és mint hogy a valamely nevezetes nap volt. azért Etelgiva akirályt egész fényességében láta. és a szivét meg sértve érzé. a képe anyira el foglalá elméjít, hogy tsak etelred volt esziben, tsak rolla beszéllet, és gondolkodot. abban az idő sokkal iffiab lévén., nem figyelmezet arra hogy gyönyörüséggel gondolkodnék a királyról. de az ő atyafia Édita. egy kevesé idősebb lévén nálánál. anyiszor kezdé boszontani a királyal. hogy észre vévé magát. és meg üsmeré szomorúsággal. hogy hajlandóság volna szivében.

Azután magára sokszor meg haraguvék nagy kevélységiért, a mely, az ő királyára merné véle emeltetni szemeit. de akár mely keményen bánt is magával. de azt csak érzé magában. hogy a szive. fellyeb való rendénél. és az Etelredhez való hajlandosága. még nevednék. látván maga is helytelen hajlandoságát. nem leheté hogy azt ki ne nyilatkoztassa Editanak. kérvén arra ötét, hogy azt verje ki az elméjiből. és mondá néki. én ezt soha sem vallottam volna meg neked, hogy ha te fellyeb való rendü emberekhez járhatnál, mint mi vagyunk., és ha jól üsmérem is hozám való barátságodot. de meg nem mondtam volna néked esztelenségemet. de mint hogy csak egyedül vagyok. gyámol. és jó akarok. nélkül. és tudom hogy szeretz engemet, azért reménlem hogy meg szánod esztelenségemet., és okos beszédidel. el hagyatod hajlandóságomot

A szép Etelgiva. eszerént beszélget vala gyakorta, az atyafiával, a ki is minden modon azon igyekezék. hogy azt ki verje az elméjiből. amint hogy már azt gondolta volt mindenik. hogy azt végben vitték. a mint hogy már emlékezetet sem tettek egy más közöt a királyrol. Etelgiva már a nevét sem említette., a mikor, az ablaka alatt el ment. a mint már meg mondtam. de a sok ló dobogásra. a nagy zajra. hogy hallotta, az ablakra futot. és el ijede, hogy meg látá Etelredet. a ki is sokal szebnek tettzet néki. mint annak előtte tettzet volt; az ablakot nem meré bé zárni. vagy is inkább. arra anyi ereje nem volt. és abban az orában a király hogy igen kezdé szemlélni ötét. azért mind el felejté azt, amit fel tett volt magában.

Az ablakban maradván. a királyt kíséré szemeivel. és szívével, mind addig amég láthatá. és azt is észre vette. hogy a király egy néhány szor viszá tekintet volna feléje. aki is mesze lévén. a szomoru Etelgiva, az ablakot bé zárá. könyves szemekel, Edita, fel kiáltá. kedves Editam, hová leszék én.? kedves Etelgivám felelé néki. várjad az időtöl és ajó erkölcsödtöl a gyógyulást. a mely oly szükséges nyugodalmodra. és szüntelen a legyen elmédben. hogy az a szép ábrázatu, és szép termetü Etelred, a leg nagyob fejdelmek közül való. mi pedig az ő népe közöt. leg aláb való vagyunk és hogy az a fejdelem. fejdelem aszonyoknak rendeltetet.

Ezt én mind igen jól tudom. felelé erre Etelgiva. és az én szeretetemet se reménség. se kivánság nem követi. és ha az a király. a ki előttem oly kedves. anyira találna szeretni., mint én szeretem ötét, azal szerencséseb nem lenne. soha. és az ő nagysága. hatalma. és a magam szeretete. el nem felejtetik velem. a maga betsületit. nem akarom hogy szeresen, és én sem akarom tovább szeretni. az elsöt könnyen meg gátolhatom, de a másikat talám véghez nem vihetem. de semmi. kedves Editam. ne beszéllyünk többet felölle. és ha meg nem gyözhetem hajlandóságomot, leg aláb ne ketsegtessük, tellyeséggel. el kerülöm az alkalmatoságot, hogy láthassam azt á fejdelmet, avárosban viszá fog térni. de azt hitesd el magadal. hogy nem leszek azok közöt. kik ötét fogják nézni.

Ezt Etelgiva véghez is vivé. és mikor hallá hogy a király viszá térne. még a hazában is el rejtezek, hogy a kísértet meg ne gyöze. ugyan ezen okbol. nem láthatá ötét akirály viszá tértiben. azt is gondolá. hogy talám egészen el is felejtheti akirályt. és magát meg gyözheti; ebben a reménségben lévén. kork éppen akkor mene eleiben.

A kit is hogy meg látá el hüle magában. annak beszédit jól által látá, és azon meg haborodék. esziben jutván hogy a király mitsoda figyelmeteséggel tekingette ötét, azért abban nem is kételkedék., hogy a kork látogatásában valamely el rejtet dolog ne volna. mind azon által, meg tudván magát gyözni, igen nagy okosággal felele korknak. a ki is alig ment el a háztol. hogy az atya meg mutatá néki annak az urnak ajándékát.

Ételgiva ezt látván. annál inkább meg erősödek gondolattyában, hogy a mind ötét tekintené. és tisztelettel az atya eleiben adá hogy nem kellett volna el venni a pénzt. és mondá néki. az udvari embereknek ajándékok mérges. és meg sértik tiszteletiben. és betsületiben azokat, kik

azt el veszik. ha leányok vagyon. a kiknek szegénységek, tsak a betsületek kárával orvosoltatik meg. mit nem fognak mondani. a midön meg tudgyák. hogy egy udvari urtól pénzt vettél, és hozánk hoztad. a nevét nem tudom., se azt hogy mitsoda rendben vagyon. de azt tudom, hogy ő volt egyik. a ki leg közeleb volt akirályhoz, mikor a mezőre ment. ebből el lehet itélni hogy betsületben vagyon előtte., az olyan látogatás gyalázatunkra vagyon. mert tsak bestelenségunkre valo oka lehet annak, mint hogy igen alacson renden valok vagyunk azért nem is keresnek minket illendő képen.

Ez a gondolat könyhullatásra indittá a szép Etelgivát, de azattyá, akiben nem volt ilyen nemesi gondolat. mondá. hogy ő nem tartaná azt szükségesnek hogy mindenkor a nagy szegénységben maradjon. azért. hogy mások ne beszéllyenek felölle. anagy renden lévőkhöz illik meg segíteni a kitsideket, a kik pedig rolla fognak beszéllyeni, azt irigységből tselekeszik. anem példa nélkül valo dolog. hogy lássunk olyan szánakodo urakat kik meg segítsék a szegény leányokat. de azal bestelenségekre nem igyekeznek. az az ur is ő néki semmit olyat nem mondott hogy ros szándékban volna. egy szoval ő élni akar. annak. mind jó akarattyával. mind segittségével.

Etelgiva látván hogy arrol nem tehetne. nem felele néki. de a midön egyedül marada editával, meg mondá néki, mind azt a mitől tartana. edita is hasonló gondolatban volt., és nem kételkedék abban. hogy azaz ur nem az ő szépségiért jött volna hozájok. vagy magáért. vagy a király parancsolattyából. mert ugyan is. azt láttam hogy az a fejdelem. nagy figyelmeteséggel tekingete reád. és minden bizonyal. azon vagyon hogy tegedet jobban meg üsmérhessen. azt az urat pedig nem láttam hogy leg kisseb szerelmet mutatott volna., és amint akirályrol. beszéllye. könnyen el hihetni. hogy parancsolattyából jött volt

oh! ugyan ettől is félek én. felelé erre Etelgiva. de mitsoda gondolattya lehet a királynak., mit akar.? egyebet abban nem látok. hanem hogy gyalázatokra igyekeznek. hiszedé kedves Editam. hogy eza gondolat meg kisebitti hozája valo szeretetemet, Ételred nem szerethet egy olyan leányt mint én, hogy azt betsülhesse is. az ő szeretete, amely igen dicsőséges volna egy olyan személynek a ki hozája hasonló volna, az énnekem gyalázatos, én tudom ki vagyok. tóváb nem nézek tsak a mint kell. de ha szinte alacson renden valo vagyok is, mind azon által az én gondolatim annyira felyül haladgyák állapotomot., hogy tsak ugy tekintem mint a semmit. az olyan nagyságot., a melyben nem részesülhetek igasság szerént. Etelred király lévén. nem lehet az én férjem. de soha Etelgiva azö szerete sem leszen

Illyen beszélgetésekben tölté el a nyolcz napot ez a szép leány., a melyek alat mint hogy nem látá korkot. azt reménlé. hogy el is felejtették volna, de a kilenczedik napon. az apjával együt látá bé menni hozája korkot leányom mondá a mester ember. akirály parancsolattyára el kel hagynunk hazunkot., ez az ur hozta a parancsolatot. és azt még ma kell végben vinnünk, készüly és engedelmeskedgyél.

Ételgiva erre tsak el hüle, és semmit nem mondhata, kork ezt észre vévén mondá. aszonyom ne fély, a király parancsolattyán meg nem ijedhetz. ő néked jodot keresi, a mitsoda lako helyt rendelt néked. a tiéd. ennekem parancsolta hogy oda vezeselek., az atyád veled lészen. ugy a szép Edita is. és ezután egyébre nem leszen gondod hanem hogy vigyáz arra az életre, amelyet a király szerencsésé akarja tenni.

Etelgiva egy kevesé magához tervén mondá. uram. meg vallom hogy nehéz nem tsudálkoznom ezen adolgon. mi nem érdemelyük a király kegyelmeségit., és olyan alá valok vagyunk. hogy ha az ábrázatodrol nem latnok hogy egyenes szavu vagy. nem adhatnánk hitelt beszédidnek., mindazon által látom hogy engedelmeskedni kell, én uram kész vagyok az apámat követni. ahová akarod ötet vinni

kork vigyázván aleányra. észre véve hogy a leány. által látta hogy mi végre. tselekeszik mind ezeket ő érette. de azt is észre vette. hogy a leánynak azért töb keserüésege volna mint öröme. és anyira ki tettzet belölle a jó erkölcs, hogy még előre által látá, hogy ehez a nyereséghez. nagy bajjal jutna a király. ugyan ezért nagyobra is betsüllé Etelgivat, és fel tevé magában. hogy mindenekben fogja segíteni tanácsával., azonban pedig meg jelenté néki. hogy estve kellene meg indulni, azután különösön vévé amester embert. akinek is. ismét egy erszény aranyat ada, meg hagyván néki. hogy végeze el a városon minden dolgát. úgy hogy nekellesék. viszá jöni. mivel akirály parancsolattya. a, hogy többé a mesterségit ne üze. a mester ember ennek a kedves parantsolatnak ellene nem álla. és azt fogadá hogy mindenbé bé tölti a király paransolattját. azért tsak hamar él is rendelé kevés dolgait. kork pedig el hagyá ötet.

A meg indulásnak ideje eljövén. a mester ember, abban az uttzában vivé a leányát. és editát. ahová kork mondotta volt néki. őt egy hintot találának. és belé ülteték őket. mint hogy az út hoszu nem volt, azért tsak hamar is el erkezenek, és a sok gyerttya világnál. leg előbször is korkot üsmeré meg Etelgiva. a ki is a hinto mellé menvén. a kezét nyujtá Etelgivanak. Etelgiva pedig szépen a kezit adván néki. mondá. uram. haazt akarod hogy nyughatatlanság nélkül vegyem a betsületet melyet velem tselekeszel. mond meg azt nekem. ha egyedül vagyé itt.? kork észre vévén hogy mit tennének ezek a kevés szók. és a néki rendeltetet házban vivén ötet., mondá néki, itt már aszonya vagy ennek a háznak., én itt tsak azért vagyok hogy meg mutassam néked az házakot senki én velem nincsen. és az. aki nyughatatlanságal varja itt lenni. tsak olyankor fog ide jöni. amidön semmitől nem tarthatz. uram felelé néki keményen méltoztassál gondviselőm lenni a mellet. tudom hogy mitsoda tisztelettel tartozom néki. a szükséges hogy meg tudgya. hogy ha. király is. tisztelettel tartozik az ártatlanságnak.

tiszteletre méltó Etelgiva. felelé neki kork, akirály tégedet igen szeret. tsak holnap látod meg ötet, ő néki is kell néked meg mondani szándékát, de azal által nem hágom parancsolattját. ha azt mondom néked. hogy magának nintsen anyihatalma magán. mint neked vagyon rajta., és hogy tsak rajtad áll. hogy magadot tiszteltessed véle.

Azután oda szolítván az apját. és editát. mondá. nékik. ez a ház. es a mi benne vagyon Etelgivaé. it fel találhattya mind magának. mind néktek. a mit kívánhat. a mely aszonyokot itt fog találni. azok szolgálái. és atöbbiről olyan rendelést tegyen. amint néki tettzik.

Ezekre a szokra el butszúék töllök, és szabadságban hagyá őket. hogy gondolkodhassanak szerencsejek változásán. alig mene ki a házbol. hogy Edita arra kéré Etelgivat hogy néznék meg aházakat; Etelgiva rea álla. és a midön a házakot kezdék jární. feles tselédeket találának. akik mindenüt el hordozák őket. a ház nem volt nagy, de igen alkalmas. és drága öltözetekkel volt fel ékesítve;

Etelgiva a maga hazában találá az aszonyokot., és a melyik azok között első volt, az Etelgivat olyan kis házban vivé. a hol sokféle köntösököt, és vég matériákat mutata néki. más ezeknek örülhetet volna, de Ételgiva úgy tekinté mind ezeket. mint olyan kelepceket, a melyekben akarják ejteni aző jó erkölcsét.

Edita noha igen okos volt., mind azon által nem gondolkodot olyan formában. és mint hogy soha életében olyan nagy alkalmaságban nem volt mint akor, azért örülni kezdé. és mondá. mitsoda szép dolog akirályság., aki ilyen Czifra dolgokat tselekedhetik. a ki anyomorultakot meg segítheti. a ki a szegényt gazdagá teheti.

Ha mind ezek az ajándékok felelé Etelgiva. más szándékból volnának, valo hogy szerencsések volnánk. de kedves Editám. a szeretet annak kezdője. és az el törli minden érdemit., edita látván hogy tsendeseb elmevel volna, kérdé tölle. hogy miért volt mind addig olyan nagy halgatásban. Etelgiva felelé erre. mert mindenkor attol tartot hogy tsak azon igyekeznek hogy

a király kezében adgyák. és ha oda érkezésekkor. a királyt őt találta volna. már azt fel tette volt magában hogy ettzaka valamely klastromba szökjék, fő képpen, ha látta volna. hogy valamely illetlen dolgot kívánt volna tőle.

Nem úgy bánik velünk felelé erre Edita., hogy azt gondollyuk hogy ő illetlen dolgot tselekedhessék. azt könnyü látni. hogy tsak a jó akarattyával akar, tégedet meg nyerni, és azt gondold meg. hogy talám az életét is el vesztené az apád. ha el szöknél. mindgyárt ötet kezdenék vádolni, én azt hallottam hogy a mely szeretet haragra változik. attol inkább félhetni, mint sem agyulölségtől.

Ugyan ezis tartoztat meg engemet monda EteIgiva. és ha azt meg erhetem. hogy a király több betsülettel legyen hozám. mint sem szeretettel.. azt el hiheted hogy esztelen nem vagyok hogy meg gátollyam nemzetségem szerencséit. a midön azt betsületem kára nélkül meg szerezhetem. de azt is tud meg. hogy meg tudom vetni azt a szerencsét, hakárával kellene lenni annak abetsületnek. amelyet én nagyobra betsüllem. avilág birodalminál.

Alig vegezé el beszédit. hogy tudtára adák hogy az asztalon volna az étek. ez a vatsora. pedig olyan különböző volt attol. amelyhez ök szoktak volt. hogy más EteIgiván kívül. nem tudta volna mint viselni magát, de oly nemesi szivel születet volt. hogy úgy tettzet, mint ha. abban abövségben neveltetet volt

Az alat amég EteIgiva., akar mere fordullyon mindenüt tsak a király hozzája valo szorgalmatoságának. jelit láttya, ez a király elé beszélteté korkal. hogy mint lett volna a házhoz valo érkezése EteIgivának, ez az okos ur, leg kisseb dolgot is elé beszéle néki. és semmit olyat el nem felejte., a mi néki meg bizonyithatná, hogy annak a leánynak vagyon anyi esze, mint szépsége: EteIred, akinek hová tovább nagyobodék szeretete. nagy nyughatatlanságban tölté el az éttzakát. és ha tudta volna. az EteIgiva gondolatit. nem lett volna talám oly nagy nyughatatlanságban

Más nap EteIred el végezvén a külső dolgait a szerelmiről gondolkodék, és a vadászatnak ideje el jövé. nagy örömel meg indula, és amidön gondolá az erdőben. hogy az udvara észre nem venné korkal egyut el távozek töllök, és az ÉteIgiva háza kerttyének kapuja felé tarta.

ÉteIgiva pedig az apjával és Editával. sétálván akértben. tudták hogy a királynak oda kellene érkezni. és mesze látván két lovast, gondolák hogy a király és kork volnák. amint hogy úgy is volt. és a király látván hogy eleiben jönének, sietve le szálla a lorol. hogy meg előzze EteIgivát. aki is nem akarván királyának meg vetni kegyelmeségit.

a Czifra köntösökből vett volt magára. és az anyira fel. ékesité az ő szépségit, hogy nehez volt ötet latni. s' nem szeretni. EteIred. azt tsudálni kezdé, és vévén észre hogy ÉteIgiva alábaihoz akarna borulni meg előzé ötet. és maga borula azö lábaihoz.

És tsak egyedül az EteIgiva apjának engedé meg. hogy lábaihoz borullyon. akihez is kegyeségit mutatá. azután kezit adván EteIgivának a ház felé indula véle. és mondá néki, látod szép EteIgiva azt a fejdelmet. akinek minden sorsa egészen terajta áll. úgy tettzik nem szükséges azt tudodra adnom hogy mint szeretlek. mindent valamit tselekedtem. meg mutathatta néked szeretetemet. és nem talállok olyan szót a melyel elődben tehesem nagy szeretetemet., te vagy az első. aki fel gerjesztetted bennem ezt a nagy szeretetet, ugyan te is vagy egyedül arra méltó.

felséges király. felelé néki EteIgiva. méltatlan volnék arra hogy a nap engem világositson, ha szivesen nem venném a felséged kegyelmeségit, olyan kevés idő alat, annyi sok jó teteményiért. mindenkoron nagy hálá adásal. és tisztelettel leszek felségedhez de felséges uram. alábaihoz akarván borulni, és a melyet meg nem engedé néki., botsás meg az ártatlan

Etelgivának. ha nagyobra meri betsülni abetsületét., a felséged minden ajándékinál., a szeretet, a melyet felséged ígér nekem., az örökösön meg homályosította., a jó erkölcs, egyedül való jó. amelyet vettem a mennyektől. ugyan abban is áll az én születésem. és rendem, és ha más. fejdelem, a felséges Etelreden kívül, a kinek nagy tisztelettel tartozom. a szerelemről beszélt volna nekem, egyebet a meg vetésnél. nem nyert volna töllem.

Nagy keserűséggel látom, hogy az én állapotomnak meg változásáért, mitsoda gondolattal lesznek felőlem. nem hogy én abban kevélykedném. de én abban. csak gyalázatra, és meg alázásra való látok., mentől aláb való vagyok, annál többet fognak rólam rosszat mondani. ne gondolj az felséged., hogy én arra több okot adgyak; Etelgivától, ne is várjon egyebet. hanem azt a tiszteletet, engedelmeséget. amelyeket minden tartozik az ő királyához. ezeknél kedvesebbet felséged nem nyér fáradsági után. amitsodásnak ma tettik néked Etelgiva, olyan léssen ezután is. és ha felségednek valamely más szándéka vagyon irántam. kérem hogy vegye viszá ajándékot, és hagyja meg ártatlanságomat. Etelred oly igen el tudalkozék ilyen beszédin egy olyan leánynak mint Etelgiva. hogy nem lehet félben hagyatni véle beszédit, és az ő szemérmes. ábrázattya. el hiteté véle mind azt. amiket mondot neki. és az ő okoságal való jó erkölcsiért. anyira kezdé ötöt betsülni. valamennyire szereté. egy kevés ideig csak reája nézet. nem felelhetvén neki. veltire mondá. tudálatra melto Etelgiva. egy olyan erős szeretet. mint az enyim. nem veszi mindenkor kalauzul az okoságot meg vallom, hogy azokból az érdemidből. amelyeket benned szeretek. azt ki vettem volt, a mi ellenire lehetet volna szerencsémnek, noha atészi a többit is betsesebbé. azért nem hogy el távoznám szándékomtól. de még inkább meg erősítem, az a jó erkölcs. a melynek akarod áldozni az én jó téteményimet, ugyan az is tölt bé tégedet azokat, és oly igen vigyazván ate ditsőségedre, valamint a magaméra. és olyan figyelmeséggel. szorgalmatosággal. és tisztelettel. akarom a szívedet meg nyerni. mint a melyet várhatnál akár kitől mástól., egyebet nem kívánok tölled, hanem hogy azokat úgy vegyed. nem úgy mint királyodtól. hanem mint olyan embertől. aki anyira szereti jó erkölcsödöt. mint szépségedet

Enged meg had töltsem bé azt a kedvemet hogy had tegyelek szerencsésé tégedet, had lassalak, szereselek, és hadd adhasam minden órában jelit szeretetemnek. ennél egyéb jutalmat nem várok.

Ah! felséges király. felelé Etelgiva, aki is nagyon meg túrközteté magát. hogy el titkolhasa szíve indulatját., nem volna evilágon hozám hasonló szerencsés. hogy ha ilyen szándékid volnának. de nem illik én hozám az én királyomnak akarattya ellen tusakodnom. felséged szabad magával. és reménlem. hogy az idő meg üsmértetvén veled szívedet, el is olttya benned azt a szerelmet. a melynek gyakorlása igen kevés kedv töltésire léssen akirálynak ezekre a szokra apalota ajtajához érkezvén, be menének. a hol is fejdelmi Collatit talalván. az Etelrednek igen tették. és azt akará hogy kora. edita. és az Etelgiva apja asztalhoz ülne.

Az ilyen mulatsságot a királyok is szeretik. és szabadságban lévén. meg tartozkodás nélkül, meg mutattják hogy ha anagy hatalomban vannak is öltöztetve. de csak emberek. és Etelrednek is olyan mulatsságára volt az az ora, hogy azt anyira hozabítá a menyire leheté.

A kedves Ételgiva noha szüntelen vigyázot is magára, hogy ki ne nyilatkoztassa ami a szíven vagyon. de minden tselekedetében, anyi kedvet. és eszt mutata. hogy a király nehezen válhaték meg tölle, de végtire tartván attól. hogy ne keresnék. és őt ne találnák. el butszúék Etelgivától, kérvén arra. hogy engedné meg. had jöhetne gyakorta hozája. erre ő, szemérmesége szerént felele., és rea nem álván kerésére, meg érteté véle. hogy hejában ellenzené ő azt, mivel az a király akarattyan áll. azután kegyes szokai szolla Editához., és látván hogy Ételgiva nagy szeretettel volna hozája. arra kéré ötöt. hogy gyakorta beszéllene felölle Ételgivának, edita erre

okosan felelvén. a királyt ki kísérik, aki is lovára fel üle. anyi tsudálkozásal. amenyi szeretettel. és nem gyöze eleget beszélteni. kornak az Etelgiva szépségéről. és eszéről. a király pedig az udvarához érkezvén, senki nem meré kérdezni hogy hol járt volna. és azután avárosban viszá mene. fel tévén magában. hogy más nap ismét Etelgivához menne.

Etelgiva pedig mihent egyedül lehe. Editával. elé beszélle néki minden szavait akirálynak. és azt is hogy mint meg türköztette magát. hogy akirály észre ne vegye szive indulattyát. oh! mitsoda méltó az a király a szeretetre mondá ismét. miért ő király. vagy miért vagyok én egy semmi.

Mitsoda történet az. amely oly igen meg egyezteteti akét szivet. a kik egy mást nem birhattyák. és mitsoda haszna. lesz. enyi sok szorgalmatoságnak, és szeretetnek.?

De mint hogy, felelé erre edita, akirály egyebet nem kíván. hanem hogy tegedet szerethessen, miért magad is hasonló gyönyörűséget nem tsinálsz abbol magadnak lehezé mindenkor ebben atürköztetésben., gondolodé azt hogy ha meg vallanád néki szeretetedet, hogy az inkább el ragadná szeretetiben?

Minden bizonyal azt gondolom felelé Etelgiva. ha azt észre találná venni hogy szeretem, mindgyárt azal. hizelkednék magának. hogy gyözdelmet vehet gyengeségemen. és tsak azon igyekeznék. hogy azt el érhesse, azt hid el Edita., hogy azt soha meg nem vallom néki, ha meg kellene is halnom. és ugy fogom magamot viselni. hogy soha meg nem tudgya aszivem titkát; hát mit várhatz, ezért a kemenségedert. kerdé tölle Edita. azt, felelé néki Etelgiva. hogy magában szallyon, én töllem el tavozék. és adgya másnak azt a szeretetet, a melyet se elnem vehetek, se el nem kell. vennem

A királynak pedig minden nyughatatlansága tsak avolt, hogy miképpen titkolhassa el szeretit az udvara előtt. de fő képpen Egrad előtt. a kinek okos tanácsi. nem kezdének anyira tettzeni néki, és noha Ételred betsülettel volt hozája. de igen tartot tölle. az Etelgivához valo szeretetiért. hogy ha azt meg találná tudni.

Erre valo féltiben igen vigyázot magára és noha gyakorta ment vadászni. és tsak nem minden nap látta azt a szép leányt. de olyan formában igazgatta dolgát., hogy azt sokáig észre nem vették., azonba pedig igen kevés hasznát latván minden szorgalmatoságának. nem tuda mit gondolni. gondolván azt is. hogy akár mely jó erkölcsü legyen egy személy, de nem keménykedhetik sokáig egy olyan ellen. a kit szeretne. ő pediglen. nem hogy azt el erhetné., de keserüséggel láttya hogy leg kiseb előmenetit sem láttya kívánságának.

Mivel Etelgiva mindenkor. okos, szemérmetes. és magát el titkolo lévén. tsak háláadoságot, és tiszteletet mutatot. a nagy szorgalmatosága. nyughatatlansága. sok drága ajándéki. Etelrednek még addig semmi hasznára nem voltanak, és azt is gondolá hogy talám Etelgiva mást valakit szeretne., és attol jöne. ahozája valo idegensége.,

Egy szer a többi közöt Etelred, minek utánna mindeneket mondot volna néki, a mi a szeretetre indíthatnák. és látván hogy még a szovát, is nehezen halgatná: mondá néki. e már sok. látom már most honnét jö szerencsétlenségem. és haragos szemekel tekintvén reája. Etelgiva te szerettz., de nem Etelredet. erre a váratlan vádolasra. Etelgiva. el haloványodék. meg pirosula, szép szemei meg nedvesedének, és fel emelvén szemeit mondá. oh Istenem., nem volté az elég. ilyen nagy probára vetni jó erkölcsömet, hanem még gyanakodni is felöllem. olyan méltatlan dologal Etélred látván halgatását. és az orczáján valo fel háborodását. oly igen meg esék aszive rajta, hogy botsánatot akarván tölle kérni. a lábaihoz esék és mondá

Kedves Etelgivam. az én gyanakodásomot. a mely meg sértet, netulajdonítsad másnak tsak anagy szeretetemnek. de nem szerethettélé valakit. minek előtte engemet üsmertél volna.

talám olyantól választottalak el. aki szerencsésebb nálamnál. mert ugyan is minek tulajdonítsam másnak idegenségedet

Felsőges király felelé Etelgiva engemet csak magamtól választottál el, az én szivem soha senkihez azt nem érzette. a mivel vádolsz. és soha még olyan vakmerőt nem láttam. aki szeretetéről szollot volna nékem. a meny hihető. nekem tartotta volt meg azt a keserves ditsőséget hogy fel gerjeszem szeretetedet, de az ameny, olyan nemes szivet is adot nekem, hogy meg vetem az olyan nyereséget, a mely aláb valo náladnál; az én rendem. meg nem egyeztetni szeretetedet jó erkölcsömel, egy szoval felsőges király, meg ölelvén néki térdeit. határozd meg a magam baját. és a magadét. azt nem kérem hogy vegyed viszá jó téteményidet. azokra szükségem vagyon., hanem csak arra kérlek, hogy segíts had mehessek valamely klastromban., és mutasd meg ezel az utolsó tselekedetedet. a szerencsétlen Etelgivának. hogy valóság szeretted.

Én,! felkiáltá a király. ijedtében, hogy meg vályyam tölled, hogy nálad nélkül élyek. oh kegyetlen Etelgiva meg gondoltadé jól azt. amit kívánsz töllem. és leheté hogy az én életemet oly semminek tarttsad. hogy annak oly tsendeséggel lássad végit, felsőges uram felelé erre sok köny hullatásokal. örömel el veszem életemet csak meg tarthassam életedet., de a betsületedet fel nem áldozom.

Hát eddig felelé akirály. mit kívántam tölled olyat ami azal ellenkezet volna.? bántamé veled kegyetlenségel. az én nagy szeretetem. tselekedtetetté valamely erőszakos dolgot velem, mitsoda haragból. vagy mitsoda igazságtalanságért érdemlettem meg hogy el kívány hagyni. és töllem örökösön el távozá. még többet is akara mondani., de látván nagy változást az Etelgiva orczáján, meg ijede hozája futa. és szollittá Editat is a ki korkal beszélgetet.

Hozája közelitének. de nagy ájulásban találák. akirály azon igen el ijede., mind azon által anyit orvosolák hogy magához tére. de azután csak hamar. igen nagy hideg lelésben esék. azután az ágyban tévék. és akirály. nem akará el hagyni. és magát kezdé vadolni. hogy ő adot volna okot betegségére. a szép Etelgiva pedig, akinek betegségit. a maga meg türköztetése okozta, el akarván rejteni szivének indulatit. látván akirály szomorúságát. aszive meg esék rajta

De meg nem türköztethetvén annyira magát. hogy el titkolhassa a fejdelem előtt, mitsoda szivel venné hozája valo jó akarattyát. mondá néki. felsőges király ate jóvoldod meg hatotta szivemet, én rajtam meg ne ijedgy. mert azt fogadom hogy gondom lesz arra az életre, amelynek mindenkor ura lész. Ételred vévén eszere. hogy szabadságban kellene hagyni kork is sietetvén hogy térjen viszá avárosban. viszá térvén., el nem titkolható annyira magát. hogy az udvariak eszre ne vennék nyughatatlanságát, de fő képpen Egrád fejdelem észre vévé. és meg akarván tudni annak okát minden képen azon lett. hogy meg vizsgállya a király járásit.

Az Etelgiva betegsége tudtára adá néki csak hamar. a mit meg akara tudni. mivel kork minden reggel oda járt. ebéd után pedig a király korkal el nem mulatta meg látogatni. fő képpen harmad napig hogy a betegsége leg nagyob volt. a király sok jövésineki és menésinek. okát. végtire meg tudák.

Az egész udvarnál el terjedvén ez a hir. mindenik örömmel hallá Etelgivának okosságát. és szépségit.

De az alat. amég az egész udvarnál csak ő volt a beszédben. és hogy a király is nem titkolá annyira hozája valo menetelét. mind egyikének. mind amásikának. elméjekben tsudalatos gondolatok forgának.

Ez a szép leány harmadik napján betegségének a melyben igen nagy veszedelemben volt., fel tévé magában. hogy minek előtte meg haljon. akirálynak meg vallya szivének hozzája valo hajlandóságát. a mely mint egy jutalomul lenne. a király hozzája valo szeretetének.

A király is latván hogy semmi győzedelmet nem vehetne rajta. olyan formában, amint eleinte gondolta volt. fel tévé magában. hogy minden uton modon azon lesz. hogy szerencsés lehesen. de a midön Etelgivához mene., olyan roszul találá ötet. hogy Ételgiva nem viheté véghez szándékát. se a király meg nem mondhatá neki akarattyát, és azt a napot arra rendelvén. magokban. hogy meg mondgyák egy másnak sziveknek szándékát. ugyan. azt tsak a szomoruságban tölték el. és tsak éjféltályban kezdé Etelgiva sokal jobban lenni. azutan mind jobban kezdet lenni. és akor ismét fel tévé magában hogy titkát ki nem nyilatkoztattya Ételred pedig még annál inkább meg erősödék szándékában. de nem akará senkinek is meg mondani. és azt vára hogy egészen meg gyógyullyon és akor nyilatkoztassa ki.

A király pedig meg engedé sokaknak az urak közül hogy elmehetnének az Ételgiva látogatására., és mindnyájan olyan nagy ditsérettet mondának felölle. hogy az uri aszonyok magok kérék a királyt. hogy az udvarhoz hozatná ötet, a mely kérés semi nehézségére nem lön akirálynak. mivel ugy, minden orában láthatná ötet. de minden mesterségét arra kellett fordítani. hogy Etelgiva arra rea ályon aki is eleiben tévé a következő dolgokat; amaga méltóságának meg sértésit, hogy mitsoda dolgokat nem fognak rolla. mondani. egy szoval. mindent elé monda. a mivel gondolhatá. hogy le verje a királyt szándékáról.

Ne gondollyad felelé néki akirály., hogy azért vigyelek udvarhoz, hogy ót a sok példára valo nézve, énnekem engedelmeseb légy. a mit itt különösön az én szeretetem meg nem nyerhetet tölled. az udvarom közöt, ahoz, annál keveseb reménségem leszen, ót olyan magános eletet élsz. amint akarod., edita. és atöb aszonyok melletted fognak lenni, nem akarodé soha semmiben is kedvemet tölneni, én nekem arra nagy okaim vannak hogy az udvarhoz jöj. azokat rövid idő alatt meg tudod. és abban bizonyos vagyok. hogy jóvá hagyod szándékomot.

Etelgiva nem akarván tovább ellent tartani akarattyában. mindenekben engedelmeségit ígéré. akirály néki london városában uri palotákat készitete. és kornak kellett. ötet oda kísérni. aki is azt uri modon vivé végben. a szép Etelgiva. Edita, és az apja. london városában viszá jövének., és sokal más állapotban. mint mikor onnét ki mentek volt., ez a szép leány, keves idő mulva. hogy avárosba érkezék, az udvarhoz mene, azö szépségit, kegyeségit. szemérmeségit. mindenek tsudálák, és amidön meg kezdék az ő szivinek joságot üsmérni. mindenek jó szivel kezdének hozzája lenni.

Ételred. nem tuda mit tsinálni. örömeben. a midön látá. hogy az ő szerelmes Etelgivája. az egész udvarnak ékesége, az ő szeretete végtire anyira nevedék. és az Etelgiva jó erkölcsöse olyan meg változhatatlannak láttzék néki. hogy nem akará tovább halasztani fel tett szándékját, mint hogy elég ideje volt azt jól meg vizsgálni. azért arra is elegendő volt. hogy abban meg gyarapodgyék, érezvén tehát azt magában, hogy semmi attol el nem fordithattya, azért egy nap az Etelgiva házához menvén, és senki nem lévén más véle tsak Edita. a király ötet le ülteté. és maga. által ellenibe üle, és mondá.

Ételgiva, végtire ate jó erkölcsöd győzedelmet vett, mind azon. a mit magamnak ígértem volt mind eddig látom hogy szeretetemnek. jelit. idegenséggel veszed. és hogy minden tselekedetedet. tsak a tisztelet igazgattya. és nem a szeretet. de mint hogy a más képen nem lehet., leg aláb én azért olyan jutalmat akarok néked adni. amely meg bizonyittya hogy mint betsüllek. azért szép Etelgiva én neked egy férjet adok. aki mind nagy nemzetségből mind nagy renden valo., és aki nem méltatlan a szeretettre. így ate szerencsédet bizonyosá teszem. és magamnak olyan tsendeséget szerzek., amelyben nem lehetek azon házasság nélkül, ezek a

szok, amelyeknek értelmét Ételgiva meg nem érthet. annyira meg haták szivét. hogy nem birhatván az első indulattal fel kiáltá. hogy hogy felséges király. hát nem szeretz már engem?

Etelgiva, alig mondá ki ezeket a szókat. hogy el tüzesedék [el-tüzesedék].

akirály mindgyárt észre vévé. hogy meg bánta volna mondásit. kérdé tőlle, szép Etelgiva. lehetné a. hogy az Etelred szivét bannád el veszteni. felséges király. felelé ez a szép leány. én sokat is mondtam, de ugyan is már régtől fogva titkolom azt az indulatot. amelyért már meg nem pirulhatok, mint hogy meg gyözted szeretetedet, az ilyen gyözedelemért bizonyos vagyok jó erkölcsben. és az enyém nem forog már szerencsétlenségben ha azt meg vallom is. hogy a mérész Etelgiva az ő királyára mérte volt vetni szeméit. még annak előtte. hogy a magaét reája vetette volt meg vallom felséges király. hogy szerettelek., és szeretlek azal az erős szeretettel. amelyel. szerethet egy olyan leány. aki kedvelli a jó erkölcsöt. tartoztam ezt meg vallani mind azokért. amelyeket tselekedtél érettem, azén hozám való szorgalmatosságidot. anyi szeretettel vette a szivem mint tisztelettel., ajó erkölcs. amelytől soha el nem akarok távozni., azt el rejtette volt szivemben és a magam meg tüskötzetéséért kevésben mulék, hogy életemet el nem vesztettem. mivel szüntelen előttem látni. egy szép és nagy fejedelmet, azt szeretni., szánni. részt venni szeretetében. és még is néki meg nem mondani. olyan kin, a mely igen meg büntetet engemet vak merőségemért. mind azon által, még most sem tudtad volna meg. hogy ha ezt irántam való szandékodot meg nem mondtad volna

Felséges király ne tsudálljad tehát. ha el nem vehetem akit nékem szántál, azt könnyen el itelheted. hogy egy olyan személy, a kinek tellyes a szive Etelredel. a másnak nem adhattya magát.

Valtoztasd el felséges király ezeket ajeleit jószágodnak. azzá. a mire már kértelek volt. és enged meg, had vonnyam el magamot, az idő, atávu való létel. és a jó erkölcs, gyözedelmet vesznek szivemen, én meg vallottam a szivem titkát. mint egy jutalomul ate jó erkölcsodnek, ad meg mostanában az enyimnek azt a jutalmat. amelyel néki tartozol., és amelyet el nem veheted tőlle. igasság. igen is, fel kiáltá erre a király. a lábaihoz esvén, igen is meg adom azt a jutalmat. amelyet oly igen meg érdemled, de kedves Etelgiva nem egy szomorú helyből fog állani aza jutalom. hanem a királyi székéből, és egy királyból, egy szóval Etelredből. meg ne tsald magadot kedves Etelgiva. meg fogván kezeit és meg tsokolván. én szeretlek tégedet., és más férjet nem adhatok néked, hanem magamot már én ezt régen fel tettem magamban., tsak azért is hoztalak az udvarhoz. hogy szoktassam néked meg adatni azt a tiszteletet, a melyre tegedet szántalak.

Etelgiva. kedves Etelgivám, mely szerencsés vagyok én, te engemet szeretz., és olyan állapotban teszek, a melyben azt nekem mindenkor meg mondhatod. tüskötzetés, és szégyen nélkül, Edita., hozzája. fordolván. ihon az én királyném, ihon atied, örüly velem együt.

A király olyan nagy örömbe volt. és az anyira fel indította volt. hogy nem tudta mit szollyon. vagy mit tselekedgyék. Etelgiva is sokáig nem találá időt afeleletre. vegtíre mondá. emár sok felséges király. és ha lehetne még nagyobb szeretettel lennem., egészen oda adnám a szivemet. hogy meg fizethessem ezt a nagy szeretetedet. de a még ilyen nagy ditsőségben akarsz engemet tenni, ne bányad ha én gondolkodom atiedről. mivel ate dicsőség. olyan drága nekem. valamint amagamé.

Felséges király én szeretlek. már azt meg mondtam. holtig azt is fogom neked mondani., nem tarthatok már egy olyan fejdelemtől., aki tsak hite adásával akar rajtam gyözedelmeskedni. az meny az én bizonyágom. hogy mitsoda nagy boldogságomnak

tartanám en azt, hogy ha hozzá érdemeseb rendben születtem volna. vagy ha téged aláb valo rendben tett volna, soha a királyi székre. szemeimet nem emeltem. tsak Etelredet tekintettem. tsak rolla gondolkodtam. tsak ötet szerettem egyedül.

De király vagy, ugyan arrais születél. és ez a felséges rend. arra kényszerit hogy szüntelen vigyázál aleg kiséb tselekedetidre is. olyanal kel szövetségvetned, aki hozzá. méltó legyen. fejdelem aszonyoknak kel azt a nagy helyt el foglalni. a melyet nekem akarsz adni. a szereteted. és a hatalmad. bé hunyattyák a választásra szemeidet. a melynek alacson valo rendét. a szemedre hányhattyák, én pediglen. akinek mind a tehetetlenség. mind alacson valo rend. nem anyira homályosították meg szemeimet., ha szinte aszeretetem nagy is. de előre látom a keserőségeket. amelyekben ez a házasság vethet tégedet.

Nem tudom azokat az okokat, a melyek az ország igazgatása szerent vannak, mivel alacson rendben neveltetem, de látom azokat, amelyeket az okosság és az értelem adnak előmben. az udvarod, amely oly igen ditséri ma. bennem szeretetedet. amely engem tisztel. nekem hizelkedik. és kedvemet keresi. tsak azért tselekeszi mind ezeket, mert engemet ugy tekint. mint olyan szeretődöt. a kinek szerencséje. oly hamar el mulhatik. valamint kezdődöt.

Ha nagyobb rendben lések, meg vetnek. és gyűlölni fognak. és az olyan a ki ma ditséri szeretetedet. holnap gyalázní fogja. ate néped tudgya. hogy engedelmeskedni kell, de azt is tudgya. hogy fejdelmeknek kell nékie parancsolni. mit nem fognának mondani. ha nékik olyan királynét adnál. a ki egy szegény mester ember leánya, minden gyamol nélkül, a kinek minden gazdagsága tsak egy kevés jó erkölcsből áll. a mely is igen kicsid ékesség. az udvariak előtt.

Botsásd meg felséges király. ha elődben merem tenni alacson voltomat. de semmit sem kel el mulatnom azért. hogy a királyom akit anap világánál inkább szeretek. és akiért eletemet adnám. olyan vétekbén esék a mely meg homályosítsa életét. az alat a még Etelgiva beszélle. akirály lenem vette rolla szemeit. amidön el végezé szavait mondá aszonyom., ate szived mindenkor olyan nemesi szivnek tettzet nekem. azért tudtam hogy ezeket az akadályokat veted előmben., de én azokra reá készültem. és abban bizonyos lehet., hogy ha olyankor ajánlottam néked az országot, a midön tsak éppen tisztelettel gondoltam hogy vagy hozám. most hogy tudom hozám valo szeretetedet, annál inkább meg nem változtatom, szándékomot. mentöl érdemetlenebnek tartod magadot a királyi székhöz, annál inkább közelitesz ahoz.

Az én szeretetem azt kívánna hogy birjalak, ate okosságod azt nékem tilttya, mint egyike. mind a másika a koronámot. és a hitemet adgya néked. ne ály hát ellene az én fel tett szándekomnak., azt senki meg nem változtathattya. és tud meg azt. hogy tsak a halál. választhat el Etelgivatól. erre a király kimene. hogy szándékának végben vitelében munkálodgyék, a szép Etelgiva pedig maga maradván Editával. gondolkodni kezdék életéről, és hogy az Isten rendelése. mitsoda tsudálatos uton vezette volna az ő dolgát. meg alázván magát a királyoknak királya előtt. és az uraknak ura elöt. egészen gondviselésé alá ajánlá magát. el felejtven akirályt az Etelredel valo házasságát tekinté, amely eleget tenne mind szeretetének. mind jó erkölcsének. magát ugy tekinté. mint leg szerencsésebbet evilágon. azután meg tiltá editának. hogy a király szándékát senkinek ne mondgya.

A király pedig viszá térvén a maga kastélyában. vidám abrázatal. a melyet mások is észre vévék. de kivált kora a ki hozzája leg nagyobb köteleséggel volt és mint hogy a király sokáig volt Etelgivánál. azért ő akirály örömét olyanra magyarázá. amelyben semmi része nem volt annak a szép leálynak, Eitelred a maga különös házában menven, hivatá karkot és nagy örömel tekintven reája. kora én leg szerencsésebb vagyok evilágon

Felséges király felelé kork. én abban soha sem kételkedtem hogy az allandoságod. végtire meg ne jutalmaztassék. de azt meg vallom hogy tartottam attol hogy az Etelgiva jó erkölcsé. továbbra ne halasza agyozedelmet és mint hogy így vagyon igen örülök.

Nemondgy többet kork. mondá akirály. látván hogy mit gondolna, ne tegy bal itéletet. Etelgiva mindenkor azon jó erkölcsü leány. semmi gyözedelmet nem vettem rajta, söt még ő gyözedelmeskedik rajtam. Egy szoval. ő engemet szeret és én el veszem.

kork noha okos udvari. volt de el nem titkolhatván tsudálkozását. akirály szemében kezdé nézni. ha ugyan valóságál beszéllé., de akirály nem akarván hogy abban kételkedgyék. se hogy felellyen, elé beszéllé néki szorol szora az Ételgivával valo beszélgetésit. és mindgyárt parancsolá néki hogy menne hozzája. és mutatná meg néki azért. hozzája valo örömét. kork az alat magához térvén. tsudálkozni kezdé okosságát annak aleánynak. de akirály méltóságát is meg gondolván. ugy tekinté azt a házaságot., mint ollyat. amely meg fogja mocskolni azö dicsőségét; és eleibe akará adni hogy a mitsoda kisebségire lenne. de akirály félben hagyatván véle. mondá néki haragosan. kork. ne tekints. mást, hanem tsak azt tekintsed hogy mitsoda betsület a néked. hogy az udvariam közül, te vagy az első, a kinek ki nyilatkoztattam titkomot., és hozám valo hüségedet, tsak az engedelmeségben mutassad meg. kork. a ki nem hallotta volt még a királyt olyan keményen szollani hozzája gondolá hogy a halgatás job volna. és azután Etelgivához mene akinek is még jobban meg látván okos elméjit., a király szándékára hajola. és azt itélé magában. hogy ha a születésére valo nézve királyné nem lehetne is. de az érdemére valo nézve, arra méltó.

Azonba pedig Etelred akarván közölni ezt a dolgot a királyi vérből valo fejdelmekel. és a töb nagy urakal. magához hivatá Egrad fejdelmet. nem kételkedvén abban hogy ennek tessék az ő szandéka. és hogy ne igyekeznek azon. hogy azt el ronthassa, de mint hogy evolt a fő tanács ur. és hogy enelkül semmit sem tselekedheték, azért hozzája is készüle. hogy mit felellyen néki. Egrad el érkezvén a király igen nagy barátságát mutatván hozzája. mondá néki. kedves Egradom. tudom hogy tsudálkozhattál egy néhány időtől fogvást. az én magam viselésin. azért minden titkaimot meg akarom neked vallani. és az által meg láthatod. hogy mitsoda betsülettel. és bizodalomal. vagyok hozzád. reménlem hogy erre meg felelsz és ugy tekintvén tegedet mint leg jób barátomat. azt meg is bizonyítod, kivánságom szerént.

Egy illyen hizelkedő előljáro beszéd. nevívé az Egrad elméjit arra, amire akarák ötet venni, mint hogy ő nevelte volt fel akirályt., azért igen is szerette. és felelé néki, hogy szabad volna tselekedetivel., és azt nem kellene menteni ő előtte, hogy ha pedig szamot akarna adni tselekedetiről. ő azt meg halgattya. inkább engedelmeségből. mint sem más ókból.

Ez a válasz. valamely reménséget adván a királynak. elé beszéllé néki Etelgivel valo historiáját. kezdetitől fogva, mind addig. minek utánna. nagy ditséretet tenne. az ő szépségéről. eszéről. jó erkölcséről. és nemesi szivéről, azon vegezé beszédit hogy ő elvegezte volna magában. hogy el vegye. és mint hogy ő volna feje atanácsnak. ő benne is bizot. hogy ezt jóvá hagyattya másokal.

Egrad ezeket mind eddig tsendeséggel halgatván. de tovább nem türköztethetvén meg magát., fel kiáltá én bennem. király én bennem. hogy olyan dolgot hagyasak helybe.? hogy hogy mondá fel háborodva. annyi királyoknak amaradékja. a felséges Ételred, akarjaé amaga székiben ültetni egy alá valo mester embernek aleányát.,? gondolkodolé király az illyen szövetségnek méltatlanságán, mit fog a néped mondani. mit fog mondani akörülötted lévő nemesség, a midön meg láttyák hogy anyira lenyomod a királyi felséget., mitsoda veszedelmet nem hozs fejedre?

El felejtettedé az olyan fejedelmeknek példáit. a kik mint magad a szeretetnek adták magokat. menyit nem láttz olyat, akik esztelen szeretetekért. el vesztették. méltóságokat, országokat. és életeket. magad még inkább félhetz. szomszédid irigységektől, kik nehezen láttyák virágjában lévő országodat, avér béli fejedelmeknek nagyra vágyásokat. akik azon örülnek. hogy vétekbén esél. hogy a népet ellened fel indítsák. támadásra gerjeszék. amelyre igen hajlando az országod.

Oh felséges király nyisd fel szemeidet. válazd el egy kevés ideig az embert, akirálytol. ugy mint király tekindsd meg mitsoda királynét akarsz nékünk adni. mitsoda familiát akarsz a magadéhoz elegyíteni. tudom meg pirulnál. hogy ha azt jól meg gondolnád, szály magadban. gondold meg hogy mind a koronád. mind a hited fejdelem aszonyt illeti, távoztasd el EteIgivát. kérsd meg a dániai király leányát. a kitől tarthatz és adgyad annak azt a helyt. amelyet a néped közül. aleg aláb valonak szántál.

Egrad el végezvén beszédit, akirály mind el halgatá beszédit., és el várá hogy az ö fel indulattya el mullyék. azután tsendes elmével tekintvén reája, mondá néki, kedvetlenségel, semmit énnekem olyat nem mondasz, amit EteIgiva már nékem meg nem mondotta volna; azt el ítélheted. hogy azt véghez nem viheted, a mit ö véghez nem vihetet. de ugy mint ember. eleget akarok tenni kívánságomnak, és ugy mint király. azt akarom hogy nekem engedelmeskedgyenek., olyan bizonytalan veszedelemért. nem akarom magamot meg fosztani a bizonyos szerencsétől. ha az én szomszedim. vagy az én nepem az ország tsendeségit fel akarják háborítani. vagyon annyi batorsagom hogy az elsőkön gyözedelmet veszek, és atöbbi rettegni fognak hatalmamtol. én nem azért mondom meg néked szándékomot. hogy tanácsot kérjek tölled., hanem hogy azt jóvá hagyassad. és noha akarnám ha arra reá állottál volna., de azal nem törödöm. ha ellent tartasz is benne.

És talám ate segittséged nélkül is meg értethetem. a népemel. hogy mitsoda engedelmeségel tartozik akaratomhoz. ezekre ki mene a házábol és ót hagyá Egradot oly. nagy keserüségben. hogy házához menvén nem szolhata senkihez is.

EteIred pedig nem mutatván semmi változást orczáján. és estve tsak nem mindnyáján a tanács urak udvarlásán lévén. hol egyikének, hol a másikának hizekedö szokot monda és azon volt hogy magához édesittse öket. azután parancsolá nékik., hogy más nap esze gyülnének bizonyos nagy dologra, a melyet meg fogja nékik mondani.

Ez akirály meg változhatatlan lévén szándékaban tsak éppen az EteIgiváért valo nyughatatlanságban tölté el az éttzakát. Egrad fejdelem pedig mind más gondolatokban vala az ö öregsége., amely nem tekinteté véle annak a leánynak szépségit tsudálkozni is kezdék azon. hogy lehet ötet annyira szeretni. hogy ö érette veszedelemre adgya magát., aleánynak okosságát. és jó erkölcsét igen hejában valo ékességnek tartá olyan királyi széken, a melyhez tsak a nagy renden valok méltók, azt is gondolá magában. hogy EteIgivában. töb mesterség volna mint sem jó erkölcs, és hogy tsak azért nem adta meg. magát. hogy a királyt. arra vehesse. amire vette.

És az EteIred gyengesége. annál is vétkesebnek tették előtte, hogy magavál. az el hiteté. hogy tsak anagyra vagyás vezérelné minden tselekedetit EteIgivának és a maga kevélységét. az ország hasznához tévén, irtozva gondolkodék azon. hogy királynejának kellene tartani egy olyan leányt, a ki aleg aláb valo renden születet. ilyen gondolatokban tölté el az éttzakát. és fel kelvén. fel tevé magában hogy mindent el követ azért hogy meg gátolhassa a király szándékát

Más nap az orája el érkezék. a melyben ahoz anagy dologhoz kezdgyenek. a király a tanács házban menvén. mind ót találá atanács urakat. az egy Egradon kívül. EteIred azon meg örüle

magában., gondolván hogy a többi annál nagyobb kedvezéssel lesznek szándékához. és midőn látá hogy várnák mit mondana nékik. így kezdé beszédit. leg először is azon kezdé el. hogy dicsérni kezdé azt a tündeséget. a melyben volna az ő országa. mitsoda szorgalmatosággal igyekezet mindenkor azon. a mióta uralkodik. hogy azt meg tarthassa. mi képpen viselte magát. azokhoz, kik szövetségiben vannak. és azután a maga népihez, a kinek. azon igyekeznék. hogy adhassa újabb. újabb jelit hozzája való szeretetének. azután ismét mondá. hogy minek utánna anyit. fáradozott volna anépe boldogságáért. olyan idős korában, a melyet mások csak a gyönyörűségre fordították. azzal biztatná magát., hogy nem fogják rend kívül való dolognak tartani. ha a maga kívánságának elég tételiről is gondolkodik. az ő szíve nem adhatta arra magát hogy olyan házasságot szerezen magának. amely csak a hasznot tekintse. azért olyan aszszonyt választot magának a kinek szépsége, elméje, és okosága a nagy rend helyet volna.

De sőt még gondollya, hogy azal nagy szeretetinek jelit mutattya népéhez. hogy közüllök veszen magának társat. és azal biztatná magát. hogy a szép Etelgiva, aki mindennel tudta magát szeretetni udvarnál. ugyan olyan könnyen is el. nyeri hozzája való tiszteleteket. alig mondá ki ezeket a szokot hogy nagy zaj támadá a gyűlésben. és nem követheté beszédit.

Azután ki ki le fordítottván szeméit. mindenik szomorúságban esék és a nagy zaj után. igen nagy tündesség lön. ki ki gondolkodván azon. hogy mikép lehetne el távoztatni. olyan illetlen szövetséget a nagy tündesség közben pedig érkezék Egrad fejdelem.

Az ő érkezésin a király meg ütközék, de a tanács azon meg örüle. gondolván. hogy melletek lészen.

A szomorúság az egész gyülekezetet el lepvén., Egrad fejdelem azt mindgyárt észre véve. és noha által látá annak okát. de meg kérdé annak okát, egyik a tanács urak közül mindeneket elé beszélle néki. bocsánatot kérvén a királytól., ha azt az egész tanács nevével meg vallaná hogy mitsoda keserűségben volnának hogy szándékára nem állhatnának mivel mind az ő dicsőségének. mind az országnak haszna. azt meg nem engedné nékik

Egrad fejdelem. valóság. szeretvén akirályt. és féltvén mind azoktól a veszedelmektől. a melyekbe ejtheti aza házasság. eleiben adá ékes beszédekkel mind azt. valami rossz követheti az olyan féle házasságot. azután sok féle példakal. meg erősité beszédét, se kérésit, se köny hullatásit nem kiméllé. és olyan igen kezdé sürgetni akirályt. hogy hagyná el szándékát hogy a király nem tudá mit felelni néki., de a szeretet nagy lévén benne. nem engedhete a győzedelemnek azért el is rontá a gyűlést. mondván. gondolkodni fog. és tudokra adgya

Egrad fejdelem gondolván hogy talám meg változtathattya, és még előre kezdé vigadni magában, a midőn tsudálkozásal hallá., hogy a király alig menvén ki atanácsbol. hogy az egész udvarának tudtára adá. az Etelgivával való házasságát, és hogy sokáig volt különösön. a durhái püspökkel, a mint is hogy Etelred látván, és halván. hogy szépen véghez nem vihetné szándékát., ahatalmát vevé elő, hogy minden akadályt el üzne. azért a Durhami püspököt hivatá hogy készüljön az Etelgivával való meg eskütesre., és korkra bizá. hogy a nagy pompával menyen végben

Ez a hír olyan nagy haragra inditá Egrad fejdelmet, a ki azon kívül is haragos volt. hogy nem tekintvén. csak a maga hűségit akirályhoz és az országhoz, nagy siettségel mene az Etelgiva házához. hogy szemire hánya néki minden mesterségit a melyel el áltatta volna Etelredet Etelgiva pedig egyedül volt Editával. mikor ez a fejdelem hozzája mene; tudván hogy mitsoda rendben volna udvarnál. ez azur. a király előtt való nagy betsületit, és látván öregségit. azért igen nagy tisztelettel is fogadá ötet.

De eza fejdelem még előre rosz gondolatokal lévén felölle. és meg nem visgalván. neki kegyességit. és szemérmességit. a melyel fogadta ötet. mindgyárt a szemére kezdé neki hányni. nagyra vagyását: és meg sértő szokal eleiben tenni alacson nemzettségit. minden gyalázatos szokot kezdé ellene mondani. és valamit ki gondolhata ellene. azt ki mondá. az illyen beszélgetés. és látogatás, nagy tsudalkozásban veté ezt a szép leányt, de látván hogy a fejdelem egészen ki beszéllette volna magát. mondá néki.

Uram., Etelgiván kívül más. amitsoda állapotban most vagyok., talám olyan tsendeséggel nem halgatta volna azokat agyalázatokot, a melyeket tölled meg nem érdemlették., de én. a ki előtt akirály ditsősége szinten olyan drága, valamint előtted. és a ki tiszteli az Egrad fejdelemben a királyoknak vérit. és azt a hűséget. a mely arra erőlteti. hogy engemet gyalázon, az ő vadolásira egyebet nem felelek. hanem eleiben teszem a szivemnek titkát. és reménlem hogy annak ártatlansága meg mutatya néki magam viselésit., amelyért inkább fogja betsülni. mint sem gyalázni.

Az ő kegyes. és nemes szavai meg kezdék enyhíteni ennek afejdelemnek haragját. és meg kezdé banni hirtelenségit. Etelgiva ismét mondá néki, azt nem tagadom uram mert a királyt szeretem. és a nagyra vagyás. amelyel vádolsz olyan távul volt töllem hogy soha sem kerestem hogy engemet szeresen immár esztendőtl fogvást, egyéb jutalmát nem vette hozam valo szorgalmatoságinak. az idegenségnél. és tiszteletnél. valo hogy igen el kellett magamot titkolnom de nem azon okbol tselekedtem. a melyet a szememre hánsz. hanem azért, hogy el hagyasam véle azt a szerelmet. a melyben. egyebet nem láttam gyalázatnál.

Ha én akirálynéságra tzeloztam volna. nem let volna nékem szükséges anyira el titkolnom szivem hajlandóságát, söt még azt ki kellett volna nyilatkoztatnom., és nevelvén akirály szeretet. meg nem engedvén a mi azt el olthatta volna. sokal könnyebben vettem volna arra a mit most akar akaratom ellen, mihent pedig meg tudtam szándékát. mindent el követtem hogy arról le verjem. tudom én azt hogy ki vagyok. azt is tudom hogy mitsoda királynetoknak kell lenni. mint hogy nagyob ditsőség el nem venni egy királyi szeket mint sem abban ülni. mindent el követtem. hogy arra fel ne menyek, ezek uram az én gondolatim és szándékim, a nagyra vágyás. és a mesterkedés. olyan tsuda. a melyeket nem üsmérem., az ártatlanság vezetí lépésimet. és az igazság mondattya szavaimot Etelredtől meg nem tagadhattam szivemet., de soha sem vágytam arra, hogy a király felesége legyek., eleget igyekeztem azon. hogy azudvart el hagyhasam. de nem volt haszna

Mind azon által uram. lássad. ha találhatzé abban valami modot hogy meg változtassa szándékát. én arra reá álllok., és azt meg fogod látni. hogy örömel fel áldozom szeretetemet, szerentsémet, életemet. az ország, és a király ditsőségére. Etelgiva el hagyván beszédit, Egrad fejdelem nagy tsudálkozásál néze ötet. és mondá. aszonyom, mitsoda szokal, mitsoda tselekedeteketel. és mitsoda szolgálattal hozhatom helyre a vétket mellyet most tselekedtem. hogy lehetne néked azt meg botsátani. ha hatalmomban volna mindennek az akarattyát ate reszedre hajtanám. de aszonyom én nekem nem hinnének, és magam is olyan nehezen hitethetem el magamal amit látok, hogy a nem volna tsuda ha nem hinnék szavaimot.

Meg mutathattya egyedül az idő az országnak. hogy mit érsz, a mennyek adgyák. hogy soha ate jóerkölcsöd meg ne változék. nem tsudálok immár a király szándékát. és látom magam. hogy tégedet jól üsmervén. halálát kívánnák. ha el akarnák tölled választani. abban bizonyos légy aszonyom. hogy ate szerencsédén annyi örömem léssen. valamitsodás szomorúságom volt. azon. tsak ennek előtte egy orával is; ate nagy szépséged, eszed, és okosságod olyan méltová tésznek arra, hogy mindenkor bánni fogom a mit a helytelen. hűség tselekedtetet velem

Etelgiva ezekre a ditséretekre nem tudta mit felelni, mind azon által. igen kegyes szokta arra kérni. hogy segítené tanácsával, és tellyeséggel meg nyerte magának ezt a fejedelmet

Azonban pedig akirály nagy nyughatatlansággal várta hogy Etelgivához mehetne., amint hogy mindgyárt is oda ment mihent rendelést tett a lakadalmi Cérémoniákról. és szinte akkor ment be hozzája. amikor Egrad fejdelem onnét ki ment, a király azon tsudálkozni kezdék., és meg álván előtte. kérdé tőle. micsoda okból jöttél ide?

Felséges király felelé Egrad. sokkal más féle gondolattal jöttem ide. mint a melyel ki jöttem. és azal el ment. az király nem tudván mit gondolni ezen látogatás felől. égy kis nyughatatlansággal ment be Etelgivához., akit is vidám ábrázattal találván. azon meg örüle és kérdé tőle hogy Egrad miért jött volna hozzája. és mit mondot

Ez az okos leány. gondolván hogy valamely kárt tehetne annak a fejdelemnek ha meg beszéllene mindeneket a királynak. azt el titkolá. akirály pedig mindeneket tudtára adván Etelgivának. olyan szeretit mutatá hozzája. ez a szép leány is olyan kegyeséggel vevé azt a királytól. hogy a király sietetvén alakadalmát. egy néhány nap mulva meg is esküvék véle. mindenek láttára. akirály pedig nagy pompás lakadalmat tsináltata. úgy anyira hogy az egész nemeség jelen volt és mind addig valamég a lakadalom tartta. észre nem vevék. hogy volnának olyanok kik valamely zenebonát akarnának indítani.

De mihent avendégségnek vége lön. az udvar pusztá lön. ki ki amaga jóságában ment. a nagy ur aszszonyok. udvarhoz nem menének. és tsak azok maradának akirály. és a királyné mellett. a kiknek tellyeséggel ot kellett maradni. tiszttségek miat és kevesen olyanok. kik Etelgivát jól üsmérték. ezek között volt Egrad, és kora.

Ételred el érvén azt a szerencsét a melyet ohajtot nem sokkal gondola anemeség kevélységével. és minden gyönyörüségit abban tartá. hogy Etelgivának kedvit keressesse. akirályné pedig leg kisebb szomorúságot sem mutatá azért., hogy mint egy meg vetették volna ötöt az udvariak, meg elégedvén azal. hogy a király kedvében volna., és azal nem törödöt hogy a nép nem akarta ötöt királynénak hini. és nem hogy azért reája meg neheztelt volna, de szüntelen azon volt hogy reájok hintse akirály jó teteményit akik pedig hüséggel voltak hozzája. eleget nem tsudálhaták az ő tsendeséggel való türesit és jóságát. leg nagyobb hüségei pedig Egrad fejdelem volt hozzája

A menyek meg áldván házását egy fiat hozá evilágra, akit a király edmondnak nevezé. és sokan is kezdének már jó akaratal lenni a királynéhoz, amidön a hire érkezék. hogy Jermerland. és koerfort grofok indítást támasztottak volna., akik látván, hogy egy része az anglus nemzetnek, el hajlot volna Etelredtől. a házáságáért, azt gondolak hogy ki tehetik Etelredet a királyságból.

Ez a hir meg szomorítá az udvart. de a király, vitéz. és királyi batorsággal lévén. azon meg nem ijede. és olyan parancsolatokat adá ki a hadak gyűjtésére. hogy tsak hamar ellene állhata arebelliseknek és amidön minden készen volt, az indulásról gondolkodék. Etelgiva igen nagy keserüséggben esék ezért a meg válásért., és tudván az okát a fel támadásnak. inkább is tartot másoknál. mind azon által szeretvén a király ditsőségét., azért el is titkolá előtte keserüségét, és tsak a nagy szeretetét mutatá hozzája. Etelred a ki mód nélkül szerette ötöt. arra kéré hogy az életére vigyázon, és hitesse el azt magával. hogy ha az egész világ fel támad is ellene. de tsak egy szem pillantásig sem változtathatya meg hozzája való szeretetét. és hüségit.

Mint hogy pedig ez a szeretetre méltó fejdelem aszszony terében való létit érzette, azért az Egrad gondviselése alatt hagyá.

A király london városából meg indula ahadával együtt és angliának az észak felől való részére érkeztek. ahol esze gyülekeztek volt arebellisek, akirály közel szálván az ő táborokhoz minden képen ahartzhoz készülv. de előre látván hogy ahartzkor, sok ember halál lenne., azért meg ízené arebelliseknek. hogy grátiát adna nekik. elejekben adván gyengeségeket, hogy a győzedelem veszedelmes volna az országnak akarmely felől lenne., és ő úgy tekinti őket. mint a maga népit. ha ellene fel tamadtanak is. de a rebellisek ezeket nem halgták meg is bánák.

Mivel más nap akirály az ő sántzokat ostromoltatni kezdé. es azt meg vevé; arebellisek. jól kezdék eleinte magokat viselni, de veztire meg bontották őket. és az Ételred vitézsége meg szalasztá őket.,

az előttök valojok mind el veszének, és akirály meg nyervén ahartzot. parancsolá hogy ne üznék a szaladokot, azután grátiát ígervén mindennek. nagy ditsőségel viszá tére london városában. Etelegive. a ki addig tsak a templomba töltötte volt az időt nagy szives örömel fagadá; Ételred pedig úgy tekinté őket, mint ha tsak akkor kezdené szeretni.

A király viszá térésiért való öröm. még nagyobb volt. egy néhány holnap mulva. mivel Etelegiva. meg egy más fejedelmet is hozá evilágra, akit nevezék Eduennek, a nép látván az Ételegiván való áldását az Istennek. és az ő nagy jó erkölceit, el végezék magokban hogy királynejoknak usmerjék. hasonló szandékban valának a nagy urak is iránta. Egrad., aki igen nagy hűségel volt akirálynéhoz nagy siettségel mene hozzája hogy meg vigye néki ezt a jó hirt. de óh mitsoda állapotban találá. a szeméit egy keszkenővel fedte bé. és egy asztalon könyökölván. anagy keserűségben merült volt el

Egrad fejdelem ezt látván. a szive meg esék rajta. de akarván tudni annak az okát. mondá: aszonyom mit látok. mi háborithatta meg a felséged boldogságát.? erre el vévén szeméi elől a keszkenőt. mondá néki. oh. uram mely szükségesek nékem mostanában a te tanácsid. abban bizonyos lehetz aszszonyom. hogy semmit sem mulatok el a hozzád való hűségemben, de meg nem foghatom keserűségednek okát. mivel, minek utánna meg győzted volna az Eteled szívét. a népedét is meg győzted. és mindenek királynejoknak akarnak tégedet üsmerni. mi vagyon már töb hátra akirály igen szeret. Nem uram. nem felelé néki. a király már nem szereti Ételegivát már egy holnaptól fogvást. az ő szeretete. idegenségé változot, ez az én keserűségemnek az oka, a mely tiszteletről szollasz nékem. a nekem semmi vigasztalás. mivel nagy változást látok Eteledben. az ő szive. és szeretete nélkül pedig, tsak a halálra vagyon szükségem.

A királyné olyan formában mondá ki ezeket a szokot. hogy Egrad el hiteté magával. hogy szivből beszéllene., de meg nem foghatván. hogy olyan nagy szeretetet az alhatatlanság követhetné; a királyban is semmi változást nem tapasztalt. etelegiva pedig huszon két esztendő lévén. a leg nagyobb szépségiben volt végtire minden képen kezdé vigasztalni Etelegivát. és el bucsuzván tölle. meg ígéré néki. hogy a királyrol. jobb hirt fog néki hozni

Ezt a jó erkölcsü királynét. semmi meg nem vigasztalhatá, és az eteled magaviseléséről. mindeneket előre el látá. a mint is hogy egy darab időtől fogvást. nem volt hozzája azal a szerelmes szorgalmatoságal., egy udvarnál lévő aszony meg kezdé őket unatni, véle. Ételed. már Etelegivára nehezen nézhetet, és meg báná házását a melyet el nem ronthatá. és az új szeretetét. igen el titkolá.

Egrad pedig el nem hitethetven magával. a király változását. a királyhoz mene. hogy valamit ki tanulhasson ez iránt, a király tsak magánosan lévén koral., mihent meg látá őket. mindgyárt hozzája fordula haragosan. és mondá Egrad mit mondasz egy olyan udvarirol a ki olyan vak merő hogy nem akar nékem engedelmeskedni., Egrad. mondá ismét. én valójában gondolkodtam azon. hogy Ételegiva mitsoda rendben vagyon itt. látom hogy őket nem jó kedvel

tekintik., mind hogy pedig vétettem abban hogy el vettem, arrol már nem tehetek. de leg aláb az udvaromnak abban kedvit akarom keresni., hogy el küldöm magamtól. korkot akarom ezel aparantsolattal hozzája küldeni. és ő meri magát mentegezni.

Hogy hogy felséges király mondá Egrad, el akarodé magadtól üzni a királynét., kívánodé halálát annak afejdem aszszonyak aki oly. igen szeret, a kinek az ország annyival tartozik akét fejdelemért. kik oltalmazoi lesznek abirodalomnak, és akihez a néped oly nagy tisztelettel kezd lenni., kérvén tegedet arra én általam., hogy tegyed koronádot afejére. mivel mindnyájan egy akaratal királynéjoknak üsmérik, és anyira meg hatotta sziveket. aző jó erkölce, hogy igen nagy keserüségel fogják látni változásodot.

Etelred meg ütközék. ezeken a szavain Egrádnak, de már az okoságot nem halgathatá., se az értelem. nem vezeté tselekedetit. a rosz erkölcs el foglalta volt a jónak ahelyét, az alhatatlanság, meg kostoltatá véle a veszedelmes gyönyörüségeket, és ha mérte volna. Egrad. fejdelem meg érzette volna haragjának mi voltát. de még is meg türközteté magát. és minden haragját korkra fordítván, aki nem akara magára vállalni oly kegyetlen parancsolatot, maga elől. és az udvartól is el küldé. és nem akarván halgatni Egradot, mást hivata, akinek parancsolá hogy menne meg mondani Etelgívának az ő akarattyát.

Egrad fejdelem, előre el látván. hogy mitsoda zenebonát indittana ez a dolog, nagy keserü szivel ki mene akirálytól., és nem veheté magát arra, hogy a királynéhoz menyen addig. még meg nem tudgya szerencsétlenségit. azudvar azt meg tudván. mindnyájan szomorúságban valának. és ezt a királynét. akit annak előtte tsak nem mindenek el hagyák, nem találkozék akor egy is aki ne szánta volna és rosznak nem tartotta volna a király változását; de eza király nem hajtván senki tanácsára. se beszédire. a szerencsétlen Etelgívának el küldé aparantsolatot, hogy a király palotáit hagyná el. és hogy menne ahoz a házhoz amelyet adot volt néki. házaságok előtt.

A fő renden lévő aszszonyok mindnyájan melléje mentek volt., hogy segittsék., és vigasztallyák. mihent pedig a parancsolatot vévé. azon a hirtelen. és meltatlan változásán a királynak, az szive anyira meg ütközék., hogy közöttök el ájula, asok orvoság után. két ora mulva tére magához.

De akor is mint aholt olyan volt, mihent pedig szolhata, a királyt kivaná látni. és kéré mindeniket hogy hoznák eleiben. az aszszonyok nagy siettségel menének a királyhoz. és kérék hogy adná azt avigasztalását. a haldoklo királynénak, de ételredet arra nem veheték.. és az ő kegyetlen keménysége. és uj szeretete. nem engedék. hogy a királyné látogatására menyen, akinek hogy azt tudtára adák. láta hogy nem kellene semmit reménleni; azután Egrádot hivatá. és a gyermekeit maga eleiben hozatá. Egrad fejdelem, valóságos keserü szivel mene hozzája, akit is mihelyt meg látá akirályné. mondá. uram. ha valamely vigasztalást vehetnék a mostani állapotomban, ate hozám valo jo akarotod, és az egész udvarnak jó akarattyá. nékem nagy könyebségemre volna arra esküszöm néktek. tekintvén mindenekre. kik körülötte voltanak. hogy én tsak a ti betsületeteket, és barátságotokot kívántam. és hogy minden nagyra vágyásom avolt. hogy első jó akarotok. és gyamolotok lehesek. nem az en vakmerő gondolatimot bunteti ameny a mai napon., hanem a királyhoz valo nagy szeretetemet., a mely talám ötet meg bántotta. de az én halalom el törli vétkeket. uram tekintvén Egrádra, gondviselésed alá ajánlom fiaimot. az ő sorsok kéttség nélkül. nem léssen szerencséseb. mint az anyoké. de ha gond viselésed alá veszed. azt ígérhetem magamnak. hogy ajo erkölcsnek segittségével. amelyre őket tanitod. meg gyozhetik azokat az akadályokat, melyeket találhatnak az attyok szivében, lehessen néktek. meg ölelvén gyermekeit, drága zálogi az igen kegyes. de igen roszul. jutalmaztatot szeretetnek. lehessen esze szedni magatoknak az Ételred szivében. azt a szeretetet melyet nekem fogadot volt. tarthassátok meg hozzája azt a tiszteletet és szeretetet.

melyet mindenkor meg tartottam, és kényszerithessétek arra valaha, hogy bánkodgyék. a szerentsétlen Etelgiva után, kezedben adom uram ezeket a szerencsétlen fejdelmeket, el ne hagyad őket. azután ismét meg ölelé őket. és látván hogy senki sem szolhatna hozzája a nagy sirás miat. vegit akará vetni annak a szomoru gyülekezetnek, és parancsolván hogy meg akarna indulni. a hintójában. üle. és az uri aszonyok meg akarván tsokolni kezeit, meg nem engedé. hanem mindeniket meg ölelé. ahintoban tsak Editával volt, a mely aszszonyok pedig szolgálattjában voltak. azok előre el mentek volt a házhoz hogy ót készen várják.

Egrad fejdelem. a ki keserüségben egy szót sem szolhatot. maga is el kisére a házáig akirálynét. a ki is mikor a házhoz érkezék. egy kis udvart találta ót. akiknek hűséget. igen kedvesen vevé, de főképpen a fejdelem jó akarattját. egy kis idő mulva rosszul kezdvén magát erezni. le kellett fekünni.

Ez a fejdelem erőt vévén szomoruságán. az ágya mellé mene. és mondá tsak lassan, nem igyekezem azon hogy vigasztallyalak, mivel tudom hogy a haszontalan volna. hanem ved elé azt a bátorságot. és azt a jó erkölcsöt a melyekért. az egész. ánglia tsudál. és tud meg, hogy az ilyen állapotban szükségeseb azokat ki nyilatkoztatni mint sem akor mikor arra a rendre, mentél volt, amelyhez oly méltó voltál.

Uram, felelé Etelgiva. az Isten rendelésire hagyván magamot, semmit olyat nem tselekszem a mi meg rovidithetné életemet; azt sem ígérhetem néked hogy élni fogok, mert rajtam nem. áll, de azt fogadom néked. hogy holtig valo háláadásal lések. minden hozám valo jó akarodért. Egrad el butsuzván. tölle. meg ígéré. hogy minden nap eljöne hozzája. Etelred pedig egész szabadságban lévén a miolta el távoztatta volt Etelgivát maga mellől. minden féle rendeletlenségekre adá magát. a melyek nem illettenek. akirályi méltóságához.

Etelgiva pedig magános. és szomoru életet élvén, magában siránkozot. ennek a királynak rendeletlenségén. Egrad fejdelem pedig látván. sok féle változo szeretetit., gondolá hogy még viszá fogna ténni akirálynéhoz, és hogy mind addig volna reménség, valamég oly alhatatlanságal lenne másokhoz, Etelgivát is sok szor biztatá ilyen reménséggel, a ki is igen ohajtotta volna viszá térésit. de tsak hamar olyan hirt. halla. amelyből egészen meg látá szerencsétlenségit. és reménséginek végit.

Normándia. leg közeleb lévén angliához. könnyü volt Etelrednek. meg hallani anormandiai hertzeg hugának szépségit. ez az álhatatlan fejdelem tsak a hirre valo nézve is kezdé hozzája hajolni, mihent pedig annak képít meg hozatá. a szerelem fel gerjede benne; akor kezdé leg inkább az Etelgivával valo házását meg utálni. és mint hogy gyermekei valának tölle. azért egészen. nem is lehetet meg válni tölle. amelyért olyan nagy haragban és bánatban volt. hogy a maga gyermekeire sem nézhetet

Ételred el üzé magától, gyalázatosan minden szeretőit. a keserüségnek adá magát. és más vigasztalása nem volt, hanem a normandiai fejdelem aszornynak aképe. akár miként akarák is el titkolni Etelgiva előtt, akirálynak ilyen tsudálatos szerelmit, de azt meg tudá. és látván reménséginek végit, abban a nagy nemzettségü. és szépségü személyben, azt már tovább nem viheté, nagy forro hideg lelésben esvén, a doktorok semmit nem segithetének rajta. és meg tudván halálának bizonyos voltát. álhatatoságal vevé. az alat a még másokot látá sirni körülötte, ő tsendeségben volt és másokot vigasztalt. elejekben tévén. hogy mennyi keserüségtől mentené meg ötet ahalál.

Halála előtt egy néhány órával: egy hoszu levelet írá akirálynak, a melyet bé petsételvén. Egrad fejdelem kezében adá. hogy adná meg akirálynak. azután mindenét el osztogatá Editának, és azoknak. kik mellette voltak mint hogy Etelred semmijét sem vette volt el tölle. azért bövön is adhata minden tselédinek, és az utolsó óráiban az örökké valóságrol gondolkodván, igen

szép áitatoságal. mulék ki evilágbol. huszon három esztendös korában. és leg szebb voltában. és akit mindenek szánák.

A szomoru Edita. mihent el temeté a kedves Etelgiváját. egy klastromba mene. és ellene monda avilágnak, Egrad fejdelem pedig nagy keserüségben lévén. végben vivé amit reája bizot volt ez a jó erkölcsü királyné és könyves szemekel adá meg levelét a királynak. aki is már tudván ezt a szomoru hirt. nagy idegenséggel tekinté Egradot.

A ki is oda adván az Etelgiva levelét a királynak. el vevó tölle. és azt se el nem olvasván. se tsak reája sem tekintvén. egy kis ládácskában veté. amelybe szokta tartani holmi köves portékáit; egy szot nem szolván Etelgiváról. más dolgokrol kezde Egradal beszélleni. a ki is meg haraguván magában. ezen keménységén. tsak hamar magánoson hagyá.

Ételred pedig még is emberi tekintetből. egy néhány napokig el halasztá szándékát., de mint hogy sebes akaratu volt mindenben, tsak hamar mindennek tudtára adá hogy a normandiai fejdelem aszonyt el akarná venni. és mindgyárt követtségben küldé kent nevü grofot. a normándiai hertzeghez.

Ez a követ nagy pompával. tsak hamar. ratomágiában érkezven, (vagy is ruánban) mihent szembe lön a hertzegel, azonal meg kéré a hugát, és azt meg nyervén., egy néhány napok mulva. Etelrednek vivé Emma fejdelem aszonyt, aki is igen szép lévén. a kiraly nagy pompával fogadá. és a durhámi püspök. rneg esketé öket, a lakadalmi vendégségek egy holnapig tartának

Emma királyné pedig meg tudván minden dolgát. és jó erkölcsait Etelgivának azon a szive meg esék, annál is inkább. hogy maga is Emma. mind szép. mind jó erkölcsü volt, és szeretettel emlékezet Etelgiváról., akinek is gyermekeit a maga gondviselése alá vevé. és anyok helyet akart nékik lenni. de főkepen az elsöt. Edmondot igen meg szereté.

Az első esztendőben. Emma egy fejdelmet hozta evilágra. akit a király. Alfrednek nevezé., ezt ugy is kezdék tekinteni. mint a kire kellene szállni a koronának a második esztendőben. ismét egy fia lön. ezt Eduárdnak nevezék.

Abban az időben. anglia. igen nagy békeségben volt és nagy tsendeségben. a nép jól volt. az urak egyeségben voltak, a királyné pedig az egész udvarnak gyönyörűségére volt. mint hogy az Etelgiva fiaihoz szeretetét mutatta. azért mindenek, inkább szerették ötet, Edmond fejdelem egészen hasonlítván az anyához. azért gyakortáb is emlékeztenek felölle, és gyönyörködve látták. hogy Emma mint szeretné fiait, aki is semmiben nem akarván meg különböztetni ezeket a maga gyermekeitől. egy aránsu gondviseléssel volt hozzájuk, egy szóval. minden segítettette az Etelred szerencsét., hogy ha amaga álhatatlanságával. fel nem zavarta volna azt a tsendeséget.

Ételred, egy szers mind anyira meg kezdé utálni akirálynét, hogy nem is nézhetet reája.. a királyné. a ki igen jó. és kegyes volt. az alatta valóihoz., igen. kevély volt a hozzája hasonlokhoz, panaszkodni is kezde Etelrednek meg változásáért. annak az okát meg kérdé, és arra kéré, hogy meg vetésivel. olyan dologra ne kénszerittse. a mely néki ártalmas lehetne; Etelred pedig nem hogy erre felelt volna és mentette volna magát. hanem még nagy idegenséggel. és meg vetésel el fordula tölle. a melyet a királyné el nem szenvedhetvén. meg is mondá néki, és meg is irá az bátyjának. a normandiai hertzegnek. a ki is igen parttyát fogván a hugának. követeket küldé Etelredhez. hogy meg üsmértetnék véle. rossz tselekedetét.

De azok a követek olyant fent beszéllének néki, hogy nem hogy meg enyhítették volna. de söt még nagyob haragra ingerlék a királyné ellen. a kivel hasonló képen bánék valamint Etelgivával, el üzvént ötet. mind ágyától. mind udvarától. és azután meg nagyob

rendeletlenségekben esék szeretőivel. és gyalázatosan kezde beszélni a királynéről. és a normandiai hertzegről. és a gyűlölség anyira el árada, hogy az udvar ket felé hasonlék. egyik a király részit tartotta. a másika a királynéjét.

Ebben az időben Etelred két dániai urat, kik angliában laktanak. bizonytalan vádolásra meg fogatá. törvényt láttata reájok, és meg öleté, egyike a kettő közül. közel valo atyafia volt a dániai királynak, aki is ezt meg halván. meg esküvék hogy boszut fog allani anglián érette. és minden késedelem nélkül. nagy erővel hajokra üle. és 1013. dikban angliában ki szálla. és sok tartományokat meg hodoltata.

Etelred. bátor és vitéz léven. sok hadát esze gyűjté; az ellenség eleiben mene. hartzot ada néki. és egészen meg vereté. és el szaladván. londonba viszá tére. ebben a szerentsétlenségiben. nem tudván hová lenni a királynéhoz folyamodék, a kinek szive meg esék szerencsétlenségin. és el felejtván vétkit. ira mellette a normándiai hertzegnek és meg békélteté őket., anormandiai hertzeg, a hugáért. meg engedé Etelrednek. hogy normándiában szaladhasson, ugyan el is vivé a királyné oda ötet. minden gyermekeivel.

A normándiai hertzeg. a huga kérésére, nagy tisztelettel fogadván Etelredet, meg is igéré néki. hogy siettségel meg is fogja segíteni., az Etelred oda valo érkezésének hire. el terjedvén galliában. mindenünnen. sok urak., nemes emberek. és vitézek gyülenek melléje. ugy annyira hogy Etelred láta. hogy anyi segítségel viszá nyerhetné az országát. annál is inkább, hogy a dániai király londonban meg holt volna, erre valo nézve. igen sietteté is meg indulását. és hajokra ülven. más nap angliában ki szállottak. és igyenesen london felé tartottak.

A dánusok kik eleiben menének. leváगतának, azután a dánusok mind esze gyülvén., hartzot állának. de azt el vesztvén. igen kevés tére viszá bennek dániáiban.

Etelred nagy örömbe lévén. dicsőségel mene bé londonban, a királynét fiaival együt. viszá hozatá londonba. és azt remenlé magában. hogy anyi fáradsága után. tsendeségben fog lenni. de a szivinek tsendeségit olyan háborittá fel. a melyről nem is gondolkodot

Egy szer, holmi köves portékával akarván meg ajándekozni a királynét a kis ládáját meg nyittá. és az Etelgiva levele még petsételve a szemiben akada. és fogván a levelet. suhajtásal. meg nyittá. és alig olvasa el egy néhány szot. hogy még tovább is kíváná olvasni. a szerelmes szánakodás el fogván szivit. le üle. és tsokolgatni kezdé alevelét, és azt mind végig el olvasá. a melyekben ezek a szók valának.

A hü és szerentsétlen Etelgiva. az ő uranak. és királyának. Etelrednek. akit igen szerettenek

Felséges király.

Ha, a halálomban bizonyos nem volnék., nem mértem volna a szemeid eleiben tenni azokat a betüket. a melyek már nem kedvesek előtted, de a mitsoda állapotban vagyok. a meg menti vakmerőségemet, és el nem kelet vened a haldoklo Etelgivatól. azt a vigasztalást., hogy néked el mondhasa utollyára. hogy tégedet szeretet., és szeret. ha szinte anyit szenvedtettél is véle.

Nem azért veszem a pennát akezemben. hogy panaszolkodgyam. még a hüségtelenségedet is tisztelem. és nem annyira okozom szivedet. mint a magam szerencsétlenségit. nem lévén anyi érdemem., hogy meg tarhattam volna szivedet

Enged meg király nékem azt a kegyelmeségedet., hogy az én emlékezetem., előtted ne légyen gyűlölséges. minek utánna. oly kedves lett volna előtted., és meg ne éreztessed azokkal a szerencsétlen fejdelmekel. azt ameg vetést. a melyel voltál. az ő boldogtalan

anyokhoz. ha valamiben hozam találnak ütni. azt kívánom hogy tsak a felségedhez valo szeretetben és tiszteletben üssenek, tudom rövid idő mulva angliának egy királynét. adcz. a ki valóságál méltó lesz arra a helyre., a melyet én nem érdemlettem. örömet néki hagyom a királyi széket. a melyre nem vágytam, de ha meg nem hálnék. néki nem engedhetném szivedet, de király én meg halok. és senki meg nem gátolhattya házáságodot. lehesen szerencséeseb mint az enyim. örökös boldogságal is fogsz élni. ha magadot ujjab veszedelmes dolgokra nem adod

Emlékezel meg király. hogy semmi részem nincsen beszédimben. tsak egyedül ate ditsőségedet. és nyugadalmadot tekintem, ki szerethet tégedet ugy mint Etelgiva szeretet, ő tsak tenéked élt. te ötet el hagyta. meg is hal. Isten hozád király az eröm fogy, és a szeretetem nem kisebedik. többé tégedet meg nem látlak, hiremet többé nem hallod. és az életet el hagyván. tsak az a reménségem sem lehet, hogy valaha meg emlékezel

Etelgívárol.

Ez a levél igen nagy keserűségben veté Etelredet. azután esziben juta néki azö szépsége. kegyessége., ez a hozzája valo szeretetét benne fel ébreszté., és a keserűség. hogy ő véle oly kegyetlenül bánt. halálát okozta. és hogy soha többé meg nem latthatya. anyira el fogá szivit. hogy patakal folyának szemeiből könyvei. alevelt egy néhány szor el olvasá. és mind anyiszor hányá a maga szemére. maga viselésit, azután azis esziben juta hogy mint volt Emma királynéhoz. mitsoda gyalázattal illetet kétt olyan jó erkölcsü királynéket, azö türesek és kegyeségek, az elsőnek engedelmesége, szeretete, és halála. a másodikához pedig mitsoda kötelességgel. volna. mind ezek olyan állapotban tevék ezt a királyt. hogy méltó volt a szánásra

A királyné nagy egyességben lévén akor a királyal. bé mene akirály házában tsak lassan., és háta meg kerülvén. a székire könyököle tsendesen, jól el olvashatá a király keziben. az Etelgiva levelét. amely anyira meg hatá szivét. hogy el felejtven. hol volna, sirni kezde., és a zokogásira a király hátra tekintvén. kérdé. áh. aszszonyom mit láttál.

király felelé ez a szép királyné. ne tsudálljad ha sirok. nem a méltatlan irigység tselekedtetit azt velem. hanem az emlékezete, és szerentsétlensége. annak a szeretetre melto aszszonynak. meg nem érdemelném azt a helyet amelyet nekem. hagyot, ha helybe nem hagynám. rolla valo emlékezetedet

Ezek a nemesi szok. viszá vivék Etelredet az előbbeni jó erkölcsire, meg utalá minden tselekedtetit. és elébeszélvén akirálynénak hogy mint járt volna azal a levélel., meg vallá néki hogy az a levél fel gerjesztette volna szivében, az Etelgívához valo szeretetit., de aszszonyom. mint hogy már most az a szeretet tsak egy panaszkodo árnyékhoz vonson., én azt ezután veled fogom közölni, és jobban helyre nem hozhatom azt a meg bántást a melyel voltam ahoz a szerentsétlen fejdelem aszonyhoz mint ha egészen neked adom magamot. te is lész helyette a tzéllya, annak a szeretetnek és hűségnek. a melyel néki tartoztam. és mint hogy viszá nem hozhatom ez életre., azon leszek hogy élyen te benned, az én hozád valo álhatatos kötelességem.

Felsőges király felelé akirályné. igen nagy örömet veszem szeretetednek jelit, mind Etelgíváért. mind magamért., légy bizonyos annak a szép fejdelem aszszonynak. fiaihoz valo szeretetemben. és előttem olyan kedvesek léznek. mint a magam gyermekei. és semmi külömböztetést nem teszek köztök. ezek a nemes szavai akirálynénak, egy kevesé meg tsendesítették Etelredet. meg is köszöné néki. és holtig valo hűségit igéré néki.

Mind azon által, eza király. akár mint beszélt is de a szive tsendességben nem volt, és az Etelgiva képe mindenkor elméjiben volt, a levelit a kebeliben hordozta. és szüntelen

suhajtozot utánna. és noha nagy egyeségben élt is akirálynéval. de Etelgiva birta szivét, és azö belső keserősége. mind az ábrázattján. mind az egészsége meg gyengülésén. ki kezde tenni. azonban pedig hirit hozák néki, hogy kánut. a dániai király. ujontában készülne ellene. Etelred is erre való nézve. kezde készülni. hadát meg szaporittá. és el nem mulata semmit is hogy elleniben állhasson az ellenségnek. a ki is tavaszal 1015.dikben anglia szélyihez gyülekezék. igen sok hadi hajokal. és ki is szálla angliában mint egy hatvan ezerig való dánus. Etelred pedig nem akarván véle hartzot állani és szerencsétlenségben vetni az országot. tsak lassanként akará öket el fogyasztani. de azö hadát mindenüt meg verék. és az ellenség közelgetni kezde. london városához. ez a király látván ezt a szerencsétlenségit. és azon kívül is szüntelen furdalta szivét akegyetlen keserőség és az Etelgiva képe és szeretete., igen nagy hideglelésben esék. amelyben. egy nehany napok mulva meg is hala. szüntelen szájában lévén az Etelgiva neve. az országot. és a familiáját. igen nagy rendeletlenségben. és haboruságban hagyá. és mint hogy az Etelgiva első fia. Edmond volt egyedül arra alkalmas hogy uralkodgyék. azért az ország egyenlő akaratbol királynak kiáltá. így végződék tehát élete Etelrednek, aki ha leg álhatatlanab nem let volna leg inkább meg érdemlette volna a szeretetet

Alig végezé el julius ezt a historiát hogy az egész társaság nagy ditséreteket monda felölle, kivált a kis aszonyok., a kik egy nehány szor köny hullatásal halgatták az Etelgiva szerencsétlenségit, meg mondám én azt még előre. mondá hilária. hogy julius soha sem leszen dom sebastien, és ki tudgya még társa leszen Ételrednek julius ezen el mosolyodék és felelni akara reája de hilária nem adván időt arra mondá. ez a historia anyira meg hatotta szivemet, hogy talám soha sem fogok többé nevetni. és ha még illyeneket fogok hallani, anyira meg változtattya. vig természetemet hogy szomorú. és gondolkodová téssen. ezen mindnyájan el fokadának a nevetésre. és ki ki fel kelvén helyéből. a kertben sétálának vatsoráig.

Szombat

Más nap az uri társaság mindnyájan esze. gyülvén a szokot helyre. el akarák kezdeni a játékot. de julius mondá atársaságnak, ez olyan nap a mellyen viszá kellene tézni a városban ennek az uri gyülekezetnek, tudom hogy honoria tovább is meg akarná tartoztatni a társaságot, de azt is tudgyuk hogy a kis aszonyoknak tsak a mái napig tart a szabadságok a kün való letélre, azon kívül is holnap vasárnap. lévén. az Isteni szolgálatot senki el. nem akarná mulatni. ha szinte honoria meg akarna is tartoztatni., azért ha a nemes gyülekezet reá ál tanátsomra. azt mondom, hogy a ki még nem mondot. vessük birságul arra., /intvén szerelmes szemekel. hiláriára,/ hogy mondgyon már most az utolso napon egy szép historiát. hilária vévén észre hogy felöle volna a szó., mondá. en nem vonogatom magamot, mivel az igasságos dolog. hogy én is valamiben mulathassam a nemes társaságot azon kívül is vagyon már egy hete. hogy a historiámot a sebemben hordozom. tsak vártam hogy reám kerül a sor. talám most sem került volna, ha büntetésül nem adták volna reám. azért ki ki légyen nagy figyelmeteséggel.

A Cleodon historiája, a ki is maga eszerent írja le a historiáját.

Én nemes. és gazdag atyatol. és anyától születvén, a nagy apám két fiat hagyta maga után. agénort. és timánt, akiket a barátság anyira kaptolta volt esze. valamint az atyafiság., mint hogy pedig gondolák. hogy volna anyi jószágok hogy abbol bövséggel élhetnének. azért el is végezék magok közöt. hogy egy mástol meg ne vállyanak., mindenik szerette a mulatáságot. és költést. és noha Agenor szerette a tudományt., és a tanulást. de kedvit akarván timánnak. mindenben. azért nem igen gyakorolta azokat

Azonba pedig a jóság el széllyede. a házakot el adák. a jövedelem meg kissebedék, agenor pedig. a ki nem a jóságért, hanem a hajlandóságért vett volt egy feleséget hét esztendő mulva feles gyermekeket látta maga előtt. és igen kevés jószágot. akkor amulattságot el üzé magától., és helyiben helyhezteté a tudományokhoz való szeretetét. de a keserü gondolatok. csak hamar követvén ezt változást. az ágenor szomorúsága is szaporodék. a gyermekeivel együtt. mind addig csak leányokat látot maga előtt. de a midön engemet látta evilágra jönöm. ha azon örüle hogy egy fia let azon meg szomorkodék. hogy annak semmit sem hagyhatna

A szerencsének meg változása. meg nem változtatá mind azon által. a két atyafi közöt való szeretetet; soha egy másra nem panaszkodának, és soha egy másnak nem tulajdonitták a nyomoruságot a melyben estek volt, timánt okos lévén, vévé észre. hogy ő volna a leg főveb oka annak, hogy az atyám olyan szüregsre jutot volt. és mint hogy feleség nélkül volt., azért senki más ahazájában úgy nem tartoztatta. mint az Agenoral. való egyesége., el is tekéllé magában, hogy valamely más mesze földre menne meg halni, vagy helyre hozni azt a kárt, amelyet a sok költéséért tett agenornak., aki is egy szer a többi közöt hogy a tanulásban foglalatoskodék. és abban keresné vigasztalását, timánt hozzája mene, mint hogy pedig az ő szándéka változást tett volt az ábrázattján. Agenor azt észre vevé., és gondola hogy valamely szomorúsága volna de timánt által látván gondolattját. mondá neki meg ölelvén kedves agenorom ne fély mert nintsen semmi olyas szomorúságom. de kedves bátyám. ideje végít vetni, a mi közös nyomoruságunknak. a hozám való barátságod el vesztet tégedet., az igazságos, hogy a hozád való barátságom, valamely modot adgyon nekem hogy végít vessem annak a nyomoruságnak., olyan aszonyt vettél el, akinek jó erkölcsé fénylet a nyomoruság közöt. a ki csak arra vigyáz, hogy néked tessék. aki minden gondgyát csak arra fordittya. hogy jól nevelhesse gyermekeit. anyira is szeret tégedet. hogy el felejtí azt a nyomoruságot. a melyet el kerülheté volna, ha hozád nem ment volna. szeretvén mind azokat., a kiket te szeret. olyan barátságát mutattya hozám. mint ha én azt meg érdemleném., el is titkollya előttem. sürgös szükségéit. hogy keserüségre ne indittson, tudván azt hogy azal néked is keserüséget okozna. tudom hozzája való szeretetedet. és hogy mint szeretitek gyermekeiteket, atya nem vagyok. de atyai szívem vagyom

A te irántam való magad meg türkötzetése. a te jó erkölcsü feleségednek hozám való maga viselése., és a Cleodon születése. kötelességemre tanyítottak engemet. kedves Agenorom én el akarok indulni. más idegen helyt akarom fel keresni azt a szerencsét., amelyet az én esztelenségem vesztet el veled. minden jószágom egy kevés földből állot. én azt el adtam. egy részit az árrának, kereskedni való portékára fordítottam., a második részit. az utamra meg tartottam., a harmadik részit ide hoztam neked. hogy addig ved hasznát a még viszá térek. vagy leg aláb még hiremet hallod.

Agenor halván ezeket a szavait timántnak, a szive meg esék rajta. és azon igyekezék hogy olyan veszedelmes uttyárol le verje. és látván hogy csak haszontalan volna minden tudományát arra fordítá. azután. hogy arra vehesse., hogy had mehessen el véle együtt. és legyen része neki is aveszedelemben., akar mely okot ada is eleiben, de timant erre sem álla rea, azután el butszuván az atyámtól., az anyámtól is el butszuzék.

olyan nemesi indulatból volt az el menetele. hogy még annál nehezebbnek tették az én atyámnak., és sok sirással válának meg egy mástól., timánt azután olyan hajóra üle. amely indiában igyekezet., az atyám. mihent ezt a vigasztalását el veszté. egy kis jószágochkájában mene., a mely még meg maradot volt a sok jószágitól.

oda. érkezvén. az atyám minden tehetségit arra fordittá. hogy engemet jól nevelhessen, minden ideit, a tanulásra. és én ream fordította, ilyen formában tölténk el tizen ött esztendöt. nem halván semmi hirt timán felöl Agenor. szüntelen beszéllet nekem felölle, és a hozzája való

szeretetre intet, de mindenek felet azt hagyta, hogy igen nagy háláadásal legyek szivemben hozzája azért. hogy el hagyta volna hazáját atyafiait és jó akaroit, és mindenét. azért. hogy kereshessen anyira valot a melyel. engemet szerencsésé tehessen,

Mert ugyan is azt tud meg. hogy timant még tsendeségben élhetet volna., ha bövségben nem let volna is., se felesége. se gyermeke nem volt, hogy ha én meg huzván magamot. türhető képen éltem az én tselédimel. ő sokal jobban lehetet volna mint. én, egyedül. lévén., mind azon által a gyermekeimhez valo szeretétiért. veszedelemre tette magát. az a nagy kívánság., hogy a gyermekeimet abban az állapotban láthassa, a melybe lehetek volna. hogy ha joszáginkot. el nem tekozoltuk volna, olyan utra vitte ötet, a melynek hoszaságától meg kellett volna ijedni. hogy ha valóságos barátságá nem let volna,

Az ilyen sok szori beszélgetési az atyámnak. igen ohajtaták velem hogy meg üsmérhessem azt jó, és ritka atyafit. értésére is adám némelykor az atyámnak. hogy mitsoda kedvem volna utánna menni. az atyámnak is nagy kedve lett volna. arra. de mint hogy abban modgya nem volt azért azon igyekezet hogy azt ki verje az elméből. mint hogy pedig olyan tanulásban foglalatoskodtam. a mely hozám illendő volt tsak anyiban kívántam a timán után valo menetelemet, amenyiben érzettem hozzája barátságomot, én pedig már tizen hat esztendős lévén. az ő elmenetelinek volt már tizen ött esztendeje., azon idő tályban. agenornak, hírét hozák hogy egy hajo érkezet volna indiából. a mely hajo mind hirt hozot volna timánt felöl. mind pedig sok joszágot küldöt volna ahajon., az atyam mindgyárt postára ült. és azon városban ment. ahová érkezet volt ahajo. és mindeneket ugy találá. amint mondották volt néki., a hajos kapitány jo akaroja levén timántnak, mindeneket igazán. kezében adá az atyámnak. a miket küldöt volt tölle.

Azután. elé beszéllé néki, hogy timánt sok joszágot gyüjtöt, őt meg is házasodot egy anglus leányal. és viszá akarván térni galliában, egy hajora rakta volt minden gazdagságát, a feleségit is ugyan azon hajora tette volt terhesen. meg parancsolván néki, hogy agenorhoz menyen lakni. de sokáig nem halván hirit se feleségének. se joszáganak., sokára meg tudá hogy az a' hajo elveszet volna és tsak két hajos szabadult volna meg., akik ezt a szomoru hirt vitték meg néki.

A kapitány ismét mondá. hogy timánt azon igen nagy keserőségben volt. de az Isten rendelése alá vetvén magát. ismét a kereskedésre adta volt magát. és négy esztendő mulva olyan gazdagá lett., valamint annak előtte. az joszágát pedig ismét galliában akarván küldeni. az ő hajójára rakta., mint hogy timántnak régi jo akaroja, azért bizot is benne. hogy agenor keziben adgya joszágát. amint hogy igazán. oda is adgya. ő pediglen rövid idő mulva ismét viszá fog térni indiában. timántnak pedig szándéka a. hogy addig onnét meg ne indullyon, valamég ő viszá nem tér. Agenor ezen a hiren igen el keseredék, szánakodván timánton.. hogy feleségit. és gyermekit egy szers mind vesztette volna el. azután az atyám kéré a kapitányt. hogy meg ne indulna hire nélkül. és a portékával viszá tére házához. nagy örömel, az anyám pedig igen siratá a timant feleségit. én is látván az ő sirását. olyan keserőségben valék. hogy agenor látván örömel hogy én is kesergek a más nyomoruságán. meg ölele. és szivetitkát meg mondá.

Fiám látván szerelmedet az én szerelmes ötsémhez. gondolom hogy nem fogsz ellent tartani az én szándékomban. az én ötsém. mindent szerencsére vetet. és mindent el vesztet érettem. igasságos hogy én is szerencsére vessem azt az egy joszágomot aki nékem drága. és kedves. azt fel tettem magamban. hogy el küldgyelek azon ahajon indiában, már most olyan korodban vagy hogy azt az utat végben viheted, abban modot is adot az ötsém az ő féleségit akarta hozám küldeni. én a fiamot küldöm hozzája. a kapitányal el fogsz indulni. reménlem hogy a meny. meg segitti jó szándékomot. és szerencsésen el vezérel., fiui szeretetedet mutassad timánthoz., tekintsed ötet ugy mint atyádot. igyekezel. szorgalmatosággodal,

engedelmeségedel. és kedv keresésedel meg mutatni néki háláadoságomat. és magadot méltová tenni. ahoz a jóságához. amelyben reszeseltet tegedet.

El hiheti akárki., hogy ha szinte hajlandóságom nem lett volna is az atyám akarattját követni., de iffiu lévén. el gondolám hogy én mitsoda országokat fogok látni. nem lehet hogy szándékát. jóvá ne hagyam. meg is köszöném néki, és értésére adám, hogy ha szomorkodnom kel tölle valo meg válásomért. nem lehet azon nem örülnöm, hogy olyan atyám fiát megyek látni. akihez nagy kötelességgel vagyok.

Azt elő nem hozom mi történt el indulásomig hanem tsak azt mondom hogy a kapitány akivel az atyám nagy barátságban eset volt. tudtára adá hogy tsak hamar meg indulna, engemet melléje ada. és a tenger széllyin valo városba vive. a hol volt már készen a a hajója. azután a hajóra ülénk. és utunkba semmi szerencsétlenség nem történt. mikor el indultam közel voltam tizen hét esztendős. indiában pedig tsak nem tizen kilentz esztendős koromba érkeztem.

két esztendeig valo utozás atengeren, igen hasznos egy olyan iffiunak. a kit nemesi modra neveltek fel. valamint engemet; a kapitány tudtára adatá timántnak el érkezésit. és hogy olyan személyt is hozot volna magával. aki hirt mondhat néki Agenor felől. timant nagy siettségel ahajóhoz jöve, akapitányal esze ölelkezének, a kiis szollitván engemet. mondá néki. ihon ehez az iffiuhoz kel már tzelozni szeretetednek., mivel véle együt abátyád fiát látod

Hát, fel kiáltá timánt. meg ölelvén engemet. eCleodon az én kedves bátyamnak a fia. az örömben valo köny hullatásiért többet nem mondhatta, és tsak a sok ölelgetést vihette végben. én pedig valóságos örömet érzettem magamban, hogy meg látthattam azt az atyám fiát. a kit anyira tsudáltam, és ojhajtottam. fiui szeretettel felelék néki. és meg mondám néki. az agenor szives izenetét. amidön. mind ezek az első indulatok el mulának, igen kezde engemet szemlélni. és szerencsémre kedviben esém neki. és olyan nagy barátsággal lén hozám. hogy avolt minden vigasztalásom. és mostanában az a boldogságom.

Timánt oly kevésre betsüllé azt. a mit agenorért tselekedet, és olyan nagyra azt. hogy engemet reája bizot volna. hogy nem gyözte. azt nekem eléggé köszönni., azt akarta hogy a házánál ugy parancsollyak valamint ő. és nem akarván. hogy félben hagyam tanulásomat, olyan hazám béli embereket kerese, akiktől ugy tanulhattam, valamint hazámban tanultam volna

Az oda valo érkezésemért. timant fel tevé magában. hogy még három esztendőt el töltene indiában azt pedig tsak azért. hogy még többet keresvén. jobban meg mutathassa a bátyának. hozám valo szeretetét. a három esztendő eltelvén., arra kénszerittém hogy térne viszá galliában. erre reá álla. de igen nagy vigyázással akarván bánni a dologal. abbol meg lehetet volna látni. ami rajtunk történék. egy hajóra rakatá minden jóságát., és más hajo után várakozék. hogy azon mi menyünk., mondván. hogy nem kellene szerencsétletni egy hajon. a jóságot és az életet, hogy ha a hajo a melyen minden gazdagsága vagyon, el talál. veszni. a mi életünk meg vigasztallya agenort, és ha mi el veszünk, és a jóság szerencsésen el érkezik., olyan állapotban teszi agenort. a melyben nem lesz oly méltó a szánásra.

Erre valo nézve. mi hat holnapal indulánk el azután. hogy minden jóságát el küldötte volna galliában. hogy hajóra ülénk. sok napokig olyan jó szelünk volt. hogy reménlhettük. hogy hazánkot minden szerencsétlenség nélkül meg láttyuk. két holnapot eltölténk ilyen reménségben. amidön az idő egy szers mind meg változék., az ellenkező szelek reánk rohanának. ugy tettzet mint ha a meny. és a tenger. egy akaratban volnának hogy minket el vesszenek, olyan rettentő szélvész jég eső, meny dörgés. jöt reánk. és olyan nagy habok közöt voltunk három nap. és három éttzaka. hogy a kormányos. minden mesterségivel. meg nem oltalmazhata a hajo töréstől. a negyedik napon reggel a mihajonk darabokra törvén, egészen két felé válék. és a mi benne volt atengernek adá. lehetetlen meg mondani hogy mi

akor mit gondoltunk., timont. és én. de azt tudom. hogy mindenikünk. tsak egy mást féltettük ahaláltól., és azt valóság. el mondhatom hogy az egy máshoz valo nagy szeretetből, mi tsak egy mást igyekeztük meg szabadítani. nem gondolkodván magunkrol., a tengerben uszkálván., azt vigyáztuk hogy mi képpen segitthessük egy mást mindenkor egy másra vigyáztunk és a kezemel. egy darab deszkára akadván., timánt felé taszitottam., a ki. is egy darab deszkán hozám sietet hogy meg segittsen. az ilyen egy máshoz valo szeretetet szoval ki nem lehet mondani, és az olyan állapotban a szó lehetetlen. örülvén magunkban azon hogy egy más mellet uszkálhattunk. nagy bajal. és fáradcságal végtire kö sziklákot érénk. és a magasabikra fel mászánk. nagyob szerencsével mint sem reménlhettük. ót mindgyárt meg ölelök egy mást. örülvén azon. hogy egy mástol meg nem váltunk

Ugy tettzet mint ha a mi hajo törésünk tsendesitette volna meg a szélvészt. atenger azonal meg tsendesedik. az idő fel tisztula. és a nap nagy fényeségben volt. a midön a ferő fényen meg száraztottuk volna ruháinkot a közeleb valo nagy kösziklákot kezdém tekéngetni. észre véven. hogy könnyen lehet arra fel mászni. mivel helyel, helyel természet szerént valo lyukak voltanak rajta., grádicts formára; azt tanácsolám timántnak hogy mennék fel a kösziklára. hogy had láthatnok meg mivolna azon tul. rea álla szomra

A kösziklának tetéjére fel menénk, de mint el tsudálkozánk azon, hogy a kö szikla más felöl szép menedékes lévén. igen könnyü volt le menni egy völgyben a mely nekünk a kösziklárol. gyönyörüségesnek látték lenni. mindgyárt leis menenk. és amidön alat voltunk, azon igen kezdénk tsudálkozni, hogy a köszikla a melyről le jöttünk, olyan széllyes. és magos volt., hogy el fedezhette előttünk azt a nagy földet.

Noha kívántuk volna meg tudni hogy mitsoda helyt vagyunk, de más naprá hagyok hogy el járjuk mint hogy pedig a helyen igen sűrű fák valának. a melyeket mi nem üsmértük, a leg sűrüb helyt választok magunknak. a nyugodalomra., sok fák is valának olyanok. a kiken gyönyörüséges gyümölcsök valának. leszakasztánk belöllök szükségünkre valot., a valo hogy mind a szomjuságunkot mind az éhségünket meg enyhítették.

Az álom azután reánk szálla. és noha szomorúságban voltunk állapotunk iránt, de olyan tsendesesen el nyuguvánk. hogy már a nap jól fent volt mikor fel ébredénk. noha még le nem nyugodot volt. mikor le feküttünk. fel kelvén helyünköl. semmi fáradcságot nem érzénk. és fel tevök magunkban. hogy el járnok a mi rendkívül valo lako helyünket. a tenger parttyatol. annyira bé mentünk. a menyire lehetet. de leg kisseb emberi lako helyet nem láttunk. hanem sok üsméretlen madarakot láttunk. a sok vadat kik előttünk futottak., sok tót, forrást. és egy nehány száz féle gyümölcsöt.

Timant mind ezeket nagy halgatásal vigyazta. én pedig tsak tsudáltam., végtire timántnak eszében juta hogy volna nála mind mágnés kö., mind ahoz valo eszköz hogy ha csak a sebiböl ki nem eset volna. de meg talalván. elévévé. és meg vizsgálá hogy mitsoda helyt volnánk. de fel emelvén kezeit az ég felé. mint ha segittségit kérné. mondá. kedves Cleodonom. mi az australis földnek egy kis szegeletin vagyunk., a mi sorsunk annál is nyomorultab. hogy a mint veszem észre. ezt a földet senki sem lakja. és tsak készülyünk, it végezni életünket., mind. azon által hogy az Istennek törvényit kövessük., vigyük végben mind azt, a mivel életünket meg nyujthassuk. és hagyuk a többit az Isten rendelése alá; hálákot adván néki. hogy minket meg mentet a veszedelemtől, a mely meg nem engedte volna, hogy magunkrol gondolkodhattunk volna ezen áitatos intés után, azon gondolkodánk., hogy valamely jó lako helyt keresünk magunknak., a fövénybe olyan hegyes köveket talalánk. a melyekel fa ágakat vágánk, és egy tágas kalyibát tsináltunk., olyan gyümölcsöt is talalánk. a melynek ahaja jó volt vizet hordani: azután földből két ágyat tsináltunk., azokat bé terítettük fa murhával. amidön a mi paraszt házunk el készüle, az életről gondolkodánk; nyilakot tsinálánk. és azokal

lövöldöztük a vadakat tüzet könnyen tsinálhattunk kovát mindenüt. találtunk. a fa levelinél meg sütöttük avadhust.

Egy szoval azt tudgya ki ki., hogy az olyan állapotban minden mesterséget elékel venni. tsak éppen a köntös dolgában lehattunk szükségben, de látván hogy az a föld nem olyan hideg. és nem lévén senki más kettönkön kívül. meg vigasztalok magunkot. ha szinte mezitelen kellene is járnunk.

E szerént tölték el három holnapot, hogy leg kisebb jelit sem láttuk. hogy valaki lakná azt a földet. ugy történék egy nap. hogy vadászni sokal meszeb találtam volt menni a lako helyüinktől. mint rend szerént, azon a helyen mi még nem jártunk volt, az a hely pedig nékem meg teczván. még tovább is akarék menni., a midön egy szers mind egy leányt láték ki jöni. a kösziklák közül. a leányon hoszu gyapot köntös volt meg Czifrázva sok féle színü madár tollal. a karjai mezitelenek voltak. fekete hoszu haja., a hátán egy tegez. és a keziben egy néhány nyil.

Ha azon tsudálkoztam. hogy ötet láttam., az ő szépségin még inkább kezdék tsudálkozni amidön közeliték hozzája. azt gondolám hogy álmomba látom. ha keresztény nem volnék. valamely isten aszonynak gondoltam volna lenni ötet, annak az ő nagy fekete szemei. hoszu kerekdéd ábrázattya, szép magos termete kartsu dereka és más több ilyen ékességit. igen kezdém tsudálni. és látván hogy ő is tartalékal közelgetne felém. térdre esém előtte. és így vártam hogy közel jöjjön,

A midön tiz lépésnire volt hozám. igen kezde szemlélni, és egy néhány szor hátra tekintvén. éppen mellém közelite. a nyilának végit a föld felé fordittá mint egy jelül a békeségnek., én is hasonlot tselekedém. és nagy tsudalkozással kezdém tekinteni. és mondám. mitsoda okbol birhattya, ez avad hely. a természetnek. leg szebb munkáját. és félben hagyatván beszédemet, egy néhány szót monda nékem. de nem érthettem, hanem tsak azö gyönyörü szozattában gyönyörködhettem. azt is látám. hogy ő sem értette volna meg beszédemet, a melyért vevém észre., hogy nehesztelne magában, hogy nem érthetet, a beszédit el végezvén. egyik kezét. a szájamra tevé. mutatván. hogy én is hasonló képen tselekedgyem.

Nem tudván ezt mire vélni, azután észre vevém szándékát. de nem lehete. hogy meg ne tsokolgassam szép kezét., a melyen mint egy meg ütközék. de semmi haragot nem mutata., azutan nézegetvén azén tegzemet. és nyilamot, meg mosolyodék rajta. és a maga tegzét. és nyilait nekem adá. és az enyimet el vevé helyében. ezen Ceremonia után. inté hogy kelnék fel. és fel kelvén. sokáig néze a szememben., nem tudom ha észre vevéé azokbol a szivem indulattyát. de nékem ugy tették. mint ha örömel nézet volna reám.

E meg lévén. inté hogy mennék el tölle. én is intém néki, hogy el akarnék véle menni, ezen igen meg ijede. és nagy hamarságal. értésemre. adá.. anyilat a melyihez fordítván., hogy az életiben járna. de én azon el ijedék. gondolván hogy talám magában akarná ütni a nyilat. a kezit meg is fogám neki. de örölködvén azon hogy magát jobban meg értettesse velem. arra kezde mutatni ahonnét lattam volt ki jöni. és meg érteté velem, hogy ugyan őt ölnek meg., ha el mennék véle., én is engedelmeskedém néki. és el akarék tölle butsuzni, amidön kegyes ábrázattal egy kezét fel emelé az nap felé. és a másikával. a helyre mutatot a hol voltunk. meg akarván velem értetni. hogy más nap ugyan olyan tályban mennyek arra a helyre.

Én is sok féle jelekel el butsuzám tölle. öis intvén hogy távozam el tölle, el fordulék tehát tölle., de tellyes volt a szivem tsudalkozással és szeretettel. a mi lako helyünk felé kezdék viszá térni. de egy néhány szor viszá nézék hogy láthassam. örömel látám hogy ő is utánnám nézet. timánt nagy nyughatatlanságban találám. azért hogy sokaig oda voltam. de noha igen szerettem ötet. de el titkolam előtte adolgot. tartván attól., hogy meg ne engedgye hogy ismét

meg láthassam a szép vad leányt. és azal kezdém magamot mentetetni hogy tovább mentem volt vadászni. mint sem rend szerént.

Ezt a titkot hamar meg üsmérte volna. ha vigyázot volna az én uj tegzemre, de tsak arra vigyázot hogy láthatot, sok beszélgetésink után le feküvénk. de a szép vad leány mindenkör az eszembe volt, arrol kezdék gondolkodni hogy lakhatnék. olyan pusza helyen, ki nevelte volna fel., de fő képpen., mitől félt akör. mikor el akartam kísérni.

fel is tévém magamban hogy mind ezekről végire megyek. de eszembe jutván. hogy nem tudok vele szollani a nekem igen nehezen esék. mind azon által. minden reménségem a volt hogy meg tanyithatom a magam nyelvére, mivel öis ugy születet volt vala mint mások, sok féle gondolatokban töltvén el az éttzakat. jó regel fel kelék. és el hagyám timánt. hogy észre ne vehesse az én uj fegyveremet, még eleinte, hogy azon a helyen kezdék lakni. azon igyekeztem hogy olyan madarat foghassak a kinek a tólla igen tsudálatos volt én azt meg tanítottam volt holmi mulattságos dologra, és az a kis állat olyan szelid volt. hogy nap estig a karomon hordoztam., azon a napon elis vittem volt magamal. hogy a szép vad leánynak ajándékozam.

Mind addig is vadásztam, a még gondoltam hogy már a várt idő el jött volna. a hely felé menvén. egy fa alat látám ülni azt a szép leányt. a ki is mihenyt meg láta, a helyéből fel kele. és felém kezdé jöni. nagy siettséggel. és mikor közel volt. a kezét nyujtá nekem és a lako helyünk felé kezdé vinni. egy szép helyt válaszván maga. inté nekem hogy le üllyek melléje. ö le ülven, én eleiben le térdepelék., és holmi szokot kezdé nekem mondani, de nem érthettem. azután tsudálcózni kezdék a madaramon hogy mint repesne rajtam. a kezit nyujtá nekem, hogy nékie adgyam, a mitsoda kis mesterségekre tanítottam volt a madarat. azt meg mutatám neki, és azután néki, adám. ö is azután hasonlo képen. el követeté azt a madáral. ezel magát sokat mulatá. gyönyörü mosojgással. intéám azután néki. hogy nékie ajándékozom a madarat., azt igen örömel vévé. és a szivére tévé kézét. mutatván azal. hogy szivesen veszi. minden tselekedetiből észre vévén esztét és okoságát. gondolám hogy könnyü volna a nyelvemre meg tanyítani.

Erre valo nézve. mint hogy közel vit volt a mi lako helyünkhöz. kéréám intésemel arrá. hogy jöjjön oda. velem. egy kevés ideig inté hogy a nem lehetne. azutan egy szers mind fel kelvén. helyéből, sok féle mutatókál. meg érteté velem. hogy más nap el jöne, azután meg tsokolgatá a madarat., egy kezét a számra tevé. a másikkával a lako helyünk felé integete. mutatván. hogy el kellene tölle mennem, ez a meg válás ugy tettzet olyan volt, mint ha a lelkiem vált volna meg atestemtől. a mely kis orácskát töltöttem volt pedig véle. ugy tettzet hogy soha annál kedvesebbet nem töltöttem, el is kezdém felejteni hazámot atyámot. timantot. a hajo törést mikor véle voltam. de a midön el kellett hagynom száz féle szomorú gondolatok jöttek elmémben, mind azon által meg válék tölle. valamint annak előtte valo napon. alig is valék száz lépesnire tölle. hogy tsak el tünt előllem., és elől találám timánt. a ki engemet kereset; látván pedig gondolkodo ábrázatomot. az uj tegzemet, és nyilaimot. és nem látván a madarat. gondolá hogy valamely rend kívül valo dolog történt rajtam.

Azután kérdé mint egy keményen, honnét jösz Cleodon. mitsoda tegzed. és nyilad vagyon néked, és hol vagyon amadarad? mint hogy nem tudék mit felelni. mondá. ah.' fiam. mit gondolhatok mind arrol amit látok, egész éttzaka tsak suhajtoztál. alig viradot meg hogy nagy siettséggel el hagyatál engemet a mely nem volt szokásod. most szomorú. kedvetlen vagy. és olyan tegzedet latom. a melyet még nem láttam., mond meg fiam mind ezeket nekem. és el ne titkold. tsendesisd meg elmémet

Ezek a szavai meg haták szivemet., és mindeneket meg mondék uram., a mi az én szivemben vagyon. a tsak nékem árt. és mint hogy meg kell vallanom, ezt a helyt lakják. de nem tudom kik. mivel tsak egy leányt láthattam., de mitsoda leány a. soha annál szebbet nem láttál. olyan nyelven beszél. amelyet nem értek, sem ő nem érti azenyimet. ő adta nékem ezt a tegzet. ugyan néki is ajándékoztam a madaramot. ugyan annak is adtam uram magamot mind holtig

Látván tsudálkozását, egy szers mind elé beszéllém néki mind azt a mi velem történt. és a mitsoda szokál adám eleiben azt az üsméretlen személyt. azokból által látá hogy mitsoda nagy szeretettel volnék hozzája. látom én azt mondá timánt. hogy nincsen se nyomoruság, se idő. se hely. a szeretet előtt, a szivünket. mindenüt magunkal hordozuk. de azt meg vallom hogy nem vártam volna azt, hogy illyen vad pusztaságon inkább kellesék féltenem nyugodalmadot. mint sem életedet. mind azon által. mutasd meg nékem azt a személyt, a ki veszedelmes szépségivel el tudta veled felejtetni. hogy nem azért vagyunk itt. hogy szeressünk, hanem hogy meg halyunk

Meg ígérém néki hogy más nap meg mutatom néki. azt is észre vévém akor., hogy mitsoda nagy könnyebség. mikor a titkot meg lehet valakinek mondani. és timántnak meg mondám minden szivem titkát. avad leánynak minden okos tselekedetit elé beszéllém, és rea hagyá velem együt. hogy a leány hasonló hajlandoságot érez hozám. noha ő azt úgy nem üsméri. de ismét mondá timánt, mint hogy ezt a helyt lakják. honnét vagyon hogy mi soha egy lakost sem látunk? hová rejtik el magokat, honnét vagyon, hogy egy ember nyomot sem látunk és ha emberek nincsenek, hogy lehet itt olyan szép leány a mint mondod?

Én ezekre meg nem felelhetek mondám néki, én ezekben semmit sem tudok., a mit töllem kérdesz. én engedelmeskedtem annak aleánynak. aki is el tavoztatot a lako helyétel. meg értetvén velem hogy veszedelemben volna, ha hozzája mennék. tehát én azal bé értem., hogy ötöt nézem, tsudállyam. és szeresem. én egyebet ennél nem tudok. timánt ennél többet nem kérdezkedvén olyan nyughatatlansággal várá amás napot. valamint én. noha más féle okból. avárt ora el érkezvén. a fel tett helyre kezdénk menni, a szép vad leány is oda érkezék. de másal látván engemet. meg állapodék. és sok jelekből észre vévém. hogy azon meg ütközöt volna, erre kérém timánt hogy maradna helyiben mind addig a még nem mondanám. én pedig hozzája közelítvén. leterdeplék előtte. mutatván neki. hogy a ki velem vagyon. az is hasonló tisztelettel lenne hozzája

Nem tudom ha meg értetteé vagy nem., de kezit nyujtván nékem, timánt eleiben mene., a kinek is látván uri termetét szep öregségét., nagy tisztelettel kezdé hozzája lenni, meg hajtván egy térdit előtte. ez a tselekedet., a melyet nem vártuk volna tölle, köny hullatásra indittá timánt. fel emelé a leányt. és valamely belső titkos okból., a leányt meg ölelé nagy szeretettel., a mellyen el ijedék magamban

A szép vad leány., ártatlan örömele vevé ölelgetésit. erre a szivem egészen fel indula. el felejtém hogy ki volna timánt., eszembe nem juta hogy a vad leány még igen iffiu lévén. az ő együgyü neveltetése miat nem tudhatná azt, a mire tanittyák aleányokat

Az irigységem és féltésem anyira fel gerjede ezekre., hogy nem álhatván boszut olyan drága két személyen, egészen magam ellen fordítottam. és a nyilat magamban akarám ütni. timánt azt meg látván. nagyot kiálta. a szép vad leány is arra hasonlot tselekedék. a ki is mihent észre vévé, hogy mitsoda szándékban volnék. a nyilat ki ragadá. kezemből. és a végit a szivére tevé. mag akarván mutatni. hogy meg akarna halni velem együt.

Mit tsinálsz mondá timánt. és mitsoda méltatlan gyanuság szállotta meg elmédet? térj magadban. Cleodon. meg tudod szándékomot, és abban bizonyos légy. hogy nem fog ártani a tiédnek, szényenelvén a magam hirtelenkedésit., alábaihoz borulék ennek a két drága

személynek. bocsánatot kérek timántól, ugy hasonló képen a szép leánytól is. mint hogy pedig esztelenségem. fel háborítottam volt őket. és hogy a leánynak is el kellett menni, inté nekünk hogy mennénk el. és hogy más nap vissza jöjnek. minek előtte meg vályunk. egy darab fa hajat ada kezemben, a melyeken holmi betűk voltak rajzolva, el vevém tőle azt az ajándékát. nagy örömet. azután timánthoz közelgete. és nagy tisztelettel meg ölelé. azután kezét nyújtá nekem. vévén észre hogy azal nekem kedves dolgot tselekednék., azután vissza térénk alevelés palotánkban., a hol timant reám tekintvén. mondá. hogy hogy kedves Cleodonom. leheté az. hogy töllem féltted azt a leányt. üsmérd meg jobban timánt. nem hajlando már azö szive a szeretetre mint atied, azt meg vallom. hogy az a vad leány olyan indulatokal. indította fel szivemet a melyeket még soha sem éreztem, az ő iffiusága, ártatlansága. és alázatosága. amelyekel előmbé jöt. meg haták szivemet, én ötet szeretem kedves Cleodonom. de ugy szeretem mint leányomat., és ugyan atyai szánakodással is vagyok hozzája. és noha azt érzem hogy ő énnekem magáért kedves. de azt hitesd el magadal. hogy még kedveseb azért. hogy ötet szereted. és azért az ártatlan szeretetért. a melyel vagyon hozád. mind azon által hogy vihessük el innét. és hogy vihessük el magunkot is.

Ezek a gondolatok köny hullatásra indították., és hogy szomorú gondolatit el üzem, oda adám néki a darab fa héjakot, a melyet a leány adta volt nekem. el vevé a kezemből, és látván hogy a felyül való betűk. hasonlittanának azö nevéhez. meg nézegetvén jól a fa héjakot. látá hogy el olvashatná a mi rajtok volt írva. de mint el tsudálkozék azon. hogy anglus nyelven volt az irás. mint hogy értette azt a nyelvet, álmélkodással is olvasá ezeket a szokot

Noha mostanában. tsak a köszikláknak beszéllyek is. és a hihető. hogy ez az irás tsak it fog el veszni. mint hogy többen is eshetnek abban a nyomoruságban a melyben én estem. és hogy azok közül valaki erre a vad helyre jöhet. azért szerencsére le irom ezekre a fa héjakra a magam szerencsétlenségit., talam valaki el olvassa. vagy ha senki el nem olvassa. leg aláb az enyhiti keserüségemet. engemet hinak leonidának a ferjemet timantnak. óh Istenem fel kiálta erre timánt könyves szemekel, és ismét olvasá. az én kedves férjem indiában hajora tett. hogy galliában küldgyön. de a mi hajonk egy nagy szélvészben esze dőredézvén. valamely üsméretlen föld mellet. el merült. azt nem tudom hová lettem. de tudom hogy sok ideig tarto ájulásom után. tsudálatos formájú aszonyok között találám magamot, a kiknek nyelveket nem értettem, és olyan nagy gondgyok volt reám, hogy tsak el hitettem volt magamal hogy keresztyének, de a midön tellyeséggel magamhoz tértem volna, észre vévém hogy vad embereknél volnék., a hely a hol voltam. a föld alat volt pincze formára. egy néhány volt olyan. egyikéből a másikában mehettek és mindeniknek felyül. lyukat tsináltak. hogy világos legyen

Ez a lako hely engemet igen meg ijeszte. akkor tekintvén jól az aszonyokra kik körülöttem voltak látám hogy tsak vad aszonyokal volnék. ezek az aszonyok fel költének helyemből. hogy járnék azokban a szomorú házakban., és olyan pintzében vivének ahol egy néhány vad embereket láték két hajos mellet. a kikre reá üsmerék. azon meg örülvén. melléjek menék. ezek a nyomorultak meg valanak kötözve egy oszlophoz. tudván hogy a vad emberek minket nem értenek. kérdém töllök. hogy miért bálnak így vélek. és mitsoda helyen volnánk.

Azt felelék nékem. hogy mikor a hajonk esze töredezet. minden tehetségével azon voltak hogy engemet meg szabadítsanak. engemet a karjok alá vévén. a partra ki vittének. üsmervén pedig jól a tengereket. és a helyeket. olyan kegyetlen vad emberek keziben estünk. a kik az embereket. meg ölik. és meg eszik. és hogy azö veszedelmek bizonyos volna. erre én el fokadék sirva. a vad emberek azt észre vévén. hogy meg mutassák hogy semmitől nem kell. félnem mind térdre esének. és nagy ordításal tiszteletet kezdének hozzám mutatni, erre meg bátorodván. inté nekik hogy oldának el társaimot, hogy pedig jobban meg érthessék

akaratomot, magam akarám el oldani őket. de a vad aszszonyok mindnyájan előmbe rohanának rut kiáltással.

A kik is viszá vivének engemet., a magam pintzében. a hol a keserüségnek adám magamot. de tsak hamar mas féle dolgot kellett látnom, a vad emberek. karon fogva. egy nagy mezőre vivének. a hol két nagy fa volt. a melyekhez. az én nyomorult társaim voltak kötözve., a vad emberek pedig kerékben. körülöttök voltak, az aszszonyok hátok meget fent álva, egy közüllök a ki már fejek volt az egyik hajosnak a szívében lövén. erre atöb vad emberek. mind reája lövének., és egy szem pillantás alatt. az egész. teste el volt boritva nyilakkal

Ettől akegyetlen Ceremoniától anyira meg irtozám. hogy el ájulék. és szerencsémre nem láthatám a másikának halálát, azután az aszszonyok viszá vivének engemet. mint hogy pedig a nyelveket. meg nem érthettem azt sem tudakozhatám meg, hogy miért volnának olyan kegyetlenek, tsak azt vártam, hogy hasonló képen bánnyanak velem is valamint a hajosokkal. de meg tsalám magamot. mivel tsak a sok tiszteletet vettem töllök. és így nem félthetém életemet, a midön a szülésemnek ideje eljött. mindnyájan mellém gyülekezének. hogy bizonyások lennének., a szülés meg lévén. egy leányt hozék evilágra, akit a vad aszszonyok, nagy örömel hozák előmben. amelyen el tsudálkozám. nem tudván mire vélni azt. de egy néhány holnap mulva. holmi idegenek. hajo töresben esvén valamint én, és erre a veszedelmes helyre jövén. a férfiakot mind meg ölték. tsak éppen egy aszszonyt hagyának meg. a ki vélek volt.

Mind ezekből észre vevém. hogy ezek a kegyetlenek. tsak éppen a férfiakot ölik meg, és eszik meg azután. és az aszszonyokhoz tisztelettel vannak, ugyan ezen okért is örülének a vad aszszonyok hogy leányt szültem volna, és nem férfiat a kit minden bizonyal meg ették volna, azért hálákot is adék amenynek hogy leányt adot volna, immár esztendőtol fogvást hogy it vagyok a leányomot., a vad leányok modgyára kel nevelnem

Timánt itt meg allapodék. mivel azon a fa hajon nem találta több irást. azután kezdé nézegetni a többit is ha találhatna valami irást rajtok. a mint hogy az egyiken még ezek a szok valának írva. igen nehezen is lehetete el olvasni őket.

Mindeneknek. ura teremptöje most mar esztendő mulva meg halok. és mindenkor segittségül híván tégedet. vegyed gondviselésed alá. az ártatlan Félidat., ezek az utolso szok. tellyeséggel elhitetek timántal hogy a szép vad leány bizonyoson az ő leánya volna, mivel ebből az írásból. világosan ki tettzenék. azután. fel vetvén esztendeit. mint egy tizen ött. vagy tizen hat esztendősnék találá.

Énnekem olyan örömem volt ezen hogy el nem titkolhatám timánt előtt. meg ölelvén térdeit és szászor atyámnak nevezvén. kérék. hogy lenne kedvezéssel hozám. nem vigyáztván arra, hogy olyan helyt voltunk. a hol másrol is kellett volna gondolkodnom., timánt meg ígéré hogy ha valamely nagy szerencséből meg szabadithattuk felidát. és magunkot is ebből a helyből. a léssen leg nagyob gyönyörüsége. hogy esze adhasson minket.

Erről az írásról eleget beszélgeténk más napig. és ugyan akkor. az fel tet helyre is el menénk., és látok hogy férida is jöne mi felénk, timánt nem tartoztathatván meg se köny hullatását. se magát. eleiben futa. hogy meg ölelle. de eza gyönyörü leány. meg gondolván. hogy én mit tselekedtem volt. az előtte valo napon. inté neki hogy én azért meg haragunnám. én közeleb menvén. hozzája. értésire adám hogy én azon meg nem haragunnám, a leány azon meg örüle, és anyi tiszteletet. és barátságot mutata timántnak, mint ha ugyan tudta volna hogy ő az atya., timánt a mi lako helyünkhöz vivé., és felida azt mindenüt jól meg vizsgálá. timánt azután le ülteté. és fa hajra a betüköt le rajzolá. és fel szoval. el mondá előtte. és féridával meg érteté, hogy ő is mondaná utánna. a ki is egy néhány szor el mondván. az atya után. azután

magánosan is elmondá oly jól. hogy tsudálkoztunk rajta. a napot tsak nem egészen a tanulásban tölteté véle. és a betüket meg üsmérteté velé. a ki is igen nagy figyelmeteségel vigyázot mindenre

Azonban pedig ideje lévén hogy viszá térjén. értésünkre adá. hogy más nap ismét el fog jöni., látván hogy már mitsoda közünk volna hozzája. sokal nehezebben válánk meg tölle mint annak előtte. és mesze. el is kísérok., eszerént tölténk el két hetet, és az alat. felida oly erősen adá magát atanulásra, hogy leg alab. egy holnap alat. tudot anyit. hogy minket meg érthetet. és egy kevesé. ki magyarázhatta magát is.

Timánt látván, hogy mitsoda könnyen tanulna. eleget nem tsudálkozhaték rajta. amint is hogy mind eleven. elméje volt mind jó emlékezete. a mit egy szer meg hallot azt nem kellett többször mondani néki.

Timánt látván hogy már értene annyira. hogy meg mondhatná néki familiáját., és hogy mitsoda okbol neveltetet fel azon a helyen. felida az anyáról halván beszélleni sok köny hullatásokat ejte; az ö tselekedeti. és azok a kevés szok a melyeket ki mondhatot. anyi kegyeséget, és jo érkölcöt mutatának benne. hogy timántnak szeretni kellett volna ötet. ha szinte leánya nem lett volna.

Mint hogy hová tovább többet értet. és jobban felelhetet, timánt tudakozodék tölle. hogy az oda valo lakosoknak mitsoda törvények volna., és hogy miért ölnék meg a férfiakot., és tisztelnék az aszonyokot. azt felelé. hogy az olyan dologhoz keveset tudna., hanem. hogy a vad emberek azt tarttyák. hogy régenten olyan emberek ütöttek volt az ö lako helyekre. a kiket ök nem üsmérték. és a midön a történék. akor tsak az aszonyok és a leányok találkoztanak a lako helyekben. a férfiak mind kün voltak, a hol ök anagy gyülest tartották. hogy magoknak. fejet válaszanak, éz a Ceremonia egy nagy mezön megyen végben. igen mesze az ö lako helyektől. a hová az aszonyok nem mehetnek.

Azok az aszonyok pedig mind jó nyilasok lévén, szembe akarának állani azokal az üsméretlen emberekkel. de azoknak tsudálatos fegyverek lévén, igen sokat meg ölének közüllök. a többi nagy sikoltásal. oda futának. a hol a nagy tanácsot tartották. és hirt adának avad embereknek

Azok ki bottal. ki nyilal a ellenségre sietének. de mint hogy ezek igen felesen valának. azért tsak hamar meg bírák ellenségeket. a kiket mind meg ölék. meg süték, és meg evék. mint hogy pedig igen sokan vesztették volt el feleségeket. azért meg is esküttek. hogy így fognak bánni mind azokal., akik hasonlittanak azokhoz azidegenekhez. és akik oly vak merök lesznek. hogy az ö földgyökre ki szállyanak., mint hogy pedig azon alkalmazóságban. az aszonyok igen keményen viselték volt magokot., azért az aszonyokhoz valo tiszteletet meg tartották fiurol fiura.

Félida ismét mondá. hogy tudván mind ezeket. ugyan azért nem akarta hogy ötet a lako helye felé kísérvük.

Egy néhány napokot. eszerént töltöttünk volt el. a midön félida értésünkre adá hogy mitől tartana. mondván hogy a vad emberek igen nagy vadászathoz készülnek egy néhány nap mulva., és hogy igen félne attól., hogy a mi lako helyünket észre nevegyék., rettegván érettünk. arra kére bennünket, hogy rontanok le kalyibánkot, ugy hogy leg kisebb jele se maradgyon. és olyan helyre fog minket vezetni., a mely igen nagy tiszteletben vagyon a vad embereknél. és közel sem mérnek menni ahoz, amióltatol fogvast egy rettentő zápor eső el boritván azt ahelyt. a lakosokot tsak nem mind el veszté

A vad emberek pedig igen babonások lévén, reszketve mennek azon hely felé. de sőt még azon helynek a nevét is emliteni. tartván attól hogy a gonosz lélek őket is el ne veszesse., mint az attyokot

Ez a beszéd nekünk igen okosnak tették lenni., azért le is rontok kalyibánkot. és felida. idejébben jöven hozánk mint rend szerént. és azon helyre vive minket. a melyről szollot volt; az egy nagy völgy volt. a melynek a közepin. egy folyo viz. ment a tengerbe. két magas hegy közöt, alat pedig egy nehany barlangok vagy is pintze forma vermek valának. az egyikében belé költözénk. a szép felida látván hogy bátorságosab helyt volnánk. tsendeseb elmével volt; és egy nap sem mulatta. el., hogy hozánk ne jöt volna, meg vigasztalni unadalmas lakásunkot. az én unadalmom annal is nehezeb volt hogy a szeretetem minden nap nevedet., de sőt még tímánt is. avigasztalásomnak egy részitöl meg fosztot volt. meg értetvén félidával. azt a szemérmes., a melyre igen kell vigyázni egy leánynak. azt meg nem tiltotta volt hogy ne szeresen, de ugy el rendelte volt minden beszédit, és tselekedetit. hogy azután olyan tartzkodva viselte magát hozám. hogy a nekem nehéz volt., nem mértem ezért panaszt tenni tímántnak, a ki is egy szer ki fordulván egy kevés ideig felidának a lábaihoz esém. és szerelemel tekintvén ötet. mondám, mitöl vagyon hogy olyan idegenséggel vagy hozám, el felejtettedé azt, hogy én voltam első aki tégedet szerettelek

Felida felelé nékem, éppen nem érdemlem panaszidot. leg elsőben is azt tanultam meg, hogy tégedet szereselek. hogy változhatnám már most meg. hogy egy kevesé tudok veled beszélteni. de sőt az olta anyi érdemet látok benned., hogy holtig valo álhatatosággal leszek hozád.

De meg üsmervén érdemidet. a tanulásom. arra is meg tanyitot., hogy meg üsmérjem magamot, azt is meg mutatta. hogy ami ártatlan volt. a vad leányba. a vetkes lenne felidában. ezek a szók. szemérmeség. és jo erkölcs. a melyeknek nem üsmértem erejeket. fel nyitották szemeimet. hogy meg lássam. mitsoda veszedelmes volna a szeretetnek adni magamot ilyen helyen mint e, mint hogy könyeb a meg esés, attól inkább tartok., de azal a szeretetem meg nem kissebedik., ezt a szót pedig, tímánt meg mondotta nekem hogy ne is mondgyam de azal az ártatlansággal mondom, a melyben eddig voltam.

Noha felida igen nehezen mondhatta ki amaga gondolattját. mind azon által anyi kegyeséget elegyitet az ő szokása szerent valo beszédiben, hogy ha leg tisztabban beszéllet volna, is, nagyob gyönyörüséggel nem lehetet volna halgatni. és mondám. néki, ha leg elsőben is azt tanultad meg hogy engemet szeres. arra is emlékezhétel. hogy olyan tiszteletet mutattam hozád, a melyet mind eddig követtem. ezt várhatod ezután is egy olyan embertöl., a ki tégedet ugy tekint mint annak leányát. a kinek hálaadásal tartozom. és mint olyan személyt., akivel egy akarok lenni holtig. hogy ha a meny utat nyit nekünk arra. ne tarts hát szep férida attól. a ki leg nagyob tisztelettel vagyon hozád, ennél többet nem mondhaték. tímánt közinkbe jöve. közel volt fél esztendeje., hogy abban a szomorú életben éltünk. tímánt mind addig egyébröl nem gondolkodot. tsak ót valo halálrol. de azö kedves leányára valo nézve. igen kezdék a meg szabadulás után suhajtani. soha egy napot sem mulatot el. hogy a hegyre fel ne ment volna vagy engemet fel ne küldöt volna ahonnét mesze el lehetet látni atengeren de egy szer a többi közöt látván hogy felida a letzkéjiben foglalatoskodnék. tímántal, tsak gondolkodásbol. a hegyre fel menék. a tengere oly mesze nézék a menyire el láthaték. ugy is tették mint ha latnék egy hajot.

Az idő igen szép volt; a tenger igen tsendes, egy nagy fa ágat le törék. és a hajo felé kezdék integetni véle. azt észre vevék, ugy is tették mint ha a kis hajocskával jönének felém. arra örömben mindgyárt le futék és meg mondám félidának. és tímántnak. mit láttam volna és nem varván feleleteket a folyo viz szélyire vivém. mely a két hegy közöt volt., alig valánk ót. hogy meg láták a kis hajocskát akor ismét integetni kezdék., akik benne voltak. meg látván

bennünket. csak könnyen oda jöve akis hajocska ahol voltunk., mi minden idő vesztés nélkül a kis hajocskában menénk. őt örömele fogadának. és csak hamar a hajóhoz érkezénk.

Mind azok akik a hajóban voltak, nézésünkre a hajó széllyire gyűltenek. leg inkább felidának szépségit. iffiuságát. és köntösét kezdék tsudálni. timant mene fel leg először ahajóban. azután én a szép leányával, a hajos kapitány felénk jövén nagy tsudálkozásál fel kiáltá mit látok, timantot. és Cleodont; a szovárol meg üsmertük és mitsoda örömben valánk, a midön Agenor ölelgetni kezdte bennünket., soha egy dolgon nem tsudálkozhattak annyit, mint mi tsudálkoztunk a miénken. és soha a szeretetet is jobban ki nem mutathaták., az egész hajóban a nagy zajgás volt. csak a mi nevünk volt mindennek a szájában

Végtire Agenor minket a házban vivén. meg parancsolá hogy gallia felé tartanának ahajóval., azután ismét ölelgetni kezdte. és nem gyözvén eleget nézni félidára. kéré timánt. hogy mondaná meg néki hogy hol vette volna azt a szép személyt., timánt mind az egész historiáját elébeszélé néki., és amidön meg tudta volna hogy aza szép személy. a timánt leánya volna, a kezét nyujtá néki. és hálákot ada amenynek., hogy azon személy által, meg szorosab egyeségben lenne. oly kedves atya fiával.

Timant mindeneket elébeszélvén Agenornak mondá néki. kedves timántom, könnyen el itélheted. hogy valamit látod hogy tselekedtem. azt mind a barátság tselekedtettem velem. a második hajónak el érkezése. a melyre minden jóságodot tetted. tudtomra adván. rövid idő alatt való el érkezésedet. amelyet ki nem mondhatom. mitsoda nyughatatlansággal vártam. de semmit nem halván felölled, és tudván hogy indiában nem volnál. a lako helyeden. el tekéllém magamba hogy egy hajot veszek., és azal el járom atengereket mind addig a még fel talállok vagy híredet halhatom.

Azt is meg vallom hogy Cleodonnak nagy része volt nyughatatlanságimban. és az a fiu, akit hozád való háláadoságomból tettem volt a veszedelemre. szüntelen az elmémre jöt, és nem lehet. hogy meg ne bánnyam, hogy olyan veszedelmes utra küldöttem volt.

A te jó akarod, a hajos kapitány, nagyon segített szándékomban. ate jóságod pedig módót adván abban hogy egy hajot vehessek, azt minden képen el készíttem és meg rakám. a mi kívántaték oly hoszu utra. és meg indulék india felé

vagyon immár. négy vagy ött esztendeje. hogy atengeren vagyok. az alatt pedig egy néhány hajot találtam előll indiából jöni. a kik mind azt mondák hogy nem vagy indiában, és azt gondollyák. hogy el vesztél volna., ezt a szomorú hírt. egy néhányan meg bizonyították nekem, azután nem is kívánék indiában menni, hanem parancsolám. hogy semmi bizonyos utat ne tartanának., hanem imede amoda járjunk atengeren., remenlvén hogy valahol fel találhatlak [fel-találhatlak], vagy valahol el veszek. őt holnaptól fogvást. egy kösziklát el nem hagytam hogy meg ne vizgáltattam volna. egy sziget sem volt. a melyben ne kerestelek volna.

Az oltától fogvást még egy holnapot tölték el., és már kétségekben kezdék esni. a midön immár annak negyed napja., rettentő szélvész jövén reánk, erre a tengerre hozta bennünket. akaratunk ellen. a szél meg szülvén, tegnap reggel kezdém látni azokat a magas hegyeket a melyek mellett voltatok. és mindgyárt kezdék tudakozodni a kormányostol., a ki is felelé, hogy azok a kö sziklák. olyan föld széllyin volnának. a melyet ő nem üsméri. mindgyárt a kis hajocskát el küldém három emberrel, hogy keresnének olyan helyt. a hol ki lehetne szállani., a három ember vissza jövén mondák. hogy a két hegy között. olyan folyó víz menne el. a melyen könnyű volna fel menni. és ha még más kis hajot akarnék vélek el küldeni. a kiből fegyveres emberek legyenek, hogy meg segittsék. ha kívántatik. ők azon a folyó vizen bé mennek abban atartományban. erre tanácsot tartánk. mind azon által. valamely belső indulat vont engemet arra. hogy el ne távozzam attól a helytől; a hajómat a hegyék felé fordítatám. és azokról el nem

vehetém szemeimet., ma reggel jól meg vizsgálván azokat. úgy tettzet mint ha valamit láttam volna egyiknek a tetején. azutan perspectivával nézetém. és úgy találák, hogy volna valaki a ki jeleket mutogatna, arra mindgyárt el küldém a kis hajocskát., meg parancsolván hogy hoznák el mind azokat, a kik segítségünket kéri.

A többit már magad is tudod kedves timántom. mondá agenor. de azt nem tudhatod. mitsoda örömmel látom én azt. hogy a meny azért vezetet engemet ide hogy meg szabadítsam eleteket azoknak. akik leg drágábák előttem evilágon. és hogy azal meg is hálállyam egy részit annak., amivel tartozom néked. agenor el végezvén beszedit., és az ölelgetéseket ismét el kezdék.

A szép félicida. meg értvén. hogy azatyám bátya volna azö attyának. igen nagy örömet, és tiszteletét kezdé hozzája mutatni, a még mind ennek az nagy örömmek köszönetnek és tudakozodásnak vége lön, addig a mi hajonk sokat haladot, minden kedvezet nekünk. az idő. atenger, a szél, és szerencsés tsendes utat ígérheténk magunknak., a midön kezdék kiáltani. fegyverre mindnyájan.

Mindgyárt ki futánk. és látok hogy tolvaj hajo volna utánnunk, lehetetlen volt el kerülni. azért meg kellett vele verekedni., el lehet itélni hogy ágénor. timánt. és én mitsoda gondolatban valánk., ágenor kész volt életét le tenni azokért. a kiket meg szabaditot tímant szaszor is meg holt volna hogy meg menthesse leányát arabságtol. ez a három személy pedig olyan drága volt előttem. hogy tsak azö veszedelmekre kellett vigyáznom

Agenor és timant. rendelést kezdének tenni. és olyan bátorságal várok az ellenséget, hogy azon mások meg ijedtek volna, ezeken a tolvajokon kívül. elsöben álgyukal. azután flintákból egymáshoz lövének. a hajok egymáshoz horgolák egymást. és akor kezdödék el a hartz. és mindenikünknek. egy egy ellenséggel volt baja.

Én leg inkább az ellenség kapitányára vigyázék. a ki is már a mi hajonkba akart volna ugrani. és közelitvén hozzája, sokáig hartzolánk egymással, egy máson egy néhány sebet ejténk, de az utolso a melyet ejték rajta., ugyan el is végezé életét., és le esék halva. a kor a hajojában ugrám., és utánnam jövének timánt és agenor., a kik is sokat meg öltek volt. az ellenség közül.

Az ellenség hajojában menvén. kiáltok. hogy egyet se hagyának meg életben., de a kapitányok halála igen meg rettentette volt öket. és tsak nem nagyobb része halvais feküt. a többi kegyelmet kérvén töllünk, meg kegyelmezénk nekik.

A hajot meg vizsgálván igen drága predát találánk benne; agénor egy reszit el osztogatá a tolvaj hajon lévő raboknak akiket is a mi hajonkban hozatá, részt ada belölle. a tolvajoknak is. akiknek a hajot is viszá adá. olyan szabadságal. hogy oda mehetnének. a hová szeretik és a töb nyereséggel a hajonkban viszá térénk. addig amég az atyám ebben foglalatoskodék., és timánt pedig abban, hogy a holt testekről., és a sebesekről rendelést tegyen, én addig a házban futék, ahová zárták volt felidát. ki sem mondhatom mitsoda állapotban találám. és szüntelen tsak azon igyekezet. hogy meg szabadulhason kezek közül azoknak. kik mellette voltak., áh kedves Cleodonom. mondá. mihent meg láta. lehetőtté neked azt meg engedni., hogy ate felidátot bézárják. a midön veszedelembe forogsz. ágénor, és timánt. tsak olyan keveset tartanaké azén bátorságom felöl. gondollyáké hogy en nem verekedtem volna úgy mint ök.? hogy meg oltalmazam az ö eleteket. és a tiédet.

Felida olyan nagy hirtelenséggel mondá ezeket hogy nem felelheték néki. gyönyörüséggel látván abban a haragjában. hozám valo szeretetit., bennem is fel indulvan ugyan azon hozzája valo szeretet., olyan nagy haborodást tselekedék bennem. hogy a sebeimből valo vér egészen el lepe., és az ajulás miat. melléje le esém, erre nagyot kiáltván. agenor és timánt oda jövének. és eszemre térék. azután bé köték sebeimet. és egyiket sem találák halálosnak, agenor. és timánt. azután meg tsendesítették. mondván néki., hogy mind a szokás. mind a hozzája valo szeretete.

nem engedte meg. hogy veszedelemre tegyék. Agenor meg szálla a leg első portusban. hogy hamaréb meg gyógyulhassak., mihent jól kezdék lenni onnét meg indulánk. és szerencsésen galliában érkezünk. agenor ki rakatván minden jóságát a hajból. a hajot is csak hamar el adá. ót keveset mulatván a házukhoz érkezünk. ahol. tellyeséggel meg vigasztalok az anyámat

De mitsoda örömel, és szeretettel fogadá félidát. a kit is kevés idő mulva meg tanítván mind arra a mire kívántatott, meg keresztelteté., és a kereszttséget csak hamar követé. a mi esze való adásunk. Agenor meg akarván timánthoz való igasságot mutatni., számot ada néki mindenekről, valamit küldöt volt néki. kérvén. arra. hogy azt arra forditaná a mire néki tettzenek. timánt annak a jóságnak egy kis reszecskeit magának meg tartá. és a leányával. bövséggel való jóságot ada, arra kénszeritté ágenort. hogy a meg maradot részt., venné el. a gyermekei számokra mivel ő néki az a szándéka. hogy velünk együtt töltse életét.

Ezt a szép historiát alig végezé el hilária. hogy mindenek igen igen kezdék dicsérni. a kis aszonyok sok jót mondanak felidáról. aző együgyü jó erkölcséről de a férfiak az édig magasztalák. a két atya finak egymáshoz való nemesi barátságokat, ki tettzik ebből. mondá julius hogy a jó erkölcs nélkül. se atyafi szeretet. se valóságos barátság nem lehet. és hogy a jó erkölcs nélkül agazdag is szegény. de azal. a szegény is meg gazdagodik. valamint agenor. és timánt. ez a nemes társaság még több dicséreteket is mondot volna. de honoria meg izenvén hogy egy ora mulva az el indulásnak ideje lészén, azért leg először is. hilária kelvén fel helyéből mondá. azt tudom hogy rövid nap mulva. mind Eleonorák. mind felidák lesznek közöttünk, de azt nem tudom ha leszneké. dom sebastienek. és Cleodonok. azon igyekezünk mondá válerius. hogy legyenek

Azután ez a nemes társaság csak hamar el indula, és el hagyá azt a kies lako helyt. a hol oly gyönyörűséggel töltötték volna el a hét napot és a városban érkezvén a honoria házához,. a hol mindnyájan meg köszönék honoriának, az ő hozzájuk való jó akarattját. jó szivel való látását. azután el butsuzván honoriától és a vig hilariától. két napok mulva jóságokban ki menének., a hol, az el végezés szerént alakadalmok. egy nap ment végben.

Vége

A KERESZTNEK KIRÁLYI UTTYA

Idegen nyelvből való fordítás

Első Szakasz

1747

A kálvária hegyén utozó
Szarándoknak.
ki a keresztnek uttyán akar járni.

Kedves olvasó. bujdosó és idegen lévén e földön. a menyei hazát keresed. nem kétlem. ak keresztnek uttya pedig. melyet elődben tészek. oda fog vezetni. és hogy valami képen el ne tevelyedgyél. kövessed akristus intésit., aki kalauz lévén, a fán uralkodot, arra utat nyitot lábaival. azt meg mutatta tanításival., és meg festette vérivel, kövessed hát annak nyomdokát, aki előtted mégyen. és vegyed jó szível annak szavait aki előtted mégyen. és vegyed jó szível annak szavait aki így int. *aki utánnam akar jöni, magának mondgyon ellene., visellye minden nap a maga keresztét. és kövessen engemet*

Ihon erről főg beszélteni eza könyv, ez a mennyei út, mely az örök életre vezet. szent ebrulphus olvasván egy szer ezeket a szokot, és figyelmeteséggel elmélkedvén. azokrol. gondolá hogy meg nem kellene. vetni ezt a tanácsot. mivel nem egy királyi ember, hanem Isten s' ember adná ezt nekünk: erre valo nézve az udvart mindgyárt el hagyá. azal együt gazdagságát. és jó akaroit, és egy pusztá helyre mene lakni, hogy ótt. a meg feszitetett kristusnak. valóságos tanitványa lehetne. szent silvester. a silvestriánusok fundátora kik a szent Benedek réguláit követik. hasonló képen ezeket a szokot halván, a pusztában mene lakni. el hagyván avilágot.

Erre valo nézve, akristusnak, ezeket a szavait akarván bővebben ki terjeszteni. a kristus maga fog erről beszélgetni dialogus formára storophilával. és az öttseivel. ebben pedig szent Agostont. szent Chrysostomust. és a nagy szent gergelyt követem. akik sok féle dolgokrol irtanak ilyen formában. abizonyos hogy az ilyen beszélgetéseket nagyob kedveséggel lehet olvasni, mint sem az olyan könyveket, a melyekben adolgot egy más után folyvást mennek

Azért is tselekedtem. hogy valamenyire kedvessé tehessem azt; a mi a keresztől és a nyomoruságtól el idegenithet. és azért is hintettem el. helyel. helyel. holmi. kedvre indito dolgokat., hogy egy kevesé meg vidámithassam az olvasot

Egy néhány féle példákot is hoztam elő. azért hogy uti társakat adhassak a mi utozoinknak, söt még kalauzokot is., akiknek követhessék nyomdokokat, mert az emberek inkább hisznek a szemeknek., mint sem fülöknek., a jó erkölcsnek uttya. amelyre a parancsolat., és az oktatás tanit minket., az igen hoszu. és nehéz. a melyet pedig a példa. mutat nekünk, a sokal rövideb. miért engedi meg az Isten, hogy a szentek nyomoruságokat szenvedgyenek, hanem azért, hogy az olyanok. kik azokban esnek, tekintvén azokat a békeséggel türo példákat, magoknak, mind vigasztalást, mind enyhítést találhassanak azokban, ezért is mondgya a szent irás hogy az Isten azért engedte meg ezt a kísértetet. hogy az ő békeséggel valo türeése például lenne maradékinak valamint a szent jóbé.

A mi pedig ennek a munkának a stilusát illeti az egy néhány féle. annak ugy is kellett lenni; mert noha mind a találmány, mind a rend töllem legyen. mind azon által sok helyen fel tettem, a szent Irásnak. a régi. és a mostani auctoroknak szavait. és értelmes mondásit. nem tettem ki ezeket az értelmes mondásokot. tsak nyersen. és külön külön. mivel igen szárazok lettenek volna. hanem esze foglaltam. és kötöztem őket, gyakorta adván azokhoz magamtól.

Valo hogy sok jó auctorok., mind régiek, mind mostaniak munkalodtak haszonal. ezen a materián. igyekeztem is őket követni; noha távul, de nem hogy őket el érhessem., nem is akartam más dolgot irni. hanem a melyet ökk. de más formában akartam irni mint ökk, nem tévén azal semmi rövidséget az ő munkájoknak. valamint egy kis hajo nem tészem, ha egy

nagy hajó után megyen atengeren. közönségesen azt jonak tarttyák. ha sokan sokat irnak egy féle dologrol., valo hogy különböző stilusal kel annak lenni. de nem különböző hittel. ugy hogy egy nehányan tanittsanak egy dolgot., egyik egy féle képen. a másik más képen

Valo hogy azt vethetné valaki szememre, hogy hol vagyon az az erő. az a türés, és tekélleteség., a mellyeket meg mutattál volna magad viselésiben, vagy tselekedetidben. te a ki a másoknak. valo tanács. és letzke adásban ártod magadot.? magamra szabom azokat. a melyeket mondot Tertullianus, ilyen alkalmatoságban meg vallom tehát az én uram Istenem előtt. az én vakmerő esztelenségemet. a melyel merek irni a keresztrol, és a türésrol, hogy én arra nem vagyok alkalmatos. méltan is szégyenlhetem hogy az én tselekedetim meg nem egyeznek a dologal. a melyrol akarok irni, adgya Isten. hogy ez a szégyen meg orvosollya az én roszaságomat. és hogy a mire másokat tanitok magam is kövessem

AZ ELSŐ SZAKASZNAK TÁBLÁJA.

Első könyv.

Hogy mitsoda készületben kell lenni azoknak.
kik akereszt uttyára akarják adni magokat.

Első rész. elöl járo beszéd. 1

Második rész, hogy a kereszt amenyeknek uttya, minden tartozik azon jární. 8

Harmadik rész hogy mi légyen a kereszt. és hogy hány féle. 15

Negyedik rész. hogy a kristus minden féle keresztet hordozot. 27

ötödik rész. hogy hordozni kel keresztünket. valamint a Boldogságos szüz tselekedék. 34

Hatodik rész. hogy miért szükséges akereszt. 42

Hetedik rész hogy az Isten kinek kinek erejéhez képest adgya akeresztet. 52

nyolczadik rész hogy el tekéllet akarattal kívánnya akristus hogy hordozák azö keresztét. a midön azt mondgya. 58

kilentzedik rész hogy azok akik agyönyörüséget szeretik. a keresztöl futnak. 66

10. rész hogy azok kik a tiszteletet ohajttyák. meg vetik a keresztet. 75

11. rész hogy a kristus kereszténél. sokal nehezeb keresztet viseltet azördög abünösökel. 85

12. rész hogy a mértékletlenek, fösvények. nagyra vágyok, és az udvariak. nintsenek kereszt nélkül. 91

13 rész A házasok keresztéről. 100

14 rész hogy a magunk ellen valo mondás. igen jó készület a kereszt hordozásra. 108

15 rész az első könyvnek. bé fejezése. 120

Második könyv

A kereszt hordozásnak. legg jobb modgyárol.

Első rész. hogy akeresztet fel kell venni, és azt hordozni kell, minden halogatás nélkül. 122

második rész hogy mindennek amaga keresztét kel viselni. és nem kel abban válogatni. 129

Harmadik rész hogy a keresztet nem maga után kell vonni, hanem hordozni kell. és nem kell gondolni a gyalázatal, mely azal jár. 137

negyedik rész hogy a kereszt viselésben, el kell kerülni ahejában valóságot. 147

ötödik rész hogy a ki a keresztet hordozza. annak akristus után. és nem előtte kell járni. 155

Hatodik rész. hogy a keresztet jól lehesen hordozni. a kristus példáját kell követni. 159

Hetedik rész. hogy igazságtalan való dolog panaszkodni a keresztnek hosszas. vagy súlyos voltárol.. 165

Nyolczadik rész hogy a keresztet minden nap kell hordozni, és azt soha le nem kell tenni. 172

Az első szakasz táblájának
vége.

A KERESZTNEK KIRÁLYI UTTYA

ELSŐ KÖNYV.

Hogy micsoda készületben kel lenni azoknak, kik
a kereszt uttyára akarják adni magokat.

Első Rész.

E mint egy elől járó beszéd.

Ez a nagy és széllyes siralomnak völgye. a mely magát világnak neveztetí, minden koron lako helye vala az ádámi fiainak. akik alig jönnek evilágra., hogy már arra rendeltettek, hogy hordozák az Isten kemény boszu állásának sullyát. az ő atyoknak bűnök el töröléséért., ezek őt nyomoru, és szomorúsággal tellyes életet élnek, mert amiolta. az embereknek ez az első atyok. akarattal való hamiságból. az Isten törvényétől el tavozot; az oltától fogvást, szám kivetésnek helyivé változtatá hazáját, ezt a kedvés lakó helyét. ezt a gyönyörűségnek paraditsomát. pusztá földé, a mely is tsak korot. és töviset terem. ebizonyára keserves dolog, és méltó hogy minden koron sirasák. ez atavaszt irtoztato téllé változtatá, a lengedező szeleket északi alkalmatlan szeleké, arosákat töviséké. a jó magot konkollyá. a szabadságot rabsággá, és a menyeknek kapuit bé zárátá.

Ennek a szerentsétlen atyának maradéki eszekben juttatván. azt a boldogságot a melyből ki esének. és enyhíteni akarván keserűségeket; erre való nézve, egyenlő akarattal., és nagy költséggel, egy nagy várost építének, a melyet thársir városának nevezék. az az. gyönyörűség, és vigaság lako helyének, ezen város lakosinak pedig, minden foglalatosságok, és szándékok, tsak abban áll, hogy viszá hihassák azt a gyönyörűséget mely őket el hagyta. és hatsak az árnyékával is élhessenek annak a jónak, a melyet el vesztek.

Vala pedig ebben avárosban, egy philétus nevü nemes ember. akinek elegendő jószága volt; a felesége meg halván. három leánya marada. akik közül a nagyobbik. mind szebb, mind elméseb vala atöbbinél. ennek neve storophila, az az, kereszt szerető, a mely nevet azért adták volt reája, hogy kereszt fel találása napján születet. a másodikát nevezték. hiláriának. és a harmadikát. honoríanak. ezek a nevek eppen illettek reájok., mivel hilária. természet szerént szerette a gyönyörűséget. és avigaságot, honoria pedig igen vagyot a betsültre, és a főrendre.

Ezek a leányok gyakran mennek vala az atyok házához, a mely egy kis mély földnre volt a várostól. és őt rend szerént. két vagy három napot töltötenek. ugy történek egy szer, hogy tavasznak a kezdetén., a mikor az egész természet meg ujul: a fák leveleznek., a mezök virágoznak.

Midön oly kedvesen. szolnak a madarak
ugrándoznak vigan, pásinton a nyájak.
kedves nedveségi. a gyenge szellőknek
böví termékenységet, adnak a mezőknek.

Ugyan azon napon, a melyen az anyaszent egyház ülli a szent kereszt fel találását, ez a három leány az atyok házához kívánkozáék menni. hogy magokat mulassák., az atyok kedvezvén nékiek. örömet el botsátá őket. midön már utban volnának storophilának eszében jutván hogy azon a napon micsoda innep volna. és hogy ő is olyan napon születet volna., erre való nézve. áitatoságból. nagy kedve lett volna bé térti a szent kereszt kápolnájában, mely az uton kívül

nem mesze volt építve. egy erdőben, kezdé kérni tehát a más kettőt, hogy tselekednék azt a jót., és mennének el véle a kis kápolnácskáig. de a kettő reá nem áll.. sőt még azt felelék neki. hogy az olyan áitatoság nem volna helyes, hanem jobb volna oda menni ahová az atyók küldi őket. akersztnek szeretője pedig helyes okokal. minden képen azon vala hogy oda vihették őket. végtire még fenyegetni is kezdé őket az atyokal., mondván hogy az ilyen könyü áitatos tselekedetben. a nényeknek szavát nem akarták fogadni, de mind ezel is semmit nem nyerhete rajtok akik is tsak követék uttyokot., felelvén a nények panaszolkodására. hogy ömaga egyedül el mehet oda. a hová a buzgosága vezet. ők el lehetnek nála nélkül. hogy ha nem akarja magát vélek mulatni tisztéségesen, hanem még oly rendeletlen áitatosággal fásaszttya őket. storophila ezen el szomorodván, egyedül el indula a kápolnácska felé., mondván az öttseinek, hogy ebéd tályban ő is a háznál lészen.

De mint hogy az erdőben az utat nem igen jól tudta, nagy sürüben mene. és a kápolnácskát el hagyá, ugy anyira, hogy mentől bellyeb ment. annál meszeb hagyta a helyt melyet kereset., el tévelyedvén ilyen formában az üsméretlen utakon, sok ideig meg nem tudhatá hogy hol volna. az öttsei pedig a házhoz érkezvén. egy darab ideig várakozván utánna. ebédhez ülének, ez a szegény leány pedig tévelyegvén., hol egy felé. hol más felé., és senkit nem találván a puszta erdőben. a kitől meg kérddesse az utat. igen nagy bajba vala. nem is láthatá modgyát meg szabadulásának., de a mi még nagyob az estve is el közelgete. és nagyob nyughatatlanságban, és félelemben esék., eszerént is kezde panaszolkodni, nagy sirásal. mitsoda nyomorult vagyok én: azért jöttem ide hogy a keresztet imádkyam, és imé magam tsináltam magamnak egyet., a mely igen nehéz, valyon mitsoda jó angyal vezet ki engemet ebből a puszta erdőből, semmi lako helyet itt nem látok, azt sem látom mely felé kel tartanom. ha tovább it maradok. talám avad állatok is meg esznek. de ha szinte azoktól meg menekedem is. a bizonyos. hogy keserves éttzaka lesz enékem. még többeket is monda ilyeneket, mivel többet is kellett szenvednie. a midön egész éttzakát a nagy esőben kellett el tölteni.

Ebben anyomorult állapottyában. békeséges türeisel kellett lenni, az éhség, és a keserüség erejét el vévén, egy fának atövire keteleniteték le ülni, ót a menyiben lehete, magát bé takargatá, hogy egy kevéssé nyughassék. valo hogy a szomorúság, és a sok fáradság miat egy kevesé el szunyada. de addig is sokszor fel serkene ijedségében. és nagy rettegésel vala, a sok gondolatok között a melyek elméjit el fogák, leg inkább ezen elmélkedék leg többet, mondván valamiképpen hogy én el tévelyedtem a kápolnától, és mentől többet keringettem. annál meszeb távoztam attól., szintén ugy el tévelyednek evilágban az olyan lelkek. kik az üdveségnek uttyárol el térnek. és soha meg nem találhattyák, a menyekben vivő igaz utat.

Az ilyen gondolatok anyira meg haták az ő elméjit és szivét, hogy inkább kezde nyughatatlankodni az üdveségéről, mint sem az erdőből valo ki meneteléről. és tsak az után suhajtozék. hogy az igazán valo életnek uttyát meg találhassa. ezek a gondolatok fel gerjesztvén szivét fel kele, és nagy sohajtásal. és buzgosággal. mondá ezeket a szokot.

Uram Istenem. örökös ura vagy életemnek., ihon elödben borul szolgálod. hogy e földön vagyok, annak egy nehany esztendei vannak. mit tudok abban ha jól töltöttemé el szolgálodban. már egy nehányat léptem a pálya futo helyben, a melyben az emberek futnak, de azt nem tudom ha üdveségemre, vagy veszedelmemre futotamé. eddig, és hová leszek., ha az igasságnak uttya helyet. a hejában valoságnak uttyát találtam követni, *mivel vagyon olyan út. mely az embernek egyenesnek tettzik, mind azon által annak avége. a halálra vezet. prov. 16. 25. talám el tévelyedtem, mint az el tévelyedet juh, tudom uram hogy az embernek uttya nem az emberen áll, és hogy az ember nem jár, és nem vezet lépésit magdtol. jér.10. 23.* hanem a mint a bölcs mondgya, *az ur igazgattya az embernek lépésit, és kitsoda az az ember. aki meg foghassa. hogy mitsoda uton jár. prov. 20. 24. nézd meg hát uram. ha találtatiké*

bennem a hamiságnak uttya, és vezess engemet azon az uton; a mely örökké valo. ps. 138. 24. mutasd meg nékem azt az utat. a melyen kell járnom. mert fel emeltem hozzád lelkemet. 142. 8.

Storophila több ilyen szép gondolatokat is monda sok köny hullatásal., szívének buzgoságabol., és fel is tévé magában. hogy új életet élne. szívét és elméjét a földről el venné. és buzgo kívánságal ragaszkodnék a menyekhez.

Második Rész

Hogy a kereszt a menyeknek bizonyos uttya,
minden tartozik azon járni.

Itt az út. járjatok ezen az uton. Isa 30. 21

Az aki figyelmez. azoknak könyörgésekre kik ötet segítségül híják. igazságban. nem lehet hogy meg ne halgatná a storophila imádságát., ezokáért. meg akarván ötet vigasztalni. meg jelenék néki. egy iffiu embernek formájában. nagy fényeségel. sto¹rophila azon meg réműlvén, és tsak nem a földre esvén ijedtében. egy szót sem szolhata. de az ur nagy kegyeségel kezdé biztatni ilyen formában.

A kristus. *Ne fély leányom. én vagyok az örökké valo bölcseség. én vagyok az út, az igazság, és az élet* azért jöttem hogy kívánságidot bé töltsem, buzgó szivből valo imádságod fel hatot hozám mint ajó illatu füst, azért kedves is volt előttem, nem is kívánhatz soha jobbat, halgassad mit mondtam prophétáim által, *ályatok az utakon. kérdezétek meg arégi ösvényeket, hogy meg üsmérjétek a jó utat. jer. 6. 16.* ugyan azért is hajtottam le az egeket. és le szálottam ate könyörgésedre. hogy az üdveségednek uttyára. tanithassalak. a melyet is oly buzgoságal kíván ate lelked. a keresztnek szeretője ezeket örömel és tsudálkozásal halgatván, felelé.

Storophila. *uram mitsoda az ember hogy meg emlékezel. rolla, ps. 8. 5. és honnét vagyon enékem hogy az ur jöjjön hozám. luk. 1. 43.*

A kristus. Nem ate érdemid tselekedték azt. hanem magam akarattyából. szállottam le hozzád, mert az. emberek fiaival lennem nékem gyönyörűség. prov. 8. 31.

Storophila. Alazatoságal valo hálákot adok neked kegyes édes Jesusom. hogy nem sajnalottad meg tekinteni szolgálodnak. alávalóságát. és meg nem vetted a szegénynek könyörgésit. kérlek azért. hogy legyen nekem ate beszéded szerént., és tanits meg engemet az igazságnak uttyára., és ösvényire.

A kristus. Leányom, halgass hát engemet, és tanuld meg az örök életnek beszédit, a midön az emberek élete meg romlék. és el távozek az igazságnak uttyától, le szállék az égből, *hogy uj, és élő utat szentellyek nékiek, a kárpit által, az az, az én testem által, hebr 10. 20* mert valamint hogy a test bé zárta vala amenyeknek uttyát, és meg akadályozá azokat. kik bé akarának menni, így az én testemnek kárpittya által a melyel az emberek üdveségéhez valo szeretetem bé fedeze engemet, új utat nyitottam., a melyen én jártám. leg előbször, és hatalmat is adtam ahiv lelkeknek, hogy engemet követhessenek.

Storophila. De uram én nem látom, melyik légyen az az új, és élő út, amely életet ad azoknak kik arra mennek. és az örök életre is vezetí őket.

A kristus. Ez az út. hogy egy szoval meg mondgyam. nem más, hanem a keresztnek uttya, nem hallottadé azt az Evangyéliumbol, *aki fel nem veszi az ő keresztét, és ugy nem követ*

¹ It az utt. járjatok ezen az uton. Isai 30. 21

engemet, nem méltó az én hozám, matth. 10.38. gyakorta elő hoztam én ezeket a szokot, azért hogy minden meg tudhassa., és hogy senki magát ne mentesse hogy nem halotta, és valaki azt ne gondolja magában. hogy ezeket nem másoknak, hanem csak az apostolimnak és a tanítványimnak. mondtam, egy más Evangyelistá világosan ki teszi hogy mindennek szollottam. mondván. *mondgya vala pedig mindeneknek, ha valaki akar engemet követni, tagadgya meg magát. és minden napon. vegye fel az ő keresztét. és kövessen engemet.luk 9. 23.*

Márk hasonlot mond még világosaban. és minek utána ki tenné beszédimet. melyeket mondtam. az én tanítványimnak szenvedésimről. ezt is mondgya. *Es mikor elő szollittá a sokaságot ő tanítványival egybe. mondá nékiek. valaki engemet akar követni, tagadgya meg magát, vegye fel az ő keresztét, és úgy kövessen engemet mark. 8. 34*

Ezt az utat jóvallottam tehát kedves storophilám közönségesen mindennek. mivel ez az utya az életnek. aditsőségnek, és annak a szent városnak, a melyben kell laknod; az üdveség a keresztben vagyon. az élet akereztben vagyon. abban találsz bizonyos oltalmat, ate ellenségid előtt. abban is találod fel a kegyelemnek gyönyörüségit, a léleknek erejét, az elmének örömet, ajó erkölcsnek tekkéleteségét. és a szenttségnek bövségét. csak a keresztben találod fel a lelkednek gyogyulását. és az örök életnek reménségit.

Ezekre a természetel ellenkező szokra storophila nagyon meg réműle, és meg ijede. hogy csak akereztől beszéllenének nékie. és mondá.

Storophila. uram úgy tettik hogy ezek igen kemény szók, és nagy bajt adnak elmémnek, mivel csak ki mondani is ezt a szót kereszt, olyan mint ha már is ézeném mind azokat a keserüségeket. a melyeket okoz. annál is inkább hogy azt tölled hallom. a nékem még nagyob remülést szerez.

A kristus. hogy hogy lehet a, hogy el réműlsz azon hatsak a keresztől hallasz is szollani, leányom igen gyenge vagy, ha a keresztnek még csak a neve is meg ijeszt., tudodé hogy vétesz neved ellen, a mely teszi a keresztnek szeretőjit. tudodé hogy ezt az életet a siralom völgyének nevezik, és hogy nem vigasságnak., se nem gyönyörüségnek lako helye, hanem a munkának, és a keserüségnek. ki gondolta valaha le írni ajó erkölcsnek uttyát tövis nélkül. nem kétlem tudod, hogy az Isten engemet úgy adot az embereknek mint doktort. hogy őket az igazságra tanítsam, és úgy mint mestert. hogy őket avaloságra hozam. valamint is ezt az atyám tudtára adá mindeneknek. a thábor hegyén, mondván. *ez az én szerelmes fiam, kibem meg nyugodtam ötet halgassátok. matth. 17. 5. ti engemet mestereteknek. és uratoknak hivatok. igazán mondgyátok, mert a vagyok. joa. 13.13.* mivel én bennem vannak a bölcseységnek. és az esméretnek tellyes kincsei el rejtve. Colos 2. 3. mit tanítottam tehát egyebet ezen avilágon, hanem a keresztnek uttyát, mondván. *valaki nem hordoza az ő keresztit, és nem követ engemet., nem lehet az én tanítványom. luk. 14. 27.*

Storophila. Édes Jesusom. kegyes és jó mesterem. kérlek botsás meg ily új tanítványodnak, a ki még keveset tud titkaidhoz, aki csak nem egészen el felejtette volt ezt a letzkét. a melyet oly gyakorta hallot volt.

A kristus. Nem elég azt hallani, hanem még azt meg is kell tartani és követni, amely időt adot az Isten néked eföldön, arra adta. hogy meg tanulhassad. a keresztnek tudományát, a halál avisgálásnak ideje; akoron el vetem az olyat magamtól mint méltatlant, aki nem fogja tudni a keresztnek uttyát, mivel meg fogják látni az égen a keresztnek jelét. amidön avilágot fogom itélni, ez a jell külömbözteti meg az utolso napon ajuhokot. agödölyéktől, én bíró lévén meg fogom üsmérni ezt a jelt. aválasztatimban. és fel lévén ékesítve halálomnak köntösével. azörök életel valo meg koronázásra fogom őket hini, mondván, *jertek el én atyámnak áldotai,*

birjátok az országot. mely el készíteteket néktek, még e világ kezdetétől fogva. matth 25. 34 akoron a kereszt baráti kik életekben engemet követtenek., nagy bizodalomal mellém fognak állani. erre valo nézve, ha tanítványom akarsz lenni, jó szível és zugolodás nél²kül. kel járnod a keresztnek keskeny és nehéz uttyán. mivel senki nem lehet ez életben keresztnek. és szomorúságok nélkül. vigyáz hát kedves storophilám, hogy el ne távozá. valamely haszontalan félelemből, az üdveségnek uttyátol., a melynek kezdete nehéz. és sulyos. de a mely annál könyeb lesz, a mennél tovább haladnak ajó erkölcsben. és a hitben; ugy hogy az Isten parancsolatinak uttyán. nagy örömel futnak.

Storophilának. meg hatván a szivét ezek a beszédek, fel kiálta. bizodalomal valo batorságal mégyek a keresztnek keskeny uttyára. tsak azon kérlek uram, hogy légy az én eröm. segítségem., gondviselöm, s' oltalmom.

A kristus. légy erős bizodalomal leányom abban bizonyos lehetz hogy el nem hagylak. valo hogy az én parancsolatom sürgető. de példa adásomal én megyek mindenkor elől. mivel soha sem parancsolnám. hogy utánnam járjanak. hogy engemet kövessenek. ha én magam elől nem járnék. és ha veled nem volnék. minden nyomoruságidban.

Harmadik Rész

Hogy mi légyen a kereszt, és hogy hány féle.

Az igazak sok nyomoruságokra tétettek. ps. 33. 20.

Storophila. Rea álván mind arra, a mit a kristus mond vala nékie, mind azon által. még többet is akarván tanulni. mondá., mint hogy el kezdettem. még is szollok az urnak. noha tsak pór és hamu vagyok, kérlek tanisd meg szolgálodot. miképen kel érteni ezeket a szókot. *hogy vegye fel keresztét.* szükségesé hogy mindenikünk. fa keresztet hordozon, és hogy arra legyünk szegezve. valamint magad voltál.?

A kristus. *ugy beszélsz mint egy aszony, akinek értelme nincsen.* jób. 2. 10. és a ki az irásokat nem tudgya., a keresztények kereszttye nem tsak fábol vagyon tsinálva, nem tsak fábol áll. hanem abbol. hogy keményen fel tegye keresztényi életet élni. és ajó erkölcsöt követni, egy kereszténynek élete mondgya szent ágoston. serm. 32. de sanct. aki az évangyélium szerént akar élni, tsak keresztnek, és szenvedésnek kel lenni. nem tsudalkozom én ate kérdéseden. mivel valának mások is olyan együgyűek mint magad. söt még a szerzetesek közöt akik nagy buzgoságal. valának az Istenhez, de az a buzgoság nem vala atudomány szerént, ugy magyarázák valamint magad ezeket. a szokot., *a ki fel nem veszi az ő keresztét. és ugy nem követ engemet. nem méltó az, én hozám.* matth 10. 36 azért fa keresztet tsináltatának. és azokat kezdék hordozni, mindenüt. a melyel a népnek nem áitatoságot hanem nevettséget okozának. erről meg feddé őket, és el hagyatá vélek serenus abbás. mint olyanokal kik a betünek nem az értelmét, hanem a betüt magát követték, nem tsak azt a keresztet parancsolom én néked hordozni. a melyre fel feszitettem. hanem még azt is a melyet fel vész egész életednek jártában., aleg nehezeb jó erkölcsöknek tselekedetével. és a kemény sanyargatásokal. hát azok amartirumok. kik engemet követtek fel feszitetteké. mindnyájan? vagy szükséges volté. hogy azok a szüzek kik valamint az apocalypsis mondgya követik mindenüt a bárányt. a keresztre fel feszitesenek.? az én apostolom pál. fel feszitetett volté midön azt mondgya. *távul legyen pedig én töllem hogy másban ditsekedgyem. hanem tsak ami urunk jesus kristusnak keresztében. ki által nekem evilág fel feszitetett, én is evilágnak.* galat. 6. 14. a keresztet tehát hordozni nem egyéb, hanem a rosz kívánságokat el kel oltani, arosz

² Az igazak sok nyomoruságokra tétettek. ps. 33. 20.

erkölcsöket el kell hagyni, ahejában valóságot el kell kerülni, és ellene kell mondani atévelygéseknek.

Storophila. Észre veszem magamban. hogy az igazságnak világosága, el szélyesztette az én elmémnek. setéttségit. mely a tévelygésben vetette vala. mind azon által ne sajnályad uram azt nékem meg mondani hogy ha azok ajó szerzetesek kik együgyüségből a keresztet hordozták. azért nem érdemlettek valamit nálad.?

A kristus, miért nem.? ha áitatos együgyüségből ők azt gondolták., hogy én olyan formán parantsoltam nékik, *mivel ha ate szemed együgyü, mind az egész tested világos léssen*, matth. 6. 22. így ha a szándék jó, a tselekedet sem lehet ros. nem hallottalé valaha beszélteni egy bizonyos kereszt hordozó miklosról. a ki mindent el hagyván, az Istennek szentelé magát. a szent lukáts klastromában; ez a szent ember gyakorta halván ezeket a szokot., hogy a kik engemet akarnak követni, a keresztet hordozák. azt gondolá magában. hogy ezt a parancsolatot úgy vihetné végben. hogy ha tölgy fábol való nehéz keresztet viselne a vállán. ezt magával el hitetvén. a több társaitól el butszúék, és városrol városra kezde járni, egy nagy keresztel avállán. először olosz országban tarentumban. az után hetruriában. ment, szamtalan sok gyermeket gyűjte maga után. a kik nevetve örömet követik vala. azokat atemplomokat el járta; szüntelen énekelvén a kyrie eleisont. az egész város azt tsudállya vala. némelleyek az ő együgyüségit bolondságnak tartották. némelleyek pedig igen rend kívül való aitatosságnak., ezt az új dolgot apüspöknek híré adák. a kinek is nem tették eza tselekedet, azért magához hivatván a szarándokot. kérdé tölle, hogy mitsoda szándékall volna, és hogy miért tsinálna olyan nagy zenebonát a városan.? én az ur parancsolattyát akarom végben vinni, felelé a szarándok. nem tsak a szivemben., hanem még a hátamon is akarom hordozni a keresztet. valamint ő maga is tselekedte; ha eneked nem tettik., és nem akarod hogy fogadásomat bé tölttsem. más országban megyek, a hol nagyob szabadságal viszem végben buzgoságomat; a püspök értelmes ember lévén. észre vevé, hogy nem volna hamiság a szarándok tselekedetében, sőt még hogy nagy buzgoságból tselekedné azt. mondá néki, távul legyen hogy meg akadályoztassam áitatos szándékodot. sőt még azt akarom, hogy hozám jöj minden nap ebédre. a szegény miklos ezt igen kedvesen vevé apüspöktől. de nem sokáig élhete jó akarattyával., mivel egy néhány napok mulva, nagy hideg lelésben esvén. és halálát érezvén, a gyermekeket eleiben hivatá. és nékik hagyá testamentumba a keresztét. mint valamely gazdag jóságot: és minek utánna. sok jokat kívánna nékik., az égben mene hogy őt el venné azt a jutalmat, a melyet meg ígértek azoknak. kik keresztet hordoznak eföldön. baronius supran. 1094.

De hogy ismét viszá térjek arra. a mit el kezdettem vala mondani néked. midön én azt parancsolom hogy a keresztet kell hordozni, nem fábol való keresztet értek, hanem mind azt valami bajt adhat. mivel a deák nyelven. ezen a szón kereszt. minden féle szenvedés értődik, ³ *Crux a Cruciatu, aut Certé Cruciatu a Cruce.* akeresztet hordozni tehát a, hogy szenvedgyed én érettem a világi nyomoruságokat. és így a halált is örömet kell szenvedni én érettem. ha az alkalmatoság hoza magával. az ó embert magadban meg ölni. magadot minden féle veszedelemre tenni, midön az én szolgálatom kívánnya., és a földi állapotoktól magadot el kell forditanod. ez az igazán való kereszt hordozás. ha engemet akarsz követni, avilági fenyegetések, hizelkedések, és mindenek felet a mi a hajlandóságodal ellenkeznék. ezek kereszt helyet legyenek néked, és szenvedgyed, hordozad ezeket. békeséges türesem,

³ st. bern.
serm de
st. andr

Storophila Ezeket figyelmeséggel halgatván. nagy halgatásban marada, és elméjében forgatá ezeket a szavait az ő szent Mesterének, a ki is kérdé tőlle, akarodé leányom hogy meg mutassam néked., hogy nem tsak egy féle akerszt. a melyet akarom hogy visellyék. gyere tsak velem erre a jób felől valo ösvényre, majd egy nagy rakás keresztet mutatok néked. a melyeket az én Atyám, akarattya szerént. osztogatt az ő választatinak. storophila örömet kísérvén szent mesterét., nyughatatlansággal várá. hogy meg láthatná azokat a sok féle keresztet, együt menvén tehát. egy hegy mellé érkezének. a hol kétt. nagy domb vala. akét domb pediglen bé vala ültetve. erdő formára. rettentő sok keresztel., valamint nagy magos fákal. látodé mondá a kristus, ezt a sok keresztet, melyek az emberek üdveségére vannak rendeltetve, látodé a leg magosabb dombon rendiben a leg közönségeseb keresztet. gondolom hogy meg üsméred azok között az enyimet. mivel fel vagyon ékesítve egy tövis koronával. egy lánccsal. és egy spongyával. mert az illendő és méltó. hogy az a szent fa. a melyen én élet lévén. szenvedtem, és meg holtam. hogy az, atöbbinél felyeb légyen emeltetve.

Storophila. Igen is uram jól látom, azt az egész emberi nemzet üdveségének eszközét. azt a gyözedelemnek jelét mely az ördög hatalma ellen állítatot fel. de mond meg uram azt nékem, mitsoda az a második kereszt., a mely tsak anyiban különbözik atíédttől, hogy fel vagyon fordítva.?

A kristus. az. az én Apostolomé péteré, akit is hasonlo halálra ítéltek volt mint engemet, de alázatosággal., nem akará hogy ugy szegezzenék a kereszthez valamint engemet., hanem azon kéré a bírót., hogy lábál fel kötnék akersztre.

Storophila. kérlek uram. ne sajnályad nékem meg mondani hogy mitsoda féle keresztet atöbbit, a melyeket látok?

A kristus. hát nem üsméredé azokat, nem látodé azt a mely olyan mint egy X. és a melyet szent andrás keresztének nevezik. az után meg láthatod, mitsoda forma keresztet tsináltak arégiek. jáponiában mitsodást tsinálnak, és a többi rend szerént valo keresztet, akasztó fák,

Storophila. Kérlek uram bocsásd meg nékem hogy ha ismét azon kérlek hogy mond meg nékem. mitsoda keresztet azok az aláb valo renden. mivel mint ha irásokat látnék rajtok. úgy tettik mint ha nagy titkok volnának azok?

A kristus. Ugyan különb, különb féle szenvedéseket is jelentnek azok. a melyeket látogatnak meg az elme. vagy atest, az a kereszt, a melyen egy szív által vagyon szurva, jelenti azokat a szenvedéseket, a melyek az elmét gyöttrik. ez a kereszt az, a mely meg sebesít az én boldog Anyámnak szívét, valamint siméon meg jövendölte vala; ugyan ezis az, amelyet az én apostolom érzet, midön mondgya. *az én szívemnek. szüntelen valo gyötrelme vagyon* rom. 9. 2. ez a szeretet, és szánás. kereszt helyet vagyon, mivel aki a más nyomoruságán törődik. a maga szívében hordozza akersztet. az ilyen keresztet kell tenni nyughatatlanságot, izetlenséget. szomorúságot kedvetlenséget, keserüséget. és más egyéb belső szenvedéseket az ilyen keresztet gyakorta oly nehezek., hogy Dávid ha Szent volt is. de érzette azoknak súlyosságokat. midön mondgya. *uram a ki Istene és kezdöje vagy üdveségemnek., kiáltottam hozzád, napal és éttzaka,.... mert azén lelkemet el nyomta a nyomoruság, és hogy az én életem közel vagyon a pokolhoz.* ps. 87. 1. 4.

Storophila. A valo. mert egy jó szívü. leg nagyob nyomoruságnak tartaná azt, ha leg kisebbben is meg bántaná az irgalmaságnak attyát, és avigasztalásnak Istenét. de kérlek uram. magyarázd meg nékem atöbbit keresztet is a melyeket itt látunk

A kristus. A kereszt a melyen kardot. botot lántzot, kötelet, veszöt. és ostort látz, jelenti a martyrok szenvedéseket, *némelyeknek bőrök meg feszitetet. nem gondolván a szabadulásal. hogy drágáb fel támadást nyerhetnének, némelyek tsufságokat. ostorozásokat szenvedtenek.*

kötözéseket. és tömlöczöt., meg köveztettek. fűrészeltek, ketté vágattak, kísértettek, fegyverrel le vágatván meg holtanak. bujdosanak juhoknak, és ketskéknek börtönben, kik el hagyatattak, szorongattattak, nyomorgattattak, kikre nem volt méltó evilág. pusztában bujdosanak, hegyeken. barlangokban. és a földnek hasadékiban. hebr. 11. 35. 36. könnyen meg üsmérheted a betegségnek keresztét, a mely hasznos. és némelykor szükséges. midőn az Izraéliták jól valának, könnyen el felejtik vala az Istent, *de a midőn az ő nyavalyájok meg szaporodik, nagy sebeséggel futának, és a midőn az Isten halált. botosátot reájok. keresik vala ötet, és nagy siettségel mennek vala hozzája.* ps. 15. 3. ps. 77. 38. menyi vagyon olyan, a kinek atesti betegség. lelki egészséget okozot., és így abban bizonyos légy, hogy abetegség nem egyéb. hanem egy hasznos oktatás. a mely meg vetteti velünk atesti dolgokat, és mind azokat. a melyek mulandok, és veszendők. úgy hogy a menyieikben foglallyuk magunkot., a mely keresztben pedig egy fa tsészét látz, az, a szegénységet jelenti, mivel ki nem tudgya azt. hogy ez egyik fő eszköze ajó erkölcsnek. a ki azal jól tud élni, agazdagság keresés sok munkával jár. annak meg tartása félelemel. vagyon, és az elvesztést, nagy keserőség követi.

Storophila. De mit jelent a koporso a mely más felől vagyon?

A kristus. Az, azt a szomorúságot jelenti. a melyet érzünk az atyánk fia halálán, noha azt. olyan engedelmeséggel kell szenvedni, valamint atöbbit. mert ha szinte nehéz is atermészetnek azt el veszteni amit szeretünk, mind azon által azt el kell felejtenünk. ugyan is mit vészen el mi töllünk az Isten, ami övé nem volna,? menyin vannak olyanok. akiknek hasznokra fordult hogy meg fosztattak jó akarojoktól, akik is őket éltekben. az Istentől. el fordittyák vala.

Storophila. Ezeket tsudálkozással halgattya vala, és gyakran veté szemeit valamely tsufos öltözetre, a kristus azt észre vévén, hogy meg akarná tölle kérdeni, mi volna a, meg előzé ötet mondván. látom hogy azon a tsufos köntösön tsudálkozol., meg is akarnád tudni. hogy a mit jelent, a leányom atsufságna sulyos kereszttye. a melyet hordozák avalóságos penitentzia tartok. nem hajtván arra én érettem, hogy a világ őket eszteleneknek tarttya, noha ameg vetésnél, alig vagyon nagyob szenvedés, elegen vannak olyanok, kik az Istent akarják. szolgálni. tsak hogy meg ditsértessenek az emberektől, sokan szeretik vagy gondollyák szeretni az alázatoságot. de a meg alázásrol. nem is akarják hogy beszéllyenek. se avilági betsületben semmit el nem akarnak.. hadni el veszteni, abékeséges türésnek. érdemét szeretnék tsak valamely bestelenséget ne kellene szenvedniek.

Storophila. Mit jelent aza két. ember képe, kik tsufsból egy más ujját huzák, és egy másra pökdösnek.?

A kristus. Ez a részek. az én hiv szolgálaimnak. a kiknek életek bolondságnak tettzik lenni avilág előtt, akik bestelenséget, káromlást, rágalmazást. fognak szenvedni, és ezek anyi rosztat fognak okozni azoknak. kik ezeket szenvedtetik vélek, valamenyi hasznot azoknak, kik békeséges türéssel szenvedik. mivel az Isten azokat választtya magának., akiket avilág meg vétt, és rend szerént ez a meg vetés. az embert magában szálittyta. az én apostolom jól mondgya, hogy az Istent szolgálni kell *a ditsőség, és gyalázat közöt. a szidalom és ditséret közöt. úgy mint hitetők. maga igazak. mint esméretlenek., maga esméretesek* 2 Cor. 6. 8.

A tsomóban esze kötöt sok kereszt. jelenti, hogy némelykor egy személy sok féle nyomorúságokat szenved egy szers mind. az Isten ezeket meg engedi. söt még reája is küldi az ő üdvességére

Negyedik Rész

Hogy a kristus minden féle keresztet hordozott.

Storophila. Tsudálkozásal halván azt. hogy egy személynek némelykor egy néhány keresztet kellene hordozni, egy szers mind, fel kiáltá, hát uram, nem elégé tsak egy keresztnek ezek közül a földre le nyomni a leg erősebet is, kitsoda hát az. a ki anyi sokat hordozhasson?

A kristus. Mit beszélsz leányom. soha sem hallottadé. hogy mitsoda nyomoruságokat szenvedet az én szolgám jób. és hogy mitsoda sok féle keresztet kellett hordozni egy szers mind, először minden féle marháit el veszté, minden gyermekeit a ház meg ölé, és az után magais irtoztato sebben esék. tetétől fogva talpig, úgy hogy aganéra kellett ülni, és ot egy darab cserépel vakarni le magárol a rothattságot, de a mi néki leg nehezeben esék, ahogy, mind a felesége. mind a jó akaroi. sok féle dolgokat hányának a szemére. de mit tselekedék. és mit felele mind azokra eza szent ember, *ha az ur kezéből el vettük ajót. miért ne vennök agonosztat is. mindent az ur adot volt, mindent az ur is vette el töllem tsak úgy lett a mint ő akarta. legyen áldot az urnak neve.*, jób. 2. 10. 1. 21.

Storophila. Ez a békeséges türés tsudálatra méltó, de hol vagy az az ember. aki hozzája hasonlítottson, és ki ád nékem anyi erőt. hogy meg ne tántorítottson a szélvész, a mely ezt az életet hánya veti.

A kristus. Jobb tanácsot nem lehet adni. se jóbban a lelket meg erősíteni, mint ha engemet tekintesz *mivel én vagyok a hitnek kezdője. és el végezője.* hebr. 12. 2. atöbb okok közöt. a melyek a szenvedésre vittek. legg főveb avolt, hogy példát adhassak ajuhaimnak, az egész kereszték és nyomoruságok közöt. a melyeket parancsoltam szenvedni, nincsen egy is, a melyet én Isten lévén nem szenvedtem volna leg előbször, azért hogy meg mutathassam. az embereknek, hogy hamissan tarttyák azt. hogy a szenvedés, nyomoruság. ugyan is kedves storophilám. az egész kereszték közöt. a melyeket láttál, nintsen egy is, a melyet nem hordoztam volna.

Storophila lehető kedves üdvezítettöm hogy anyi féle keresztet viseltél volna?

A kristus. A nincsen külömben. azt tudod hogy mitsoda formában mentem ki a pilátus házábol. akeresztet magam után vonván, és hogy mi képpen meg aláztam magamot. *engedelmes voltam. mind halálíg, és a kereszt fának haláláig.* philip. 2. 8.

Storophila. Ezt mi keresztények mindnyájan így hiszük. de a más féle kereszték nem tettzenek ki oly világosan

A kristus. Azt is meg tselekeszem. tsak rövideden elődben adom. atöb keresztéket is melyeket szenvedtem: nem szenvedtemé a belső keresztet. a midön az olaj fák kertében nagy keserüségel mondám ezeket a szokot. *szomorú azén lelkem mind halálíg.* az után az én szolgaimnak vigasztalásokra, kik olyan állapotban eshetnek. úgy akartam lenni mint. ha el hagyattam volna az Atyámtól, mivel mitsoda szorongatásban gondolod hogy volt az én szívem, akoron. a midön haldoklo szóval fel kiálték, az atyamhoz, *Én Istenem. én Istenem, miért hagytál ell engemet.* mitsoda nagy keserüségben nem vala az én szívem, látván hogy mely nagy vétkekben valának az emberek világ kezdetétől fogvást., magamra válalám hogy azokat el törölyem. noha macula nélkül valo barány valék. és ámbár semmiképpen vétkes nem valék, de érettek kezes lettem. az atyámnak. hogy az ő igazságának eleget tegyek, érettek, és *hogy meg fizessem. a mivel nem tartoztam,* ps. 68. 6. jól láttam én azt. hogy mitsoda nagyon meg bántotta őket avétek, azt is keservesen láttam. hogy mitsoda irtoztato az örök kárhozatnak nyomorusága, a melyben eset volna ádámnak minden maradéka. a vétékért., ezeket én jól meg vizsgálám. és fontolám. mind más képpen. mint sem egy teremtet állattól a lehetne, ettől

vagyon. hogy egy auctor azt mondgya, hogy tsak egyedül ennek a keserüségnek elég let volna ezerszer el venni életemet, ha annyira valo hatalma lehetet volna rajtam. ... lessius. de perfect. div. libr. 12. c. 17. hogy ha a fő pap héli. a frigy ládának elvesztéséért valo keserüségében hátra esvén azonal meg hala. ki kételkedhetik abban hogy a keserüség a melyben voltam. vétkeitekért. hasonló állapotban nem hozhatot volna engemet, mivel embernek. nem lehet olyan keserüségben lenni, mint a melyben én voltam, ez a szomoruság pedig fogantatásomnak orájában kezdődék. és életem fottáig tartá.

Storophila. oh! angyaloknak öröme. soha sem hihetném hogy ez a keserüség oly nagy lett volna. ha tsak magadtol nem halanám. ugyan ezért is nagy kívánságom volna meg tudni atöbb keresztetek is a melyeket hordoztál.

A kristus. Elé beszéllem hát néked atesti kinaimot is. a melyekről talám hallottál már valamit. nem kötözték meg engemet, nem hurtzolták az utzákon nagy kegyetlenséggel. taszigáltak, és vertek szánakodás nélkül. az után meg ostoroztak, és a tövisel meg lyuggatták fejemet, nem szenvedtemé akor egy néhány féle keresztet egy szers mind; ugy hogy az én fájdalمام. mindenkor előttem volt nékem. ps. 37. 18.

Mi szükség hogy a betegségnek kereszttyéről szollyak. mivel talám tudod. hogy Esaiás azt mondgya föllem *hogy tele vagyok fájdalomal. a szenvedést meg szoktam., és igazán magamra vettem nyomoruságidot.* 53. 3.

A mi a szegénységet illeti, azt szerettem, és kerestem. születésemtől fogvást. mivel tudod, *hogy gazdag lévén. szegényé lettem. éretted, hogy azén szegénységemel. meg gazdagulhatnál.* 2 Cor. 8. 9. visgáld meg az én születésemmek szegény szegény voltát, világ teremtoje lévén, még is mitsoda házat választottam., istáloban születtem, ágy helyet, jászolyban feküttem, holmi rossz rongyal fedezték bé személyemet, noha király voltam, a szegénységem nem engedte, hogy valamely tseléd szolgálhason, se elegendő nem lett volna akevés költtségem táplálásokra, söt még tanittványokat is szegényeket választék. és a szegénységem olyan nagy vala, hogy se ágyam. se egy házam nem volt ahová el vonhattam volna magamot., azért is mondgya az évangelista. *hogy arokáknak vagyon barlangjok, a madaraknak fészkek. de azember fiának nintsen hová le tenni fejét.* matth. 8. 20.

Nagy szánakodással voltam a mások szerentsétlenségeken. és nyomoruságokon. sokat sirtam jérusálemnek veszedelmén, az emberek halálan szomorkodtam. és egy néhányat meg akarván vigasztalni, a halotakat fel támasztottam, alázár halálán a szivem meg eset. és sirattam. ugy hogy még a sidok is mondák. nézettek mint szerette. sok gyalázatokat. és bestelenségeket szenvedtem. ellenkedéseket beszédimben, és tselekedetimben. tsufságokat kinaimban. és káromlásokat halálomkor. nem hánytáké azt a szememre hogy tobzodo és részeges vagyok. baráttya a bünösöknek, hogy karomló és tsalárd vagyok, magamnak tulajdonitván az Istenséget. és mint ha, mind ez elég nem lett volna, nagy gyalázattal. bolondnak és esztelennek tartottak lenni, én aki az Istennek böltsesége vagyok. a szemeimet bé kötötték, és tsapásokal illettek, mondván, tanáld ki. kitsoda az. aki tégedet artzul vere. hérodes az egész udvarával meg vete engemet. és tsufszágból fejr ruhában öltöztete. a királyi korona helyet, töviset tének fejemre. és a királyi páltza helyet, egy nád szálat adának kezemben, storophila, mitsoda féle kereszt vala még hátra a melyet nem szenvedtem volna,? el szenvedtem én mindenikét te éretted., azért hogy te is *meg gondollyad kitsoda légyen az, a ki ilyen ellene valo szidalmazásokat szenvedet a bünösöktől, hogy elmédben el fogyatkozván. el ne fáradgy.* hebr. 12. 3. hanem szemeidet a kristusodra vetvén. nagy buzgosággal mondgyad. ha a zöldellő fával így bánnak. hová leszek én a ki száraz fa vagyok. és érdemes az örökké valo tüzre.

Ötödik Rész

Hogy hordozni kell keresztünket. valamint a Boldogságos Szüz tselekedék.

A te lelkedet által hattya az éles tör. luk. 2. 35.

Anyi sok szenvedésnek elő számlálása meg hatván a storophila szivét, igen kezdte sirni. mind azon által erőt vévén magán. ezeket mondá a kristusnak.

Storophila. hálákot adok néked édes Jésumom hogy életedel példát mutattál nékem akereszt hordozásra, és hogy meg mutattad miképen kellesék azt hordozni. ki segít engemet. hogy hűségel járván, a békeséges türésnek és alázatosságnak uttyán. a kristushoz érhessek. maga a kristus által, valo hogy ez az út nehéz, nagy alkalmatlanságal., és nehéz munkával jár, a szomorúságnak. és a keserűségnek felhöi. azt bé lepik. fel tamadnak azon a félelemnek fergetegi. az ellenség azon tört vett minden felé. és azon. a hatalmasoktól fenyegetést. és a kevélyek⁴-től meg vetést kell szenvedni, mind azon által erősen bizom, hogy malasztod segítségével ezeken az akadályokon által megyek., tudván azt. hogy azokat nem kel el kerülni. hanem meg kell győzni. ez uram nékem minden kívánságom., és tsak ezt is suhajtom.

A kristus, kedvesen veszem mesteredhez valo háláadoságodot. nem is lehet semminek jobban ujjab kegyelmet nyerni, mint avett kegyelemért valo háláadásnak..erre valo nézve ujjab indulatot tészek ehez, a mely fel gerjesze szeretetedet. akereszt hordozására. de előbször azt akarom. mond meg nékem. miképpen jártál anapokban. midön köntösnek valot akartál vásárolni. storophila erre meg mosolyodék. és felelé.

Storophila. Nem látom uram az okát. hogy miért kérded azt töllem. és hogy mitsoda hasonlatosága lehet ennek a keresztel.?

A kristus. Meg látod az után. hogy nem haszontalanul. kérdem.

Storophila. sokáig vetekedtem a kalmáral az árráért. gondolván hogy talám. sokal drágábban akarja nékem adni mint sem a mit ért. végtire sok alkuvás után. mondá nékem, hitesd el magadal, hogy az anyám a ki ide nem mesze lakik anyit fizetet érette, ha nem hiszed meg kérhdeted tölle. az után meg látod hogy felettéb sokat nem kérek tölled.

A kristus. tsak éppen erre akartalak hozni. meg akarván mutatni néked, hogy mitsoda igasságos a menyország el nyerésére, és az üdveség keresésére akeresztet hordozni. az én atyám árruban botsáttya a meny országot. és más árrat azért nem kíván, hanem önnön magadot. és fellyeb valo árron azt el nem adgya. hanem a menyit magad érsz, hogy pediglen azt birhassad. egyéb nem kell. hogy valóságal. nékie adgyad magadot, a keresztet hordozván. és engemet követvén. de miért ütközöl meg az árrán. mint ha olyan sok volna, *nem kellett szenvednem ezeket, és ugy mennem bé azén ditsőségemben.* luk. 24. 26. tekinds meg kérlek. ha az én anyám. nem azon az árron vetteé meg az öröklako helyet., noha ő ártatlan volt. a földi dolgokat nem kedvelte, hanem szüntelen a menyieiekről gondolkodot, ha valakinek meg kellett volna engedni, a boldogságban valo menetelt kereszt nélkül. gondolodé hogy azt meg nem engettem volna az anyámnak, aki azon kívül is oly szent volt. de az atyam ezt így rendelte. és a soha meg nem változik., mivel sok nyomoruságok, és szenvedések által kell a meny országban menni, act. 14. 21.

Storophila. Mind azon által igen szeretném hallani ate szent Anyádnak keresztit, és nyomoruságit, ugy hogy olyan nagy példára valo nézve. jobban követhessem az én uramot, és üdvezitömet.

⁴ A te lelkedet által hattya az éles tör.. luk. 2. 35.

A kristus. örömet eleget tések olyan igasságos kívánságnak., és ennek okáért elődben tésem egy tiszta teremtet állatnak példáját. azért hogy ne mondhasd, hogy nem volt tsuda ha én annyi nyomoruságon mentem által, mivel az Isteni erő segített engemet. és azért is, hogy különösön tiszteljed az én Anyámat., és légy különös tisztelettel aző fájdalmához. a melyel volt halálomkor,

Strophila. A nékem leg nagyob gyönyörüsem. mivel már régen hogy én nálam akedves. valami ahoz a szent szüzhöz valo áitatoságra vezethet.

A kristus. halgassad hát azt figyelmetességgel. a mit ez iránt mondok néked, együvé szedem minden fájdalmat, és keresztit. és mint egy bokrétában. elődbe teszem. mitsoda fájdalmat gondolod hogy érzet. ez a menyeknek királynéja, és az angyaloknak aszonya, a midön a vendég fogadoban egy nyugodalmas helyt nem találván. ennek a gyenge szüznek. egy nyomorult istáloban kellették fiát szülni. mitsoda szánakodással nem vala. hozám. a midön anagy hidegben., még a sem vala, mivel bé polálhatna ajászolban. mint hogy még előre tudta. minden szenvedésemet, mitsoda szorongatásban nem vala a szive. mindenkor. valamikor bé polált engemet látván azokat akezeimet. és lábaimat. akik a keresztben által lesznek szegezve. mitsoda keserüségben nem volt az ő lelke. a midön kedves fiát. véresen látá a környülméletésekor. és a midön meg tudá. hogy herodes az egész kis gyermekeket öletteti. mitsoda nyomoruságot. és fáradságot nem szenvedé az uton, a midön éttzaka kellették el hagyni hazáját. és egyiptumban szaladni, a hol hét esztendöt kellették tölteni. olyan pogány nép közöt. aki szüntelen valo káromlásával vala az Istenhez.

Szükségesé elé hozni mitsoda nagy nyughatatlanságot szenvedet, a midön én harmad napig atemplomban maradtam vala, mivel ha az iffiu tobiásnak annya anyira siratá fiát. aki sokáig késék, hát hogy ne sirt. és keserget volna én érettem az. aki gondolá el veszteni, nem mondom tsak fiát. hanem az Istenét. mitsoda szomoruságban nem vala szive. a midön meg hallá hogy az ő atyafiát keresztelő Jánost, meg fogták. és meg ölték. hát még mitsoda keserüségben esék. az ő férjének jofenek halálán.

Strophila. minden kéttség nélkül nagy és nehéz kereszteteket visele szent szüz Anyád, és soha sem hittem hogy anyit szenvedet volna az üdvezitöm szenvedése elöt.

A kristus. De mind ezek a szenvedések. tsak kezdeti, és elöl jároi valának azoknak. amelyek az után reája todultának, jól tudta mind azt. a miket nekem kellették szenvednem, azokat előre által látta ajövendölésekből, mitsoda állapotban gondolod hogy vala. a midön meg hallá hogy engemet. szivének minden vigasztalását., meg fogtanak, és uttzákrol. uttzákra hurtzoltanak. valamint egy latrot. mitsoda fájdalmat nem szenvedé, mikoron engemet tsapdoztanak. vertenek. tövisel koronáztanak. és a keresztet a vállamon vittem, véresen, de a leg kegyetleneb fájdalom mely aző szivét által veré., akor volt. amidön a keresztre látá hogy fel feszitének. helyesen is irták ezeket a verseket felölle.

Kereszt alat, kin vétünkért.
szent szenvedé. emberekért.
ót szüz anya nagy sirásban
vala nagy, szomoruságban.
nézé fiát, keseregve,
szive vala igen sértve,
oh! kesergés, mint kinozta,
azt a szivet, mely oly tiszta,
hogy menyei, király Anna,
annyi kinon. jelen volna.

És hogy véres, fán szoritva,
látná fiát. haldokolva,
Imádásra, méltó fiát.
látá mehe. szent virágját.
háládatlan, sidó népért,
veretetni, joságáért,
az életét. fel áldozni,
kegyetlen kinban. meg halni,

Storophila. meg nem türköztethetvén tovább magát. nagyon kezde sirni. és mondá.

Leheté, hallani, ezeket s' nem sirni.
kitsoda ki szívét. meg nem hagyta hatni.
midön szent anyádro, hallunk beszélteni,
kinek szent fiával, anyit kell szenvedni,

A kristus. valo hogy igen nagy keserüségben vala, és ha születésemkor fájdalmat nem éreze, halálomkor abban elég része lett, arról nem is szollok. mitsoda ujjab keserüségben esék. a midön levevének akereszttről. és meg ölelvén. sebeimet meg látá.

Storophila. oh uram Istenem, tselekedgyed velem azt a kegyelmet. hogy mélyebben meg tekinthessem. meg fontollyam. és elmélkedgyem fájdalomról szent anyádnak.

A kristus. meg foghatodé azt hogy mit nyom atüz, és hogy mitsoda nagy volt. az én hozám valo szeretete, akoron az ő nagy fájdalmát is. egy kevésé meg foghatod, gondold meg ennek az anyának nagy voltát. és a fiunak méltóságát. aki az egész világnak teremttöje, abból meg láthatod. hogy mitsoda nagy lángal égő szeretetnek kellett annak lenni. mivel a keserüségnek. a szeretet a mértékje. midön valamit el veszünk. annyiban szánnyuk azt. a menyiben szeretettel voltunk ahoz, mind ezekből ki tettük. hogy lehetetlen meg fogni, és ki mondani az én anyámnak fájdalmat.

Mind ezeket leányom. azért akartam egyenként elődben adni. hogy meg láthassad, hogy az én anyámnak is kellett a keresztet hordozni, és eszerént. sete. se soha senki attól ment nem léssen, jól tudta ezt az én apostolom. azért is mondotta. *hogy senki meg ne indullyon enyomoruságokon. mert ti magatok tudgyátok. hogy mi erre rendeltettünk.* 1 tess. 3. 3. kellé ez után azt tsudálni. hogy ez életben, kereszteteket. és nyomoruságokat szenvednek. bizonyára egy keresztény. aki arra születik hogy szenvedgyen. nem mondhattya magát kereszténynek. ha semmit nem akar szenvedni. salvianus Contra paganos.

Hatodik Rész

Hogy miért szükseges a kereszt.

A kereszthez valo szeretete storophilának, a szivében nevedkvén, azö fel tett szándékais gyarapodék. akristus., és az ő boldogságos Annyának példájára valo nézve, a kik oly türesem., és bátorság. hordozták akeresztet, azon kívül is látá. hogy semmiképpen magát attól meg nem menthetné; mivel azt hallá magától akristustól. hogy egy kereszténynek élete, meg válhatatlan a nyomoruságtól. bátorságot vévén magának, kérdé ezeket akristustól.

Storophila. Ne bánnyad szenttséges mesterem had terjeszem elődben. az én elmémnek kételkedésit. kérlek mond meg azt énnekem, miért akarod hogy nyomorgattassanak ez életben választattid. és hogy egyiket sem fogadod bé az atyádnak országában. hogy ha nem viselik akeresztnek jelit?

A kristus. leányom. azt néked elég meg tudnod. hogy az. az én atyámnak akarattya. és más okát annak nem kellene keresni; ezen meg is kellene nyugodnod: mivel mindenre elegendő ő. az ő Isteni akarattya. és hogy az ő parancsolattyanál., nincsen soha semmi igasságosab, mind azon által meg felelek kérdésedre, agyenge elméknek. a használhat.

Storophila. ugyan arra való nézve is tettem uram. ezt a kérdést, mivel én abban soha sem kételkedtem., hogy valamit, olyan jó. és bölcs Isten tselekeszik. vagy meg enged, hogy azok ne legyenek építve az igasságos ókra.

A kristus. halgassad leányom figyelmeséggel. az Istennek irgalmaságos tanátsábol vagyon tehat a. hogy ezen bujdoso időben. aválasztattaknak életek. tellyes nyomoruságokal. a mostani élet, a menyei hazának uttya. és azért is vagyon. hogy az Istennek rendelésiből. az emberek anyi nyomoruságokra tétettek, hogy a hazájok helyet, a melyet suhajtaniok, és ahová igyekezniek kell. az uton meg ne állapodgyanak. és az úthoz ne ragaszkodgyanak, ettől vagyon hogy evilágon lévő útt. tele kóroval. és tövisel, hogy az emberek meg ne szeresék ez életnek. nyugodalmát, és hogy inkább ne szeresék az uton maradni. sokáig. mint sem hamar el érkezni. a fel tett helyre. és hogy igen meg kedvelvén, az utat. el ne felejttsék hazájokot.

szükséges volt tehát. meg elegyíteni keserüséggel ez életnek, édeségit, ne hogy az emberek boldogságnak tarttsák evilági édességet, mivel ha Isten mindenben kedvezne néked; minden féle kívánságidot bé töltené. és meg adná, ha minden féle joban bővölködnél, és ha ez halando életben semmi szomorúságot. és nyomoruságot nem szenvednél. azt gondolnád magadban. hogy ezek, azok az örökös jók. melyeket az Isten készít azoknak, kik ötet szeretik. és szolgállyák, és ezekel meg elégedvén., másokat nem kívánál. ezért elegyíti meg tehát az Istennek rendelése ez életnek. izetlen édeségit anyomoruságoknak keserüségével, hogy az emberek kénszeritessenek más életet keresni. és kívánni, a melyben állandó jókat. és igazán való gyönyörüségeket lehesen nékiek meg kostolni. oh' mely nagy az emberi nyomoruság.? avilág tele keserüséggel, még is azt szeretik, hát még mint nem szeretnék. ha ót tsak édeséget. találának, avilág tele haborodásal., még is abban kedvesen laknak. hát még mi volna ha abban, szüntelen való nyugodalomban. és bekeségben maradhatnának.

Storophila. Amint látom.. a kereszték és nyomoruságok nem tsak hasznosok, de még szükségesek is., mivel azok nélkül, az emberek olyan esztelenek lettek volna, hogy az urnak hagyták volna az eget. és ő magok. meg elégedtek volna, a földön való lakásal.

A kristus. a leányom nincsen külömben. de terjeszük továbbra ezt az igazságot. nem hiszedé azt, hogy az Isten veghetetlen jó., és hogy az Isten nagy bölcseséggel osztogattya kinek, kinek ajót. és agonoszt, küldvén némelykor az emberekre. az áldásokat. meg mászor anyomoruságokat. és ezeket olyan formában. igazgattya, hogy akár. minémüek legyenek a jók ez életben. de másokat kell várnunk ajövendő életben. ugyan ezt is akarta mondani az Évangalista. amidőn ábrahámal ezeket a szokot mondattya a gazdagnak. *fiam emlékezel meg rolla, hogy te, ate javaidot el vetted ate életedben., hasonlo képen lázár is az ő nyavalyáit. mostan pedig e vigasztaltatik. te pedig gyöttretetel.* luk. 16. 25. mely rettenetes az Istennek rendelése az emberek fiain, ki ne rettegne féltében, látván ezt a nyomorult gazdagot. akit akényes élet, vetette az örökké való tüzre, mivel azt nem mondgyák. felölle, hogy valamely más vétekért vettetet volna. a mélységben., hanem a földön való. puha, és kényes életiért., a földi boldogság. gyakorta vétek tehát Isten előtt, aki azal roszul áll. és ahoz ragaszkodik, el nem kerüli a kárhozatot., ez így lévén, aki ezen avilágon semmi keresztet nem hordozot., a másön örökké való kint fog szenvedni.

Nem mondtamé ezeket arettentő szokot. agazdagokrol. *jaj néktek gazdagoknak. mert meg vagyon ati. vigasztalástok., jaj néktek, kik most meg elégedtetek, mert éhezni fogtok, jaj néktek. kik most nevettek. mert sirni, és jajgatni fogtok.* luk. 6. 24. 25.

Storophila. nem tudom uram hogy hól vagyok., mert mind ezek abeszédek. fel háborították elmémet, ha azt nem hinném, hogy az Isten gond viselése rendel ezen a világon mindeneket; véghetetlen bölcseséget., nehezen foghatnám azt meg. hogy az Isten így bánnyék az emberekkel.

A kristus., Miért azt. hiszem ezt még apogányok is így tarttyák, mert kérlek. mit jelent a homerus ket hordoja. a melyeket jupiternek ad. a melyek közül azegyik tele világi jókal, a másika pedig nyomoruságokkal. hogy azokat egy más után osztogatya, az embereknek, salvia. de timor. dei. 1. 2. C 33. socrates nem mondgyaé azt. hogy a fájdalom és a gyönyörűség úgy öszve vannak kötve. hogy szükség képen, egyik amásikát követi, valamint a kutban aveder. hogy egyik fel jó, a mikor a másik le megyen, kedves storophilám. eszerént folynak tehát a dolgok. senkinek nem lehet meg kostolni ez életben, és a másikában is. anyugodalomnak kedveségit. miért tsudálad tehát az ilyen rendelésit az Istennek, mivel az emberi dolgokban, tsak nem mindenben., kevés olyan örömet láthatni, a melyet vagy meg ne előzné, vagy ne kísérné a szomoruság. az Evangelium azt mondgya *hogy az aszszonyi állatnak, mikoron szül, fájdalmavagyon. mert el jöt az ő orája. de mikor szülte azö gyermekét az után nem emlékezik meg az ő fájdalmáról. mert örül hogy ember születet evilágra* joan. 16. 21. abizonyos, hogy a mely örömet meg előz akesorúség., az az öröm. az után kedveseb leszén. így az egészség is kedveseb a hoszas betegség után. mint sem amikor mindenkor jó egészségben, vagynak., egy olyan munkás a ki nehezen munkálodta földét. kedvesebben. varja az aratást. és a reménség a melyel várja a bö termést, el felejteti véle. sok fáradságit. ezért mondgyák közönségesen. hogy a keserúség, az édességet követi. és hogy a rosa. el rejti a tsipkét.

Storophila. meg világositottad uram az én homályos elmémet. mind azon által. ha vagyon még ez iránt valami szóllód hozám, kedveséget meg halgatom.

A kristus. követem tehát beszédimet. és elődben tészem a szent írásnak holmi szavait. a mely is ezeket mondgya. *ati uratok Istenetek kísért titeket, hogy meg tudgya ha szeretiteké ati uratokat Isteneteket, tellyes szivetekből, és tellyes lelketekből,* deut 13. 3. hallottadé valaha, *hogy a fazakasnak, edényit. akatlan próbállya meg, és a nyomoruság próbállya meg azigazakat,* eccli. 27. 5. ajokot nem tarttya az Isten kényeségetben. hanem meg próbállya., és a fáradságra szoktattya őket, készítvén arra, a mire rendelte; ellenben nagy nyomoruságokat tart azoknak. agyenge, és kényes életűeknek, akiket mostanában meg hágy. nem olvastadé valaha. hogy mit írnak az igazakrol. kik üldöztetnek. *mivel hogy az Isten meg kísértette őket, és ő hozzája méltónak találta, mint az aranyat akeménczében. meg próbálta őket, és mint azégő áldozatot kedvelte.* sap. 3. 5. 6. ellenben pedig az, *aki fel nem veszi az ő keresztét, és úgy nem követ engemet; nem méltó az én hozám.* matth. 10. 38. bizonyára méltó is az a szánásra. a ki mód nélkül kesereg midön nyomoruságban esik, az által meg mutattya. hogy nem méltó az Istenhez.

Storophila. de mire valok ezek a próbák, mivel az Isten azt jól tudgya. azon kívül is hogy kinek. kinek mitsodás ereje vagyon. ha szinte nyomoruságot nem küld is reája.?

A kristus. avalo hogy az Isten azt jól tudgya nem is azért próbállya az embereket, hogy az által valamit tanulhasson ki. hanem azért. hogy meg mutassa másoknak, a nyomoruságban lévő igazaknak békeséges türesekét, azért is mondgya az írás tobiásrol. *mert mint hogy az Isten előtt kedves voltál, szükséges vala. hogy a kísértet meg próbállyon* 12. 13. és hogy meg mutassa. nem az Istennek. vagy is tobiásnak. hanem másoknak, ennek a nagy embernek a

szenvedésekben lévő. bátorságát. avilágiaknak, leg nagyobb része. nem tudja hogy mire tzeleznek a szentek, az Istenhez való szolgálattokban, gyakorta csak azt gondolják. hogy. ez életben való boldogságért tselekszik azt, de világosan meg mutattya a keresztnek, és anyomoruságnak proba köve, hogy mitsoda formában szeretik az Istent. ugyan ezért is mondá az ördög, hogy jób csak a haszonért szolgálja az Istent, mint hogy semmit mást nem mondhat ezen szent ember felől, ez el kezdé káromlani. mondván. *hát csak semmiért szolgálé tegedet jób, nem vettedé környül ötet, az ő házáat. és valamije vagyon.* 1. 9. és így nem lehet tudálni, ha agazdagságot amelyet bír, úgy tekint mint szolgálatodért való jutalmat, de mit tselekedék az. ur, meg akarván mutatni ebben a szent emberben, hogy azö szenttyeit. szolgálatoért, nem a világi ajándékokal. szokta meg jutalmaztatni, azért el vevé mindenit jóbnak, nagy szegénységben veté. és irtoztato betegségben engedé esni, a midön tele volt gazdagságal, nem leheté ötet jól meg üsmérni, de mihent mindeniből ki fosztaték. mint valamely köntösből. nagy bátorságal mene meztelen. a viaskodo helyre, és nagyon tudálák ötet. akik láták, úgy anyira hogy még az angyaloknak ura is meg ditséré békeséges türeisért. és gyözedelmes voltáért.

Strophila. látom már most uram, hogy mitsoda szükséges az ilyen példa, azért hogy azt kövessük.

A kristus. E még nem elég. még mást is mondok néked, azt hogy, a békeséges türés a vallásban legg nagyobb jó erkölcs. a melytől meg fosztaték az igaz ha nem volna mit szenvedni, mivel abékeséges türés nem egyéb, hanem tsendeségel. és zugolodás nélkül szenvedni azokat a szomorúságokat, és nyomoruságokat., a melyeket mások okoznak mi nekünk. vagy a melyekben mi esünk, másként is az Isten atyai szível vagyon a jókhoz, és kettség nélkül. inkább szereti azokat. mint sem másokat, és azért is kesergeti őket. egy néhány féle nyomoruságokal. hogy ujjab erőt, és bátorságot adgyon nékiek, valamint hogy a fa annál erősebben vagyon a földben. mentől inkább éri a szél. mert a mozgás segitti hogy méllyen botsása gyukereit., úgy a jó erkölcs is, a melyet meg nem próbál a nyomoruság. erő nélkül való. és nem lehet tudni mire alkalmas, mind addig. valamedig abékeséges türés. bizonyágot nem téssen erejéről.

Strophila. azt tudom hogy az Isten atyai modra szeret minket. de mind azon által. az ő karja. némelykor igen sulyos, rajtunk, ugyan is példának okáért, ki szenvedhetné el egy mostoha atyának. szüntelen való rossz kedvü haragját, és más egyéb ilyeneket, a melyeket nehéz el szenvedni,

A kristus. látom én azt leányom. hogy te csak az anyádnak. ölelgetésit akarnád el szenvedni, csak annak szárnyai alatt lenni nyugalomban, minden baj és munka nélkül lenni, egy szóval semmit nem szenvedni, tudodé azt, hogy abékeséges türés. annak örül, midön próbára tétetik, hallottadé valaha. ezeket a szavait, az irgalmaság atyának. *meg feddem, és meg dorgálom azokat, akiket szeretek.* apoc. 3. 19. az Isten hasonlo képen bánik azö választatival., valamint a mester az ő tanítványival, aki is többet kíván attól. akit alkalmasabbnak lát lenni, egy szóval. az Isten azért küldi reád. a keresztet, hogy meg szaporítsa koronáidat, és jutalmidat. mert mentől nehezebb a szenvedés, annál nagyobb ajutalom. sőt még ez az utolsó meg haladgya a másikát, mivel *a melyeket mostan szenvedünk. nem hasonlítandok a ditsőséghez. mely nekünk meg jelentetik.* rom. 8. 18.

Hetedik Rész

Hogy az Isten kinek kinek erejéhez képest adgya a keresztet.

Az urnak ítéleti meg vannak fontolva prov. 16. 11. Az urnak ítéleti meg vannak fontolva. prov. 16. 11.

Storophila. Uram ne bánnyad ha azt kérdem te tölled. miképpen lehet a, hogy az emberi erő nem lévén egy aránsu, ugy anyira hogy a mi egynek könyü. az amásikának igen nehéz, még is minden hordozhattya a keresztet, holot sokan vannak akik gyengék. betegek, akik még magoknak is terhekre vannak. de hogy lehet kívánni, hogy a gyenge szüzek, gyermekek. és az iffiu leányok hordozhassák a keresztet.?

A kristus. Igen meg tsalod leányom magadot, nem tudodé azt, hogy az Isten önnön maga abölcsesség. és azt meg sem kel gondolni hogy az emberek erejek felet valo keresztet hordoztasson. nem olvastadé hogy *az Isten igaz, ki nem hágy titeket fellyeb kísértetni annál, a mint el szenvedhetitek, söt a kísértettel egyetemben a szabadulásra utat nyit. hogy azt el szenvedhessétek*, 1 Cor 10. 13. hogy ha az emberek az oktan állatokra nagyob terhet nem téznek, mint sem kellene. gondolodé azt, hogy az Isten anyi keresztet és nyomoruságokat küld az emberekre. hogy meg haladgyák erejeket? ahajos tudván, hogy menyit terhet bir el az ő hajoja. anyira valot rak reája. a menyit szükséges. hogy a szél vagy a habok, ide, s tová ne hányhassák hajoját. de anyira sem terheli meg. hogy el merüllyön. ugy az Isten is keresztet küld azokra. akiket szeret. azért hogy a világi boldogságnak szele. arosz hajlandóságok után ne vigye őket, és hogy bizonyosabban érkezhessenek az örökös ditsőségnek rév parttyához.

Storophila. meg vallom uram az én tudatlanságomat, de kérlek meg ne unyad együgyüségemet meg világosítani, mivel. *boldog uram az, a kit te oktatz, és akit törvényedre tanyitasz.* ps. 93. 12.

A kristus. *az Isten. akinek bölcsesége egyenlő igazságához, mindeneket modal., rendvel, és mértékel rendelt el*, sap. 11. 21. ő azt jól tudgya. hogy kinek kinek. mit lehet, és mit nem lehet hordozni, ezért is meg méri a szenvedéseket. és a nyomoruságokat igaz mértékel, és nem ad senkinek, igen hoszu. vagy igen rövid keresztet, fel számlállya, hogy mitsodás kel ennek. mitsodás amannak. és hogy mitsodás rendel kell azokat küldeni, az ő bölcseségének igazan valo fonttyával. meg méri mindenik keresztet. és annak erejét. akinek azt kell hordozni. és azt olyan bölcseséggel intezi el. hogy semmi nem találtatik erején felyül valo. *a mi köny hullatásinknak kenyérével táplálsz minket, és sirásinknak vizét itatod velünk.* mértékel. ps. 19. 6. az Isten mértékel küldi anyomoruságot, és nem annál többet, mivel az emberek igen meg terheltetnének. és azt el nem viselhetnék. ha mértékel nem osztogatná, a szent irasban az meg volt hagyva, hogy a vétekhez intéztessék azütésnek száma, deut 25. 2. de az Isten nem akarván az emberek akarattyokra hagyni ezt a számot, meg parancsolá hogy a negyvent meg ne haladgya. mitől félhetz hát kitsiny hitü ember; *ate fejednek haj szálai meg számláltattak.* luk. 12. 7. *és az Isten akarattya ellen. egy haj szál sem vész fejedről.* luk. 21. 18. ő veti fontban a keresztet. hogy az égben, ahoz képest adhassa ajutalmat. *mivel a mi nyomoruságunknak, egy szem pillantásig valo könyüisége. a ditsőségnek. felette igen igen örökké valo állandóságát szerzi mi bennünk* 2. Cor. 4. 17. mind ezek után, leheté még is olyan aki merjen panaszkodni hogy a terhe többet nyom erejénél. meg engedném az ilyen panaszt az ollyannak. a ki nem tudná. hogy mitsoda erőt ad az Isten annak a ki szenved., de ha tudgya igen nagy vak merőség, és háláadatatlanság. ollyan panaszt indítani. a mely nem illik. az Istennek se joságához. se böltseségéhez.

Storophila. ezeket uram én így hiszem, de mit tehetünk arról. hogy a test mindenkor zugolodik. és panaszkodik, hogy többet szenved mint sem kellene.

A krisztus. a testnek bölcsesége nem egyéb. hanem halál, és soha sem ítél igazán az Isten joságáról. hallottadé azt, hogy a viaskodoknak birái nem engedték. meg mindennek akár ki ellen viaskodni. hanem elsöben meg visgálták az ideit, atestit. és az erejét a személynek, a gyermeket, gyermekel viaskodtatták. és az embereket., az embereket. azt el kel hinned, hogy az Isten is hasonló képen bánik azokkal. kik ez életben viaskodnak., kinek, kinek. az ő erejét meg tekinti, és úgy rendeli el, hogy ez, anyi ideig viaskodgyék atest ellen, hogy amaz, ellene ályon egy olyan kísértetnek, a fazakas nem mind egyaránt próbállya meg az edényeket. avastagab edényeket. erősebben üti meg, mint sem avékonyakat. a gyenge kristály edényhez igen gyengén nyul az éveges, de az ezüst pohárt pörölyvel verik, eszerént bánik ate menyei atyád az embereket. gyengében bánik azokkal. kik olyanok. mint a kristály. és keményebben azokkal. kik már ajó erkölcsben.. meg próbáltattak. nem kell hát attól félni. hogy valamelyik. mód nélkül meg terheltessék, mivel mindenik kereszt. az Istennek, annak ajó atyának kezéből jó.

Storophila. mind azon által uram. valahány szor valamely beteghez megyek, vagy valamely nyomoruságban lévökel beszéllek, mindenkor tsak aszt hallom töllök. hogy az Istennek karja. igen sulyos rajtok. és hogy már nem birhatják annak terhét.

A krisztus. mert az emberek, mindenkor emberi módon beszélnek. tsak a magok érzékenységekre vigyáznak, és fel nem emelkednek az Istenhez. aki meg engedi, vagy küldi reájok a nyomoruságokat. soha nem is vigyáznak arra, hogy azok egy bölcs, kegyes, és mértékletes atyától jönnek. gondolodé. hogy ilyen atya. el hagyja magát ragadtatni ahirtelen haragtól: úgy hogy nem tudgya, nem láttya, vagy nem vigyáz arra akit ostoroz. nem így storophila. nem így szokot ő bánni, ő senki ellen haragra nem indul, se senkit a ki hozzá tartozik meg nem vétt, hanem mindeniknek az erejét meg fontollya, ő azt által látta öröktől fogva. hogy ilyen nyomoruság szegénység, fájdalom. hasznos léssen ennek, vagy amannak, hogy ilyen esztendőben. ilyen holnapban, ilyen napon. olyan nyomoruságban fog esni, a mely üdvességire szolgál es fordul. ne fély leányom tehát semmit is, ne mondgyad keménynek vagy kegyetlennek. az olyan atyát. aki tégedet anyi jósságal vigasztal. és aki ezeket mondgya néked aproféta által, *ne fély mert meg váltottalak. tégedet, a te nevedről neveztelek tégedet, enyim vagy te, mikor avizen által menendesz. veled lésszek, és a vizek el nem boritanak tégedet, mikor atüzön járandasz. meg nem égsz. és a láng meg nem persel tégedet. mert én vagyok ate urad Istened, az Izrael szente, ate üdvezitöd.* Isai. 43. 1. 2. 3.

Nyoltzadik Rész

Hogy el tekélllet akarattal kívánnya akrisztus. hogy hordozaak az ő keresztét. amidön azt mondgya

Ha ki akar én utánnam jöni. tagadgya meg magát. és vegye fel az ő keresztét. és kövessen engemet. matth. 16. 24.

Storophila. látván hogy az ő szent mestere kedvezéssel volna hozzája. azon meg batorodék, és kérdé, honnét vagyon uram a, hogy mindennek jovalván akeresztet, mondád. ha ki akar engemet követni, tagadgya meg magát, es vegye fel azö keresztét., mivel a kereszt oly szükséges tellyeséggel. hogy attól senkinek nem lehet meg menteni magát. nem jobb volnaé inkább azt mondani. hogy minden ember hordoza azt. vagy akarja, vagy sem.?

A krisztus. avalo, de nem akartam senkit is kénszeríteni, és nem mondttam. vagy akarjátok., vagy nem de szenvedni kell, hanem azt mondttam., ha ki akar én utánnam jöni. mivel senkit

sem erőltetek. mindent a maga akarattjára hagyok, ő lássa, ha akarja. érettem hordozni a keresztet; ugyan ezért is mondom, ha ki akar engemet követni, mert valamint hogy az olyan. aki mindent erőszakal akar, inkább el idegeníti magától mint sem magához, vonya, hasonló képen az. a ki. szabadságban hagyja halgatoit., hogy azt tselekedhessék amit akarnak, úgy inkább magához vonnya őket, mivel az édes beszédeknek. töb erejek vagyon az elmén. mint sem az olyanoknak, kik parancsolás formában vannak, vigyáz hát arra storophila. hogy midőn én a kereszttről. nyomoruságról. szenvedésről szollok. nem az, az én szándékom. hogy valakit erőltessek. hanem hogy azokat jóvallyam, mivel azoknak. nagy jutalmok vagyon., és az a jutalom olyan nagy, és olyan féle, hogy kéttség nélkül az emberek arra sietni fognak. mert valamint hogy az, erőszakot nem tészon., aki valami jutalmat ígér valakinek, hogy valamit meg mivellyen: úgy azt is el mondhatni, hogy annak nem tésznek erőszakot, akinek eleibe teszük jutalomul. az örökké való menyei jókót, az ideig tartó szenvedésért, és ha találkoznak olyanok. kik nem igen kapnak azokon a ki mondhatatlan jokon., azt el mondhatni. felöllök, hogy nem érdemlik azokat birni.

Storophila. ugyan mindenkor abban agondolatban is voltam én, hogy senki meg nem vetné. keresztedet ha annak üsmerné érdemes voltát. mert az, *aki tégedet követ, nem jár a setétségben, hanem életnek világa leszen ő nála.* joan. 8. 12. mit kereshetnének az emberek, hogy azt benned fel nem találják. kívánnják a tiszteletet, és a ditsőséget, *az urat követni örökös ditsőség.* eccli 23. 38.

A kristus. Nem mindnyájan fogják meg ezeket a beszédek, és sokan vannak, (a mely szánakodásra méltó.) olyanok, kik panaszkodás nélkül hordozák a fösvényiségnek kemény, és keserü terhét, és a kiknek nehéz az én kedves terhetem viselni, inkább szeretik hogy a vétkek terhe alatt le nyomatassanak., mint sem nyakokot meg hajtsák terhem alatt. a mely őket fel emelhetné menyekben.

Storophila. való hogy a bünösök eszerént tselekednek, de ate hiv szolgálid kik áitatoságban élnek. másként viselik magokat., én gondolom hogy jó kedvel viselik keresztedet.

A kristus, abban. bizonyos lehetz leányom. hogy sokan vannak olyanok. kik szeretik az én ditsőségemet, és az én országomat., de kevesen vannak baráti keresztmenek, sokan vannak olyanok kik sohajtyák. az én vigasztalásimot. de részt nem akarnának venni szenvedésimben. sokan kívánnak az én asztalomhoz le ülni, de kevesen vannak kik részt akarnának venni böjtlésimben. mindnyájan akarnának vigadni én velem. de kevesen akarnak szenvedni én velem, sokan kísérnek engemet a vacsorára. és a kenyér meg szegésére, de kevesen akarnak inya szenvedésimnek pohárából. sokan tisztelik tsuda tételimet, de kevesen követnek keresztmenek gyalázatos voltában. mely kevesen vannak leányom akik valóságal kívánnyanak engemet követni. noha nincsen egy is aki nem akarna hozám jöni, mindnyájan akarnának engemet birni, de nem engemet követni, igen akarnának velem uralkodni, de nem velem szenvedni. azt akarnák hogy keresztlenül találhatnának meg engemet utánnam nem igen kívánnak jöni, de szeretnék. ha el érhetnének.

Storophila. Uram, honnét vagyon mind é?

A kristus. attól, amint az irás mondgya, hogy arest akarja is, nem is, értedé ezt mit tészon, azt hogy arest akarna. parancsolni. velem, de nem engedelmeskedni mint én, ajutalmat szeretnék, de nem aviaskodást. azt akarná hogy meg koronáztatnék, hartzolás nélkül, szeretné aditsőséget munka nélkül, és a meny országot, kereszt. és nyomoruság nélkül. st hier. supr. Cap.13. in prov.

Storophila. honnét jö tehát ez az ellenkező akarat. a melyet látunk az emberekben., talám onnét jö, hogy mindeniknek két akarattya vagyon., az egyik akarat akarja, a másika nem

akarja, hogy lehet egy részint akarni valamit, es más részint nem? mivel az elme. mihent valamit parancsol a testnek, azonal engedelmeskedik. az elme pedig havalamit parancsol magának, nem engedelmeskedik. az elme parancsollya akéznek meg mozdulni, azonal meg mozdul, noha az elme különbözik a kéztől: az elme parancsol magának., és meg nem tselekeszi. noha egy az aki parancsol, azal akinek parancsol., honnét vagyon hát e,? mivel az elme a ki magának parancsolya. hogy valamit véghez vigyen; azt a dolgot már akarja, nem is parancsolná hanem akarná, mitől vagyon tehát, hogy végben nem megyen. st. aug. Conf. 1. 8. C. 9.

A kristus. E. nem tsuda leányom, az attol vagyon hogy az elme tsak félig parancsol., mert tsak félig is akar valamit, mint hogy akarja is, nem is. azakarát a melyel kívánnya hogy valami véghez menyen, a parancsoltat véle, de az akarattya a mely nem akarja hogy meg legyen, meg gátollya a végben vitelt. és így tsak félig parancsol., ugyan ezért is nem megyen végben, ez a meg hasonlás az akaratban, a mely egy részint akar valamit. más részint azt nem akarja, nem egyéb hanem aléleknek betegsége. a melyet le nyomván a szoktatásnak nehézsége, tsak félig emelheti fel felé azigazság.

Szintén ugy. valamint mikor az örök boldogságról való gondolat a mi elménket. az ég felé emeli, és azt amulando gyönyörűség a föld felé le nyomja. ezeknek egyikét. ugyan azon egy lélek kívánnya, de azt nem kívánnya tellyes és egész akarattal., azért is sokszor nagy szomorúságban és küszködésben vagyon. mivel az igazság sohajtattya véle az egyikét, de a rossz szokási, nem engedik hogy meg vályon a másikatól.

Storophila. E. gyakran történik uram rajtam, söt még midön az akaratom valamely jó dologban foglalatoskodik, valójában azt nem tudom mi formában., de ugy történik. hogy vagy azt egészen el mulatom. vagy más időre halasztom, ugy anyira hogy az én jó fel tett szándékim. ritkán mennek végben.

A kristus. Az, az emberi álhatatlan elmétől vagyon., a mely is változob az időnél. ezt az álhatatlan akaratot a jóra, a mely tsak valamenyire kíván valamit. de azt buzgosággal nem követi, inkább mondhatni árnyéknak, mint sem igazán való akaratnak., mivel sok héja vagyon annak, hogy azt valósággal akarja, amit láttzik akarni. mondgyuk inkább, hogy ugyan valósággal nem akarja, nem lattadé valaha a hercules., köből ki faragot képit, akinek egy nagy botot adnak kezében, a melyel ugy tettzik mint ha mindent el rontana, noha senkinek kárt nem teszen, senkit meg nem ütt, még tsak senkihez sem érr, mind azon által ugy tettzik mint ha haragudnék, ez a kép ki mutattya. egészen, hogy mint viselik magokat az olyan restek. az jó erkölcsnek tselekedetében, akiknek tsak fél akaratok vagyon. vagy hogy ugy mondgyam akaratocskájok, ugy tettzik az olyan mint ha indulna. de mindenkor meg áll. azt mondanák hogy megyen, és sokat halad, noha többet nem halad egy képnél, tanuld meg hát azt leányom. hogy a leg nagyob, és elsőbb gondod. a légyen. a keresztnek uttyában, a melyen akarsz járni, hogy jó szivel, és erős akarattal, akarj utánnam jöni mivel annak. aki hozám akar jöni. nem szükséges a hajó. sem a szekér, se aló, tsak akarat kívántatik ahoz, de tellyes, és egész akarat légyen az, és nem fél, a mely tsak maga ellen küszködgyék. kövessed az Izraéliták példáját. a kik ditséretet érdemlének, a *midön egyenlő akarattal keresték azurat, öket meg is segélette, és azur. minden felől nékiek. nagy jó tsendeséget adot.* paral. 15. 15. az ő hűséget. meg jutalmaztatta, és minden jokal meg áldotta, e szerént kell néked tselekedned.

Storophila. Szenttséges Jesusom., *kívánva kívánta az én lelkem ate igasságidot minden időben.* ps. 118. a keresztnek uttya a melyen akarok járni, való hogy az üdvességnek uttya, de ki ad nékem anyi kegyelmet arra. hogy még erősebben akarjak. és hogy végben vigyem azt, a mit akarok.?

A kristus. leanyom. *semmit nem tselekedhetel nálam nélkül.* joan. 25. 5. . és soha hozám nem érhetcz, ha utánnam nem jársz, még ugy is szükséges hogy segittselek.

Storophila. nem kívánok szenttséges mesterem semmit is ugy, mint azt. hogy a te beszédid bé tellyesedgyenek, mivel azt mondád az évangyéliumban., *mikor fel emeltetem. e földről, mindeneket én hozám vonszok,* joan. 12. 32. vony magadhoz uram engemet. hogy hadd járassak azon az uton amelyet előmben adtál. adgyad hogy kövessem példáidot. és nyomdokidot, és mivelhessem azokat a jó tselekedeteket. a melyekre oktattál. adgy kegyelmet nékem, hogy nyomdokidon járassak. és hogy mindenüt követhesselek, vond magadhoz ezt a párt ütöt, és engedelmes léssen hozád, vond magadhoz ezt a tunyát, és restet, hogy hadd fusson, vony magadhoz engemet. és utánnad futunk, nem tsak engemet, hanem az ötséimet is velem együt, mivel azon lésszek hogy őket is ide hozhassam, és hogy együt hordozhassuk kegyes terhét szent keresztednek.

A kristus mit mondál. storophila. várhatzé valamit ate ötséidtől, akik nemakarának tégedet ide kísérni, ök azokai hogy az erdőben el tévelyedtél. még is azt gondolod hogy ök holtig fogják a keresztet hordozni, storophila még előre meg mondom, hogy abból semmi sem lesz.

Storophila. mind azon által uram. azt reménlem, hogy a midön meg fogják hallani mind azt, a mit szolgálodnak mondottál, rea térnek az én beszédimre.

A kristus. eredgy nem bánom, próbáld meg, de bizonyos vagyok abban. hogy semmit nem fognak hajtani beszédidre, mivel üsmerem kemény sziveket. de eredgy hozd ide őket ha lehet. ugyan ezen helyre el várlak holnap tégedet, hogy még ujjab oktatást adhassak néked, akersztnek uttyárol, ezek aszok után a kristus meg válék storoplilától, ugy hogy nem láthatá, aki is azután. az atya házához érkezék.

Kilentzedik Rész

Hogy azok a kik a gyönyörüséget szeretik. a keresztől futnak.

Sokan vannak. kik akristus keresztének ellenségi phi. 3. 18. Sokan vannak kik a kristus keresztének ellenségi. philip 3. 18.

Azon idő alatt, a melyben a kristus beszélgete storophilával, az ő öttsei igen nagy nyughatatlanságban valának iránta, az egyike tarta attól. hogy el tévelyedet. volna az erdőben. a másika azt gondolá hogy haragjában viszá tért avárosban. panaszt tenni reájok az attyoknak. ilyen formában. beszélgetnek vala egymással, a midön storophila aházhoz érkezék, a melyen meg örülének, és kérdezek tölle hogy hol volt azon idő alatt. amiolta el váltanak tölle, és hogy miképpen érkezet aházhoz. storophila menteni kezdé magát. leg jobban amint tölle lehete. és holmi helyes okokkal el fedezé titkát, nem akarván egészen meg mondani adolgot atselédek előtt, hanem az öttseit külön vévén. egészen meg mondá nékiek, hogy mitsoda formában tévelyget az erdőben, és hogy mitsoda képen jelent meg néki a kristus. mitsoda kegyes beszélgetése volt véle, hogy mint tanyította ötet az örök életnek uttyára. és hogy mitsoda ki mondhatatlan gyönyörüséget, és tiszteletet fognak meg kostolni azok kik hiven járnak azon az uton, azutan meg vallá nékiek hogy tsak azért jött volna viszá hogy őket is részeltethetné boldogságában. és őket is arra az utra vihesse a mely az igazságra. és az életre vezet azokat, kik azon járnak.

A két leány ezeket halván. kezdék magokat mentetetni. mondván. hogy az ilyen ígéretek, a melyekel őket biztattya. haszontalanok. vagy is bizonytalanok. és hogy tsak olyan mint az álom látás, vegtíre ki mondák. hogy nem akarnának olyan uton jární. storophila ezt keserüségel halgatván. arra kényszerítte őket, hogy leg aláb azért menyenek el véle., hogy meg láthassák azt a menyeyi iffiat. akinek oly kegyes beszélgetése vagyon. ök is hadd

beszélhessenek véle, aki még meg változtathattya sziveket., végtire sok ilyen beszéde után, aket leány meg ígére hogy el mennének véle. és el kísérik ötet ahelyre., leg aláb azért. hogy még is kedvit töltenék nényeknek.

El menének tehát mind a hárman ahelyre, a fel tett órában, ahol a kristus fényeséggel meg jelenék nékik. és elejekben adá rövideden, a meny országban lévő gyönyörüségeket, utánna tévén, hogy oda. tsak a keresztnek uttyán lehet menni, és öket arra inté, hogy mentől hamaréb. mennyenek abban az utban., mivel az. az örökké valo jókra vezetné öket. és olyan gyönyörüségeket szerezne., *a melyeket szem nem látot, sem fül nem hallot. azembernek is gondolattyában nem mentek* 1 Cor 2. 9.

A kristus. töb ilyen dolgokot is monda nékik, de hilária félben hagyatávélé beszédit mondá., ezt még előre meg tudtam volna mondani, hogy itt tsak szomorú és mord dolgokrol valo beszédeket fogok hallani. ne tarcs olyan együgyünek tekintvén akristusra, hogy én el hadgyam ez életben valo gyönyörüségeket, a jövendő béli bizonytalan boldogságért. soha sem szerettem más féle keresztet az arany keresztén kívül., de hogy én más féle hoszu. és nehéz keresztet viseljek., a nem lehet. mert az én természetem igen gyenge..

A kristus, hogy hogy leányom, hát nem akarnádé magadot meg menteni az örökké valo szenvedéstől. egy kevés ideig tarto kereszt által? lehetné a, hogy egy kis ideig tarto fájdalmat nem akarnál szenvedni, ate lelked üdvességéért, nem láttyuké azt minden nap. hogy atestet metelésre. égetésre adgyák, tsak valamely nyavalyából. meg gyógyulhasson. a nagy szomjúságokban a víz italtol magokat meg tartoztattyák. hogy az egészségnek ne ártson. alélekért pedig aki sokal drágáb atestnél. semmit nem akarnak szenvedni. hogy találhatod hát súlyosnak az olyan keresztet. a mely meg szabadittya mind testedet, mind lelkedet?

Hilária. *kemény beszédek ezek., kitsoda halgathattya ezeket?* joan. 6. 61.

A kristus avalo, de még ezek a szók sokal keményebbek. menyetek el én töllem átkozottak. az örökké valo tüzre. matth 25. 41

Hilária. job reménségem vagyon nékem, mivel nem hejában hiszek az Istenben. azon kívül meg is vagyok keresztelve, és az anyaszent egy ház vallása szerént neveltetem fel.

A kristus. meg tsalod magadot. e mind haszontalan., *mivel ahit tselekedet nélkül meg holt.* jacob. 2. 20. de ha keresztény vagy. amint magad mondod., miért irtozol a keresztől, mivel az én szolgálaim közül. mindeniknek kell szenvedni, hogy ha el akarod kerülni a szenvedést, még keresztény nem vagy.

Hilária, még is azt mondom. hogy a szenvedés, a kereszt, mind ez. igen kemény dolog.

A kristus. Nem a, hanem hogy igen gyengének tartod magadot, és hogy nem szoktál semmit is szenvedni.

Hilária, az is valo. de nem vagyok egyedül, mivel kevesen találkoznának olyanok., akik a szenvedésre adnák magokat.

A kristus. leányom légy a kevés számuak közöt, *mert sokan vannak ahivatalosok, de kevesen aválasztottak.* és azoknak számok akiknek a menyei atya adgya országát, igen kevés. matth. 20. 16.

Hilária. mindenkor tsak egy féle dologal kezdé magát mentegezni. mondván, énnekem nintsen nagy bátorságom. a békeséggel valo türés bennem nem tart sokáig, a leg erősebbet is le nyomja a szenvedés, mit tehetek én többet. a természet a mitsodásnak tett, olyannak kel lennem.

A kristus. ne okozad a természetet., mivel az nagy érdemü embereket nemzet. gyözd meg a természetet, hogy erőszakal nyerhessed el az eget. miért mondod azt hogy semmit sem tehetsz. mondgyad inkább hogy semmit sem akarsz mindent tehetsz az Istenben atégedet segít. menyi gyenge gyermekek, iffiak, iffiu leányok. öreg emberek mondottak ellene nemesen. a világi hejában való reménségnek, kik a keresztet meg ölelvén bátorságal., amenyekben mentenek, a nyomoruságoknak uttyán, miért a nem lehetne te tölled is., ami azoktól meg lehetet., valyon. magoktól tselekedtéké amit tselekedtek. és nem az ő uroknak Isteneknek hatalmas ereje általé, miért támaszkodol magadhoz nem látodé, hogy ő ate támaszod, az Isten akezét nyujtja néked, hajttsad bátran az ő kebelében magadot, bé fogad tégedet, és meg gyógyította gyengeségedet.

Hilária. Nem tudom azok a nagy érdemü emberek honnét vették azt az erőt és bátorságot., de én fel tettem magamban hogy a keresztet el kerülöm. amenyiben töllem lehet. sőt még tsak hogy arról beszélsz is anékem nehéz és unodalom.

A kristus Leheté hogy anyira kerüllyed üdveségedet. és el hagyad az arra vivő utat. és hogy a kereszt olyan irtoztatonak tessék néked., hogy tsak annak a neveis fel háborit. tanuld meg kérlek hogy sz andrás. az én apostolom meg akarván mutatni mint kedvellené akeresztet, mit monda. és mit tselekedék. a midön fel akarák feszíteni., még meszire hogy meg látá a keresztet. melyet néki készítettek vala. az ő orczája azért el nem haloványodék. az ő szovában változás nem lön. se tagjai nem reszketének. hanem szivének szeretetében. és buzgoságában fel kiálta. oh! kereszt mely régen sohajtok utánnad. töltsd bé kívánságomat, nem félelemel, hanem vig szivel. jövök hozzád, fogadgy magadhoz engemet, mint annak tanítványát, akit magadhoz fogadtál vala. mert tégedet mindenkor szerettelek, és buzgoságal kívántalak meg ölelni.

Hilaria. kérlek angyal volté az.? aki így beszélt, vagy valamely más teremtet állat, mivel atalám nem lehet ember?

A kristus. anem angyal. hanem ember vala, valamint magad. a szenvedések alá volt vettette, valamint magad, és a szenvedést érzette, noha örömmel.

Hilária honnét jöhetet annak az a nagy öröme. az az, állandosága. az az erős lélek, az a buzgo szivei való szeretete.?

A kristus. bizonyára. az az erő nem magától volt. *hanem onnét felyül volt, és a világoságnak attyától szállot alá.* jacob. 1. 17. attol jöt a ki egyedül tselekeszi a tsudákat, a lélek segitté az ő gyengeségét. ugyan azon lélek által. hatotta meg az Isteni szeretet az ő szívét. amely szeretet erőseb ahalálnál, mivel az Isten lelke. édeseb améznél, ugy anyira hogy a halálnak keserüsége, a mely minden féle. keserüséget meg halad, de ennek a léleknek édességit meg nem változtathattya

Hilaria. mint hogy az ilyen lélekben nékem részem nincsen, nem tsudálom hát hogy oly igen kerülöm mind azt, amit szenvedésnek, és keresztnek hinak.

A kristus. ugyan azért kellene azon lenned hogy meg találhatnád azt a lelket. mert a ki keresi meg talállya. és a tellyeségel szükséges. *mivel a kibén nintsen akristus lelke. a nem az övé.* rom. 8. 9.

Hilaria. én tellyeségel nem üsmérem, és igen keveset törödöm azon hogy meg üsmérjem. azt a lelket. aki tsak a fájdmakra., keresztekre, és a nyomoruságokra int minket, kívánnya, és várja azt. akinek tettzik, de én abban semmi örömet és gyönyörüséget nem látok, hanem tsak a sok szomorú gondolatot, sanyargatást. maga ellen való mondást, és a halált, azért nem is akarok ezekről többet hallani, ezek a szok után el mene., és storophilát nagy keserüségben hagyá.

A kristus. hát Storophila nem mondtam valaé meg ezt néked még előre., tudom én azt, hogy kevesen vannak olyanok kik erőszakot vegyének magokon. hogy a keskeny ajton bé mehessenek. hallottadé azt valaha, hogy mit kérde egyszer töllem egy iffiu. mondván. *mitsoda jót tselekedgyem hogy az örök életet el nyerhessem*, de midön ezeket hallá töllem. *ha tekéletes akarsz lenni, eredgy ad el minden marhádót, és osztogassad a szegényeknek, és kintsed léssen meny országban. az után jere. és köves engemet.* matt. 19. 16. A keresztől való tudomány. azoknak akik el vesznek bolondság. 1 Cor. 1. 18.

nagy szomoruán el mene töllem, mert gazdag vala, amint is hogy nehéz agazdagoknak, és azoknak kik a gyönyörüséget szeretik. meny országban menniek.

Storophila. hát uram. az én ötsém. örökösön el kárhoziké. azért hogy meg vetette a keresztet. és nem leheté valamely reménsége az üdveségre.

A kristus. miért kérde azt töllem. kérdezd meg az én apostolomot. hogy az iránt mit mond. és köny hullatásal. fogja felelni ezeket néked, *sokan járnak kik felöl gyakorta mondtam néktek, mostan pedig sirva is mondom. hogy a kristus keresztének ellenségi. kiknek végek a veszedelem. kiknek Istenek az ő hasok, és az ő ditséreték ő magoknak gyalázattyokra vagyon., kik a testiekben böltsek.* philip. 3. 18. tudé miért ellenségi a keresztnek, azért hogy a gyönyörüséget szeretik. az ő hasok az ő Istenek és tsak a földi dolgokrol gondolkodnak. nem hajtván a menyieikre., ebből mit hozhatz ki egyebet, hanem hogy kárhozat lesz avégek, és így aki istent tsinál atermetet állatbol, nem fog élni ateremtövel. noha a volna azö egyedül, és igazán való jova., minden végít, és reménségít abban kellene teni. hogy azt birhatná.

Tizedik Rész

Hogy azok kik a tiszteletet ohajtyják meg vetik akeresztet

A keresztől való tudomány. azoknak a kik elvesznek bolondság. 1. Cor. 1. 18.

Storophila. az ő szentséges mesterének szavain meg ijedvén, nagy sohajtásokal monda. a második ötsének. kedves honoriam, kérlek ne kövessed annak az el szökötnek példáját, a ki is nem anyira a keresztől távozt el, mint a kristustól, és a maga üdveségetől, kérlek tekintsed meg nemesi születésedet. és vedd fel bátran a keresztet. hogy had részesülhess. a menyei ditsőségben.

Honoriam. mit beszélsz néném, azt meg vallod hogy uri nemből való leány vagyok. még is azt kívánod hogy egy kis aszony a vállára vegye azt az utálatos fát, arabok kinzo eszközét., a halálnak fáját. nem olvastadé azt hogy testel gondolatal. szemmel, és mindennel el kel távozni egy romai városi embernek. akeresztnek tsak a nevétől is, mivel nem illik egy szabad emberhez. hogy tsak arrol hallyon is beszélteni, hogy kívánhatod tehát, hogy úgy hordozam a keresztet, mint valamely drága gyöngyös nyakra valót.?

Storophila. oh miképpen beszélsz honoriam. és miért hozod elő apogányokat., jól tudod azt hogy a kereszt nagyon fel ékesitetet. az üdvezítő halála által, nem is tekintik az olta a keresztet úgy mint a halálnak utálatos fáját. söt még az anyaszent egy ház, annak fel magasztalására. ezeket a szököt énekeli.

Vexilla regis prodeunt. fulget Crucis mysterium.

Leheté honoriam nyomorultnak nevezni azt a fát. mellyet az anyaszent egy ház boldognak nevez. olyanokat hosz elő, akik nem üsmerték. a keresztényi titkokot mint magad., való hogy azok gyalázatos akasztó fának híják a keresztet. én azt tudom. hogy akik a keresztet nem szeretik azok előtt a bolondság, de valamint az apostol mondgya *a keresztnek igéje. az el veszőknek bolondság ugyan; azoknak pedig a kik üdvezülnek. az az, néküink, az Isten ereje, 1*

Cor. 1. 18. mire valo az a hejában valóság. a melyet keresz, a te nemes voltodban. és familiádban. mivel szent ágotha szerént. az igazán valo nemeség abban áll. hogy a kristusnak, valóságos szolgálói legyünk.

Ez a tiszteletes szüz, nagy familiából lévén. nagy betsületnek tartá. a midön a leg aláb valo embertől., atömlöczben hurtzoltaték. és nagy örömmel kezdé mondani én a kristus szolgálója vagyok. és azt akarom, hogy meg tudgyák. hogy én azt ditsőségnek tartom. mivel a keresztényi szolgálat., és alázatosság. minden kétség nélkül. betsüséb a királyok méltóságánál., és gazdagságánál. nézd meg tehát mostanában kedves ötsém. hogy kinek akarsz szolgálni. a kristusnaké, vagy az ördögnek, a jó erkölcsneké, vagy a vétekné. mivel, valaki bünt tselekszik, szolgálja a bűnnek. joan. 8. 34.

De kitsoda az, aki nem vétkeznék. *mivel sok dolgokban meg esünk mindnyájan:* jacob. 3. 2. ez így lévén ha szinte más ók nem volnais. tsak a, hogy minden nap meg esünk, az az ók elegendő volna. magunkal el hitetni. hogy a kerestől magunkot el nem vonhattuk, és ha régenten a szököt rabok vagy a tolvajok, akiknek a meg érdemlet büntetést el engedték. kételenek valának gyalázatbol bizonyos színü jeleket varratni köntösökre, a kiket kereszteteknek neveztek, hát mi, akik a minden napi vétkeinkért. meg érdemlettük az örökké valo kint, miért ne hordoznok az ideig tarto keresztet. annál is inkább, hogy ez életben lévő kereszt. meg ment minket a más életben valo kintől. a melyet kellene szenvednünk.

Honoría. bizonyára, édes néném. igen igen alkalmatlan prédikátorné vagy, tsak hejában, mert akár mennyit prédikály. de engemet arra nem vész. magad légy kereszt hordozó, fel feszitetet., a keresztnek tanítványa, de bezeg ám én nem adom magamot olyan gyalázatra.

Ezt ki mondván, nagy kevélyen kezdé tapodni egy keresztet, amely ellen ezer tsufságot monda, sőt még. nagy orczátlanságal. reája is pökdöse. de a kristus aki könnyen el felejtí a midön meg bánttyák, és fizetvén irgalmaságal. aháláadatlanásáért. ezeket mondá néki.

A kristus. ha jól meg gondolnád. ezt atitkot. a szeretetnek, és a buzgoságnak titkát. és ha azt meg tekintenéd. hogy én az Istennek fia, lévén, mit tselekedtem az emberek üdveségekért, talám mas képpen gondolkodnál akeresztől. kérlek tehát, valamint az én apostolom hogy *azon indulat legyen bennetek, mely volt én bennem.* mivel. *az Istennek formájában lévén. nem állítám ragadománynak lenni az Istenel valo egyenlőségemet. hanem magamot meg alázván., szolgálai formát vevék magamra. hasonlatossá levék az emberekhez.* phi. 2. 5. és így az én alázatosságomat nem kel meg vetni. avilági gazdagoknak, és a nemesek azért nem pirulhatnak, mivel akár mely nagy légyen avilági méltóság. de soha sem kell nékie azt szégyennek tartani, a mit én Isten lévén. nem ítélttem illetlennek hozám. mire valo hát nemeségedel. valo kérkedésed, és az a hejában valo mentséged, mivel a királyoknak királya, és uraknak ura lévén, akeresztet választottam. azért hogy annak ereje által, el töröllyem az ördögnek hatalmát. és uralkodását. és hogy az én gyözedelmes alázatosságom. gyözedelmeskedgyék. avilági kevélységen, akeresztnek terhe alá vettem vállaimot, és azt mindenek láttára hordoztam. azért hogy példát adgyak azoknak. kik engemet kívánnak követni. tsudálatra méltó dolog látni, hogy egy Isten s' ember akeresztet hordgya, külömb külömb féle képen is tettzik ez a dolog, mivel egy istentelennek. agyalázatosnak tettzik, ha pedig egy Istenes tekinti azt. abban annak hite ujab erőtt talál, a mit az Istenelenek meg vetnek, azt a szentek ditsőségesnek tarttyák, ki ne hordozhatná tehát akeresztet mivel aditsőségnek királya azt gyalázatnak nem tartotta, nem esztelenségé a. hogy egy kis féreg, kevélységgel tekinti üdveségének eszközét. amelyen az örökös nagy méltóság meg alázta magát, jó akarattyából: st. aug 117. tract. in st joan:

Strophila. és honoria. ezeket a beszédeket való hogy hallák. de nem egyenlő szível, amint eki tettik. mivel honoria ezekre még jobban fel indulván. nagy tsufságal el mene onnét. strophila pedig töredelmes szível. lévén, nem tuda mit felelni egyebet., hanem az emberi nyomorúságot veté okul.

Strophila. kitsoda uram az, aki nagy nemből lévén. az emberek tsufságira adná magát.?

A kristus. nem tudodé azt leányom. hogy mit felele Dávid a feleséginek, a ki tsufságal illeté ötet, buzgo tselekedetiért, *ez után is tántzolok az ur előtt, sött menyivel inkább meg alázom magamot., és menyivel aláb való lészek az én szemeim előtt, annyival ditséreteseb leszek a leányok előtt. akikről te szóllasz.* 2. reg. 6. 22. az anyaszent egy házamnak egy doktora, még ezeket is mondattya davidal. jadzani fogok, hogy mindenek előtt játék lehesek, az után mondgya ez a doktor, oh! hasznos játék, amelyet mikol meg nem üsmérhete. játék. amely az emberek előtt nevettség. de az angyalok előtt kedveség, st. bern. epist 87. ugyan is a mi tselekedetink nem tettzeneké játéknak. és tsufságnak. avilágiak előtt, amidön azt kerüllyük amit ök keresnek, és azt keresük, amit ök el kerülnek.

Strophila. ez igen szép példa, de igen régi. és amostani szokással ellenkezik. és abban bizonyos vagyok. hogy többen vannak olyanok, kik a mikol kevélységit követik. mint sem olyanok. kik a dávid alázatosságát.

A kristus. avalo, mind azon által, az utolso saeculumokban. találunk olyan nemes személyeket., a kik magokat meg alázták, erről szép példát látunk egy nagy királynak életében. a melyet méltó követni. Eduardus, angliai király idejében vala avárosban. egy nyomorult ember, akinek a két lába anyira fel sugorodot volt. hogy a hátát érte. és tsak a két kezint kellett mászkálni, ez a szegény nyomorult látván. mellette el menni a királynak egy ház örző inasát, mondá néki, nem tekinteszé szánakodással reám, és nem könyörölszé rajtam. látván mitsoda nyomorult állapotban vagyok, mi jót tehetnék veled kérdé aház örző inas. immár hatszor voltam. romában. felelé a szegény. ahol az apostolok templomiban voltam. hogy egészséget nyerhetnék. való hogy az apostoloknak fejdeme., azt töllem tellyeségel meg nem vonta, hanem tsak el halasztotta. akarván azt. hogy eduardus király is eszköze lenne a tsudának. mivel áitatoságal vagyon ő hozzája. ezaz apostol azt parantsolta nékem, hogy hozzája menyek. és mondgyam meg néki. hogy vegyen a hátára. és ugy vigyen a kastélya mellet való szent péter templomában. azért ha a király. ezt a kegyelmeséget tselekedné. velem. minden bizonyal meg gyógyulnék, ezeket a ház örző inas meg jelentvén akirálynak. az Istennek hálákot ada, és parancsolá. hogy hoznák eleiben azt a szegényt, akirály. azon szennyesen, és motskoson, a maga hátára téteté, és a templomban vivé. akik azt láták, némellyek tsufságnak tarták, nemelyek tsudálák a király alázatoságát. mihent pedig akirály a templom felé indula aterhével., azonnal az a nyomorult benna, érezni kezdé hogy az inai meg lágyultanak. és alábait mozgatni kezdé, ugy anyira, hogy a midön a templomban érkezék akirály, a sántának lábai meg gyógyulának, a kit is az oltár előtt letévén. az Istennek, és szent péternek ajánlá ötet, és az után hazájában egészségesen vissza küldé, strophila mit mondasz erről a királyrol Aelred vit. st. Eduard.

Strophila. az ilyen alázatoság nagy ditséretre méltó. de azt tudom. hogy a mely időben élünk, a világi emberek az ollyat bolondságnak tartanak.

A kristus. azt leányom jól mondod; az én apostolom is eszerént beszéllet. *mert a keresztről való tudomány, mondgya az apostol. azoknak jóllehet akik el vesznek bolondság; mi nekünk pedig kik meg tartatunk. Istennek hatalma, atyámfiai ti közöttetek. a kiket az Isten a hitre hivut., kevesen vannak bölttsek test szerént. kevesen hatalmasok, és kevesen nemesek.* 1 Cor. 1. 18. akiket az Isten választot volna a kereszt titkának hirdetésére. *hanem azokat választotta*

akik bolondnak állítanak evilágon. hogy a böltseket meg szégyenítettse. és azokat választotta. akik e világon. erőteleneknek állítanak. hogy meg szégyenítettse az erőseket. és a kik nemtelenek evilágon, és semminek állítanak. azokat választá., és azokat kik semmik valának hogy a leg nagyobakat el töröllye. hogy ő előtte ne ditselkedgyék egy test is. ne kerüllyed tehát storophila a keresztet azért, hogy avilágiak azt meg vetik, és tsufsnak tarttyák. mivel nagy böltseség. esztelennek tartatni az Istenért, és ezt mondani az apostolal. mi bolondok vagyunk akristusért, és lettünk tsudája evilágnak. az angyaloknak, és az embereknek. 1 Cor. 4. 9. moyses nem akara a farao leányának fiává lenni, hanem inkább szereté az Isten népével nyomorgattatni. mint sem méltóságban lenni. tudván azt hogy az Isten szolgájának gyalázattya, drágáb az egész egyiptumi gazdagságnál, és így a hatalmaságot kerülvén. hatalmassá lett, tselekedgyél eszerént leányom., vesd meg a világi nagyságot, és igyekezel azon. hogy nagyobra betsülhessed. az ur szenvedésinek gyalázattját. avilág gazdagságinál. had nevesék a tsufolok. akerszt hordozokot, el jö még az idő, a melyben ditsérni fogják. az ilyen bölc bolondságot, és valóságos bolondságnak fogják tartani a magok bölttseségeket. de akor késő lészen. mert a midön a hamisak a ditsőségben fogják látni az igazakat ahamisak azt látván meg haborodnak iszonyu félelemel, és tsudálkoznak a véletlen szabadulásnak hirtelenségén, mondván, magokban. bánkodván. és a lélek szorongatása miat fohászokodván: ezek a kiket valaha tsufnak tartottunk. és szidalom hasonlatosságának., mi balgatagok az ő életeteket bolondságnak állittyuk vala. és az ő végeket tisztelet nélkül.

A bünös. sok féle büntetés alá vettetik ps 31. 10. *imé mint számláltattak az Isten fiai közé, és a szentek között az ő sorsok.* sap. 5. 2.

Tizen egyedik Rész

Hogy a kristus kereszténél, sokal nehezebb keresztet viseltet az ördög a bünösökkel.

A bünös, sok féle büntetés alá vettetik. ps. 31. 10.

Storophila. El nem felejtethvén. akét öttse aszonyának el meneteleket, ez a gondolat szüntelen az elméjiben vala, azért nem türköztetheté meg magát, hogy ilyen kérdést ne tenne a kristusnak, uram nem szollok mostanában. a más életben valo kinokrol. Hanem tsak azt akarnám meg tudni. ha aza két szököt leány. el kerüllyé ez életben akersztet. és a nyomoruságot. mivel mindenik tsak azért ment el innét, hogy agyönyörőségben, és a betsületben élhessen.?

A kristus. mind más képpen lészen még a leányom. akár mit tselekedgyenek de azt el nem kerüllyik. mert aki nem akar engemet követni akersztnek uttyán., azt követni fogja a kereszt és a nyomoruság mindenüt. akár hol legyen., ez életben nem lehet kerüllyni a szenvedést. valamint ahalált. midön valaki meg hal a keresztet előtte viszik, aki pedig evilágra jő, annak azt hagyják hogy viselje keresztét. *nagy nyomoruság rendeltet minden embereknek, és nehéz iga vettetet az ádám fiaira, annyok mehétöl fogva, mind a napig, a melyen a mindeneknek annyokhoz meg térnek.* Eccl. 40. 1. ne hizelkedgyél storophila magadnak, mivel tele az élet nyomoruságokkal, ugy anyira, hogy lehetetlen volna egy embert találni aki tellyeséggel ment lett volna a szomoruságtól; akár minémü állapotban legyen az ember; de mindenkor talál valami alkalmatosságot a szenvedésre, az egyik a feleségitől szenved, a másik a gyermekétől, tseléditől. némelykor egy jó akaro meg szomorit. egy szomszéd keserüséget okoz., mások jószágokat el vesztek, egy szoval kitsoda az, aki anyomoruságot meg nem kostolná ez életben.

Storophila. E mind valo. de a világiak elég gyönyörüséget kostolnak, a melyek között. a nem leg utolsób, hogy a magok akarattyokot követhetik, és így az ő keresztet nem igen nagy terhekre vagon

A kristus. legyen ámbár minden kívánságok szerént, de menyí ideig gondold hogy a fog tartani., minden oda leszen valamint a füst, és azok akik mostanában leg boldogabbaknak láttatnak lenni, el fogják felejteni még az emlékezetit is az elmúlt gyönyörűségeknek, de sött még életekben sem kostollyák meg azokat, keserűség, unalom., és félelem nélkül. és gyakorta, az ő örömök, keserűséget okoz nékiek., azén igasságom bünteti őket eszerént, mivel az igasságos, hogy ugyan azon gyönyörűségben találják kinokot, amelyet akaratom ellen keresnek, mivel az Istennek. meg változhatatlan törvénye, és rendelése szerént, minden rendetlen elme fel találja a rendetlenségben aző büntetését, amelyet érdemel.

Strophila. úgy tettik mind azon által, hogy a császárok. királyok, fejedelmek, és más örökös urak, akik végben vihetik akarattyaikat, hogy azoknak, nem sok részük legyen akeresztben?

A kristus. meg tsalod magadot. ha ilyen gondolatban vagy, mivel azoknak is anyi részük legyen abban. valamint másoknak, egy királynak élete. tellyes sok gondal. és nyughatatlansággal. a mely nékie nehéz kereszt, nem kell tekinteni az ő koronáját. se királyi páltzáját, se azt a körülötte lévő fényeséget. hanem azt tekintsd mitsoda iszonyu sok gondal kelletet a koronát meg szerezni, és meg tartani. ne nézed az ő fényes palástját, hanem az ő elméjét. a mely mindenkor homályos, az ő sok felleges törődések miatt, aző szíve mindenkor nyughatatlanságban legyen. ne tsak azokat atest örököt tekintsd. a kik mindenkor kísérik, hanem inkább azokat a sok számu keserűségeket nézed, a melyek őket el nem hagyják.

Strophila. úgy látom uram, hogy akiket kereszt nélkül gondolunk lenni. még azok nagyobbakat hordoznak másoknál.?

A kristus. mint felellyek erre leányom, hanem hogy az embereknek élete szüntelen való hartzból áll. jób. 7. 1. és hogy mind a bövség. mind a szegénység. gyakorta. alkalmaság a vétekre. akor. a midön agazdag fel fuvalkodik. kevélységből, vagy a midön a szegény zugolódásra adgya magát. ez így lévén. mindenik rendbe fel találtatik akereszt. és abaj, a jó szerencsében való létel, nyomoruság. mert mindenkor félelemben kell lenni, a szerentsétlen állapotban való létel is nyomoruság. mert nagy nyughatatlansággal ohajtattya a jó állapotot. mitsoda tehát az ember élete e földön. hanem szüntelen való hartz, és kísértet.

Strophila. való uram hogy ez a kísértet gyakorta való veszedelmes eséseket okoz. de a bünösök, nem tarttyák azt keresztnek, hanem kedveséggel való foglalatosságnak.

A kristus. avalo, de más képpen fognak gondolkodni a más életben, tudodé mit fognak mondani az Istentelenek. *el fáradtunk a hamiságnak, és a veszedelemnek uttyán. keserű utakon jártunk, és nem tudtuk az urnak uttyát.* sap 5. 7. halgassad mit mondok én azoknak akik engemet követnek, az én igám gyönyörűséges, és az én terhem könnyü, matth. 11. 30. és azoknak, akik azt hordozák, lelki nyugodalmokra leszen, avétkeseknek pedig terhek. olyan valamint egy ónból való nagy oszlop. a melynek nehézsége le nyomja őket, ugyan rollok is mondgya az irás. *hogy éjel napal. olyan idegen Isteneknek szolgálnak. a kik semmi nyugodalmat nem adnak nékiek.* jéré. 16. 13 mivel minden vétek, minden rossz tselekedet. az ördögtől származik. aki is soha nem ad nyugodalmat. hanem mindenkor ujjab vétekre ösztönöz, mind addig valamég amérték meg nem telik, nézd meg, mely jól ki tettik avétkesek fáradságok. a sámson személyében, aki is meg gyözetvén. a felesége hizelkedésével, aki el vága néki ahaját. amelyben vala néki minden ereje. a filisteusok meg fogák. a szeméit ki szurák. tömlöczben veték. a malom követ forgattaták véle. valamint egy oktalan állattal. így leszen dolgok mind azoknak, a kik nagy kedvezéssel lesznek dáilájokhoz. az az. atesthez. mert ez a kegyetlen ur. meg foszttya őket lelki erejéből. és az ellenség keziben adgya őket. tudni illik, avilágnak, atestnek, és az ördögnek rabságában, ebben a nyomorult állapotban. mit nem szenvednek azoktól akegyetlenektől, meg fosztatnak a lelki világozágtól. tekinds meg kérlek

életét egy bűnösnek. és meg látod hogy hasonlít az olyan lohoz. aki a malom kerekét forgattya. mert valamint hogy annak az álatnak bé szokták kötni a szemét. ugy az olyan bűnös. akit a vétek meg vakított. mindenkor nagy tévelygésben kereng. környül lévén vétetve, rossz kívánságinak homályával, st. paulin. epist. 4. a bizonyos hogy a bűnösök kemény utakon járnak, és nem tudgyák mikoron esnek el, tekinds meg mimodon mocskollyák el magokat azon a rut uton a mértékletlenek. a fősvények a kövekben meg ütköznek, a nagyra vágyók. azon igen fáraszttyák magokat. a haragosok atövisben meg sértik magokat, az irigyek. rossz kívánságoknak setéttségében járnak, a hizelkedők egy mást szorittyák, és taszigállják, arestek. a nehéz útt miat, hátra maradnak, egy szoval. az olyan út. tele vagyon bajal, és nyomoruságal.

Storophila. látom uram hogy a bűnösök elég keresztet, és nyomoruságot viselnek. mind azon által ugy tettzik. hogy oly nyugodalomban élnek, mint ha a büntetéstől nem kellene félniek.?

A kristus. azt jól mondád hogy ugy tettzik. mert a csak tettzik, és a dolog magában más képen vagyon. mivel az a belső féreg, a mely őket emészti, semmi nyugodalmat nem ad nékik.

Storophila. avalo hogy a nyughatatlan lelki üsméret, kegyetlen kin. mivel szüntelen kinoza az elmét

A kristus nincsen külömben. mivel nem lehet egy embernek. nagyob szenvedése, és kinya, mint ha a lelki üsmérete furdallya, ötöt, mert ha a lelki üsmérete egésséges. akár mely baja érkezék. csak szállyon magában, ót az Istent fel talállya, hogy ha pedig a lélek üsméret, a sok vétkek miat. melyek az Istent el távoztatták. nyugodalomban nincsen., hová léssen az ember.? kihez folyamodik. és kitől várhat vigasztalást, haszontalan lesz néki egyik jóságából amásikában menni, mulandoságot keresni. magát el rejtteni, mert a keserőség mindenüvé el kíséri ötöt, nem találván tehát nyugodalmat magában, magán kívül kell lenni. és nem tud kihez folyamodni. akár hová menyen magát fel talállya. hová szaladhat tehát, mivel mindenüt magával hordozza magát. aki is néki semmi nyugodalmat nem ad, és szüntelen kinoza, mitsoda elme volna az, a mely tsendeséggel szenvedhetné az ilyen kinokot. a melyek mint egy. elől jároi. az örökké való kinoknak, mondgyad hát ez után is storophila. hogy azok akik leg gazdagabbak. leg hatalmasabbak. és azok akik leg nagyob gyönyörüségben élnek, hogy az olyanok leg boldogabbak. ne gondolkodgyál eszerént, mert nem lehetnek boldogok, valamég az ő lelki üsméreteket furdallya őket, a mely is. lassanként, az örökké való halálra vezeti őket.

Tizen kettődik Rész

Hogy a mértékletlenek. a fősvények., nagyra vágyók.
és az udvariak, nincsenek kereszt nélkül.

Storophila. mely nagy nyomoruságal jár a bűnösök kereszttye.! könyörűly uram rajtam. mivel tellyes vagy irgalmaságal. és ne engedgyed hogy soha is azt meg próbályam.

A kristus nem csak egyedül abűnösök hordozák a keresztet, hanem mindnyáján az emberek, akár mely állapotban. és renden legyenek. nem volt, nem is lesz soha evilágon olyan. a ki baj nélkül, vagy munka nélkül lehessen, mivel minden féle rendben. vagyon. valami szenvedésre való. nem is tudgyák azt azok. akik nem próbálták. akarodé meg tudni mit mond ez iránt salamon. király, a kinek is része volt mindenben. és aki minden féle gazdagságokat. és gyönyörüségeket meg próbált vala, ihon ezeket mondgya., *láttam mind azt. valami az égg alatt vagyon, de mind a hejában valóság, és nyomoruság.* eccli. 1. 14.

Storophila ez uram olyan dolog. a melyet nem minden foghatt meg, azt meg vallom hogy magam sem foghatom jól meg. kérlek tehát ne sajnályad velem meg értetni ezt az igazságot.

A kristus. halgassad leányom mit mond az én kedves apostolom. *minden valami evilágban vagyon. atestnek kivánsága, a szemeknek bujálkodások, és az életnek kevélysége.* 1 joan. 2. 16. mivel avilágiak, vagy a gyönyörűséget, vagy a gazdagságot, vagy a tiszteletet keresik, a mi a gyönyörűséget tekinti. a bizonyos hogy abban több keserűség vagyon. mint édeség, erre való nézve is mondgya egy bölcs, hogy a természet nem adot az embereknek veszedelmeseb mirigyét. atesti gyönyörűségénél. a mely is mentől nagyob. annál inkább meg fojttya az elmét.

Storophila. miért nevezik tehát uram azt gyönyörűségnek. ha abban semmi kedveség nincsen., és hogy ha atellyes keserűséggel.?

A kristus. olyan nyomorult a gyönyörűség. hogy magával ellenkezik. tsudáalom is hogy azt a nevet adták nékie. mivel magában disztelen. a leg sebeseb folyo viz, nem mossa a partot olyan sebesege, mint a testi gyönyörűség ronttya az egészséget.

A mértékletességgel való étel. mondgyák a doktorok. az egészségnek anyja, ellenben pedig a mértékletlenség. kut feje. abetegségeknek. mert abbol származnak tsak nem minden féle nyavalyák. hogy ha pedig meg tekinted az elmének betegségit. meg látod, hogy a fősvénység. tunyaság resttség. és több efféle. tsak atorkoságtol vagyon. ebből azt hozhatom ki. hogy az olyanok kik tsak az ételt. és azablodást keresik. nem különböznek. az oktalan állatoktól. mivel nem hajtván az egészségekre. nagy nyavalyákat okoznak magoknak. azért hogy szájoknak eleget tehessenek., nem is szollok arrol a kegyetlen mulattságról. mely el veszti mind a testet. mind a lelket., mivel azt minden tudgya, *hogy a ki paráználkodik. amaga teste ellen vétkezik* 1 Cor 6. 18.

Storophila. uram amely keresztet, és nyomoruságot okoz agyönyörűség, arrol. örömet hallok beszélleni. azért azt ezután, nem is fogom ugy keresni mint eddig.

A kristus, Igen okoson tselekeszed leányom. mivel mit tanálhatnál abban valami jót. holot aza fertelmes gyönyörűség. sok nyughatatlanságot okoz. azt a keserűség, és a bánat követi. ezek is annak a véteknek gyümölcsei.

Storophila. hát uram agazdagság okozé anyi keresztet és szenvedést, mint a testi gyönyörűség.?

A kristus. abban ne kételkedgyél leányom. mivel az irás azt tövisnek nevezi, mert valamint hogy a tövis ragado, és fájdalmat okoz, ugy a gazdagságot. nehéz munkával keresik. még nagyob félelemmel viselik gondgyát. és ha el vész. nagy keserűséget okoz. ekinoza tehát a fősvényt, akinek is szüntelen nyughatatlan az ő elméje. hogy ha történetből a kutya ugat. azt gondollya hogy a tolvaj jár aházában, hatsak egy egér. valami zörgést tsinál is, már azö szive dobog félelmében. mindent gyanoban veszen, még tsak egy kis gyermeket is., midön agyermekei egy kevesé nagyok, ugy tekinti őket, mint olyanokat. a kik mint ha mindenéből ki fosztanak ötet, tekinds meg még leányom, mit szenvednek az olyan arany, és ezüst szeretők. kik minden féle tengeri veszedelemre örömet adgyák magokat, a szélre, és a tenger hajjaira bizák életeket, a melyek is tsak nem a felhögik emelik őket, és némelykor a nagy mélységben mennek le, egy szoval az ő életek. szüntelen való változásban vannak. és sok féle veszedelemben forognak. el is mondhatnák aranyoknak. és ezüstöknek. mindennap aveszedelemben forgunk éretted. ps. 13. 24. söt még éttzaka is nincsenek nyugodalomban. mert a sok féle gondolat mindenkor emészti őket. és nem engedi őket nyugodni. ugy anyira hogy el mondhatnák. *kitsoda választ el minket az arany szerelmétől. anyomoruságé. keserűségé, vagy az üldözésé.* rom. 8. 35.

Storophila. ezek a kinyai és szenvedési a fősvénynek bizonyal egyeznek. avalóságos martyrumsgal., mind azon által az a nagy különbség vagyon, hogy a fősvény nem tsak érdem nélkül szenved, de söt még veszedelemre teszi lelkét, és üdveséget.

A kristus. E nintsen külömben. mivel *akik meg akarnak gazdagulni. a kísértetbe. és törbe esnek. és sok balgatatag és veszedelmes kivánságokban. melyek az embereket. ahalálos veszedelembé vetik.* 1 tim. 6. 9. *mert könnyeb atevének atö fokán által menni, hogy nem agazdagnak. az Isten országában bé menni.* luk. 18. 25 ugyan is azok a törödések. és nyughatatlanságok., a melyeket okoz a fősvénynek agazdagság. igazán képzelik apokolbéli gyötrödéseket. mivel éhezik még agazdagságban is, ezer nyughatatlanságban vagyon. tele lévén rosz kivánságal., attol ide s' tová vezetetik. ha lehetne mindent ösze gyűjtene. és egy szoval. gazdagságot, gazdagságra gyűjtván, magát oly haszontalan munkával emészti. és annak végét nem láttya

Storophila. nagy igasságal mondot tehát uram az Évangélium anyi átkot a gazdagra, mint hogy aző állapotya oly nyomorult. nem tsak ezen. de söt még a más világon is.

A kristus. még enem elég leányom., azokrol is kel neked szollanom, akik oly igen szeretik aditsőséget. kik rabjai a betsületnek, és a nagyra vágyásnak. ezeknek is elég részek vagyon. ezéletben valo nyomoruságokban mert mennyi szomoruságon. és nyomoruságon kel által menni azoknak. kik a betsületet keresik, amég azt el érhetik, azok a kik atiszttségeket sürgetik. leg gyakortáb orczátlanok, a sok bajt és fáradságot semminek tarttyák. tsak meg nyerhesék amit kívánnak, arra nem vigyáznak, hogy mitsoda kárt tehetnek. mind testeknek. mind lelkeknek. nem hajtanak a minden napi szégyen vallásra, bestelenségre, tsak eléb vihessék dolgokat. mitsoda illetlen alázatosság alá nem vetik magokat. a földig hajttyák le magokat. azok előtt, akiktől valamit várnak, tsak azokat vendégelik. akiktől reménlenek. valamit, és így egész életekben rabjai azoknak, akikre szükségek vagyon, meg fosztván magokat a szabadságtól. mely mindennél drágáb, szélhez hasonló kis betsületért., oh! menyi bajal és szomoruságal. jár abetsület. és a tiszttség keresés, a nagyra vágyó, a ki másnak akar parancsolni., kételen elsöben másnak engedelmeskedni, minek elötte urrá légyen, szolgának kell lenni. egy szoval a méltoságra, igen nehéz utakon kell menni. miért ment pompéus áfrikában. és észak felé,? mi vivé mitridátest. örmény országban.? és ásiának minden részeiben. hanem az a rendeletlen kivánság, hogy az országát nagyobra terjesze. a melyet is ö egyedül kevésnek tartá lenni., ki kényszeritté Caesárt arra, hogy mind a maga, mind a republica romlását kerese, hanem aza nagyra vágyás hogy másoknál fellyeb valo legyen., hogy ha pedig a nagyra vagyót úgy nem betsüllik a mint ö kíványa, mitsoda nagy kin a nékie. mardokaéus az ásvérus kapuja előtt ülvén amán előtt fel nem kell vala. akiért enagy haragban esvén. semminek tartá minden méltóságát, noha második vala a király után, mind addig valamég mardokaéus úgy nem tisztelné ötet, valamint a többi, eza boszuság anyira vivé ötet hogy akasztó fát parancsolá tsináltatni. a melyre fel akasztassa mardokaéust. de mint hogy ez a beszélgetés lassanként minket a királyok udvarához vezetet., mennyünk bé, és lássuk meg, hogy mitsoda dolog vagyon ót, mivel én azt tartom hogy sok keresztet. és bajt fogunk ót látni.

A közönséges nép, közönségesen tsudállya a királyoknak boldogságokat., de azt nem tudgya. hogy mitsoda veszedelemben forognak., valaki a tengeren akar utozni, a sok veszedelemre, és szélvészekre kel magát adni, hasonló képen az olyan aki az udvarban mégyen., a szerencsének sok féle változása alá kell magát vetni, mihez is lehet jobban hasonlítani az udvariakot mint a pénzhez. a melynek az árrát hol fel verik, hol aláb szál, így vagyon dolga azudvarinak, aki némelykor kedveségben vagyon, némelykor számki vetésben esik. a mint az urának változo természete hozza magával, menyi volt olyan. aki aszerencse kerekén ülvén, fel fuvalkodot kevélységgel., de arrol le esvén, mindenek nevelték. és tsufolták. úgy anyira hogy még az ellensége is szánakodással nézte., menyit látunk ollyat, aki minek utánna nagy hivatalban lett volna. aszerencse el fordulván tölle, abbol gyalázatosan ki rekesztetet, mint ha a szerencse ki pökte volna,

Storophila. most látom azt az igazságot. amelyet sokszor hallottam mondani. ha okos vagy. had el akirályok udvarát. mert ót a sok gond, baj, nyughatatlanság, kereszt. és még ahalál alá is lesz vettette,

A kristus. nincsen külömben. és a mi leg tsudálatosab, a, hogy az udvariak nem szánnyák fáradságokat. tsak a hejában valóságnek könyü füstével jól lakhassanak. azért is szüntelen valo munkában. és vigyázásban vannak, mindenkor kell fárasztani. vagy az elméjeket. vagy atesteket. mindenkor tartani kell. aváltozástól, az irigységtől. és a haláltól.

Az elme, és a testi sok fáradságok. és szenvedések. martyrumság helyet volna nékiek. hogy ha azokat Istenért szenvednék, de a szánakodásra méltó hogy avilágnak martyrumi, és hogy tsak annak. szokásit, és hejában valóságit követik. hogy az udvarnak tanítványi, és az ördögnek vitézi, és akik, sok munkájok. és fáradságok után, tsak a kárhozatot fogják érdemleni, mondgyad tehát ezután.. hogy az udvariak nem hordoznak keresztet. és abban bizonyos légy hogy a világnak mátyrumi sokal többet szenvednek, mint sem szenvedtenek a valóságos martyrumok. az Istenért. és az üdveségekért.

Storophila. hogyha így vagyon. gyakorollya bár az udvart a kinek tettzik. de en nagyobra betsüllöm a kedves nyugodalmat. ahejában valo reménségnél. és el mondom egy régi auctoral.

Nem bánom kerese. akár ki nagyságát,
erövel, vagy másként. udvar méltóságát,
Én akarok venni, kis lako helyemben.
távul mindenektől, részt a bölcseségben,
Ót se szomorkodni. se nem kell tartani.
csendeséget nézem, a napot fel jöni,
Ót az esztendőknek, szemlélem forgásit.
és tsendesesen várom. magam öregségit.
Eképpen töltvén el. az én napjaimot,
tartás nélkül nézem, végső oráimot,
Öregségben iszom. meg a halál mérgét.
Ugy temetnek el mint, idegen remetét,
Mely boldogtalan a. halála oráján,
ki nem gondolkodik, most a nagyob dolgán,
Mindenek üsmérik. de tsak meg kell halni.
mit használ a hogy ha, magát nem üsméri.

Tizen Harmadik Rész
A házások keresztéről.

A kristus Nem beszélettünk még avilágiaknak minden féle keresztéről. vagyon hátra oly rend, a melyben a keserűség, szomoruság. nyughatatlanság. egy szoval minden féle kereszt nagy bövséget vagyon., értem azon a renden. aházáságnak rendét, amit pedig az én apostolom mondott., a meg marad, és soha a meg nem változik. *ha feleséget vészesz. nem vétkezel. ha a szüz leányzo férhezmegyen. nem vétkezik, de az ilyeneknek háboruságok leszen atestben.* 1 Cor 7. 28.

Storophila. oh! uram mit hallok, én ahoz adologhoz nem tudván, azt gondoltam hogy leg aláb atest talál valamely nyugodalmat a házásban., hogy ha pedig azok kik meg házasodnak nyomoruságokat találnak a testben a melyben gyönyörűséget gondoltanak találni, mi leszen még a végről a melyért meg házasodtanak, mivel a mely nyomoruság az elmét. és a lelket háborgattya, atestet sem hagyja a nélkül.

A kristus. a bizonyos. hogy a mit leg kedvesebbnek tartanak a házásban, avagyon leg inkább meg elegyítve méregel, atöbbi között, azt kedves dolognak tarttyák. az egy mástól való el válhatatlanságot. mivel *akit az Isten esze adot, azt az ember el ne válasza.* matth. 19. 6. mondgya az évangyélium. ez így lévén. a kötelet, és a lántzot. akedves dolgok közti kellene tenni. mivel a házáság igazán esze köti aházásokat, ezért is mondgya az én apostolom. *az aszonyi állat meg köteleztetet törvényel., még az ő férje áll.* 1 Cor. 7 39. meg másut. *feleséghez köttettélé, ne keres el válást.* ibid. 27. valamint hogy a gályán lévő raboknak. alábokon lévő vason kívül. még olyan lántzot is kell hordozni, amely őket esze köti. közönségesen, hogy egyik a másikától meg ne válhason, és el ne szökhessék, st. chrisost. de virgini. úgy a házások is. nem tsak azt az egy kötelet viselik. a mely kötelezdi őket. az egymásra való gondviselésre., de vagyon még ezen kívül más is. tudni illik, hogy a háznál lévő szükséges dolgokra gondviseléssel legyenek. ugyan ez is foszttya meg a férfiat, és az aszszonyt, a magok szabadságoktól. mivel aköteleség egyaránsu, és azt, egyik a másikára nem adhattya, mitsoda nagy rabság azért é.? mivel a rabságból némelykor tsak meg lehet szabadulni, de ebből nem. mert ha szinte a leg haragosab aszszonyt venné is el. kel szenvedni. mivel nincsen abban más mód, hogy attól meg szabadulhasson. az aszszonyak állapottya nem jobb, azt gondoltya. hogy avéle adot gazdagságal. férjet veszen magának. noha nem férjet. hanem urat veszen. és a szabadságból. szolgálóságban esik. úgy hogy egy kis gyönyörüségért. meg foszttya magát. a természet szerént való szabadságtól., és a férhez menésével, sok féle bajt, és keserüséget szerez magának. st basil. libr de virginitate.

Storophila. mind azon által uram. mint hogy az a kötél, közönséges a férfiu, és az aszony között. egyik amásikát segitti, és így az olyan terh., mely két felé vagyon osztva, sokal könyeb.

A kristus. az épen mind más képen vagyon., mert az olyan aszony. aki szerencséjére valamely jó férjre talált. szüntelen fél hogy el ne veszesse, és özvegységre ne jusson. és ilyen formán, akár jelen. akár távul legyen az ura. mindenkoron nyughatatlanságban vagyon. az elméjiben forgatván szüntelen valamely veszedelmet, hogy ha ellenben valamely erkölcstelen férje vagyon. egész élete szenvedésből áll. mint hogy pedig akereszténység nem engedi. néki hogy a férje halálát kíványta. más felől meg nem menekedhetvén. attól a keserüségtől. a melyet okoz arosz társaság. és így meg orvosolhatatlan nyomoruságban kell lenni. st. basil ibid

Storophila. úgy tettik hogy jobb a férfiak dolga, ökk nem szenvednek anyi bajt.

A kristus. meg tsalod magadot. leányom. a férfiu állapottya, nem jobb az aszszonyénál. mivel. ő nékie kel gondot viselni atselédre, abizonyos hogy akár mely kedves légyen az aszszony az ura előtt, de még is sok bajt okoz nékie, és a szeretet. melyel vagyon hozzája, nem lehet törődés nélkül. hogy ha pedig jól meg tekinted az aszszonyak elméjít. és természetit., aki rend szerént haragos, meg látod hogy a szegény férfiunak holtig való gyötrődésben kell lenni. nem ók nélkül mondgya az irás. hogy *jobb a pusztában lakni, mint sem a veszekedő és haragos aszszonyal.* prov. 19. 21. meg másut. *nintsen hamisab fő. a kigyó fejénél. se mérgeoseb haragos az aszszony haragjánál. jobb egy oroszánnyal lakni. mint sem egy hamis aszszonyal.* eccli. 25. 22. ilyen természetü aszszonyal lakni tehát éjel. napal. olyan mint ha. a tövisen laknék a férfiu. a ki is igen nagy bajban lehet. mivel tsak a halál szabadithattya meg attól.

Storophila. gondolom hogy a férfiak nem találnek mindenkor olyan rosz természetü aszszonyokra. sokan vannak olyanok. akik értelmesek. és tsendesek.

A kristus. ha vannak is olyanok, de azok igen ritkák. halgassad ez iránt mit mond salamon, a kinek töb volt ezer feleséginél. *üsmértem, hogy az aszszony keserüb a halálnál. ezer férfiu között találtam egy jót. de az egész aszszonyok között, egyet nem találtam* eccle. 7. 27. 29. mint

ha azt mondaná. hogy igen bajal talaltam egy igaz emberre, de az aszszonyok közöt. egyre sem talaltam:

Strophila. leg aláb aházásoknak. tsak vagyon vigasztalások. a gyermekekben., a kiket is ök szeretik, és gyönyörködnek. neveltetésekben.?

A kristus. söt még agyermekek. okozák nékiek aleg nagyobb szomorúságokat. mivel valamnyi gyermek születik. mind anyi kereszt az, a szüléknek. a midön az aszszony nem férüi gyermeket szül. a férje azon meg szomorodik. fiu gyermeket szülté, talám valamely kocsbás. és félszeg lészen. a fiu, és a leány gyermekek. szép termetüeké. annál nagyobb gondviselés kel reájok. adjka keziböl mikor ki veszik, ujjab baj és nyughatatlanság érkezik, aneveltetésért. midön a gyermekek egészségesek. abetegségtöl féltik öket. ha betegek, nagy félelemben vannak hogy meg ne halyanak. hogy ha meg hálnak, azután attol félnek, hogy más ne legyen helyetek. hogy ha pedig meg gyógyulnak., ujjab nyughatatlanság. mivel az után azon törödnek, hogy hol vehessenek anyi költséget, hogy öket tanitathassák. idején kel még rollok gondolkodni, hogy mitsoda tisztességes rendbe tehessék öket. hogy hová házassítsák., hogy mit adgyanak nékiek házásokra, mitsoda jóságot adgyanak az egyikel. hogy a másikat meg ne szomorítsák. hát leányom mit mondasz mind ezekre.?

Strophila. bizonyára keserves dolog. hogy a szegény szülék. bövségel valo szomorúságot találnak öt, ahol. vigasztalást kellene szedniek.

A kristus. anincsen külömben, mivel szintén annyi keserüséget okoznak a gyermekek, a kik még evilágra nem jöttek, mint azok, akik születtek, és az élök anyit okoznak, mint a holtak. némelynek anyi gyermeke vagyon hogy tisztességesen azokat nem tarthattya a szükség miat. más pedig meg emészti magát. a sok jóság keresésben. és annak maradéka nem lévén. nem tudgya kinek hagyni sok jóságát. a mi egyikének szerencsés. az. amásikának szerencsétlensége, mindenik azt kívánja magának, a mi másnak szomorúságot okozhat., az egyik olyan szép és kedves gyermeket veszti el, a kiben volt minden öröme. másnak pediglen olyan gyermeke áll egészségesen. akiért sok keserüséget szenved. rossz erkölcei miat, mindenik méltó a szánásra. az egyike azt sirattya hogy meg holt afia, a másika. azt, hogy még életben vagyon.

Hát még mitsoda bajt nem szenved egy aszony vagy egy anya, valahány szor gyermeke lészen, mivel azon kívül hogy sok fájdalmat szenved, ujjab gond és terh szál reája, a mely nyughatatlanságot okoz néki. ha egy néhány gyermeke vagyon., azok iránt ha jó reménségben vagyon., akoron érettek, nagy szorgalmatosságban is vagyon, és távul valo létekért. igen szenved, hogy ha azok rossz erkölcsüek, kegyetlen keserüséget okoznak néki, gyakorta még minek elötte meg próbállya azt a keserüséget. özvedgyé marad. hogy ha pedig gyermek nélkül marad özvedgyé. akoron magát se anyának. se szüznek. se házasnak nem mondhattya, hogy ha pedig gyermekel maradt özvegységben. a mindenkor szemei elött lévén., szüntelen ujittya benne a férje után valo keserüségét, mindenkori szomorúságban., és nyughatatlanságban tölti életét a gyermekire valo gond viseléséért., de még ezeken kívül a jóságában, mitsoda huzást. prédalást. nem kel szenvedni. nem tsak az atyafiaitól, tseléditöl. gondviselöitöl. atutoroktól., de még azoktól is., a kiknek a lélek üsméreti azt meg engedi, ugy anyira hogy egész élete nyomorúság. és keserüség egy özveg aszszonynak.

Strophila. *uram ha illyen az élet*, ha illyenben áll életek azoknak kik meg házasodnak. *nem jó tehát meg házasodni*. mert ezekből látom, hogy aházáság tsak terh. és iga. matth. 19. 10.

A kristus *nem mindenek veszilc bé ezt a beszédet hanem azok. a kiknek adatot* matth. 19. 11 tekinds meg leányom. mitsoda áldást mond az évangyélium azokra kik én érettem meg türköztetik magokot. mondván. boldogok, *azok, kik meg herélték magokot. amenyeknek*

országáért. ezeket a szokot nehéz meg érteni. azért is utánna veti az évangyélium, *aki bé veheti ezt. vegye bé,* matth. 19. 10. 11. ebből ki tettik nyilvánosságosan, hogy a házasságon kívül való élet, eléb való a házasságban valonál. de az Istentől kell arra kegyelmet kérni. mert atisztaságban való élet, Isten ajándéka. és tsak azoknak kell abban a rendben menni akik azt végben vihetik, és a magok erejekben nem biznak.

Storophila. látom uram az igazságot szent szavaidban. *boldog az, aki magtalan lévén. tisztaságban marad, és a ki tisztán meg tartotta ágyát, jutalmát veszi akoron. a midön az Isten kegyeségel fogja tekinteni a szent lelkeket.* sap. 3. 13.

Tizen negyedik Rész

Hogy a magunk ellen valo mondás. igen jó készület. a
a kereszt hordozásra.

Ha valaki akar engemet követni. tagadgya meg magát. és minden nap vegye fel az ö keresztét. és kövessen engemet luk. 9. 23.

A kristus Elegendő képen meg magyaráztam. Ha valaki akar engemet követni, tagadgya meg magát, és minden nap vegye fel az ö keresztét, és kövesen engemet. luk. 9. 23. eddig azokat a keresztetek és nyomoruságokat melyeket szenvednek azok, kik avilághoz ragaszkodtanak, meg is láthatod azokbol. hogy az ocséid sokal nehezeb keresztetek hordoznak azoknál. mint a melyeket el akartak kerülni. de a mi leg nehezeb nékiek. a, hogy, egy könnyü, és kevés ideig tarto kereszt helyet, egy nehéz keresztet vettek magokra, a mely mindenüt követi őket, és a melynek végit nem láttyák. nem hogy az a kereszt. nékiek valamit érdemlene. de söt még ajutalom helyet., nyomoruságot, és büntetést vesznek, de hagyuk el őket, hanem csak arrol szollyunk., hogy mi formában lehetne leg jobban hordoznod akeresztet

Storophila. nem tanulhatok uram annál semmit is hasznosabbat. mert noha nagy kedvem legyen is azt hordozni. mind azon által érzem hogy az elmém irtozik attol. ebből látom, hogy igen szükséges nekem az erő.

A kristus. ugyan azért nem akartalak vezetni mindgyárt. akeresztnek uttyára., hanem elsöben arra akartalak készíteni, nem mondottamé ezeket a szokot az évangyéliumban. *ha valaki akar engemet követni. tagadgya meg magát. vegye fel az ö keresztét, és kövessen engemet.* ezek a szók ugy tettik, mint ha tsak egy dolgot tennének. mind azon által három dolgot foglalnak magokban. 1. amaga meg tagadást, 2. a kereszt fel vévést, 3 az engemet követést.

A magunkot valo meg tagadás. tellyeségel szükséges. mivel a nélkül senki sem hordozhattya keresztét, vagy ha hordozais, nem fog sokáig tartani, tudtára is adtam mind azoknak. akik engemet akarnak követni. hogy mindent el kell hadniok. mondván. *valaki ellene nem mond mind annak amit bir. nem lehet az én tanitványom.* vigyáz erre, mivel én semmit ki nem vettem, az én szándékom a. hogy mindennek ellene kell mondani. még annak is. ami leg nehezeb atermészetben.

Storophila. De uram, miképpen kellesék érteni ezeket a szokot. *hogy tagadgya meg magát.* mivel én azt nem mondhatom hogy nem vagyok. se azt nem hitethetem el magamal hogy ne legyek. vagy hogy más vagyok nem az aki valóságál láttatom lenni. azt gondolom hogy a maga meg tagadás példának okáért. a. ha valakitöl azt kérdenek, péter vagyé té,? azt felelné reá nem vagyok. noha péter volna. hogy kell hát ezt érteni tagadgya meg magát. hogy lehessen valakinek magát el hagyni. hová menne magán kívül. vagy kitsoda hagyhattya el magát midön valamely helyre mégyen?

A kristus. leányom látom én azt. hogy az évangéliumnak igazságiban igen kevés világosságod vagyon meg kell tehát vilagositanom az elmédet, meg tagadgya az olyan magat, aki avétket el hagyván. tsak a kegyelemel marad. példának okáért egy kevély. igazán meg térvén. aláztatossa léssen, magát el hagyja, egy tisztátalan. ha tiszta életü léssen, az életét meg változtatta. ellene mondot annak a mi volt az előtt, ha egy fősvény nem kezdi kívánni amását. és adakozo léssen. ő már nem az, aki az előtt volt., és így meg tagadta magát, természetiben ugyan az aki volt. de jó erkölce miat mássá lett, magadot meg tagadni tehát nem más. hanem hogy el kerüllyed arégi ros szokásidot, és magadot uj lélekel ujítsad meg, erre mondgya az én apostolom. *hogy le kell tenni az ó embert, az ő tselekedetivel. és uj emberben kell öltözni.*

Storophila. ezt uram igen nehéz meg fogni, és sokan lehetetlennek is tarttyák.

A kristus. a példa ezt világosabbá teszi, azt írják egy iffiu felől. st ambr. de peniten lib. 2. hogy meg akarván egy aszszonynak szeretetétől válni, jób modgyát nem találá, mint azt hogy kerülni kezdé. az okáért mesze földre mene, és őt marada mind addig valamég nem érzé magában a szeretet el oltását. azután viszá tére hazájában., midön őt volna. az aszszony eleiben mene. és sok kegyes beszédekkel kezdé néki beszélleni. de mint hogy azokra nem felele. tsudálni kezdé. és azt gondolá hogy talám anyi időtől fogvást. el felejtette volna az ábrázattyát. az aszszony maszor is eleiben menván kérdé tőlle, hát nem üsmérsz már engemet.? nem a vagyoké most is a kit az előtt szerettél. igen is a vagy. felelé az iffiu, de én már nem a vagyok a ki az előtt, halgassad. miképpen tagadgya meg magát. pál az én apostolom, *élek. vagy is többé nem én élek. hanem akristus áll én bennem.* gal. 2. 20. amint is hogy a keresztények üldözöje. meg hala, és a szent prédikátor uj életre tére. mivel ha mindenkor ugy maradot volna. olyan buzgoságal nem lett volna, azért is mondgya, hanem a kristus áll én bennem. mint ha azt mondaná. én meg holtam. magamnak, mert nem élek már atest szerént, mind azon által nem holtam meg a természet szerént. és élek alélek szerént. a kristusban, egy bizonyos remete apusztában lakván, nagyon meg bizonyitá, hogy ellene mondot vala magának, mivel egy atya fia hozája menván. kéré hogy bizonyos dologban segitené ötet, a remete felelé néki. hogy menne a másik atya fiához. és kérné azt azon dologra mert ő már régen hogy meg holt, aremete atya fia tsudálkozván ezen a feleleten. mondá néki. hogy az az atya fia a kihez igazittyta ötet, már régen meg holt, és attol semmi segittséget nem várhat. hát nem tudodé azt felelé a remete. hogy én is régen meg holtam, az az hogy meg holt volna a világnak. és az atyafiainak, és hogy tsak az Istennek élne. ugyan erre a maga meg tagadásrais int mindent az én apostolom. a midön azt mondgya. hogy akristus meg holt mindenekért. hogy a kik élnek, *ezután ne éllyenek magoknak., hanem annak aki öerettek meg holt. és fel támadot.* 2. Cor. 5. 15. mivel szükséges hogy ki ki meg halyon magának, ha Istennek akar élni, mert ha valaki meg nem hall magának., nem közelithet ahoz. a ki felette vagyon, és soha ahoz nem érhet. a ki távul vagyon tőlle, hogy ha annak nem áldoza magát. ezokáért is ültetik el aveteményt akertben. hogy jobban teremjen., és azt gyükerestől ki veszik. hogy jobban nőjjon, hasonló képen a mag meg hall. a földben, hogy azután magát fel támasza. ugy tettzik mint ha el vesztette volna azt, a mi volt. és olyanná lesz, a mi nem volt.

Storophila. hasznos volt uram nékem nem tudnom. eddig ezeket az igazságokat. mivel mostanában nagy világosan meg mutattad nékem.

A kristus. még jobban. meg akarom veled értetni. ezt a maga meg tagadást. mivel egy részint látom. hogy örömet halgatz engemet, más részint pedig eza tudomány szükséges. hogy ha azt jól meg fogod. hogy mit tegyen mást meg tagadni, azt is könnyen meg fogod. hogy miben áll. magadot meg tagadni; ha példának okáért. látnád egy atyád fiát. egy szolgád. hogy meg vernék, tömlöczben vetnék. vagy más egyebet szenvedtetnének véle, ha azellen nem állanál. nékie semmibén segittséget nem adnál, sőt még ha olyan idegenségel tekintenéd azt., mint ha

ötet nem üsmernéd. azt meg tagadásnak nevezhetnék., eszerént is akarnám hogy bálnál magadal., ugy hogy ha azt vernék. sütnék., vagy akár mit szenvedtetnének is véle. de azt nem kellene szánnod, mint ha valamely ellenségedel bálnának ugy.

Storophila. oh! Istenem mit kell hallanom., azért hogy magamnak ellene mondgyak, szükségesé tellyeségel hogy olyan legyek mint a hólt, én azt meg vallom hogy az emberi gyengeség bennem vagyon. és attol mesze nem távozhatom. nem látom miképpen lehetnék oly kegyetlen magamhoz, én aki még másokon is igen szánakodom.

A kristus. Leányom. nem az, az én szándekom. hogy valamely kegyetlenséget jovallyak néked, hanem tsak az emberi hajlandóságokat akarom szivedből ki irtani, és hogy ellene mondassak veled atesti kivánságoknak. az szülékhez valo szeretet én előttem vétkes. hogy ha az. ellenkezik az Istenhez valo szeretettel. *aki attyát vagy annyát, inkább szereti hogy sem engemet. nem méltó az én hozám.* matth. 10. 37. péter inkább szereté életét mint sem engemet., a midön nem akará azt veszedelemre tenni., ugyan azért is meg tagada három szor; hogy ha engemet szeretet volna, kétség nélkül. magát meg tagadta volna, én aki egyedül valo fia valék az én szüz anyámnak. nem tagadnámé meg magamot mint ha fia sem lettem volna. a midön nékie mondám. *mi közöm nékem, s' néked aszszonyi állat.?* joan. 2. 4. nem azért mondám én azt. hogy az anyámot meg akartam volna szégyeníteni. hanem azt akartam meg mutatni, hogy á szülékhez valo szeretetnek., nem kell soha is meg gátolni a lelki dolgokban valo foglalatoságokat., erre valo nézve, egy szer a midön azt mondák nékem. *imé ateanyád, és atyád fia. küin állanak keresvén tégedet,* azt felelém arra, *kitsoda az én anyám. és kitsodák az én atyámfiái.* matth. 12. 47. nem azért mondám ezeket, hogy valamely idegenséget akartam volna mutatni az anyámhoz. vagy meg vetni az atyam fiait. hanem azt akarám meg mutatni, hogy a midön az Isten dolgában kell járni. akkor nem kell tekinteni az atyafiságot.

Storophila. igen örülök azon uram., hogy benned mind a tanitot, mind a példát fel találom, a nékem, mind könnyebbé, mind kedvesebbé tész. a magam meg tagadását.

A kristus. Ábrahám nem tagadáé meg magát. amidön el felejtven atyai voltát. fel akará áldozni azö kedves fiát. hát meg azok aléviták, akik mondák az attyoknak. és annyoknak, nem üsmérünk titeket. és az attyokfioknak. nem tudgyuk kik vagytok. hanem fel indítván anagy buzgoságtol. minden személy válogatás nélkül. számtalan sok népet meg ölének., azért hogy az arany bornyut imádák. erre valo nézve, semmit mást nem kell tekintened., hanem akeresztnek zászloja alá kell futnod. abban áll. az igazán valo buzgóság, hogy az ilyen alkalmatoságkor. kegyetlenséget kell mutatni. ha atest egy felé von. a világ más felé; és ha az atyád fia., a jó akaroid, valamely rosra vezetnek. felellyed nékiek, nem üsmérlek titeket, ha a külső ember rosra ingerel. felellyed nékie, a midön magamé voltam. bé töltöttem kedvedet: de mostanában hogy a kristusé akarok lenni, nem vagyok szabad magamal. és nem követhetem akaratomat. hanem tellyeségel annak akarattyán kell járnom, akié vagyok.

Storophila. reménlem uram. hogy malasztod segítségével, a melyben teszem bizodalmamot., végben viszem mind azt. de uram gondolodé. hogy tudok már elegendöt anyit. hogy a keresztet jól hordozhatom.?

A kristus igen is elegendöt tudcz anyit. tsak azt jóra fordítsad, a mit halottál. és azt kövessed.

Storophila. uram mit kell hát azért tselekedni?

A kristus. azt tudod hogy az ember két részből áll. ugy mint, testből. és lélekből. mindenikének meg kell tagadni magát. más képen sulyos keresztet fogsz viselni. el kel üzni mesze magadtol a kényeztetést., mivel az, a veszedelemre igyekezik tégedet vezetni. majd a gyenge ételeket jovallya néked, az után a sok féle italokot. mászor a musika szót. és ha mindgyárt azoknak ellene nem mondasz. akeresztnek uttyától el távozol. az a tsalárd. elődben

tészi azután. a világban lévő leányoknak. betsületben. és gyönyörűségben való léteket, ha ezeket fogod halgatni. a keresztet csak hamar el veded. és az életnek. uttyától el tévelyedel. hanem mind ezeket nem kell halgatnod, és mind ezekre semmit nem kel felelned, hanem az én beszédimre való nézve, a nehéz uton kel járnod, és bátran viselned a keresztnek terhét.

Storophila. követni fogom ezután. uram. ezeket a tanácsidot. és azon igyekezem. hogy a tsalárd. meg ne tsalhason engemet.

A kristus. azigen jól vagyom. de amég nem elég. mivel három féle. meg tagadásal kel még a belső embert meg sanyargatni, ugy mint, az elmében. az értelemben, és az akaratban, az elmében. mint valamely fiókban. vannak el rejtve a sok féle rossz képzések. amelyek elődben tészik a világi. és testi gyönyörűségeket, el kel tehát rontani azt a fiókot, mivel ha az elmédben meg tartod, nemsokáig fogod hordozni a keresztet, az értelem azt fogja néked jovallani, hogy minden más féle kereszt néked mind jobb. mind illendőbb, mint sem az, a melyet viseltetnek veled, jobban nem tselekedhetel tehát. mint azt. hogy mondgy ellene mind ezeknek. *és vegyed jó szível mind azt. amit reád küldenek. maradgy békeséggel nyomoruságodban, és ate szenvedésednek idejében. légy békeséggel. amagad akarattyát hadd el, és arosz kívánságidot ne kövessed.* eccli. 2. 4. C. 18. 30. mondgy ellene tehát én reám való nézve. amagad akarattyának, ugy hogy minden féle dolgaidban ezek a szók, mind a szájadban. mind a szivedben legyenek szüntelen. *uram ate akaratod legyen meg, és ne az enyim.* luk. 22. 42. arra vigyáz mindenek felet. hogy egy olyan kereszténynek., aki a tekéltességnek uttyán akar járni. leg nagyob kötelesége a. hogy az Isten akarattya alá vesse magát. a maga akarattyának áldozattya tettzik inkább ő néki. menyel tehát. és forgassad gyakorta elmédben azokat az igazságokat. a melyekre tanítottalak. mivel semmi nem hasznosab egy kereszténynek. az üdveségire. mint a hogy gyakorta elmélkedgyék köteleségeiről., és hogy kövesse azokat az oktatásokat. a melyeket hallot, ez olyan szükséges hogy pál az én apostolom, minek utánna sok féle oktatásokat adot volna. timothéusnak. utánna téski. *ezekről elmélkedgyél. ezekben gyakorollyad magadot.* 1 tim. 4. 15. hasonlot mondok neked, amely igazságokat hallottál. azokról elmélkedgyél. az elméd azoktól el ne távozzék, és csak azokban foglallyad magadot.

Tizen ötödik Rész

Az első könyvnek, bé fejezése.

Ezek a szent oktatások után storophila el akarván menni, mondá. hálákot adok uram néked. hogy szolgálodot az üdveségnek uttyára méltoztattad tanítani. ideje immár. hogy atyám házához viszá térjek. gondolom hogy az ötsém már öt vannak. tartok is attol hogy bé ne vádollyanak az atyámnak. akinek atermészetét üsmervén. tudom hogy jóvá nem hagyta. hogy anyit késtem. és hogy az ötséimtől el maradtam.

A kristus. hogy ha az ugy történik. az éppen jó alkalmatosság lészen a kereszt uttyát el kezdeni. és ha egy kevés pirongatást atyádtól nem szenvedhetnél. azal meg mutatnád, hogy nem vagy alkalmas akerszt viselésre. mind azon által haza mehetz. és ha a kereszt uttyán. akarsz járni, igyekezzél azon hogy egy néhány nap mulva. viszá jöhess ide, hogy a keresztet visellyed, és engemet kövess.

Storophila. uram a mi töllem lehet. azt el nem mulatom. de kérlek arra, mondgyad nékem. hogy addig az ideig miben kell foglalatoskodnom. és hogy mitsoda tselekedeteketel készithetem az elmémet akerszthez.

A kristus. mihent a városban érkezel. meny egyenesen a szent kereszt klastromában, és a Custost le hivatván kérjed arra, hogy adgya oda néked. azokat az elmélkedéseket a melyeket magának készitet., és az időt. annak olvasásában tölttsed.

Strophila. ezt meg fogadván. a Custos oda adá néki elmélkedésit. és nagy örömet ahához érkezvén. nagy buzgósággal olvasá azt minden nap. de oh! micsoda az emberi nyomoruság, mivel egy kevés idő múlva, azt el. kezdé mulatni. úgy anyira, hogy a rend szerént való áitatoságit., csak mint egy hidegen. és szokásból kezdé végben vinni. a kereszt viseléshez való kedve., minden nap aláb aláb szálla. és csak az egy féle dologrol való gondolkodást meg kezdé unni. úgy anyira, hogy egy néhány napok múlva. minden áitatos foglalatosságit félben hagyá. és el kezdé mulatni azokat az oktatásokat mellyeket akristustol hallot vala.

A KERESZTNEK KIRÁLYI UTTYA.

MASODIK KÖNYV

A kereszt hordozásnak leg jobb modgyárol.

Első Rész

Hogy a keresztet fel kel venni. és azt hordozni kell. minden halogatás nélkül.

Az idő, amelyben storophilának fel kellett venni akeresztnek terhét., és az üdveség uttyán járn. el érkezék, de oh' Istenem, mitsoda változó és álhatatlan az emberi elme. az ő fel tett szándékiban., a keresztnek nehéz és hoszu volta. anyira meg félemlété ötet. hogy tsak kevésben mulék el. hogy meg nem szegé akristusnak tett ígeretét. aki is a szokot helyt várja vala ötet. eképpen nem akarják az emberek sokáig amit akarnak. és sok vagyon olyan közöttök, akik nagy sebeséggel tesznek fel valamit magokban., de azt immel ámal viszik végben, *mivel az elme gyors, de atest gyenge..* és a menyiben az elme kívánnya a maga hasznára valo dolgokot, anyiban utállya. és kerüli azokat a test. eziránt nagy példát látunk az első apostolban, aki is az ő urához valo nagy buzgo szeretetében. bátorsággal mondá. *kész vagyok veled rabságra, és a halálra menni.* és ismét. utánna tészi. *ha mindnyájjan meg botránkoznak is benned. de én meg nem botránkozzom.* mark. 14. 29. mind azon által eza bátorság meg változék, mivel kevés idő mulva, egy közönséges szolgálónak a szavára. *esküvéssel kezdé tagadni..* mondván. *nem üsmérem azt az embert.* matth. 26. 74.

Igen kevésben mulék el. hogy storophila eszerént nem tselekedék. mivel amidön nagy kedveséggel beszélgete akristusnal., és a midön az örök életnek beszédit halgatá. akoron igen suhajtá akeresztet. és semmi nem tették nékie kedvesebnek, mint az ő szenttséges mesterével valo beszélgetés. és szenvedés, de mihelyt atöbb világi leányok közü adá magát, és a világi hejában valo tsalárd dolgokot kezdé tekinteni. mindent el felejte. és tsak kedvetlenül gondolkodék a keresztnek uttyáról. söt még ugy tették. mint ha meg bánta volna akristusnak tett ígeretét; mind azon által. tartván attol. hogy soha nyugodalomban nem lehetne. ha el mulatná fogadását, erre valo nézve. el indula, de sok sohajtásal, és köny hullatásal. igen nehezen hagyván el atöbb társait. azon kívül is igen irtozék az uttol. a mely nehéznek tették. nékie, keseregvén tehát mentében. szivesen fohászkoedék némelykor az Istenhez. ajánlván nékie magát. akinek is kegyelme el nem hagyá ötet.

El érkezvén mind azon által. a hagyot helyre., és ide, s' tová tekintvén akristust meg látá. aki is mondá nékie, légy bátorsággal storophila. igen jól tselekedted hogy babiloniát el hagyta. fogadásodot meg tartottad, akötelet mely avilághoz kötve tartot, el szakasztottad, és hogy olyan bátran állottál akeresztnek zászloja alá. jól tudom hogy mitsoda hálot, és kelepczét hántanak elődben., de az én kegyelmem kerültette el azokat veled. ihon vagyon az alkalmas idő. az üdveségnek napja. ugy mint, az az idő. a melyben akeresztet hordozni és engemet követni kell, mert aki abárányt követni akarja, szükséges annak a keresztet viselvén., utánnam jöni. és az én nyomdokimon járn.

Storophila. ezeken a beszédeken oly igen meg ijede. hogy reszketve hallá a keresztet tsak nevezni is; erre valo nézve. meg üsmervén amaga gyengeségit; valamint a hadakozáskor hogy bizonyos ideig, frigyot vett egymás. közöt a két rész., ugy storophila is látván hogy meg nem menekedhetik tellyeséggel. akeresztöl, egy kevés időt kére.

Storophila. kérlek uram arra. engedgyed meg nékem hogy még egy kevés ideig had élhessek. avilági gyönyörüséggel, és az én iffiuságommal, és ne kénszeríts. oly nehéz, és keserves utra adni magamot. én még igen iffiu vagyok. atermészetem is igen gyenge., idővel az erőm meg nő, és akoron inkább viselhetem a keresztnek terhét. nem akarom azt tellyeséggel el kerülni. kérlek ne bánnyad ha azt egy kevés ideig el halasztom.

A kristus mit kell hallanom storophila te tölled. honnét vagyon ez az idegenség. azt tsudálom hogy ilyen hamar akarod el hagyni. az üdveségnek uttyát. a melyet mutattam néked. *oh! balgatag. kitsoda babonázot meg tégedet. hogy ne engednél az igazságnak.* gal. 3. 1. miért hagyod oly veszedelmes halogatásal. abizonytalan időre üdveségednek munkáját. *el ne mulassad meg térni azurhoz, és azt naprol napra ne halogassad., mert az ő haragja. egy szers mind eljö. és el veszt a boszu állásnak napján.* eccle. 5. 8. hát inkább illiké avilágnak adni iffiuságodat, és az Istennek öregségedet. az élet gyönyörüségit a világnak, és az Istennek oly testet adni a ki meg fogyatkozot. és ötöt nem szolgálhattya., mitsoda ditséretet érdemlesz. hogy ha olyan testet akarsz adni az Isteni szolgálatra. a kit meg erőtlenitet a gyönyörködtetés., a ki az idő miat meg hidegedet. meg nyavalyásodot. és semmire nem alkalmas, viadalom nélkül, nem lehet koronát reménleni. nem szégyenledé magadnak meg tartani életednek leg szebb napjait, és ate uradnak Istenednek a semmire valo időt adni, mitsoda ostobaság akor kívánnod el kezdeni az életet. a midön meg kel halni.

Storophila. botsásd meg uram nékem kérésemet. mivel az én szándékom nem a, hogy öregségemre halaszam a kereszt hordozást. hanem hogy tsak egy néhány észtendőkig lehesen azt el halasztani.

A kristus kitsoda. ígérte meg néked azokat az esztendőket, nem tudodé azt, *hogy az embernek napjai rövidek, hogij az ő holnapinak és esztendőinek száma. kezem között vannak, és hogy meg határoztam életét. a melynél tovább nem mehet.* jób. 14. 5. *nem tudgya ember az ő végit. hanem mint a halak horogal fogatnak. és a madarak törel fogatnak, ugy fogatnak meg az emberek, agonosz időben, midön. a hirtelen reájok jö.* eccle. 9. 12. ha az ember tudná ideit halálának, ugy el oszthatná. az életét, egy részit. agyönyörüségeknek adná, más részit akerszt hordozásra, és a penitentzia tartásra hagyná., de az aki jutalmat ígért az égben, annak aki a keresztet hordozza, és botsánatot annak. aki penitentziát tart, aholnapi napot meg nem ígérte az olyan restnek aki tsak mindenkor halogat; azt nem tudod hogy hol vár tégedet ahalál. azért azt mindenüt várni kell.

Storophila. mind azon által uram., mint hogy iffiu vagyok. nem volnaé jobb meg várni. hogy mind érteb időben. és mind erősebb koromba lehesek.?

A kristus. minden idő az Isten előtt meg ért idő. de főképpen az első és akövetkezendő; *jó az embernek a terhet viselni, még iffiuságától fogvást.* lamen. 3 27. mivel nem elég az ur terhét hordozni. de azt még iffiuságban kell hordozni. nem jobbé szívbeli örömel fel kiáltani az Istenhez. mondván. uram Istenem. *te táplálsz engemet iffiuságomtól fogvást.* gen. 18. 15. mint sem nagy keserüséggel mondani dávidal., *ne emlékezől meg uram az én iffiuságomnak vétkeiről. se az én tudatlanságaimrol.,* ps. 24. 7. az olyan aki iffiusága után akarja hordozni az urnak terhét. nagyob bajal éri el atökélleteséget., mivel az ő vétkei háborgattyák az ő lelke üsméretit, sok ideig is kell néki viaskodni. elsőben. a még el hagyhassa rossz szokásit., de miért mented magadot ate iffiuságodal., te idősebb vagy amás kettőnél. azt is meg engedem hogy iffiu vagy, de ha engemet szeretnél. *nem tsak. szoval. és nyelvel. hanem tselekedetel és igazsággal.* 1 joan. 3. 18. nem távoznál anyira a keresztől, mongyad meg kérlek. hanem azé abuzgo kívánsága annak. a ki valakit szeret., hogy mentől inkább hasonlithasson ahoz akit szeret. mit kívánhatz hát leányom nagyobbbat, mint azt hogy engemet követhess., menyi iffiu szüzek adták magokot akemény életre. és keresték gyermekségektől fogvást. akerszettek, és a

nehéz testi sanyargatásokat, menyit sok számtalan mártír adta magát akinokra, a kik szinten úgy meg menthették volna magukat. iffiúságokkal. miért nem akarsz tehát követni. a mit azok oly nemesi módon követtek

Ezeket a példákat, és oktatásokat nagy szégyenel halgatá storophila, de üdvöseges szégyenel, mivel fel gerjesztvén szívét fel kiálta, kívánom uram hogy a te kegyelmed, mindenkor velem legyen., hogy had lehessenek ér⁵demes, tarsaságokban lenni azoknak a szüzeknek, *akik a testet meg feszítették, az ő indulatival. és kívánságival együtt*, gal. 5. 24.

A krisztus ez igen jó kívánság leányom. ide nem csak szó, hanem tselekedet kívántatik, és abban bizonyos lehet. hogy sokkal hasznosab néked a mostani idős korodban hordozni akersztet. mint sem azt idősebb korodra halasztani. a melynek elérése bizonytalan. igen könnyű azt viselned amihez, gyermekségedtől fogva szoktál, de vétekben meg rögzöt bűnöst, apenitentzia alá vetni, olyan mint ha egy öreg ebet, a példa beszéd szerént. alántzhoz akarná valaki szoktatni.

Storophila. ellene mondok uram tehát ahalogatásnak, és akersztnek uttyára indulok. segits kérlek malasztodal. és el ne távozáj töllem.

Masodik Rész

Hogy mindennek a maga keresztét kel viselni, és nem kell abban válogatni

Ha ki utánam akar jöni. tagadgya meg magát, és vegye fel az ő keresztét. és kövesen engemet. matth 16. 24.

A krisztus. látván jó szándékban való létit tanítványának. olyan helyre vivé ahol sok féle kereszt vala egy rakáson. storophila. meg akarsván mutatni az ő szent mesterének., hogy tellyeséggel kíványa ötöt követni, nagy serénységel., választá magának akersztek közül. a leg kissebbikét, gondolván magában, hogy ha kitsiny is. de csak kereszt, és hogy a kinek erős válla vagyon. a választhat nehéz keresztet magának. de mint hogy én gyenge vagyok. nekem kis kereszt kívántatik.

A krisztus. hogy hogy storophila. már is botlani kezdesz. hát el felejtettedé amit mondtam?

Storophila. hiszem uram én a keresztet hordozom.

A krisztus. a való, de nem olyan formán, amint én mondtam. mivel nem mondtam azt. hogy mindenik vegye fel akersztet. hanem hogy mindenik vegye fel a maga keresztét.

Storophila. melyik hát az én keresztem. nem azé a melyet én választottam a többi közöt.?

A krisztus leányom nem szabad kinek kinek olyan keresztet választani a mitsodás tettzik, hanem azt az Isten kezéből kell el venni, a mitsodást tettzik nékie küldeni.

Storophila. látom uram hogy meg tsalatkoztam bocsásd meg tudatlanságomat., azt gondoltam hogy anyomoruságok közöt, mindenkor a leg kissebbikét kell választani. és mint hogy tellyeséggel szükséges akersztet viselni. lehet leg aláb. a leg könnyebikét venni.

A krisztus ate tévelygésed igen nagy. mivel éppen nem jó a nyomoruságok közti számlálni a keresztet, a mint egy eretnekség avilágiak közöt., a kik akár minek jóságáról, csak az érzékenységek által tesznek ítéletet. de tenéked, az okosság. és a hit vilagosága által. kell vezetned magadot., a melyek bizonyára meg mutattyák néked. hogy a kereszt nem rossz, nem igazéa hogy a keresztet, és anyomoruságok, az Istentől származnak, aki is örökös jó. és kut

⁵ Ha ki utánam akar jöni. tagadgya meg magát, és vegye fel az ő keresztét. és kövessen engemet. matth 16. 24

feje minden jónak, hogy lehetne tehát azt mondani. hogy rossz származik ötölle. az Isten olyan hatalmas, aki jó tévő. és a ki minden hatalmát. csak arra fordította. hogy az egész világnak hasznára legyen. mi végre valok pedig a nyomorúságok? a mint már azt meg mondtam. azok jók. és üdvösegesek. hogy lehet tehát azt rossznak hinni, a mi. örökös jót szerez.

Nézük már most. és kövesük ahitnek világosságát hogy semmi homályosság ne maradjon. hiszedé storophila hogy én Isten fia vagyok, hiszedé hogy valóságosan az oltári szentségben vagyok,? azt tudom hogy hiszed., de mond meg nekem miért hiszed azt?

Storophila. azért uram. mert te aki örökös igazság vagy., azt nekünk ki nyilatkoztattad. és szentséges szájadal mondtad. ezeket. ez az én testem.

A krisztus miért nem hiszed tehát azt. hogy a kereszt és a nyomorúság jó. mivel ezeket is én mondtam. *boldogok a lelki szegények. boldogok azok akik sirnak., boldogok akik haborúságot szenvednek az igazságért.* matth. 5. 3.

Storophila. ezeket nagy tsendesen halgatá. nem tudván mit felelni ezekre. akinek akrisztus mondá. tudodé mit akarok ezekből ki hozni?

Storophila. én nem tudom uram. hanem kérlek taníts meg arra.

A krisztus. azt hogy, ha a kereszt jó. tehát., nem hogy azt el kellene vetni. de sőt még azt kívánni kellene. és a jók között, nem a kisebbiket. hanem a nagyobbikat kell választani.

Storophila. én ezt jól látom uram. de kitsoda az, aki azt tselekedgye.?

A krisztus leg először azt én tselekedtem. hogy az által példát adgyak néked. mert a midőn evilágra akarék jöni, az Istennek bölcsesége lévén, ugyan azon a bölcseségem. és hatalmom vala., mint a mely vagydon mostanában. és noha akaratomon állot volna, olyan időt választani. a mitsodást akartam., mind azon által a leg alkalmatlanabbat választottam. magamnak. noha az egész világ enyim. még is egy istállot választottam, az ég az én királyi székem. és a föld a lábaim alatt való szék. mind azon által, a jászolt. nagyobra betsüllém akirályi széknél, mit mondtak én felüllem. azt mondták, hogy meg tudom vetni aroszat, és ajót választani. a testi bujálkodás rossz tehát, mivel én azt meg vettem. és a szenvedés jó. mivel azt választottam.

Storophila: ez uram igen nagy példa.. de ki fogja ezt követni. és kitsoda az, aki meg vetvén az alkalmatos életet, a nyomorult életre adgya magát.

A krisztus. látom én azt storophila. hogy te azt nem tudod mennyin voltak. és vannak olyanok kik akeresztet szerették. nem olvastadé valaha mit írnak az én szolgámról ferentzről. szent bonav. az ő életében. Cap. 14. ez a jó remete. anyi sokféle nyavalyákban esék, hogy testének minden részeiben., nagy fájdalmakat szenvedé., ezek ahoszas nyavalyák anyira el szárazták., hogy csak a tsonnyai maradának. és a fájdalmakat nényeinek nevezi vala, egy szer a többi között. igen nagy szenvedésben lévén. a frater a ki mellette vala, igen meg száná, és mondá neki. atyám. kérjed az Istent, hogy egy kevesé enyhíttse meg nyavalyádot, mert úgy tettik, mint ha mód. nélkül súlyos volna az ő ostora te rajtad, ah' atyám fia, mondá eza szent ember sirva, hogy miképpen beszélsz., hanem üsmerném tiszta és együgyü szándékosodot, ez után irtozva tekintenék te reád, és meg sem engedném hogy mellettem lennél., mivel nem kell azt tenéked vizsgálnod. hogy miképpen bánik az Isten én velem, noha minden erejét el vették vala a nyavalyák., mind azon által. gyakorta a földre borulván. alázatoságal., szívesen ditsére az Istent mondván. hálágot adok oh! Istenem szenvedésimért, és kérlek nevellyed azokat, ha az ate akaratom. *és légyen az a vigasztalásom. hogy nyomorgatván engem afájdalomal. ne kedvezen. és ellene ne mondgyak a szent beszédinek.* jób. 6. 10. ate akaratomnak végben menetelénél. énnekem soha nagyobb vigasztalásom nem lehet. mit gondolsz erről storophila.,

ez a szent meg elégedéké egy kis keresztel.? azt pedig ne gondollyad. hogy ő egyedül lett volna ilyen., mivel xavérius ferentz. ez az indiai apostol., a midön belső képen való vigasztalásokat veszen vala. mindenkor ezt mondá. elég uram elég. ellenben pedig nyomoruságokban. és veszedelmekben. ezeket mondá, még többet uram többet. és ezt a keresztet úgy vedd el rollam, hogy még nehezebet adgy helyyette, storophila mit mondasz ezekre. ezek az emberek utálták a keresztet, valyon akissebikét választottaké mint magad?

Storophila. én ezekre uram egyebet nem mondhatok. hanem hogy azok szentek voltak., atekélletesség benne bövségl meg volt. én pedig bűnös, és iffiu, még attol távul vagyok.

A kristus de leányom miért nem vagy te is szent. és olyan tekélletes mint azok valának., valyon az ő testek értből volté. vagy a nyomoruságot és a fájdalmat nem értették, anyira mint magad, mind azon által mostanában, nem kívánom tetölled, se azt hogy anyit tselekedgyél mint azok tselekedtek, hanem tsak azt kívánom tetölled., hogy ne amagad akarattya szerént válaszad akeresztet és azt ne mondgyad. örömet szenvednék. ilyen. ilyen nyomoruságokat, de amely keresztet reám akarnak adni, az igen nehéz, és nem hordozhatom. az olyan aki tsak azt akarja szenvedni, és anyit a menyi néki tettzik. nem valóságos békeséges türo. az olyan. akiben ez ajó erkölcs vagyon, nem tekinti azt, hogy ha aláb valóé. felyeb valóé. egy szenté. vagy egy gonosz szenvedtetieé ötet. hanem mindentől egy aránt veszi aszenedést, és azt úgy veszi, mint ha az Isten keziből venné. el is hitetvén magával hogy a hasznos, mivel az Istenért szenvedni leg kiseb dolgot is. ő előtte az érdemes; ha magadnak ellene mondottál volna, amint arra tanítottalak, ha amagad értelmét, és akarattját meg tagadtad volna, azoknak tanátsokot többé nem követnéd, el felejtettedé tehát az én oktatásimot, nem hiszedé azt. hogy mindeneket az örökké való bölcsesség rendel., úgy hogy semmi nem történik amely jódra, és hasznodra ne lenne.

Storophila. látom uram. hogy a magam elméjit követvén. ostobául tselekedtem. és azt meg vallom. hogy a testnek okosságát követtem amidön ezt akis keresztet választottam, amely talám veszedelmes.

A kristus. igen jól beszélsz leányom. mivel jaj annak aki nem a magáét, hanem idegen keresztet visel. azt pedig el ítélheted, hogy a mely keresztet valaki választ magának. az idegen kereszt, holot az. avalóságos, és hasznos kereszt. amelyet az Isten öröktől fogva rendelt el valakinek, akár ki keze által legyen a. ez iránt szép példát hozok elő neked, gertruda szüz. meg halván. hogy egy személy igen panaszkodnék azon, hogy az Isten olyan keserüségeket botsátot reája, amelyek nem volnának hasznosok üdveségére, meg száná, és imádkozék érette. hogy az

Mennyünk ki azért ő hozája. a taboron kívül. az ő gyalázattját hordozván. hebr 13. 13.

Isten változtatná meg azokat a nyomoruságokat, én meg jelenék annak szüznek, és mondám néki, mond meg annak a személynek, akiért imádkozol, mint hogy szenvedés. és nyomoruság nélkül el nem lehet nyerni ameny országot, azért mondgya meg néked, hogy mitsoda szenvedést gondol magának hasznosnak lenni, a midön pedig abban esik. akoron békeséges türessel legyen. gertruda észre vévé erről a feleletről, hogy veszedelmes. és nagy kevélység volna maga magának választani keresztet. és abban válogatni. hogy melyik jobb az üdveségre, és melyik nem jobb. melyikét lehet el viselni, és melyikét nem, holot azt nagy alázatoságal, és engedelmeségl kell venni az Istentől, látodé tehát storophila. hogy mitsoda veszedelmes, ha magad választod magadnak a keresztet, és mint hogy már azt tudod., azért vigyáz, hogy többé, olyan vétekben ne esél.

Harmadik Rész

Hogy a keresztet, nem maga után kel vonni, hanem hordozni kel,
és nem kel gondolni. agyalázzattal, mely azal jár.

Mennyünk ki azért ő hozája, a táboron kívül. az ő gyalázattát hordozván. hebr. 13. 13.

Strophila látván. mind ezekből a szavaiból. a kristusnak. hogy meg nem menekedhetnék attól a keresztől, a melyet nékie rendeltek. el hitetvén ezt magával., reá állta, hogy fel venné azt a keresztet, melyet az ő szent mestere mutatá nékie, de mint hogy a természet kerüli mind azt. a mi nékie nehéz, azért strophila is kezdte gondolkodni azon, hogy miképpen találhatna modot abban, hogy a kereszt mentől könnyeb lehetne nékie, erre való nézve. egy kötelet kötve reája, nem hordozni. hanem maga után kezdé vonni a keresztet, de azt látván, hogy mindenek meg tsufolnák érette. azért az orczáját bé fedé. szégyenelvén. akersztért való gyalázatot. akristus azt látván,. egy kevés ideig látatlanná tevé. de azután, eképpen fedde meg arol.

A kristus. mit tselekszel strophila. hát eszerént gondolodé hordozni a keresztet; úgy tettik mint ha gyalázzatnak tartanád ahoz nyulni, emlékezél meg arol. hogy én nem azt mondtam, ha valaki utánam akar jöni. hogy maga után vonja akersztet. hanem hogy azt fel vegye, hordozza, és kövesen engemet. mit akartam ez által egyebet mondani. hanem azt, hogy a keresztet fel kel a földről emelni, mint drága állapotot. és azt hordozni kell.

Strophila ígen nagy bajban vala. nem tudván, miképpen menteni magát. még is reszketve kezdé mondani. és magát mentegetni, hogy a keresztől el irtodzot mihent meg. látta., és úgy meg ijedet attól., hogy nem leheté nékie aztot a földről fel venni.

A kristus. hitesd el magadal., hogy ez a nagy félelem nem a keresztnek nehézségitől jö, hanem az elmétől. mivel nem leg nagyob nyomoruság a nyomoruságot szenvedni. de az a valóságos nyomoruság., ha azt nem tudgyák. vagy nem akarják szenvedni. igazán való böltseség tehát a szenvedéshez készülni, a nyomoruság is könnyeb, hogy ha arra reá szánnyák magokat. az érdem pedig annál nagyob.

Strophila. de uram kérlek ki tselekedhetné azt?

A kristus. kitsoda,? az, aki a maga erejében nem bizván, az Istenben veti minden reménségit. azt meg engedem neked. hogy az emberi gyarłoság kerüli a szenvedést, a keresztet hordozni, azt szeretni, atestet sanyargatni, de a tiszteletet kerülni. magadot meg vetni, avilági jókot el hagyni. mind ezek olyan dolgok. a melyektől irtozik a magadhoz való szeretet; és ha tsak a magad erejét tekinted, egyikét sem viheted végben ezek közül magadtól; de ha az Istenben veted reménségedet, onnét felyül mind erőtt, mind tehetséget fogsz venni.

Strophila. avaloságos., hogy az Isten irgalmas és kegyelmes lévén. el hitethetem magamal, hogy én nekem arra mind kegyelmet adna. mind segittséget nyujtana., de hogy igazán meg vallyam, oly igen irtozom akersztől. hogy azokat nem is kérhetem.

A kristus. A midön mojses látá. hogy a páltzája kigyová változék. attól meg ijede. és szaladni kezdé, de az Isten parancsolá néki. hogy venné fel akigyot. és azonal. a kigyó páltzává változék, az után azon páltza. amojses kezében olyan eszközé lön, a melyel az Isten által vivé averes tengeren az ő népit. és meg szabaditá. a nyomoruságból., így a kereszt, és aszervedés. olyan páltza, a melyet ha a földre. vetz. kigyonak tettik lenni. attól meg ijedcz. és el is szaladcz. de ha azt, az igazságnak. kezével. fel veszed, és a nyomoruságnak vegit meg tekinted. akoron meg látod., hogy akerszt. aza páltza, a mely meg szabaditván tegedet avéteknek rabságából. a menyei jérusálemben fog vezetni. emeld fel hát szemeidet az ég felé. a hová emeli az embereket akerszt., és tekindsz meg az örökké való boldogságot, a melyet

ígértek akeresztért való érdemnek. szükséges azért, hogy az emberek, mindnyájan által mennyenek anyomoruságnak szélvész tengerén, és fel emelyék sziveket, és szemeket az ég felé. valamint az én apostolom mondgya. nem azokra nézünk, a melyek láttatnak. hanem a melyek nem látatnak, mert a melyek látatnak, idő szerént valok, de a melyek nem látatnak, örökké valok. 2. Cor. 4. 18. miért félsz tehát a keresztől, hogy ha csak egy tagodnak kellene részesülni boldogságban. a fel támadás után, ugy talám elég volna egy kézel nyulni akereszthez, de mivel hogy én az egész embert váltottam meg, és az egész testében akarom meg jutalmaztatni, oly boldogsággal. a melyet ki nem lehet mondani, miért ne hordozná tehát az egész teste akeresztet., tudodé azt storophila. hogy én az egész emberségemet. az embernek üdvéségire fordítottam, hogy szenvedhessem hát én azt. hogy olyan idegenül szolgáljon engemet, mint ha elég volna, imel ámal maga után vonni a keresztet. minden kétség nélkül. az emberekért való sok szenvedésem., és szeretetem, más féle hálá adást érdemlene.

Mind ezekre a kegyeséget való feddésekre. storophila semmit nem felele, akristus azt látván. meg akará véle üsmértetni még más vétkétt is. a mely nem vala aláb való az elsönél, mondá azért nékie, storophila miért fedezted bé az ortzádót. azérté hogy nagy gyalázatnak tartod a kereszt hordozást.?

Storophila azt meg vallom igazán, hogy igen szégyenlettem, mivel *az én szomszédim gyaláznak engemet. és azok a kik körülöttem vannak. tsufolnak.* ps. 78. 4. *nem szükség hogy többet mondgyak, mivel te tudod mitsoda gyalázattal. illetnek engemet. és hogy mitsoda szégyenbe hoztanak.* ps. 68. 23.

A kristus. bátor légy, és vessed reám szemeidet., meg tekintvén azt. hogy én az öröm. és tsendes élet helyébe, keresztet szenvedtem. agyalázatot meg vetvén. hebr. 12. 2. nem de nem éretted szenvedtemé azokat agyalázatokot. igen is éretted, aki csak féreg, és nyomoruság vagy, azt tudod hogy amidön ajérusálem kapuján ki vivének engemet. a kereszt, a vállamon lévén. mindenek tsufolnak vala, és bestelenséget szollanak vala felöllem, söt még fogakot is tsikorgatták ellenem. miért kellene tehát néked félni attol atsufuságtól melyet avilágiak tehetnek rajtad. az én keresztémért, mint ha nagy bestelenség volna. azén keresztet, nem tudodé azt. hogy az én tanítványim azt ditsöségnek tartották, ugyan azért is mondgya az én apostolom pál. *mennyünk ki azért ő hozája atáboron kívül. az ő keresztét hordozván.* hebr. 13. 13.

Storophila. örömet fogom szenvedni ezután. oh! édes üdvezitöm. a keresztet. és a gyalázatokot. te éretted, de csak éppen egy dolog nehéz nekem. ahogy. avilágban olyan nyilván való vétkesnek fognak engemet tartani, a ki vétkeimért, meg érdemlettem akeresztet viselni. kérlek azért, *ítél meg engemet. és oltalmaz meg olyan néptől. aki nem szent. ne adgy kezekben azoknak, kik engemet gyaláznak.* ps. 42. 1.

A kristus. hogy ha azt a kegyelmet meg nem engedném is néked, semmi panaszod nem lehetne. mivel én soha semmi vétket nem tselekedtem., még is, *abünös testnek hasonlatosságában öltöztem abünért.* rom. 8. 3. nem számlaltaké engemet a gonoszok között. nem vittéké engemet ahalálra, akét lator között. az Isten *engemet terhelt meg ati gonoszságtokal.* és akkor *ugy tekintettek engemet. valamint egy bél poklost, valamint olyat, akit az Isten el hagyot.* isa. 63. 6. te pediglen ugy félsz a vétkesek közti számláltatni. mint ha igaz. és ártatlan volnál. nem tudé azt, hogy meg botránkoztattad azokat, akik tégedet szerettek, ate szived kívánságit mindenben követted, ugy hogy abünt ugy ittad, valamint avizet, és mostanában egy kis szegyenért ugy panaszolkodol., mint ha ártatlan volnál. noha nem régen mondám azt néked, hogy engemet, *a ditsőség és gyalázat, szidalom, és ditséret között, kel követned.* 2. Cor. 6: 8. ha én reám veted szemeidet meg láthatod, hogy a méltóság, az alázatosságban találhatik, a hatalom agyengeségben. és az élet. ahalálban. ha az életre akarsz

érni, kövessed azt, a mi arra vezet, vesd meg a szégyent, mivel a homlokodra azért vetz keresztet, hogy meg mutassad azt, hogy nem szegyenled követni tanításomat.

Storophila. el nem hitetvén még is mind ezeket magával. mondá. azt meg vallom uram. hogy sok féle vétkeim vannak. mind azon által. kegyelmedből az olyanoktól ment vagyok, a melyek másokat meg botránkoztatathatnák. és a melyeket. szememre vethetnék mások.

A kristus. miért vigyász mindenkor arra, hogy mit fognak az emberek mondani, az én apostolom azt mondgya, hogy *a mi dítsekedésünk nem más. hanem a mi lelkiünk üsméretinek bizonyysága.* 2 Cor. 1. 12. ez így lévén. akinek a lelke üsmérete. nyugodalomban vagyon. nem kell arra hajtani hogy mit mondanak mások felölle.

Storophila. noha a szívem semmit a szememre nem vethet, és semmi oly nagy vétkekben nem érzem magamot, mind azon által uram. az igen nehéz hogy mások nagy vétkesnek tarttsanak.

A kristus mindenkor csak egy éneket mondasz, nem mondom én azt hogy a nehéz ne legyen. de a héjával. nem el szenvedhetetlen dolog. ám bár egy féle keresztet hordozanak a jók, és a gonoszok. de az érdem nem egy aránsu. mert noha, egy keresztet viselleyenek is: de abból nem következik hogy egy mástól. meg ne különböztessenek. szintén úgy, valamint hogy, egy keméntzében az arany szépen fénylik, és a szalma, fekete füsté válik. és így ugyan azon egy nyomoruság meg próbállya és tisztítja a jokat, és a gonoszokat. el kárhoztattya, mivel abban a gonoszok. az Isten nevét káromolják. és a jók áldják. és dicsérik.

Storophila, én ezekre egyebet uram nem tudok felelni, hanem hogy a keresztet hordozam., és hogy mindenektől meg tsufoltassam. ekét féle rosz.

A kristus abban semmi rosz nintsen., a kereszt alatt szükség képen el kel szenvedni a gyalázatot. *mert mind azok akik Istenesen akarnak élni a keresztben. üldözéseket fognak szenvedni* 2 tim. 3. 12. epedig közönséges a világban. *hogy az olyan. aki egyenes uton jár, és az Istent féli. meg vettetik attól, a ki gonosz uton jár,* prov 14. 2. de te ne hajts a világ ítéletire, hanem csak köves engemet. egyébre ne vigyáz. *ha a világban való volnál, a világ a mi övé. szeretné azt,* de mint hogy. *el választottalak a világ közül, hogy engemet kövess, és keresztet hordozad. azért gyűlöl tégedet a világ.* joan. 15. 19. de azt tud meg. hogy még te előtted gyűlölt engemet. a világ. ugyan azért is választották a keresztben való halált nekem a sidok. hogy ne csak fájdalmas. hanem még gyalázatos halál is lenne. azt keresték. hogy mindenek előtt. utálatos, és gyalázatos lennék. azért, hogy ha senki el nem akarna is hagyni halálomért, leg alább hogy el hagyjanak gyalázatos szenvedésimért. de ugyan ezen okból is jöttek leg inkább hozzám azok akik szerettenek. mivel oly gyalázatos halált kívántam ö érettek szenvedni, ugyan is leheté nagyobb vigasztalások azoknak kik a keresztet viselik. mint a, hogy abban én hozzám hasonlítanak.

Storophila, ez uram igen nagy tekéleteség. gondolom hogy nem is közönséges az emberek között. én pedig len érezvén gyengeségemet, nem merek olyan nagyra vágyani.

A kristus. avalo hogy igyekezni kel arra mind azoknak. kik a tekéleteségre vágnak. a melyre is hittam az embereket. *legyetek azért tekéletesek. mint a ti menyéi atyátok tekéletes,* matth. 5. 48. ezért is mondgya egy nagy doktor. hogy az olyan aki keresi az Istent., valahány napot. valamely szenvedés nélkül töltött el. mind anyi kárt vallon. mert valamint hogy, a mely fát. a szél leg jobban ér, annál mélyeb gyüke-⁶ret vett, úgy az olyanok. kik magokat tellyeséggel az Isten rendelése alá vetik. magokat keményen tarttyák. és semmi őket meg nem mozdithattya.

⁶ Vigyázatok arra. hogy a jó tselekedeteket. ne tselekedgyétek az emberek előtt, hogy láttassatok azoktól. matth. 6. 1.

Storophila. örömmel kívánnám, hogy ha a keresztnek uttyan nagyot haladtam volna. de azt is akarnám. ha nagy bátorságom volna.

A kristus. légy jó bizodalomal., leg első lépése annak a ki a jóra igyekezik., ahogy, a jó erkölcsöt kívánja. és mennél inkább nevededik ez a kívánság, annál inkább közelít a jó erkölcsöz. ha erről bővebben akarsz oktattatni. halgassad mit mond Climacus. a szenvedésnek kezdete a. hogy nagy keserűséggel veszik agyalázatokat. az utnak. közepin., hogy azt szomorúság nélkül szenvedik. avégin pedig azt háláadásal veszik. láttam, mondgya olyan három szerzetest. akiket nagy bestelenséggel illettek. az egyike azok közül azt érezvén. azon fel háborodot, mind azon által. neheztelést el titkolta, a második azt örömmel szenvedte. a harmadikának. tsak épen az eset nehezen. hogy a fele barátja az által magának kárt tett.

Negyedik Rész.

Hogy a kereszt viselésben el kel kerülni a hejában valóságot.

Vigyázzatok arra. hogy a jó tselekedeteket. ne tselekedgyétek az emberek előtt, hogy láttassatok azoktól. matth. 6. 1

Storophila örömmel kezdé halgatni az ő szent mesterének oktatásit. és azokat követni is akará., de azon dolog történék véle, a mint szokták mondani. hogy a ki egy rosztat akar el kerülni, másban esik. azt meg tanulta vala, hogy nem kellene a keresztet maga után vonni. hogy a keresztnek gyalázattól sem kellene félni, mivel az. aditsőségnek magja. azért már nem is gondolkodik vala egyebről., hanem arról a ditséretéről. és ditsőségről, a melyet fog érdemleni. azért hogy mindenek előtt viseli akeresztet. valamint a kristus. erre valo nézve, fel vevé a keresztet; de azt keresztül tevé maga eleiben. olyan formán. hogy a kereszt el fogá az egész utat. és mindenek tekintik vala ötöt, azt is gondolá. hogy már ő sokat haladot volna. ajó erkölcsnek uttyán. mivel a keresztet ha úgy nem is amint kellett. de tsak hordozta, de oh' mely igen el tévelyednek az emberek. a midön a magok akarattyokot követik, az olyan aki annak előtte egy kevés idővel nagyon tartot az emberek előtt valo gyalázattól, más féle veszedelemben esik, és tsak nem el veszti magát. amaga mutogatása miat.

A kristus, ezt meg látván, meg üsmérteté véle. ujontába valo tévelygését. mondván, mit tselekeszel leányom, a vétket. vétekel akarodé helyre hozni. a keresztet hordozni kell. de nem kel magadot fel emeled, tekindsd meg hogy mitsoda alkalmatlan. olyan formán hordoznod a keresztet. mindenben meg ütközöl, és ugyan maga a kereszt nem engedi néked bé menni a meny országnak szoros kapuján. olvastadé azt. hogy ársenius remete aházában lévén. szozatot halla. a mely mondá néki. gyere had mutassam meg néked, az emberek tselekedetit., ki menvén. két lovast láta. a ki mindenik maga előtt, keresztül. egy hoszu gerendát viszen vala, és olyan forman. akarának egy templomban bé menni. de azt végben nem viheték. mivel a gerendától nem leheté. azért ketelenek valának kívül maradni. ársenius ennek magyarázattyát akarván meg tudni. a szozat azt felelé nékie. hogy az, az olyanokat jelentené, a kik kevélységből viselik az igazságnak terhét. és a kik meg nem alázták magokat. hogy magokat meg jobbittsák, és alázatosan járjanak a kristus uttyán. azért is kívül maradnak. a meny országnak kapuján. latodé storophila, hogy mitsoda veszedelemre veted magadot. ha úgy hordozod a keresztet. a hejában valo ditséretért, azt tud meg. hogy az olyan formán valo kereszt hordozás. olyan ostoba kevélység. a mely semmi jutalmat nem érdemel.

Storophila. én uram azt tsak azért tselekedtem hogy el kerülhessem azt a vétket. a melyről meg intettél volt. engemet, nem gondoltam hogy rossz legyen jót tselekedni. és azért egy kis ditséretet vární. én azt olvastam hogy a ditséret bátorságot ad, még aleg félékenyeknek is. ugyan ezel is akartam magamot meg bátorítani. akereszt hordozásra. gondolván azt, hogy

szabad azal akis segítségel meg könyebíteni azokat a sok nehézségeket, a melyek el idegenittik. azokat kik akarnák a keresztet hordozni.

A kristus. meg tsalod magadot leányom. mivel ha a ditsőséget szereted. az olyat szeresed amely örökös. avilágít pedig meg vessed. mert az olyan mint a füst, igen rosز kereskedő vagy, hogy ha szenvedésidet az emberi ditséreten akarod el adni. és a menyeit el veszteni. mely tsudálatos az emberi meg romlot elme. aki nagyobra betsüli az emberi ditsőséget., az Isten ditsőségénél. mitsoda bolondság. alelki dolgokban olyan hejában valo ditséretet, keresni., a melyet a szél el viszen., sok munka után semmit sem nyerni, egy jó szolgálta az ő munkájában, mindenkor az urát tekinti. és az olyan tanítvány. a ki elő akar menni. mindenkor az ő mestere mellet marad. te pedig ellenkezőt tselekeszel., mivel jó tselekedetidben nem vigyász az uradra és Istenedre., akitől kell várni tsak egyedül ajutalmat. és aditsőséget. te pediglen olyanokra tekintesz., akik olyan nyomorultak mint magad és akik néked semmi jutalmat nem adhatnak, azt kellene tudnod hogy az Isten igazságos lévén. reá emlékezik ajóra. melyet ő érette tselekeszel, az emberek pedig változok, és igazságtalanok lévén, tsak a jelen valot tekintik. és hamar el felejtik a mit érettek tselekeszel. ate jó tselekedetidet. az égben írják. és te azt akarod hogy e földön tekinttsék azokat. a menyei dolgokért viaskodol. és evilágon keresed el venni a koronát.

Storophila. soha sem gondoltam volna azt uram. hogy rosز volna valami kis ditséretet keresni olyan dologban a mely magában nem rosز.?

A kristus látom én azt. hogy az áitatoságnak iskolájában még te igen keveset tanultál., hallottadé azt valaha. hogy én mit mondtam ez iránt, *vigyázatok arra hogy a jó tselekedeteket ne tselekedgyétek az emberek előtt. hogy láttassatok azoktól, ha külömben tselekesztek, ati menyei atyátoknál. jutalmatok nem lészén.* matth. 6. 1. ugyan ezen az okból mondtam hogy nem kel úgy tselekedni mint a kép mutatok, kik az emberek előtt. valo ditsekedésből. adnak alamisnát, és akik azért imádkoznak a sinagogákban. és az utzákon, hogy az emberektől ditséretet nyerjenek. mivel én azt akarom. hogy az áitatoságnak tselekedetit titkon kell végben vinni. úgy hogy az én atyám. aki azt titkon láttya, nyilván meg jutalmaztassa,

Storophila. noha sokszor hallottam immár ezeket a szent oktatásokat. mind azon által ezekről nem emlékeztem. és ezekről úgy nem gondolkodtam a mint kellett volna.

A kristus hát tsak enyi hasznát veszedé az én beszédimnek, amelyek hasznosok., de hogy kövessem beszédimet. azt mondom néked, nem hejában mondotta Chrisostomus., hogy a hejában valo ditsőség, a kinnak, és a szenvedésnek az annya. nintsen is külömben, mivel Dávid azt mondgya. hogy *az Isten meg törte tsontyait azoknak., kik az embereknek. akarnak tettzeni. meg is gyaláztattak, mert az Isten. meg vetette őket.* ps. 52. 7. jaj azoknak, kik az én keresztemet viselik. és engemet nem követnek. mert nem követik az én alázatoságomat, az illyenek két féle kint szenvednek, először nagy fáradságot. a melyel keresik aditséretet, másodsor az örökké valo kint. a melyben vezetli őket az ő kevélységek.

Storophila. kérlek kedves meg valtom tanisd meg szolgálodot., hogy miképpen lehessen azt el kerülni..

A kristus. halgassad ezeket. *a testnek szövétneke a szem, ha ate szemed tiszta. az egész tested is világos lészén.* luk. 11.34. a lélekszeme, a sziv indulattya, ha atiszta, az egész tselekedeted szép, világos., és egyenes lészén. nem elég azt meg vizsgálni, ha ate tselekedeted jóé. hanem azt kel meg vizsgálni. ha a tselekedetednek vége jóé. mivel az Isten. nem tekinti anyira a tselekedetet., mint annak végit. erre a végre is mondgya az én apostolom. *akár észtek, akár isztk, akár mit tselekesztek. mindeneket az Isten ditsőségire mivellyétek.* 1 Cor. 10. 31. ezeket

a szokot kell ate elmédben, és szivedben. bé nyomtatni, ugy hogy egyenes legyen szándékod, és tsak egyedül az Istenhez igyekezed. és így minden jó tselekedetedet az Istenhez kell fordítani. az egyenes szándék által. mivel akár mely jónak lássék lenni atselekedet., de a meghal, hogy ha tsak ajó szándék. azt nem élteni, ne tselekedgyél tehát semmit is hejában valóságbol. és azért. hogy az emberektől meg ditsértessél. hanem a midön, valamely jó igyekezetet tettél fel. az Isten ditsőségire., azt egyaránt. mind végig kövessed.

Strophila. de uram miképpen kerüllyem azt el. hogy az emberek ditséreteket ne keresem.?

A kristus. el kel azt magadal erősen hitetni. hogy az Isten mindenüt jelen vagyon, mivel kitsoda az, a ki az ura előtt. lévén, inkább kívánna még is tettzeni valamelyiknek atársai közül, mint sem az urának akitől mindent vár, ne gondoly tehát az emberek ditséretivel, hanem várjad az igazságos bironak sententiáját. és tsak egyedül. annak akarattyát keressed.

Strophila. uram mit kellesék még többet tselekednem?

A kristus egyebet nem. hanem visellyed akersztet. alázatos elmével. Héraclius CSászár. igen drága öltözetben lévén. arra a hegyre akará vinni nagy pompával a keresztet. a melyre én vittem. vala. de egy láthatatlan kéz. meg tartoztatá ötet. ugy anyira hogy mentől inkább erőlködnék fel vinni, annál inkább érzé hogy viszá taszitanák. ezen a tsudálatos dolgon meg ijede mind maga, mind a jelen valo nép, azonban. Zakariás, ajérüsalemi püspök. meléje menván mondá néki. uram visgáld meg, hogy ha. eza nagy pompa meg egyeziké akristus szegénységivel. és alázatoságával. akoron a CSászár magában térvén. és le vetvén drága ruháját. közönséges köntosben öltözék. és minden akadály nélkül. fel vivé akersztet a kálvária hegyére, ahonnét annak elötte egy nehány esztendővel el vitték vala a persák. eszerént akarom tehát hogy visellyed a keresztet. szeméretességben. és

Az olyan. a ki igen sietve megyen. meg esik. prov. 19. 2. alázatosságban járván. és hogy a menyiben lehet. el kerüllyed az emberi ditséretet.

Ötödik Rész

Hogy a ki a keresztet hordoza. annak akristus után, és nem elötte kel járni.

Az olyan a ki igen sietve megyen meg esik. prov. 19. 2.

Valamint hogy az olyan. aki egyszer az egyenes utrol el tér, mentől többet megyen., annál inkább el tévelyedik., ugy az olyan. aki nem igazán keresi az Istent hanem tsak gyenge akarattal. akarván is. nem is. nem fog soha az egyenes uton járni, hanem egyik tévelygésből. amásikában esik. strophila. ezt meg próbálá, mivel el akarván az egyik vétket kerülni, amásikában esik. akristus oktatási. oly igen meg haták az ő szivét. hogy magában fel tevé. nemesi modra követni az keresztnek uttyát, akár mely kemény legyen a, azért nagy bátorságal egy keresztet ragadván. a vállára veté. és nem hogy az ő szent mesterének parantsolattyától várt volna, hanem aztot meg akará előzni., ez az ártatlan galamb. nem tudván tehát azt jól. hogy mire adná magát., nem is tarta semmitől. hanem amaga elméjire tamaskodván. el indula., kalauzul vévén magának., a maga hittségét.

De akristus meg tartoztatván ötet. mondá. nékie. meg tsalod magadot strophila, mód nélkül el hagyod magadot. a helytelen valo buzgoságnak. ugy tettik mint ha már is. el felejtetted volna. az én oktatásimot.

Strophila. mellyek uram azok az oktatások.?

A kristus. hát már is el felejtetted, nem mondtamé azt meg, még eleinten. hogy ha ki utánam akar jöni. vegye fel az ő keresztét. és kövessen engemet., ezeket gyakorta meg mondtam néked, te pedig ezekre semmit sem vigyáztál.

Storophila. észre nem vevén vétkit. mind azon által akarván magát menteni monda, uram én azt gyakorta hallottam. hogy a lágy melegek. és tunyák. néked nem tettzenek. hanem azokat szereted akik buzgoságal szolgálnak., és arra emlékezem hogy ate apostolod. arra int minket hogy ne csak lépve járjunk. hanem fussunk *ugy fussatok, hogy a jutalmat el vehessétek.* 1. Cor. 9. 24. miben vétettem tehát én, hogy ha a futáshoz készülök, és szaporan akarok járni a keresztnek uttyán.

A kristus. abban vétettél leányom. nem jársz utánam, és nem követz engemet, nem engemet vész kalauzodnak. gondolodé azt, hogy nem volt annak oka. miért nem hordozta, előttem akersztet. a Cyreneai simon. hanem utánam, azért ha elő akarsz menni a lelki dolgokban végy engemet kalauzul, mivel az evangéliumban azt mondtam. hogy nem előttem. hanem utánam kel járni.

Storophila. botsás meg uram nékem. mivel azt nem gondoltam hogy nem jó előre menni, mert ha jó dolog akersztet hordozni, mi szükség vagyon akalauzra.?

A kristus. nem elég azt tselekedni amijó, hanem azt jól kell tselekedni. igen nagy kevélység azt gondolni hogy nintsen szükséged amás tanátsára, azt hagyom tehát néked hogy magadot ne tanítsad, és ne adgyad magadot olyan uttra kalauz nélkül, a melyen. soha sem jártál. mivel ha más képpen tselekeszel. veszedelemre tészed magadot., és el is faradtz. ha erősen mégy, vagy el aluszol az uton. ha lassan jársz.

Storophila ki gondolhatná uram. azt. hogy oly nagy veszedelemre tegyem magamot, ha a magam elméjire hagyom magamot. és ha buzgoságal akarok másokot meg haladni.?

A kristus örömet meg engedem néked ezt a vétket, mivel még keveset próbáltál, de hogy meg üsmértessem veled, mitsoda veszedelmes alelki dolgokban. a magad elméjire támaszkodnod, és azt kívánnod hogy engemet meg előzz, vagy azokat kik hely tartoim., azt elég meg tudnod hogy mi történék péterel, az én első apostolomal, aki is egy szer előttem akarván menni, és halván engemet szenvedésemről beszélleni. mondá. *oh uram. Isten ne adgya hogy a néked ugy legyen., de mit felelék erre. távozá el tőlem sátán. botránkozásomra vagy nékem. mivel nem vagy bölcs. az Isteni dolgokban* matth. 16.22. ez a szó. távozá el tőlem. azt teszi, kövess engemet., előttem akarszé járni., tanátsot akarsz nékem adni. holot tenéked kel azt töllem venni, azért is nevezém sátánnak. mivel ő akará meg mutatni az utat az ő mesterének, és urának. erre a végre is mondá egy szent ember., hogy ha látod hogy egy iffiu a maga akarattyá után az ég felé fel mégyen., fogd meg néki a lábát. és vesd le., mivel nem hasznos nékie olyan formán fel menni. st bern. látodé tehát mitsoda veszedelmes mod nélkül sietni.

Az urat követni nagy ditsőség. Eccli 23. 38.

storophila. de uram. mitsoda rosz vagyon abban, ha valaki a maga akarattyá. után. akarna fel menni az égben?

A kristus. abban az a nagy rosz vagyon. hogy a maga akarat, a kevélységnek alába. a melyel senki még fel nem mehetet az égben, még is azt mondom néked, hogy az, aki maga magát vezeti, és világóság nélkül jár. veszedelemben forog., mivel sokan szenvedtenek, sok fáradságokat. és munkákat. mint ha az, az Istenért lett volna. noha csak a magok akarattyákat követték: magok felöl sokat álitván. a minden fáradságokat haszontalanná tette., kövess hát engemet ha okos vagy, kövessed mojsést is az én szolgámat., a ki is meg tudván. hogy a meg ígéert földre kellene néki a népet vinni. mondá bizodalomal., *hogy ha elöttiünk nem akarsz*

járni, inkább kine vigy minket ebből a helyből, mivel miképen tudhatom én azt meg. és ate néped, hogy kegyelmet találtunk előtted, hogy ha velünk nem jársz., exod 33. 35. azért csak egy lépést se tégy. nálam nélkül. hogy ha futni akarsz., azt is meg engedem, de úgy hogy ne előttem kívány futni. ha engemet el akarsz érni. kövess engemet, de ne magadtól., hanem az én kegyelmemnek segítségével

Hatodik Rész

Hogy a keresztet jól lehessen hordozni. akristus példáját kell követni.

Az urat követni nagy ditsőség. eccl. 23. 38.

Storophila végtire magában térvén. és anyi sok helyyes okokal meg gyözetetvén. úgy kezdé hordozni a keresztet amint kellett. és szívének örömeivel. mondá a kristusnak, járjon az én uram az ő szolgálója előtt, és lassanként követni fogom nyomdokát.

A kristus eszerént kell tselekedned leányom. és most keszdesz okosá lenni. mivel ate üdveségedért szállottam le az égből, a miket te néked kellett volna szenvedned, azokat én szenvedtem. nem szükségből, hanem nagy buzgo szeretetemből. az által meg akartam néked mutatni. hogy békeséges türonek kell lenned. és hogy tsendeségel vegyed, ez életben való nyomoruságokat, mert én születésemtől fogvást, az utolsó szem pillantásomig. mindenkor nyomoruságban és szenvedésben voltam, nagy szegénységben éltem. sok féle panaszokat hallottam ellenem., tsendeségel szenvedtem abestelenségeket, jó tételimet. hála adatlanságal. fizették, tsuda tételimet káromlották. szent tanításomat hamiságal vádolták. és azt tsufságal illették.

Storophila. uram mint hogy oly békeséges türo voltál egész életedben. és hogy az által nagy engedelmeségedet mutattad az atyádnak, az igazságos hogy én nyomorult bünös, szenvedgyek én is azért. hogy szent akaratomnak engedelmeskedgyem. és hogy visellyem üdveségemért. ehaladno életnek súlyos terhét, mind addig az ideig, amég néked tettik. mert noha bár nehéz légyen is az élet, de ate kegyelmednek ereje által. érdemet okoz, és anyi sok szenteknek példájok után. aleg gyengébbnek. is. kel ez életet betsülni, ugyan is nagyobb vigasztalásunk vagyion nekünk abban., mint sem azoknak. kik az ó törvény alatt voltak., a midön a mennyeknek kapuja bévala zárva, és az út. mely arra vezet. üsméretlen vala, kevesen lévén olyanok. kik azt keresték volna, az első időbeli szentek., és igazak előtt. bévala téve. a menyei kapu, mind addig. valamég azt meg nem nyitá a te vérednek. és keresztednek érdeme. miképpen lehessen nekem meg hálálnom azt a kegyelmet melyet velem tettél. és a te hiv szolgálidal, hogy ate országodra oly egyenes, és bizonyos utat mutattál, nekünk. mivel szent életed, és békeséges türésed. az az út, a melyen kel hozád mennünk, hogy ha elsőben magad meg nem mutattad volna nekünk azt az utat. és ha magad elsőben nem jártál volna azon, az uton. kitsoda lett volna az, aki azon járt volna, oh menyin maradnának hátra, hogy ha a te nagy példád nem bátoritaná.

A kristus a nincsen kiilömben, ugyan azért is, *adtam néktek példát. hogy a mint én tselekedtem. veletek, tiis azon képen tselekedgyetek.* joan. 13. 15. azért ha a keresztet jól akarod hordozni., vizsgál meg hogy miképpen hordoztam én azt. erre való nézve mondgya az én apostolom, *nagy álhatatosságal fussunk. a mi előnkben adatot tzélunkhoz. tekintvén ahitnek fejdelmére, és el végezöjére. a jesusra.* hebr. 12. 2.

Storophila. oh. édes jesusom., te vagy abékeséges türésnek., és az érdemnek tüköre. mindenkor tégedet foglak tekinteni, és a szívemben hordozni: úgy hogy mindenkor tégedet, és ate szenvedésidet látván, az én szenvedésim könnyebbek lehessenek nekem.

A kristus. eszerént tselekedgyel. storophila. mivel. *igen nagy ditsőség az urat követni. mert ő ad vég nélkül való napokat.* eccl. 23.38. ez a szó kövessed az urat. arégi görög bölcseknél. igen nevezetes mondás vala., ezt mostanában valóság. követik a hiv keresztények., és azal nagy érdemet nyernek Isten előtt.

Storophila uram kérlek mondgyad meg énnekem miben áll. az az érdem?

A kristus. abban hogy az Isten kedvében vannak, nem olvastadé mit mond az irás az igazak felől, *láttattak az esztelenek szemeknek meg halni. és gyötrelmek állítatot az ő ki mulások., és a töllünk való el menetelek veszedelemnek; és ha az emberek előtt kinokat szenvedtek is. az ő reménségek halhatatlanságal tellyes. mert az Isten meg kísértette őket, és magához méltoknak találta őket,* sap. 3. 2. 4. 5. boldog kereszt, és nyomoruság tehát az, a mely az Isten kedvében teszi az embert., éppen tsak a nyomorult. a ki szomorkodik a nyomoruságban. mivel ha engemet például nem veszen. a nyomoruságban., azt nékem nem is ajánlya, és ha azt nem szenvedí érettem., nem léssen Isten előtt kedves. ezért is mondtam én azt. *hogy a ki fel nem veszi keresztét, és engemet nem követ, nem méltó az én hozám.* matth. 10. 30.

Storophila. Ezeket nagy álmétkodással halgatván. fel kiáltá. *kitsoda az, aki követhné teremptőjét.* eccl. 2.12. tartozom én azal édes jesusom, hogy hozád kaptollyam magamot. mivel magad mondtad, hogy magad vagy az útt. az igazság. és az élet, magad vagy a meg térésnek uttya, a szent tanításnak. igazsága, és az örök boldogságnak élete.

A kristus. azt jól monddod, mivel én vagyok az útt, és tsak én általlam lehet hozám jöni, az is jö hozám én általlam. aki abékeséges türesnek. és az alázatoságnak. ösvényén jár. a melyen mind a munka, mind a fáradság. mind a félelem. és a szomoruság fel találtatik, én mind ezeken által mentem, noha a ditsőségnek királya vagyok. azért hogy az emberek ne kívánnják azokat el kerülni, hanem meg gyözők szenvedésekel.

Storophila. mind azok uram. a miket nékem mondtál., bé töltöttek szent örömel, és azon eleget nem tsudálkozhatom. hogy menyí sokan vannak olyanok. akik tégedet nem akarnak követni.

A kristus. még jobban tsudálkoznál. hogy ha tudnád mitsoda kárt vallanak az olyanok., mint hogy én vagyok az embereknek fejek., és ők az én tagjaim, az olyan a ki nem akarja az ő fejével szenvedni akeresztet. és a nyomoruságokat., nem akar meg egyesülni atestel., hasonló képen, anem érdemli hogy vigadgyon az ő fejével. hazájában, aki nem akar véle szenvedni az uton.

Storophila. atagok miért ne követnék az ő fejeket. hogy ha jót veszünk tölle. miért ne vennök el tölle anyo-⁷ moruságot is. természet szerént való dolog a tagnak. a fövel. szenvedni. oh mely boldog tag az. aki ehez aföhöz ragaszkodik. es aki el nem marad tölle. afő azért szenvedet. hogy a tagnak példát adgyon. mivel uram szabad akaratodbol szenvedtél., és mi szükségből szenvedünk. irgalmaságodbol. szenvedtél. és mi meg érdemelyük a szenvedést. és így ate jó kedvedből való szenvedésed nekünk vigasztalás. szenvedésünkör, a hitnek szemeivel kell tekintenünk a mi fejünkre. és azt kell mondanunk. ha ő véle ugy bánthanak, hát mi mit várhatunk., *ha magad aki bünt nem tettél, és akinek szájában, álnokság nem találtatott.* 1 petr. 2. 22. ha magad anyi gyalázatot szenvedtél. keresztedet véres válladon hordoztad, hát nekünk mit nem kellene szenvednünk., azt kívánom uram, hogy az én szívemhez légy szegezve. hogy mindenkor az elmében légyen kereszt hordozásod., mivel egy jó vitéz. nem panaszkodik

⁷ A mi egy szem pillantásig való. és könnyü nyomoruságinknak szenvedése, a ditsőségnek felette igen igen öröкке való állandóságát szerzi mi bennünk. 2 Cor. 4. 17.

se a fáradságért, se sebben való eséséért, hogy ha láttya a tisztét hasonló veszedelemre, és fáradságra adni magát.

Hetedik Rész

Hogy igasságtalan való dolog. panaszkodni a keresztnek súlyos, és hoszas voltárol.

A mi egy szem pillantásig való és könnyü. nyomoruságinknak szenvedése., a ditsőségnek felette. igen. igen örökké való allandoságát szerzi mi nekünk. 2. Cor. 4. 17.

Azok kik a kristus szolgálattýára szentelik magokat, eleintén, kegyes vigasztalásokal. tápláltatnak. valamint az olyan kisedek. akiket az attyok. téjjel táplál. de a midön valamenyire eléb mentenek ajó erkölcsben., nagy kísértetekel. is fognak. némelykor meg próbáltatni. mert mentöl inkább ellene állunk a mi ellenségünknek, annál inkább igyekezik hogy bennünket meg gyözhesen. keveset is gondol az ollyanal., a kit könnyen magáévá tehet., az Isten némelykor el távozik azért, hogy meg próbállya húségeket azoknak., a kik valósággal az övéi, ebből következik. hogy a mely dolog kedves avigasztalásnak idejében., ugyan az a dolog el szenvedhetetlen a nyomoruságban., ezt a változást meg próbálá Dávid, a mikor azt mondgya. *a bövségben lévén, azt mondottam. hogy soha meg nem tántorodom, de nézük mit mond anyomoruságban. mihent ortzádot el fordítottad. töllem. azonnal keserüségben estem.* ps. 29. 7.

Hasonló változást fogunk látni storophilában. azt láttuk. mitsoda örömel hordozta a keresztet, de mostanában. hogy a szélvész fel támadot., tsak a sok panaszkodást fogjuk hallani, nagy vigasságal hordozá a keresztet. de mentöl többet hordozta, annál súlyosabnak kezdé találni, azért is panaszkodni kezdék, némelykor arról, hogy a kereszt hoszu volna, némelykor meg hogy nehéz, erre való nézve el fűrészele egy darabot a keresztből, gondolván hogy a kristus távul lévén. nem látná ötet.

A midön pedig a keresztben munkálódik vala, akristus oda érkezék. és meg feddé arról mondván., mit látok. és mit gondolsz storophila. nem veszedé azt észre hogy meg gyalázod a keresztet. hogy ha abból el vész. hát így hordozodé az én terhemet, a melyet is nem régen oly nagy buzgoságal kívántál hordozni.

Storophila kérlek uram. ne bánnyad a mit tselekszem, mivel ez a kereszt. igen hoszunak tettvén, azt gondoltam. hogy abból egy darabot el vehetek.

A kristus. sokal jobban beszélsz mint sem gondolod a midön azt mondod hogy az a kereszt hoszunak tettzik. azt jól mondod. mert a tsak tettzik, de valósággal nem hoszu, hogy ha pedig magad intenéd magad a szenvedésre és azt mondanád. legyünk békeséges türesem; a szenvedésünk nem tart sokáig, ilyen formában nem tetteznék hoszunak, se nehéznek, mivel az emberek. tsak anyiban nyomorultak, a menyiben magokat. annak tarttyák lenni.

Storophila. mind azon által uram. ez a kereszt nekem nagy fájdalmakot okozot, a melyeket keservesen érzetem.

A kristus. hogy ne éreznéd. mivel olyan aszszonyi modra szenveded azokat, való hogy a nem volna ember a ki nem érezné a keresztnek súlyát. de meg azt nem hordozni. a sem volna keresztényi dolog. és azért panaszkodni. valamint magad tselekeszel., az illetlen dolog egy ollyan. személyhez, akinek bátornak kellene lenni. és a kinek, el kellene azt magával hitetni. hogy egy keresztényhez illendő akár mitsoda nehéz dolgot el szenvedni, azért, hogy el nyerhesse az Isten országát.

Storophila. én tudálom a mások jó erkölceit. és nem tudom miképpen mondhatták azt. hogy a kereszt. se nem hoszu. se nem nehéz. noha mi azt. látjuk. tapasztaljuk, és érezzük hogy nehéz.

A kristus. meg mondtam immár. hogy az embereknek, nem a dolog okozza a bajt. hanem a vélekedés. a mellyel vannak ahoz adolgohoz. agyakorta meg történik, hogy két személy. egyaránsu keresztet viselvén, az egyike, akinek nagyobb elméje vagyon, azt gondolja hogy a kereszttye szalma kereszt, a másikának, akinek az elméje tompa, gondolkodo, a kereszttye igen nehéznek láttzik, ebből meg látod hogy sok dolgot csak a vélekedés különböztet meg, ez iránt egy példát hozok elő, a Chartusiánusok között egy bizonyos novitius lévén. eleinte igen nagy buzgoságal. vivé végben minden féle hivatalját. és a leg nehezebb dolgát is nagy serénységgel., de idővel lassanként. meg kezdte lágyulni., úgy anyira, hogy a mi az előtt könnyűnek láttzot lenni nékie, azt az után igen súlyosnak találá, a többi között, semmi nékie nehezebben nem eset. mint a hogy novitius lévén, kételen volt fekete kámsát viselni, azon igen szomorkodék, és azt igen nagy keresztnek tartá. a többi pedig azt semminek tartották. úgy történék egyszer, hogy almában. mint ha engemet látot volna egy nagy keresztel, és mint ha a klastromban egy gráditson akartam volna fel menni, de nem leheté anagy kereszt miatt, anovitius azt látván. hozám jött nagy siettséggel. hogy segítene nékem fel menni, de reá tekintvén nagy haragosan, mondtam nékie, ugyan hozád illik nekem segíteni, holot te a magad keresztét sem viselheted. még is mást akarsz segíteni, a novitius erre fel ébredvén, magát meg jobbitá. és békeséggel való türését meg mutatá.

Storophila. Ezekre örömet felelt volna, de nem leheté, mind azon által mondtá. avalo uram hogy nehéz meg elégíteni az embereket. mivel mindenkor panaszkodnak állapotjukról., és szüntelen szomorítják magokat., mert ki ki inkább érzi amaga nyavalyáját mint sem a másét. és azt nagyobbak is tarttya a másénál, akinek a foga fáj. azt gondolja, hogy másnak nem lehet annál nagyobb fájdalmat szenvedni. akinek a feje fáj, azt tarttya. hogy annál nintsen semmi nehezebb, közönségesen azt mondgyák, hogy inkább szenvednének el más féle nyavalyát. mint sem azt, a melyet szenvednek, azt meg vallom. hogy én is ezt sokszor mondtam. de mint hogy a néked nem tettzik, hogy el vágjak a keresztben. enged meg azt leg aláb, hogy meg gyalultassam. hogy simább legyen. meg azon kívül is hogy nehéz. olyan egyenetlen. hogy fel sérti a vállamat.

A kristus leányom. így fogsz mindenkor beszélteni, és nem szünölé meg valaha apanaszkodástól, nem jobbé esze rontatni. és töcsköltetni a nyavalyáktól. és szenvedésektől, a lélek üdvességéért, mint sem egéségesen el kárhozni, mentől inkább meg lésszesz terhelve. annál hasznosabb lesz néked, és a menyki könnyebülést fogsz venni, anyival. kevesebb lesz jutalmad, lássad tehát mit akarsz választani. azté a mi meg terhelvén. meg könnyebít tégedet., vagy azt. a mi meg könnyebítvén. meg terhel tégedet., amely nyavalyát szenvedt., a meg nagyobbittya érdemedet., de a könnyebtség azt meg kiszebitené.

Storophila. ez uram mind jó. de az én vállaim nem olyan erősek. hogy ilyen nagy terhet el bírassanak.

A kristus nem tudod mit beszélsz. mint ha az örökké való bölcsesség. nem tudná azt. hogy mit tehet az emberi erő, hányszor mondtam már azt te néked, hogy *az Isten igaz, és nem hágy tégedet fellyeb kísértetni annál, a mint el szenvedheted. sőt a kísértettel a szabadulásra utat nyit. hogy azt el szenvedhessed.* 1 Cor. 10. 13. egy jó doktor tudgya azt, hogy miért ád az orvostól. egynek többet. mint sem a másikának, mivel azt mind a nyavalyához, mind a beteg természetéhez kel alkalmaztatni. ha a beteg akarná tanítani a doktort, méltán felelhetné nékie. hogy nem a betegnek kell nékem tanácsot adni, hanem az enyimet kell néki követni., ha meg akar gyógyulni.

Storophila. oh! Istenem uram. mely súlyos ate karod én rajtam. az én gyengeségem miat tsak alig hogy el nem esem az én hoszu, nehéz. és kemény kereszttem alatt.

A kristus. vigyáz magadra. storophila. és had el az ilyen panaszkodásokat., és zugolodásokat, mert azok ellenkeznek. az Isten akarattyával., aki is azt mondotta az én apostolom által. *nem restelkedünk, ha a mi külső emberünk meg romol is, mert a belső minden nap épül, ami nyomoruságinknak, egy szem pillantásig való szenvedése, a ditsőségnek, felette igen. igen. örökké való állandóságát szerzi mi nekünk.* 2 Cor. 4. 16. mondgyad hát még is ez után. hogy sokat szenvedcz. hogy a kereszted igen hoszu és nehéz, az apostol azt mondgya 2. Cor. 11. 24. hogy a te szenvedésed igen rövid és könnyü, azt jól is mondgya. mivel anyiszor meg nem ostromoztattál. mint ő. se a tenger fenekén. egy napot és egy éttzakát nem töltöttél egy szoval. még vért sem ontottál én érettem. látod tehát hogy a te szenvedésid kisebbek a ditsőségnél. a melyet néked fognak szerezni, és helytelen panaszkodol., mivel a nyomoruságnak egy szem pillantásig való szenvedése. aditsőségnek. felette igen. igen örökké való állandóságát szerzi.

Nyoltzadik Rész.

Hogy a keresztet minden nap kel hordozni, és ⁸ azt soha le nem kell tenni.

Fiam meg ne vessed az urnak intésit, és békeségel. szenvedgyed a midön ostromoz. prov. 3. 11.

Storophila. látván azt. hogy nem hagyták volna jóvá, a midön el akara vágni egy darabot a keresztből. azért azt a vállára veté, noha nagy kedvetlenségel, és mondá, a kristusnak. kérlek uram mondgyad meg azt énnekem. hogy menyi ideig kel még ezt a keresztet hordoznom. és mikor láthatom annak végit. igen hoszunak tettik nekem ez az út, és sok idő kel arra a még végit érhetem.

A kristus. storophila semit sem használnak néked zugolodásid, igen távul jársz még a martýrumok nyomdokitól, és a kikiről énekeli az anyaszent egyház.

Szelidek mint a júh, szenvednek türesem.
probállyák hohérnak. kegyetlen kinzásit.
csendes az ő lelkek, s' tellyes reménségel,
nem hogy zugolodnék. söt áldgya fájdalmit.

ollyan szándekben vagyé mint ezek a keresztény vitézek. vagy fogszé mindenkor zugolodni és panaszkodni, némelykor a kereszted hoszaságáról. némelykor annak nehéz voltáról. tudodé azt hogy te kivagy? és hogy ki legyen a, a kire. haragszol., de kérlek ki vagy te, nem egyéb hanem árnyék. és pór, ki ellen panaszkodol, nem de nem az Isten ellen, az ellen a véghetetlen, és bölcseségü Atya ellen.? azt meg engedem néked, hogy nehéz a kereszt, de arra kell vigyáznod, hogy azt nem tsak meg engedi, de söt még az Isten küldi reád, leányom, az Isten maga önnön a joság, még is te akarod nékie meg mutatni, hogy miképpen bánnyék veled, az ötves tudgya azt. hogy meddig kell a keméntzében hagyni az aranyat, te néked sem szükséges meg tudni azt az időt a mely Isten hatalmában vagyon. akoron ment lész a keresztől, a midön a ki reád adta. idejét láttya el venni rollad, helytelenül panaszkodol tehát. az időnek hoszas voltáról, tsak a te gyengeséged tselekeszi azt, mivel az idő magában rövid, kapcsollyad tehát magadot az Istenhez, hadgyad az ő akarattyára magadot. és rövidnek találod azt az időt, a melyről panaszkodol.

⁸ Fiam. meg ne vessed az urnak intésit, és bekeségel szenvedgyed a midön ostromoz. prov. 3. 11.

Storophila. akár mint légyen uram. de az én erőm el fogyot, és olyan gyenge vagyok. hogy tovább nem mehetek. nem csak hoszu nékem eza munka. de a fájdalmat sem szenvedhetem tovább.

A kristus. soha nékem ilyen formán többé ne beszély. jób volna azt egyszer mind meg mondani, hogy nem akarod akersztet hordozni, mint sem azt mondani hogy azt nem hordozhatod. mivel tud meg azt. hogy *mindent tselekedhetel az által. a ki tégedet meg erősít.* philip. 4.13. semmi akor nem nehéz, a midön a ki valamit parancsol. segítségét ad parancsolattyának. végben vitelére, szokása abetegnek meg unni mind azt. a mi néki használhatna, és örömebb szereti a helyit változtatni, mint sem az orvoságot bé venni., légy jó reménségben tehát storophila, ha a fájdalmad könnyü, ahoz nem nagy békeséges türés kell. ha a nehéz, a ditsöséged nagyob. léssen. és ha a hoszu. a jutalom is örökös léssen. azon kívül is a mihez az ember meg szokik. azt könnyebben szenved, a mi minden nap történik. azt végtire nem tarttyák nagy bajnak, és a szokás. mint egy természeté válik. az olyanok, kik még a tengeren nem jártanak, mihent a hajoban mennek, minden fel háborodik benne. mert ahoz nem szoktanak, és az után. a hajó hátkodása miat. fő szédélgést éreznek, de az olyanok. akik atengeren sokat jártanak, kik azon sok féle szélvészeket próbáltak. olyan bátran vannak a hajoban. mint ha a földön járnának, nem hogy a hajo fenekére rejtenék el magokat, de sőt még a hajó felső padlásán sétálnak. ugy anyira. hogy a mi eleinte rettentőnek tettet nékiek, atengeren. ahoz hozá szokván. azt azután semminek tarttyák, hasonló dolgot fogsz teis. tapasztalni, és a mindenkori szenvedésed., végtire könnyebnek tettzik.

Storophila attol tartok uram., hogy a még a szenvedéshez szokhatom, addig minden erőm el ne fogyon. mivel nem látom, mikor lesz még vége ennek a nehéz utnak. és azt jól érzem hogy mihent a keresztet ream veszem, és az utra el indulok, soha én annak. végit nem fogom érn.

A kristus. hogy hogy storophila. már is meg ijedtél. el akarodé hagyni az utat,? ellene akarszé mondani a keresztnek,? ne tselekedgyél olyan dolgot, mivel minden eddig valo fáradságod haszontalanná lenne, egy kereszténynek minden ditsösége. a, hogy el mondhassa az ő fejével. *el végeztem a dolgot melyet én reám biztál volt. hogy el végezem,* joan. 17. 4.

Storophila, bizonyára uram, sokal nagyob békeséges türenek kellene lennem, mint sem a mint vagyok, hogy anyi sok esztendeig meg maradhatnék a szenvedésben.

A kristus. halgasad mit mondok, semmi féle kereszt nem fog néked, se hoszunak, se nehéznek tettzeni. hogy ha annak igazán valo mértékit adod, vizsgál meg tehát annak szélyességit, hoszuságát, magoságát, és mélységit, a keresztnek szélyességit, az Isteni szeretettel kel meg mérni, mivel csak a tselekeszi a jót ugy, a mint kívántatik, a hoszát pedig annak, az alhatósággal kel meg mérni. mivel *a ki végiglen meg marad. a meg tartatik.* matth. 10. 22.

A keresztben valo álhatoságnak. azt nevezik, a midön abban végig meg maradt minden zugolodás, és nyughatatlanság nélkül, ez így lévén. ha abban a szándékban vagy. hogy a keresztet hordozad. légy álhatatos, és maradj meg abban végig, ha azt meg akarod tudni hogy mi légyen a keresztnek magossága, és mélysege, azt az Istenről valo üsmerettséged szerént lehet meg mérni, mivel a keresztnek magosságát ugy tudod meg ha az Istent meg üsméred, és ha ötet szivedből szereted, azt el hitesd magadal storophila, hogy a midön a kálvária hegyére vittem a keresztet. olyan buzgoságal kívántam az én atyámnak. akarattyát végben vinni, hogy a világ végire is el vittem. volna az emberek üdveségekért, ha ő azt kívánta volna töllem.

Storophila. ezekre abeszédekre nem sokat hajtván. és a munkát meg unván. akersztet el veté. és már szalado félben is vala, de a kristus meg tartoztatván mondá nékie.

A kristus *jaj azoknak kik a békeséges türeést el veszítették* eccl. 2.16. mit tselekszel storophila. honnét vagyon hogy most szaladcz a keresztöl. hejában valo a jó tselekedet, hogy ha azt nem gyakorolod.

Storophila ha azt tudtam volna hogy olyan sokáig kellett hordozni a keresztet. és hogy semmi könnyeségem nem léssen, soha azt fel nem vettem volna.

A kristus. nem mondtamé meg néked még előre, hogy *aki utánam akar jöni, viselley minden nap keresztét, és kövesen engemet* mind azok valakik a szent lélek által. ujjonnan születtek., egy szem pillantásig nem léssnek kereszt nélkül. és minden kereszténynek kell azt hordozni, a maga rende szerént, de mitsoda szándékod vagyon? ha egy keresztet le tész, minden bizonyal mást nehezebbet találsz helyette. gondolodé hogy azt el kerülheted. a mit még soha senki el nem került. melyik a szentek között, aki kereszt nélkül lett volna, töltöttemé én magam valaha el egy orát. szenvedés nélkül, azért is mondtam, hogy *kelletet szenvedni a kristusnak, és ugy menni bé az ő ditsőségében.* luk. 24. 26. hogy mérsz tehát más utat keresni, az égg felé, mint a melyen oda mentem., én nekem egész életem kereszt volt. te még is a nyugodalmat keresed, meg tsalod magadot. hogy ha mást keresel a nyomoruságnál, mert ez a halando élet, tele bajal. és szenvedésel. akár hová meny, de a keresztet soha el nem kerülöd, és a mindenüt készen vár, a kár mely felé forduly, de a keresztet mindenüt fel találod magadban., és mindenüt békeséges türeonek kell lenned. ha részesülni akarsz az örökké valo életben.

Storophila. ezeket orcza pirulással halgatá. és nem tuda mit felelni ezekre, a kristus azt látván nagy irgalmaságal parancsolá nékie, hogy fel venné akeresztet. a mellyet el vetet vala, és mondá, vedd fel akeresztet, és kövessed az utat. melyet el kezdetél. mivel abban nincsen más mód, tsak azon kell járnod. storophila. erre felelé köny hullatásal. uram te látod gyengeségemet. nem is tudom már hogy mit tselekedgyem.

A kristus. leányom *el felejtván a melyek hát meget vagynak. azokra igyekezel. a melyek elöl vagynak. atzél felé fuss, a menyei jutalomnak el vételére, a melyre az Isten hivut tégedet.* phi. 3. 14. mivel azt tud meg, illik egy jó. keresztönyhez., hogy meg vesse avilági elő meneteleket., gyönyörüségeket, és hogy szüntelen sohajtsa. a menyei boldogságot, hanyan vannak olyanok. kik nem az üdveség felé futnak. és akik sok féle dolgokban avatván magokot. más utra térnek. a mely nem menyegben. hanem más felé vezet, azt végben vivén. amit az Isten kíván te tölled, tsak egyedül az üdveségre tzelozz. és mind végig békeséges türeessel viselleyed keresztet. *tarsd meg azt. a mi nálad vagyon, hogy senki el ne vegye koronádot.* apoc. 3. 11. az a korona pedig örökös lévén. mitsoda vigyázást és hüséget nem érdemel. készittsed tehát magadot. mint egy jó, és hiv szolgáló az uradnak keresztit hordozni, aki is arra feszitetet te éretted. készittsed magadot. ez életben valo nyomoruságokhoz, a mellyeket kel szenvedned. akár mitsoda helyen légy.

Storophila. de uram nem tudom mitsoda formán gyözhetem el, mivel olyan gyenge vagyok, hogy alig birom magamot.

A kristus. azt meg kel vizsgálnod, hogy akár akarjad, akár ne akarjad, de keresztet és nyomoruságot kel szenvedned. ha azokat zugolodás nélkül szenveded, jutalmat nyersz, de ha azokat türehetlenségel szenveded, nem hogy könnyebbeké, de söt még az által sulyosabbaká tészed, el hitetvén tehát magadal. hogy tellyeséggel szükséges szenvedni ezen a világon., igyekezel azon. hogy magad akaratodból szenvedgy, noha igen nehéz végben vinni, de igen hasznos a nyomoruságokot örömel szenvedni., és aleg keserveseb dolgot is úgy venni mint ha azt magad akartad volna. hogy reád jöjjön. azokat alázatosságal, és békeséges türeessel kel szenvedni, bizonyos lévén abban, hogy minden az Isten akarattyából léssen, és attól el távozol. ha zugolodol., azt megengedem. néked. hogy nehéz a kereszt., és hogy annak az utya

hoszu, és tövises, de azt csak szenvedni kell, mert az Istennek úgy tettük. azért is mondá Dávid, *tsufságul adtál engemet az esztelennek. olyanná lettem mint a néma. és fel nem nyitottam aszámot. mert azt te tselekedted.* ps. 33. 12. nem zugolodot tehát dávid. mert az Isten akarattján meg állot; kövessed azért az ő példáját. és azt gondold meg. hogy a mely üldözéseket, és szomorúságokat szenvedcz az emberektől, ne az üldözéseket tekintsed, hanem ahittel való szemeidet emeld fel annak láthatatlan kezeire. a ki tégedet ostoroz. lehető helyes oka. egy szolgának. azon panaszkodni a mit az ura tselekeszik a maga házánál. alázatosan kell hát azt el venni a mit az Isten reád küld, mivel az, az ő akarattja, elmélkedgyél gyakran ezekről., és meg látod hogy könnyűnek találod nyomoruságidot.

Storophila tudom uram hogy kételen vagyok szenvedni, ugyan az a kételenség is okozza az én keserűségimet.

A kristus. vessed az égre szemeidet, és tekindsd. meg az örökös jutalmat., melyet ígérnek azoknak, kik türesem szenvednek. mivel a mi kin, és nehéz atürhetetlenek. a könnyebtség abékeséges türesem, hogy ha a békeséges türesem hasznait fogod tekinteni, sokal könyeben fogsz szenvedni, mert szenvedésidben. még előre meg kostolod a menyei boldogságnak vigasztalását, hát ha szüntelen való kinban kellene lenned. azért hogy meg láthass engemet ditsőségemben az én szenteimel., és hogy néked is részed lehessen abban., valyon soknak tartanád szenvedni olyan nagy ditsőségért, szenvedgyed tehát mostanában azt, a mit nem akarsz, azért hogy el érhesd azt. a mit kívánsz. *semmit ne fély attol. a mit szenvedcz.* mert az Isten azért küldi reád. *hogy meg próbáltasál.* apoc 2. 20. ezigy lévén., *légy hiv mind végig. és meg adom néked az életnek koronáját,* azt pediglen tud meg, hogy a ki koronát fog adni. ugyan az is téssen hűségese. de azt akarja. hogy a sziv alázatos légyen, visgáld meg hogy mitsoda az a korona, a mellyet az Isten ígér, és hogy mi légyen az az örökös benne való élet. és ditsőség. mitsoda hasonlatosság vagyon egy szem pillantásig tarto élet, és szenvedés közöt. és az örökké való jutalom közöt, el is lehet mondani. oh! meg foghatatlan adakozo Isten

Storophila ezekre a kegyesen való intésre akristusnak, meg kezdék bátorodni, és eröt vévén magán, fel kiálta, kész az én szivem. uram kész, a keskeny ösvenyen akarok ez után járni. és nem a szélyes uton, mely a veszedelemre vezetne. válasz el uram engemet azoktol. kik a világi gyönyörüségeknél szélyes uttyain járnak. ad meg azt. a mit ígértél, és had lehesek érdemes ilyen nagy kegyelemre. a te kezeidből vettem a keresztet. holtig is akarom azt viselni, olyan formán a mint azt reám adtad, el kezdettem ezt az utat. már viszá nem fordulhatok, se el nem hagyhatom.

A kristus. eszerént kel tselekedned storophila. maradgy én velem a keresztben. és arol le ne szály, mind addig. valamég, azt el nem mondhatod. *mindenek el végeztettek.* a sidok azt kiálták ellenem az elöt. *ha Izrael királlya szállyon le most a kereszttről, és hiszünk nékie.* matth. 27. 42. nem lett volna nékem nehéz dolog a kereszttről le szállanom. mivel a koporsoból fel tamaszthattam magamot, de akor példat akartam adni a békeséges türesre, halasztván más időre, jeleit adni hatalmaságomnak. azért leányom én reám való nézve kövessed a hoszas békeséges türest, mivel *a ki végiglen meg marad. az üdvezül.*

A KERESZTNEK KIRÁLYI UTTYA.

Második. Szakasz.

ENNEK A MÁSODIK SZAKASZNAK. TÁBLÁJA

Kilentzedik rész. hogy a dítsekedés helytelen dolog azolyanban. aki akeresztet hordozza. 184

10. rész hogy mitsoda szándékal kel akeresztet hordozni.

1. büneiért valo elég tételért, 2. apokolbéli kinoknak. el kerülésiért. 189

11. rész hogy keresztet lehet hordozni. ajutalomnak reménségiért. 197

12. rész hogy akristushoz valo szeretetért. kel akeresztet hordozni. 201

13. rész hogy anyomoruságban, és aszenvedésben imádkozni kel. 210

14 rész hogy a keresztet, örömel kel hordozni. 216

15 rész hogy hálákat kel adni akeresztért. 224

16 rész hogy inkább kell hálákat adni az Istennek a nyomoruságban. mint sem ajó állapotban, és hogy háláadásal kel lenni. nem tsak az Istenhez, de ahoz is,. aki által adgya reánk a keresztet. 303

17 rész. hogy miképen kel dítsekedni akeresztben. 315

18 rész hogy akereszt uttyának vége, atest fel feszítésében áll. 323

19 rész hogy mi formában kel fel feszíteni avilágot 329

20 rész hogy a kristusal együt, kel fel feszitetni. 336

Harmadik könyv.

A kereszt hordozásnak hasznairol.

Elöl járo beszéd. 342

Első rész. hogy a kereszt. meg oltalmaz. avétektől, és meg gyözi a kisérteteket. 346

Második rész hogy akereszt meg tisztittya avétket. 353

Harmadik rész hogy a kereszt. meg nyittya a lelki szemeket. 361.

Negyedik rész hogy a kereszt. a reménségnek vas matskája; és az üdveségnek jegye. 369

Ötödik rész hogy a kereszt olyan sajtó. a melyből lelki bor foly. 374

Hatodik rész az ember, Istennek templomává lészen. akereszt által. 379

Hetedik rész hogy a kereszt meg koronáztatik. 387

Nyoltzadik rész hogy ha ditsőségeseb koronát érdemelé a kereszt, és a szenvedés., mint sem a tsendes életben tett jó tselekedetek. 394

kilentzedik rész. hogy a kereszt, minket meg egyeztet, és hasonlová tészen akristusal. 403

10 rész. hogy a keresztnek segittségével kel által menni a világnak tengerén. 415

11 rész hogy a keresztnek szekerén kel jutni a menyei jerusálemben. 424

12 rész hogy a keresztén, valamint alajtorján. fel lehet menni az Isten házában. 436

13 rész. hogy a kereszt. meg nyitja a menyeknek kapuját. 443

A Második Szakasz táblájának

Vége

A KERESZTNEK KIRÁLYI UTTYA.

Masodik Szakasz.

Ennek a munkának első szakaszában meg mutatók azt, hogy storophila. által látván hogy a keresztyének tellyeséggel kételenek a keresztet hordozni. ezen a mulando és halando életben. gyakorolá az oktatásokat, melyeket az ő szent mestere ada néki, hogy hasznosan hordozhatná a keresztet; ebben a második szakaszban meg láttyuk. hogy miképpen követé ezt a szent tudományt, és hogy mi formában érdemlé meg azt a jutalmat. a melyet a kristus ád. az ő választatának. a kik őtet követik sok szenvedésekben. és akik bátorsággal járnak a keresztnek uttyán.

Fel ne emellyed magadot ate munkádban. Eccli. 10. 29.

Kilentzedik Rész

Hogy a ditselkedés helytelen dolog az olyanban.,
a ki a keresztet hordoza.

Fel ne emelyed magadot ate munkádban. Eccli. 10. 29.

Storophila. nagy bátorsággal. és buzgosággal. járván akeresztnek uttyán, ujjab kísértetben esék. mert amidön, egyszer sok emberek előtt ment volna el., hallá hogy nagy ditsérettel beszélének felöлле. azért hogy nagy buzgosággal hordozná a keresztet. noha nem az emberek ditséretekre való nézve. vette vala fel akeresztet., mind azon által. a néki egy kevesé tették. örömel, és gyönyörüséggel is kezdé halgatni. hogy ő felöлле. oly ditsérettel. beszélének. de a kristus mindenkor nagy kegyelmeséggel vigyázzván reája, és akarván őtet a tekéllateségnek uttyán vezetni, gondolá hogy ezek a ditséreteket, a melyek tettzenek storophilának. még nékie ártalmasok lehetnek. azért is mondá nékie.

A kristus. Vigyáz magadra storophila. mert nagy veszedelemben forogsz. nintsen veszedelmeseb kísértet, mint a ditséretet szeretni., akarszé magadnak tettzeni az emberek hejában való ditséreteketben, holot az el távoztat szeretetemtől. ate valóságos boldogságodnak ellensége. mindenüt üldöz, és mindenüt keleptzét vett elődben. abetsülettel. és a tisztelettel akar el veszteni. azt úgy veti elődben valamint a maszlagot. és melléje vonya háloját, hogy meg foghasson. kerüld el azért a ditséretet., és tsak az Isten ditsöségét keresed.

Storophila. nem tudom uram hogy mi formában szivárkozot az elmémben. ez az átkozot mirigy, mivel már nem keresem a magam ditsöségét. meg vallom mind azon által hogy a midön valamely jó tselekedetért ditsérnek. a nekem egy kevesé tettzik, sokal is inkább tettzenek nékem az olyan jó tselekedetek. a mellyek látom hogy másoknak is tettzenek. az emberek nyelve olyan mint az égő kementze. a melyben minden nap meg próbáltatunk. te tudod uram hogy mitsoda suhajtással vagyon az én szivem. és hogy mitsoda sok köny hullatásokat ejtek. mivel nem tudom hogy mikor gyógyulhatok ki ebből anyavalyából, és igen tartok az én titkos vétkeimtől. a melyeket te jól láthatod. és a melyeket én észre nem vehetem

A kristus. mind ezek az el mult gyengeségitől vannak. mert mint hogy az előtt igen kerested a ditséreteket., azért még mostanában is érzed, azokhoz való hajlandóságodot. akaratom ellen is. mert a teremptőnek. bölcs rendeléséből. agyakorta történik, hogy a ki maga erejében bizik, a nagy kísértetekben forog. azért hogy meg üsmervén gyengeségit, magát meg üsmérje, és. el hagyja magában való hittségét.

Storophila. uram éppen ki találtad az én nyavalyámat, most látom hogy mitsoda tört hányt előmbe az én ellenségem, mert a midőn igazán való szándékal. akarok az Istennek tettezni. úgy történik nem tudom mi formán, hogy az emberi ditséretnek kívánsága is oda elegyedik, és azt észre veszem. noha későn. hogy más féle szándékal követem jó tselekedetemet, nem azal a melyel el kezdettem vala. ez így lévén ámbár tiszta légyen is az Isten előtt, a mi igyekezetünk eleintem. mind azon által. az emberi tekintettel végtire meg elegyedik. hasonló dolog történik az ételkor. mivel csak a szükségért kellene enni. de még is az ételben való gyönyörűség őt elől jár, noha annak őt úgy kellene lenni valamint egy szolgának, aki az urát szokta kíséreni, de gyakorta csak a szolgának kedvezünk. nem az egészségnek. ami pedig az egészségnek elég, a nem elég atorkosságnak.

A kristus. mint hogy már most esmered nyavalyádot, azért orvoságot kel keresni az ellen.

Storophila. uram ki taníthatna engemet jobban meg arra az orvoságra mint magad. mivel te vagy a mi lelkünknek valóságos orvosa, kérlek azért tanisd meg szolgálódot, hogy miképpen lehesen néki meg győzni, és meg gyógyítani ezt a veszedelmes nyavalyát.

A kristus. ihon egy orvoságra tanítalak. a melyre már meg tanítottam az embereket. ha szinte régi is de hasznos. *ate bal kezed ne tudgya hogy mit tselekszik a jobb kezed* matth. 6. 3. ez azt tészí, hogy nem csak ate atyád fia, de még a leg jobb akarod se tudgya meg jó tselekedetted. hogy el ne veszessed annak menyei jutalmát. de sőt még magadnak is el kel azt felejtteni, vagy leg aláb nem kel arról sokat gondolkodni.

Storophila. de miért kel ajó tselekedetted oly igen el titkolni, mivel magad mondottad hogy *ugy fénylyék ati világóságatok az emberek előtt, hogy lássák ati jó tselekedeteiteket, és dicsőítsék. a menyei atyátokot.* matth 5. 6.

A kristus. azt jól mondod, mert meg lehet mutatni ajó tselekedetted. azért, hogy a menyei atya ditsőitessék, mivel övé a tisztelet., de nem azért hogy apor, és a hamu. valamely tiszteletet vegyen. magának, mert ugyan is ha te magad nem vagy magadé, hát a mid vagyon. hogy lehetne tiéd.

Storophila. emind úgy vagyon uram, és egészen tiéd vagyok, nálad nélkül semmit sem tselekedhetünk. mert *valamint hogy a szőlő vesző nem teremhet gyümölcsöt. magátol. hanem ha a szőlő tökében maradand. ugy miis nem teremhetünk, hanem ha benned maradunk.* joan. 15. 4. kérlek uram oktas engemet, és mutasd meg a hejában való ditsekedésnek. mi voltát. hogy had kerüllyem el azt.

A kristus azt csak a neviről meg üsmérheted, mert, miért nevezik hejában való ditsekedésnek. hanem azért. hogy csak olyan mint az árnyék, *az esztelen változik mint a hold,* mondgya az irás. eccl. 27. 12. valamint hogy a hold majd nagy. majd kitsiny. hol el fogy. hol meg telik. nem maradván soha is egy állapotban. úgy azok is. kik a mások ditséretire hagyák magokot, majd nagyok. majd kitsidek. a szerént, valamint. nékik tettzik. vagy hizelkedni. vagy gyalázni. gyakorta történik a, hogy a ki szemedben ditsér. hátad megé meg tsufol, ugyan is mit tselekesznek egyebet az emberek. az egy mást való tsufolásnál. még is oly kedvesen veszik egy mástol. a hejában való üres ditséretet. nem kegyelmezvén arra, hogy azért el vesztik jó tselekedeteknek jutalmát.

Storophila. azt észre vettem uram. hogy mitsoda rosztat okoz, a hejában való ditsekedés. az el rontoja a jó tselekedetnek. a kevélységnek elől jároja, de ki oltalmazhattya meg magát ettől a veszedelmes kigyotol. a ki oly nagy tsalárdságal rejti el magát, a mi jo tselekedetünk közí, végy szárnyaid alá uram minket., légy egyedül a mi ditsőségünk. és adgyad, hogy csak te éretted kíványunk szeretetni.

Tizedik Rész

Hogy mitsoda szándékkal kel a keresztet hordozni

1. a büneiért való elég tételért. 2. apokolbéli kinoknak el kerüléséért.

Az urtol azért büntettetünk. hogy e világal el ne kárhoztattassunk 1. Cor. 11. 32.

Strophila már azt meg tanulta vala. hogy a kereszt hordozásban. nem kel tekinteni a ditséretet., mivel ⁹ ha azt tekéntik. a jó erkölcs haszontalanná. lészen. el hitetvén tehát magával., hogy szüksége volna a tiszta igyekezetre, kérdé az ő szent mesteretől., hogy ha tsak a kívántatiké a kereszt hordozáshoz., hogy a rossz szándékot el kel távoztatni.

A kristus. a jó szándék közöt vagyon különböztetés és az egyike felyeb való. érdemeseb. és tekélteseb mint sem a másika. azért azt kel jól meg esmérned, hogy hová igazgatod igyekezetedet. mivel mind azok a kik akersztet hordozák. noha jól hordozák is. de nem egy dologra tzeloznak. ezt észre lehetet venni az én szenvedésemkor., mert négyen valánk akik a keresztet hordozok. de különb különb féle szándékkal.

A két tolvaj azért hordozá. mert a vétkekért való büntetést meg érdemlék. a Cyreneai simon. azért hordozá. utánam. mert arra kételen vala. és azért jutalmat is igértének vala néki. én pedig tsak éppen. abban a szándékban hordoztam, hogy eleget tegyek az atyámnak. és hogy az ő szent akarattyának engedelmeskegyem. látod tehát hogy három féle szándék vagyon., az elsöolyan mint a raboké., akik tsak azért hordozák a keresztet. hogy félnek az örök kárhozattól. a másik olyan mint a magok hasznok keresöké, a kik tsak a jutalmat tekéntik.. a harmadika olyan. mint a fiaké. kik nem tartanak abüntetéstől. se a jutalomra nem vigyáznak. hanem a tiszta szeretettől vezetettvén. azon igyekeznek. hogy kedvesek lehessenek Isten előtt, a kereszt viselésért.

Eben a három féle szándékban. meg láthatod a félelmet. a reménséget. és a szeretetet. tsak kevés szóval meg mutatom néked, hogy mitsoda különbözés vagyon ezek közöt, az olyan a ki a félelmen kezdi el, békeséggel hordozza keresztét, a ki a reménségen., az olyan örömet viseli. de tsak a hordozza buzgosággal., akiben szeretet vagyon. az el is mondhattya, ditséretre méltó kereszt. mint hogy mindenkor szerettelek. azért kívántalak is hordozni., az olyan a ki félelemtől viseltetik, bekeséges tüdő, a ki pedig reménségtől. atellyes jó akarattal, de ha buzgosága nintsen. könnyen meg eshetik, azon kívül is a szeretet. a melyet a szent lélek önt a szivben. a békeséges tüdő, engedelmes, és soha el nem mulik. mivel nem a békeséges tüdő. se nem a reménség olyan erős mint a halál. hanem a szeretet. a békeséges tüdő. azt mondgya. annak így kel lenni. mert a félelemtől viseltetik. a jó akarat azt mondgya, eszerént kel tselekedni. mert a reménség vezet. de a szeretet mind más képpen beszél. mert mint hogy a szent lélek gerjesztette fel, azért nem mondgya. hogy így kel tselekedni. hanem hogy én így akarom. és azt szivesen kívánom.

Strophila. uram én itt három ösvényt látok. de nem tudom hogy melyik nékem való.

A kristus. hogy a dolog jó rendben folyon, azt jóvallom neked, hogy a felelmen kezdgyed el, mivel az urnak félelme, a bölcseségnek kezdete, és hogy a félelmen. mint egy garáditson felyeb mehetz,

Strophila. mit tselekedgyem uram tehát.?

A kristus. el kel magadal hitetned, hogy helyes okból adták reád a keresztet. és hogy ate vétkeid azt meg érdemlették, sokszor, de mi rövidséget téznek néked, mivel anyiszor meg

⁹ Az urtol azért büntettetünk. hogy evilágal el ne kárhoztassunk. 1 Cor. 11. 32.

bántottad az Isteni felséget, nem igazságos a,? hogy azok akik a büntetést meg érdemlették, békeséggel is szenvedgyék azt., a jákób fiai meg üsmerék, és meg vallák vétkeket. jofes elött. mondván. méltán szenvedgyük mi ezeket. mert vétettünk. az ötsénnk ellen. látván nyomoruságban valo létit meg nem szántuk, ötöt, se kérésit meg nem halgattuk, ugyan azért büntet minket így az Isten. gen. 42. 21. azért minden féle nyomoruságidban. mondgyad szivesen. ezeket a szókot, méltán szenvedek mert vétkeztem., az én tselekedetim, és gondolatim okozák ezeket.

Storophila. uram méltán hordozom akeresztet. és méltán szenvedem. a büneimért valo büntetést., a judith mondási jól jutnak eszemben. mondván. *ne mutassunk türhetetlenséget a nyomoruságokban. a melyeket szenvedünk. hanem gondollyuk meg azt., hogy ezek a büntetések. sokal kisebbek mint sem a mi vétkeink, hitessük el magunkal. hogy az Isten azért küldötte reánk ostorait, hogy magunkot meg jobbítsuk, és nem azért, hogy el vessessen. judith. 8. 26.* az ádáam fiai. tehát rosszul tselekesznek. hogy az ég ellen panaszolkodnak. kegyetlenek tartván az Istent a midön meg bünteti hamiságokot., mik vagyunk okai nyomoruságinknak, és nem kell azt másnak tulajdonítani. tsak magunknak.

A kristus. azt jól mondod, de azt is jó meg tudnod, hogy a midön az Isten valakire. valamely nyomoruságot küld. nem hogy véle keményen bánnék, de söt még kegyelmeséget mutattya hozája, ugy tselekeszik mint egy jó és kegyes atya, aki nem akarja meg engedni. hogy gyermeke roszasága miat, magát el veszesse. azért nyomoruságokkal akarja azt meg gátolni. erre valo nézve is kellene az embereknek magokkal el hitetni. hogy az Isten vigyáz reájok. és üdveségekre. a midön meg bünteti őket, tsak egy ideig is bünteti őket, azért hogy örökösön meg ne büntetessenek. választanod kell tehát. vagy az ideig tarto keserüséget, vagy a véghetetlent. mitsoda nyomorult az olyan., a ki sok bünt tévén, azokért ez életben semmi büntetést nem veszen. *az olyanok nem érzik az emberi nyomoruságot ugy mint mások. mondgya Dávid, és nem próbállyák azokat az ostorokot. a melyek alá mások vettek. ps. 72. 5.*

Storophila ugy tettzik nékem, hogy amidön egyszers mind meg fogjuk tekinteni egész életünknek minden szem pillantását. azt mondgyuk valamit egy régi bölcs mondot, el vesztünk volna, ha magunkot el nem vesztettük volna, ugyan mi is el mondhattuk. hogy mind szenvednénk, mind keresztet is hordoznánk, hanem szenvedtünk. volna, és ha keresztet nem hordoztunk volna,

A kristus az ugy vagyon, de már mostanában, tudván. hogy az Isten mi képen bánik veled. azért visgáld meg jól büneidet, és a midön az Isten valamely nyomoruságot fog reád botsítani. akoron azt könnyebben szenveded. mivel az emberek békeséggel szenvedik akor a büntetést, a midön szivekben meg vallyák. vétkeket. avalo hogy a büntetést könnyebben szenveded ha meg esméred magadban hogy azt meg érdemletted.

Storophila. de uram mit kel gondolni az olyanok felöl. kik noha nagy vétkeket követtenek is., mind azon által. azon igyekeznek hogy el kerülhessék. ez életben szenvedni. mondván hogy a más életre hagyák. ha egy kevesé tovább kel is szenvedni purgátoriumban.

A kristus. azt el mondhatni hogy az olyan keresztények igen meg tsallyák magokat, mivel a bizonyos. hogy ez életben. nagy vétkekért lehet eleget tenni kevés szenvedéssel, apurgátoriumban pedig a kinn irtoztato, és abékeséges türés semmi gyümölcsöt nem teremt. de ez életben. a kinn nem nagy, és az elég tétel érdemes, és bövséges, az olyanok pedig tsak a jelen valo idöt tekintik, mint ha a jövendöröl bizonyosok volnának, azt is hozá teszem, hogy kevesen vannak olyanok kik halálos vétkekben nem estenek volna, mitsoda okbol kívánnák tehát el kerülni akeresztet.? ha azt magaddal el hitetted volna. hogy tellyeséggel meg nem

mentheti magát a vétkes lélek a pokolnak kinyaitol, és az örökké tarto tüztől, és hogy a kereszttség után azokat másként el nem lehet kerülni hanem csak a penitencia tartásal; hogy ha ezeket el hinnéd. boldognak tartanád magadot ez életben. valo szenvedésért, csak a másan meg szabadulhatnál az örökké valo kinoktol.

Strophila hát uram azt akarodé hogy le szálljak. a poklokra, azért hogy penitencia tartásra indítsam magamot?

A kristus Igen is azt akarom. mivel a pokolrol. valo gondolat. nem engedi meg hogy abban essél. azt akarnám. hogy az emberek még éltekben le szállanának oda, ugy hogy ót meg vizsgálván a kinokot. holtok után oda ne mennének, mivel ha valóságal gondolkodnál. az ót valo kinokról. az örökké tarto tüzről, arról a setét rabságról., a kárhozattaknak irtoztato jajgatásokrol., és ordításokrol. meg láthatnád, hogy nem lehet már azoknál nagyobb kinn.

Strophila. oh! én Istenem. it égess. it vágj. it kinoz engemet. csak az én lelkemnek irgalmaz. és üdvezítsed, ugy tettzik mint ha a nyomorult lelkek ezeket mondanák nekem.

Miért panaszkodol. egy kis szenvedésért,
egy szem pillantásig, tarto semi buért,
vagyoné nagyobb kinn, mint melyet szenvedünk.
de a még nehezeb. hogy nincs reméségünk.

Tizen egyedik Rész

Hogy a keresztet lehet hordozni a jutalomnak reméségiért.

A ki tsendes életet élhetet volna. keresztet szenvedet. hebr. 12. 2.

Strophila. Ezekre valo nézve meg bátorodván, nagy buzgoságal. jár vala a félelemnek uttyán, nagy sziv fájdalomal. suhajtozik vala azért. hogy az örökké valo kint érdemlené vétkiért. de meg más felöl azal vigasztalá magát, hogy lehetne nékie ez életben meg menteni magát attol a kintol.¹⁰

akeresztel, minek utánna pedig eleget szenvedet volna. akristus felyeb akarván emelni ötet, mondá nékie. elég már kedves strophilám. a szomorúságnak, és a félelemnek uttyán eleget jártál. vagyon még más útt, a mellyen gyönyörüségal, és örömel járhatz, hadd el a félelmet, és tekintsed ezután a jutalmat., mivel az olyan lélek a ki azt tekinti, semmit nem tart neheznek a szenvedésben., örömben vagyon, és csak a boldogságot szemléli, ki is igyekeznék. a tekkéletességet el érní. ha azt gondolhatná hogy jó tselekedeti jutalom nélkül maradnak, miért kívántam én színemet el változtatni az én tanítványim előtt., hanem azért. hogy ditsőségben látván engemet. inkább kövessenek szenvedésimben. és a ditsőségre valo nézve. örömosteb visellyék a keresztet. fel támadásom után is miért engedtem azt meg, hogy az emberek hozám nyullyanak, és lássanak, azért hogy nem kételkedhetvén. ígétimben, készebbek lehessenek a békeséges türésre. ahadi ember is nagyobb bátorságal., és örömmel megyen ahartzra amidön bizonyos abban hogy meg jutalmazzák, azt tudod hogy akár mely nehéz munka mindgyárt könnyeb hogy ha annak. ahasznát tekintik, egy szoval. a békeséges türést. a jutalomnak remésége táplállya.

Strophila. uram mind ezek vigasztalnak engemet, ugy legyen amint mondod. tölsd bé örömel szolgálodnak lelkét, és vezérelly engemet abékeségnek uttyán.

¹⁰ A ki tsendes életet élhetet volna. keresztet szenvedet hebr. 12. 2.

A kristus. vigadgy leányom, és légy örömel az Isten ditsőségének reménségében, *mert a melyeket mostan szenvedtz., nem hasonlitandok ahoz a ditsőséghez, mely néked meg jelentetik.* rom. 8. 18. hogy ha anyit munkálodnak adolgosok., a mester emberek egy kis jutalomért, mit nem kellene mivelni az örökké valo jutalomért, ha a veszendő jókért ahajosok atengeren valo veszedelemre adgyák magokat. ha a munkás az esőt és ahideget el szenvedí. és a hadi emberek a sebeket, leheté tehát soknak tartani, és hasonlítani ez életben lévő nyomoruságokat. a ki mondhatatlan jutalmakhoz.

Strophila. mind ez uram. nagy ösztön lehet nekünk akereszt hordozásra.

A kristus ugyan ezekre valo nézve is hordozták a szentek. oly nagy alhatatoságal a keresztet. és szenvedtek. anyi nyomoruságokat, szent István első martyr. miért vévé oly kedveségel, akövet. a mellyel kövezték. hanem azért, hogy *fel emelvén az égg felé szemeit, láta az Istennek ditsőségét, és Jésust állani az Istennek jobján.* act. 7. 55. mi bátorittá az első keresztényeket. jóságokat hagyni, mindenek előtt, annyi bestelenséget. és gyalázatot szenvedni, hanem azt jól tudták. hogy vagyon ő benne olyan drága jóság. amely soha el nem veszhét, de én magam nem élhettem volnaé tsendes életet. még is nem szenvedtemé keresztet. és gyalázatot; kitsoda hát olyan vak, hogy meg ne vesse evilági gyönyörüségeket, hogy ha sohajttya az valóságos, és örökös gyönyörüségeket.

Ezek a beszédek. nagyon fel gerjeszték storophilát. aki is igen kezdé suhajtani az örökké valo hajlékot. és mondá. szívesen kívánok édes jesusom. menyei jerusálemben jutni. és ez a nyughatatlan kívánság. békeséges türové téssen engemet., mivel annak a nagy jutalomnak keszkenője. meg töröli, az en szenvedésimért valo köny hullatásimot. oh' örökké valo jutalom. tegedet szomjuhoz az én lelkem. és kívánkozik ót lenni a hol meg kostolhattya, az igazán valo örömet.

A kristus. most jól beszélsz leányom. kostold meg még előre az örökké valo ditsőséget; ditsekedgyél az Isten ditsőségének reménségében, ditsekedgyél a nyomoruságban. mert abban áll aditsőségnek reménsége., mivel a boldogság a keresztel jár. és az elsöt el nem nyerheted., ha a másikat nem hordozod, az én kedves tanítványom ezt jól tudta. midön azt mondotta, *en jános ti atyátok fia, és részes a háboruságban. és az országban. és a békeséges türésben a jesus kristusban* apoc. 1. 9. mit téznek ezek, hanem azt. hogy a ki meny országban akar részesülni, annak részt is kell venni anyomoruságban és a türésben. mivel egyik a másika nélkül nem lehet. *nem kellettéké szenvednem. és ugy bé mennem a ditsőségemben.* luk. 24: 26. mit mondasz ezekre storophila. az Isten fiának országában hivatattál, ha azért sokszori halált kellene szenvedned, nem tselekednéde meg, ha a boldog életet akarod tehát birni. vesd meg a mostanit, ha azt akarod hogy a menyekben emellyenek. alázad meg magadot eföldön, ha uralkodni akarsz velem, hordozad velem a keresztet, mivel akik a keresztet szeretik, azok meg talállyák. a boldogságnak uttyát.

Strophila. ez után édes üdvezitöm. akereszt előtted kedves lészen. és a nyomoruság gyönyörüséges. mivel tsak ezen az árron lehet meg venni a boldogságot., de mit adunk mi azért az örökké valo kintsért,? éppen semmit. de oh! ¹¹ én Istenem. mikor érhetem el. azt az örömet. a mely után sohajtozok, mikor ihatom annak a gyönyörüségnek bövséges forrásából., mind azon által. uram addig a még azt el érhetem. az én köny hullatásim, kenyérem helyet legyenek, mind addig a még azt mondgyák. ihon a te Istened, de mind addig is az én sohajtásimal. táplály engemet.. erősíts meg engem kinaimban, mert ez életben semmi vigasztalást nem kíván az én lelkem. azért hogy része lehesen az örökké valo vigasztalásban. méltó hogy az olyan tégedet ne birhasson., aki másban. és nem te benned. keresi

¹¹ Az én kedvesem enyim, és én övé vagyok. Cant 2. 16.

vigasztalását, kérlek hát tégedet örökös igazság. hogy csak te benned kerese. vigasztalását az én lelkem. adgyad uram hogy tégedet követvén, azon életet éljük. a melyet éltél e földön. reszesek is lehessünk abban boldog életben. a melyet rendeltél választatidnak.

Tizen kettődik Rész

Hogy a kristushoz való szeretetért kel a keresztet hordozni.

Az én kedvesem enyim, és én övé vagyok. Cant. 2. 16.

Strophila. nagy örömel járván aremétségnek uttyán, nem vala mesze a szeretetnek uttyától, amelyről is ezeket mondá néki a kristus. leanyom még más utat akarok neked mutatni. a mely sokkal nemeseb, mint a melyen eddig jártál, igen jó akersztet félelemből, és reménségért hordozni. de sokkal jobb szeretetből, mivel az Isten fiaihoz illik az öröm, a félelem, és a reménség pedig a szolgálkhoz. hitesd el tehát azt magadal., hogy az atyád adta reád a keresztet, azért járj bizodalomal. és bizonyos légy abban. hogy csak. azt, és csak anyit fogsz szenvedni, a mint ő akarja, az ő ostorát úgy kel tekintened, valamint egy atyai ostort, és nem úgy mint egy ítélő bironak ostorát.

Strophila. A való uram. hogy atya vagy, de olyan atya. a ki minket meg feddesz. ostorosz, és nyomorgatz. úgy tettik hogy mind ezek, nem a szeretetnek, hanem a keménységnek. jelei, en pediglen tégedet mindenkor úgy tekintettelek. valamint *az irgalmaságnak attyát, és minden vigasztalásnak Istenét, a ki minket vigasztalsz. minden háboruságinkban.* 2 Cor. 1. 3.

A kristus. meg tsalod magadot storophila, ha azt gondolod hogy nintsen vigasztalás akersztben. és a nyomoruságban, nem tudodé azt, hogy *a mellyek meg iratattak. ate tanulásodra iratattak, hogy a békeséges türes által, és az irásoknak vigasztalások által. reménséged legyen.* rom. 15. 4. látod tehát hogy leg inkább az irások szerént való békeséges türesre és vigasztalásra vagyon fundálva aremétség. el felejtettedé ezt az intést. mely tégedet illet, *fiam ne vessd meg az ur dorgálását, és el ne faradgy lelkedben. mikor ő tölle dorgáltatol, mert a kit szeret az ur meg dorgálya., meg ostoroz pedig mindent valakit fiává fogad.* hebr. 12. 5.

Strophila. hát uram, mindeneket meg ostorozé.?

A kristus. Igen is mindeneket, senkit ki nem veszen, abbol meg láthatod hogy senkit ki nem veszen., csak azt tekintsed meg hogy én velem egyetlen egy fiával. miképen bántanak, vétek nélkül valék, még is nagyobb kimélléssel nem bántanak velem. mint másokkal, ha az Isten eszerént bánt az ő egy fiával, aki vétek nélkül vala, és ha az emberekért. ahalálra adta, itéld el. hogy miképen kell bánni. azokkal, kik a minden napi. vétkekért, minden féle büntetést érdemlettek, tarttsad jónak tehát. ha az Isten reád veti atyai kezeit, és meg ne vessed atyai büntetését, nehogy elne vonnya tölled. irgalmaságát, de sött még akarattya alá vessed magadot., és kérjed hogy a testet meg gyözvén. érdemes lehess el nyerni az örökséget, ha egy olyan jó atyának ígéretiben bizól, ne tarts büntetésitől. hanem attól fély. hogy ki ne rekeszen az örökségből, hogy vagyon a, hogy a bünösök. kik minden nap ujjab vétkekben esnek, nem akarják. az Isten rendelésének buntetése alá vetni magokat, holot az Isten fia vétek nélkül lévén, még is sok kinokot szenvedet, az Isten nem tetteé felöllem ezt a ditséretet, *Ez az én szerelmes fiam, kiben vagyon minden gyönyörüségem.* matth. 17. 5. erre vigyáz storophila. hogy én voltam az ő szerelmes fia. még is meg ostoroztattam, és fel feszitettem., ebből meg láthatod hogy az Isten. annak készít keresztet akit leg inkább szeret. azt is el mondhatni, hogy azok az Isten fiai, kik meg vannak jegyezve a keresztel, ostorál. sanyaruságál, és üldözésel. azok pedig kik nem szenvednek. nem valóságos fiai. halgassad mit mond az én apostolom, *fiam meg ne vessd az ur dorgálását. mert akit szeret az ur meg dorgálya, meg ostoroz pedig*

mindent valakit fiává fogad. mert kitsoda oly fiu, kit az atya meg nem dorgál. hadorgálás nélkül leszte, melyben mindenek részese, bizonyára fattyak vagytok, és nem fiak. hebr. 12. 5.

Storophila. kívánom édes üdveztöm. hogy részem legyen ez életben ate keresztben. és ate szenvedésben. hogy had számláltassam. a más életben választatid közi, ne adgya Isten. hogy nyomoruság nélkül legyek, mert ugy örökség nélkül lennék.

A kristus. légy mindenkor ebben a szándékban, akersztet ezután tsak szeretetből visellyed, mivel az igazán valo szeretet., nem tudgya mi a keserűség, tsak a kedveséget esméri, valamint hogy a szeretet atyafia a kedveségnek, ugy a keserűség is atyafia az irigységnek. a ki engemet buzgo szeretettel szolgál, nem érzi a munkát. nem kér jutalmat., mind azon által, még is meg halad másokat, akár mely rettentő nyavalyában legyenek is azok, kik az Istent szeretik, de azt meg gyözik, ugy anyira, hogy se a vas, se a tűz, se a szegénység, se a betegség. de söt még a halál sem nehéz annak., akiben ez a szeretet vagyon, azért is mondgya pál, *kitsoda választ el minket a kristus szerelmétől., a nyomorgatásé, szorongato keserűségé, üldözésé, éhségé, mezitelenségé, veszedelemé, fegyveré. mert bizonyal el hittem, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmeségek, sem hatalmaságok, sem jelen valok, sem következendők, sem magosság, sem mélység. és semmi egyéb teremtet állat, el nem szakaszthat minket az Istennek szerelmétől, mely vagyon a mi urunk Jesus kristusban* rom. 8. 38.

Storophila. hogy lehetne uram nékem a szivemben fel gerjesztenem azt a nagy szeretetet.?

A kristus. azt kérni kell, és tanuld meg töllem hogy mit tselekedtem éretted. mivel tsak a szeretet szálitot le engemet az égből a földre. a fektete engemet ajászolyba. az is szenvedtete velem anyi sok fáradságot. aszeretetért alázám meg magamot. és valék engedelmes. mind a keresztnek haláláig. könnyü lett volna nékem meg váltanom az emberi nemzetet a gyalázatos kereszt nélkül is, mind azon által. azt nem tselekedém, azért hogy nagyob bizonyosságát adhassam szeretetemnek. mit kell hát egyebet tselekedned, hanem hogy szeresed azt. aki tégedet. oly nagy szeretettel szeretet,

Storophila. ugyan azt is kívánom szivemből, de uram. kérlek tanits meg engem arra hogy miképen tselekedgyem.

A kristus. akár honnét jöjjön reád a kereszt. de azt el vegyed, avagy igazságosan. avagy igazágtalanul adgyák reád, akár idegen. akár atyád fia, de azt örömel vegyed, mint az Istennek atyai kezéből. aki azt akarja hogy hordozad a keresztet. az ő akarattyához is kel magadot alkalmaztatnod szeretettel.

Storophila. ez uram nékem nehéz dolognak tettzik. és nem könnyen lehet végben vinni az ilyen köteleséget. mert vannak olyanok kik szán szándékal akarnak engemet kesergetni. és akik rosz igyekezettel vannak hozám., olyankor nehéz azt nekem el szenvednem. vagy magamal el hitetnem, hogy azt az Isten akarattyából tselekedgyék.

A kristus. tekints engemet, kövessed példáimot, és visgáld meg, hogy a midön meg akarának fogni, péter mint egy bátor vitéz. fegyverel akara engemet oltalmazni. de mit mondék nékie, *tedd ahiüvelyében ate szablyádot. avagy nem kellé meg innom a pohárt. a melyet az atya adot én nekem,* joan. 18. 11. én arra semmit nem figyelmeztem., hogy azt a pohárt a judás árulása tenné keserűvé. én azt jól tudtam hogy menyi ürmöt, és más keserűséget elegyítettek az én poháromban. Caifás, pilátus, herodes, a papi fejedelmek, és a fariseusok. hanem tsak arra vigyáztam. hogy az atyám adta azt a pohárt, nem figyelmezvén. arra hogy kik által adta, minden valami az atyámtól jöt, kedves volt előttem, és az ő parantsolatlyát kívántam mindenekben végben vinnem. mivel, *az én eledelem ez, hogy annak akarattyát tegyem. a ki engemet elbotsátot, és el végezem. az ő dolgát.* joan. 4. 34. eszerént is illik avalóságos fiakhoz

hogy viseljük. akersztet, nem a büntetésért valo félelemből, se nem ajutalomért valo reménségből. hanem a tiszta szeretetből, és tsak azért, mert ugy tettzik amenyei atyának.

Storophila. Édes üdvezitöm. mivelhogy kin szenvedésednek pohárát meg ittad. én is azüdvességnek pohárát fel veszem, és az úrnak nevét segítségül hívom. ezt akarom. és ezt kívánom ez után egész szivemből, bánnyál ugy én velem a mint néked tettzik. ate akaratod legyen meg énbennem, és én általam. ne visgályam azt ez után, hogy mi édes, vagy keserü. hogy mi nehéz, vagy könnyü, hanem gyorsaságal, és buzgoságal alkalmaztassam magamot ahoz. a mit tettzik néked irántam rendelni, tsak elégyen nálam kedves, és tsak a tessék nékem, ami meg egyez ate szent akaratodal.

A kristus. azon igyekezél. leányom. hogy mindenkor ebben a szándékban lehess. járij siettségel ezen az uton, mert e sok szenteket vezetet atekélleteségre. eki tettet egy szüzben. a kitől is midön azt kérdették volna, hogy mi formában érhetet atekélleteségre, azt felelé. ugy hogy az Isten kezéből. minden nyomoruságokat egyaránsu szivel vettem, ha valaki meg bántot, vagy meg szomoritot, azon igyekeztem hogy neki azt meg köszönyem, és azért joval voltam hozzája, nem is panaszkodtam sohais másnak, tsak az Istennek. az én nyomoruságimban. vigasztalást is vettem tölle, hasonlo képen felele meg egy más mondván, hogy soha olyan nagy nyomoruságban nem lehetet, hogy még nagyobát nem kért volna az Istentől., érdemetlennek tartván magát arra. hogy azö kezéből oly drága. ajándékot venne.

Storophila. meg sem tsalá uram magát. mert a ki tégedet igazán szeret, és a ki jó téteményidért. néked hálákot ad. nagyob vigasztalása nem lehet, mint a, hogy ate akaratodra hagyja magát. ugy kel néki örülni anyomoruságban. mint annak a ki szerentsében és bövségben vagyon. boldognak kel magát tartani. ha másoknál aláb valo, ugy kel annak örülni ha meg vetik. valamint a nagyra vágyo örül annak a midön tisztelik. ugyan is uram olyanokat választottál magadnak., akik a világ szerént. igen alá valok valának, de öket tseléidnek, és barátidnak fogadád, és öket az egész földnek fejdelmivé tévéd. asok gyalázatért, bestelenségért, soha sem panaszkodnak vala, távul valának a hamiságtól. és a tsalárságtól. az ö együgyüségék. és alázatoságok. olyan nagy vala., hogy minden örömeket, tsak abban helyheztették. hogy a te nevednek ditsöségéért, mindent szenvedgyenek, miért uram.? azért mert buzgoságal szerettenek tégedet, mivel bizonyára a ki tégedet nem szeret, meg sem foghattya azt, hogy a szenvedést lehessen szeretni, de ellenben az, a kit ate szereteted fel indit, kegyelmed erősit, és a kit a hit világosit. a minden gyönyörüségit és ditsöségit abban veti, a mi másoknak alá valonak láttzik, valóságos öröm a néki, a midön alkalmatossága vagyon. hogy éretted szenvedhesen. mivel a te akaratod végben menetelének, és a te ditsöséged szeretetének. fel kel gerjedni azokban., akik tégedet szeretnek. és abban inkább kel nékik örülni. mint sem a kegyelmidben, melyeket vettek tölled.

Tizen harmadik Rész

Hogy a nyomoruságban és a szenvedésben. imádkozni kell.

Szenvedé valaki ti közöttetek imádkozék. jac. 5. 13.

Ugy tették mint ha storophila elegendő oktatást vett volna, de mint hogy tellyeséggel meg akará tanulni a keresztnek tudományát. azért kérdé akristustól. hogy ha volnaé még valami, a mit meg kellene tanulni.

A kristus. vannak még holmi hasznos oktatások. a mellyeket meg kel tanulni. annak. aki akerszt iskolájában akar járni. először szükséges. hogy a keresztből tegzet tsinályon. a melyel nyilat löjjon fel az ég felé.

Storophila uram én ezeket nem értem. nem is tudom mire magyarázni.

A kristus. arra hogy anyomoruságban imádkozni kell, mivel atöredelmes, és az alázatos szívnek imádsága olyan mint a nyíl, mely a szívből emelkedik fel felé, azért is mondgya az irás, hogy *az alázatos embernek könyörgése. meg hattya a felleget., és meg nem vigasztaltatik mig nem el közelget, és el nem távozik, mig nem a fölséges rea tekint.* eccl: 35. 21.

Strophila de uram miért parantsolod annak a ¹² ki keresztet visel. hogy imádkozék. mivel azt végben kel vinni közönségesen minden embernek.

A kristus. nem tudodé még azt leányom. hogy az imádság nagy könyebség, és illik azokhoz kik nyomoruságban vannak, ezt az Isten parantsolya, *hij segittségül engemet.* mondgya david. *a nyomoruságnak napján. és meg szabadittalak attol, és engemet ditsöiteni fogsz.* ps. 49. 16. meg másut. *hozám fog kiáltani, és meg halgatom ötet. véle leszek anyomoruságnak idejében, meg szabaditom., és ditsöségel bé töltöm ötet,* ps. 90. 15. dávid meg próbálta vala ezt a segittséget., azért mondgya, *az urhoz kiálték nyomoruságomban, meg kerestem az urat, éttzakán ő hozája emeltem kezeimet, és meg nem tsalatkoztam.* ps. 76. 2. és meg másut *az urhoz kiáltának azö nyomoruságok közöt, és meg szabaditá öket nagy szükségéből.* ps. 106.. 13. az irás elég példát ad az olyanokrol. akik az imádsághoz folyamodtak. nyomoruságokban., ezt követé susánna, a midön oly nagy veszedelemben forga. ahárom iffiu. az égö kementzében, daniel az oroslányok közöt, jonás a tzet hal. gyomrában, péter atengeren valo szélvészben. pál, és silás. a tömlöczben. végtire még magam is. nem tsak a kertben., de még a kereszt fán. *nagy kiáltásal. és köny hullatásokal valo imádságokat. és könyörgéseket ajánlottam az atyámnak.* hebr. 5. 7. ilyen nagy példákra valo nézve, gyakran kell folyamodnod. az imádsághoz, mivel anyomoruságban tett imádság. meg engeszteli az Istent.. és még az imádságot is igen segitti a nyomoruság.

Strophila, kérlek uram. hogy egy kevesé magyarázd meg jobban mondásidot, mivel meg nem foghatom hogy lehesen a nyomoruságnak segiteni az imádságot. holot a fájdalom anyira el fogja az elmét, hogy nem is gondolkodhatik másrol, azt láttjuk hogy a betegek, és akik szomoruságban vannak, rend szerént azon panaszozkodnak. hogy nem is könyöröghetnek az Istennek.

A kristus. azt tud meg, hogy amidön valaki. valamely nyomoruságban vagyon. mentöl töbször folyamodik az Istenhez. annál kevesebet gondolkodik nyavalyájáról. keresed azért az Istent, nyomoruságodnak napján, mivel ő adgya elődben azt az utat., hogy hozája mehess. kérjed buzgoságal. hogy szabaditsen meg nyomoruságodtol, hogy pedig ment lehess a félelemtöl jobb modgya annak nincsen., mint a, hogy az Istenhez kaptsollyad magadot.

Strophila. látom uram, hogy a kereszt. és a nyomoruság, nem tsak segitti az imádságot. hanem még szükséges is.

A kristus. a nintsen külömben. mivel a nyomoruság gyakorta. hasznos arra., hogy az embereket. az Isten szolgálattyára vezese: tudodé azt. hogy mi modon kénszeritté absolon joábot hogy hozája menne. akihez kétszeris küldötte vala szolgálait hogy hozája hinák. de joáb nem akarván engedelmeskedni. absolon mondá a szolgálainak. tudgyátok hogy joábnak az én földem mellet egy árpa földgye vagyon; eredgyetek égessétek meg az árpáját. a szolgálak engedelmesebbek lévén az urokhoz. mint joáb a király fiához, meg gyujták az árpát. joáb azt meg tudván. azon fel indula, és absolonhoz mene, kérdvén tölle, hogy miért bannék olyan formán véle, azért felelé absolon. mert ketszer küldöttem utánnad,. de nem akartál hozám jöni, én is kételen valék azt tselekedni. joáb meg halgatván absolont, meg békélteté ötet akiráyal.

¹² Szenvedé valaki ti közöttetek. imádkozék. jac. 5 13.

eszerént bánok én is azokat. kik az én akaratomot nem akarják követni. valamely nyomoruság által magamhoz hívom, ketszer. vagy háromszor. és a midön hozám jönnek, meg békéltetem. az atyámat. erről mondgya Dávid. *hogy a midön az ő nyomoruságok nevedet, nagy siettségel fordultak az Istenhez.* ps. 15. 4. meg másut. *vessed a nyomoruság alá őket. fedezd bé ortzájokot gyalázattal, és akoron uram keresni fogják nevedet.* ps. 82. 17. avalo hogy vannak olyan keresztények. akik soha az Istenhez nem folyamodnának. hogy ha tsak valamely nyomoruság arra nem kényszeritené. őket, azért az Isten irgalmaságából tselekeszi, amidön meg engedi nyomoruságban valo eséseket, hogy leg aláb abban az állapottyokban. ő hozzája. fordullyanak, az atyák. és az anyák. kik agyermekeket szeretik. hasonló képen bánnak vélek, mert a midön láttyák. hogy nem jól viselik magokat. mások által meg ijesztetik őket, ugy hogy meg ijedvén. az anyokhoz folyamodgyanak.

Storophila azt látom uram, hogy annak nintsen bölcsesége., a ki az Istenhez nem folyamodik. nyomoruságának idejében. és hogy a kiket a kereszt és a nyomoruság hozád nem térít, azok nem jó szándékban vannak üdveségek iránt.

A kristus. a nincsen külömben. alelket pedig meg üsmérheted mitsoda állapotban vagyon. tsak azt visgáld meg hogy mit okoz abban anyomoruság. valamint hogy atele. és ajol meg ért mag könnyen el válik a szalmától. a tsép alat, és hogy az üres. és az éretlen mag a szalmával együt meg töretik a tsép alat, ugy az olyanok, kik a világi gyönyörüséget szeretik, ahoz is ragaszkodnak. valamint az éretlen mag a szalmához., de az olyan a ki hiv, és a kinek szive tellyes jó erkölcsel. alig éri valami kis nyomoruság hogy mindennek ellene mondván, az Istenhez folyamodik.

Storophila. uram ez ugy vagyon. de mint hogy oly szükséges az imádság annak a ki keresztet visel, kérlek mond meg nékem. hogy mit kell leg inkább kérni imádságimban.

A kristus. ha azt kéred hogy a keresztől meg menekedgyél. vagy hogy a meg könyebitessék. olyan formán légyen valamint én magam imádkoztam az olaj fák kertében. Atyám ha lehetséges mullyék el töllem ez a pohár. de mind azon által ne az enyim. hanem ate akaratom legyen meg. nem igaságosé a. hogy a lélek az Isten akarattyára hagyja magát, mivel tsak ő tölle kell várni udveségét, azért tsak azt kérjed, tsak azt kívánnjad, hogy az Isten akarattyá bé tellyesedgyék. uram legyen meg ate akaratom, aki a keresztnek bövséges gyümöltsét akarja várni. annak el kel magát szánni, és mindenhez kell készülni. ajánlyad az után az Istennek ditsőségire, és azö nevének ditséretire. nyomoruságidot. és akár mely kitsiny szenvedésidet., az én kin szenvedésimel együt. ilyen formán érdemeseké teheted azokat, és kedveseké Isten előtt.

Tizen negyedik Rész.

Hogy akeresztet örömel kell hordozni.

örüllyetek azon, hogy részesültök akristusnak szenvedésiben. 1 petr. 4. 13.

Storophila. gondolván. hogy már nem volna semmi több hátra, azért nem is tett semmi kérdést, akristus azt látván mondá néki, leányom pálya futásodnak még végit nem érted. az eléb azt mondám néked, hogy a kereszt tegez helyet legyen, mostanában pedig azt akarom hogy abbol hárfát tsinály, és a mellet énekellyed a teremtőnek ditséretit.

Storophila. meg vallom uram tudatlanságomat. hogy nem értem mit akarsz nékem mondani. ¹³

¹³ Örüllyetek azon. hogy részesültök, a kristus kin szenvedésiben. 1 petr. 4. 13

A krisztus. az éneklésen. azt értem. hogy örömel. és szeretettel kel munkálodni, mivel az Isten azt szereti aki örömel adgya magát nékie, azért tehát egyeztesd meg az ének szoval. a jó tselekedetnek hárfáját. a midön pedig valamely nyomoruságban. vagy szomoruságban. vagy, azt örömel szenvedgyed, és akoron olyan lész mint egy hárfa. amelynek hangja. kedves léssen Isten előtt, a midön az én apostolom ezeket mondá. *ditsekedünk a haboruságokban.* rom. 5. akoron ő hárfázot, amidön örömel szenvedcz. valamely nyomoruságot. és izetlenséget, ugy anyira hogy azt gondolhatnád hogy az Isten mint ha el hagyot volna. de ha mind azok közöt is az Istent áldod és ditsered, akoron a hárfa mellet énekelsz, és a te szivednek hurját meg nyomván, az Isten kedvesen halya annak hangját, de ha zugolodni keszdesz az Isten ellen, mondván hogy az Istennek nem ugy kellett. volna tselekedni, más képpen kellett volna bánni, akoron az ő akarattya ellen támadtz., jó tselekedeteidnek jutalmát el veszted, és vétesz az ellen az alázatoság. és ditséret ellen, a melyel tartozol az isteni méltoságnak, és azt el. lehet mondani. hogy el rontod ahárfádot.

Storophila. ezeket jó kedvel halgattya vala. mind azon által. ezeket a szavait akrisztusnak., hogy a keresztén örülni kell, jól meg nem foghatá, azért is mondá, uram had legyen szabad tölled meg kérdenem. hogy micsoda hasonlatoság vagy az kereszt. és az öröm közöt, és hogy miben egyez a fájdalom a gyönyörüséggel. mivel a midön akeresztet emlegetik. akkor a kint. és a szenvedést kel érteni, tsak a tudhattya. hogy mitsoda nyomoruságot okoz a kereszt aléleknek. és a testnek, aki azt próbálta, én pediglen mint hogy a kereszt uttyára adtam magamot, azt gondoltam hogy egész életemet tsak a nyomoruságban. szomoruságban., és a fájdalomban kellett töltenem, azt tartván hogy tsak amás életben. kell várnom az örömet., abékeséget. és avigasztalást, mindenkor azt hallottam hogy ez a mulando élet. anyomoruságnak. és a sirásnak helye volna. és hogy amás élet. helye, avigasztalásnak. és az örömmek, mert valamint szent pál mondgya, *minden dorgálás pedig mostan. nem láttatik örvendetesnek. hanem szomoruságosnak, mind azon által végtére. az igasságnak tsendes gyümölcsét adgya azoknak. akik abban gyakorolták magokat.* hebr: 12. 11.

A krisztus. a valóságos, hogy mind azok a kik a keresztett hordozák. bövséges mértékel valo örömet vesznek, a midön az urnak. örömében fognak bé menni. *a hol az Isten minden köny hullatást el töröl szemeikről.* apoc. 21. 4. de még ez életben is lehet örömet és vigasztalást találni. akeresztben, tsak azt ugy hordozák a mint kívántatik. mivel egy keresztény örömének fundámentuma. a keresztnek kell lenni, azért is mondtam az évangéliumban. *boldogok lésttek. mikor az emberek titeket gyüölölni fognak, mikor a gyülekezetből ki vetnek. titeket szidalmaznak. és a ti neveteket mint gonoszt kivetik. az embernek fiaért, örüllyetek azon a napon. és örvendezetek, mert a ti jutalmatok. bövséges menyben.* luk. 6. 22. péter az én apostolom. nem mondottaé. *örüllyetek azon. hogy a krisztus szenvedésinek társai vagytok.* 1 petr. 4. 13. hasonlot mondot egy más apostol. *nagy öröm gyanánt tarttsátok. atyámfiái. mikor külömb külömb féle kísértetekben estek,* jac.. 1. 2. aboldogulásnak bizonyos jele az. a midön valaki örülhet szenvedésin, és a midön örömel fel emelheti elméjét a nyomoruságok közöt.

Storophila azt könnyen el hiszem uram. hogy nagy ók lehet az örömré. a kereszt. és a nyomoruságban. főképpen ha azt meg visgállyuk. hogy mitsoda nagy jó követi azokat. de hogy valójában a fájdalomal. és a szenvedésel az öröm együt lehesen. a már sok volna. én azt tartom hogy igen kevesen voltak olyanok, akik valóságal örültek volna akinokban.

A krisztus. én pediglen egy nehányat hozhatok elő, az én apostolim *örömel menének el atanats elöl, hogy méltoká tette Isten őket arra. hogy a Jésusnak nevéért boszuságal illetetnének.* act. 5. 41. mitsoda nagy örömet nem érzet pál. midön ezeket mondá. *ha én meg áldoztatom is. ati hiteteknek áldozattya. és szolgálattya felet; örülök és örvendezek mindnyájatokal., hasonló képen pedig, ti. is örüllyetek és örvendezetek velem együt.* phi. 2. 17. ugy a több szentek is

tsufolásokat. és ostorozásokat szenvedtenek. kötözéseket., és tömlőt, meg kötöztettek. ketté vágattak, kísértettek. fegyverrel le vágatván. meg holtanak. el hagyatattak, szorongattattak, nyomorgattattak, kikre nem volt méltó avilág. hebr. 11. 36. kik valának mind ezek, hanem mind anyi hárfások. kik éneklésekel bizonyágot tesznek vala az egész földön. az Isteni igazságról. az anyaszent egy ház historiája azt mondgya két atyafirol. marcus. és marcellinus felől, hogy meg fogák őket, azért hogy keresztények valának. és egy oszlophoz szegezék őket, a bíró mondá nekik, mitsoda nyomorultak vagytok. legyetek okosok, és szabadítsátok meg magatokat a kintol., de ők azt felelék. hogy soha olyan vendégségben nem voltak., a mely kedvesebb lett volna nekik, mint a, hogy a kristusért szenvedhetnek, adgya Isten, hogy egész életünkben lehesünk ebben a kinban. végtire nyilakal lödözék meg őket. az aszszonyok között is találok hasonló példát. agotha szüz. kinem mondhatni mitsoda nagy örömet mene a tömlőczben. és szenvedésit az Istennek ajánlá, ágnes tizen három esztendő korában. igen nagy bátorságát mutatá. menván olyan nagy örömet és siettséget a halálra. mint ha a menyegzői agyban ment volna, mit gondolsz thecla felől. a ki minek utánna meg győzte volnaavad állatokat. és meg próbálta volna atüzet, és a tömlőczöt. ezeket mondá, ha szinte egész életemben kellene is viaskodnom a vad állatok ellen. ha a tüzet, lántzot, és tömlőczöt kellene is szenvednem, de ezeket mindeneknél nagyobra betsülleném. csak lehetnék arra méltó. oh én Istenem. hogy mind ezeket a kinokot., te éretted, és ate szent nevedért szenvedhessem. látodé tehát storophila, hogy mitsoda sziv béli örömet. szenvedték ezek a szentek a keresztet, és akinokot.

Storophila. én azt látom uram. és azt szégyenlem. hogy hozzájuk hasonló nem vagyok. mivel ezek a szentek. nem csak békeséges türelemmel szenvedték azokat a kinokot, de sött még azokban gyönyörködtenek, és úgy siettek akinra, mint valamely ditsőséges állapotra, en pediglen nyomorult. többet nem tselekedhetem, még arrais nagy bajal vehetem magamot. hogy ne zugolodgyam. és békeséges türelemmel szenvedgyem. azt, a mit az Isten rendelésinek tettik ream küldeni, de uram segittsed az én gyengeségemet.

A kristus. légy jó reménségben. és erős bizodalomban, ate erőd nevednek fog lassanként. anyira, hogy a tekéletes békeséges türelemmel el éred, ha szinte mostanában nyomoruságnak könnyü terhe alatt szenvednél is. de azon meg ne ijedgy, végtire el nyered hűségédért való jutalomul az örökké való ditsőséget. ha ambár arra a nagy tekéleteségre nem juthatsz is, leg aláb, sene zugolodgyál. se ne panaszkodgyál. hanem alhatatosággal szenvedgy. *vegyed jó szíved mind azt. valami reád jö, fájdalomban maradgy békeséggel, és a meg alázatosodnak idejében, tarsd meg a békeséges türelemmel,* eccl. 2. 4.

Storophila. nagy gyönyörűséggel kívánom uram meg tanulni a kereszt hárfájának verését. azért hogy szívednek hangjával. adhaszak ditséretet Istenemnek.

A kristus. E jó kívánság. és csak könnyen is meg fogod azt tanulni, hogy ha amidön valamely nyomoruságban. vagy fájdalomban lész, az Isten akarattýára hagyod magadot alázatosággal. és alhatatosággal., és az Isten előtt úgy léssen kedves ate hárfádnak hangja.

Storophila. én azt uram jól értem. hogy a léleknek. békeséges volta. okozza ezt a lelki zengést, azért is mondgya az apostol: *szenvedé valaki ti közöttetek? imádkozzék, öröme vagyone valakinek., éneklésel ditsérje az Istent.* jac. 5. 13. de anyughatatlan elme. mindent öszekever, mert a szomoruság le nyomja az elmét, kérlek uram. taníts meg engemet arra, hogy miképpen nyerhetném én meg magamnak azt a belső békeséget.

A kristus. olyan formán. hogy tellyeséggel az Isten akarattýára hagyad magadot. mást ne akarj semmit csak a mit ő akar, aki ezt el érheti, tsendes, és boldog léssen. azt is tselekszi a mit akar. mert mást nem akar, csak a mi kedves Isten előtt. ha az áitatos személyek alázatosok. attol

vagyon., mert azoká akarnak lenni. ha szegények, a szegénység nékiek gyönyörűség. ha nem nagyra vágyok. attól vagyon. mert utállyák. azt, ha sirnak, azö sirások öröm, ha betegek. azal meg elégesznek. *mert mikor erőtlén vagyok. ugyan akor erős vagyok. mondgya az apostol 2 Cor. 12. 10.* a valóságos áitatosak. akár mit szenvedgyenek de tsendesek.

Tizen ötödik Rész

Hogy hálákat kell adni akeresztért.

Minden dolgokban hálákat adgyatok. 1. thess. 5. 18.

A Kristus. Szükséges storophila. hogy a tekéletességre. fellyeb fellyeb emelkedgyél. eddig arra tanítottalak. hogy a kereszt hordozásban örülni kell. már mostanában. ha felyeb akarsz menni. azon kel igyekezned, hogy olyan örömet adgy hálákat az Istennek nyomoruságodban., valamint jó állapotodban. ugyan is nagy dologé az Istent ditsérni a midön minden kívánság szerént megyen végben. a midön minden jokal bé vagy töltve., és hogy senki semmiben meg nem bánt, de vald meg, hogy igen nagy dolog az Istennek rendelésit imádni, és ditsérni. a nyomoruságok. és keserüségek közöt.

Storophila. valo hogy az igen nagy dolog. de azt sem lehet kevés dolognak tartani. a midön valaki jó állapottyában. nem hálá adatlan. Minden dolgokban hálákat adgyatok. thessa. 5. 18. A kristus. igen is nem kevés dolog. de azt magad is meg vallod, hogy a háláadás jobban ki tettzik a nyomoruságban. nem látodé azt. hogy a midön hálákat adcz jó állapotodban. a hazugságnak lelke azt fogja felölled mondani, valamit jób felöl monda. *hát hejában félié jób az Istent. a ki bé töltötte ötet. és az egész házát minden jókkal.* jób. 1. 9. de a midön az a hamis lélek. nyomoruságban látván jóbót, ezeket a szokot hallá tölle, *légyen áldot az urnak szent neve.* akoron nagy dühöségel. látá hogy le nyomatatot volna. jóbtól, és ez a tsudálatra méltó békeséges türeése jóbna. sokal nehezeben eset néki, mint sem az ö gazdagsága, nem tsudálatra valo dolog. az Istennek akor hálákat adni. midön bé tölt minden jokal. de a nagy békeséges türeésnek. ajele, hálákat adni néki anyomoruságok közöt, a pogányok nagy háláadásal voltak az Istenekhez. a keresztények kik eszerént tselekesznek, többet nem mivelnek apogányoknál. de azIstent áldani akeresztekben, anyomoruságokban. és nagy fájdalmakban. etsak a keresztényekhez illik, ez is a vallásnak aleg nagyob tekéletessége, hogy hálákat adgyanak. az Istennek. anyomoruságokban; azt hid el storophila., hogy egy *hálá Istennek* a nyomoruságban, többet érr, mint tiz ezer a jó állapotban.

Storophila. azt soha sem hittem volna uram. hogy hálákat kellene adni az Istennek a szenvedésért, és a nyomoruságért. a melytől ugy irtozik az érzékenység.

A kristus. sok féle dolog vagyon olyan. a mely nem kedves az érzékenységnek. de hasznos az üdveségnek, egy példát hozok elő a szent írásbol. ásvérus király. olyan parantsolatot adot valaki. hogy a ki hivatlanul bé menne az ö belső palotájában, a meg ölessek. akár ki légyen a, akár férfiu, akár aszony, hogy ha tsak a király annak nem nyujtgya az arany királyi páltzáját, jelül kegyelmeségének. ugy történék. hogy Esther a parantsolat ellen bé mene. a királyhoz. hivatlanul, a király a páltzáját nyujtá néki. és ö meg tsokolá annak végit. fejttjük meg már ezt a titkot. és nézük meg hogy mit jelent. ez azt jelenti. hogy a menyei palota bé vagyon zárva azok előtt. kik az Isten parantsolatgyát által hágyják. hogy ha tsak nékik nem nyujtgya. királyi arany páltzáját., és ha azt meg nem tsokoltattgya vélek. a királyi páltza pedig nem egyéb hanem a kereszt. a nyomoruság. azt a királyi páltzát. en aranyoztam meg szenvedésimel. de miért kell azt meg tsokolni, azért. hogy azt., az örökös, ur, és atya nyujtgya néked, avalo hogy a mely kegyelmet ád az Isten. az ö érette valo szenvedésre, a sokal nagyob ajándék. atsuda tételnél. meg kel tehát tsokolni akeresztet, háláadásal, és szeretettel kel azt viselni. mivel az, az Isten

hozánk való jóságának jele, nem olvastadé mit mond Dávid, *ate veszöd, és ate páltzád meg vigasztaltak engemet.* mitsoda nagy irgalmasággal bánik az Isten az embereket. mivel anyomoruság mellyet reájok küld. jó tétemény helyet vagyon nékik, a való hogy a jó állapotban való létel. olyan ajándékja az Istennek, a mely az embereket meg vigasztallya. de meg a nyomoruság olyan ajándékja, a mely őket hivatalyokra inti.

Strophila. bizonyára uram. sokan fognak tégedet áldani a midön jól tész vélek, de kitsoda az, aki egy nehez kereszt alatt, és sulyos nyavalyában léven, jó szivel adgyon néked hálákat. hol vagyon az olyan, és ditsérni fogjuk, mert tsudálatos dolgot tselekedet.

A kristus. hogy hol vannak az olyanok kik az Istent ditsérjék nyomoruságokban. hát strophila nem hallottadé azokat a nagy példákat. a melyeknek emlékezeti most is oly kedves, és hires az anyaszent egyházban; jób aleg nagyob nyomoruságban nem mondottaé, ugy lett a mint az urnak tettzet, legyen áldot az ő neve, lörintzet a tűzre fektetvén. mondá, ezen sült állapotomban is hálákat adok Istennek. saturinus. arettentő kegyetlen kinban, és szenvedésben léven. mondá, az én kinnyaim nem tartanak sokáig, örömet érettek hálákat adok oh én Istenem tenéked, adgyad hogy végig szenvedhessek. tsak álhatatoságot adgy nékem. tíéd legyen a ditsőség, theodorusnak. maximianus Császár idejében. minek utánna minden tagjait el kinozták. és szaggatták volna. ugy anyira hogy már lélegzetet is alig vehetne. de ő Isteni ditséreteket énekel vala, és gyakorta mondá ezeket a szokot, minden időben áldom az urat, mit gondolsz strophila ezekről a szentekről?

Strophila én azt gondolom uram. hogy ez az erő különösön tsak a martyroknak adatot volt., és hogy a hitnek fel álitására. és a pogányok meg szégyenítésekre. erősítette volt meg az Isten őket olyan rend kívül való kegyelmével.

A kristus nem tsak a martyrok adtak hálákat az Istennek. kinyokban, sokan vannak még olyan személyek, akik kinos betegségekben. hálá adok valának Istenhez, servulus gyermekségitől fogvást. mind holtig, gutta ütésben maradván, ugy anyira hogy az ágyban fel nem ülhetet, se meg nem fordulhatot, akezét nem vihette szájához, de nagy szorgalmatosággal ad vala hálákat Istennek. fájdalmiban. szent klára, huszon nyolcz esztendeig tarto betegségekben tellyeséggel el száradván, szüntelen való hálákat ad vala Istennek. és mentől nagyobak valának fájdalmi, annál vidámab ábrázatot mutat vala. mit mondasz mind ezekre. azt tartodé még is, hogy kevesen voltak. olyanok. kik nyomoruságokban. hálákat adtak volna Istennek.

Strophila. meg vallom uram ostobaságomat, fel is tettem magamban. hogy soha el nem felejttem aditséretnek áldozattyát, mivel ate néked kedves. de söt még hálákat adok az Istennek, mint minden kegyelem kut fejének. szüntelen áldani fogom azért. hogy irgalmaságából ostoroz engemet. és azért, hogy kegyelemé változtattya. reám való haragját. hálákat adok néki. ha egy kis betegséget küld reám, azért. hogy nagyobba ne essem, ha engemet nyomorgat, azért hogy nékem meg botsásson. és ha engemet le nyom azért. hogy fel emelyen, ki foghattya meg az ur haragjának nagyságát. a mely mellet mindenkor jóság vagyon. és hogy ate ideig való ostorozásod. ate irgalmasággodnak jele. valamint az irás mondgya. hogy az igaznak lelke, az Istennek kezében vagyon, ugyan ezért is azok akik böltsek, és akik meg világositattak. hálákat adnak haragjáért, jó állapotokban, valamint nyomoruságokban. és az ő irgalmaságáért. a szenvedésben. azért mondgya Dávid. *a sion hegye örömbé vagyon. és judának leányi vigadnak. a te ítéletidért. oh! Istenem.* ps. 47. 10.

A kristus. E szerént kel gondolkodni. beszélni. és tselekedni strophila. avalóságos keresztények így beszélnek. mitsoda hasonló az olyan szent nyelvhez., a ki hálákat ad Istennek nyomoruságában, mert valamint hogy régenten. a martyrok nyelvét kinozták, ahohérok azért, hogy ellene mondgyanak az Istennek, ugy az ördög mostanában minden

mesterségével azon vagyon hogy panaszra, és zugolódásra indithassa azokat. akik szenvednek, de ha hálá adásal. szenvedik a nyomoruságot. minden kétség nélkül el veszik a martyrságnak koronáját.

Storophila. Most már én azt által látom uram. hogy mi se jobbat nem gondolhatunk. se nem mondhatunk. ezeknél a szóknál. hálá adassék Istennek, ennél se rövidebbet. se kedvesebbet, se hasznosabbat nem lehet mondani. most veszem eszembe. hogy mire való légyen, egy öreg embernek oktatása. aki is eképen inté egy beteges tanítványát, kedves atyám fia. igyekezzél azon, hogy a betegség nehézségedre ne legyen. és a zugolódásra ne indítsd. mert a betegségekben való hálá adás. leg főbb tselekedete a vallásnak. ha vasból vagy. a tűz meg emészti rosdádöt, ha pedig aranyból., atűz meg próbálván tégedet., a jó erkölcsben nagyon elő mégy, ne nyughatatlankodgyál tehát. mert ha Istennek úgy tettik hogy szenvedgy testedben. ki vagy te? hogy az ellen ály,? szenvedgy azért békeségel, és kérjed az Istent. hogy azt rendelye felölled a mi néki tettik.

A kristus. Az az okos öreg ember. jól oktatá tanítványát, azt jovallom neked is. hogy azt kövessed. mivel nyomoruságokban való hálá adás, meg különbözteti ajokot, agonoszoktól. és meg mutattya. hogy ki ki mitsodás legyen Isten előtt. tudodé azt, hogy azok akik harangot öntenek minek előtte azt fel vonnyák atoronyban kalapátsal azt erősen meg ütögetik. meg próbálván a hangjáról. hogy ha nintsené repedés benne, és ha jó hangot nem ad, el ronttyák, az Isten hasonló képen tselekeszik, az ő választatit. az után emeli fel az égben., minek utána sok nyomoruságokal meg próbálta volna, meg látván elsőben. hogy ha a békeséges türesek állandoé, és ha kedves szozatot adnaké, az az, hogy mitsoda formában tselekesznek, és beszélnek, az Isten ilyen formában ütögeté meg jóböt, eszközül vévén arra. az ördögöt. akit jeremiás proféta, avilág kalapáttsának nevezi. de mitsoda hangot ada ez a harang. és mit monda ez a békeséges türesek példája, *mindent az ur adot nekem. az ur vett el mindent töllem. ugy lett amint néki tettzet, legyen áldot az urnak neve.* mitsoda kedves szozat nem valaé ez Isten előtt de még másodsor is az Isten meg akarván ötet próbálni, a sátán hatalma alá adá az ő testét, ez a kegyetlen ellenség. irtoztató nyavalyát ada reája, jób pedig aganén hevervén. egy darab tserépel. töröli vala le magáról. az ő sebeiből ki folyt genettséget. halgassad hogy ő mit mond ezekre, *ha a jót el vettük az Isten kezéből., miért ne vennök el a nyomoruságot is.* oh! erős, és kedves szozat, ez a valóságos tulajdonsága, az olyan embernek. aki. az Isten akarattya. alá hadgya magát; ez is az olyan jó erkölcsü embernek a tulajdonsága. aki háláado Istenhez, akinek akarattyaiból vagyon ajó. és a nyomoruság. aháláadatlant. pedig ilyen jelről lehet meg üsmerni, tudni illik. a midön valamely nyomoruságban. szüntelen panaszolkodik, zugolodik. nyughatatlanságál beszélli mindennek ártatlanságát, el hitetvén magával. hogy meg nem érdemlette, hogy oly keményen bányanak véle, mit mondgyak többet. a jó és a gonosz. hasonlit olyan két edényhez, a mely tele vagyon. az egyike valamely kedves illatu vizele. a másika valamely rodhattságál, ha mind a kettöt fel kevered, az egyikéből. kedves szag jö ki. a másikából. nagy büdösség. így vannak a jók és a gonoszak. eszelévén elegyítve e világon, noha Isten előtt. nagy különbség vagyon közöttök de a midön valamely nyomoruságot botsát reájok. a jók hálákot adnak nékie. a kevélyek, atisztátalanok, és a fősvények, kik tsak hajlandóságokot követik., káromkodnak. és zugolodnak mondván, mitsoda gonoszt tselekedtünk mi. hogy azért enyi nyomoruságokot szenvedgyünk.

Tizen hatodik Rész

Hogy inkább kell. hálákot adni az Istennek. a nyomoruságban. mint sem a jó állapotban., és hogy háláadásal kel lenni nem csak az Istenhez de ahoz is, aki által adgya reánk a keresztet.

Ezek ajeles oktatások, az Istenhez való háláadásrol. storophilában igen nagy gondolatot adának. és egy kérdést tamasztá elméjében. a melyet akristus eleiben téve eszerént, uram kérlek mond meg azt énnekem. hogy ha nagyobb hálá adásal tartozunké az Istennek a jó állapotban. mint sem a nyomoruságban.?

A kristus. minek előtte meg felellyek kérdésedre., mond meg azt nekem. a kettő közül melyikért tartozol. több hálá adásal. aleg nagyobb jó teteményérté, vagy aleg kissebért?

Storophila. minden kétség nélkül aleg nagyobbért. A kristus Ted eszve a jó állapotot anyomoruságal, és visgáld meg hogy melyik nagyobb amásikánál, akerszt el fordít avétektől, és ajó állapot arra vezet, *mert sok ideig nem engedni hogy abünösök akarattyok szerént járjanak*, mondgya az irás, *hanem mindgyárt a büntetéshez fogni, nagy jó teteménynek jele.* 2. mak. 6. 13. anyomoruság eszében juttattya az embernek hogy az Istenhez fordullyon. ajó állapot pedig el felejteti véle, az Istent, akerszt fel gerjeszti az Isteni félelmet, és a szivbéli töredelmeséget. a jó állapot el felejteti az emberel hogy magára vigyázon., látodé azt.? David bölcs vala. salamon bölcs vala, de mint hogy jó állapotokban el felejték magokat, azért el is tévelyedének, dávid vétekbén esvén, el távozték az Istentől. és az ő kegyelmétől és azt sok köny hullatások után nyeré viszá. salamon pedig, az a nagy bölcseségü fejdelem. akinek az Isten anyi nagy tudományt adot vala, ellene nem álhata atsalárd jó állapotnak, hanem vétekből, vétekbén esék, és el veszté bölcseségét, mivel az aszszonyai kérésekre, a balványoknak temjént ajánla, azt magad is helyben hagyod, hogy az, az igazán való nagy, a ki a nyomoruságban el nem tavozik a böltseségtől, és ajó erkölcstől. és aki az Isten rendelésire hagyá magát. zugolodás nélkül. abban bizonyos légy, hogy a nyomoruság és a kereszt. mint egy bizonyos jelei aboldogulásnak. avilági jó állapot pedig, jelentheti a jövődő béli veszedelmet, mit tartasz hát mind ezek felöl. és melyikét gondolod hogy nagyobb ajándéka légyen az Isten rendelésinek, a jó állapoté, vagy a nyomoruság. mivel kevesen vannak ollyanak. a kik rosszul élyenek anyomoruságal, és a keresztel, ellenben pedig. kevés fordittya jora. jó állapottyát.

Storophila. a bizonyos, hogy ha ugy meg tekintenék a mint kellene az örökké való jót, kiki el hitethetné magával hogy a nyomoruság leg főveb ajándéka az Istennek., és az érdemel leg több háláadásat,

A kristus azt jól mondod, mivel ha az Isten leg nagyobb tudományt adot volna beléd. ha az Istenről olyan formán beszélhetnél. is, valamint az angyalok., de mind a te néked anyit nem használna a szent életre. mint a, ha az Isten akarattyára hagyod magadot. anyomoruságban, ennek az az oka, hogy azok a tudományok olyan ajándékok. a melyek meg adatnak., mind ajóknak, mind a gonoszoknak. de tellyeséggel az Isten akarattyá alá való ajánlás, csak a választottakat illeti, oh! hogy ha valaki meg mérné igazán való mértékel az időt. és az örökké valóságot, nem találkoznék senki is olyan, aki jobban nem szeretné ez életben. egy nehány száz esztendőt tölteni minden féle nyomoruságban. mint sem az örökké való boldogságot el vesztetni. a más életben. mivel ez életben való nyomoruságoknak. és szenvedéseknek. csak végek leszen. de a más életben való meg ígért jutalomnak, soha vége nem leszen. azért is mondgya egy nevezetes auctor. hogy ha az Istennek szüntelen való hálákot adnánk. is minden nyomoruságinkért. de még ugy is nem tennénk eleget nékie, amint kellene, hogy ha meg tekinttyük azt, hogy mitsoda nagy jókót szerez nekünk akerszt, azon is lehet tsudálkozni, mondgya ugyan azon auctor. hogy miért hagyá az Isten az ő választatit csak egy szem

pillantásig is, nyomorúság és szenvedés nélkül, holot annak nintsen más modgya. hogy meg érdemelhessék. azt az örökké való jutalmat. a melyre rendelte őket.

Strophila. ki hitte volna uram azt, hogy annyi sok jó legyen el rejtve a kereszttel, és a nyomorúság alatt, de uram. még is egy kérdést akarnék tenni, kérlek világosítsd meg elmémet, azt szeretném tudni, ha elég az Istennek hálát adni a kereszttel, és kellé még meg köszönni azoknak is, akik haragból vagy hamiságból szerzik nekünk a keresztest, és a nyomorúságokat.?

A kristus. Tsudálok azon Strophila. hogy ilyen kérdést tész nekem, ha egy kevesé a szent írást olvastad volna, ezeket a szavaimot most tudnád, *szereitek ellenségeket. jól tegyetek azokat, akik titeket gyűlölnék. imádkozatok azokért, akik titeket háborgatnak*, matth. 5. 44. ezen parantsolat szerént tartozik ki ki ellenségit szeretni. és azt meg is kel mutatni, nem csak szóval, hanem tselekedettel, mivel ebből láttzik ki a szeretet. nem adtamé én magam erről példát. nem könyörgöttemé azokért akik fel feszítettek, mondván, *atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják mit tselekesznek*. eszerént tselekedék István első mártyr. és Jakab apostol, ugyan is hová lehet nagyobb. hálát adás. mint halálunkor azért imádkozni. aki halált szenvedtet velünk.

Strophila. Igen nagy jó erkölcsnek ajele, nem csak rosszul nem tenni azal aki velünk rosszul bánik, vagy csak kivánni is azt neki. de sőt még a hozánk való rossz tselekedete., mint egy kötelezzen minket a véle való jó tételre. én nem merek magamnak azal, hizelkedni. hogy valaha el érhessem az olyan nagy tekkéltességet.

A kristus. leg aláb amások példájokra. való nézve, igyekezzél, mivel nem nehéz azt követni, a mit látunk hogy mások is követték.

ez iránt egy régi filosofus tanítványának ahistoriájára tanítalak, ez a tanítvány egyszer valamely véteken esvén, keré mesterét hogy bocsátaná meg azt neki, a ki is olyan formán bocsátatot igére neki. csak hogy menne valamely bányában három esztendeig dolgozni. de emég nem elég, mivel atanítványától azt kíváná, hogy meg más három esztendőt töltene ott el. és meg fizesse azokat, akik őtet boszonttyák. vagy gyalázattal illetik. hat esztendő mulva a filosofus mondá neki, gyere már most velem áthénás városában. hogy ott meg tanuljad abölcset. abban avárosban pedig vala egy olyan öreg ember, aki abölcset tanítta vala, és az iskolájának mindenkor az ajtajában ült, és gyalázatos szokal. illetve azokat kik hozzá menének, meg akarván próbálni békeséges türesek., hasonló képen kezdé banni a filosofus tanítványával is. a ki azt csak nevetni kezdé, az öreg ember azon tsudálokni kezdé, és mondá, honnét vagyon a, hogy a midön olyan boszonto szokot mondok néked, te azt csak neveded.? hogy ne nevetném. felelé az iffiu, mivel már három esztendőtől fogva. akik engemet boszontnak. és bestelenitenek. azokat meg jutalmazom, magad is hasonló képen bánssz velem. de a nekem semmiben sem telik. az öreg ember látván hogy az iffiunak nagy hajlandosága volna abölcsetre., bé fogadá az iskolájában. mondván, hogy érdemes volna. abölcset tanulására. mivel hogy oly békeséges türe. János praepost, ez a nevezetes remete, mindenkor elő beszélli vala ezt a historiát azoknak. a kik az ő klastromában akarának bé menni, hozzá adván azt is. hogy a régi szent atyák, az alázatosság. és abékeséges türe által mentenek az Isten lako helyében. és hogy oda más kapun. nem lehet bé menni. hanem a nyomorúság és a szenvedésnek kapuján. a melyeket örömel kell szenvedni.

De még ezen kívül egy néhány példát hozok elő, az olyanokrol. kik agonoszért jóval fizettek, azért hogy magadot semmiben ne mentessed, Cyprianus püspök. halála itéltetvén, huszonöt tallért parantsola adatni a hohérnak. a ki neki. fejét vevé.

Sándortól. a Jerusálemi pátriárchától. az iro deákja. nagy summa aranyat, és ezüstöt lopa ell, az iro deákat meg fogák, és törvényt látának reája, de a pátriárcha. nyolczvan tallért fizete érette. a mely nagy summa volt abban az időben, és maga mellet meg tartá az iro deákat, valamint annak elötte, ezért is mondá anép, hogy hasznos dolog a pátriárchát meg bántani. Alamisnalkodo János pátriárcha felöl írják. hogy egy vendég fogados, igen roszul bánván egy iffiuval a ki attya fia vala a pátriárchának, az iffiu panaszt tett a pátriárchanak. a ki is meg akarván tsendesíteni az iffiat. és egyszers mind oktatni is. arra, hogy mi formában viselnye magát a midön meg bánttyák, mondá az iffiunak hogy mérte meg próbálni az a vendég fogados hogy tégedet meg bánttson. ugy bánom véle, a mint meg érdemli, és az egész városban hire lészen. azonban hivattya azt a tisztet a ki az adot szokta fel szedni. és meg parantsolá néki hogy a mely adót szoktak adni az anyaszent egyháznak. azt a vendég fogadosnak el engedgye. és tölle az adot fel ne vegye. az egész alexándria varosa. el tsudálkozék. az ilyen ritka boszu álláson.

Strophila. de uram az ilyen nevezetes tselekedetek emberek tselekedetei, akikben több batorság vagyon. és inkább meg tudgyák magokat gyözni, abban mind azon által nem kételkedem, hogy az aszszonyok között is ne találkoznék olyan, aki azon jó erkölcsöt ne követte volna kegyelmeségedből. azt hallottam. másoktól, hogy egy bavarus hertzeznét, liduvinát. egy más aszszony haragjában nagyon meg bántotta, a hertzezné azt el szenvedvén. azon meg bátorodék. és mérgiben. az orczájára pökék a hertzeznének, liduvina azt békeséges türessel szenvedé, és magát meg türközteté, anyira hogy még ajándékot küldé annak az aszszonynak, mondván, hogy nagy köteleséggel volna hozzája azért, hogy bé töltette véle az Isten parantsolattyát. azt is olvastam valahol, hogy szent théresia leg inkább szerette, és imádkozot azokért. akik ötet boszontották. és azokal legg több jót tett, azért is mondá egy azon idő béli püspök. hogy a ki ennek a szentnek barátságában akar lenni, tsak boszusággal illesse ötet.

A kristus. mint hogy ezeket a szent tselekedeteket tudod, miért kételkedtél tehát abban, ha kellé meg botsátani ellenségednek, és hozzája háláadásal lenni agonoszért.?

Strophila. mert uram akor nem jutot mindgyárt eszembe. de azon kívül is, ezt a parantsolatot hogy szeressük ellenségünket., olyan nagynak tartottam, hogy mindenkör azt hittem, hogy kevesen vannak olyanok kik azt el kövessék.

A kristus. A valo hogy ez a parantsolat, nagy tekéltességre valo, mind azon által emeg volt még az ó törvényben is, mivel a szent írásban azt fel találod. *ha ellenségednek. öket, vagy szamarát meg találod, azt neki viszá vigyed, ha meg látod ellenségednek. szamarát a terhe alatt el esni, tovab ne meny, ha nem segittsed azt néki fel emelni.* exod. 23. hát még salamon nem mondé hasonlot. midön azt mondgya. *ha az ellenséged éhezik, adgy enni néki. ha szomjuhozik, adgy innya, mert ilyen formán. tselekedvén. eleven szenet gyűjtesz afejére. és az ur viszá adgya aszt néked.* prov. 25. 21.

Strophila. A tsudálatos. dolog. hogy ez a törvény nem vezetí vala az embert a tekéltetes igasságra. még is oly nagy jó erkölcsöt parantsolt néki.

A kristus Valamely elmét meg homalyosítot arosz kívánság. az olyan el nem érheti ezt a nagy jó erkölcsöt. te pediglen leányom igyekezél atekéltességre, és meg látod hogy el felejtéd agyalázatot. nem akor, a midön imádkozol azokért kik meg bántottak nem is akor. a midön meg ajándékozod öket. és asztaledhoz hivod öket, hanem akor. a midön valamely nagy nyomoruságban látván öket, azon aszived meg esik. meg szánod öket, és anyi köny hullatást ejtesz, mint ha te magad volnál abban anyomoruságban.

Storophila. mitsoda nyomorult vagyok uram. hogy olyan távul vagyok attol atekélletességtől. mikor érhetem el azt a jó erkölcsöt. a melyet anyi szentek követtek.

A kristus. Légy jó reménségben leányom. és hitesd el magadal., hogy azt el nem érheted amagad erejével, hanem kérjed buzgoságal., hogy aki azt néked parancsollya, vigyeis végben azt benned. mert az Isten meg halgattya azokat, akik ötet kérik. ő ádd. de azt akarja hogy kérjék. aszentek példájokon pedig meg nem kell tsökenned., de sött még inkább kell igyekezned. és két dolgot kell meg tanulnod.

1. hogy kövessed őket. az ő nagy tselekedetekben. és szent életekben.

2. hogy magadot meg üsmérjed. és meg visgálljad természetednek gyengeségit. és romlandóságát. igen nagy gyengeség volna benned. gyengeségedet el nem szenvedni, és türhetetlenséggel lenni azért, hogy békeséges türő nem vagy, mivel azt magadnak el kel. szenvedni, és alázatoságal várni, hogy a szent léleknek kegyelme. fellyeb emellyen., mind azon által. szorgalmatoságal kel munkálodni azon. hogy atekélletességnek uttyán eléb mehess. és a keresztényi jó erkölcsöket. követhessed; semmit el nem mulatván, azon gondol., és szorgalmatosságal kel lenned.

Távul légyen hogy másban ditsekedgyem, hanem tsak a mi urunk Jésum kristusunk keresztében. gal. 6. 14.

Tizen hetedik Rész.

Hogy miképpen kel ditsekedni akeresztben.

Tavul legyen pedig töllem hogy másban ditsekedgyem. hanem tsak ami urunk Jésum kristusnak keresztében. gal. 6. 14.

A kristus. Még egy dolog vagy on hátra storophila, a melyre szükséges hogy meg tanittsalak. és a mely magában foglallya mind atöbbit. a mely nem egyéb, hanem hogy azt el hitesd magadal., hogy a leg nagyob méltosága, ditsösége, és betsületi egy kereszténynek abban áll. hogy a keresztet viselje én velem. és én érettem, mert ugyan is mi igasságosab mint a hogy anyi szenvedésért, mint én szenvedtem az emberekért, hogy őket meg váltsam ahaláltól., ökk is azt viszá adgyák nékem. sebet, sebért, gyalázatot gyalázatért, vért, vérért, nem ditsöségesé egy szolgának. hogy ő is abbol a pohárbol igyék, a melyből az ő királya, és ura ivut, epedig akor történik meg, amidön. az Isteni rendelés. a nyomoruságnak pohárát nyujtja valakinek. amelyből leg először is én ittam, azért is mondám a két apostolnak. akiknek egyike az én jobb kezem felöl akara ülni, és a másika bal felöl, az én poháromot bizonyára meg iszátok. matth. 20. 23. akarván vélek meg értetni, hogy az én hozájok valo szeretetemnek jele a, hogy őket részesültessem az én szenvedésemnek pohárából, péter, és pál, jól tudták azt, hogy mitsoda nagy méltóság legyen az, azért is mondá az első, *örüllyetek azon, hogy a kristus. szenvedésinek társai vagytok, hogy a mikor az ő ditsösége meg jelenik, akor is örvendezve vigadgyatok. boldogok vagytok. ha szidalomal illetnek titeket akristus nevéért, mert mind a ditsőség, mind a kristusnak lelke ti rajtatok meg nyugszik.* 1 petr. 4. 13. a másika is hasonlot monda., *ti néktek, ingyen adattatot a, nem tsak hogy a kristusban hidgyetek, hanem hogy szenvedgyetek is ő érette.* phil. 1. 29. látod tehát storophila hogy ez a legg nagyob. tisztelet ez életben, és hogy tsak ebben is kell ditsekedni.

Storophila. uram arra tanitottál vala ugy tettzik, hogy semmit nem kel tselekedni ditsekedésből, söt meg azt el kel kerülni, a midön a jó tselekedetek közé akar elegyedni, miképpen mondhatod azt most, hogy ditsekedni kell. a keresztben.?

A kristus. valo hogy meg tiltottam néked a hejában valo ditsekedést, de nem értettem azon minden féle ditsekedést, hanem tsak azt mondtam, hogy aki ditsekedik. az urban ditsekedgyék.

Storphila. de kérlek uram. mitsoda az urban ditsekedni,?

A kristus. A hogy magadnak ne tessél, magadot ne ketsegtessed., hanem várjad az urnak jóvá hagyását. és a midön abékeséges türésre valo kegyelmét veszed, ditsöittsed ötet érette, és minden tselekedetidben mondgyad ezeket, ne nekünk adgyad uram ne nekünk a ditsöséget, hanem ate nevednek

Storphila köszönöm alázatosan uram. hogy meg tanitottal. arra, hogy tsak te benned kel keresnem aditsöséget., és nem magamban. hogy azt te tölled kel várnom, és kérnem, tiéd is legyen az a ditsőség mind örökké, de uram kérlek mond meg azt nekem, mint hogy a keresztnél már nem lehet se besteleneb, se gyalázatosab, dolog, azt kívánnám tudni. hogy ha uram ditsekedhettélé akereszt hordozásban.?

A kristus. Én soha sem kerestem a magam ditsöségit, se az embereknek. nem kívántam tettezni. azt a ditsöséget kerestem. a mely tsak Istentől jö, az én atyámnak akarattyát kerestem bé tellyesíteni, és eleget tenni az ő igasságának. mind azon által. azt meg tudhatod hogy ugy hordoztam akeresztet. mint jelit örökös voltomnak, valamint mondgya a proféta, *avállán hordozza fejdelemségének jelét.* isai. 9. 6. a kereszt valóság az én fejdelemségem. amelyért az én atyám. akirályi székbem emelt engemet, akeresztemel is akarok uralkodni. az embereken, mivel tsak a szenvedésre akarom fel álitani országomot. attol vagyom hogy a világiak, és a gyönyörűség szeretők, nem akarván. hogy rajtok uralkodgyam, a keresztnek nagy ellenségi, gondolodé hogy ók nélkül hordoztam szenvedésemmek eszközét, bizonyára nem. mivel arra a végre tselekedtem, hogy királyi páltzává változtassam a keresztnek fáját. és a jele légyen. királyságomnak, és hatalmomnak, tisztelettel akartam hordozni gyözedelmemnek jelét, és vállamra tenni az üdvességnek fáját, a melyet az egész világnak kell imádni, eszerént akarám. meg bátorítani azokat akik engemet akarnának követni, eszerént is akarám tudtára adni az egész világnak, hogy a ki keresztét fel nem veszi. és nem követ engemet, a nem méltó hozzám, miért volna tehát botránkoztatás. a keresztnek gyalázattya, és miért ne lenne kedves azok előtt. a kiknek minden boldogságokat abban kell tartani, hogy tetzhessenek annak, aki arra fel feszitetet. hitesd el azt magadal. hogy nintsen semmi ditsöségeseb. akereszt gyalázattyanál. azért is mondá örömmel az én apostolom. *távul légyen töllem hogy másban ditsekedgyem. hanem tsak ami urunk Jésus kristusnak keresztében.* gal. 6. 14.

Storphila. bizonyára nagy ditsőség uram. akeresztet hordozni, mert valamint hogy a királyok udvarában. könnyü meg üsmérni, hogy kik vannak kedvességben., az ő nagy betsületekből. és gazdagságokból, hasonló képen akereszt. melyet adtz szolgaidnak, jele hogy kedvedben vannak, ezért is mondá az angyal tobiásnak. *mert mint hogy kedves voltál Isten előtt, azért szükséges volt., hogy a kísértet meg próbállyon.* tob. 10. 12.

A kristus. kívánnám hogy az embereknek értelmek volna. és el hitetnék magokal ezeket az igazságokat. mivel mindenben. tsak a betsületet, és a meltoságot keresik. ahejában valóságot, és a tsalárdságot tekintik. mivel sokal nagyob, és méltóságosab, valóság az hordozni érette a keresztet, mint sem apostolnak, vagy évangyélistanak lenni. aki az Istent buzgoságal és tellyes szível szereti, nagyobra betsüllené a lántzot. és a keresztet viselni ő érette. mint sem az eget birni.

Storphila. minden emberek meg nem érthetik ezt az igazságot. hanem tsak azok, a kiknek a menyei atya osztogattya kegyelmét, mivel akeresztnek tudomány. olyan ritka, tudomány, a

melyet sem atest, sem a vér ki nem nyilatkoztatot, hanem a menyei atya érteti azt meg azokal. akiknek világosságát adgya.

A kristus. E valo. mivel azok olyan titkok, a melyek el vannak rejtve. a világi böltsek előtt, és ki vannak nyilatkoztatva. az együgyüeknek, pál azokat jól tudta, noha ő magát igen kitsidnek tartotta, de Isten előtt nagy volt. azért is mondá ezeket, *nagy örömet ditsekedem. az én erőtlenségimben, hogy lakozék én bennem akristus hatalma. azokáért gyonyorködöm az erőtlenségekben. aboszuságokban. akristusért valo szorongattatásokban. mert mikor erőtlen vagyok. ugyan akor erős vagyok.* 2. Cor. 12. 9. halgassad meg másut mivel ditsekedik. hogy mit szenvedet. *igen sok munkákban. atömlötzökben gyakrabban. avereségekben mód felet, ahalálokban gyakorta, a sidoktól ött ször egy nehany negyven tsapást vettem, háromszor verettem meg veszőkel. egy szer meg köveztettem, háromszor hajo törést szenvedtem, egy nap, és egy éttzaka. atenger mélységében voltam* 2 Cor. 11. 22.

Storphila. uram nem tudom mint vagyok, midön ilyen tsudálatos dolgot hallok, mivel ki ne tsudalkozhatnék, ennek az apostolnak meg gyözzhetetlen békeséges türesin, ő ugy számlállya elő sok szenvedésit, és ugy ditsekedik azokal, mint mások szoktak ditsekedni. nemesi titulusokal. hol vagyon olyan bölcs, aki tsak bölcseségével meg foghassa. az ilyen rend kívül valo dolgokat.

A kristus. E nem volt olyan tudatlan dolog, a régieknél is, a mint gondolod. a pogányok nem mondottáké, hogy a munka. és a szenvedés illendő dolog egy romaihoz, nem mondottáké azt, hogy a tűz meg próbállya az aranyat, és a nyomoruság a bátorságot, a pogányok nem tanították atunyaságot. sött még mindenkor ditsekedtek. a mikor sebbe éstek. és nyomoruságot szenvedtek, mert azokban meg mutathatták bátorságokat, hogy ne ditsekedhetnék. tehát az olyan az urban, aki ő erette szenved?

Storphila. ha ditsekedni kell, nintsen igazáb valo ditsekedés mint az Istenért valo szenvedés, tsak az urban valo ditsekedést is kell keresni. kitsoda adgya azt nékem. hogy tsak az én uram Jésus kristusomnak keresztében ditsekedgyem.? édes üdvezitöm. te vagy az én ditsöségem. és az én szívemnek egész vigassága. tsak egyedül benned ditsekedem. és amagam gyengeségében, had keresék avilágiak aditsöséget, hadd adgyanak ditséreteket egymásnak, de én tsak azt keresem amely az urtól jö, óh veghetetlen igazság. irgalmaság. meg foghatatlan bölcsesség. ditsőség. légy nékem mindenem, tégedet illet a ditseret, a tisztesség, és a ditsőség, te tölled minden kegyelem, áldás, világosság, és bölcsesség. az egész világon lévő teremtett állat adgyon néked ditséretet. és hálákat. mind örökön. örökké. A kik a kristusé, a testet fel feszítették az ő indulatival. és kivánságival együt. gal. 5. 24.

Tizen nyoltzadik Rész.

Hogy a kereszt uttyának vége. atest fel feszítésében áll.

A kik a kristusé. a testet fel feszítették az ő indulatival, és kivánságival együt. gal. 5. 24.

Storphila. Gondolván. hogy már semmi nem volna több hátra, azért semmi kérdést nem is téve, de akristus. még nagyob tekélltetességre akarván ötöt vinni. mondá nékie. valóságos boldogság a te néked kedves storophilám hogy eddig el érkezhettél. de még egy nehány lépést kell tenni olyan uton, a mely sokal nehezeb az eddig Talonál.

Storphila. hát uram mi vagyon még hátra. nem végeztemé el. akeresztnek uttyát?

A kristus. valo hogy egy részit el végezted. de nem vagy még tellyeségel annak végin,

Storphila. mit kell uram még többet tselekednem.?

A kristus. szükséges hogy a mely keresztet eddig velem hordoztál, hogy arra fel feszítessél. mivel nékem minden igyekezetem csak a vala. hogy fel feszítessem arra a keresztre, melyet akálvária hegyére fel vittem. minden valami az én szenvedésemkor történék, arra a végre volt, hogy a keresztények. annak.. ne csak titkos értelmét keressék. hanem ugyan azt kövessék is. azon igyekezzenek tehát, hogy minden tselekedetek a keresztre én velem őket fel emeljük. erre kell tehát minden igyekezeteket fordítani, valamint én tselekedtem. mivel én engedelmes voltam az atyámnak mind halálig. akár megnyit járv tehát akeresztnek uttyán, de annak jutalmát nem veszed, hogy ha csak azon holtig nem jársz.

Storophila. hogy lehetne uram a, hogy tiéd ne akarnék lenni, holot ate szent kegyelmed által, már régtől fogva. egészen szolgálatodra adtam magamot. Isten oldalmazon olyan nyomoruságtól. hogy tiéd ne legyek édes jesusom. inkább fodgyon el az én életem, mint sem nálad nélkül élyek, mi vagyok én nálad nélkül. csak olyan mint agyüker nélkül valo fa. es mint a lélek nélkül valo test. tiéd vagyok uram egészen, nagyob jót nem kívánhatok, mint azt, hogy örökül, hozád kaptsoollyam magamot.

A kristus. mind ezek igen szép indulatok. de ha azt valóságál kívánod. és nem csak szájal, egy dolgot kell tselekedned, a mely nélkül. enyim nem lehez.

Storophila. uram mitsoda dolog a? kész vagyok parantsolatidot meg tartani.

A kristus. az olyan az enyim. aki nem magáé.

Storophila. ez olyan dolog. amelyet én nem értek. kérlek uram magyarázd meg azt nékem.

A kristus. tudodé mit mondot pál az én apostolom. *akik akristusé, atestet fel feszítették, az ő indulatival, és kívánságival együtt.* mit teszen e? hanem azt. hogy az olyan nem enyim akinek teste fel nem feszítetet, a hivek jobban nem tisztelhetik az én keresztemet. és az én szenvedésemet. mint ha fel feszítik rosz indulatokat, és kívánságokat., az ilyen keresztre kel tehát fel feszítetni egy kereszténynek egész életében, mivel azt tud meg, hogy az ember életének békesége, és tsendesége. abban áll, hogy minden indulatit az igazságal meg egyeztesse, és akoron. azt az indulatot, örömmek, jónak. és szent szeretetnek nevezik. hogy ha pedig a magad kívánságira hagyod magadot, és azokat meg nem zabolázod. azok az indulatok az elmét meg ronttyák. és az életet nyomorultá teszik, és akoron azokat az indulatokat rendeletlen indulatoknak, és rosz kívánságoknak nevezik. azért anéked nagyon meg vagyon hagyva, hogy minden tehetségedel igyekezed fel feszíteni azokat az indulatokat, magadban. mind addig valamég azokat el nem ronthatod.

Storophila. már most értem uram. mit akarsz mondani, hogy az a nyomoru test, mely rendeletlen indulatokat indit az elme ellen. a keresztre fel feszítessék, feszisd fel uram azt. mivel gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerént, de látok az én tagaimban más törvényt, mely az én elmémnek törvényével ellenkezik. engem rabul ad abün törvényének. mely az én tagaimban vagyon, azért jól lehet én az én elmémel szolgállok az Isten törvényének. de atestemel, a bün törvényének. óh én szegény nyomorult.! kitsoda szabadit meg engemet ehalálnak testéből. rom 7. 22.

A kristus. nem más. hanem a testednek fel feszítése, csak tudgyad meg ölni magadban a földi embernek tagjait, mert azoktól származnak a rosz erköltsök, és a rosz kívánságok.

Storophila mint hogy oly szükséges ez a fel feszítés, kérlek uram magyarázd meg azt nékem bővebben.

A kristus. azt meg kell tudnod hogy két féle kereszt vagyon. az egyike testi kereszt. a másika lelki kereszt., az első abban áll, hogy nagy mértékleteséggel légy az ételben, és az italban. és az érzékenységeknek semmiben nem kell kedvezni. a másodika abban. hogy meg türköztessed a

léleknek kívánságait. azt mindenkor tsendességben. és békeségben tarttsad, akevélységnek. és aharragnak sebességit meg zabolázzad, magadot mindenért meg fedgyed, magadnak semmiben ne kedvez. és magadal mint egy, mindenkor viszá vonással légy. mivel igen drága kereszt az ur előtt, és ditsőséges erőtt venni rossz gondolatidon, ellene mondani akarátidnak. és azokat meg gyözni

Strophila. úgy tettezik uram. hogy már most jobban értem. ezt a lelki képen való fel feszítésit a testnek. úgy gondolom hogy ahoz nagy erőszak kívántatik. kérlek azért, taníts meg arra hogy mi formában lehessen azt végben vinnem,

A kristus. örömet. hogy pediglen végben vihessed a lelki fel feszítésit a testnek. lelki szegre is kell szert tenned, a melyel fel feszített a testet. azért is monda dávid. *verd által testemet felelmedel. mert rettegéssel tekintem ítéletidet*, szükséges tehát, hogy az urnak félelme a testet meg hassa, és azt a szolgálat alá vesse, hogy ha pedig atest fel támad, és nem akarja magát fel feszíteni. meg fogja próbálni az urnak rettentő fenyegetését. *az én lelkem nem marad többé az emberel, mert ő csak test*, aki pedig fel feszítetett. a meg hall. a véteknek, és áll az Istenben, az ilyen szegektől meg ne ijedgy, mivel a szeretet erős mint ahalál.

Strophila. kedvesek az ilyen szegek. mivel ő általok lehet el érni az igazán való szabadságra, ha atestet nyomorgattyák is, de a léleknek örömet szereznek. de uram hól vegyek egy kalapátsot. a mellyel. a szeget bé verjem.?

A kristus. az én beszédem nem olyané mint egy kalapáts, a mely el törí a követ, mondgya egy proféta. az urnak beszéde nagy segittségedre lészen. a félelemnek és a szeretetnek szegét. bé veri, úgy hogy semmi hajlandóságod ne légyen a világi dolgokhoz, *mert az Istennek beszéde, élő, és ható, és hathatóbb, minden két élű fegyvernél, és el hat az akarátidnak. és az elmének, atagoknak egybe kötöttetéseknek. és a velöknek oszlásokig. és meg itéli agondolatokat, és a szívnek indulatit.* hebr. 4. 12.

Strophila. kívánom uram hogy által lyugaszzad lábaimot, félelmednek szegeivel, és az én.¹⁴ kezeimet szeretetednek szegeivel, úgy hogy ahalódnak képe. ki tettevén az én. testemben. az én testemnek tagjai ne szolgállyanak többé a vétekre.

Tizen kilentzedik Rész.

Hogy mi formában kel fel feszíteni a világot.

Nékem a világ meg feszítetett. én is avilágnak. gal. 6.14.

A kristus. Mind ezek a kívánságok igen jók, de strophila. atesten kívül még mást is kel fel feszíteni.

Strophila. mi lehet az uram?

A kristus. Az avilág. akit fel kell feszíteni, mind azzal. ami ahoz tartozik. mivel csak akkor fognak tölled félni, a setettségnak hatalmasi, a midön a keresztemet fogják benned látni, azt el mondhatod, *nékem a világ meg feszítetett, én is avilágnak.* illyennek kel lenni egy kereszténynek, nem lehet semmi hasznosab avilág fel feszítésénél. mivel eza fundamentuma aboldog életnek.

Strophila. uram ez így vagyon. egy keresztben két fel feszítetett lészen. és hogy egyedül nem leszek a keresztben. mivel avilág is őt lészen velem,.

¹⁴ Nékem a világ fel feszítetett, én is a világnak. gal. 6. 14.

A krisztus azt nem kell tsudálnod, mivel amidön a keresztben valék, az ördög minden hatalmával. láthatatlan képen. fel volt velem feszítve., azért is mondgya az én apostolom. *hogy el törölte a mi nekünk ellenünk vala. a kereszt fára azt fel feszítvén. és meg fosztván abirodalmakot, és a hatalmaságokat. azokat nyilván mutogatta. diadalmat vévén azokon, a kereszt fa által.* Colos. 2. 14. két dologra. kel hát vigyázni az én keresztben, az első a, hogy azért feszítettem fel hogy néked példát adgyak. azzal, a második. a, hogy azon kereszt. az ördögön vett győzedelemnek jele vala, a melyen ötet mind fel feszítették, mind meg győzték, eszerént kell hát fel feszíteni magadban ezt a két ellenkező dolgot, tudni illik magadot és a világot.

Storophila. uram enékem egy kevesé homályosnak tettzik, és nehezen foghatom meg.

A krisztus. világosabban beszéllek tehát. fel feszítettél akoron avilágnak. a midön avilágnak fejlődeme semmit magának valot benned nem találhat, és a világ néked fel feszítetik. a midön el távoztatod magadtól a vétekre való kívánságokat. az én keresztmemhez való szeretet. életet ad, és a világhoz való szeretet, halált. haly meg tehát a világnak, és a világ te néked, de a világon nem kel értened az eget. és a földet. hanem a világi mulandó jokot, a ditséretet, tiszteletet, gazdagságot, nagy udvart, és a nagyra való elő menetelt, és mind azt. valamint oly igen szeretnek az emberek, szükséges hogy mind ezek meg halyanak tenéked, te magad is ezeknek, ezeket soha ne kívánnyad birni, de soha ezek a szivedet el ne foglallyák.

Storophila. adgya Isten világ meg váltoja, hogy ez a világ. rossz kívánsággal együtt, soha meg ne gyükerezhessék az én szivemben, hogy ez a világ tellyeséggel meg hallyon nekem, és olyan formán feszítessék fel velem. hogy semmi kedveségin ne kapjak, se semmije nekem ne tessék.

A krisztus. azt tud meg, hogy soha néked a világ fel nem feszítetnék, hogy ha. tsak a világ teremtője, éretted fel nem feszítetett volna. semmit nem tselekedhetel nálam nélkül. de én velem mindent tselekedhetel, erről nyilvánóságosan szol az én apostolom, mondván, *távul légyen töllem., hogy másban ditselkedgyem. hanem tsak a mi urunk Jésus krisztusnak keresztében, aki által nekem a világ meg feszítetett, én is a világnak,* gal. 6. 14. figyelmezel jól ezekre a szokra. aki által nekem, a világ meg feszítetett., ezek azok nem hejában való szók, és nem magától mondotta az apostol. hanem a szent lélek által.

Storophila. Én uram. mint hogy kegyelmedel bé töltöttél, úgy tettzik el mondhatom, hogy a világ meg holt, és fel feszítetett nekem, mert valamit avilág szeret, úgy mint agazdagságot, tiszteletet, gyönyörüséget, mind ezek valóságos keresztnek nekem, ha avilágot nem szeretem, attól vagyom., mert tudom hogy akár mit adgyon nekem, de amulando, és tsalárd, ha azt nem kívánom, attól vagyom. mert minden javai. véle együtt el mulnak, azért is távozom tölle, valamint abüdös sártól.

A krisztus. E mind jól vagyom, okosan is mondod, mind azon által még tovább is kel menni. a még nem elég hogy a világ fel feszítessék nekem. és magad is avilágnak, hanem még úgy kell magadot viselni. mint ha valójában meg holtál volna, úgy hogy a világ ne keresen tégedet. és mint hogy avilág ditsőségit nem keresed, a világ ditsősége se keresen tégedet, hanem még meg vessen, mivel gyakran történik, hogy ámbár valaki ne gondolkodgyék is a világról, de avilág gondolkodik felölle. és igyekezik azon hogy magához viszá vonnya. való hogy az olyan meg holt avilágnak., de a világ meg nem holt nékie. agonosz lélek látván. hogy más valamely foglalatos dolgokra adgya magát. azon igyekezik hogy hálojában ejthesse. azért is mondgya az én apostolom. az olyan. keresztények felöl kik tsak. félig holtak meg avilágnak. *ha meg holtatok akristusal a világ bötüinek. miért itéltek még is. mint evilágon élök.* Colos. 2. 20. ugyan is miért arttya magát az olyan avilági dolgokban. a ki a világnak meg holt, mivel

azoknak aholtaknak kellene a világot hagyni. akik avilágban maradnak, és csak egyedül azt kellene szeretni, keresni, és ahoz kapcsolni magát. a mit avilág keresztnek tart.

Storophila. ez uram igen nagy kötelesség. úgy tettik hogy az anyaszent egyháznak kezdetekor. ezt követték az apostolok. gondolom hogy azt akarta előnkben adni szent pál. a midőn mondgya, *ha szidalomul illetetiünk, jót kívánunk. ha haboruságot szenvedünk. békeséggel türrük. ha gyaláztatunk. imádkozunk. evilágnak seprei löttiünk, és mindenektől el vettetett szemetek, mind ez ideig.* 1 Cor. 4. 12. bizonyára ilyenek is valának az apostolok. a világ előtt. a ki azt gondolá, hogy ha egy szer meg menekedhetnék tőlök. egészen meg tisztítatnék. mivel olyanoká tartá őket valamint a szemetet. és valamint haszontalanokat.

A kristus. azt jól mondod, mivel nem csak az apostolokat, de mind azokat. kik engemet követtek, a világ mindenkor meg vetette, halgassad mi képpen panaszkodnak az Istennek david által. *könyörülj uram mi rajtunk, mert már régtől fogvást szidalalmaztatunk. a mi lelkünk tele szégyen vallással, gyalázzattal is illetnek a gazdagok, és a kevélyek.* ps. 122. 4. de a nagy vigasztalásokra lehet az én szolgálaimnak. és örömmel is követhetnek engemet. ha ezekről aszavaimról gyakorta emlékeznek, *ha evilág titeket gyűlöl, tudgyátok hogy engemet gyűlölt eléb ti nálatoknál, ha evilágból valok volnátok. evilág ami övé szeretné azt, de mivel hogy nem evilágból valok vagytok, hanem én választottalak titeket. evilág közül. azért gyűlöl titeket evilág.* joan. 15. 18.

Storophila. Mitsoda kedves dolog uram. ezt a tisztátalan. világot úgy tekinteni mint olyan dolgot, mely méltó gyűlölségedre. gyűlölván öis azokat kik tiéd, kérem uram azt a kegyelmedet, amely el hagyassa velem tellyeséggel ezt a világot, a mely mind akaratot, mind tehetséget adgyon belém.

A kristus. azt tud meg leányom. hogy mentől fellyebb emeltetel az Isten bölcseségének értelmében, annál inkább meg halsz atest hajlandóságának, ha meg világosítatol az Isteni bölcseségnek világával, a világot úgy tekinted mint meg holtat. és valóság. el mondhatod, a világ meg holt, és fel feszitetet nékem. én is meg holtam, és fel feszitettem a világnak. azt is tud meg, hogy ennek a bölcseségnek színét meg nem láthatod, ha avilágnak meg nem halsz, mivel ez a böltsesség olyan szépség, a mely magához vonnya az értelmes lelket, és ez a szépség annál kedveseb hogy tiszta, annál tisztáb hogy a lelki dolgokat keresi, és annál inkább keresi a lelki dolgokat, hogy a testi dolgoknak meg holt, úgy tettik hogy mind ezekre valo nézve. magadban fel teheted, hogy nem követed atsalárd világot, el hitetvén azt magadal. hogy tölle semmit sem várhatz.

Storophila. uram enékem elég, semmi nékem evilágban nem tettik. semmi bennem nintsen. a mi a világé volna. és én nem kívánom semmijit, a világ semmimet nem bírja. és én sem birom semmijit, ha birnám is, örömömre nem volna. és ha tölle meg válom is azon nem szomorkodom. minden kívánságom tsak az, oh! én Istenem, hogy oly erősen lehesek hozzád kaptsolva, hogy semmi tölled el ne választhasson.

Huszadik Rész.

Hogy a kristusal. együt kel fel feszitetni.

A kristusal együt meg feszitettem. gal. 2. 19.

Storophila. Továb is akarván magat oktattatni, kérdé, honnét vagyon uram. hogy anyi sokáig sohajtottam utánnad, és kerestelek, mind azon által még meg nem találhattalak. kívánságom szerént. miért fosztasz meg engemet magadtol. mikoron lehetek örökösön hozzád kapsolva., úgy hogy semmi tölled el ne választhasson.

A krisztus. Az attól vagyom, hogy nem ótt keresz engemet ahol kellene, mivel én nem találkozom azok közöt, kik a gyönyörűségekben élnek, engemet a világban kereszsz, és én nem vagyok a világból való. ha fel feszitetted atestet rosz kívánsággal együt, ha a világ fel feszitetett néked, és te is avilágnak, és ha tsak azt keresed ami nékem kedves, meny fel akálvária hegyére. és ót meg találsz engemet, ugyan ót is áldoztattam én fel, hozad valo szeretetemből, meny fel tehát báttran arra a helyre, ha ugyan valójában vagyom ¹⁵ kedved engemet meg találni, a midön ót fent lészesz, az egész világot meg vetésel fogod tekinteni.

Storophila. uram ezt tellyes szivemből kívánom, de kérlek mond azt nékem. hogy lehesen valakit fel feszíteni nem tsak testi képen, de még lelki képen is.

A krisztus. a meg lehet ilyen formán, példának okáért. a midön vaiaki semminek tartván anyomoruságokat. örömel veszi atesti szenvedéseket, és a nyomoruságokat ugy tekinti, mint olyan szegeket, a mellyek a boldog életre vezetik, mivel azok a szegek melyek az ő kezit és lábát által lyukaszttyák, olyan költsok, melyek meg nyittyák a menyeknek kapuit.

Storophila. adgyad én Istenem hogy veled együtt. szegesztessem fel a keresztre. hogy hadd élhessek az örökké valo boldogságban.

A krisztus. el vezetnek oda tégedet a szegek, és a kereszt, ugyan is, az olyan aki akeresztre vagyom fel feszítve, a jelen valo dolgokat nem tekénti, nem gondolkodik arrol amit avilágban szeretet, amás naprol nem nyughatatlankodik. nem kíván gazdagságot birni. a kevélység irigység nem haborgattya, agyalázatra nem hajt, ha ámbár még lélegzetet veszen is, de magát. ugy tekinti mint holtat, minden kedvét. gondolattyát, az örökös hazája. felé igazgattya, e szerént kel néked is meg halmi atest kívánságinak, és az egész teremtet állatoknak, és tsak egyedül amenyet kell tekintened, és reménlened.

Storophila. oh! uram. *mit kívánhatok az égben, és mit kívánhatok e földön, hanem tsak egyedül tégedet, atestem, és a szivem fogyni kezd, légy oh! én Istenem. az én szivemnek Istene. és örökké valo részem, énnekem, ps. 72. 24. szeretlek tégedet oh fel feszitetet szeretet. nem is elégszem meg addig, valamég hozád nem leszek kötözve, aszeretnek kötelével. ugy hogy soha. semmi tölled el ne valaszthasson.*

A krisztus. már mostanában keszdesz tudos lenni a szeretetnek tudományában. ezeket, senem a test, se nem a vér mondattya te veled, hanem az én atyámnak lelke, pálban. ezen lélek lévén, mondá, *a krisztusal együt meg feszitettem, élek pedig én, vagy is nem én élek, hanem akrisztus él én bennem.* gal. 2. 20. látodé azt. hogy mi képpen. el ragadtatik az olyan elme, akiben Isteni szeretet vagyom. és hogy mitsoda kívánatos dolog legyen az, ez a szeretet olyan nagy volt bennem. hogy az emberekért magamot meg alásván, a szolgának formáját vettem magamra, és anyira vitt, hogy magamot fel feszitettem, és véremet ki ontattam érettek. az ilyen nagy szeretet mondatá pálal is ezeket a szokot. élek, de nem én. hanem a krisztus áll én bennem, látod hogy mitsoda drága életet okoz ez az Isteni szeretet, és hogy ezel mitsoda tellyes vala az én apostolom., aki is egészen én nekem, és a keresztnak adta vala magát. ugy anyira hogy mindent tsak az én akaratom szerént tselekedet, azért nem is azt mondá, hogy én akrisztusban, vagy a krisztusért élek. hanem hogy akrisztus áll én bennem.

Storophila. uram meg nem foghatom jól ezeket. és nem tudom mitsoda értelemel mondgya az apostol ezeket a szokot, élek én. és az után, nem én. hanem a krisztus áll én bennem, ezekben a szokban nagy ellenkezést látok, nem is tudom hogy mi képpen mondhattya, élek, és nem élek.

¹⁵ A Krisztusal együt fel feszitettem. gal. 2. 19.

A krisztus. hogy veled meg értessem ezt a titkot. egy hasonlatosságot hozok elő, az oltani való vesző. a melyet atöröl le vágnak. tellyeséggel meg holt annak a fának a melyről le metztették. és annak a fának áll a melyben óltották, mivel attól veszen már magának eledelt, így hasonló képen az olyan aki avilágtól el válik, én belém óltatik, a világnak meg hal. de töllem vévén életet, és kegyelmet, én általam. és én bennem áll, új étellel, eszerént élt tehát pál én bennem. és én öbenne, mivel az, aki a világnak meg holt. a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten ö benne. 1 joan. 4. 16. se atermeszett, se akivánság, se az akarat nem áll vala már az én apostolomban, hanem én éltetem vala ötet kegyelmemel, azt tselekedtetvén véle amit akartam, és ötet minden féle jora vittem ellen tartás nélkül.

Storophila mitsoda ditsőséges dolog uram ez szerént élni, mitsoda boldog volnék ha kegyelmednek segítségével. hasonló képen élhetnék, uram tsak egyedül ezt kívánom. és ezt is sohajttya az én lelkem, ólts szüntelen engemet abban az életnek fájában, a mely magad vagy, hogy had hallyak meg magamnak, és tsak te benned, és te általad éllyek, kötöz keresztedhez engemet. és semmi attól elne ódgyon. mivel nintsen kedvesebb dolog előttem. mint veled élni. és meg halni a kereszten. add meg fel feszitetet szeretet. ezt a kegyelmet szolgálodnak, a ki., a midön te tölled szaladot. magadhoz hittad. a kit kegyeséggel magadhoz huztad, a midön tégedet nem akart követni. uram legg kedvesebb eledelem a, hogy szenvedgyek, leg nagyob gyönyörüségem. hogy fel feszitessem., mint *hogy a krisztus az én életem. ahalál nékem nyereség.* phi. 1. 21. ugyan is meg halván, meg nem halok hanem élek, mivel az életnek ura bennem léssen. miképen lehetne meg halnom, ha ahoz az élethez leszek kaptsolva aki fel feszitetett érettem,. és mitsoda köze lehet hozám annak ahalálnak, a ki meg öletet a kereszt fán. *hol vagyon halál ate diadalmad, hol vagyon halál ate fulákod.* 1 Cor. 15. 55. hogy lehetne nékem élni nálad nélkül, mivel te vagy az én életem, és lelkem, te veled együtt akarok lenni akeresztben, mert ate apostolod. azt mondgya, *hogy a ki az urhoz ragaszkodik egy lélek ö véle,* 1 Cor. 6. 17. oh! egyedül való jóm, oh' örökké való igazság. kedves Jésumom. kaptsolj magadhoz engemet. hogy veled együtt hallyak, és tamadgyak fel.

Ezeket a szokot nagy buzgo szeretettel mondá storophila a kereszten lévén. a krisztusal együtt, a ki is kegyeséggel halgatván. mondá nékie.

A krisztus. Örüly leányom, és bátor légy. mivel pálya futásodnak. tsak hamar végit éred, már ahoz közel vagy. és rövid idő alatt ajutalmát el vészed, együtt szenvedtél velem, aditsőséget is velem együtt veszed el. velem együtt holtál meg, velem is fogsz élni, és örökös társam lenni a menyekben, mert valamint hogy, amagam meg alázásáért, az Isten olyan nevet adot nekem. a mely minden nevek felet vagyon. úgy azok. akik részt vesznek szenvedésimben., velem együtt fel emeltetnek a ditsőségben. ez az utt az, a melyet én nyitottam az én örökös társaimnak, és a mely az életre vezet.

A. KERESZTNEK. KIRÁLYI UTTYA.

HARMADIK KÖNYV.

A kereszt hordozásnak hasznairol.

Elöl járó beszéd.

Az útt mely az életre vezet keskeny, mondgya az irás, és nem tsak egy féle nyomoruság találtatik. akereszt uttyán. ezen a keskeny uton, anyi sok örvény, veszedelem. és faradság vagon, hogy azt nem lehet tsudálni, ha olyan kevesen. járnak, és mennek végig azon az uton, azt meg kell mind azon által engedni, hogy elég segítség adatik, alelki életnek uttyán, bizonyos és tévelyedés nélkül valo járásra. anyi hasznokra, és javokra vagon azoknak kik azon járnak. a mint kívántatik, hogy ha azokat jól meg tekintenek, meg gyöznék mind azt, valami öket akeresztől el idegenitti.

A kristus. a szolgának formáját vévén magára, nem tsak meg gyözé az ö szenvedésit. és kinait, de söt még azokat kedveseké, ditsöségeseké, és üdveségeseké tévé, ugyan azért ditsekedék a keresztben. és a gyalázatban szent pál, ez a nagy apostol, és doktor, mondván, *az Isten ne adgya hogy másban ditsekedgyem. hanem tsak a mi urunk Jesus kristusunknak keresztében.* gal. 6.14. az apostolok és a martyromok, a munkájokért valo jutalmat. a keresztben vették el. ugyan mindenkoron is abban fogják el venni ahivek, tsak egyedül akeresztben enyhitetnek, és gyözetetnek meg a kisértetek, és a kinok, ugyan az által. tsendesedik meg a fel háborodot elme, és gyógyul meg a lélek halalos sebeiből.

Hogy ha pedig oly kevés hasznait láttuk akeresztnek, és ha rend szerént azok el vannak előttünk rejtve, az attol vagon, hogy a keresztnek uttyára igen késön megyünk, szent therésia, a spanyolok ditsösége, halála után meg jelenék egy jó akarójának. akinek mondá. hogy a földön valo sok nyomoruságiért, szenvedésiért, és keresztíért. jutalmaztatot volna meg menyekben. és ha valami kívántatná véle aviszá valo menetelt, a nem más volna, hanem hogy még többet szenvedhetne, és hogy azt nagyobra betsüllené, a menyekbe lévő gyönyörüségeknél. ebből meg lehet látni, hogy mitsoda érdemes akeresztnek uttya.

A kristus. Ez a szenttséges mester, akeresztnek uttyan vezetvén storophilát. meg magyaráza vala néki az utozás közben, a keresztnek, majd egy, majd más hasznait, azt pedig arra valo nézve, hogy nagyob vigasságal menne az uton, és meg gyözné azt az unadalmat, amely az utnak faradtságától szarmazik, mivel vannak olyan személyek, még aleg buzgobbak közot is, akik meg unakodván a lelki életben valo szolgálatoktól, olyan nagy kedvetlenségben esnek, hogy az urnak uttyaiban, nagy szomoruságal és lankatságal járnak, viselvén nagy nehezen a keresztnek terhét. mindenkor zugolodnak, és panaszkodnak, mondván jóbal, *ha el aluszom, azonal azt kérdem, mikor kelek fel, és ha fel kelek, az estvét nyughatatlanságal várom, és éttzakáig, tele vagyok fájdalomal.* jób. 7. 4. ha hasonló szenvedés veszen környül bennünket, ha ebben a lankadtságos állapotban esünk, fordullyunk akristushoz, és kérjuk ezt az irgalmaságnak urát, hogy gerjesze fel bennünk a szeretetet. és hogy járjon mivelünk, az uton melyen járunk. Dávid az ilyen lankadcságos állapotrol mondgya ezeket. *az unadalom miat, el szunnyodot az én lelkem. erősits meg uram engemet beszédidel.* ps. 118. 28.

Hogy pediglen ellene lehesen állani ennek az unadalomnak. ebben a harmadik könyvben fel tészem azokat a szavait és vigasztalásit akristusnak, melyeket ada storophilának uttyában. azokbol meg tanulhattuk, miképpen lehet akeresztrol, mint az életnek fájárol., lelki

gyümölcsöt szedni, a munkás ember nem vizsgálja a meny dörgést, se a villámlást, hanem az esőt. a mely nevelni fogja buzáját, és gyümölcseit, a midön buzát vét, nem tekinti azt, hogy az a mag el fog rothadni, hanem hogy az a mag tiz annyit fog teremni, e szerént kell nekünk tselekednünk, nem tekintvén a mostani nyomoruságot. hanem a jövendőbeli hasznot. békeséges türessel várván az aratást, ilyen formán, nem tsak könnyen szenvedgyük akeresztet. de sött még abbol nagy hasznot is veszünk.

Első Rész

Hogy a kereszt meg oltalmaz avétektől. és meg gyözi a kísérteteket.

A keresztől való tudomány azoknak kik meg tartatnak. Istennek hatalma. 1 cor. 1. 18.

Storophila. Alig tekéllé el magában hogy magának ellene mondana, s' a keresztet hordozná, és akristust követné., hogy azonnal. három ellensége támadván. veszedelmére igyekezének, tudni illik. a világ, atest, és az ördög. mind ahárom azon igyekezék., hogy a keresztet meg utáltassák véle, a világban viszá vigyék. és hogy arra a szélyes utra vezessék, mely a veszedelemre siet, hogy pediglen szándékjokot végben vihessék, el végezék magokban. hogy némelykor erővel mennyenek reaja. másodsor a lesre várják, és tört vessenek eleiben. ugy történék. hogy storophilának olyan dombon kellett fel menni., a mely két felől meredékes vala. az út pedig igen köves. és az út mellet holmi bokrok valának. a hováis lesben álla ez a három féle ellenség. hogy a szegény storophila¹⁶ philára üssenek midön azon el menne. a ki is kevés idő mulva oda érkezék nagy sohajtással és fáradságal, a három ellenség azonnal eleiben álla. és nagyon kezdék nékie jovallani hogy melléjek ályon. avilág eleiben tévé a nagy pompát, tzifraságot. gazdagságot, és a betsületet az után atest kezdé néki jovallani. agyönyörködtetéseket, és a kényes életet, az ördög pedig szokása szerént. mesterségét meg veté. és mind ezekre nagyon ingerli vala, a szegény storophila még igen új lévén mind ezekben, nem tudá mit felelni ezekre. és kételkedni kezdék magában hogy mi tévő lenne, és nem vévén észre tsalárdságokat. figyelmetességgel halgatá őket, és mint egy kevesé hajolni is kezdé a veszedelem felé, a melyben belé is eset volna, ha a kristus. joságából meg nem kapta volna a keresztit. és midön látá hogy az ijedségből helyre jött volna az ő elméje, ezeket mondá néki.

A kristus. Látodé storophila. a keresztnek nagy hasznát, a kereszt segítsége nélkül el vesztél volna, és örültek volna azon az ellenségid, mert ugyan is mi tartoztata meg tégedet. hanem egyedül akereszt.

Storophila. *mindenkoron fogom énekelni az urnak irgalmaságit.* ps. 88. 2. mert egyedül ate joságnak tulajdonítottom édes Jesusom. hogy a bünösök uttyára nem tértem, *hogy ha az ur meg nem segitet volna. az én lelkem a veszedelemben eset volna,* ps. 33. 17. *azért ditsérni foglak uram tégedet. és szivemből hálágot adok néked, ditsöíteni fogom örökké nevedet, mert irgalmaságál bántál velem. és a veszedelemből ki hoztad lelkemet.* ps. 85. 11.

A kristus. ha így tselekszel, okosan tselekszel. de azt meg kell tudnod, hogy a midön az Isten. valamely nyomoruságokat küld az emberekre. azokat vagy ostor gyanánt küldi, hogy őket meg ostorozza. vagy zabola gyanánt, hogy azal meg tartoztassa őket a vétekre menni, az atyai kéz, azért szokot büntetni, hogy meg jobbittsad magadot. az Isten a kereszt által némelykor olyan alkalmoságot veszen el. a mely a vétekre fordulhatna, mert azt előre által látván hogy sokak. nagy rendeletlenségekben eshetnek, azért betegségeket küld reájok, hogy a vétektől meg mentse őket, és így sokal hasznosab nékiek az üdvéségre az egésségtelenség, mint sem ha jó egésségben volnának, magokot el vesztenék, ugy is nem látodé azt minden nap, hogy

¹⁶ A keresztől való tudomány, azoknak kik meg tartatnak. Istennek hatalma. 1 Cor. 1. 18.

olyanok vannak, kik betegségekből. fel gyógyulván, az után egészségeket aroszra fordítyák. más megintlen semmi kárt nem tett senkinek amég beteg volt de mihent meg gyógyult, sok ártatlant nyomoritot meg, a szöllöt ha meg nem mettzik, vad, és rosz gyümölcsöt terem, mondgyunk hasonlot az olyan emberöl. akitöl. semmi jó nem származik, hogy ha tsak némelykor meg nem ostoroztatik, és hivatallyára viszá nem hozatik akeresztel.

Strophila. Te vagy uram a mi oltalmunk, tsak te benned kel vetnünk bizodalmunkot., ne távozunk el hát tölled, mivel annyi sok jót tész velünk, kedvesz minékünk azért, hogy ajó erkölcsnek uttyát meg ne unnyuk, és bennünket ostorosz azért, hogy el ne tavozunk ajó uttol. oh! uram mitsoda kedvezésel vagyon ate irgalmaságod az emberekhez. mivel atölled vett nyomoruság, nekik jó tétel helyet vagyon, bizonyára, mondgya egy pogány auctor, egy jó akaromnak betegségében azt meg tanultam, hogy az emberek. jók, a midön betegek, mert mitsoda beteget kísért a fősvénység. rosz kívánságinak akor nem rabja, a méltoságot nem keresi, agazdagságot semmiben hajttya, egy szoval a mely testet a hoszas betegség meg szeleditt, a fel nem támad az elme ellen. és azt nem háborgattya. ellenben pedig a kemény egészség, a véteknek taploja, és ritkán történik hogy valaki azt jóra fordítsa.

A kristus mind ezeket jól mondod, hanem tsak azon igyekezél, hogy atselekedetid meg egyezenek a mondásidal, és hogy ezek avalóságok. mindenkor az elmédben legyenek, mivel mire valo az olyan eszköz. a melynek hasznát nem veszik, és mitsoda könnyebségedre lenne az olyan orvoság a melyet bé nem vennél. atesti nyavalyák a léleknek orvosági, a betegség meg sérti atestet. de az elmét meg gyógyittya, miért nem akarnál tehát engedelmességgel. élni. ilyen hasznos orvoságal, holot oly üdvességes hasznai vannak, jaj azoknak akik szenvedésben lévén, életeket meg nem jobbittyák. és illy hasznos orvoságal nem élnek, az irás tsudálkozásal mondgya, hogy ása király a lábával roszul lévén, és fájdalmaot szenvedvén, nem folyamodék az urhoz, hanem a doktoriban veté reménségit. 2. paral. 16. 12.

Strophila látom uram. ate irgalmaságodnak gazdagságát. mivel kivanod oktatni, és a munkában foglalni fiaidot, hogy mindenkor félelemben tarthassad öket, és hogy meg ne engedgyed nékiek, tégedet el felejtteni, és náladnál valamit mást inkább szeretni, mivel te vagy az örökös jó, és ha az embereket magadhoz nem hivod, el felejttenek tégedet, de mint hogy anyomoruságok, és akesorúségek. az ő lelkeknek igen hasznosok, az Isten rendelése azok által szokta fel ébresztteni el szunnyadot hiteket. ugy hogy el távoztatván rosz kívánságotol. te hozád fordullyanak.

A kristus. Leanyom, még más haszonra is fordithatod a keresztet, mivel nem tsak arra valo mint a zabola, hogy meg tartoztassa azokat kik roszat akarnának tselekedni. hanem még az ellenséget le nyomja. és le veri, tudni illik az ördögöt, mivel akereszt meg gyözzhetetlen fegyver az ördög ellen, olyan sisak, a mely a föt meg oltalmazza. olyan vas darék a mely meg tarttya a melyet. olyan paiss. a mely el veszi alövést, és olyan kard. a mely el távoztattya. az ellenséget, holot tsak a keresztnek fegyverével. veszik a menyei gyözedelmet, ugyan azért is vettem a keresztet vállamra, hogy azal, mint egy lántsával. a földre nyomjam ellenségemet. és hogy a fa által. meg gyözetessék. az, aki a fa által rabság alá veté az emberi nemzetet, azt tudod, hogy mindennek mondám ezeket a szokat, *ha ki utánnam akar jöni, tagadgya meg magát, vegye fel keresztét, és kövessen engemet* matth. 16. 24.

Strophila. Áldassék uram ate szent neved örökké, te emeled fel az én karomot. ahartzkor, és teis segitessz engemet, de uram kérlek mond meg azt nékem. hogy ha azon a keresztényi fegyveren. a melyről beszélsz, akereszt vetést kellé érteni, vagy pedig ez életben lévő nyomoruságokat. és keresztetek.?

A kristus. mindenikét lehet érteni, mivel azt tudod, hogy a kereszt vetés igen hasznos, az ördög kísértete ellen, és annak sok szentek érzették hasznát, anyomoruságnak is hasonló ereje vagyon. mert valamint hogy a só, meg oltalmazza a hust a rothadástól, ugy a nyomoruság is nem engedi az ördögnek, aleket meg rontani, a pogány filosofusok között, nem valánaké sokan olyanok, akik azt tarták, hogy a mely elme kemény és álhatatos a nyomoruságokban. a nem csak meg oltalmazza magát a mértékletlenségtől, de sőt még az ellen fel is támad, pál nem sanyargatáé a testét, és nem vetéé a szolgálat alá, azért hogy az el vettettek közti ne számláltassék. az ördög kísérteti akarván benedek pátriárkát, eleiben tevé egy olyan aszonymnak a képit, a kit is ő az előtt üsmért vala, akép esziben juttatván néki a személyt, az elméjit anyira fel gerjeszté, hogy csak nem el hagyatá véle apusztában valo életet. de ez a szent ember, meg gyözzvén magát, le vetkezödék, a bokrok. és a tsallyán között heverkezet, mind addig valamég a fájdalom el nem oltá kívánságit, ezeket maga beszéllé elő tanítványinak, bernárd, hasonló kísértetben lévén, ajeges tóban ugrék télben. és ferentz ahóban fekvék, miért mivelék.¹⁷ azok a szentek ezeket. hanem azért. hogy a külső keresztnek nagy ereje vagyon. el üzni a belső kísérteteket.

Storophila. uram csak arra kérlek, hogy végy oltalmad alá engemet, tégy magad mellé engemet. és azután akár ki emelje fel kezét ellenem. *mert te vagy az én békeséges türesem, te is voltál reménségem, iffiuságomtól fogvást,* ps. 70. 6. a keresztben gyözedelmes leszek. ellenségimen, és niind addig viaskodom vélek, valamég mind el nem veszem. oh! üdveséges kereszt. mely hasznos vagy, és hogy mely kevesen vannak olyanok még a keresztények között is, kik üsmerjék ate erődnek hatalmát.

Masodik Rész

Hogy a kereszt meg tisztittya avétket

Az Isten tellyes joságal., és irgalmasságal. meg botsattya a vétket, a nyomoruságnak napján, Eccli. 2. 13.

Storophilának. szokása vala minden reggel elmében valo valamely imádságot tenni, és soha enélkül utra nem indula. egy szer a többi között azon elmélkedék, hogy mitsodás volna akeresztényi léleknek meltosága, és felséges volta annak a kegyelemnek., a melyel fel vannak ékesítve. ugy tették nékie, mint ha ugy volnának bé fedezve, ezzel a kegyelemel, mint valamely fejr vékony gyóltsal, avéteknek pedig ruttságát ugy tekinté mint olyan ottsmány sárt. mely meg rutittya, a léleknek köntösét, ezek az elmélkedések. nagy sohajtásokra inditták, és mondá. *oh! kitsoda tisztittya meg az én lelkem üsméretit a meg holt tselekedetektől. hogy szolgállyak az élő Istennek,* hebr.9. 14. ki tisztittya meg szivemet hamiságából, mikoron töröltetnek el gonoszságim, és meg botsátatnak vétkeim.

A kristus. halván ezeket abelső képen valo sohajtásokat. mondá néki, leányom, akeresztnek. és anyomoruságnak ereje törli el avétket. a tisztittya meg alélek üsméretet, és az is mossa meg aléleknek ruháját, és azt fejérbbe teszi ahonál. erre valo nézve mondá sára, az iffiu tobiásnak felesége. szivének keserüségében. *légyen áldot ate neved oh atyáinknak. Istene. aki haragod, után, irgalmasságot tselekeszel., és aki anyomoruságnak. idejében meg botsátod bünököt azoknak., kik hozzád folyamodnak,* tób. 3. 13. abölcs nem mondgyaé, hogy *az Isten tellyes joságal és irgalmasságal. meg botsattya avétkeket, anyomoruságnak napján.* eccli. 2. 15. és akövetkezendő reszben, *meg fog emlékezni rolad anyomoruságnak napján, és ate vétkeid el olvadnak, valamint ajég a verő fényen,* eccli. 3. 17. attol vagyon. hogy azokat atselekedeteket, melyek által a vétkek el töröltetnek, és a melyek által. eleget tesznek az Isten igasságnak.

¹⁷ Az Isten telles joságal, és irgalmasságal. meg botsattya a vétket a nyomoruságnak napján. Eccli 2. 13.

azokat büntetési tselekedeteknek nevezik, mert mint hogy az Isten. avétkezéskor való gyönyörködtetésel bántatott meg, ő meg is engesztelődik az akaratal. és a békeséges türesem való szenvedésel.

Storophila jól emlékezem erre atánításra, sőt még azt is hallottam, hogy egy közönséges gyűlésben. el volt végezve. hogy az atya Istennek eleget lehet tenni akristus által. ha alázatossággal. és békeséges türesem veszik, és szenvedik az ideig való nyomoruságokat, melyeket tettik néki reánk küldeni, oh! mitsoda nagy és meg betsülhetetlen jó tétel ez? és mely kedves vigasztalás azoknak. a kik szenvednek. ilyen formán. a ki akeresztel, és a szenvedésel jól tud élni, a nagy hasznát veszi, mert noha nehéz legyen is az Isten haragját viselni, mind azon által, mint hogy annak tsudálatos ereje vagyon, alélek sebeit meg gyógyítani, azért elé is viszi a joban azokat, akik azt tsendesem viselik.

A kristus. azt igazán mondod, de kevesem vannak olyanok. akik meg vizsgálják. hogy mi legyen a nyomoruságok árra, mivel nem tsak el mosák. és el törolik avétkeket, de sőt még azoknak eleit veszik, azért mondgya abölcs. hogy *a metzés, meg gyógyittya a sebet, és a nyomoruságok, aléleknek sebeit.* prov. 20. 30. attol vagyon. hogy sok szent személyek tudván az emberi szivnek, meg romlását. a ki magától tsak hamiság, és hogy mitsoda rothadást, és sebet tsinálna avétek benne. azért alelki borbély alá adák örömet magokat, hogy ki metzené sebeket, a melyek ki lévén nyitva, a véteknek mérge azon ki folya, mivel ha avéteknek rothadása bent maradot volna. a léleknek halált okozot volna, ugy a mely bünös meg nem büntetődik, annak leg nyomorultabul vagyon állapottya.

Storophila. talám ezt akará mondani jános apát ur, akit is, amidön arra kéré valaki hogy gyógyitaná meg a harmad napi hideg lelésből, azt felelé néki, meg akarszé menekedni olyan dologtol. a mely néked hasznos, mert valamint hogy atestet meg tisztittya a salétrom, vagy valamely más orvoság, ugy alélek meg tisztittatik a nyomoruság által, melyet az Isten reá küld, de uram kérélek mond meg azt nékem, honnét vagyon hogy az olyan lelkek, kik tszta életet élnek, még is oly keményem ostoroztatnak, ugy tettik mint ha az igasság ellen volna, az ártatlan személyekel.. akeresztnek leg sulyosah terhét viseltetni.?

A kristus nem olvastadé az Évangéliumban. hogy a menyei atya, hasonlo akertészhez, a ki meg tisztittya agyümölsöt termő ágat, hogy több gyömölsöt teremjen. joan. 15. 2. mit lehet ezen mást érteni, hanem akeresztet. és anyomoruságot, így vagyon a magnak atsép, a vasnak a reszelő, az aranynak atüz. így vagyon anyomoruság az igaznak, aki az által el nem rontatik. hanem meg tisztittatik, mivel akár mely tekéletesnek tessék is az emberek előtt, de az Isten talál benne valamely fogyatkozást, a melyből ez az irgalmasággal való kemény atya meg tisztittya, meg büntetvén benne. a mi néki nem tettik, hogy ezt a valóságot jobban meg érthessed, tekinds meg a mester embereket, sok olyan munkájok vagyon nékik, a mely szépnek, és egésznek láttzik lenni, az ollyannak a ki ahoz nem ért, de az ollyan a ki ahoz ért, más képen itél felölle, és mindgyárt észre veszi a fogyatkozást, eki tettik az épületben. a kép írásba, és a köntös tsinálásban. a szentek felöl is így gondolkodgyál. noha ök ártatlanoknak láttzanak is lenni az emberek előtt, de az Isten tudván. fogyatkozásokat. őket meg igazgattya. nem haragbol, hanem szeretetből. nem azért hogy munkáját el ronttsa. hanem hogy azt tekéletesebé tégye.

Storophila. Igen akarom uram. hogy ezt a kérdést. tettem, mivel alkalmaságot adot nékem, azt nékem meg magyarázni, és velem meg értetni, mivel senki nem lehet valami motsok nélkül, mert ez az élet, annyi sok gond, és baj alá lévén vettette. látom hogy lehetetlen a szivnek, akár mely igen legyen is az Istenhez kaptsolva, hogy egészen tisztán maradhasson. a világi pór miat, mivel az igaz is meg esik, héttzer napjában. az írás szerént, és jaj volna még

annak is aki leg ditséreteseb életet élt, az emberek előtt, hogy ha azt, irgalmaság nélkül ítélnéd.

A kristus. A nagy hasznodra vagy, hogy a kereszt. leveri a véteknek porát. mely a lélek szépségét meg rongyosítja, és a szükséges, hogy a belső sebet, meg gyógyítsa a külső seb, azért aki az Isten. ostorát fel nem akarja venni. meg mutattya, hogy nem akar meg tisztulni.

Strophila. mitsoda nagy jó tétemenyel vagy uram hozánk. ki volna olyan. aki szívesen nem kívánna valamely keresztet viselni, hogy a lelki köntöse szebb és fényesebb legyen. jól emlékezem az Évangéliumban arról, akit a külső setéttségben vetének, hogy menyegzői köntöse nem vala, az Evangélium azt is mondgya, hogy leg kisebb motsok sem mégyen bé. a menyei jerusálemben.

A kristus Valamint hogy a nyomoruság, melyet az Isten rendel az ő választatának. nagy hozájok való jó tétele, úgy ellenben. a nagy jele az Isten haragjának., a midőn haragját nem mutattya abünöshöz, ditséreteket kel adunk. az Istennek, hogy mitsoda formában bánik szenttyeivel, akiket ideig ostoroz azért, hogy meg menthesse az örökké való kintől, meg sebesíti őket azért, hogy meg gyógyítsa, és le nyomja, azért, hogy felyeb emelje őket, mivel mind azért a jutalomért, a mely meg nem adatik e földön annak, aki jót tselekeszik, és inséget szenved, száz annyi adatik helyében annak. a menyekben, tegyük ehez azt is, hogy a doktorok. a kiknek. reménségek nintsen. valamely beteg gyógyulásáról, annak mindent meg engednek enni kívánsága szerént. a mely beteget pedig reménlik hogy meg gyógyul, annak meg tilttyák a hus ételt, izetlen. és keserű orvoságokat adnak néki, hogy az a keserűség helyre hozza. az egészségnek édességét, kellé hát azon tsudálkozni, ha az Isten. aki a léleknek örökös orvosa, a kedves életben hagyja azokat, a kiket láttya hogy az örökös halálra kell ítélni, és ha keménységének szoros törvénye alatt tarttya azokat, a kiket az örök életre rendelt., örüly hát szenvedésiden, és nyomoruságidőn. és egész lelkedből adgy azokért hálaot Istennek, mert mentől többet szenvedcz, annal tisztább léssen lelkednek köntöse.

Strophila. *oh! Isten bölcseségének, és tudományának mélységes gazdagsága, mely igen meg tudhatatlanok az ő ítéleti, és meg foghatatlanok az ő utai.* rom. 11. 33. ugyan is ki ne gondolhatná azt. hogy a bünösökel. kegyelemel, és kedvezéssel bannak, a midőn láttyuk hogy semmi bajt. vagy nyomoruságot nem szenvednek, mind azon által, abizonyos hogy az Isteni igazság, semmi hamiságot nem hágy büntetetlen., és ha ez életben nem is, de amás életben tellyeséggel meg büntetődik; azért látom én azt, hogy nagy kegyelem, és nagy irgalmaság, a midőn az Isten meg bünteti azokat, akiket választati köziben akar venni, úgy hogy meg próbálván őket, a nyomoruságok által. halálok orájokkor ne kényszeritessék őket az örök kárhozatra ítélni. oh! mely nagy nyomoruság, mondgya. egy nagy doktor. ez életben. nyomoruságot nem szenvedni.

A kristus. ugyan ezt is mondgya Dávid, *az én népem nem halgatta meg szomot, és izrael nem figyelmezet reám, azért el is hagyta őket, szívek kívánságira.* ps. 80. 10. hogy ha az Isten irgalmasságot téssen az Istentelenel., és békeségben hagyja. ez életben. ¹⁸ az ő Istentelenségében meg roskad, és meg nem tér az igazságra.

Strophila. nem kívánom uram az olyan irgalmaságot. mivel attól inkább lehet félni. mint sem haragodtol., azt kívánom, oh! irgalmaságnak attya, hogy haragal légy hozám, de azal a haragal. a mely az utra vezesen, a midőn attól el tavezom. és nem azal. a haragal, a mely attól örökösön el taveztasson. mert a midőn haragodnak sullyát fogom érzeni a nyomoruságokban. akoron nagyobb bizodalommal lésszek, és meg tudom. hogy kedvesz nékem, mivel azt meg

¹⁸ A nyomoruság meg érteti veled azt, a mit néked mondanak. Isai 28. 19

ígérted a profétád által, *hogy haragodban. meg emlékezel. irgalmaságodrol, haba. 3. 2. azt fogom tölled kérni. valamit jób. hogy az én fájdalomban had legyen leg aláb az a vigasztalásom, hogy semmiben. ne ellenkezem. annak parantsolativál, a ki örökös szent. jób. 6. 10. azt is fogom szent agostonal. mondani, uram itt vágj, it égess. tsak a más életben irgalmaz nékem.*

Harmadik Rész

Hogy a kereszt fel nyitja a lelki szemeket.

A nyomoruság. meg érteti veled azt. a mit néked mondanak. Isai 28. 19.

A kristus. És storophila. együtt menvén a keresztnek uttyán, egy szánto föld mellet menének el, a melyet éppen akkor szánttnak vala. storophila. hasonló lévén a több aszonyokhoz. akik mindent akarnak látni, meg állapotók. és nézni kezdé, hogy miképen szántanak. a kristus azt észre vévén, tsak szép lassan el fordittá arrol az elméjit, hogy azt nagyobra emelné. és mondá nékie. látom hogy a szántás néked tettik, mivel nagy figyelmetességgel nézed, storophila ezekből észre vévé. hogy az ő szenttséges mestere, a ki oly kegyeséggel oktatta ötet, nem hagyta volna helybe. hogy jelen létében. más állapotra fordította elméjit. azért azt magában szégyenleni kezdé, de a kristus. kegyeséggel bánván véle, nem akará meg feddeni arrol, hanem inkább látatlanná tévé ezt a kis fogyatkozását, és mondá nékie, ez a mezei munka, akár mitsodásnak tessék néked, de abból jól meg tanulhatod, miképpen kellesék a keresztnek uttyán járni, és meg látod hogy nem óknélkül vezettelek erre, ugyan is, semmi nem egyezik ugy meg akeresztel. mint az eke, nem tsak azért hogy egy jó szánto embernek., keresztet kell vetni minek előtte a munkához fogjon, hanem azért is, hogy az eke kereszt formára. vagon tsinálva, könnyen meg értheted ebből, más féle értelemel, hogy a szántáson az üdveség munkáját kel érteni, valamint hogy a fa, és avas eszközei valának szenvedésnek, ugy az eke is, ebből akettöböl áll, a föld a melyet szántani kell, az emberi szívnek, keménységit jelenti, a melyet meg kell lágyítani atöredelmeséggel, és meg kell feszegetni, hogy jó tselekedeteket teremjen. akeresztel kel tehát. valamint egy szánto vasal., meg hasogatni a külső embernek földét, valamint hogy a földet mivelní kell, mivel a nélkül tsak töviset teremne, ugy a léleknek is szükséges akereszt, és nyomoruság. hogy a szívből ki irttsák arosz hajlandóságokat, látod tehát, hogy a kereszt az eke, a föld pedig az ember. akit mivelní kel a keresztel. és a menyeyi atya a munkás. aki kedves gyümölcsöt hozat választativál.

Storophila. uram, nehezen foghatom én ezt meg, hogy lehesen az ekéről valamely oktatást venni, mert noha az igaz légyen is hogy a kereszt, és nyomoruság olyan mint a szánto vas, mely a szívet meg szaggattya, mind azon által nem látom mit lehesen tanulni ebből a hasonlatoságból, tudom hogy az apostol azt mondotta. *hogy a ki szánt, reménség alatt kel annak szántani.* 1 Cor. 9. 10.

A kristus. vilagasabban kel tehát néked szollanom, valamint az eke a földet hasittya, és a magnak azt el keszíti, ugy akereszt, és nyomoruság, a szívet meg nyitja, és az Isten beszédinek magját bé véteti véle, mivel az emberek. ha egy kevesé késön is, de meg tanulják azt a nyomoruságban. a mit jó állapotokban, észre nem vehették. nem hallottadé azt, hogy a nyomoruság meg érteti veled azt, a mit néked mondanak, mivel akereszt. és nyomoruság fel nyitja a fület, a mely az előtt. süketté tette volt magát, ugy anyira. hogy akár akarja. akár nem akarja. de figyelmezní kel az Isten szavára, az esztelenek szerencséje pedig. anyira bé dugja a füleket, hogy nem halhattya. a mit az Isten. kíván töllök. erre is mondgya az írás. *hogy az Isten ki veszi a szegényt a nyomoruságból, és meg nyitja annak fület a szenvedésnek napján.* jób. 36. 15. mit téssen hogy meg nyitja a fület a szenvedésnek napján, hanem azt. hogy a szívnek fület meg nyitja az ostorál, mert amidön az emberek meg vetik az Isten akarattyát.

akor irgalmas keménységet mutat hozzájuk, azért hogy félyenek averéstől. a nyomoruság meg nyitnya tehát a szívnek fülét, a melyet a jó állapot. gyakorta zárva tartott.

Storophila. ugy tettik uram. hogy már most jobban értem. mind ezeket, azért is szokták mondani közönségesen. nyomoruság oktatás. ezért is mondgya vala krésus Cyrusnak, hogy ha szinte nehezen szenvedte volna is nyomoruságit. de leg aláb meg tanították sok olyan dologra, a melyeket nem tudot annak előtte.

A kristus. boldogok azok, akik akeresztnek ki merithetetlen kut fejből merittik ezt a tsudálatos tudományt, és akik az Isten ostorozására fel nyitván szemeket, életeket meg jobbittyák, az iffiu tobiás. az angyal szovára. ahal epéjit ki vevé, és azal meg gyógyitá az atyát vakságából. az évangyéliumban azt olvasod hogy én meg gyógyitottam a vakot, a nyálamal. tsinált sárral, mit téssen e,? hanem azt, hogy az Isteni rendelés keresztet, és nyomoruságot küld, nem tsak ostorul. hanem még az elmének meg világosítására, és hogy meg halgatassa véle. az Isten szavát, dávid ezt jól tudta. mivel azt mondgya, *hozád fordultam nyomoruságomban. mert tövisel által verettem.* ps. 31. 4. sokan vannak olyanok. a kik meg térnek a midön atöviset érzik. erről egy nagy példat hozok elő néked. ababyloniai király. abizonyos hogy az Istent nem üsmérte, a midön ezeket mondá, nem az a nagy babiloné ez, a melyben helyheztettem. széket, a melyet én építettem, nagy hatalmomban, és az én nagy ditsőségemnek fényességében. de a midön az emberek közül ki üzeték. az oktan állatok közti téteték, füvet, és szénát kellett ennie, akoron az ég felé emelé szemeit, az elméje néki viszá adaték, a magosságban lévöt áldani kezdé, és meg üsméré. hogy annak hatalma örökös, hogy birodalma véghetetlen, és hogy senki ellene nem álhat hatalmas karjának. hogy senkinek nem szabad tselekedtiről számot kérni, se néki azt mondani, miért tselekedtél eszerént.? a bálvanyozó, és istentelen manasses király, atöb vétkei közöt, az álmaira vigyáza. ajövendöléseknek hive, sok boszorkányságot, és varáslást tselekedék. egy szóval sok más ilyen vétkeket követe az ur előtt. a kinek haragjában esék, de amidön rabságra és lántzra téteték babiloniában. az urhoz folyamodék, meg száná büneit, és meg vallá hogy az ur volna az igaz Isten, atékozlo fiu, addig meg nem üsméré magát. hanem a midön nyomoruságban esék, mind ezekből meg láthatod, hogy sokan vannak olyanok, a kik semmi jót nem tselekednének. hogy ha tsak vélek nem szenvedtetnének.

Storophila. uram nem lehetneé azt el mondani, hogy boldog az olyan, a ki vakságban lévén, végtire fel nyitnya szemeit, a midön abüntetést érzi.? boldog az olyan, aki nyomoruságában meg tanullya az üdveségit keresni, a mely nélkül örökösön el távoznék attol.

A kristus. E szerént tselekedék. mauritius CSászár, mind nyomoruságában, mind jó állapottyában., a ki el feletkezék az Istenről amidön meg engedé hogy sok ezer keresztények meg öletessenek, holot könnyen meg válhatta volna azokat egy kevés pénzel, de a midön észre vévé ez afejdelem egy néhány jövendölésekből, és sok éttzakai kisérteteből, hogy az Isten reája botsátotta volna karját, meg alázá magát. és valóságos keresztényi modra viselé magát, és a midön ött gyermekeit Fokás császár előtte kegyetlenül meg ölette volna, nagy sziv béli fájdalommal tsak ezeket a szókot mondá. *igaz vagy uram, és minden itéletid igazságosok.* ps. 118. 137. és a fia után meg öleték maga is, ez az álhatatoságnak. és alázatoságnak nevezetes példája. meg üsmértetheti veled, hogy egy igazán valo kereszténynek mindenkor készen kell lenni hogy a vétkiért valo büntetést zugolodás nélkül vegye el az Isten kezéből, mivel abizonyos. hogy az Isten igasságából kesergeti abünöst, és leg gyakortáb joságából. azért is bünteti hogy meg gyógyitssa. mind azon által vagynak olyan bünösök, akik nem hogy magokat meg itélnék, hanem inkább az Istent vádollyák szenvedésekért. leg nagyob szenvedések is a nékiek. hogy nem veszik alázatoságal a nyomoruságot, gyakorta kell hát mondani az Istennek ezeket a szokot, főképen a midön nyomoruságban vagyon valaki, igaz

vagy uram, és minden ítéletid igazságosok, de ezeket szivbéli töredelmeséggel, és alázatosággal kell mondani.

Strophila. Adná Isten, hogy az emberek ilyen gondolatban lehetnének. és meg foghatnák, hogy az Isten azért küldi reájok ostorát, hogy a hamiságot el hagyják, de azö esztelen szivek. tele setettséggel. úgy hogy nem fordithattják jovokra azt, a mit rosznak tartanak, noha uram, ate rendelésed ezeket. az ö jovokra küldi.

A kristus Tedd hozzája azt is, hogy minden jóvára fordul annak. aki az Istent szereti, ugyan ezért is ¹⁹ engedi meg az Isten. hogy a jók nyomoruságban, és szenvedésben esenek, hogy az után ö hozzája fordullyanak, valamint az anyák hogy meg ijesztik gyermekeket. hogy hozzájuk fussanak, úgy az Isten is nieg ijeszti az embereket. a kereszt. és a nyomoruság által, akik az után Isten félöké, lesznek, magokot meg üsmérik, és nagy buzgosággal futnak az Isten lábaihoz.

Negyedik Rész

Hogy akereszt areménségnek vas matskája. és az üdveségnek. jegye.

Nyuttsad segittségedet nekünk a nyomoruságban. mert tsak hejában. vettyük emberben. az üdveségnek reménségit. ps. 107. 13.

Strophila. Egyszer. a többi közöt, atenger. parton sétálván., egyszers mind nagy szelvész támada, és a forgó szél a tengerbe veté ötet. már a habok közöt lévén. fel kiálta. én Istenem segitts engemet, a vizek meg hatották lelkemet. a feneketlen mélységben estem. szabadits meg uram engemet, hogy elne merüllyek, és ahabok elne temessenek engemet, akristus meg halván szavát segittségére mene, és mondá, leányom. miért nem segitted magadot azal a segittséggel mely kezdedben vagyon. nem tudodé azt, hogy a kezdedben lévő kereszt. vas macska helyet lehet neked, a melyel keményen tarthatod magadot, aleg nagyob habok közöt is, az után akristus meg fogvan a keresztnek egyik végét, azon fogva. ki huzá ötet apartra.

Egy kevés idő mulva. hogy az ijedsége el mulék, a kristus mondá néki. tudodé azt. hogy mind azok adolgoz, a melyekbe eddig estél. oktatásodra vannak, hogy ez után. nagyob vigyázásal. járj akeresztnek uttyán, és hogy meg lássad, mitsoda nagy ereje vagyon. ennek az üdveség eszköznének, mivel azt meg kel tudnod, hogy a világ olyan mint egy nagy tenger. a mely tele vagyon szelvész, és mélységgel, atenger habjai hasonlítanak. az emberi szivhez. a melyet nyughatatlanságban tarttnak, a sok féle vétkek, és asok féle kísértetek miat, mint egy szelvész, szüntelen hánkodik, némelykor aharag fel indittya, az el mulik, a kevélység támad helyében, némelykor atesti kívánságok ösztönözik, némelykor a fösvénység miat. nyughatatlankodik, némelykor pedig a félelem igen le nyomja., egy szoval. az ilyen kívánságok miat. mindennél leg nagyob hánkodásban vannak az olyanok. akik ezen a szelvész tengeren járnak, úgy anyira, hogy az ö elméjek, a kegyelem nélkül, soha nem juthatnak atsendeségnek parattyára.,

Strophila. El ijedek uram, a midön jól meg gondolom hogy meny sok habb, és szelvész ellen kel szüntelen tusakodni, mert ugyan is, melyik tengeren vagyon több szelvész, és mélység, mint ezen avilágon. melyik tenger álhatatlanab, és mélyeb, mint az emberi társaság, a melynek szelvésze, tele méregel, kitsoda tartthattya magát olyan boldognak. hogy ezeket el kerülhesse.

A kristus ugyan azért is jóvallom néked azt, hogy ne kíványad azon atengeren valo járást, noha a néked, igen tsendesnek lássék is. mert meg tsalod magadot. valo hogy a sima, és

¹⁹ Nyuttsad segittségedet nekünk, a nyomoruságban, mert tsak hejában vettyük emberben az üdveségnek reménségit. ps. 107. 13.

egyenes. de abban nagy veszedelmek vannak el rejtve, a rossz kívánságnak habjai, ebben atengerbe vannak. őt találta afősვნყսգ, az ember szollás, az ördög olyan ezen atengeren, mint atengeri tolvaj. aki csak azt keresi, hogy kit foghasson el, és kit tehessen rabságában.

Storophila. Edes jésusom taníts meg engemet arra, hogy miképpen járhaszak veszedelem nélkül azok ahabok. és szélveszek között?

A kristus. Arra meg tanít az én apostolom. a midőn azt mondgya, *erős vigasztálásunk legyen nékiünk, avégre futunk, hogy az elönkben adot reménséget el vegyűk, mely ami lelkiünknek, úgy mint bátorságos és erős vas matskája*, hebr. 6. 18. ebben amulando életben. nintsen batorságosab vas matska akeresztnél, a mely hasonlít is avas matskához, akereszthez kel tehát kaptsolni magunkot, ha akisértetek ellen akarunk tusakodni, akár mely igen fujon akisértetek szele, és akár mely nagy szélvész támadgyon ellened. de magadban ne bizál, se magad erejében. hanem csak egyedül az Isten segítségében, kaptsollyad hozám magadot, és akár mely nagy szélvészben sem lehet el veszned. és mondgyad Dávidal. *ennekem jó, hogy az Istenhez kaptsollyam magamot, és hogy az urban vessem reménségemet*. ps. 72. 28.

Storophila uram igen akarnám, ha egy kevéssé világosabban meg magyaráznád nékem, ezt az igazságot, mert ugyan is hogy lehet akereszt vas matskája az én reménségemnek., vagy hogy lehetne ilyen nagy bizonytalanságban aboldogságról. való bizonyos reménségre fordítani az én elmémet. akeresztnék. és a nyomoruságnak?

A kristus. Nem tudodé azt, hogy a nyomoruság jele az elválasztatásnak. és hogy a szenvedés csak nem bizonyos záloga az üdveségnek, mivel az Isten vezeti azokat, akiket szeret, akarattya szerént, némelykor ajó állapotban, némelykor anyomoruságban, némelykor atsendeségben. némelykor anyughatatlanságban., hogy őket az üdveségnek parttyára vezethesse, de mitsoda hasznokra lehet azoknak. akiket az Isten eszerént látogat, sára, az iffiu tobiásnak felesége néked meg mondgya, oh! Istenem. aki téged szolgál, bizonyos lehet abban hogy ha ötet meg próbárod. ez életben, ötet meg is koronázod, ha nyomorgatod, meg is szabadítod. és ha meg ostorozod, irgalmaságot is nyerhet tölled, mert ahaboruság után. tsendeséget küldesz, és akesorúság után örömet, az én apostolom péter, még világosabban beszél, *hogy ha pedig az igazságért szenvedtek is, boldogok lésttek, azoktól való féltetekben pedig meg ne félemlyetek. és meg ne háborodjatok*. 1 petr. 3. 14. de mi lehet ennél világosab. *boldogok ákik haboruságot szenvednek az igazságért, mert azoké amenyeknek országa*, matth. 5. 10. aboldogságot bizonyosan várhattya az, aki részt veszen. keresztben, mert aki velem szenved, velem együt meg is ditsöitetik.

Storophila. uram mely nagy segítség anyomoruságban. ate ígereted, akár mely nehéz legyen nékem ezután akereszt. de nem érdemli hogy ahoz avigasztaláshoz hasonlitsam, amelyet fogok venni az üdveségnek várásaáttal, uram mivel hogy uralkodol. atengernek fel háborodásán. és meg tsendesited ahaboknak sebeségit, legy irgalmas nekem, és vezérel ezen afel haborodot tengeren, hogy a habok el ne merittsenek., és ki vévén ebből amélységből, keresztedel, vegy magad mellé engemet., mivel csak te vagy az igazságnak napja, mely az üdveségnek parttyára vezet engemet, *halgass meg uram engemet, mert te vagy meg váltom, te vagy az egész nemzeteknek reménsége, még azoknak is, a kik leg távulab vannak*. ps. 64. 6. nagy szélvész tengeren vagyok. és szüntelen való veszedelemben, te pedig bátorságban lévén aparton. tekinds meg veszedelmemet., és nyujtsad kegyelmedet. mivel a nélkül meg nem menekedhetem., szabadíts meg hát engemet nevedért, és adgyad hogy a veszedelmet el kerülvén, szerencsésen érhessek az üdveségnek parttyára.

ötödik Rész

Hogy akerszt olyan sajtó. a melyből lelki bor foly.

E világon. sok nyomoruságtok lészen. joan. 16. 33.

Az ősz el érkezvén. a szőlő mivesek is aszü-²⁰rethez készülének, és mindenüt el kezdék a sajtokat készíteni, a szüret el kezdödvén. storophila akár mely felé fordult mindenüt anagy szüretelést látá. a kristus nem akarván ezt az alkalmatoságot el mulatni., ezt is az ő szolgálójának oktatására fordítá. és mondá nékie.

Azt tud meg storophila. hogy semmi jobban ki nem mutattya. anyomoruságnak. és akersztnek hasznát, mint ezek a szőlő gereszdek. a melyeket ebben a sajtoba látod, azt akarnám hogy ugyan valójában meg visgálnád ezt, azért hogy elne kedvetlenülél, a midön valamely nagy nyomoruságban esel.

Storophila. uram nagy gyönyörüséggel akarnám ha meg magyaráznád nékem. ezt a titkot. mert úgy tettik hogy kedvesnek kel lenni aszüretről valo beszélgetésnek,

A kristus. ez abeszélgetés elegyes lészen kedveséggel. és keserüséggel, mert egy felöl a bor kedvet okoz. de más felöl a sajtolo elődbe adgya anyomoruságot, és a sziv béli szorongatást.

Storophila. uram akár mitsodás légyen., de kedvesen fogom halgatni, mivel nagy gyönyörüséggel halgatlak. és ez a dolog az üdveséget illeti

A kristus. leg előbször is arra vigyáz, hogy valami történik a sajtóban. hasonló dolog történik lelki képpen. az emberben, minek előtte a szőlőt le szedik, az a szőlő veszön függ, úgy az ember minek előtte az Isten szolgálattjára térjen, a világhoz vagy on ragaszkodva, és abban kedvére áll, de amidön az Isten szolgálattjára tér, abban bizonyos lehet, hogy el nem kerül a meg töretést, nem azért hogy el veszen. hanem hogy a lelki pintzében tétessék, szükséges hogy le vetkeztessek atesti kívánságokból, és el választassék rossz hajlandóságától, valamint abór a sepreitől, ez iránt mondgya pál. hogy le kell vetkezni az ó embert, az ő tselekedetivel együt, és fel kel öltözni az új embert, mind emeg nem lészen nyomoruság és szenvedés nélkül, ugyan ezért nevezik a nyomoruságot sajtolonak, azok tehát akikre az Isten nyomoruságot, és keresztet küld, a sajtoloban tétetnek, hogy a világhoz valo szeretetet, és ragaszkodást le tegyék, és hogy azt a valóságos nyugodalmat keresék, a melyet csak ő benne lehet meg találni.

Storophila. Tégy uram engemet nyomorultat, akersztnek sajtója alá, facsard ki szivemnek jó kívánságát, mert a még a szőlőt ki nem sajtollyák. addig kevés haszonra vagy on. de a midön a sajtó alá teszik, és ót ki fakaszttyák, úgy tettik mint ha el rontanák. de úgy fordítotttyák haszonra, és ha így nem bánának véle, haszon nélkül volna.

A kristus. ezt jól mondod leányom, mert a még a szőlő atövin függ, és a még a leve benne vagy on, addig mire valo? hogy ha atöről le nem szednék. lassanként meg rothadna, és a madarak meg ennék. hogy ha pedig ki sajtollyák, akkor hasznát veszik, hasonló képpen, a keresztnek sajtolya. alat kel lenni ezen a világon, mivel meg tsallyák magokat azok, akik azt gondollyák. hogy csak könnyen lehet a menyekben menni. minden nyomoruság nélkül, irgalmaz uram nékem, mondá david, mert az ember lábai alá tapodot engemet, ne fély tehát attól. hogy az emberek meg vessenek., és le tapodgyanak, mivel úgy lész kedves az ur előtt.

²⁰ E világon sok nyomoruságtok lészen. joan. 16.. 33.

Storophila uram attól nem félek hogy ha le tapodnak. csak kedves lehesek az ur előtt. a szenvedés nékem ditsőséges, csak az által jobb lehesek, mert nagy kívánsággal kívánok eleget tenni annak a szomjuságnak, a melyel szomjuhozod az emberek üdvességét.

A kristus kedvesen veszem ezt a szándékodot, avolo hogy a hozád valo szeretetem meg érdemli ezt a hálaadásodot, és leg hálaadatlanab volnál, ha más szándékod volna, mert menyí szenvedésen és nyomoruságon nem mentem én által, *én egyedül sajtoltam abort, avér az én ruhámra fetskendezet, és az egész öltözetem véres volt.* isai. 63. 3. én vagyok az a szőlő, melyet a meg ígért földről hoztanak, és a melyet a keresztnek rudgyára függesztették, és én itattam ahiveket akegyességnek, és a vigasságnak borából, ez a bór vigasztallya valóság. az ember szívét, bé tölttven azt, menyei örömel. ez abór táplállya és erősíti ötet akisértetekben. ez is tölti bé kegyelemel azokat, akik ezel élnek. ez így lévén, kötelességedet követed, hogy ha a nyomoruságnak sajtojában lévén, ót meg töretel valamint a szőlő. mivel ha nyomoruság nélkül akarsz lenni. valóság még nem vagy keresztény. miért mondaná hát szent pál, hogy *mind azok, kik szentül akarnak élni a kristusban, háboruságot szenvednek.* 2. tim. 3 12 akereszténység nem más, hanem azokban a titkokban valo részesülés, a melyeket én bé töltöttem, szenvedésemel eföldön, és meg halván akereszten, atestnek, az elme ellen valo küszködése. a testi sanyarga-²¹ tás, a magad ellen valo mondás, és más egyéb nyomoruságok, ezek mind olyan üldözések. a melyeket el nem lehet egy kereszténynek kerülni. készítsed tehát a nyomoruságokra magadot, de vigyáz arra, hogy a jó tselekedetek bövséggel folyanak ki belölled.

Hatodik Rész

Az ember Istennek templomává lészen, akerszt által.

Nem tudgyatóké hogy ti az Istennek temploma vagytok, és az Istennek lelke lakozik. ti bennetek. 1 Cor. 3.16.

Storophila. uttyában egy nagy templomhoz érkezvén, meg állapodék. és annak nagyságát és szépen valo építésit tsudálással nézé, és mondá, uram mely szép épület ez? akövek mely szépek, és minden, szépen vagyon el helyeztetve,

A kristus. Igen akarom hogy ezt az alkalmatosságot adod nékem. hogy erről a templomrol beszélgethessek veled, mivel enagy, és valóságos példája annak a templomnak, a melyet alelkedben kell építened. és a melyet amagoságban lévönek ditsőségire kell. szentelni. mert a keresztet úgy hordozván a mint kívántatik, minden kétség nélkül ate lelked meg szenteltetik, azért hogy az én atyámnak tiszteletire és ditsőségire valo titkos hajléka lehess.

Storophila. hát uram lehetőké olyan boldog hogy az Istennek templomot epithessek magamban. és hogy arra. elegendő követ találok lelkemben. meg vallom hogy ez olyan titok a melyet meg nem foghatok, kérlek azért magyarázd meg azt nékem,

A kristus ez olyan titok, a melyet könnyen meg foghatod, úgy é hogy olyan házban lakol. a melyet az Isten épitet néked, az az, hogy ő formálta ate testedet, és azt fel ékesítette maga számára olyan formán. hogy abban tisztességesen. és kedvesen lakhatol, de emég nem elég. mivel annak atestnek. gazdagon fel ékesitetet palotát épitet értem evilágot. a melyben az emberek kedvesen lakhatnak, nem nagy hála adatlanság volnaé ate tölled, hogy ha nem akarnál az Istennek. egy templomot építeni és szentelni, ate szivedben, holot ő maga formált néked egy házat. azért *addig se ne alugyál. se ne nyugodgyál. valamég az urnak. egy lako helyt nem találász.* ps. 131. 4.

²¹ Nem tudgyatóké hogy ti az Istennek temploma vagytok, és az Istennek lelke lakozik ti bennetek. 1 Cor. 3. 16.

Storophila. Edes meg váltom. hól találhassak helyt annak az épületnek, és ki leszen annak az áts mestere, mivel a *magosság béli, kézel tsinált templomban nem lakozik.* act 17. 24. hogy lehetne nékem annak templomot építenem, aki azt mondgya. *nem, de nem, én töltömé bé az eget. és a földet?* jér. 23. 24.

A kristus. mit beszélsz leányom, nem olvastadé a mit én mondtam. az évangéliumban, hogy *aki engemet szeret, az én atyám is szereti azt, és ahoz megyünk, és annál maradunk.* joan. 14. 23. ez így lévén. könnyen. meg találod azt a helyt, ahová építted ezt a templomot. mint hogy tsak az adhat néki lako helyt, aki az Isten képére vagy teremtetve. a lélek adhat tehát néki lako helyt, mivel az ő képére teremtetett.

Storophila. honnét vagyon nékem az a bódogságom. hogy a felséges Isten kíványon. bennem lakozni, mivel mitsoda jóság, és ditsőség a hiv lelkeknek. hogy az egész világnak ura, akinek semmire nintsen szüksége, és akinek semmi haszna teremtetett állapotban, még is azt kívánnya hogy magokban néki templomot építtsenek, mivel az ót valo lakást ő kedvelli.

A kristus. mond meg azt nékem, hogy mit téznek ezek a szók. a szent írásban., nem tudgyátoké. hogy a ti testetek, abennetek lakozo szent léleknek temploma. 1 Cor. 6. 19. építsd fel tehát ezt a lelki templomot, és ne vigyáz annak formájára. mivel az Isten azt mondá a profétának. *mutasd meg atemplomot az izrael házának, és had ő magok mérsékellyék meg aztot.* Ezek. 48. 20.

Storophila. uram régen hallottam már én ezeket a szókót, de soha sem érthettem meg azokot.

A kristus. világos okát adgya az Isten. hogy miért kívánnya. meg mutatadni az izrael népének a templom formáját, tudni illik. azért hogy meg tarttsák a parantsolatot, a templomnak pedig, a mellyet mindenik tartozik építeni. nem köből, senem mészből valonak kell lenni, hanem a szivből állyon az a templom, mivel az ember az Isten képe. ennek a lelki templomnak. ékessége, ne aranybol legyen, se ne drága kövekből, mert mind ezek tsak földi. el veszendő állapotok, ő előtte pedig aleg kedveseb ékeségek. a keresztényi jó erkölcsök, ezek is. ékesittik fel a szivet. ezeket az idő el sem ronthatya, egy olyan kereszténynek tehát, akinek az Isteni méltóság kíván aszivében lakni, kereszties életet kel élni, és szüntelen kel magát sanyargatni,

Storophila. látom már mostanában. hogy azért akarod alelki templomot építeni velem, hogy akeresztet minden nap hordozván, az Istennek ingyen valo kegyelméből, temploma lehessen az Isteni méltoságnak,

A kristus. ezt jól mondod, mivel abizonyos, hogy a nyomorultak, a szegények, etc. ezek valóságos lako helyei az Istennek, halgassad mit mond pál, *én pedig a magam gyengeségiben ditsekedem, hogy a kristus hatalma lakozék bennem,* mint ha azt mondaná, hogy a nyomorúságokban ditsekedem azért, hogy a kristus lakozók bennem, mint tulajdon maga lako helyében, mivel leg inkább akor tapasztallyuk rajtunk. az Isten segítségít, a midön az emberekétől meg fosztatunk,

Storophila. de uram kérlek tanits meg hogy miképen kel azt a lelki templomot építeni.

A kristus. örömet meg tanitlak. tsak figyelmeteségel halgass engemet. leg előbször, meg kel. rakni ahitből álló fundámentumot. az után. a fundámentumra építhetek. az. engedelmeségnek, abékeséges türésnek kövét, reá rakhatom, a jó erkölcsök a melyeket fogsz mivelni, mind anyi kövek. léznek, amelyekel. az épületet végbe viheted, az szeretet, és az alázatoság foglallyák egybe azokat a köveket, és mész helyet léznek, a templom fedele pedig az Isteni félelemből ályon. egy szoval úgy alkalmaztassad ezt az épületet. hogy a szent léleknek lako helye lehessen.

Storophila. látom uram hogy nagy számu jó erkölcs. kívántatik ehez az épülethez. a mely mindenik nehéz, én pedig oly gyenge lévén, hogy lehessen azokra szert tennem.?

A kristus mit felellyek ezekre, egy házat nem tsak egy köből építenek. az egész jó erkölcsökből kel állani a lelki épületnek, de azokat az urtól kel kérni, *aki adgya azt nagy bövségel szemre valo hányás nélkül*, jac. 1. 5. arra vigyáz tehát hogy az épületben. akeresztnek formája, igazán valo mértékel légyen, valamint az apostol mondgya, *hogy meg tudhassátok minden szentekel. egybe. minémü legyen szélessége, hoszusága. melysége, és magossága éfess: 3. 18.* akeresztnek pedig szélessége aszeretet, a melyel kell lenned mindenhez, még az ellenségedhez is, ugy hogy az Istenért, minden féle keresztet fel. kell venni, akár honnét jöjjön, annak hoszasága, az álhatatoság. ugy hogy minden nap hordozván akeresztet, abban végig meg kel maradni. a mélységin kel érteni. az Istennek. meg foghatatlan ítéletit, a melyből származik a félelem. és az alázatoság, a magossága pedig annak, az örökké valo jutalomnak reménsége.

Storophila. mely tsudálatos formájú ez a lelki épület, azt akarnám hogy az én épüitem ne lenne semmi hejával, de uram kérlek mond meg azt nékem, ha vagyoné meg valami hátra., a mire kellene vigyázni. ebben az épületben.

A kristus. szükséges még hogy a kövek négy szegeletüre metztessenek, akeresztnek eszközével, azt pedig akarodé meg tudni, hogy miért legyenek egészen négy szegeletüek, és simák, azért hogy akármely részre tétessenek, erősen állyanak., figyelmez a formájára ennek a könek, mert ollyannak kell lenned. szükséges hogy minden féle kísértetekben, álhatatos. és állandó légy, hogy semmi kine mozdítottson helyedből. az ütés alat nem kell panaszolkodnod, ugy valamint akönek, mivel az ütést az Isteni kézből veszed, aki is az épületben akarván tégedet helyheztetni, olyan formát ad néked, a mitsodást szükségesnek itél lenni, arra a helyre a melyre rendelt. tégedet, ugyan is mitsoda nagy dolog az Isten templomában helyheztetetni, azért mindent kell szenvedni, hogy azt meg nyerhesed.

Storophila. az Isten ne adgya uram. hogy ne kívánnyak szenvedni, és hogy el vessem akeresztet, mivel az, azIsten lako helyévé tészen engemet, mit kívánhatok egyebet, hanem azt. hogy az ur szenteltessék meg én bennem. őt lakozék, és az ő jelen valo létele szentellye meg lelkemet testemet.

A kristus. azt a kegyelmet, tsak a keresztnek erdeme által nyerheted el, mivel azok akik erőszakot vesznek magokon eföldön., hogy az épületben tétessenek. élő kövekké lesznek, és a menyei jerusálemnek épületében helyheztetnek, ugyan ebben avárosban is igyekeznek aválasztottak. akik még utozok eföldön, aki pedig hiven fogja viselni keresztét mind végig, nem ²² tsak. ebben az épületben tétetik, de még nagy ditsőségben lészen, *aki gyözedelmes lészen. azt az én Istenemnek templomában oszlopá tészem. és többé onnét ki nem jö. és ő reá fel irom az én Istenemnek nevét. és az én Istenemnek városának nevét, az uj jerusálemnek nevét. mely meny országból szál alá. az én Istenemtől, és az én uj nevemet is*, apoc. 3. 12.

Storophila. oh! Istenem, ate akaratod legyen meg rajtam. azt kívánom hogy az az idő el jöjjön mentől hamaréb, azt kívánom. hogy irgalmaságod szerént, azok a reménségem felet valo ígéretek, bé tellyesedgyenek, egyedül tsak ezeket ohajtom.

²² Légy hiv mind holtig, és meg adom az életnek koronáját. apoc 2. 10

Hetedik Rész
Hogy akerszt meg koronáztatik.

Légy hiv mind holtig, és meg adom néked az életnek. koronáját. apoc. 2. 10.

A keresztnek. köves, és tövisses uttya, annak hoszas és unadalmas volta, egy szoval. ennek az utnak. szoros, és nehézsége miat. storophila gyakorta. nagy szomoruságban vala. ugy anyira. hogy egyszer atöbbit közöt, nagy lankadságban, és az áitatosághoz. nagy kedvetlenségben lévén, el akará hagyni az utat. és akersztet is le akará tenni, egy szem pillantás alatt haszontalanná tette volna mind anyi ideig valo szenvedésit, és munkáját, *de az Isten igaz., aki nem hagyja az övéit felyeb kísértetni annál. a mint el szenvedhetik, söt a kísértettel egyetemben, aszabadulásra utat nyit hogy azt el szenvedhessék,* 1 Cor. 10. 13. akristus kegyes szemekel tekintvén szolgálóját, és meg szánván, meg jelenék néki, hogy meg vigasztallya, és bátorítsa mondván, leányom légy hiv mind holtig, és meg adom néked. az életnek koronáját, avalo hogy az út kemény, és látom minden szenvedésedet, de elne kedvetlenedgyél. mivel koronát várhatz mind azokért, *boldog ember aki kísértetet szenved, mert minek utánna meg próbáltatik, el veszi az életnek koronáját, melyet igér az ur., az ötet szeretőknek,* jac. 1. 12.

Storophila valo uram. hogy az után az örökkó tarto ditsőséges korona után valo reménség előttem kedves, de alig vagyok el, és tsak kevésbe mulik hogy a terh alatt el ne essem.

A kristus. had el a panaszkodást leányom, nem tudodé azt, hogy kísértet nélkül nem léssen korona viaskodás nélkül nem léssen győzelem, se jutalom. egy szoval keserűség nélkül nem léssen öröm, akemény tél után következik a szép tavasz., és így aviaskodásért, és agyőzelemért, jutalomul. korona adatik. ajosef jó erkölcsé, leg inkább a kísértetben tettzet ki, mit mondgyak többet, hanem hogy a hadakozásba tettzik ki a jó vitéz. és a keresztyént. akisértet próbállya meg.

Storophila. uram, én tellyeségel nem vagyok alkalmas az olyan szüntelen valo viaskodásra. érzem hogy az eröm fogy, a pálya futásért valo jutalomnak el vételétől távul vagyok. mivel nem hogy futhatnék, de magamot is alig mozdithatom.

A kristus. a mely viaskodást kívánok tölled, az abékeséges türesemből áll, akersztyényi koronát, és jutalmat, nem azért nyerik el hogy másnak árttsanak, hanem hogy mindent el szenvedgyenek. másoktól alázatoságal, alelki viaskodásban, nem anyeri el agyőzelemnek koronáját. aki mást meg ütt, és le vér aföldre, hanem az, akit meg ütnek. és aki le nyomatik.

Storophila. óh! uram. mitsoda nehéz dolog mindenkor viselni akersztnek nehéz terhét, és mindenkor tsak a tövisen és abokron járni.

A kristus. Miért kel félni atövistől, nem azok közöt nő é arosa, a melyből tsinált koszorut kel viselned az égben, köves engemet, mivel én te éretted tövis koronát viseltem, visellyed a fejedet az a töviset, mint agyőzelemnek jelét. és én ate fejedre tészem a drága kövekből álló ditsőségnek koronáját.

Storophila. uram látom én azt, hogy az a korona sokban telik, mivel annak tsinálása kalapács nélkül nem mehet végbe.

A kristus. miért nem? mivel a nyomoruságok koronái azoknak. akik azokat bátran szenvedik, ha az igazak ez életben a verő, és az üllő közöt vannak., hogy ugy mondgyam, az Isten ugyan azon verővel tsinál nekik koronát. a melyel őket verik ahamisak. békeséges türenek. és alhatatosnak. kel tehát lenned, ezért is szokta vala mondani pithagorás, égy tanítványának, ha te egészen ezüst volnál is. de türehetlenségédért, egy jó kis pénzt. nem lehetne belölled tsinálni, hasonlot mondhatok néked, hogy ha tiszta arany volnál is. ha szüntelen imádkoznál

is. de ha averést nem szenvedheted, drága koronát nem lehet belölled tsinálni, de ellenben azok. akik a nyomoruságot keményen szenvedik, az olyanok magok tsinálnak magoknak ditsőséges koronát, mivel ahol nintsen se kereszt, se kalapáts, korona is őt nintsen. hogy ha pediglen valamely kegyetlen kedvezésből meg akarnák enyhíteni a szentek nyomoruságát, mind anyi drága követ vennének ki koronájokból.

Strophila. Uram. mind ezek az okok. meg mutattyák nékem, mely szükséges akeresztnek terhét. viselnem. akár mely nehéz legyen a, mivel anelkül el lehet veszteni a ditsőségnek koronáját, el veszem tehát inkább a nyomoruságot, akár mely nagy legyen, minden késedelem nélkül, hogy sem mint oly nagy veszedelemre vessem magamot.

A kristus. vigyáz arra, hogy senki el ne vegye koronádót, ha a kereszt nehéz, ha a nyomoruság sanyargat, arra ne hajts, hanem a meg ígért koronát tekintsed, és a meg enyhíti fájdalmidot, és könnyebbé teszi keresztidet, anyomoruságban valo viaskodás. ditsőséges, azt az Isten kedvesen nézi. és segítsegít adgya, az angyalok áldást kérnek reád, és örülnek gyözedelmeden. lehető nagyob ditsőség. mint az Isten előtt viaskodni, és az ő kezéből el venni akoronát.

Strophila. avalo uram hogy nagy ditsőség, de kitsoda az, aki gondolkodgyék arrol aditsőségről, és jutalomról, a midön a viaskodás közben, tsak nem le nyomja azok nyomoruság.?

A kristus. nem olvastadé azt. mitsoda buzgoságal szenvednek vala anegyven marttyrok. hogy el nyerhesék anékiek készitet koronákat. ezek a keresztény vitézek, erős télben egy tóban tétetének, azért hogy a hidegben meg halyanak, ők pedig eszerént könyörögnek vala, uram negyvenen vagyunk itt, akik viaskodunk, kérünk azon, hogy mind a negyvenen. el vehessük a ditsőségnek koronáját, és hogy tsak egy is el ne szakadgyon töllünk, mind azon által a strása aki örzi vala őket aparton. látván hogy az angyalok le szálván 40 koronát tartanak vala kezekben. hogy azoknak osztogassák akik végig fognak szenvedni. e képen gondolkodék magában, honnét vagyon a, negyvenen vannak atoban, még is tsak harmintz kilentz koronát látok. a midön így gondolkodik vala, egyik anegyven közül. nem szenvedhetvén már tovább anagy hideget, a többbit a toban hagyá. és a partra ki mene, a hol a meleg vizet tartottak annak, a ki a hitet el hagyná, és a meleg vízbe üle, a strása azt látván, azon felindula, és buzgoságal kezdé kívánni, hogy el nyerhesse annak koronáját, aki a többbit úgy el hagyta, azért nagy bátorságal fel kiáltá hogy ő keresztény. és azonal. le vetkezék, és a harmintz kilentz márttyrok közü mene, szükséges tehát meg tekinteni a koronát, és aditsőséget melyet az Isten rendel választatinak, és elmélkedni ajutalomról, melyet ígér azoknak. kik végig meg maradnak, vigyáz tehát arra, hogy mitsoda nagy gyönyörüséggel fogod még halgatni ezeket a kedves szavait a lelkek férjének, jövel kristusnak társa. ved el a koronát, a melyet a te urad Istened készitet néked öröktől fogvást.

Nyoltzadik Rész

Hogy ha ditsőségeseb koronát érdemelé, a kereszt, és aszenvedés,
mint sem, a tsendes életben tett jó tselekedetek.

A kristus. ujjab dolgokrol valo beszélgetést akarván el kezdeni, strophila. meg előzé, és illyen kérdést téve, uram, a fellyeb tett beszédidről egy gondolat jött az elmémben, nem tudom hatsak attol vagyoné, hogy az aszonyok mindent meg akarnak tudni, vagy is attol vagyon. hogy többet akarok tanulni, ezt uram ítéletedre hagyom, de ha látod hogy a dolog meg érdemli a feleletet, kérlek világosisd meg elmémet.

A kristus. Igen is meg halgatlak, mond meg gondolatodot.

Storophila. azt akarnám uram meg tudni. hogy ha drágább koronát osztogatnák azoknak, a kik keresztet viselnek, és nyomoruságban vannak, mint sem azoknak, akik kereszt. és baj nélkül vannak. de akik mind azon által. a jó tselekedetekbe foglalják magokat.?

A kristus. erre könnyen meg lehet felelni, de leg először is azt meg kel tudnod. hogy egy valóságos kereszténynek. hivatalyly abban áll, hogy jót tselekedgyék és a rosztat el szenvedgye, azt kel már. meg tudni. hogy melyik hasznosab. akettő közül, de először mond meg nekem, honnét jött ez a gondolatod,?

Storophila. uram, nem régen olvastam a szent liduvina szüz életében. hogy huszon nyolcz esztendeig valo betegségben lévén, mindenkor jó kedvel és örömel szenvedet. egyszer elméjiben el ragadtatván, sok féle drága kövekből valo koronát látot, a mely nem volt még egészen el végezve, az után magában térvén. gondolkodék hogy mit jelentet volna a korona, és az Istent buzgoságal kéré azon hogy ujjab szenvedéseket küldene reája, hogy el végezhesse azt a héjános koronát. meg is halgattaték, imádsága, mert holmi gonosz emberek. bé menván hozája, minden féle mocskos, és ocsmány szokal illeték ötet, ezel még meg nem elégedvén, meg verék, és véresen hagyák, midön pedig azok az emberek ki mentenek volna házából, az angyal néki meg jelenék, és köszöntvén. mondá nékie. a mely koronát héjánoson láttál, amár tellyeségel egész, mivel ezek az utolszori szenvedésid, adrága kövek, amelyek hejával vala a korona.

Minek utánna el olvastam volna ezt a historiát. eszerént gondolkodám magamban. honnét vagyon hogy ez a nagy értelmü szent, meg nem elégedvén még anyi sok nyomoruságal. melyet szenvedet. hanem még ujjab nyomoruságot kéré akoronájának fel ékesítésére, és el végezésére, miért nem igyekezék inkább azon, hogy ezt akegyelmet jó tselekedetei által nyerhetné el,? talám olyan gondolatban vala., hogy ezt akoronát, tsak, a nyomoruság vegezheti el, mivel abizonyos, hogy azok. akik aditsőséget. és a keresztényi tekéltességet sohajtyák, azokat leg inkább kísérti az ördög. és azokra. leg nagyobb irigységel vagyon.

A kristus. mind ezek jó gondolatok, storophila, abban bizonyos is légy, hogy az Istennek ajánlot, békeséges türesem. valo kis boszu, öelötte sokal kedveseb, mint sem akár mely más nagy jó tselekedetek, sokal hasznosab az embernek, az Istenért valo békeséges kis szenvedés, akár mely nagy tsuda tételnél, nintsen is hasznosab a szenvedésnél, és ha hasznosabbat láttam volna akeresztnél. az emberek üdveségire, azt adtam volna elejekben.

Storophila. oh! mely vigasztalo szók ezek, és mitsoda örömök nem lehet anyomoruságban lévöknek, a midön azt látták, hogy mentöl nehezeb keresztet viselnek, annál ékeseb lesz koronájok, de ezt abeszédet nem értik mindenek, és nem is hiszik.

A kristus. miért ne hinnék, a szentek nem voltaké ilyen gondolatban. mivel, a nyomoruságok, és a szenvedések miat, nem vihetvén végben. hivatalyokot, azért soha sem panaszkodtanak. hogy az által, valamit vesztenének el, söt még az Istentől vett jó tétemények köziben számlálták akeresztet, és azokban ditsekedtenek, az Istenért valo szenvedés ditsőséges, és a szenvedés meg nem engedtetik mindenek, mivel a, mint egy jutalma ajó erkölcsöknek, azért is mondotta pál a filippi bélieknek, 1. 19. *az Isten kegyelmet tett veletek, nem tsak azért hogy a kristusban hisztek, hanem még azért is, hogy szenvedtek ő érette.*

Storophila. azt olvastam. az Istennek egy szolgájáról. hogy tsak akor tartotta boldognak magát, amidön beteg volt. ugy anyira hogy esztendöt töltvén jó egészségben, azon szomorkodot, és panaszkodva mondá, uram miért hagyta el engem. ez esztendő forgása alatt. gondolom. hogy nem beszélt volna így, ha azt tartotta volna. hogy a jó tselekedetek által anyi érdemet nyerhetet volna, valamint a szenvedések által.

A kristus. vigyáz arra hogy én világ meg váltoja lévén, miket nem tselekedtem, minden tselekedetim véghetetlen érdeműek voltak. még is mind azon által, az én szenvedésimnek, halálomnak, és főképen, az én vérem ki botsátásának tulajdonítyák a világ meg váltását, hányszor hallottad már énekelni ezeket a szokot, imádunk, és áldunk oh jesusunk tegedet hogy meg váltottad keresztedel avilágot.

Strophila. nem lehet uram, fellyeb emelni a keresztnek érdemét, mint azt válttságunknak érdemévé tenni, semmi a nyomoruságokat kedvesebbé nem teheti, se nagyobra nem betsültetheti, mint a, hogy azok által, szabadítatot meg avilág. *mely tsudálatosok, uram ate munkáid. mindeneket nagy bölcseséggel teremtettél.* ps. 103. 24.

A kristus. kételkedelé még is abban, hogy ha ajó tselekedetek. hasznosabaké, vagy a szenvedések, mivel az Istennek rendeléséből, a szenvedésnek érdeme által nyittatik meg az égg, és töröltetik el avétek, a melynek ilyen orvoság kívántatott, tudgyátok meg azt, mely drága volt a ti üdveségtek, és hogy mitsoda nagy szeretettel voltam hozátok. tanullyátok meg azt, mitsoda köteleseggel tartoztok szenvedni érettem, mivel én anyit szenvedtem érettetek. a midön még ellenségim voltatok.

Strophila, uram ate példádból láttyuk. hogy mitsoda drága a nyomoruságoknak jutalma. ez elegendő ök, és lehetneé valakinek, az alá magát nem vetni?

A kristus. még ehez adom annak a ritka embernek. tudni illik, jóbnak, példáját. tekintted meg a békeséges türésnek oly jeles vitézit, és hasonlitsad az ö jó tselekedetit szenvedésihez. nézed meg az után melyik volt ditsőségeseb, és mikor volt nagyob méltóságban. akoré, a midön bővölködöt mindenben, és az öházához minden féle szükölködök folyamodtak, vagy akoron. a midön aháza el rontatván, és ki fosztatván minden jovaiból., kételeniteték aganéra ülni, abban a nagy, és durva nyomoruságában., aza nagy ember nem panaszozkodék, söt még áldá az Istent, mellyik állapottyában vala leg ditséreteseb. agazdag, vagy a szegény állapottyában,? agazdag állapottyában, az irgalmaságban, és a jó tselekedetekben foglalta. magát. a szegény állapottyában. pedig, a kereszték, és a nyomoruságok közöt, álhatatosággal., és hüséggel ada hálakot az Istennek, várván mindeneket ö tölle, mond meg azt nékem., hogy ha ez a szent ember, akoron nyerté töb ditséretet. a midön agyermekeiért áldozatot tett, és azokat abékeségben nevelte, vagy pedig akoron, a midön. oly tsudálatos, és alázatos szível vevé azoknak halálokat, mikoron tettzet ki leg inkább az ö jó erkölce, akoré amidön a szegényeket ruházta, vagy akoron., a midön meg halván minden marhájinak el veszteket, azt tsendeséggel, és zugolodás nélkül szenvedé. mikoron vala leg nagyob méltóságban, akoré a midön egésségit, és hatalmát a szegények meg tartására fordította, és a nyomorultakat javaiban részesítette, vagy is akoron, a midön. a maga teste a nyavalyákban, és a nyomoruságban esvén, a gané dombon. fazék tserépel. vakarja vala le magárol a rodhattságot, valamit gazdag korában tselekedék, jó tselekedetek valának, a mit pedig betegségében, és nyomoruságában szenvedé, azok tsak kinok. és keserüségék valának, de még is ezek tették inkább ditséretesebé, mint sem ajó tselekedetek, mivel ezek inkább ki mutatták benne az Istenhez valo szeretetit. de az ö tselekedetei, noha szent tselekedetek valának is. de az ördög azokban gántstot találá, mondván, nem haszontalan féli jób az Istent, de az után jóbót, álhatatosággal látván abékeséges türésben, azon meg szégyenüle, látván hogy azt a szent embert.²³ semmiben nem lehetne meg fedeni, a szenvedésben áll tehát akorona, és a mutattya ki az erött, és a tekéltességet, gondolkodgyál tehát valóságál ezekről, és fontold meg azt, hogy mitsoda hasznos a nyomoruságos, és a szenvedő élet, örüly azon, a midön nyomorusággal jársz akesztnek uttyán. mivel az ilyen útt, sok koronával lévén meg rakva, a véghetetlen ditsőségre vezet.

²³ Véle vagyok a nyomoruságnak idejében. ps. 90. 15.

Kilentzedik Rész

Hogy a kereszt. minket meg egyeztet, és hasonlová téssen akristusál.

Véle vagyok a nyomoruságnak idejében. ps. 90. 15.

Storophila. Gyönyörüséggel halgatván akristus beszélgetését. hová tovább nagyob. buzgosággal. kívánnya vala. el venni akeresztnek hasznát, azért is mondá ezeket a szókót., kérlek lelkemnek szerelme, taníts meg engemet a keresztnek több hasznaira is, úgy hogy azt annál örömosteb hordozam, mennél jobban meg tudhatom annak hasznát.

A kristus. Leányom, akeresztnek hasznai között találkozik egy igen fő jó., amelyről így szól Dávid, *az ur közel vagy azokhoz, kiknek szívek keserüséggben vagy.* ps. 33. 18. meg másut. *véle vagyok anyomoruságnak idejében; meg szabadítom attol, és bé töltöm ötet ditsöséggel.* ps. 90. 15. mi lehet annál nagyob., a midön az Isten jelen vagy. és meg segít anyomoruságban.? ugyan ezért is mondá örömel aproféta, *ha szinte a halálnak setétségiben járnék is., semmi rosztol nem félnek. mert te velem vagy.* ps. 22. 4. mitsoda rosztol félhet az olyan aki az örökös jóval vagy., *ha az Isten mi velünk vagy.* mondgya az apostol. *ki tehet ellenünk.* rom. 8. 31. josef gyorsasággal. vevé az Istennek segittségit, a midön el adaték. söt még nagy méltoságra emelé, ellenséginek ellenekre, értedé tehát már mostanában dávidnak ezeket a szavait, véle vagyok a nyomoruságnak idejében. mint ha az Isten azt mondaná, szánakozással vagyok ahoz a ki szenved, mert mint hogy enyim, velem is vagy szenvedésimben, és én is véle vagyok nyomoruságiban.

Storophila. botsásd meg uram ha félben hagyatom veled a beszédet. mert egy dolgot akarnék tölled meg tudni.

A kristus. örömost meg halgatlak mond meg.

Storophila. Uram énnekem úgy tettik hogy az ilyen tudomány nem tétzhetik azoknak, a kik nagy nyomoruságokban., inségekben., és szegénységekben vannak, mivel mindnyájan azon panaszkodnak. hogy az Isten el hagyta őket, hogy reájok nem tekint, és hogy az inségben hagyta őket, dávid azt mondgya, hogy az ur azok mellet vagy., akiknek a szívek nyomoruságban vagy; dávid önnön maga nem panaszkodéké, olyan formán, mint ha az Isten tellyeséggel el hagyta volna, ötet. a midön ilyen szokal fel kiált, *oh! én Istenem, oh! én Istenem, miért hagyta el engemet.* ps. 21. 1. *ne hagy el uram engemet, ne távozá el töllem,* ps. 37. 22. *meddig lesz uram feledékenységben rollam, mindenkoroné.? ps. 12. 1. meddig fordítod el ortzádot én töllem, miért fordítod el ortzádot mi töllünk, és miért feletkezel el ami szegénységiünkről. és nyomoruságunkrol.* ps. 43. 25.

A kristus. apedig leányom bizonyos, hogy az Isten mindenkor anyomorultakal vagy. akikben öis szenved, noha jelen valo létit nem érezhetik, meg halgattya azt, aki nyomoruságában segittségül hja, de el titkolya magát, és egy kevés ideig el fedezi ortzáját. hogy meg próbálly az igazaknak hüségeket. szent antal, az a hires remete, kegyetlenül meg veretvén az ördögtől, úgy hogy semmi tagjait nem birta, olyan gondolatban esék, hogy az Isten el távozván tölle, el felejtette volna, de egy kevés idő mulva, fényeséggel látván az Isten jelen valo létének gondolá lenni, és nagy sohajtással. fel kiálta, hol valál hát Istenem, hol valál., miért nem valál jelen a midön szenvedék. erre ilyen szozat adaték, én jelen voltam, és azt akarám szemlélni hogy miképen viseled magadot; ez így lévén, az Isten jelen vagy a nyomoruságban. noha rejtekben tarttya magát, ugyan is tsak magán a nyomoruságon könyü meg üsmérni, hogy az Isten nem távozik mesze azoktól., akik szenvednek. mert ha úgy volna, nem esnéneké kéttségben. lehetneé azt oly könnyen szenvedni, és lehetneé azt végig oly álhatatosan. szenvedni, hogy ha tsak az Isten segittsége nem erősitené?

Storophila. miért kívánnék hat egyebet, ha az Isten velem vagyok anyomoruságban, abban áll minden jó, hogy az Istenhez kaptassam magamot, és hogy az urban vessem reménségemet, mivel a kik ötölle el távoznak, el vesznek, mitsoda vakság az emberektől, hogy azal nem kívánnak élni, aki nélkül el nem lehetnek.

A kristus. ezek mind jó gondolatok. ilyen gondolatid is legyenek mindenkor, visgáld meg azért ujontában, jóbót, úgy tertzet mint haö mindenit el vesztede volna. de valójában semmijit sem vesztede vala el, mivel az Isten., akitől mindenit vette vala, övéle volt, oh' tsudálatos ember, mondá az anyaszent egyháznak egy doktora, úgy tertzik mint ha egészen el rothadot volna, mind azon által egészen maradot., úgy tertzik mint ha egészen el tsunyitatot volna, mind azon által. igen nagy szépségü, agané dombon fekszik, mind azon által a menyekben uralkodik és noha mindentől meg fosztaték is, de gazdag marada, mert azon szegénységben is, az Istenhez vala ragaszkodva.

Storophila. én nekem is nagy jóra leszen a nyomoruságban valo létel, tsak uram légy velem., nagyob hasznomra válik, ha az emberek meg vetnek éretted, mint sem ha nagy tiszttségben volnék nálad nélkül, nagyob hasznomra válik, ha hozad ragaszkodom a nyomoruságban., mint sem még amenyekben is lennem nálad nélkül. mert ugyan is mit kívánok amenyekben, hanem tsak tégedet. és mit kívánhatok a földön mást, te nálad nélkül.

A kristus. E mind jó, de azt is meg kel tudnod, hogy a kereszt. az Istenhez köteledzi alelket. nem olvastadé azt, hogy az én szolgálom gertruda, egyszer jelenést látván, azt meg tudta, hogy valamint a mátkásításnak, jele, és petsettye, a gyürü, úgy az Istenert, a testi, és a lelki alázatosággal valo szenvedés. valóságos bélyege a választattaknak, és hogy úgy mondgyam alelkeknek, az Istennel valo mátkásodások, bizvást el mondhatták mind azok, kik nyomoruságban vannak, hogy az ur, az ö gyürüjével, zálogát adta meg egyesülésünknek.

Storophila oh! mely nagy jóság e? ki foghattya ezt meg.? kinek is lehetne ezt meg fogni, hogy az Isteni nagy méltóság anyit gondollyon egy féregel. olyanal mint az ember, még hogy azt is meg vallya, hogy nagy gyönyörúsége. az emberek fiaival lenni. az emberekel valo egyeség oly nagyé előtted, hogy még alkalmatosságot keress, avélek valo meg egyesülesre.,? atsudálatra méltó titok, hogy a kereszt, a mellyet a világiak úgy gyüölölik, záloga légyen az Istennel valo meg egyesülesnek. oh' tiszteletre méltó kereszt. mely kevesé üsmerik ate érdemedet. az olyan testi emberek, és az olyan szivüek, akiknek minden kedvek, és gondolattyok, a földi dolgokhoz vonson.

A kristus. Leányom légy mindenkor ilyen gondolatokban., de vagyok még hátra olyan dolog, a mely segitti ahozám valo szeretetet, és amelyet meg kel magyaráznom. azt tudod hogy az egyenlő természetüek közöt. abaráttság állandóbb, én pediglen olyan nagy szeretettel. valék az emberekhez, *hogy az Istennek formája, és természeté lévén, magamot anyira meg aláztam, hogy a szolgának formáját, és természetét vettem magamra, és magamot hasonlová tettem atöbb emberekhez, és külső képen tsak épen embernek láttzottam lenni*, tudodé hogy miért tselekedtem én azt,? azért hogy az emberek szeretetit el nyerhessem, akikhez is hasonlová tettem magamot, avétken kívül, mond meg azt énnekem, hát az embernek mit kel a maga résziről tselekedni,? nem kellé nékie. amenyiben tölle lehet. azon igyekezni, hogy hozám hasonló legyen, példámot kövesse, és az én nyomdokomon járjon. ezért vagyok., hogy akiket az én menyei atyám. *öröktől fogva tudot, azokat el választotta. hogy az ö fiának ábrázattyához legyenek hasonlatosok.* rom 8. 29.

Storophila De uram hogy érhettyük mi el azt a tekéltességet, és hogy lehetünk mi hasonlok az Isten fiának képhez.?

A kristus. ugy, ha az én életemhez, és szenvedésemhez alkalmaztatod magad viselésedet. és szokásidot. valamint hogy én éretted a keresztet viseltem. és azon meg holtam., ugy néked is kelletik valamit tselekedni én érettem, ezért is mondgya vala az én apostolom péter ahiveknek, hogy *részesüllyenek. a kristus Jésus, szenvedéseiben.* 1 petr. 4. 13. aki pedig akeresztet viseli, a részesül, az én szenvedésimben.

Strophila. kitsoda beszélhetnéki az ur hatalmának. tsudálatos voltát. ki is foghattya meg az ő szeretetét. mi lehet betsületeseb egy vitéznek, mint az ő királyának fegyverét hordozni. és ditsőségeseb egy aszszonynak, mint az ő férjéhez hasonlítani, ez így lévén, nagy tisztelet nékem., ellene mondani magamnak, és akeresztet utánnad hordozni.

A kristus. az ilyen ditsőség nem haszontalan, de még mást is mondok néked, a ki keresztet visel., a nem tsak hasonló hozám, de még én is szenvedek ő véle, és ő benne, mert olyan egyességben vagyok a választotimal. hogy valamit ő vélek tselekesznek. olyan mint ha, azt én velem tselekednék, ezért is kiáltottam pálnak, *saul, saul. miért üldösz engemet?* erre valo nézve is mondám ezeket. hogy az ítélet napján. azt fogom felelni azoknak, kik irgalmaságot nem tselekedtek. *valahányszor nem miveltétek ezeket egygyel az én kitsinyeim közül, én velem nem miveltétek.* mindenik tagomban szenvedek én tehát, akinek is segittséget, és erőt adok, azért hogy a kereszt nékik könnyünek tetzvén, meg tudgyák hogy velek vagyok.

Strophila most látom uram. hogy miért mondgya szent ágoston. supr. ps. 61. hogy a kristus meg váltoja a maga testének. és a teste tagjainak, a kristus maga szenved tehát a maga hibeiben. kik ő érette szenvednek valamint a fő, amaga tagjaiban.

A kristus. szent felicitia martyr, ezt jól tudta. mivel atömlöczben léven. szülésekor a fájdalom miat egy néhány szor fel kiálta, a melyet meg halván a tömlötz tarto. mondá nékie, ebben a kevés fájdalomban is kiáltasz, hát mit fogsz még tsinálni, a midön meg égetnek, vagy esze darabolnak, a melyre felelé felicitia nagy bátorságal, mostanában én szenvedek. de akoron. akristus fog szenvedni bennem. ugy is lön, mivel amidön a fene vadaknak vetteték, leg kisebb jajdulást sem hallának tölle.

Strophila. uram aki azt jól meg tekénti, és magával el hiteti, hogy aki nyomoruságot szenved, azal véle vagy, és. hogy aki szenved, abban magad is szenvedcz., az olyan nem fogja keserünek tartani akeresztet. és nem fog zugolodni azért. amit az Isten reája botsát, de söt még azt jó szivel veszi, nem kel tsudálkoznom. a szent thérésia kivánságán, aki vagy a szenvedést, vagy a halált suhajtotta, hát még aboldog pázziai magdolna, mint szereté akeresztet, akinek szokása vala mondani, hogy nem kívánnya se arövid életet, se a hirtelen valo halált, mert a menyekben nintsen szenvedés, a hoszu életet kívánom tehát. mert sokáig akarok. szenvedni az Istenért., nem tsak a martyromságot, hanem még abetegségeket, káromlásokat, nyomoruságokat, és üldözéseket. anyomoruság kedves tehát annak. aki az Istent szereti, aki pedig ötet nem szereti, annak keserves. mivel a szenvedésnek szereteti, és a kivánság, hogy valamiben hasonlithasson akristushoz. anyira fel gerjeszti a szivet., hogy nem akarnának lenni szenvedés nélkül, mert azt tarttyák., hogy mentöl többet szenved az Istenért, annál inkább fogja öket szeretni. Sok nyomoruságok által kel nekünk az Isten országában mennünk. act. 14. 21

A kristus. látod tehát magad, hogy nem kel ezután abban kételkedned, hogy nem a szeretettöl. jöne a kereszt, és hogy nem aszeretet küldené aztot, mivel azt magad is meg vallod, hogy a fel gerjeszti az Istenhez valo szeretetet, a kereszt olyan el rejtetet jó, a melynek érdemit ha az emberek üsmernék, nagy buzgoságal kérnék, és magokat, érdemetleneknek tarthatnák. annak el nyeresére, az oly bizonyos jele is az Isten szeretetének. hogy az Isten nem hagyta valamely szenvedés nélkül választatit.

Tizedik Rész

Hogy a keresztnek segítségével kell által menni, a világnak tengerén.

Sok nyomorúságok által kel nekünk. az Isten országában mennünk. act. 14. 21.

Storophila. A keresztnek uttyán valo sok járása után, meg szoká szeretni ezt a terhet. és örömmel venni a nyomorúságokat, a kristus egy kevés nyugodalmat akarván nékie adni, anyi fáradsági után, egy hajóban ülteté, és oktatni kezdé arra. hogy miképen kellesék. által menni a világnak szélvész tengerén, és boldogul érkezni a menyei hazának parttyára; indullyunk meg tehát együt, mivel jobban el végezheted én velem ebben ahajóban azt a kevés utadot amely még hátra vagyon. ugy is már közel vagy hazádhöz. és tsak nem el érted atzél, a melyet olyigen sohajtottad, visgáld meg hogy mitsoda gondolatban lehet az olyan ember, aki noha meszire meg láttya hazáját, de széllyes tenger vagyon közte, azt láttya hogy hová kellene menni. de abban nintsen módgya. hogy oda mehessen, így vannak ez életben az emberek, kívánnák el érni azt az örökös lako helyet, de a világnak tengere, a melyen által kell menni, közöttök vagyon. hogy pedig meg tudhassák, hogy mimódon kel oda érni, én magam le szállottam onnét., ahová kell nekik meniek, hogy az utat meg mutassam, de mit tselekedtem még azon kívül. keresztnek fáját választottam hogy azal által menyek azon atengeren, látod tehát hogy senki által nem mehet azon a tengeren, ha a keresztel nem segitti magát, által kell menned leányom a világnak tengerén., azért el nem kel vetned a keresztet, mert más képen hazádban nem juthatsz, ved elő tehát arosz kívánságoknak szélvészekor a keresztet, és a légyen evedzöd, a mely meg ment ahajo törestöl.

Storophila. örömet elő veszem uram a keresztet, és azal segittem magamot, de én itt olyan dolgokat látok, a melyekről soha sem gondolkodtam. és a melyek a keresztnek formáji, a vas matska nem hasonlitté a kettős kereszthez.? a hajo árbutz fája nem olyané mint egy kereszt? a kormányt nem lehetné kereszt formára tsinálni.? és a keresztel, nem lehetné a hajot vonni, valamint lapátal.?

A kristus. mind ezeket jól mondod. és gondold el, hogy valamint a lepedő füg az árbutz fán, én ugy függöttem akeresztten, szenvedvén ott a sidoknak csufságit, és a tsendes élet helyet, a melyben lehettem volna, agyalázatos keresztten szenvedtem.

Storophila. uram mely kedvesek ate beszédid, meg mutattyák azok énnekem, hogy miképpen visellyem magamot. a világnak szélvészében, és hogy mi képen menyek a menyei jérusálem felé, kérlek uram, tanits meg még jobban engemet arra az utra, és arra, hogy mire vigyázak, hogy oda jól el érhessek,

A kristus. tsak rövideden le rajzolom néked azt a titkos hajot, a melyen tellyeséggel utoznod kell, az egész anyaszent egyház olyan mint egy nagy hajó, atengeren, a mely, valamely hatalmas ország felé tarttya uttyát, az ura pedig annak a hajonak az atya Isten, én pediglen mint fia, kormányozo vagyok., a kedves szél, a szent Lélek, még többet is mondok, a világ olyan mint egy tenger, azon a sok féle forgo szelek, a sok kísérteteket jelentik, a sok üldözések, nyomorúságok, veszedelmek, olyanok mint a tenger habjai, a tengerben lévő örvények., kö sziklák, hajó törések, mind ezek világosan képzelik, a világi ditsőségnek. fel fordulását, és a sok féle vétkeket, látod már most hogy mitsoda sok veszedelem vagyon azon atengeren. de a mely hajó abékeséges türésből áll, és meg vagyon erősítve. mind belöl, mind kívül, az Isteni félelemel. az olyan a szélvésztöl nem tart, és békeségesen jút, az üdveségnek parttyához.

Storophila. uram, kevés beszédel. mely sok dolgot adcz előmben, mely sok jó erkölcsöket kellene követnem, és menyi áitatos dolgokat kellene végben vinnem.

A kristus a valo hogy a tenger habjai tsudálatosak. de a menyekben lévő ur, még tsudálatosab, szüntelen kell ötet kérni, hogy jó szelet adgyon, azoknak, kik a világ tengerin járnak, hogy azt a sok veszedelmet el kerülhessék.

Storphila azon a hajon valo járás igen nehéz, fő képpen a midön sokáig tart. de meg gyönyörűség. mivel a menyei hazában viszen.

A kristus, leányom. kövessed a hajosokat, kik nagy fáradságokkor. egy mást szokták bátorítani, és biztatni, erre valo nézve. énekely magad is szent énekeket, hogy vigasságal juthass hazádban. légy álhatatos és bátor., meg ne ijedgy attol anagy tengertől, a melynek habjai, a világi nagy méltóságokat jelentik, gondold meg hogy sok számu szentek az Istenben valo biztokban. semminek tartották azokat a sebeségel valo habokat, és sokan boldogul érkeztek. szent hazájokban Storphila. uram ez ugy vagyon., de sokan is szenvedtek hajo törést, és sokan a viz fenekére mentek.

A kristus mit akarsz ebből ki hozni,? nem tudodé azt. hogy a jó hajó nélkül, nem lehet által menni atengeren, egy jó kormányos minden féle széllel megyen, olyan jól tud a széllel élni, hogy ha szinte ellenkező is, de a portusban bé megyen, nintsen mindenkor tsendeség atengeren, és nintsen olyan hajó. a mely mindenkor el kerülhesse a szélvész, visgáld meg azt, hogy a mely hajoban valék atanitványimal, noha ura vagyok a szeleknek, és avizeknek, még is nagy veszedelemben forog vala. szükséges tehát hogy jó hajon járd, azon atengeren. de arra vigyáz, mert a titkos ellenségek. igen ártalmások azon atengeren. mivel ahajodot hirtelen meg állítták, azokat tehát el kel kerülni, azok az ellenségek pedig, atesti gyönyörűségek, a világi nagy boldogság, ezek mesze el vetik akeresztet, nem tudnak az ellenkező széllel élni, mert soha sem próbálták. az évangyéliumbéli gazdagnak a hajóján nem vala keresztes árbutzfa. azért is magát el veszté, és apokolnak parttyára érkezék, noha mindenkor kedvező szele vala. ellenben pedig a lázár hajoja, rakva vala keresztel, és nyomoruságal., és mindenkor ellenkező szele volt. mind azon által, az az ellenkező szél, boldogul vivé ötet, az ábrahám kebelében. valamint egy bátorságos portusban, tudodé miért esék hajo törésben az a gazdag? azért hogy agazdagságot, a melyel ahajoja felettéb vala meg rakva, igen szerette, és azt nem akará a tengerben vetni, hogy az által meg menttse mind hajóját, mind életét a veszedelemtől.

Storphila. uram ezek a bölcseségel valo tanátsid, meg oltalmaznak engemet az én ellenségimtől, és vigyázásal is fogok járdni, de uram kérlek taníts meg engem egy dologra. ha remélhetié az olyan. hajó, a melyen elegendő békeséges türés vagyon, boldogul valo el érkezését.?

A kristus. igen is remélheti, abban nem kételkedhetel. ha eszedben jut, mit mond az évangyélium, hogy sok nyomoruságok által, kel bé menni. az Isten országában, világosan meg mondtam én azt, akor, hogy sok utozás után, végtire akereszt, a mennyei hazában viszen, amidön azt mondam ajó latornak, ma velem lészsz aparaditsomban, ez alator, sok keringése, és vándorlása után. sokszor hajo törést szenvedet volna. nem is remélhette volna amennyei hazában valo érkezését, hogy ha erős hittel és bizodalomal., akereszthez nem köttetet volna., eszerént lehet tehát el kerülni. avilági tengeren lévő veszedelmet, a keresztel, a bizonyos lévén, hogy a szent, és sanyaruságos élet, nem veszi el magát. a rosz kívánságoknak habjai közöt.

Storphila. uram, minden bizonyal. boldognak kell lenni akor ahajokázásnak. a midön akereszt, árbutz fa helyet vagyon, a midön azászló helyet keresztet tésznek ki, az ilyen állapotban, egy álhatatos kereszténynek. meg kel visgálni, hogy mely felől jö a szent léleknek szele, és magát, a kegyelem, vezérlése alá kel vetni, boldogok az olyanok. kik meg nem engedik hogy a habok, ide, s' tová hánnyák, hanem azon igyekeznek. hogy egyenesen

mehessenek az üdvesség parttya felé, abban a boldog portusban. léssen a lélek nyugodalomban. és bé tölttetvén az Istennek jelen valo létével., ment léssen örökül a veszedelemtől.

Tizen egyedik Rész.

Hogy a keresztnek szekeren kell jutni a menyei Jerusálemben.

Te készitted el szekereidet, hogy meg menttsed népedet. hab. 3. 8.

Strophilának. jó szele lévén, boldogul el végezé atengeren valo uttyát. és a partra ki szálla, akor mondá akristus néki, örüly leányom, mivel boldogul által mentél a tengeren, nem is vagy már mesze attol ahazától, a melyet annyira sohajtottad, igen jó pediglen, szekeren el végezned azt a kevés utat., a mely még hátra vagyon, se anyi fáradságod nem léssen. hamaréb²⁴. is el éred azt az örökös lako helyet, storophila. ezeket halván. meg örüle, gondolván hogy talám a szekér még ujjab oktatására is adhat okot. és olyat jelenthet, a melyet akristus meg magyaráza nékie.

A kristus. meg üsmérvén gondolattyát. mondá nékie. gondolodé azt, hogy a kereszt nem lehet néked szekér helyet, gyözedelem szekere helyet volt a nékem a midön meg gyözvén avilágot, ahalált, és az ördögöt, azon mentem bé dicsőségesen. a menyei jérusálemben. mivel szükséges volt hogy szenvedgyek. és ugy mennyekbé aditsőségemben. a mint is az apostol. azt mondgya felöllem. *hogy meg fosztván a fejdelemségeket, és a hatalmaságokat, bátran által vittem. meggyözvén azokat a kereszt által.* Col. 2. 15. azt tudod hogy egy a proféták közül ezeket mondgya, *ki fel ülsz ate lovoidra és ate szekereidben a szabadítás.* hab.. 3. 8. valamint Illyés proféta. a ki engemet jelentet, el ragadtatot az égben, egy tüzes szekeren; ugy minek utánna a keresztet hordoztam és halált szenvedtem volna, magamot a menyekben fel emeltem. ugyan az is igazságos dolog, hogy a ki velem együt hordozta a keresztet eföldön, fel emeltessék azon kereszt által a menyekben. valamint egy szekéren, azt mondom néked bizonyosan storophila. hogy ha jó szivel hordozod a keresztet, a kereszt is fog tégedet hordozni, és oda fog vinni, ahol vége léssen minden szenvedésidnek.

Storophila. mely jó az Izraelnek Istene, az egyenes szívüeknek. mely nagy hozám ate irgalmaságod, akarván a menyekben fel emelni engemet a keresztben, most látom világosan, hogy a kik az Istent szeretik, azoknak minden jovokra fordul.

A kristus azért is mondám én ezeket, hogy az én igám gyönyörüséges, és az én terhem könnyü, ugyan is hogy lehetne ez a terh. nehéz, holot nem hogy ötet hordoznák, de még ö hordoz másokat, ez a terh. olyan mint a madarak szárnyai, a mellyek azokat hordozák, a kik őket hordozák. mivel az ö szárnyok. nem nehezebbeké, hanem könnyebbeké tészik őket. eképpen kel tekinteni a keresztet, a mely akár mely nehéznek láttassék lenni, de fel emel a menyekben, és a léssen az a szekér. a mellyen, a menyei hazádban érkezel. mert, valamint hogy, az évangyélium a törvénynek terhét. mind tekéltesebbé, mind könnyebbé tette, ugy a keresztnek is terhe, nem hogy sulyos volna, de sött még meg könnyebbiti azokat. kik azt hordozák próbállyák meg az emberek, hordozák azt a keresztet, és meg fogják érezni, hogy a mely könnyü, és kedves, és hogy mi modon viszi őket a menyekben.

Strophilának ez a lelki szekér. igen kezdék tettzeni, azért is meg batorodván. ezeket kérdé az ö szent mesterétől. meg akarnám uram tudni minden részeit annak a szekérnek. mitsoda kerekei vannak annak. mitsoda lovak vonnyák. és ki hajttya azokat?

²⁴ Te készited el szekereidet. hogy meg menttsed népedet. habac. - 3. 8.

A krisztus sokat akarsz egyszerre mind meg tudni leányom, igen jó hogy azokat meg magyarázom egy más után. ennek a lelki szekérnek. a négy kerekei, a négy jó erkölcsök. úgy mint, az Isteni szeretet, az engedelmeség. a békeséges türelem, és az alázatosság. én akersztem léven., alázatosággal szenvedtem, a sidok káromlásokat, és akár mint bánatnak velem, de békeséges türelemmel szenvedtem. a felebaráti szeretet pedig soha senkiben több nem volt mint bennem, mivel nem csak abarátimért, de sőt még az ellenségimért is le tettem életemet, engedelmes voltam pedig mind halálig, az ilyen kerekre tettem én tehát a keresztnek szekereit, azért hogy például legyek a szeretetben, engedelmeségben. alázatosságban, és tükrödjék a békeséges türelemben.

Strophila uram. mely kedves kerekei vannak szekerednek, kérlek uram adgy nekem ez iránt még bővebb oktatást.

A krisztus. figyelmezz tehát beszédimre, ennek a szekérnek első kerekét, szeretet kerekének nevezém, mivel a szeretet nem érzi a munkát, mennél nagyobb a szeretet, annál könnyebb a terhe, vizsgálj meg tehát, mely könnyen fordul a keresztnek, lelki szekérében, a szeretetnek kereke., mivel akár mely hosszú legyen a kereszt, de annak rövidnek láttatik, a kiből szeretet van.

A második kereke pedig ennek a szekérnek. a valóságos engedelmeség. és az Isten akarattal való meg egyezés, mivel aki az Isten akarattal nem hadgya magát, annak az út nehéz és hosszú, és szomorúsággal vontzolja maga után a keresztet, de a ki az Isten akarattal hadgya magát, annak mindenféle út egy aránsúnak tétzik, akár jó, akár rossz legyen az út, de azon az Isten akarattal, követi, és szerencsésen is érkezik a mennyi hazában.

A második kerék, a valóságos engedelmeség, és az Isten akarattal való telttel meg egyezés. mivel aki mindenkiben az ő akarattal alá veti magát, minden keresztivel. a szekérben hordoztatik, más képpen, magának kellene azokat hordozni. az olyanok. kik. nem tudgyák hasznát venni ennek a szekérnek, a mely az utat kedvesebbé tétzi, a lelki életben, mások után maradnak, és kételenek gyalog menni. nagy fáradtsággal, ettől is vagon. hogy nagy keserűséggel vonnyák magok után akersztem. de ellenben. az olyanok. kik készek olyan uton járni, a mint az Istennek tétzik, mivel tellyeséggel az ő akarattal alá vetik magokot. az olyanok meg sem érzik az utat, se a tövisre nem hajtanak. és boldogul érkeznak, a mennyi hazában.

A harmadik. kerék, a békeséges türelem, a melyről már beszéltem nekéd, meg mondván. hogy sok nyomorúságok által. kell bé menni amennyeknek országában.

A negyedik kerék, az alázatosság. a mely nélkül lehetetlen amennyekben menni. ezt én meg mutattam a magam személyiben. mivel, *én a ki le szállottam. én fel is mentem egek felibe* eph. 4. 10. vigyáz hát arra strophila. hogy a rossz kalauznak nyomdokát ne kövessed, ne hogy fel fordulván a szekered, a veszedelemben ne essél.

Strophila. uram ha meg nem bánatnálak. még azt kérdeném tölled, hogy ha nem volna szükséges. meg kenni azokat a kerekeket. mivel az igen szükséges hogy a kegyelemnek lelki kenettje segítse gyengeséginket, és meg elegyítse. az alázatosságnak olajával, a keresztben való békeséges türeleminket; lehetetlen is volna azoknak keménységit el viselni, hogy ha csak meg nem lágyítatik a mennyi kenettel. ettől vagon hogy sokan irtoznak aszervedéstől, mert a keresztet jól lattyák, de a keresztel való keneteket nem láttják. de hol lehet olajat venni, a mely oly szükséges erre a kenetre.?

A krisztus. Én bennem lehet leányom azt meg találni, nem tudé azt, hogy az atyám. *meg kent engemet avigasság olajával, a társaim fölöt* ps. 44. 8.

Storophila. uram én ezeket meg nem foghatom.

A kristus. halgass engemet. és meg értetem veled. valamint hogy én. mikor a jordán vízében mentem, nem csak ezt a folyó vizet szenteltem meg. hanem mind a többit is. a melyeknek erőt adtam arra, hogy meg szenteltyék a lelkeket, a keresztségekben. ez okáért. a mioltától fogvást ki jöttem jerusálemből a keresztemel. azon időtől fogvást, az egész keresztek. az enyimbén. akenetnek, különös vigasztalását vették. azon idő előtt a kereszteket igen szomorú, és nehéz dolog volt hordozni, de az ólta, az kereszt igen kedves iga. és könnyü, ugyan ezért. is sohajtották azt sokan olyanok, akik annak előtte irtoztanak attól. ugyan ezen olajról is mondgya az irás. *vony engem, utánnad futunk. ate kenetid illattyára* Can. 1. 3.

Storophila. *mint a Zirral. és kövérséget tellyék meg a lelkem, és vigadásnak ajakival ditsérni fog az én szám.* ps. 62. 6. de azt szeretném uram már meg tudni. hogy mitsoda lovak vonnyák azt a szekeret.?

A kristus. azok a lovak kik a szekeret vonnyák., a jó kívánságok. a melyek a szent hazához való szeretetből származnak. mely sebeséget visznek ezek a lovak a kívánt helyedre, ezeknek a Zabolájok a békeség. és az egyeség köti esze őket.

Storophila. mely nagy boldogság uram olyan szekérben lenni, a melyet ilyen lovak vonnyák., az ilyen szekérben hamar el érhetni boldogságot. de uram kérlek ki fogja hajtani azokat a lovakot?

A kristus. én magam fogom hajtani azokat, az atyának igéje lévén, én tudom őket vezetni, fel is ébresztem. az igasságnak ostorával. a leg restebbet, hogy szaporábban fusson az üdvességeknek uttyán. mond meg már azt nékem. mit gondolsz mind ezekről.

Storophila. azt gondolom uram. hogy tsendesen jár az olyan, a ki abékeséges türesnek szekereiben vagyon. mivel ate szekered egyenesen viszen minket a menyei jerusálemben. azt is gondolom uram, hogy a martyroknak nagy kegyelemből vala sebesebb szekerek. mint sem másoknak, a melyek sebesebben vitték őket a menyei hazában. adná Isten. hogy én is olyan sebeséget mehetnék abban aditsóságban. a melyet oly igen ohajtok.

A kristus. Leányom azt meg nyerheted, mártýromságot lehet szenvedni, vas, és tüz nélkül is, csak békeséges türesel légy akár mely nyomoruságban., sokan szenvednek mártýromságot az ágyokban, az ilyen sokáig vagyon aprobába, és az ostor alatt. de azért nem zugolodik, se nem szomorkodik, hanem bátorsággal viaskodik, ilyen formán mártýr az ágyában is, és el veszi akoronát attól., a ki ő érette a kereszthez szegesztetett. látod tehát, hogy a keresztek szekereiben vétetnek azok is, kik betegségeket szenvednek., légy nagy bizodalomal tehát az Istenhez, jó tselekedeteket mively. és szenvedgy Zugolodás nélkül, hogy a békeséges türesnek, szekereén, vitessél a menyekben, ezen avilágon, a munka könnyü, és az élet rövid, a másikában, ajutalom nagy, és a nyugodalom örökké való, azt tud meg, hogy valamikor valamit szenvedcz. az Istenért. békeséges türesel., és alázatosággal., akkor az Isten mártýrja vagy. Jövel fel a hegyre a hol én vagyok. Exod. 24. 12.

Tizen kettödik Rész

Hogy a kereszten, valamint a lajtorján, fel lehet menni az Isten házában.

Jövel fel a hegyre., a hol én vagyok Exod. 24 12.

Storophilát, mind akivánsági, mind a szekere, nagy ditsőségél vivén, közelget vala a menyei jerusálem felé, a kristus még meszire meg látván, mondá nékie. emeld fel szemeidet, és tekintsed azt a hegyen épitetet szép várost, ottan a lakosok, nagy egyeségben vannak, az, a nagy királynak városa.

Storophila. ezt halván, nagy örömben fel kiálta. ditsőséges dolgokat mondtak te felölled óh Istennek városa. mely boldogok azok, akik tégedet szeretnek,. és akik a te békeségben teszik örömeiket, de már mostanában ki vezet fel engemet arra a szent hegyre? ki ad nékem szárnyat, mint a galambnak, hogy repülhessek, és nyugodni mehessek. abban a szent városban?

A kristus. nem szükséges leányom hogy szárnyad legyen. hanem inkább egy lajtorjáról gondolkodgyál. mivel az urnak hegyére, nem szárnyon mennek, hanem csak lassan lassan mennek oda fel, emlékezelé jákób patriárkáról. a kinek az Isten olyan hoszu lajtorját mutatott, hogy egyik vége aföldön volt, a másika az eget érte, és azon az angyalok mentenek, fel, s' alá.

Storophila. jól emlékezem uram arra, kérlek magyarázd meg nékem, hogy mit kel érteni azon alajtorján.

A kristus. csudálatos dolgokat jelent, a melyek. meg mutatták hogy mitsoda munkával., és békeséges türessel kel jutni abban a szent városban. az a lajtorja arra meg tanít, hogy a menyei út nehéz, némellyek avalo hogy azon el érkeznek a munka, és a sok szenvedés után, de sokan vannak olyanok., akik azt vegben nem vihetik, és el esnek.

Storophila. uram akar mely nehéz legyen oda fel menni, de nagy vigasztalás az, a midön oda fel érkeztenek, és a menyei kaput nyitva találják.

A kristus. anintsen külömben, eszerént is rendelte azt, az örökké valo böltsesség., jákób ezt észre vévé, a midön fel ébredvén. mondá, *az ur bizonyára ezen helyen vagon. én azt nem tudtam*, és nagy ijedséggel mondá *rettenetes hely ez., itt vagon az Istennek háza. és a menyeknek kapuja*. mind ez, azért mutattaték meg a profétának. hogy a bátyatol valo félelmét le tenné, és bekeséges türessel szenvedné anyomoruságokat, a melyekért, látná maga. hogy meg nyitattat néki az örökké valo lako hely.

Storophila. kitsoda ad nékem olyan hoszu lajtorját, a melyen fel mehessek. ajákób Istenének házában, az eget nagy meszeségben látom. gyakran is énekelem ezeket a szokot, fel emeltem szemeimet te hozád én Istenem, aki az egekben lakozol. de e nem elég, mivel olyan mesze vagon az égg a földtől, hogy nem tudom mit tselekedgyem. szivesen kívánnék oda fel menni, de uram semmi lajtorját nem látok.

A kristus nem tudodé azt, hogy a kereszt fog segiteni tégedet, mitsoda tsudálatos dolgokat nem tselekedtem én akeresztmel. azal fel emeltem a vétekben eset embert, az égben. valamint egy lajtorján. magam is azon alajtorján mentem fel, meny fel hát azon félelem nélkül, az eséstől se tarts, mert a felső végit tartván alajtorjának. akezetem nyujtom mind azoknak. akik el fáradtanak. hogy könnyebben fel mehessenek.

Storophila. oh uram ki nem mondhatom mely buzgoságal. kívánom és ohajtom hogy az Isten házában érkezhessenek a keresztnek lajtorjáján, abban ahelyben néznek tégedet az angyalok nagy örömel, de uram kérlek nyujtsad hozám kezeidet, segits engemet., és mutasd meg nékem hogy miképen lehet lajtorját tsinálni a keresztből.

A kristus. azt meg kel tudnod. hogy akeresztnek, olyan ereje vagon, hogy mentől inkább terhel meg valakit nyomoruságal, annál felyeb emeli azt az Istenhez, meny sok nyomoruságban lévök próbálták azt meg, hogy a kereszt, a világhoz valo ragaszkodástól el választotta, és a menyei dolgokhoz fel emelte, ezt magad is meg vallod hogy úgy vagon.

Strophila. uram nintsen különben. de azt akarnám meg tudni, hogy mitsoda formára vagyon tsinálva, az a lajtorja. a melyen az ember fel mehet amenyekbe.

A kristus. annak alajtorjának akét oldala ebből akét szobol áll, ély aszenvedésbe, és a mértékletességbe. alajtorja fogai pedig hogy mik legyenek, arra meg tanyit az apostolom. *meg hajtom térdeimet az mi urunk Jesus kristusnak Atya előtt, hogy meg tudhassátok minden szentekel. egybe. minémü légyen á szélessége, hoszusága, mélysége, és magossága:* eph. 3. 14. látod már mostanában. hogy annak alajtorjának. tsak négy fogai vannak. de visgáld meg már most, hogy mitsoda formában. az olyan a ki akereszthez vagyon szegezve, annak a feje a kereszthez lévén tamasztva, jelenti ez azt, hogy egy keresztyének. mindenkor az urhoz kel fel emelni a szivét, és szándékját, a kezei pedig ki lévén terjesztve, a kereszthez vannak szegezve, szükséges tehát hogy azö kezei mindenkor jó tselekedeteket tselekedgyenek. és eszerént emeltetik fel a lajtorjának a második fogára, ateste pedig a kereszten el vagyon nyujtva; szükséges azért. hogy egy keresztyén egész életében sanyargassa a maga testét. és penitenziát tarttson. és ugy érdemli fel menni a lajtorjának harmadik fogára, a mélység pedig az álhatatoságot jelenti. a melyel kel lenni egy keresztyének. minden tselekedetiben, hogy azt hidgye szivében. a mit meg nem foghat elméjiben. hogy ne keresse azt, a mi felyül haladgya erejét, hanem a reménséggel táplállya magát, eszerént emeltetik fel. a negyedik fogára alajtorjának. eképpen emeltettek fel a szentek. ilyen formában kerülték el avilágnak tsalárdságát. és érdemlették meg koronáztatni az örökké valo ditsőséges koronával

Strophila. mely boldog garádits uram az, a melyen az örökké valo boldogságban lehet fel menni.

A kristus szükséges hogy ezen siralomnak völgyében., mindenkor kívány fellyeb fellyeb menni, mivel az ur áldását adván hogy eléb mehess ajó erkölcsben, mind addig valamég el nem érkezel a sionnak. Istenehez, amunka meg ne ijessen tégedet. se adolognak nehéz volta miat viszá ne térj, légy bátor, kövessed férjednek véres nyomdokit, ugy hogy fel mehess véle a szent hegyre. és bé mehess az örökös sátorban.

Strophila. kész vagyok uram ate parantsolatidot meg tartani, és semmi meg nem tartoztat, hogy nyomdokidot ne kövessem. a martyrok tehozád akarván fel menni, lajtorját tsináltak. magoknak akeresztekből, tüzes vasakbol. fogokbol. és más egyéb kinzó eszközökből, de kérlek uram, segíts engemet. mert ez a nyomorult test meg nehezeti alelkemet. és a föld felé viszen engemet, vezesed lépésimet., hogy a kísértetbe meg ne botollyak, nyujtsad kezed munkájának kezedet, hogy ellenségim előtt, el ne essem.

Alig végezé el ezeket strophila. hogy akristus akezt nyujtá néki, és fel segitté ahegyre, mondván. jól tselekedted hogy segittségedre hittál és hogy bennem vetted reménségedet., nem amagad erejében.

Strophila benned vettem uram reménségemet, az én örömem az urban lészen, és azén üdvezitömben örvendezek. legyen áldot az én Istenem, és mindenek felet valo legyen. az én üdveségemnek kut feje. te adtal uram nékem eröt, te vezettél tiszta uton engemet. te tettet gyorsakká azén lábaimot, és te tettél bátorságos helyre engemet, te adtad uram kegyelmedet az üdveségemre, és ate jób kezed tartot meg engemet, azért szeretni is foglak tégedet., és áldani fogom nevedet örökkön örökké

Tizen harmadik Rész

Hogy a kereszt meg nyitja a menyeknek kapuját.

Meg nyitattik annak aki Zörget. luk. 11. 10.

Strophila. A hegy tetejére érkezvén, őt egy szép tágas hely vala, a menyei jérusálem előtt, és meg állapodván. akristus mondá neki. ihon már tsak hamar bé telik kívánságod, mivel ez, a nagy király városa. látodé mely nagy fényességbe vagyon, ennek fundamentuma minden féle²⁵ drága kövekből áll, magos kö fallal vagyon bé kerítve, és annak tizen két kapuja vagyon., akerítésnek pedig rakása, jáspisköböl vala, avaros pedig tiszta arany, és hasonlatos a tiszta éveghez, a tizen két kapu pedig, tizen két drága gyöngyök. és mindenik kapu. egy egy drága gyöngyből áll, avárosnak piattza, tiszta arany. mint az által láttzo éveg, mind ezek gyönyörűségesek a szemnek, a fül pedig szüntelen valo vigasztalo ének szokot hall, és minden hirdeti az urnak nagy voltát, és ditsöségít

Strophila. ezeket nagy örömel halván, fel kiálta, oh., mely kedves uram ate lako helyed. nagy buzgoságal kívánom uram. hogy bé mehessek házadban. mivel egy napot el tölteni a te házadban jobb. mint sem ezeret másut. szeretem uram ate lako helyedet. ahol vagyon ate ditsöseged.

A kristus. méltán szeretheted, mivel őtt fognak. néked adni koronát, ugyan őt is fognak adni néked. és mind azoknak akik álhatatosan meg maradtak. *koronát ahamuért, örömmek olajját a sirásért. ditséretnek palásttyát, a kesergésnek lelkéért*, isai. 61. 3. ugyan őt is *el töröl az Isten minden köny hullatást aszemekről, és ahalál többé nem lészen, se jajgatás, se kiáltás, se fájdalom. nem lészen többé, mert az előbbiek el multak.* apoc. 21. 4. *akor meg látod, és bövölködöl, es tsudálkozik. és ki terjed a szived.* isai. 60. 5. *meg részegülsz az Isten házának bövségítöl, és agyönyörűségnek patakából iszol,* ps. 35. 5.

Strophila. azonnal uram, mihent *ezekekről meg emlékeztem, ki öntöttem magamban aelkemet, mert által megyek atsudálatos hajlék helyéhez, mind az Isten házaig.* ps. 41. 5. de uram ha kegyelmet nyertem. előtted, kérlek ne halaszad továbbra, mutasd meg nékem ditsöségedet.

Strophila ezeket nagy suhajtásal mondván, tsak lassan megyen vala. akristus mellet, aváros kapujához érkezvén, akristus mondá neki. éz az urnak kapuja, a melyen az igazaknak kel bé menni, el végezted immár utadot, a hitet meg tartottad, nintsen már egyéb hátra, hanem hogy bé meny az urnak örömében, és hogy el vegyed az igazságnak koronáját. látodé mint várnak azok aboldog seregek. azok a tiszta szüzek mint hinak, és hogy az egész menyei udvar örömmel kiálttya. gyere kristusnak kedvese, vedel akoronát a melyet az ur néked készítet. strophila fel emelvén szemeit nagy ropant sereget láta, a thronus. előtt, és abarány előtt. a kik mind fejrben valának, és nagy almélkodásal mondá, kérlek uram mond. meg nékem. hogy kitsodák azok.?

A kristus azok olyanok, kik sok nyomoruságok után. meg mosták ruhájokot a báránynak vériben. azért is szüntelen az Istennek széke előtt vannak, őt se éhséget, se szomjuságot, se hideget, se meleget nem fognak szenvedni, mivel a bárány aki a széknek közepiben vagyon. nékik pásztorok lévén. őket az élő viznek kut fejére vezetí. és az Isten meg töröli az ő köny hullatásokot.

Strophila. adgya az én Istenem. hogy a közí aboldog sereg közí számláltassam., és lehessek az ő szent társaságokban, de édes jésusom. miért vagyunk mi ollyan sokáig itten, a kapuk még

²⁵ Meg nyitattik annak a ki zörget. luk. 11. 10.

zárva vannak. ki nyitotta meg nekem azokat.? kiáltani nem mérek, tartván attól hogy azt ne felellyék nekem valamint az esztelen szüzeknek. hogy nem üsmérlek tégedet.

A krisztus mit félsz leányom. zörges bátran a keresztedel. mivel a ki zörget annak meg nyitattik. a menyeknek országát erőszakal veszik meg. nem mondomtamé az évangyéliumban., hogy igyekezzél a szoros kapun bé menni, nem tsak szabad zörgetni. de azt meg kel tudni. hogy a menyei utat. erő szakal kel meg nyitanni. a keresztedel pedig meg nyithatod a menyei kaput, mivel a kereszt annak a kólttsa.

Storophila. engedelmeskedvén minden erejével kezdé akaput verni akeresztel. mondván, *emellyetek fel. fejdelmek a ti kapuitokot. és emelkedgyetek fel örökké valo kapuk* ps. 23. 7. had mehessek bé az Istennek házában., azonnal. a menyei kapu meg nyitatték. és ez a boldog lélek sok nyomorusági után. nagy örömel az Isten házában bé botsátaték, de minek előtte bé ment volna, egy darab papiroost le ejte. a melyen ilyen formában vala le írva a testámentuma.²⁶

Storophilanak Testamentuma

Storophila immár a menyei kintset,
birja, és el hadgya, enyomorult helyet,
de minek előtte, lássa a mennyeket,
írásban fel téssen. sok szép intéseket,

Halandok láttátok, földön sok hartzokon,
valék, s' veszedelmes, keserves próbákon,
dühös ellenségem, talám tartna lántzon,
hanem jartam volna, akeresztes uton,

Meg válto Istennek, követtem nyomdokit,
elmémben tartottam. azö szent példáit,
bövségel nyujtotta, ö ream kegyelmit,
végtire meg nyitva, látom ég kapuit,

Ály meg, mondgyák nekem, vagy közel kapuhoz,
el érted, s' jutottál, örök boldogsághoz,
akarom hogy mindgyárt, fogj testamentumhoz,
hogy mások is varják, jutni jutalmidhoz.

Mindgyarást fogadám engedelmeséggel,
ur parancsolattyát. alázatos szivel,
azonnal egy angyal, ír á siettséggel,
aki is lelkekre. van gond viselésel,

Én sok nehéz dolgot, eföldön próbáltam,
én ki a keresztet, szivemben hordoztam,
én ki ezen kereszt, által boldogultam,
ennek sulyos voltát, holtomkor kostoltam,

Éltem, és halok meg, igaz szüzeségben,
volt részem atyamtól. maradt örökségben,
szentül igyekeztem, élni akölttségben.
tápláltam, s' ruháztam. krisztus szegényiben.

²⁶ A krisztus a közben jároja. ennek a testámentumnak. hebr 9. 15.

Oh! mely bővön azt most, viszá adgya nékem,
ki mondhatatlan lesz, menyekben a kintsem,
de ő szeretetit. kel meg tekintenem,
és azt dragábra is. nekem betsüllemem.

Hallandókén a mely, jóságot most osztok,
annak örökös, lésttek ha akortok,
nézéték mely mezöt, s'. aratást mutatok,
nem bánom részemet, tsak el foglallyátok.

A jésus törvénye, alat ti éllyetek,
az ő kereszttye lesz, nektek üdvességtek,
a menyegben menni, ötet kövessétek,
mert ő egyszersmind út, és mind vezéretek,

Illyen jóságokot hagyok ám én néktek.
mindent el ront idő, meg maradnak ezek,
elsem nyerik pokol,-béli ellenségek,
kik ezeket birjak, boldogságban léstnek.

Elötökben téstem, eltemet, s' holtamot,
kövessétek kereszt,-nek uttyán példámot,
lássátok hadgyátok, el a javaimot,
vagy pedig követni, kel én nyomdokimot.

Drága jóm van hátra, szükség hogy tudgyátok,
melyet hogy el hagyok, bövségel suhajtok.
boldogságba téve, ti is ugy boldogok,
lésttek., ha keresztet, igen kívánnjátok.

Vegyétek., s' hordgyátok. ehasznos keresztet,
ily drága ajándék. mely illet titeket,
azal bövségesen, ti nyertek kegyelmet.
azon mint lajtorján, égben menni lehet.

E szekérre gyöze,-delmesen fel tettek,
aboldog lelkekhez, azon fel emeltek,
hogy boldogok ti is, mint én lehesetek,
a mely uton jártam., arra siessetek,

Storopila. azonba. az urnak örömben bé mene, a mely egyedül a valóságos öröm, és a mely nagyon különbözik a világi rövid örömtől. minden más féle öröm, és gyönyörűség, tsak szomorúság ehez képést, minden más féle vigasság tsak unadalom. ki foghattya meg, mitsoda ditsőséges ének szoval vitetéék. az Isten széke eleiben, ugyan is ki foghatná azt meg, mivel az irás azt mondgya hogy a szem olyat nem látot, se a fül nem hállott, se az emberi sziv azt meg nem foghattya. a mit az Isten készitet azoknak. a kik ötet szeretik., azt ahit meg nem foghattya, a reménség oda nem ér., egy szoval minden féle kívánságokot fel halad, hát kétttségben kelleneé esnünk, hogy valaha birhassuk azt anagy boldogságot.? éppen nem. de mitsoda nagy munkát nem érdemel. az a véghetetlen nyugalom., avalo hogy azért örökké kellene munkálodni, de meg nem kel ijedni, mert az Isten tellyes irgalmaságal., noha az a nagy boldogság örökké valo munkát érdemlene, de mint hogy az, az embertől nem lehet., mivel az élete rövid, az Isten meg elégszik azal a kevés idővel, mert ugyan is mi volna egy nehány ezer esztendöt a munkában. és a szenvedésben tölteni, ha jól meg tekinttyük az örökké valóságot, mitsoda ki mondhatatlan irgalmasága az, az Istennek, a midön nekünk azt mondgya., hogy

amit nekünk ad, annak nem lesz vége. nem mondja azt, hogy munkálodjunk egy néhány ezer esztendőig, hanem hogy munkálodjunk az akevés idő alatt, a melyben élünk, és az után. örökké való nyugodalomban leszünk.

Oh! örökké való nyugodalom, oh! mindenek felet való öröm, amelyben örökké látjuk szerettyük, és dicsérjük az Istent, oda vezet tehát minket a keresztnek utya, valamint láttuk hogy storophilát oda vezette. és engedgye az ur, hogy ennek a könyvnek olvasása segittsen minket is, hogy oda érkezhessünk. és dicsérhessük a szent haromságot, a kinek dicsőségire ajánlom ezt a fordítást.

KERESZTÉNYI GONDOLATOK

Melleyek. a Szent Irásokbol és a szent Atyák irásibol vannak ki szedegetve.

A holnapnak minden napjaira

1747.

Keresztényi Gondolatok. A holnapnak minden napjaira.

Első nap.

A hitről

²⁷ I. A hit olyan szükséges az üdvöslésre. mondgya szent pál. hogy a nélkül lehetetlen az Istennek tettzeni, az ember azért vesztette el magát, hogy rosszul élt az okosságával, az Isten azt akarta tehát, hogy ahitnek aláztatossága által. üdvözüljön, aki nem hiszen el kárhozik, mondgya akristus. hogy pedig az Istenhez lehesen járulnunk, először azt hinnünk kel, hogy vagyon egy Isten. aki meg jutalmaztattya azokat. kik ötet keresik.

A hit, a remélendő dolgoknak fundamentuma, és a láthatatlanoknak bizonyítása. mondgya ²⁸ Szent pál. mert az Isten, a ki minket meg nem tsalhat, se meg nem tsalatathatik. hozánk szól, és minket oktat, ő tanította nekünk avallás titkait, és az üdvösségnek igazságát akristus ²⁹ által, akit is nekünk mesterül adot. meg parantsolván. hogy ötet halgassuk. mert ő nála vannak az életnek igéi.

A szent irás, és atraditio, magokban foglalják. az igazságokat, a melyeket a kristus nekünk ki nyilatkoztatot. és a melyekre kötelez hogy hidgyük. az apostolok azokat látták, mi is láttyuk az ő szemek által, mert mi egy testek vagyunk vélek, ők azokat az anyaszent egy házban le tették., és gond viselése ala hagyták. és az anyaszent egy ház azokat tanittya nekünk. azokhoz semit nem tévén, se semit azokból el nem vévén.

A kristus nem tsak atitkokot nyilatkoztatta ki nekünk, hanem még törvényt is szabot., és rendet hogy mi képen visellyük magunkot; a melyek szerént, mind életünket. mind szokásinkot kel folytatnunk. ha részt akarunk venni az üdvösségben

Mitsoda boldogság olyan mesterünknek lenni. aki Isten, engedelmeskedni oly Istennek, aki maga az igazság, a böltsesség. és ajóság. hová lehet ennél okosab dolog, nem akarnoké mi azt hinni, vagy követni, a mit Isten s' ember tanitot nekünk, a mit ő maga tselekedet. a mit hittek. és követtek. anyi millium martyrumok mi előttünk, amit ők vérekel meg petsétlették, az eszit el vesztette az olyan., aki abban kételkednék. vagy aki azért meg pirulna, ha egy okos ember szavát el hiszük, hát az Isten hatalma alá hogy ne vetnök az okoságot?

³⁰ II Az üdvöslésre valo szükséges hit. élő hitt. a mely a szeretet által munkálozik. valamint ³¹ hogy atest meg hólt, mikor lélek nélkül vagyon., ugy a hit is meg holt tselekedet nélkül. jele a. hogy az Istent üsmérjük. és benne hiszünk, ha a parantsolatit meg tarttyuk, mind azok. kik ³² azt mondgyák. uram, uram, nem mennék bé azért az ő országában. azt hinni hogy egy Isten vagyon. és meg nem egyeztetni a tselekedetet ahittel. az ördög is eszerént hiszen.

³³ A hit által ajánlot ábel főveb áldozatokat az Istennek, mint sem kain. a mely még holta után is szól, a hit által építetté noé abarkát. hogy meg szabadithatná tselédit, és örököse lött az igazságnak. mely a hit által vagyon., ahit által engedelmeskedék ábrahám az Istennek, menvén

²⁷ hebr. 11.

²⁸ hebr. 11.

²⁹ joan 6.

³⁰ jacob. 2.

³¹ I joan 2.

³² matth. 7

³³ hebr. 11

olyan földre, a melyet nem üsmért, őt maradván, és lakván mint idegen. sátorok alatt. Isákal, és jákopal. várván a menyei örökséget. és úgy tekintvén az egész földet, mint szám ki vetésnek helyét. ugyan azon hit fel áldoztatá véle Isákot, semmi nem gyengítheté meg az ő hitét, álitván, hogy hatalmas az Isten. ígéretinek. eleget tenni, minden reménség felet reménlet.

Kövessük ezt a minden hiveknek atyát. egyeztessük meg valamint ő tselekedetinket hittünkkel, és az Istennek áldozván mindenekben a mi Isákunkot. az, az, a mi nekünk leg kedveseb és drágáb. mondgyunk ellene magunknak., és mindazoknak, a melyek minket meg gátolhatnának, hogy ő néki engedelmeskedgyünk, és őtet kövessük.

³⁴ A hit által tagadá meg magát mojses. a farao leányáé lenni, inkább szeretvén az Isten népével sanyargattatni, mint sem az ideig valo bűnnek gyönyörüségében lenni, nagyob gazdagságnak. tartván a kristus keresztét. az egyiptusok kintsénél, mert menyei jutalomra figyelmez vala, ha illyen hitünk volna, ditsekednék a szenvedésekben, tudván azt, hogy a mi most. a mi ³⁵ szenvedésünkben egy szem pillantásig valo és könnyü. a felette igen fő modon aditsőségnek örökké valo nagy voltát szerzi mi bennünk. szüntelen tsak azokat a nyomoruságokat, és azokat a jókót tekintenők, a melyeknek vége soha nem lészen.

III A kristusban valo hit által vagyunk az Istennek fiai, a hit véteti velünk a szent lelket, ahit vétet velünk gyözedelmet a világon, és a kísérteteken, azal gyözüik meg a test kívánságát, a ³⁶ szemek kívánságát, és az élet kevélységét. a hit a mi paisunk hogy a gonosz léleknek ³⁷ minden tüzes nyilait el olthassuk.

A hit által nyertek országokat a szentek. vitték végben az igasságnak köteleségit, és vették el az Isten ígéretit. akegyelemből üdvezülünk. ahit egyesít meg minket akristusal., és ez az egyeség gyözedelmeseké is tészen minket mind azon, valami ellenkezik az üdveségel.

A hit könnyörögtet minket, ugyan az is nyeri meg a mit kérünk. bizonyára mondgya. szent hiéronimus, nem könnyörögnék. hanem hinnék, de ha valóságos hitem volna, azon lennék hogy meg tisztittanám azt a szivet a melyel az Istent láttjuk a melyemet verném, sirnék. az egész testem reszketne, az ur lábaihoz borulnék. azokat könny hullatásimal. meg öntözném., az ő keresztét meg kaptsolnám. és mind addig el nem hagynám. a még irgalmaságot nem nyernék.

A hit, élteti, munkálkodtattya. és szenvedteteti akristusban az igazat, de mint hogy oly kevés keresztényeket látunk olyanokat kik meg gyözték volna avilágot, és annak szokásit, oly kevesen is vannak olyanok, kik az imádságban és az évangyéliumban foglalnák magokat; azért el mondhatni hogy az időknek vége közelget, és hogy majd nintsen hit eföldön.

Az Isten ígéje, az imádság. és a jó élet táplállya és neveli ahitet, ahit is anyiban meg gyengül. és el aluszik, amenyiben ezt a három dolgot el mulattyák, elmélkedgyünk gyakorta. arrol. az Isteni ígéről, imádkozunk, és mivellyük atöllünk lehető jókot, és úgy ami hitünk élőbb. és állandób leszen.

³⁸ *visgáld meg magadot ha a hitben vagy é, ha hited nintsen. kérjed azt. az Istentől, buzgoságal, az, az Isten ajándéka, ha hited vagyon kérjed hogy joságából segittse ami abban ³⁹ fogyatkozás vagyon, mondgyad gyakorta, hiszek uram. segéllyed az én hitlenségemet. uram nevellyed az én hitemet*

³⁴ hebr. 11.

³⁵ 2 Cor. 4.

³⁶ 1 joan. 2.

³⁷ eph. 6.

³⁸ mark 9.

³⁹ luk. 17.

⁴⁰ Mondá jesus a századosnak. menyel. és amint hittél úgy legyen néked, és meg gyógyula szolgája. azon orába.

⁴¹ A te hited meg gyógyitot téged. mondá. jesus. menyel békével. és gyógyuly meg betegségdből.

⁴² A hit fogságban vivén minden értelmet, akristusnak engedelmére.

⁴³ Mutasd meg nékem hitedet atselekedetek nélkül. és én meg mutatom néked atselekedeteből. az én hitemet

⁴⁴ ⁴⁵ Mit használ valakinek a Catholicus hitt. ha pogány modra áll.

2. napon.

Az embernek végéről.

I. Az Isten kezdete, és utolsó vége az embernek. ugyan ő érte is teremtetet az ember, magadért teremtettél uram bennünket mondgya szent agoston. és a mi szívünk hánkodásban.

⁴⁶ és nyughatatlanságban. lesz mind addig még benned meg nem nyugszik. minden valami kisseb te nálad, egy kevés ideig a mi szívünket meg tartoztathattya, de soha annak üreségit bé nem töltheti.

Az Isten az embert a maga képire, és hasonlatosságára teremtette, részt adot néki az okosságban, azért, mondgya nyissiai szent gergely, hogy szemeit a teremtőjére vesse. hogy azt imádgya, és szerese, hogy tsak ő rola foglalatoskodgyék, egész életében, mint olyanrol. a kitől vette létit. és azt a mije vagyon. és hogy hozzája igyekezék. mint utolsó végéhez. akiben egyedül fel találtatik mind a, valamit az emberi értelem meg tudhat, és valamit az akarat szerethet, mint olyan közönségesen valo jóban. a mely mindeneket magában foglal.

Igen vaknak kellene lenni az ollyannak a ki másban akarja keresni azt. a mit tsak az Istenben találhattya fel., epedig igen közönséges, mint hogy az okosság meg homályosodot. és az emberi hajlandóság meg romlot, leg többen boldogságokat., gyönyörüségeket. nyugodalmakot. tsak a teremtett állatban vetik, és fel nem emelkednek ateremtőhöz,

II A teremtett állatok az emberekhez valo képest, utak, és modok az Istenhez valo menetelre, mind azon. által, oh! vakság! az ember viszá élvén az okosságával. a mely nagy Isten ajándéka, úgy tekinti mint vegit a mit utnak kellene tartani, azt adgya ateremtett állatnak., a mit tsak a teremtőnek kellene adni. mindent fel áldoz a betsületnek, gazdagságnak, és a gyönyörüségnek, tsak a földi dolgokrol gondolkodik, és azt kedvelli.

⁴⁷ Mink vagyunk a mező. melyet az Isten mivel, és az épület, melyet épít, mink vagyunk azok

⁴⁸ a fák. melyeket a menyei atya plántált kezeivel. azt az épületet tsak arra kell fordítani., amire örendelte, annak a mezőnek, és fának. gyümölcssei azövé, nem szabad azokbol el venni

⁴⁹ egyet is. a mely jót tselekeszünk, a már nem jó. mihent más végre. és nem az Istenért

⁴⁰ matth. 8.

⁴¹ mark. 5.

⁴² cor. 10

⁴³ jak. 2.

⁴⁴ petr.

⁴⁵ dan.

⁴⁶ Conf. libr. 1. Cap 1.

⁴⁷ 1 cor. 3.

⁴⁸ matth. 3.

⁴⁹ St aug. libr. 4

⁵⁰ tselekeszük. a midön ugy tselekeszük a jót a mint kívántatik, azt az ö tölle vett indulatból tselekeszük. és annak az indulatnak viszá kel fordulni hozzája, mint eredetéhez.

Ha a szemed együgyü, mondgya a kristus, az egész tested világos lészen, a szem szent agoston szerént az igyekezet., a melyel akarnak tselekedni valamely végre. ha az igyekezet tiszta. ha az tsak az Istent tekénti, mind azok a tselekedetek a melyek attol erednek. kedvesek lesznek ö előtte. sött még az állati tselekedetek is az által jó tselekedeteké lésznek, akar egyetek, akár ⁵¹ igyatok mondgya szent pál. valamit tselekesztek. szoval vagy téteményel, mindeneket, az ur Jesus kristusnak nevében tselekedgyétek, hálákot adván az Istennek az ö attyának ö általa.

III Az Isten azért adot nékünk elmét, hogy ötet meg üsmérjük. akaratot azért, hogy ötet szeressük. testet hogy ötet szolgállyuk, azért az Istennek kel ajánlanunk sziv béli készüllettel. minden kivanságinkot. beszédinket, és tselekedetinket, mivel e szent agoston. és szent thamás tanítások szerént. olyan által hághatatlan törvény, mint a mely abban a parantsolatban foglaltatik. hogy szeresük az Istent, mert minden ember az Isten munkája, és mindent ö tölle veszen.

Egy rab tartozik az urának minden féle szolgálattal, nintsen pedig olyan ember, aki inkább ne függjön az Istentől, és inkább ne lenne az övé, mint sem egy rab az uráé, nintsen senki is. a ki egészen, és mindennel ne tartoznék az Istennek.

Leg főveb kötelesége egy okos embernek, a philosophusok szerént. a, hogy szüntelen ugy tekintse az Istent., mint szeretetének tzéllját, és minden tselekedetének végit, hát egy keresztény menyivel inkább köteles arra. ö aki meg világositatot a hitnek világosságával. és akinek az Isten mindent adot, nékie advan fiát, igasságos dolog tehát, hogy tsak az ö tettzése, és akarattya szerént tselekedgyék. hogy tsak hozzája igyekezek, egy szoval, hogy övé lehesen éltiben, és halála után.

Minden teremtet állatok üsmérik teremtőjüket, és hozzája sietnek, az ö modgyok szerént, tsak egyedül az ember távoznéké el tölle, irtoztato nagy háláadatlanságból.? nem uram nem, azugy ⁵² nem lészen. idegen urak uralkodtak rajtunk nálad nélkül, de már mostanában tsak egyedül rollad emlékezünk., mert te vagy ami szivünknek Istene. és a mi részünk örökösön.

⁵³ *Szeresed az Istent, mondgya szent agoston. és tselekedgyed mind azt, valamire az á szeretet indít, légyen szivedben az Isteni szeretet, mivel az a gyükér. jonál egyebet nem hozhat, mert mint hogy szüntelen tsak az Istent tekinti. ugyan néki is ajánlya mind azt. valamit mondasz vagy tselekeszel.*

⁵⁴ A hol akintsed vagyon. a szived is ót vagyon. az Isten pedig a kintse azoknak, kik ötet szeretik, a tselekedetek pedig a szivet követik.

⁵⁵ Minékünk tsak egy Istenünk vagyon. aki minket magáért teremtet.

Az aki tegedet teremtet olyanná a mi vagy, méltán kívánhattya hogy egészen övé légy.

⁵⁰ Contr Jul. c. 3.

⁵¹ co 13.

⁵² lam. 5.

⁵³ tract. 7. in. 1. ep. joan.

⁵⁴ matth. 6.

⁵⁵ 1 Cor. 8. st. aug.

3 napon
A halálról.

I A halál a léleknek, atestől való megválása. az Isten ezt a kettőt, úgy esze kaptsolta volt, hogy nem kellett volna sohais meg valni egy másból, az Isten az embert úgy teremtette volt, hogy soha meg ne halyon. de ahalál egy embernek büniért jöt bé evilágra, mondgya szent pál,⁵⁶ akiben mindnyájan vétkeztek.

A halál bizonyos, az Isten minden embereket. az alá vetette, és rajtok való hatalmát követi személy válogatás nélkül, kitsoda az az ember mondgya aproféta. aki úgy élhet hogy a halált⁵⁷ meg ne lássa,? tudom oh' én Istenem. mondgya jób. hogy engemet ahalál keziben adcz, és azt minden nap látom, úgy kel tehát élnem, mint olyannak, aki ahalált várja.

A halál miképen jö el, abizonytalan. az embernek fia olyan órában jö el, a mikor meg sem gondolnok, nintsen tehát olyan szem pillantás, a melyben késznek nem kellene lennem. ahalálra. a mindenkor közelget, az ördög nem mondgya mar most. az embernek. hogy te meg nem halsz, ez otromba kísértet volna, hanem tsak azt mondgya. hogy te még olyan hamar⁵⁸ meg nem halsz, és ezel tsak nem mindeneket meg tsal. mind azon által mondgya jób, az én napjaim hamaréb mulnak el, mint sem a takáts mettzi avásznat, és gyakorta az Isten reggeltől⁵⁹ fogva estvéig, végít szakaszttya az életnek, vigyáznom, és készülnöm kel tehát szüntelen ahalálra. mert hirtelen reám jöhet, és a roszt halált. nem lehet meg orvosolni.

A halál meg foszt minket avilági jóktól, el választ azoktól, a kiket mi leg inkább szeretünk, el ronttya igyekezetünket. el rothaszttya testünket, és mindeneknek, feledékenységiben térszen, de ha ahalál kin az ádám fiainak, a kristus. halála által. igen fő orvossággá lett, a véték ellen. és olyan áldozattá. a melyet mi ajánlhatunk. az Istennek, azal az áldozattal., a melyet akristus ajánlot a kereszt fán. az ő halála meg szentelte a miéinket, de az ő készületivel., és lelkével kel azt el venni.

Az Isten az ajton zörget. valamely betegség által, meg is nyittyuk azt neki. a midön az ő rendelése alá adgyuk magunkot. szeretettel, a midön rendelést teszünk dolgainkrol., ha idején a szenttségekhez készülünk, ha ő néki ajánlyuk betegségünket. és halálunkot, úgy hogy azon áldozattal hálákot adgyunk kegyelmiért, eleget tegyünk igasságának. és hogy irgalmaságot nyerhessünk.

⁶⁰ II A bünösök halála igen rossz, mert a rossz életet. rend szerént rossz halál követi. akristusban
⁶¹ való rész nélkül. reménség nélkül. és Isten nélkül éltek evilágon, agyönyörűségben töltik
⁶² napjokot. avétkekben hálnak meg, és egy szem pillantásban apokol lészen temetöjök. oh!
⁶³ mely keserves nekik ahalálról való gondolat, a midön ahoz kezdenek közelgetni.

Meg fogják a gonoszok, halálok óráján üsmérni, a teremtett állatoknak semmi voltát. és
⁶⁴ irtoztato rettegésben esvén, azt fogják mondani haszontalan sohajtásal, mi esztelenek el tévelyedtünk tehát az igasság utáról. el faradtunk ahamiságnak uttyán. nehéz utakon jártunk,

⁵⁶ rom. 5.

⁵⁷ jób 30

⁵⁸ jób 7.

⁵⁹ Isa. 38.

⁶⁰ ps. 33

⁶¹ aug.

⁶² jób. 2.

⁶³ Eccli/41.

⁶⁴ sap. 5.

mit használt nekünk akevélység. agazdagság, a gyönyörűség. mind ezek el multak. mint az árnyék.

Kérni fogják az urat, és meg nem halgattya őket, valamint antiochus, úgy ők sem nyerik meg⁶⁵ irgalmaságát. mert meg vetették volt az ő jóságának és türésének gazdagságát., a mely inté őket a penitentiára, mert hittalak mondgya az ur, és nem akartátok meg halgatni, és meg utáltátok. minden tanátsomot, én is nevetek a ti halálotokon. és meg tsufollak a midőn rajtatok történik ahalál, a melytől félték.

III Boldogok a halottak, kik az urban hálnak meg, meg nyugodnak az ő munkájoktól, mert az⁶⁶ ő tselekedetek. követik őket, a menyiben abünös el akarná távoztatni a halálra valo gondolatot., anyiban szereti az igaz arrol gondolkodni, aköteleség a melyel. tartozunk eleget tenni az Isten igasságának., a ki minket a halálra ítél., az utozó, és a szám ki vetésben valo létel. a vétéknek., és a rosz kivánságnak. el hagyása. a mellyeknek vége lészen ahalálkor. a menyei örökségben valo menetel, mind ezek tehát igen ohajtattyák vélek ahalált.

Az ilyen készület, és igyekezet parancsolat, nem igyekezni pedig azon hogy a kristusal. meg egyezzünk ahalál által. a vétkes szándék volna, a mely meg mutatná hogy tsak a teremtett állatban vettyük a nyugodalmat., holot az időben kell. ohajtani akristust, hogy ha az örökké⁶⁷ valóságban akarjuk ötet birni. a, ki nem szeret mondgya szent janos. a halálban marad, és aki nem sohajtoz it, mondgya szent agoston. mint szám ki vettetett, nem fog vigadni úgy mint menyei lakos. nem ohajtani pedig azt. hogy az Istenhez mennyünk. ahalál által, úgy ötet nem szeretnök, nem is sohajtozunk úgy, mint e földön lévő szám ki vettettek.

A halál el választ bennünket atermett állatoktól, és az Istennel meg egyesít, hogy pediglen ahoz készülhesünk, szükséges még éltünkben. meg válni a teremtett állattól, úgy hogy tsak az Istenhez kaptsolhasuk magunkot., és tsak ő néki élyünk., mennyünk el miis halyunk meg akristusal; ő az út, az igazság. és az élet, szüntelen maga előtt viselte ahalálát, szüntelen ajánlotta azt áldozatul., és nyughatatlanságal. várta hogy azt bé tölthesse.

Hogy pediglen úgy halhassunk meg, mint a kristus. halyunk meg, még mostanában a világi életnek, a mi vetkes hajlandóságinknak atermett állatokhoz, és mi magunkhoz valo szeretetnek, akristus tsak halála után élt ditsőséges életet. azért miis nem élhetünk lelki életet, ha ellene nem mondunk a testi életnek. és a bűnnek. a mely okozza nekünk a halált.

Egyeztessük meg halálunkot a kereszt fán érettünk meg holt kristusnak halálával, ajánlyuk szüntelen halálunkot az Istennek. az ő halálával, kívánnjuk bé tellyesedésit áldozatunknak., hogy meg egyezhessünk akristusal, mint tagok fejünkkel, és élhessünk ő véle örökösön.

A halál nem irtoztato az igaznak, mivel akristus azt meg gyözte, és az ő atya előtt, kedves⁶⁸ áldozattá változtatta. kívánnjuk hát el jövetelét., de élyünk mértékletességel, élvén evilágal mint ha nem élnénk, élyünk igasságal, viszá adván felebarátunknak mind azt, a mivel néki tartozunk, kaptsollyuk szeretettel magunkot az Istenhez, tsak ő benne, és ő erette élyünk,

Adgyad uram azt akegyelmedet, hogy szüntelen gondolkodgyam az én utolso végemről, azért hogy ne vétkezem. hogy minden tselekedetimet úgy mivellyem., mint ha meg kelletnék hálnom; hogy az igazak halálával hallyak meg, hogy ellene mondgyak még most mind annak a mi néked nem tettik, és ate szenttséges kezeidben adgyam viszá lelkemet.

⁶⁵ prov. 1.

⁶⁶ ...apoc. 14.

⁶⁷ 1 joan. 3.

⁶⁸ ad. tit. 2

⁶⁹ Tsak egy lépés vagyom. az én életem és halálom között. örömet ajánlom néked halálomnak
⁷⁰ ⁷¹ áldozatját. A szentek halála kedves az Isten előtt.

⁷² Nincsen olyan nap a melyben meg ne halyak mondgya sz. pál. Kivánok. el válni atestemtől,
⁷³ és akristusal. lenni. szent pál mondgya

4 napon.
Az. Itéletről.

⁷⁴ I A kristus ítélő széke eleiben kel menni mindnyájunknak, hogy mindenikünk el végye
⁷⁵ jutalmát, jó, vagy rosz. tselekedeteinek. mert az el vagyom végezve, hogy minden ember meg halyon. és az után meg ítéltessek, akoron leg titkosab gondolati szivünknek ki nyilatkoztatik. és mindenikünk el vészi a ditséretet vagy a gyalázatot, érdeme szerént, ez a különösön valo ítélet.

⁷⁶ Ez az ítélet hamar el érkezik, abiró már akapunál vagyom, és talám még ez ettzaka nem
⁷⁷ kériké viszá lelkünket, és a mitsodások találatunk holtunkor, olyanok lészünk amidön ítéltetünk, amely helyre a fa le esik, ót marad.

A közönséges ítélet a világ végén léssen, a mitsoda ítéletet mondottak kire kire holtaután, ugyan azont mondgyák. az utolso napon is. az első ítélet, az Isten, és a lélek között mégyen végben. amásodik pedig közönséges lesz a meny, és a föld szine előtt.

Nincsen semmi rettentőb a rosz kereszténynek mint az élő Istennek kezében esni, de azoknak. vigasztalób sincsen. annál, kik a kristust hűségel és álhatatoságal követték, emeld fel akor
⁷⁸ fejedet mondgya a kristus, mert meg szabadulásod közel vagyom. boldog az, akinek szüntelen elméjiben vagyom az a rettenetes ora, boldog az, aki minden nap ugy áll, mint ha mindenik nap a kristus ítéletire kellene menni.

II Őrizkedgyetek. mondgya akristus, hogy vala miképen. meg ne nehezkedgyenek a ti
⁷⁹ sziveitek. tobzodásal, részegségel, és ez életnek gondgyaival., és reátok jöjjön a ma hirtelen nap, mert el borittyá mint egy háló mind azokat kik a föld színén. laknak. vigyázatok, és imádkozatok. tehát minden időben., hogy érdemeseknek találtassatok el kerülni mind azokat a veszedelmeket a melyek akoron szállanak a bünösre, és hogy bizodalomal mehesetek akristus eleiben,

Az ítéletről valo gondolat, nem tsak arra viszen minket hogy imádkozunk. és vigyázunk, a szükségünkre valo kegyelemért, hanem hogy még magunkot meg itéllyük. és a penitentzia alá vessük, ugy hogy meg előzhessük annak ítéletit. akinek mindenik tartozik szamot adni minden gondolatirol beszédiről, tselekedetiről, minden lelki és testi jó téteményiről, és sokszor vett kegyelmekről, minden roszrol amelyet tselekedtek, minden jóról a melyet el mulattak. és a mellyet kellett volna tselekedni, vagy is azt mi formában tselekedték, a nyomoruságokrol ha

⁶⁹ 1 reg. 20

⁷⁰ ps. 5.

⁷¹ ps. 115.

⁷² 1 cor. 15

⁷³ phil. 1.

⁷⁴ 2 cor. 8.

⁷⁵ hebr. 9.

⁷⁶ luk. 12.

⁷⁷ Eccl. 11.

⁷⁸ luk. 21

⁷⁹ luk. 21

azokat jóra fordították, mondom néktek, hogy az emberek számot adnak az ítéletkor minden hejában való beszédekért, mondgya a kristus.

Mentől többet vészen valaki, annál többről ad számot, a szegényekkel irgalmaságot téznek, mondgya az irás, de a hatalmasokkal kemény ítélettel bánnak, az Isten meg fogja ítélni igasságinkot, és mind azok az erkölcsök a melyek most nekünk hizelkednek. utálatosoknak fognak akkor tétteni. mert csak ahaszon keresésből, és a hivalkodásból eredtenek. azok. és nem az Isteni szeretetből, oh! kitsoda álhattya el annak a rettenetes bironak tekéntetit, hogy ha az igaz alig üdvezülhet, hát hogy ne félne abünös aki arol oly keveset gondolkodik.

III Az anyaszent egy ház akarván minket arra kötelezni hogy mindenkor gondolkodgyunk. az Isten ítéletiről. azért azt elönkben adgya. az advent kezdetin. készítvén minket arra, hogy a világban meg testesülése által., és az emberekben, kegyelme által való, születendő Jésust vegyük. a nagy böjtnék kezdetin pedig arra készít, hogy tiszteljük a szenvedő, haldokló, és fel támadando kristust, és részesülhessünk a penitencia által az ő szenvedésiben, és halálába, részt is vehessünk az ő új életének kegyelmiben; az anyaszent egy házi esztendőnek pedig avégin azért adgya elönkbe, meg akarván mutatni hogy azon végeződik el az ember élete, ugy az egész világ is.

⁸⁰ A proféta azt mondgya. hogy meg nem vetette az Isten törvényit, mert az ő iteleti szemei előtt vannak, ellenben pedig abünösnek utai mindenkor vétkesek mert az Isten ítéleti el töröltettek elméjiből, a penitencia nélkül az élet csak vétek, aki pedig az ítéletet nem tekinti, penitenciát sem tart, és mint hogy apenitenciának mindenkor kel tartani. az iteletről való gondolatnak is szüntelen valonak kel lenni, szent hiéronimusnak ugy tettzet mint ha mindenkor ezeket az irtoztato szokot hallotta volna, halottak kellyetek fel, jövetek az ítéletre, eszerént kell. az ítéletről való gondolatnak, és a felelemnek igazgatni kel minden tselekedetinket, mihent azt el felejtjük, az üdveséget is el felejtjük.

Jövetek én Atyamnak áldottai, fogja mondani az örökös biró, de ki lehet abban bizonyos, hogy azoknak az áldot lelkeknek. számok közül légyen? mennyetek el töllem átkozottak. mondgya az el vettetteknek, oh kine félhetne számok közöt lenni ezeknek a nyomorultaknak, mivel szent pál magais tartot attol, a mely szem pillantásban. az ítélet ki mondatik, azonnal, némelyek az örök kárhozatra mennek. és atöbbi bé mennek az örök életnek birtokában. mely irtoztató meg válás.

Az idő azért adatot nekünk. hogy bizonyosá tegyük jó tselekedetinkel ezt a nekünk meg ígért boldogságot, és hogy el kerülhesük azt a veszedelmet., a melyel fenyegettünk. tselekedgyék tehát alélek mostan magáért, mondgya szent agoston, mindent a mi tölle lehet, mind addig még az irgalmaságnak ideje tart., ha az el mulik, az után semmit nem tselekedhetik., mert az, az igasságnak ideje lészen, tarttson most itt penitenciát. hogy abiró meg változtathassa iteletit, adgyon itt alamisnát, hogy ótt üdveséget vehessen, irgalmaságot tegyen. hogy irgalmaságot nyerhesen. életének minden napjai tellyesek legyenek. jó tselekedeteket, hogy az örökké valóságban. bé tölthessék. az ur házanak javaival.

⁸¹ *Szegezdz által uram felelmedel. az én testemet, mert ate iteletidről félttem, had tegyen engemet ete iteletidről való gondolat abban a szomorúságban, mely velem penitenciát tartasson.*

⁸² Ne meny ítéletben szogádal, mert egy élő sem igazul. meg előtted.

⁸⁰ ps. 17

⁸¹ ps. 118.

⁸² ps. 142.

⁸³ Ha magunkot meg itélnök, meg nem iteltetnénk mondgya szent pál.

⁸⁴ Uram ne a mi munkainkot tekintsed anyira. mint azt hogy mi a te kezednek munkái vagyunk. mert ha ami munkáinkot tekinted, karhozatot érdemlünk, de ha a magadet tekinted. irgalmaságal lész hozánk.

Jaj oh! én Istenem jaj annak az életnek a melyik leg ditséretesebnek láttzik lenni, hogy ha azt irgalmaság nélkül vizsgálod meg.

5. napon.
A pokolrol.

⁸⁵ I A pokol olyan mélység, a melyben örökösön vetette az Isten az angyalokat kik vétkeztenek, hogy ótt kinlodgyanak, oda is fogja vetni mind az olyan embereket, kik olyan ⁸⁶ engedetlenek lésznek mint azok, ót a setéttség nekik lántz helyet vagyon, ót az igazságnak minden világóságától el lévén rekesztetve, el is választatnak mind ötölle, mind a választattaktól örökösön.

⁸⁷ Az olyan föld, ahol tsak nyomoruság és setéttség vagyon, ahol uralkodik avétek, ahalál, akétségben esés, ahol nintsen se rend, se békeség, se öröm, se vigasztalás.. hanem minden féle rendeletlenség. és örökös iszonyuság lakik, ót az Istennek, meg változhatatlan gyűlölsége ezekre a nyomorultakra, és ezeknek a nyomorultaknak, az Istenre, az ő igasságára. és hatalmára,

⁸⁸ Az olyan tüzes, és bűdös köves tó, ahol az el vétettek türhetetlenségel. és dühöségel, szüntelen valo örökös kinokot szenvednek. ezek szüntelen valo haragban vannak a több el vettettek ellen, fő képpen azok ellen, kik okai veszedelmeknek, ezek a dühösök., szüntelen hiják a halált segítségkekre, de ahalál oda nem menyen.

A sirások, és a fogaknak tsikorgatási ót meg nem szűnnek. a féreg, mely lelkek üsméretit furdallya, soha meg nem hall, a tűz ót soha el nem aluszik, és soha el nem fogy. az évangyélium szerént, olyan mint a só, a mely által hatván minden részeiben, a meg vettettek, rohdadatlanaká téski őket, ugy hogy, soha meg nem szűnvén az élettől. meg se szűnnyenek soha a szenvedéstől.

II A kristus azt fogja mondani akárhozattaknak, menyetek el töllem átkozottak. az örök tüzre, mely az ördögnek készitetet. és az ő angyalinak, azon szem pillantásban, az örökké valo mélységben vettetnek.

Ezek a rettentő szók, két féle büntetést foglalnak magokban. a melyeket fognak szenvedni az el vettettek bokolban. akárhozattásnak, és az érzékenységeknak büntetésit, akárhozattásnak büntetése alesz., hogy örökösön el lésznek rekesztve az Istentől. ugyan ez is léssen az ő leg nagyob kinyok, mert ugyan is, mitsoda nyomoruság hogy a mi magunk roszaságunkért, el valasztassunk attól az Istentől. a ki örökös jova lévén az embernek, egyedül ő tehette volna ötet boldogá. ugyan ez is értelme ezeknek a szoknak. menyetek el töllem átkozottak.

⁸³ 1 Cor. 11

⁸⁴ st. aug.

⁸⁵ 2 petr. 2

⁸⁶ jud. 6.

⁸⁷ jud. 10.

⁸⁸ apoc. 20

Az érzékenységnek büntetése. magában foglalja mind azt, valamit fognak szenvedni az elvettettek, testeknek minden részeiben, úgy mint, az iszonyu kemény fájdalmakat, a melyeket érezni fogják. avéghetetlen kétségben ejtő gondolatokat, a melyek szüntelen elejekben teszik a jelen valót, az elmultat, és a jövőndöt.

Az elmultat, a melyben meg láttyák. a kegyelmeket, a melyekkel viszá éltenek, ajót melyet elmulatták, a rosztat, melyet követték, a jó intéseket, a jó példakot, és az üdveségre való modokot. a melyeket haszontalanoká tették, ö magok.

A jelen valót, a melyben meg láttyák mind azokat a kinokot, a melyeket a teremptö. és a teremptet állatok szenvedtetnek vélek. irgalmaság nélkül.

A jövőndöt, a melyben meg láttyák, mind azokat az örökös nyomoruságokot, a melyek ezerni ezer esztendök és saeculumok után is. mindenkor tsak ujak léznek. ugyan ez is értelme ezeknek a szoknak. mennyetek az örök tüzre.

Kitsoda az, aki nem irtoznék enyi nyomoruságoktól. semmit pedig azokhoz nem téznek., mivel az Isten eszerént adgya előnkben apoklot, a szent írásokban. az ö beszéde meg tsalhatatlan. az égne, és a földnek könyeb elmulni, mint sem ezekben nem esni azoknak. kik avétekben élnek. és abban halnak meg, mind azon által, kitsoda gondolkodik arról, és ki igyekezik azokat elkerülni.

III Nem tsak avétkes tselekedetért. mennek pokolban, mivel abban aveszedelemben lehet tsak az akaratért is esni. vedel a maga akaratot mondgya szent bernárd, és nem lesz többé pokol. még azért is eshetnek abban, a midön szán szándékal adgyák magokat a veszedelemre, vagy olyan hivatalra, a mely nem Isten választása. a melyet tsak emberi tekintetért vették fel. és a melyre tellyeséggel nem alkalmasok. a midön magunk kötelességink iránt, tudatlanságban maradunk. vagy ha azokat tudgyuk is, de elmulattyuk, a midön tsak a magunk erejében bizván. nem kérjük akegyelemnek segítségit. vagy ha kérjük is, tsak. kevesé, és nem úgy a mint kívántatnék.

Hogy ha az Istent nem szerettyük, se afelebaratunkot, hogy ha alamisnát nem adunk, vagy ha adunk is de nem anyit a menyit töllünk lehetne, mind e kárhoztató vétek, akristus az örökké való tüzre iteli azt, aki néki eledelt nem adot, amidön éhez. a szegények személyekben, de mitsoda méltób még az ítéletre az olyan, aki avétekben hadgya el veszni alelkeket. a kiket tartoznék meg segiteni, vagy akiket meg segethetné az Isten rendelése szerént.

A lágyság, és a maga hittség véghetetlen számuaknak okozák kárhoztatyokot, a lágyság. mert az oka hogy elmulattyák kötelességeket. és tsak imel ámal kerulik el akisérteteket. akristus azt⁸⁹ mondgya, hogy a lág melegüeket ki okádgya szájából, a maga hittség, mert olyan reménséget ad nékik. hogy az Isten meg irgalmaz nékik., mihent akarják, vagy hogy penitentzia nélkül üdvezülhetnek.

A valóságos modgya hogy el lehesen kerülni ezeket akinokot, a, hogy rettegésel és félelemmel munkálodgyuk üdveségünket, éllyünk a munkában, és a penitentziában, hogy eleget tehesünk az eddig való vétkeinkért, és meg oltalmazhassuk. magunkot az ez után valoktól. adgyunk hálakot Istennek, hogy a vétekben való létünkör, a halált reánk nem küldötte, hanem a penitentzia tartásra várt minket;

Mit nem tselekednék, és nem szenvedne egy kárhoztó lélek, hogy ha az Isten evilágra való jövetelét meg engedné néki, hogy eleget tenne vétkeiért.? semmi nem láttzanék néki súlyosnak, semmi nem léssen előttünk is nehéz, tsak visgálljuk meg jól. mitsoda állapotban

⁸⁹ apoc. 3.

vannak az el vetteté lelkek. oh! lehető panaszolkodnunk. egy kis ideig tarto szenvedésért. a mely meg ment az örökös nyomoruságoktól, a melyek az Isten fenyeget, szeresük ajókót melyeket ígér, és semmit nem fogunk hajtani a világ fenyegetésire. se ígétire. se az életnek javaira, se nyomoruságira.

Oh! mely boldog öröké valóság a szenteké, oh! mely boldogtalan, akárhozattaké.! oh! Istenem., mert ate kegyelmed nélkül, nem élhetek jól azal adrága rövid idővel. a melytől füg az egyik. és a másik öröké valóság. akristus Jésus nevében kérlek uram. ad meg azt a kegyelmedet. hogy szereselek. és örökké birhassalak.

⁹⁰ Szálljunk le apokolra még éltünkbe, hogy ha nem akarunk holtunk után oda le szállani, tekintsük meg ótt azokat a véghetetlen számu lelkeket. kik ót égnak, és ót égni fognak örökké, olyan vétkekért, a melyek nem olyan nagyok mint a miéink, az Isten igasságának ilyen keménységéből meg tanulhattuk. hogy ótet félnünk kell, és meg utálnunk avétket. kérjük az ⁹¹ üdvezítőt, a mi biránkot, hogy ez életben ostorozon. kimélés nélkül, tsak a másikában. légyen irgalmas nekünk. Ki lakhatik közületek az emésztő tüzel.? ki lakik közületek, az örök ⁹² hévségekel.

6 napon A paraditsomrol

⁹³ I Mely szerelmesek ate hajlékid öröknek ura, kívánkozik és el ájul az én lelkem az ur pitvari ⁹⁴ után. a szivem, és a testem örvendeznek az élő Istenben, mely nagy uram ate édességed sokasága, melyet el rejtettél atéged félöknek,

⁹⁵ A paraditsom olyan hely, ahol aboldog lelkek egészen láttyák az Istent. ahol ki nyilatkoztattya nekik titkait, és Istenségit, ahol meg részegitti őket házának bövségével, és agyönyörüségnak patakából itattya őket, ahol bé tölti őket örömmel és ditsöségel, ahol. magával uralkodtattya őket, és örökös gyözedelmet vétet vélek, ellenségeken,

Ót fognak bé töltetni azal az igasság. a melyet szomjuhozták, eföldön, nagy békeségel fognak nyugodni az Istennek kebelében, meg egyesülvén tellyeségel akristusal. ő véle egy tiszta léleken. és anyaszent egy házban maradnak, ót az Isten minden mindenekben egészen, birván őket mint örökségit. a melyet maga vérén vette meg, és az ő közben járosága által. az Istenben, és aző Istenségében, mint egy el merültek.

Ót ő tellyes nyugodalomban vannak. és minden tselekedetek tsak a, hogy az Istent láttyák. ótet szeretik. és ki mondhatatlan örömel ditsérik, soha meg nem szüvnén ettől a foglalatoságtól. mert mentől inkább üsmerik ótet, annál inkább szeretik, és mennél inkább szeretik, annál nagyobb gyönyörüségel ditsérik, imádgják, és kaptsollyák hozája magokot, az Istennek az ő véghetlensége, és tekéltessége egészen el foglalván az ő lelkeket, bé tölti magával egész kívánságokot, ő is az ő világóságok, életek, jóvók, ditsöségek, és gyönyörüségek,

Tekéltességel lévén, az ő akarattya alá vettette, tsak azt akarják a mit ő akar, tsak egyedül ótet kívánnják, örökös háláadásokot adnak neki, bizonyoson tudván azt, hogy minden

⁹⁰ st. bern

⁹¹ st. aug.

⁹² Isai. 33 14

⁹³ ps. 83.

⁹⁴ ps. 30.

⁹⁵ ps. 35.

jovoknak ő a kut feje, és hogy mindent tölle vettenek, az ő lábaihoz teszik koronájokat, meg valván azt, hogy ökk magoktól tsak semmik, magokat mindentől meg fosztván., mindent az ő kezeiben viszá adnak,

II Ótt vétek nincsen. se rosz kívánság. se gyengeség, se tudatlanság, se ellenség. se viaskodás. az Isten meg töröli szemeknek minden köny hullatásit. ót se halál nem lészen, se sirás, se nyomoruság. se éhséget, se szomjuságot, többé nem szenvednek, se ahideg. se a meleg nékik nem fog alkalmatlankodni, ugyan ót is elégedik meg kiki a maga sorsával, nem irigyelvén amásokét. szeretni fogja a mások boldogságát, és azon örülni fog valamint a magáén. akristusban mindnyájan láttyák egy mást, és nagy tekéltességel is szeretik egy mást az Istenben, ugyan ót hasonlok lévén az angyalokhoz, hasonló tiszta életet is élnek azokhoz a menyeyi lelkekhez.

⁹⁶ Valamit eddig mondottunk, a még tsak leg kissebb részettskéje a szentek boldogságának. mivel a szem azt nem látta, a fül nem halotta. se az emberi elme azt soha meg nem foghatta, a ⁹⁷ mit az Isten készítet azoknak kik ótet szeretik, egy olyan sziv, a ki szereti, és ohajttya az ilyen nagy jókót, ezeket az igazságokat meg érti, de a testi, és földi ember, akinek a szive hideg, semmit nem érthet abban,

Egy kereszténynek, minden kívánságának, szándékának, tsak a felé a menyeyi haza felé kellene ⁹⁸ sietni, dávid minden igyekezetét, tsak arra fordította, és panaszkodot eföldön lévő hoszas ⁹⁹ bujdosásáért, szent pál azt kívánta. hogy meg menekedhessék. a testének tömlötzből, hogy ¹⁰⁰ a kristusal lehesen., a ki abujdosását szereti, aki nem suhajtoz ez életnek nyomoruságin, az örök életet nem szereti, akí pedig nem ohajttya az örök életet, az, az Istent nem szereti, az Istent pedig nem szeretni halál. az olyan nem is imádkozik, mivel az imádság abbol áll, hogy a mennyet szüntelen ohajtsák, imádság nélkül pedig oda nem érnek, az Isten tsak annak adgya magát aki keri, és aki zörget, mind ezeket a szivnek kívánsági viszik végben. ugy a mint kell.

III A kristus azt parancsollya nékünk, hogy minden nap kérjük az ő országának el jövetelét, hogy töröllye el belöllünk a véteknek uralkodását. hogy tsak egyedül ő birja szivünket, és mi ¹⁰¹ ótet birhassuk, epediglen tsak a mennyekben lehet meg, de ez az ország erőszakot kíván, és tsak erővel kell azt meg venni, tusakodván. rosz kívánságink ellen, ellene mondvan magunknak, hordozván keresztünket életünknek minden napjaiban, követvén annak példáit, a kinek szenvedni kellett. hogy bé mehessen ditsőségében.

Hogy ha a küszködök. egy rothadando koronáért, és a világiak a földi jokért. anyi veszedelemre adgyák magokat. hogy ha olyan hoszas utakat, és nehéz munkákat vállalnak fel. kitsoda volna az,? a ki nem akarna szenvedni az örökös jóért, és koronáért.? mind azt, valamit lehetne szenvedni ez életben. nem hasonlithatni az örök elethez, a mely jutalma az szenvedésnek.

Mind azok kik azt mondgyak uram, uram, bé nem mennek azért mennyeknek országában., ¹⁰² mondgya a kristus, hanem tsak a mégyen oda bé, aki az én Atyám akarattyát követi, ha az ¹⁰³ örök életet akarjátok birni., tarttsátok meg a parancsolatot.

⁹⁶ 1 cor 2.

⁹⁷ st. aug.

⁹⁸ ps. 119.

⁹⁹ phil 1.

¹⁰⁰ st. aug.

¹⁰¹ matth.19.

¹⁰² matth. 7.

¹⁰³ matth.19.

Kérjed az Istent, hogy távoztasson el a teremtett állatoktól, a kikhez a szeretet kaptasd tégedet, és adgya meg néked azt a kegyelmit. hogy nagy buzgóság. ohajtsad öt birni, az örök boldogságban, szeresed és kívánnyad nagy szorgalmatoság. a kristus másodszeri eljövetelét. mint a melyel ohajtották apátriárkák az első eljövetelét.

¹⁰⁴ Én vagyok mondá az Isten ábrahannak, ate igen nagy jutalmad.

¹⁰⁵ Meg elégszem uram mikor meg jelenik ate ditsőséged

¹⁰⁶ Mondgyad dávid királyal, jerusálem lészen az én fő vigasságom.

¹⁰⁷ A mi nyájaskodásunk a menyekben vagyon; arra fordittsuk szivünket, mert ót vagyon a mi örökös boldogságunk.

¹⁰⁸ Nintsen itt maradando városunk, hanem ajövendöt keresük.

7 napon.

Az Istennek, minden tselekedetinkben valo jelen létéről.

¹⁰⁹ I Nézem vala szemem előtt az urat mindenkor, mert jóbbómra vagyon nékem, hogy meg nemozdullyak, azért örvendezet az én szivem, és vigadot anyelvem, annak felette atestem is reménségben nyugszik.

Egy kereszténynek aleg nagyob hivatallya, hogy az Istent tekintse, minden tselekedeteiben. hogy mindenben tsak azt kerese hogy ő néki tethessék. hogy mindenkor ahitnek szemeit az ő törvényére, és akarattyára fordittsa. és ugy gondolkodgyék, tselekedgyék, szenvedgyen, imádkozék, és beszéllyen mint ha ötet láthatná.

¹¹⁰ A régi patriarkáknak, profétáknak., aszent királyoknak., evala az ő nagy aitaságok. noé

¹¹¹ igaz és tekélletes ember vala, ez az Isten elöt jára. járj elöttem mondá az Isten ábrahannak, ha tekélletes akarsz lenni moyses nem félt akirály haragjától. mert ugy tselekedet, mint ha látta

¹¹² volna aláthatatlant.

¹¹³ Szent dávid azt mondgya, hogy Istentelenül nem tselekedet. mert minden itéleti az ő szine

¹¹⁴ előtt voltak, és az ő igazságit el nem üzte magától; abünösnek pedig meg fertezettetek utai, minden időben, mert nintsen az Isten az ő szine előtt. egy a szent atyák közül azt mondgya, hogy egy kereszténynek. anyiszor kellene az Istenről, és az ő igazságirol gondolkodni, valamenyiszer lélegzetet veszen, vagy is inkább szüntelen kellene arrol gondolkodni, mivel abizonys, hogy avétekben azért esnek, mert az Istent el felejtik.

Az Istennek jelen valo létele nem tsak abban áll, hogy hidgyük azt, hogy az Isten mindenüt vagyon. és mindent látt, hanem még abban is. hogy szüntelen az Istenhez emelyük elménket, és hozája fordittsuk szivünket, de azt emelyük. az Istennek véghetlenségéről, és bennünk jelen létéről valo élő hitben. fordittsuk hozája szivünket. az Isteni szeretetnek gyakorta valo

¹⁰⁴ gen. 15

¹⁰⁵ ps. 16.

¹⁰⁶ ps. 136.

¹⁰⁷ phi. 3

¹⁰⁸ hebr. 13.

¹⁰⁹ ps. 15

¹¹⁰ gen. 6

¹¹¹ gen. 17.

¹¹² hebr. 11.

¹¹³ ps. 17.

¹¹⁴ ps. 9.

tselekedetével. és olyan buzgo kívánságokkal. hogy csak ő néki akarunk tenni, csak övé akarunk lenni, és ő érte mindent mást el akarunk hagyni.

II Az Isten jelen létéről való foglalatosság., az ő jelen való létét tekinti, és aki az ő hatalma, bölcsesége, jósága, irgalmasága, igassága, és ató Isteni tevékenységei által munkálódik mindenütt, és az ő fiát akaszt, úgy tekintjük, mint olyat, aki prédikál, tsudákot tézen, imádkozik, szenved, és haldoklik, vagy úgy mint urunkot, üdvözítőket, közben járonkot, fő papunkot, és életünknek példáját,

Az Isten, akasztban tekint mi reánk, öbenne üdvözít minket. ő benne adja minden ható segítségét, és tézen minket győzedelmeské. ő benne viseli gondunkot, és tölt bé¹¹⁵ kegyelminek gazdagsággal. ugyan erre kezdőjére ami hitünknek., kel is szüntelen vigyáznunk, valamint a szolgálattartás. szeméit az ura kezén, mert szüntelen való szükségünk vagyunk az Istenre., és hozzá csak a fia által mehetünk, egy szóval, ennek az üdvözítőnek kezei között vagyunk a mi igasságunk, szentségünk. üdvességünk, és az örökké valóságra való sorsunk.

Nincsen ennél semmi hathatosabb hogy a vétektől el távozhassunk. a jó erkölcsben élve mehezzünk, és hová tovább jobban az Istenhez kaphatunk. magunkot, de oh! mely nyomorúság! mindenütt csak az Istenről, és akasztrol való felelősség uralkodik, reggeltől fogva estig, gyermekeségtől fogva mind halálig, az emberek minden gondolatokat. kívánságokat, tselekedeteket, avilágnak, a haszon keresésnek, anagyra vágyásnak, és a gyönyörűségnek adgyák, már se akaszt, se aző evangéliumát nem tanulják, már mint egy, nem is üsmérik, oh! hogy lehetne az Istenhez menni, mivel el felejtik, azt az egyedül való utat, a mely oda vezethetné, azt az igazságot, a mely meg világosíthatná, és azt az életet, amely követi az igazságot, és avilágoságot,

¹¹⁶ III Két gonosz tselekedet az én népem, mondja az ur, engem elhagytak az élő víznek kutját, és magoknak kutakat ástak, bé omlot kutakat, a melyek meg nem tarthatják avizet. az Istent akkor elhagyják. a midőn ötöt el felejtik, az igazsága előtt szemeket bé hunnyák, és szivekből kegyelmet ki zárják. és bé omlot kutakat ásnak akkor, amidőn atermetet állatokban keresik haszontalanul boldogságot, akik is a vizet meg nem tarthatván, a szívet sok felé osztják. és azt, a véteknél meg nyitják, el vesztetvén véle a kegyelmet.

Hogy az Istennek jelen való létét meg tarthassuk., legelsőb modgya a, hogy gyakorta kérjük tőle azt a kegyelmet, mivel az Istennek kell a mi elménkben jelenné tenni magát, a mi szívünket el foglalni, és abban írni szent törvényét. a második a, hogy igen nagy magunkra való vigyázásban kell élnünk, az Isten országa mi bennünk vagyunk. őt kel azt keresni ha meg akarjuk találni. aharmadik a, hogy a szív tiszta legyen avétektől, valamint hogy a portól. a szem nem láthat, úgy a vétek is meg homályosítja a belső szemet, és meg gátolja az Istenre való figyelmességét.

A negyedik a. hogy igen nagy tisztelettel. kell lenni az Istenhez, az ő jóságához, igasságához, mindenhatóságához. és bölcsességéhez, az ötödik a, hogy valóságos szeretettel kell lenni az Istenhez, csak arról gondolkodnak. gyönyörűséggel., a mit szeretnek. és a midőn igen szeretnek valamit, mint egy természet szerént gondolkodnak arról.

A hatodik a, hogy nem kell olyan hivatalokat fel vállalni, a melyek igen el foglalják az elmét, hogy ha csak nem az Isten parancsától. vagyunk, semmi a lelket úgy fel nem háborítja, se semmi úgy meg nem gátolja. az Istenről való foglalatosságot. mint a sok bajos dolog,

¹¹⁵ ps.. 122.

¹¹⁶ jér. 2.

amelyet gondolatlanul. vállalunk magunkra. és csak emberi tekintetért, ahatedik a, hogy az elmét mindenkor egyaránsu mértékben tarttsuk. és meg gyözzük indulatinkot, akár mi történnyék, az ur, Ilyés profétához. nem a nagy és sebes szélben, se nem arendülésben, se nem atüzben, hanem a tsendes szellőben szólla, meg akarván ezel mutatni, hogy a szívnek. békeségében nyilatkozattya meg magát, lelkünknek.

Bizonyosok legyünk abban. hogy akár hol legyünk, de az Isten minket lát, nintsen rejték hely ő előtte. ha vétkezni akarsz. mondgya szent agoston. keress olyan helyt. a hol ne láthason és ott tselekedgyed a mi néked tettik.

¹¹⁷ Az Isten az elmédben légyen. életednek minden napjaiban.

¹¹⁸ Meg emlékeztem az Istenről, és gyönyörködtem.

¹¹⁹ Boldogok a tiszta szívűek, mert az Istent láttyák.

8 napon.

Hogy az embernek mitsoda gondgyának kel lenni az üdveségére.

I Egy kereszténynek nintsen se drágáb, se nagyob dolga. az üdveségenél, az Isten fia azért lett emberré, és azért holt meg, hogy azt munkálodgya, ő azt az Attya dolgának nevezi. ő azt a munkát éhezte, és a volt gyönyörúsége, nyughatatlanságal. várta annak bé tellyesedésit. szüntelen valo buzgoságal. kívánta meg inya szenvedésinek poharát, és a maga vériben valo meg keresztelkedésit, azért hogy végben vigye annak akarattyát, aki ötet. váltságunkra küldötte.

Hogy ha a kristus az üdveség dolgát. amaga egyedül valo dolgának tarttya, igasságos, hogy miis annak tarttsuk, ő mindent erre avégre. fordítot, életét, halálát, tselekedetit, szenvedésit, titkait, mi még annál inkább tartozunk arra fordítani, minden tselekedetinket. és szándékinkot.

Az Istennek fia azért volt eföldön, hogy minket üdvezittsen, lehetnének olyan esztelenek. hogy anapokot, esztendöket, és életünknek minden ideit el töltenök azüdveségüinkre valo munka nélkül. mind azon által azt tselekeszik nagyob része akeresztényeknek, a kik mind más dologban foglalalyák magokot., és nem abban a miért evilágon vannak. minden munkájok foglalatoságok. csak idő töltés. hejában valóság. hogy ha azokat. az üdveségnek dolgához teszük, némellyek csak nem egész életeteket. avadászásban töltik, némellyek akereskedésben,¹²⁰ mások a dorbézőlásban, agyönyörökdötetésekbén, de mint hogy el mulatták az üdveségnek dolgát, a mely mindenek felet való. részek sem lészen akristus országában,

II Mit használ valakinek ha az egész világot meg nyeri is, ha alelkét el veszti,? mitsoda árron veheti azt viszá,? avilág mostanában nekünk csak gazdagságokot, gyönyörúségeket., és tiszteletet ád előnkben, a melyek mind csak füstben mennek, a midön meg kel halnunk, ezek semmi haszonra nem lehetnek amás életre. söt még nagy akadályok az üdveségre. és a melyek csak bajal. és gondol. terhelnek minket,

Mind azon által, olyan vakok vagyunk, hogy ezt a dolgot. a mely személyünket illeti. és másokra nem adhattuk. atöb dolgaink utánra hagyuk, és arra a mi meg kopot életünknek csak egy kis részecskéit szánnuk, de azonban az a kis idöcskeis, a melyben vártuk hogy magunkrol gondolkodgyunk, el szalad tölünk. és azal ugy nem élhetünk amint akartuk volna,

¹¹⁷ tób. 4.

¹¹⁸ ps. 76

¹¹⁹ matth. 5.

¹²⁰ luk. 11.

az el mult idők viszá nem jönnek. és tsak a haszontalan bánatal maradunk, hogy addig élvén, az üdveségre gondunk nem volt.

Az eredete ennek avakságnak. avétektől vagyon, és a földi dolgokhoz valo nagy gondtol, mint¹²¹ ha az Isteni rendelésnek nem volna gondgya. mindenre, keresétek. először az Isten országát, mondgya akristus, és annak igazságát, és mind ezek hozá adatnak néktek.

¹²² III Félelemel. és rettegéssel munkálodgyatok ati üdveségtekért, igyekezetek inkább azon,¹²³ hogy a jótlekedetek által bizonyosá tegyétek ati hivatalotokat, és választástokat, mert ezeket tselekedvén, soha nem vétkeztek, mert így bövséget. szolgáltatik néktek. a mi urunk jésus kristus örök országában valo bé menetel.,

¹²⁴ Erolködgyetek bé menni a szoros kapun. mely az életre viszen, a mely is tsak azoknak szoros, akiknek kemény a szivek, mivel sokan kívánnak bé menni azon, mondgya akristus. de nem mehetnek. kerüld el azt az utat a mely egyenesnek láttzik lenni, mind azon által¹²⁵ ahalálravezet. bizatok akristusban. mert ő kezdette el bennetek a jó dolgot, ő is végezi el.

Az üdveségre valo gond nem egyéb. hanem hogy a vétet meg utálljuk, el hagyjuk, és magunkbol ki irttsuk a penitentiával, hogy az Isten parantsolatit meg tarttsuk, ebből áll az egész gondgya az embernek. ezért is léssen boldogá, ugyan tsak ezt is tarttsa leg szükségesebnek, aparantsolatoknak meg tartása pedig nem más. hanem hogy az évangyélium szerént éllünk, a keresztségben tett igereteket meg tarttsuk, hogy rendünkhöz illendő köteleséginket bé tölttsük, hogy minden erönből azon legyünk, hogy meg gyözhesük az üdveségnek uttyában lévő akadályokat.

A világ fiai sokal okosabbak. amunkájokban, mint sem avilágoságnak fiai. egy kis haszonért. a fáradságot nem tekintik, semmi nem tettzik nehéznek, még az életet is veszedelemre teszik, de az üdveségért, leg kiseb baj, el veszi kedvünket, amenyekben valo menetelt kívánnák, de úgy hogy semmiben ne tellyék, mind azon által. akényes étellel nem lehet üdvezülni, a széllyes útt, aveszedelemnek uttya, és azoknak számok, kik azon járnak, véghetetlen,

Kérjük az Istennek azt a kegyelmét, hogy erött vehessünk magunkon, hogy ellene mondgyunk rossz kívánságinknak, éllünk az imádságban, és a dologban, szeresük az olvasást, az évangyéliumrol valo gondolkozást, és a jó tselekedeteket.

¹²⁶ Távul vagyon. az Istentelenektől az üdveség. mert a te igasságidot nem keresték.

¹²⁷ Imé most az üdveségnek napja.

¹²⁸ Hogy az örökké valo boldogságot el nyerhesük, nem lehet arrol eleget előre gondolkodni.

9 napon

A vétektől valo irtozásrol.

I A vétek szent agoston szerént nem egyéb, hanem egy olyan kívánság, beszéd, és tselekedet, mely az Isten törvényével ellenkezik., ez örökös, és meg változhatatlan törvény, amely

¹²¹ matth. 6.

¹²² philip. 2.

¹²³ 2 petr. 1.

¹²⁴ luk. 13.

¹²⁵ philip. 1.

¹²⁶ ps. 118.

¹²⁷ 2 cor. 6.

¹²⁸ st. aug.

előnkbe adgya, arendet, melyet kel tartanunk mindenekben, és a mely tilttya, annak meg szegésit, ez atörvény, nem tsak a nyelvnek, és a kéznek szab rendet, hanem asziven kezdi el, ugyan őt is kezdődik az engedetlenség, és a törvénynek meg szegése, ugyan abban is kel meg mutatni az embernek mindenek felet, az Istenhez valo engedelmeségit, és maga meg alázását,

Ugyan a szivből is szarmazik avétek. mint maga eredetéből, és onnét adgya ki magát, a szok.¹²⁹ és a tselekedetek. avéteknek tsak külső eszközi, mivel a szivből származnak arosz gondolatok. agyilkosságok. paráznságok, lopások, hamis bizonyságok, káromlások, és ember szollások,

Az Isten törvénye egyaránsu képen tilttya a rosztat, és parantsollya ajót, ez igy lévén,¹³⁰ vétkezünk ha azt tselekeszük amit tilt, és ha azt el mulattyuk a mit előnkben ad, egy szoval. akeresztényi jó erkölcsnek, egyik része abból áll, hogy a rosztat el kerüllye, a másika, hogy a jót kövesse.

¹³¹ A véteknek valosága, abból áll, amidön tellyeségel akarunk élni ateremtet állatokal, holot az Isten. azt akarja, hogy mértékleteségel. élyen azokal az ember, szabad ő néki azokal élni szüksége szerént, de nem szabad azokban tenni örömet. és nyugodalmát. mert azok nem tehetik ötet boldogá, azok nem érdemlik, se ami tiszteletünket, se szeretetünket, ami lelkünk sokal drágáb azoknál, tsak az Istenért teremtetet, aki tsak egyedül méltó szeretetünkre.

¹³² II Egy ember által jött bé evilágra abün, akiben mindnyájan vétkeztek, ezért is estenek mindnyájan az Isten haragjában. ezért is jött bé ahalál, és hatotta el az egész földet, aminden féle nyomoruság. ezt nevezik tehát eredendő bűnnek, mert ebben a születéskor részesülnek, a mely ádam, vétkezésétől fogvást. nemzettségről, nemzettségre szál, minden fiaiban, és az ¹³³ egész emberi nemzet részesül romlandóságában. ezért is mondgya az apostol., hogy ameg romlot természetért. haragnak fiai valánk.

A mi első atyáinknak vétké, két nagy sebet okozot lelkünknek. az elmének. tudatlanságát. és a rosz. kívánságot, vagy is aroszra valo hajlandoságot az akaratban, ezek akét veszedelmes eredeti mind azoknak avéteknek, a melyekben esik az ember gyermekségétől fogvást.

A vétek nyomorultá tészti az embert, még életében, az elméjit meg vakíttya, a szivit meg ronttya. abban a kegyelmet el ólttya. az ördögnek rabjává tészti, az Istennek ellenségévé, és méltová az örökös halálra, nem tudgyátoké mondgya az apostol, hogy a hamisak az Isten ¹³⁴ országát nem birják. mi érdemli tehát ugy meg a gyűlölest, mint a vétek. egy kereszténynek mitől kellene inkább irtozni mint attol. a mi halált okozot az emberi nemzetnek,? a mi az örökké valo halálra vezet minket, és a mi oka volt a kristus halálának,

¹³⁵ A ki a moyses törvényit meg szegte. halálra ítéltetet. minden irgalmaság nélkül. menyivel inkább sulyosab büntetéseket nem érdemel az olyan aki az Isten fiát meg tapodgya. és a testámentumnak vérit tisztátalannak, és semminek tarttya. és a kegyelemnek lelkét, boszuságal illeti.

¹²⁹ matth. 15

¹³⁰ ps. 36

¹³¹ st aug.

¹³² rom. 5

¹³³ eph. 2.

¹³⁴ 1 cor. 6

¹³⁵ hebr. 10

¹³⁶ III A büntől fuss, valamint akigyotól. mondgya abölcs, mert ha ahoz járulsz meg fog tegedet; annak fogai olyanok mint az oroslányé. a melyekel meg öli alelket, minden véték olyan mint akét élü pallos, a mely egy tsapásal meg öli mind a testet, mind alelket, és el választtya az embert az Istentől, az ő valóságos életétől, a sebet pedig amelyet tsinál, más meg nem gyógyithatta hanem akristus, a ki is aminden hato orvos.

¹³⁷ A martyrumok mindnyájan jobban szereték élettyeket el veszteni. mint sem tsak egy vétket tselekedni. josef inkább el hagyá apalásttyát, és rabságot szenvedé, hogy sem vétket ¹³⁸ tselekedgyék, jobb azemberek kezeiben esni, mondá susánna. tselekedet nélkül, mint sem vétkezni az ur szine előtt, követnünk kell ezeket apéldákat.

Hogy avétket el lehessen kerülni, szükséges. 1. hogy magunknak ne higyük, és el kerüllyük az alkalmatosságot, és a veszedelmet. mert aki a veszedelmet szereti, el vész abban, 2. meg kel tanulunk szorgalmatoságal. az évangyéiumi igazságokat, és kötelességinket, mivel a tudatlanság, eredete számtalan sok vétkeknek., 3. meg kel magunkban sanyargatnunk. rosz hajlandóságinkot, és a földi dolgokhoz valo kívánságinkot, hasonlo képen az ideig valo nyomoruságoknak félelmét is, mivel szent ágoston szerént, arosz kívánság, és a félelem, okai minden vétkeknek, 4. szüntelen kel gondolkodni az utolso végről, ahalálról, az itéletről, pokolról, és aparadicsomról, 5. szeresük az Istent mint atyánkot. féllünk tölle mint urunktól, és biránktól. 6. menyünk szüntelen akristus eleiben, valamint az ina szakadt ember, az ágyában. mivel ő örökös orvosa lelkünknek, ő halált szenvedet hogy a büntől meg szabadittson, és igazaká tegyen. Isteni igazságal, kut feje lévén igazságunknak, ő is menthet meg egyedül avétektől, és szabadithat ki, ha abban esünk.

Kérjük az Istent hogy utáltassa meg velünk avétket, és hogy töredelmeségel szányuk bányuk, hogy ötet meg bantottuk. minden kár vallásunk felet, a kegyelemnek el vesztésit kel siratni, a mélynek ellensége avétek, és tsak egyedül annak el vesztésit lehet helyre hozni aköny hulatásal.

¹³⁹ Inkáb kel engedelmeskednünk az Istennek mint sem az embereknek.

¹⁴⁰ Tekinttsük meg magunkot mint holtakat a bünnek, és mint élőket az Istennek, akristus által.

¹⁴¹ Azok kik vétkeznek, meg feszittik ujontában a kristust szivekben.

¹⁴² Mitsoda gyümölcsötök volt azért akor abünben. a melyet most szégyenlitek, mert annak vége ahalál.

¹⁴³ Jaj az olyan vakmerő léleknek, a ki el távozván te tölled oh én Istenem, azt reménli hogy valamely jobbat találhat helyetted.

¹³⁶ Eccli 20

¹³⁷ 2. macab. 7

¹³⁸ dan: 13.

¹³⁹ act. 5.

¹⁴⁰ rom.. 6

¹⁴¹ hebr. 6

¹⁴² rom 6

¹⁴³ st aug.

10 napon
A penitencia tartásról.

¹⁴⁴ I Ha penitenciát nem tartotok. mindnyájan el vesztek, mondgya akristus., szükséges abünös embernek vagy magát meg büntetni, vagy hogy az Istentől meg büntetessék, ő csak ¹⁴⁵ azoknak bocsát meg akik magoknak meg nem bocsátanak, azokat térsen irgalmaságot, akik magokhoz nem irgalmasok, és a kik magokhoz szent keménységgel vannak, enélkül a vétek tellyeséggel meg gyógyíthatatlan., és örökké való nyomorultá teszi a bünöst.

¹⁴⁶ A penitencia tartás a szent atyák szerént. abból áll, hogy sirasuk büneinket, és többé olyan vétkeket ne tselekedgyünk. a melyeket siratnunk kellene.. hogy ha életünket meg nem ¹⁴⁷ változtattyuk. a vétkeket meg nem utállyuk. és az Istent nem szerettyük. akár minémü penitenciát tarttsunk. de a tsak hejában való, és haszontalan lészen.

Vannak olyan szines penitencia tartások melyek a szivet meg nem változtattyák, avéteknek ellene nem állanak. és a melyek tsak külső képen valok, ilyen volt ajudásé; vannak meg olyan gyengék, a melyek a szivet egy kevesé fel indittyák, de tsak egy résziben változtattyák meg, vannak meg olyan könnyen valok, a melyek el hagyatnak bizonyos vétkeket, de meg másokat engednek nevedni helyekben, vannak olyanok., a melyek tsak ideíg valok. a melyek jól kezdik, de lassanként el lankadnak. és nem végezük úgy a mint kezdték, apedig igasságos dolog. hogy a penitencia holtig tarttson. és mind addig valamég avétek ki nem irtatik.

II Mint hogy avéteknek eredete a szivben vagyon., szükséges hogy a penitenciát is a sziven kezdgyék el, és hogy onnét el terjedgyen atselekedetekre, és az életnek minden maga ¹⁴⁸ viselésére., térjetek meg hozám mondgya az ur, tellyes szivetekből, böjtel, sirásal, és jajgatásal, szagasátok el sziveiteket, és nem ruháitokat, ebből áll a szivbéli penitencia. a sanyargatások, és más egyebek, tsak külső dolgok,

¹⁴⁹ Az orvoságnak ellenkezőnek kell lenni anyavalyával, apenitencia illendő nagyságu légyen ¹⁵⁰ avéteknek nagyságához. azért akevelységből fel fuvalkodot elmét meg kel alázni, atörvény ellen fel támadot testet meg kel sanyargatni, afosvényesség által meg romlot szivet meg kel tisztítani az alamisnával, és a másokal való jó tévésal, a mértékletlenséget aböjtölésal. és a töredelmeséggel kel el törölni. anagy vétkek, nagy orvoságokat kívánnak. arosz szoktatások nagy erőszak vételeket.

Egy szoval apenitencia, az anyaszent egyháznak. atridentinumi gyűlésben való tanítása ¹⁵¹ szerént. munkával való keresztséggel, és apenitenciának szenttségében, nagy töredelmeséggel. és munka után lehet az Istennek kegyelmét viszá nyerni, bünösök mondgya az apostol. ¹⁵² tisztítsátok meg sziveiteket, keseregjetek. gyászollyatok, és sirjatok. ati nevetétek siralomra fordullyon. és az örömetek keserüségre, alázatok meg magatokot az ur szine előtt. és fel magasztal titeket.

¹⁴⁴ luk. 13.

¹⁴⁵ st aug.

¹⁴⁶ st greg.

¹⁴⁷ st aug.

¹⁴⁸ joel 2.

¹⁴⁹ st greg

¹⁵⁰ st Cypr. de lapsis

¹⁵¹ sess. 14

¹⁵² jac. 4.

III Dávid példája avalóságos penitentzia tartoknak, és a mi penitentiánknak hasonlonak kel. lenni az övéjéhez. fő képen négyet abból fel tehetünk. 1. készen vagyok uram mondá, készen, az ostromozásokra., jó szível el is veszem mind azokat. a keserüségeket, és nyomoruságokat, a melyeket néked tettik reám küldeni, 2. a keserüségem, és avétkem szüntelen szemeim előtt vannak. el sem vetém szemeim elől., a mit egész életemben kel siratnom. 3. meg vallom, és nem félek ki nyilatkoztatni hamiságomat, 4. az én vétkem szüntelen valo nyughatatlanságban tart engemet, ha valóságos töredelmeség volna szivünkben., ha az Istent szeretnök, és ha ugy utálnok avétket amint kívántatik, hasonló gondolatokban volnánk, meg érzenök amagunk nyomoruságát, és tsak suhajtoznék ami szivünk.

A penitentzia nem tsak anagy vétkeket illeti, a tridentinum gyűlés azt tanittya, hogy a keresztényi életnek. szüntelen valo penitentiának kell lenni, nincsen olyan ember aki ne vétkeznék, de ha szinte találkoznék is olyan. aki meg tartotta volna akereszttségi ártatlanságát, mind azon által. tartoznék apenitentzia tartásban élni, elméjit, és érzékenységeit sanyargatni.

A penitentzia, atett vétkeket meg orvosollya. és az ez után valoktol meg oltalmaz, ez így lévén. mint hogy nintsen olyan ember aki gyarlo nelégyen. és szüntelen ne tarthason a meg eséstől, azért nintsen is olyan, a ki ne tartoznék penitentiában élni.

Ha szinte bünösök nem vománk is, a kristus a mi fejünk, és példánk, a ki maga volt az ártatlanság. penitentiát tartot, egész életében, mi azal tartozunk hogy hozzája hasonlitsunk, és ötöt kövesük. keresztés és penitentzia tarto életünkkel, ezt ő nekünk parantsolya, tartozunk néki engedelmeskedni.

Folyamodgyunk gyakorta. akristushoz. aki véghetetlen irgalmaságu, kérjük tölle meg térésiünket. kérjük tölle élő hitet, penitentzia tarto töredelmes szivet, amely tele légyen a vétkekhez valo gyűlölségel, és szeretettel ahoz, akit anyiszor meg bántottunk.

¹⁵³ Hagya el abünös az ő uttyát, és térjen az urhoz. és könyörül rajta.

¹⁵⁴ Teremtsétek méltó gyümölcsét apenitentiának.

¹⁵⁵ Meg botsátattak néki sok bünei. mert sokat szeretet. öröm lészen az Isten angyali előtt. egy
¹⁵⁶ penitentzia tarto bünösön.

¹⁵⁷ Kimenvén pedig péter. keservesen sira.

¹⁵⁸ Az Istennek josága. minket apenitentiára hi.

¹⁵⁹ Oh penitentzia tartó, mit használ néked ameg alázás, ha életedet meg nem jóbbitod.

Akár mely nagy bajban és nyomoruságban valo eséstől ne fély, tsak azal el kerülhesed az örökké valo kinokot.

¹⁵³ Isai 55.

¹⁵⁴ matth. 3

¹⁵⁵ luk. 7.

¹⁵⁶ luk. 15.

¹⁵⁷ luk. 22.

¹⁵⁸ rom. 2.

¹⁵⁹ st aug.

11 napon

Hogy nem kel halogatni a meg térést.

¹⁶⁰ I Ne késsél meg térni az urhoz, és ne halogassad napról napra, mert hirtelen eljö az ő haragja. és aboszu állásnak idején el veszt tégedet, ne mondgyad, az ur könyörületesege nagy, az én bűneim sokaságának meg kegyelmez, mivel az ő haragja oly hirtelen le szál, valamint az ő irgalmasága

Holnap el fogom kezdeni azt mondod., de meg adgyáké azt a holnapot.? az Isten botsánatot ígér néked, ha penitentziát tartasz, de arra más napot nem ígér néked, mit tudtz belé hogy ha nem fogjáké néked mondani még ma ezeket a rettenetes szokot., esztelen, ezen az éttzaka viszá kéri lelkedet, és hová lesz akor penitentzia nélkül, éskié lesz amit gyűjtöttél?

Nintsen semmi veszedelmeseb. mint avétekben maradni ha tsak egy keves ideig is. azon idő alatt. az Isten ellen vagyunk, és kárhozatos állapotban., onnét tsak egy lépés pokolig, a mi életünk tsak egy tzérna szálon füg, ha az a tzérna el talál szakadni. örökösön el veszünk, ki tudgya, hát ha abban az orában hall meg a melyben vétkezet, a mint e sokakal történt. ez így lévén, mitsoda nagy bolondság a vétek el hagyását, és a penitentzia tartást halogatni, az idő nem lévén a mi birtokunk alatt, abbol nem parancsolhatunk.

Kezd el ebben az orában ajó életet, szünyél meg arosztol, és tanuly jót tselekedni, a meg térésnek halogatása, jele ameg vettetésnek. a mely vétket azonnal el nem törölik ¹⁶¹ apenitentziával. a másikára viszen. a másikra aharmadikára, és az utolso mindenkor nagyob lesz az elsönél, mennél tovább maradnak avétekben. annál inkább meg vakittyák és meg keményittik magokot. a vakság, és a meg keményedés pedig. a penitentzia nélkül valo halálra viszen. a mely anyomoruságoknak nyomorusága, és atsendeség a melyben élnek avétek után, inkább boszonttya az Istent szent chrisostomus szerént, mint sem avétek maga.

II A jó latornak példája tsak egyedül valo az egész szent irásokban, arra nem kel támaszkodnunk, mivel aző életének vége, meg térésének kezdete volt. és az utolso orája, hitének első orája volt, mihent meg világositatek, azonal magát meg üsméré, halálra magát érdemesnek vallá, és halálát. akristuséval együt ajánlá, és azt penitentziául vévé az Istentől. bűneinek elég tételire.

Gondollyuk meg, hogy mi történék az egész világal noé idejében, a sodoma lakosival ábrahám idejében. anthiokus kiralynak, minden sirásával valo penitentziáját meg veté az Isten, és nem nyerhete irgalmaságot. az esztelen szüzek, azért hogy idején készen nem valának, ilyen rettentő választ vevének. nem üsmérlek titeket.

¹⁶² Munkálodgyunk tehát halogatás nélkül üdveségünkön, féllyük attol, hogy az ¹⁶³ irgalmaságnak ideje elne mullyék töllünk. az Istentől kel várni ameg térésre valo akaratot. és magát a meg térést, mondgyuk jérémiás profétával, terits meg uram engemet, és meg térek, mert tevagy az én uram Istenem, az én üdveségem kezeidben vagyom, és minek utánna meg ¹⁶⁴ ténitettél volna. penitentziát tartottam, addig kel az urat keresni a még meg találhatni, és addig kel segítségül hini, a még közel vagyom.

¹⁶⁰ Eccli 5

¹⁶¹ st greg.

¹⁶² philip 2

¹⁶³ jerem 31

¹⁶⁴ Isai 55

Az olyan aki az Istent meg bántván, napról napra halogattya a meg követést, ujonában meg bánttya halogatásával, el veszi tőlle életének leg jobb részit, a mely az iffiuság, vagy az egészségnek ideje., és tsak azt hagyja meg néki, a mi már nem kel se a világnak., se arosz kívánságoknak, se az ördögnek, így meg is veti az Isten irgalmaságának gazdagságit, és meg érdemli hogy az Isten is el hagyja, és meg vonja tőlle kegyelmét.

III A halál orájára halogatni a meg térést a mint sokan tselekeszik, a mint egy lehetetlen., leheté penitentiát tartani olyan időben, a melyben semmit nem lehet mivelni, de söt még arrol gondolkodni is úgy történhetik, szent ágoston azt mondgya., hogy abetegnek. penitentiája, igen gyenge, és lehet attol tartani, hogy egy haldoklonak penitentiája. meg ne halyon véle együt, én adhatok mondgya az olyan állapotban lévőnek penitentiát, de nem biztathatom. ha azt akarod tehát hogy az Isten irgalmaságot tegyen veled, addig tarts penitentiát még egészségben vagy.

A meg térésre szükséges hogy a sziv meg változtassa hajlandóságit, ateremtett állatokhoz valo ragaszkodásinak ellene mondgyon. rosz szokásit hagyja el, mindeneknél inkább kezdgye az Istent szeretni, a keresztényi jó erkölcsökhöz kaptsollya magát. ha kevély volt. legyen alázatos, ha fősvény adakozo, ha tisztátalan, tiszta életü, ha haragos, kegyes, és türo, ha boszu álló, mindeneknek meg botsáson. és szerese ellenségit, mind évéghez nem mehet egy kevés idő alatt, főképen olyan időben a melyben a nyavalya el nyomja, ahaláltol valo félelem elméjit el foglallya, azon kívül, atestámentumáról, és a tselédiről valo rendelés tételről is kel gondolkodni.

Az ilyen utolso órákon valo meg téréseket. leg inkább, ahaláltol, pokoltol, valo félelem, és az emberi tekintet okozák. mint sem az Isteni szeretet. vagy a véteknek meg utálása. félnek az égéstől, de nem avétkezéstől, meg nem akarnak halni a szenttségek. nélkül. nem akarják meg gyalázni familiájokat, nem akarják azt hogy meg keményedeteknek, és meg átalkodotaknak tartassanak, de rend szerént avétek hágy el minket. és nem mi avétket. *Ad meg oh! Istenem. azt a kegyelmedet, hogy továbbra ne halaszam meg térésemet, hogy halálom orájára ne hagyam a meg térést. adgyad kegyelmedet hogy abünt el hagyam. és azt, ate hozzád valo szeretetből hagyam el.*

¹⁶⁵ Mond el szivedből ezeket az Istennek, fel teszem magamban, mostanában akarom el kezdeni meg térésemet. ez a felséges jobb kezének meg változtatása,

¹⁶⁶ Ha az ő szavát halyátok, meg ne keményitstétek sziveiteket.

Mert hittalak és nem akartátok mondgya az ur, én is nevetek ati veszedelmeteken, és meg nem

¹⁶⁷ halgatlak titeket.

12. napon.

Az alamisnárol.

¹⁶⁸ I Adgy alamisnát amagad jóságából, és egy szegényről se fordittsad el szemeidet, mert

¹⁶⁹ úgy, az ur sem fordittyta el szemeit te rollad, valamint hogy az égő tüzet el olttya a viz, úgy

¹⁶⁵ ps. 76

¹⁶⁶ ps. 94

¹⁶⁷ prov. 1.

¹⁶⁸ tób. 4

¹⁶⁹ Eccli. 3.

¹⁷⁰ az alamisnais el töröli a vétket, adgyatok alamisnát, szerezetek magatoknak el fogyhatatlan kintset menyekben.

Az alamisnálkodás, mind az ó, mind az új törvénybéli parantsolat, aki ezt el mulattya, a törvényt meg nem tarttya, az üdveségnek ellene mond, és meg fogja hallani ezeket arettentő ¹⁷¹ szokot., menyetek el átkozottak az örökké valo tüzre, mert éheztem. ennem nem adtatok, szomjuhoztam. innom nem adtatok,

A nékünk igen nagy hasznunkra vagyon hogy ha alamisnát adunk, ugy olyan jó akarokat ¹⁷² tsinálunk, akik minket az örökös hajlékban fogadnak. interesre adunk ha alamisnálkodunk, a haszon száz annyi ez életben, és a másikában. az örökké valo ditsőség. az alamisna nem költség. hanem jövedelem.

A szeretet arra kötelez minket, hogy ugy szeresük felebarátunkot valamint magunkot, de ¹⁷³ akinek evilági jova vagyon, és láttya az attyafiát szükölködni, és bé zárja szívét ö előtte, miképen marad meg az Isteni szeretet abban.? agazdagság bövségének kel meg segiteni a szegények szükségít, ugy hogy, a gazdagok lelki szegénysége, meg segitessék, akristus Jésus szegényinek lelki gazdagságokal, és így mindenek. egyaránsu állapotban lesznek.

Azt feleled annak a szegénynek. nagy soványon. aki tölled alamisnát kér, adgyon az isten neked, te ötet az Istenre küldöd, holot az Isten küldi ötet te hozád., hogy a te kezedből vegye el. a mit ö nem akar maga néki adni. és amelyet, azért adta néked, hogy nékie adgyad.

II Az alamisna két féle, lelki és testi, az első a lelki szükségét illeti, mert a lelki élet mindennél ¹⁷⁴ eléb való, alelki irgalmaságnak tselekedeti azok, hogy másokat tanittsunk, avétket vélek el hagyasuk. és ajó erkölcsre vezesük jó tanatsinkal, példáinkal, imádságinkal, és minden féle jó módokal.

A testi alamisna abbol áll, hogy a szegényeket táplállyuk. ruházuk, nékik szállást adgyunk, gyámolok legyünk, ha nyomorgattyák. meg segittsük, betegségekben gondgyokot visellyük, és mint hogy atest, alélekért alkottatot, a segittség a melyel ahoz vagyunk, ne más végre, hanem a léleknek. üdveségire legyen.

Az alamisna olyan mint a mag, aki nem vett, nem arathat, a ki keveset vett, keveset is arat, de aki sokat vett, bövséges aratást várhat, visgállyuk meg hogy mitsoda aratást várhatunk ¹⁷⁵ alamisnáinkbol, azigaz bövségel osztogatta el jovait a szegényeknek, az ö igassága meg marad mind örökkön örökké.

Hogy ha nintsen miből adni, leg aláb ajó akaratot kel az Istennek ajánlani, imádkozni azokért akik szenvednek, hogy az Isten segittségít küldgye nékik szükségekben, az ilyen mind olyan drága alamisna, a mely aleg szegényebtől is ki telhetik.

A gazdag, és a szegény esze találkoztanak, az ur teremptöje. mind egyikének, mind amásikának, a szegénynek, tsak ebben a mulando életben vagyon szüksége a gazdagra, de a gazdagnak szüksége vagyon a szegényre hogy örökké boldog lehesen, és ugy lehet azzá, hogy ha segitti, szent gergely a szilfához hasonlittya agazdagot, és a szegényt a szöllöhöz, a szilfa noha szép legyen is de gyümölcsöt nem hoz, a szöllő pedig ha gyenge is rakva vagyon a

¹⁷⁰ uk. 12.

¹⁷¹ matth. 25

¹⁷² luk. 16.

¹⁷³ I joan. 3.

¹⁷⁴ st leo.

¹⁷⁵ ps. 111

midőn a szilfára vagyon támasztva, így a gazdag is, segítvén a szegényt hogy el ne esék, részesül jó erkölcsében.

Mi mindnyájan az Istennek szegényi vagyunk, hová lennénk mi, hogy ha úgy el vonná töllünk a szükséginkre valokot, valamint mi el vonnyuk a szegényekét,? senki azért szükségben nem eset. hogy sok alamisnát adot, de sokan estenek abban azért, hogy nem adtanak, a sárepta béli aszony, a leg utolsó falat kenyerét is közlé aprofétával. azért a liszt, és az olaj, el nem fogyának többé házánál.

¹⁷⁶ III A ki a szegénynek nem ad, a kristusnak nem ad, bizony mondom néktek, valahányszor ezeket nem tselekedtétek vélek, velem nem tselekedtétek, akristus mind az egész vérit nekünk adta, és csak egy darab kenyeret kér. töllünk, meg nem vonhattuk tölle amit kér, hogy ha csak jobban nem szerettyük nálánál azt, amit meg tagadunk tölle.

A kristus azt akarja hogy a szegényekkel. mindent tselekedgyünk a mi töllünk ki telhetik, ezt pedig nem követtyük, hogy ha olyankor gyűjtünk jóságokat, amidőn anyomoruságban láttyuk elveszni a szegényeket, nem is bizunk az Isten rendelésiben, a melynek kut feje ki merithetetlen.

A szegénynek kel adni a szükségesen felyül valot. mivel az őket illeti. de a szükségesen felyül valot, nem a tziifrálkodásnak, kevélységnek, torkoságnak, vagy a mértékletlenségnek kel el rendelni, mivel soha semmi nem elég ezeknek a rossz kívánságoknak., ezek mind a saját, mind a mások jóságait meg emésztik, hanem a felebaráti szeretetnek, alázatoságnak, és a mértékletességnek, egy szóval a szükségre való, igen kevésre megyen, abövségre való alamisna. magunkhoz való szent fősvénység, és hogy másoknak sokat adhassunk, tselekedgyük azt, hogy magunknak sokat meg ne adgyunk.

Nem kel alamisnát adni más jóságából, az ilyen alamisna, égre kiálto vétek volna, leg először is azon kezd el, hogy ad viszá a mi nem tégedet illet, az után adgy alamisnát, a melynek ilyennek kel. lenni, először, hogy az örömet, és jó kedvel legyen, és ne úgy mint ha erővel vonnák ki a fősvénységtől, másodsor, hogy még éltünkben adgyunk. mivel mitsoda jó neven vennék töllünk., hogy ha csak. akkor adunk, a midőn már semmit nem birhatunk, harmadsor, az atyánk fiait kel segitenünk, ha szükségben vannak. a szegények közül, a kik jobb erkölcsüek, azokat, akikkel az Isten rendelésiből, együt vagyon lakásunk, a kik jóságinkban laknak. meg kel előzni azokat a kik félénnek, és szemérmesek, fel is kel ezeket ¹⁷⁷ keresni. negyedsor, adgy alamisnát jó szível, örömel, ne azért hogy lássák, abal kezéd ne tudgya, a mit ajóbb kezéd tselekeszik, a manna csak éttzaka eset, és anap fel jötekor el olvadot, ¹⁷⁸ öltözetek fel mint Istennek választoti., szentek, és szerelmesek az irgalmaságnak indulatiban, akegyeségben.

¹⁷⁹ Zárd el alamisnádod a szegénynek kebelében, és könyörögni fog éretted, hogy meg menekedgyél minden gonosztól, ne kövessed az olyanokat, kik ditsekedvén gazdagságokban, semmit nem találtak kezekben holtok után, mert a szegényeknek képében, ők is semmit ¹⁸⁰ nem tettek volt, a kristus kezében.

Visgállyuk meg magunkot Isten előtt, hogy ha úgy tekéntyük a szegényeket mint atyánk fiait, mint Istennek barátit, akiket a szenvedés által tisztíttya, ha úgyé mint akristus tagjait, vagy

¹⁷⁶ matth. 25

¹⁷⁷ matth. 6

¹⁷⁸ coll. 3.

¹⁷⁹ Eccl. 29.

¹⁸⁰ ps. 75.

ugyé mint magát akristust, hogy ha teszünk vélek mindanyi jót, a menyitőlünk ki telhetnék, és a menyivel tartozunk, kérdgyük meg ezeket amagunk lelki üsméretitől, és azt fogja felelni hogy nem.

¹⁸¹ Boldog ember az, aki értelmesen gondolkodik a szükölködökről, és a szegényekről, agonosz napon meg szabadittya ötöt azur.

¹⁸² A még időnk vagyon. mindenekel jót tselekedgyünk, fő képen ahitnek tselédivel.

¹⁸³ Hogy ha őket nem tápláltad, el vetted töllök az életet.

¹⁸⁴ A kinek a szive tellyes felebaráti szeretettel, annak mindenkor vagyon miből adni.

¹⁸⁵ Adgyatok, és adatik néktek.

13 napon

A szenvedésről.

¹⁸⁶ I Boldogok azok akik akristusért szenvednek, aválasztottak része aszenvedés, és a kereszt, a ki semmit nem szenved, tarthat a meg vettetéstől. aleg igazabb mi közöttünk, tsak aláb valo vétkes, és mindnyájan olyan nagy bünösök vagyunk, hogy meg érdemelyük abüntetést, és aszenvedést, azokat pedig el kel vennünk az Isten kezeiből. nem úgy mint olyan birotol, aki ostorozásával el akarna minket veszteni, hanem mint olyan atyától, aki azok által., a meg térésre akar minket kötelezni.

¹⁸⁷ A boldogságban valo létel, avilághoz kaptsollya az ember szivét. el felejteti véle az Istent, és vétkeket táplállya, ellenben pedig a szenvedések attol el távoztattyák, és az üdveséges

¹⁸⁸ keserüségek az Istenhez, avaloságos boldogságához terittik, jó nékem hogy meg aláztál engem. hogy meg tanullyam igazságidot, ostorozd meg uram őket, és meg látod hogy hozád

¹⁸⁹ térnek, mondá dávid.

A szenvedés meg gyarapittya a jó erkölcsöt, mert mint hogy a boldogság meg ronttya a szivet, és kevélyé teszi, úgy a szenvedés meg aláza azt, és bévéteti véle a kegyelmet, és követteti a jó erkölcsöt.

Egy szoval. a szenvedések, abüneink el törlésére küldetnek reánk, mert a vétkek nem tsak arra kötelez hogy az Istenhez térjünk, atöredelmeség által. hanem hogy még eleget is tegyünk az ő igasságának, etellességgel. szükséges. és az elég tételen a Concilium. nem tsak azt a penitentziát érti a melyet apap ad. se nem tsak azt, a melyet mi adunk magunknak, hanem még mind azokat avilági nyomoruságokat is. a melyeket az Isten méltoztatik el venni büneinnek botsánattyára. akristus érdemi által. a midön azokat alázatosággal, és békeséggel szenvedik.

¹⁸¹ ps. 40

¹⁸² gal. 6

¹⁸³ st. ambr.

¹⁸⁴ st. aug.

¹⁸⁵ luk. 6

¹⁸⁶ matth. 5

¹⁸⁷ judit. 10

¹⁸⁸ st aug.

¹⁸⁹ ps. 118

¹⁹⁰ Igaz vagy uram. és igazságosok ate ítéletid, itt égess, it vagj uram., és ne kimély engemet bünöst, boldog lészek, hogy ha az ideig valo szenvedésekel, elkerülhetem. az örökké valokot, a melyeket meg érdemlettem.

¹⁹¹ II Az Évangyélium tsak keresztetek ígér, mivel a sok nyomoruságok és szenvedések által
¹⁹² kel bé mennünk az Isten országában. és az ur azt ostorozza, akit szeret, az Isten akor ugy bánik velünk mint fiaival. ugyan arrais hivatattak ahivek.

¹⁹³ A mi most a mi háboruságunkban, és szenvedésünkben, egy szem pillantásig valo és
¹⁹⁴ könyü, a felette igen fő modon aditsőségnek örökké valo nagy voltát szerzi mi bennünk, mindent valamit szenvedünk ez életben, akár bünösök lévén, akár igazak. de azt nem lehet hasonlítani, se a vétekhez a melyet meg botsátanak, se a kegyelemhez se avigasztaláshoz,
¹⁹⁵ mellyeket Isten ád ez életben., se az örök ditsőséghez, mellyet ígér a másikában, a szivemben valo fájdalim, sokasága szerént, ate vigasztalásid örvendeztették az én lelkemet

Senki közülletek ugy ne szenvedgyen mint gyilkos, vagy tolvaj, vagy mint gonoszt tselekedő, hanem ugy szenvedgyen mint keresztény. az az. valamint a kristus szenvedet, és azért ditsöitse az Istent, valamint aproféták.

¹⁹⁶ Hol vagyon a mi hitünk, hogy semmit nem akarunk szenvedni, és mind azon által. a
¹⁹⁷ szenvedésért valo jutalomra vágyunk,? pirullyunk azért, hogy olyan kényes tagjai vagyunk atövisel koronáztatot fejünknek. akristus fájdalimot szenvedő ember, és mi agyönyörüségekben akarunk élni.

¹⁹⁸ III Tekintsünk ahitnek el kezdőjére, és el végezőjére akristusra, aki a tsendes és boldog élet
¹⁹⁹ helyet. el szenvedte akeresztet. meg vetvén a gyalázatot. azért hogy lelkünkben el ne fogyatkozunk, akristus szenvedet érettünk. példát hagyván nekünk. hogy az ő nyomdokit kövessük.

Szükséges volt a kristusnak szenvedni. és ugy bé menni ditsőségében, magát fel áldozta érettünk a keresztben, és ugy érdemlette meg nekünk akegyelmet. az ő benne, a keresztnek., és a szenvedésnek kegyelme, ez a kegyelem a szenvedésben vévén eredetét, a szenvedéshez valo szeretetet is gerjeszti fel bennünk, hogy ha tehát szenvedni nem akarunk, ellene mondunk akegyelemnek, a mely minket keresztényeké téssen, és annak az örökségnek. a melyet nekünk
²⁰⁰ érdemlet, ugy meg foszttjuk magunkot is. akristusért valo szenvedésnek ditsőségétől. és vigasztalásától. a mely olyan nagy egy szent doktor szerént, aki azt mondotta. hogy jobban szerette volna a tömlötben lenni szent pálal, mint a menyekben az angyalokal.

Ha szenvedni nem akarunk. ellene mondunk az örömnnek. a melyet okoz a keresztényi sirás, a melyről azt méri szent agoston mondani, hogy kedveseb minden világi gyönyörüségeknél; ugy tettik némelykor mint ha akristus tanítványi el volnának nyomatva. a nyomoruságok alat,

¹⁹⁰ ps. 118.

¹⁹¹ act. 14

¹⁹² hebr. 12.

¹⁹³ 2 cor. 4

¹⁹⁴ st bern.

¹⁹⁵ ps. 93.

¹⁹⁶ st. bern.

¹⁹⁷ Isai. 55.

¹⁹⁸ hebr. 12.

¹⁹⁹ 1 petr 2.

²⁰⁰ st. chr.

mind azon által. a szenvedések közöt. tellyesek öromel, és vígasztalásal., mert az, az Isten rendelése.

Ellenben pedig a világ fiai, a kik mint ha vígasságban volnának, a keserűség emészti őket. avígasságot tsak külső képen kostollyák, tsak a szájok nevet. de a szivek nyughatatlanságban vagon. nintsen békesége az Istentelennek mondgya az ur.

Ugy kel tekéntenünk ez életben valo betegségeket, és nyomoruságokat, mint az Istennek anyi rajtunk valo irgalmaságát, aki azok által akarja meg gyözni keménységünket. és penitentzia²⁰¹ tartatlanságunkot, meg tisztit minket az ur, a magoságbol. tüzet botsátot az én tsontaim közibe, bánatal emésztet engemet.

Üsmérjük meg magunkban. a szenvedéseknek boldogságát, imádgjuk a meg feszitetet kristust, kérjük néki azt a kegyelmét, hogy részesülvén ez életben az ő szenvedésiben, részt vehesünk amásikában. az ő ditsőségében.

²⁰² A ki utánnam akar jöni, mondgyon ellene magának. visellye keresztét életének minden napjaiban. és kövesen engemet.

²⁰³ Távul légyen töllem másban ditsekednem, hanem tsak a mi urunk Jésus keresztében.

²⁰⁴ Bé töltöm azokat, a melyek héjával. vannak a kristus szenvedési az én testemben.

²⁰⁵ Mojses jobban szereté az Isten népével sanyargattatni, hogy sem az ideig valo bűnnek gyönyörüségében lenni,

²⁰⁶ Mert még szintén anyira nem tusakodtál, hogy a véredet ki ontottad volna, abün ellen viaskodván. miről panaszolkodol tehát.?

²⁰⁷ A kristus kereszttye, a mi keresztünk nélkül minket nem üdvezit, egy kereszténynek azon kel maradni ő véle együt egész életében. nintsen még most annak ideje hogy a keresztől le szálljunk.

14 napon

A vilagot valo meg vetésről.

I Ne szeresétek avilágot, se azokat a mi a világban vannak, mert valami evilágban vagon, atest kivánsága. a szemek kivánsága, és az élet kevélysége.

A testi kivánság abbol áll, a midön kívánnjuk, és szerettyük az érzékenységi gyönyörüségeket., sött még az olyanokat is, a melyeket avilág ártatlanoknak tarttya, példának okáért, találak gyönyörüséget az ételben. szabad is ezel a gyönyörüséget élni atest táplálására, de nem szabad abban tartani aboldogságot, az évangyéliumban tilttya akristus a gyönyörüségnek szeretetét. hogy ha tsak azt az Istenhez nem fordittyák. mint örökös jónkhoz. agyönyörüség szükséges hogy olyan dologra ingerellyen amelyre szükségünk vagon, de azal ugy kel élni. mint ha azal nem élnénk. minden ragaszkodás nélkül. ez igy lévén, soha sem szabad vétkes gyönyörüséget adni magunknak,

²⁰¹ lam. 1.

²⁰² luk. 9.

²⁰³ gal. 6

²⁰⁴ colos. 1.

²⁰⁵ hebr. 11

²⁰⁶ hebr. 12.

²⁰⁷ st aug.

A szemek kívánsága nem egyéb szent agoston szerént, hanem az olyan dolgok látásának, és tudásának kívánsága., a melyek nem szükségesek, se üdveségünkre, se hivatalunkra, ilyen a szem, fül ember, a ki mindent akarna látni és halani, ennek akivánságnak vége nintsen, és alkalmatlanná teszi az embert arra. hogy egyedül az Istenhez, és az ő igazságához ragaszkodhassék.

Az élet kevélysége az, a midön rendeletlenül kívánnják avilági tiszteletet, és betsületet, a midön magunk felől belső képen sokat álltunk., a midön fele barátunkot meg vettyük. az egész sebek között, a melyeket tett avétek szívünkben. ebből leg nehezebb meg gyógyítani, eminden vétkeknek agyükere, és ez a leg jobb tselekedetekben is bé szívárkozik, ugy hogy észre nem lehet venni, az Isten meg engedi némelykor hogy az ő választati nagy vétkekben essenek. hogy meg mutassa nékik kevélységeket, és meg gyógyítsa őket azokbol. dávid, és akét első apostol, erről példa, az ember nagyra születet, de nem szabad néki hogy azt magában., vagy a teremtet állatban kerese, hanem tsak az Istenben., akiben egyedül azt fel. találhattya.

²⁰⁸ II Ha ki szereti evilágot. nintsen abban az Istennek szeretete, a keresztségben ellene mondottunk avilágnak, azt fogadtuk az Istennek., és az anyaszent egy háznak. az angyalok, és akristus szolgálai előtt. hogy ellene mondunk a sátánnak. az ő tselekedeteinek, és pompáinak. tudni illik. az ördögnek, a világ fejdelmének. avéteknek, agazdagságoknak, és a hejában valóságoknak. melyek a világ pompái.

Meg ígértük abban, hogy valamint akristus, ugy mi is az alázatoságban., szegénységben. engedelmeségben. és a felebaráti szeretetben fogunk élni. egy szóval az évangyélium szerént, a mely telyeséggel ellenkezik emeg romlot világnak tartásával, epedig olyan ígélet. a mely az atyák szerént. minden fogadásoknál nagyob. és amelyet nem lehet meg másolni.

Tsak anyi pedig, mint ha ellene mondanánk akeresztségünkben tett ígéreteknak. és vett ²⁰⁹ kegyelemnek, hogy ha a világ szerént élünk. mindent valamit avilág szeret., azt nékünk ²¹⁰ gyanóságban kel vennünk. hogy ha pedig néki akarunk tettzeni, a kristus szolgálai nem lehetünk. szükséges hogy nékünk a világ meg feszitessék, és mi is avilágnak.

²¹¹ Valakik az Istentől születtek meg gyözik a világot, a mely tsak tsalárdság, ez a győzedelem pedig ahitnek erejétől vagyon, a mely győzedelmesé téssen minket az ő hizelkedésin, és fenyegetésin.

²¹² III Parázna lelkek, mondgya szent jakab. nem tudgyátoké, hogy evilág barátságá ellensége az Istennek, valaki azért. evilág baráttya akar lenni, az Istennek ellenségévé leszen, nem ²¹³ paráznaságé avilágot szeretni. és akristust el hagyni, a mi lelkünknek, egyedül valo férjét, aki oly kegyes szeretettel szeret minket, ő nem evilágbol valo, el is választotta attol. tanítványit.

²¹⁴ Két férj egymással meg nem alhatnak, nem is lehet két urnak szolgálni. a kristusnak, és a világnak, a kristus tanítása ellenkezik a világ tanításával, és aki akristusé akar lenni, tartozik

²⁰⁸ 1 joan. 2.

²⁰⁹ gal. 1.

²¹⁰ gal. 6.

²¹¹ 1 joan. 5

²¹² jac. 4

²¹³ 2 cor. 11

²¹⁴ matth. 6

²¹⁵ ellene mondani a világi szokásnak. ha a világ titeket gyűlöl, mondgya akristus, tudgyátok meg. hogy engemet még ti elöttetek gyűlölt,

²¹⁶ E világ el mulik, és azö kívánsága is véle együt. akristus azt mondgya, hogy nem könyörög avilágért, az az, az olyanokért akik tsak a világot szeretik, ellene kel hát mondani a világ tartásinak. és szokásinak, ha a kristusé akarunk lenni, mivel ö mindent fel áldozot érettünk. minden övé, mindenel is tartozunk néki.

Kérjük az Istent. hogy oltsa el szivünkben a világhoz valo szeretetet, és oltalmazon meg minhet tisztán. a vilagban valo meg romlástol. gondolkodgyunk gyakorta. a kereszttségi köteleségekről., ujítsuk meg gyakorta az akori tet fogadásinkot. és igéretinket.

²¹⁷ Jaj a világnak a botránkozásokért.

²¹⁸ A kereszttségben. nem a világ lelkét vettük, hanem az Isten lelkét.

²¹⁹ Ne szabjátok magatokot a világhoz.

²²⁰ Valaki az el veszendő dolgokhoz ragaszkodik. el is vész azokal.

15 napon

Az emberi tekéntetről.

²²¹ I Minden aki meg vall engem az emberek előtt, én is meg vallom ötet az atyám előtt, ki

²²² mennyekben vagyon, aki pedig engemet szegyenleni fog, és az én beszédimet, én is szegyenleni fogom azt, a mikor el jövök ditsőségemben.

Az emberi tekéntet, bizonyos félékenységből áll. a melyért nem mérik magokat kereszténynek mutatni, szégyenlik ugy beszélni és tselekedni a mint illik az Isten fiaihoz, nem mérnek az ²²³ Istenhez hajolni. azért hogy a világ előtt valo betsületet el ne veszésék, az ilyen félékenyeket is fogják a tüzes, és büdös köves tóban vetni, a paráznákal, és gyilkosokal.

Miért nem viszik végben a rendekhez tartozando jó tselekedeteket, és köteleségeket, és mulattyák el ajó igyekezeteket, azért mert félnek. a mit mondától, kívánnának ugyan az üdvösegeken munkálodni, de mint hogy arra kevés társat találnak, vagy is azért igen kevesen ditsérik meg, azért azt nem is követhetik.

Ettől vagyon az után. hogy oly mod nélkül kívánnak tettzeni, és hizelkedni másoknak, mindenben ditsérni és követni a sokaságot. nyilván, és alhatatosan kellene követni a jó erkölcsököt, és az évangyeliumi igazságokat., de inkább tartanak az emberek itélettyektől. mint az Istenétől, ugyan ezért is felejtik el azt. a mivel tartoznak az Istennek. a kristusnak, az ²²⁴ anyaszent egy háznak, és az igazságnak, az Isten, mondgya a proféta. meg rontotta azok tetemít, kik az embereknek tettzenek, meg szégyenültek, mert az Isten meg vetette öket.

²¹⁵ joan. 15

²¹⁶ 1 joan. 2

²¹⁷ matth. 18

²¹⁸ 1 cor. 2.

²¹⁹ rom. 12.

²²⁰ st aug.

²²¹ matth.10

²²² luk. 9

²²³ apoc. 21.

²²⁴ ps. 52.

II Senki nem szégyenli a maga hivatalját. és mesterségét. akár mely alá való, és meg vetendő legyen, nintsen is olyan mesterség, a mely ne találjon olyanokat, kik azt ne követnék emberi tekintet nélkül. tsak abban hasznot lássanak, hat tsak egy kereszténynek kelé szegyenleni olyan hivatalját. a mely oly tiszteletes, oly hasznos. és a melyben anyit remélhetni?

A jó erkölcsöt ugy kellé tekinteni mint valamely gyalázatos dolgot, és a vetket ugy, mint betsületre, és tiszteletre valot.? ilyen formában. mindenüt nagy győzedelmeségben lenne. és a jó erkölcsnek el kelene telyeséggel magát rejteni, enél pedig nem lehetne nagyobb igasságtalanságot tenni, se ajó erköltsnek, se az Istennek. a ki is kut feje ajó erköltsnek.

Hát gyalázatos dolog volnaé az Istent szolgálni, és a betsületet az ördög részín kellé keresni? tsudálatos dolog, hogy az ilyen gondolatol irtoznak, mind azon által azt nem szégyenlik, hogy ugy élnek, és tselekesznek, mint ha ilyen gondolatban volnának.

²²⁵ A haboruság, és a gyötrelem szállja meg a gonosz tévő ember lelkét, része lesz pedig aditsőségben, a tisztességben, és abékeségben, minden jó tselekedőnek, hogy ha el veszünk a világ meg szabadíté minket? ha az Isten kárhoztat., attol meg menté minket? mitsoda vakság nagyobra betsülení avakságban lévő emberek itéletit, az Isten itéletinél. a ki minden ható. és maga a böltesség,? és oly igen tartani azoktol, kik külső képen, gyalázzván bennünket, ditsérnek belső képen. és attol nem rettegni, aki apokolnak tüzére vetheti mind a lelket, mind atestet.

²²⁶ III Sokan atanáts urak közül hittének a kristusban, de a farisaeusokra valo nézve, nem mérnek vala vallást tenni rolla, közönségesen, félvén attol, hogy ki ne üzetessenek a ²²⁷synagogából, tartozunk azal. hogy jót tselekedgyünk, nem tsak az Isten előtt., de még az emberek előtt is

Nem elég a, hogy valaki titkon legyen keresztény. nyilván kel vallást tenni, vagy el kel veszni, a nevezetes victorinus, akiről szent agoston szól, erről nagy példa, ez az orátor apogányságban öregetet vala meg, de végtire magában térvén, azt mondgya vala gyakorta az ő jó akarójának Simpliciusnak, tud meg hogy már mostanában keresztény vagyok, de tsak titkon mondá ezeket, mert nyilván nem meré azt meg vallani. az emberi tekintet azt meg nem engedte néki.

Simplicius pedig mint valóságos jó akaró, azt felelé vala néki. hogy addig kereszténynek nem tartaná valamég az anyaszent egy házban nyilván vallást nem tenne, a keresztényi hitről, victorinus, ezt tsak neveti vala, de veztire, az Isten kegyelme meg szálván, észre vevé a maga vakságát, és mindenek előtt vallást tett ahitről, és azal nagy örömet ada az anyaszent egy háznak.

Egy igazán valo keresztény, félelem nélkül követi az Istennek rendelésit, és akarattyát. avilágiak, tsak a világ szerént viszik végben lelki hivatallyokat.

Add meg uram azt a kegyelmedet, hogy meg vessük az emberek itéleteket, te vagy uram a mi biránk, és tsak egyedül te tölled várjuk aditséretet, és a jutalmat.

²²⁸ Bizonyágot szolottam törvényedről a királyok előtt, és azért meg nem szégyenültem.

²²⁹ Az évangyeliumért meg nem pirulok.

²³⁰ Nékem pedig leg kisebb gondom hogy tölletek itéltessem vagy akár kitől.

²²⁵ rom. 2

²²⁶ joan. 12

²²⁷ rom. 12.

²²⁸ ps. 118.

²²⁹ rom 1.

²³¹ Az Isten nem a félelemnek lelkét adta nekünk, hanem abátorságnak, a szeretetnek. és az okoságnak lelkét.

²³² Ha a világnak tettünk, a kristusnak akkor nem tettünk.

16 napon

Hogy magunkban nem kell biznunk.

²³³ I A bölcs fél, és el tér agnosztol., abalond által ugordgya és bizakodik. abölcs üsmervén amaga gyengeségit, tudgya honnét kel venni az erőtt, és ugyan azért is vigyázo, az esztelen pedig vak lévén, tsak magában bizik. és ugyan azért is vakmerő.

Ádám esetétől fogvást. a Conciliumok szerént az ember magától tsak hazugság. és vétek, néki az elméje vak, a szive meg romlot, aroszra hajlandó, és minden felől gyengeséggel környül véve, se elméjében, se erejében nem kel néki bizni, mert leg gyakortáb az ő világos elméje tsak setéttség, és az ő ereje tsak hittség, és kevélység,

Az ember akkor leg erősebb, a midőn érzi amaga gyengeségit. mert akkor az Istenhez folyamodik, a ki minden ereje, a mi gyengeséginkben mutattya meg leg inkább az Isten hatalmát, szent pál bizonyos kísértetekben, magában nem bizván, az Istenhez folyamodik. és ²³⁴ ezt a vigasztalo válaszát veszi, elég néked az én malasztom.

Ebből azt tanulhattuk, hogy magunkban ne bizzunk, hanem tsak egyedül a kristusban vessük bizodalunkot, mivel egyedül ő ami erőnk, bölcseségünk, igasságunk, meg szentelünk, és ²³⁵ meg váltonk, ő nála nélkül semmit nem tselekedhetünk, és mindent tsak az ő hatalmától veszünk,

²³⁶ II Az Isten munkálodgya bennünk az akaratot és a tselekedetet, ugy a mint néki tettik, ő ²³⁷ kezdi el bennünk ajót, ő is végezi azt el, semmi nem áll azon a ki akar, sem azon aki fut, ²³⁸ hanem a könyörülő Istenen, azért hogy aki ditsekedik. tsak az urban ditsekedgyék.

²³⁹ Ha a Cedrus fák el dölnek, hát a gyenge nád szálak hogy ne dölnének el,? erősebbek vagyunké sámsonnál,? szentebbeké dávidnál? bölcsibekké salamonnál,? az apostolok közül ²⁴⁰ az első, a maga gyengeségetől nem tartván, veszedelemben esik. és meg tagadgya az urát, ²⁴¹ ha hittségében követtyük, esetiben is követni fogjuk,

Kaptsollyuk szüntelen valo alázatosággal akristushoz magunkot, folyamodgyunk gyakorta hozzája, imádságinkal, és tsak egyedül, ötölle várjuk azt a kegyelmet, hogy a veszedelmet el kerülhessük, a kísértetet meg győzhessük, hogy ugy elhessünk, szenvedhessünk, és ugy halyunk meg valamint ő, mivel ő nála nélkül tsak a veszedelmet várhattuk magunkra,

²³⁰ 1 cor. 4.

²³¹ 2 tím. 1

²³² st. paulin

²³³ prov. 14

²³⁴ 1 cor. 12

²³⁵ joan. 1.

²³⁶ philip. 2.

²³⁷ rom 9.

²³⁸ 1 cor 1.

²³⁹ 2 reg. 11

²⁴⁰ 3 reg 11.

²⁴¹ uk. 22.

²⁴² vigyázatok. és imádkozatok. mondgya akristus. hogy kísértetben ne esetek, a lélek gyors, és atest gyenge.

²⁴³ Szent péter, magában bizván., mindenre ajánlá magát, és meg tagadá mesterét, szent pál ellenben, tudván a maga gyarloságát., azt mondgya, hogy mindent tselekedhetik akristusban, aki ötöt erősíti, és hiven meg marad a nagy veszedelmekben, ha szinte anyi Isteni szeretet ²⁴⁴ volnais mi bennünk, valamint ő benne, de azt meg tudgyuk. hogy azt a kintset tserép edényben hordozuk, ne bizzunk az edényben, hanem kérjük azt a ki tsinálta, hogy keziből le ne ejtse, ne hogy el törvén, a benne lévő kints, el ne veszen.

III A kristus magais le borulván az atya előtt, az olaj fák hegyén., szenvedése elöt, meg tanyit ezen példájával, hogy mit tselekedgyünk a veszedelemben, és akisértetben, noha ő légyen az Istennek mindenható ereje, mind azon által fél, és retteg ahalálhoz valo közelgetésekor, és tsak a buzgó imádságal erősíti magát.

Minden ő benne meg vagyon, mind azon által könyörög, mint ha minden nélkül szükölködnék, magára vévén gyengeséginket, meg akará nekünk mutatni, hogy az olyan valóság erös, aki nem amaga erejében bizik, hanem abban, a melyet veszen az Istentől.

Szent péter elegendő erősnek tartá magát, ahalál szenvedésire, és egy szolgálónak szavára meg esik, leheté az után az embernek amaga erejében bizni,? szükséges a veszedelemben lévő kereszténynek, hogy minden bátorságát. ne magában. hanem az alázatoságban, az Istenben valo bizodalomban, az imádságban, a veszedelem el kerülésében tegye, és mind azokban azokoságal valo vigyázásokban, amelyekre tanyitot minket akristus, és a melyekről anyi példát adtanak nekünk a szentek. minden idökben.

²⁴⁵ *Soha szemeink elöl elne vessük a mi magunk gyengesinket, kerüllyük el mindenek felet a vétekre vivő alkalmatoságokat. és tudgyuk meg azt, hogy legg gyakortább, azok a leg veszedelmesebbek, a melyektől. ugy tettzik hogy nem kellene tartanunk.*

²⁴⁶ Az alázatos lelküeket, meg segitti az ur.

²⁴⁷ Ne légy bölc te magadnál, félyed az Istent, és távozá el a gonosztól.

²⁴⁸ Mondgyad gyakorta akristusnak. szabadíts meg uram mert el veszünk.

²⁴⁹ A ki magát fent állani álittyta. meg lássa hogy elne esék,

²⁵⁰ Mennél nagyob bizodalomban állított magadot lenni, annál inkább tarthatz az el rejtet törtöl.

17 napon.

A szenttségekről

I A sidó népnek valának szenttségei, akeresztényeknek is vannak, de a sidoké tsak olyan jelek valának, a melyek a meg váltot jelentették. akit igéretben adot vala Isten az embereknek, de

²⁴² matth. 26

²⁴³ joan. 13.

²⁴⁴ 2 Cor. 4

²⁴⁵ st. hier.

²⁴⁶ ps. 39

²⁴⁷ prov. 3.

²⁴⁸ inatth. 8.

²⁴⁹ 1 cor. 10.

²⁵⁰ st. leo.

amiéink, a már el jöt üdvezítőnek jelei. és olyan módok, a melyek által részesít halálának gyümölcseibe, és szívünkben hinti kegyelmét.

Az ó törvénybéli szentségek már el multanak, mivel a titkok, a melyeket jelentették, bé tellyesedtenek. és akristust, akit ígérnek vala, már eljött, és el hozta avalóságot. azok a ²⁵¹ szentségek. tsak külső, és törvény béli tisztaságot adnak vala, de akristus mi nekünk el hozta a kegyelmet, a mely belső képen meg szentel a szeretet által.

A kristus. hét szentséget rendelt az anyaszent egy házában. a keresztséget, bérmálást, az oltári szentséget, a penitentiát, az utolsó kenetet. a papi rendet. és a házasságot. ezek igen kevesen vannak. mind azon által sokal fellyeb haladgyák. az ó törvény bélieket, az ő tsudálatos erejekel. és hasznokal.

²⁵² Ugyan ezen szentségek által kezd az embernek szívében formáltatni minden valóságos igazságot. a kristus szenvedésitől, és halálától veszik minden erejeket, és hasznokot,

A kristus maga meg szenteli a lelket a ki részesül ezekben a szentséges jelekben., a melyek minden bizonyal. kegyelmet okoznak azokban. akik azokat méltán veszik. a kegyelem pedig nem áll a szentségin annak a ki a szentségeket osztogattya, mind azon által mentől szenttyeb, annál több segítséget, és kegyelmet nyerhet annak, akinek osztogattya, egy okos, és tanult egy házi szolgál, meg világosittya a lelküket., és meg üsmérteti vélek a szentségek nagyságát. és erejét, egy Isten féltő, és értelmes embernek. a kezében. a szent dolgok sokal hasznosabak.

II A szentségek, a jó készülétek nélkül nem hasznosok, hogy ha a láthatatlan kegyelem, ²⁵³ mondgya szent agoston., meg nem szentel minket belső képen. mire valok nekünk a látható szentségek.? a melyek is meg nem szentelik belső képen az olyat, a ki azokat meg veti, meg vetik pedig akkor., a midőn azokat a világhoz való rendeletlen szeretettel veszik, a mely szeretet oly igen ellenkezik az Isteni szeretettel, és a kegyelemel.

Egy jól tett gyonás, és komunio, elegendő volna a mi meg szentelésünkre, mind azon által, menyi sok a gyonás, és mely kevés a meg térés, menyi sok a komunio, és mely kevesen vannak az olyan keresztyének. a kiknek élettyek, meg egyeznék az évangéliumal.? a penitentiának szentségében, akristus halálának bélyegét kellene vennünk, de ezen szentség után is, avétek szintén úgy uralkodik bennünk valamint annak előtte, ezért is vagyton, hogy avétek, mely a kereszt fán meg ölte őtet. még mostanában is meg öli azokban. kik viszá élnek ezen szentségekel.

²⁵⁴ Szent pál azt mondgya., hogy az, aki akristus testét eszi, és vérét isza. hirdesse halálát, meg halván maga magának, a világnak, és rossz kívánságinak, hogy ha pedig minek utánna. vették volna ezt a nagy szentséget., még is tsak magokhoz, és rossz kívánságokhoz ragaszkodnak, meg mutattyák azal. ugyan azon apostol szerént, hogy kárhozattyokra ették, mivel akristus úgy megyen mint meg válto azokban kik méltán veszik. hogy meg szentelye, és mint bíró, azokban kik méltatlanul veszik, hogy meg ítélye, mi lehet rettentő dolog mint a szentségekhez járulni. minek előtte magunkot meg nem próbályuk.

III Boldisár. a babiloniai király. tsak a jérusálemi edényeket fertezteté meg, és az Isten azért, irtoztato képen meg bünteté. menyivel inkább vélték mondgya. az apostol., hogy súlyosab büntetéseket érdemel, aki meg szeplösíti a szentségeket, a melyek sokal szentebbek, az

²⁵¹ hebr. 9

²⁵² concil trid. sess 7. decret. de sacr.

²⁵³ st. aug qu. 84. super levit.

²⁵⁴ 1 cor. 11

edényeknél, eszerént tselekesznek hát. azok, kik a szentségeket veszik, de élettyeket. meg nem jobbittyak,

Tanullyuk meg, mitsoda ereje és haszna vagyon. a szentségeknek., mitsoda tisztelettel kel azokhoz lenni, mitsoda hittel, alázatoságal, tisztaságal., és buzgoságal. kel azokhoz járulni. ha üdveséget akarunk abban találni, és nem ítéletet, a szentségek a mi szenteltetésünkre rendeltettek. legyünk tehát szentek. készületinkel, minek előtte azokat vegyük. de legyünk még szentebbek, minek utánna azokat vettük.

Hálállyuk meg az Istennek., hogy a szentségekben. az üdveségnek, és a kegyelemnek kut fejét adta nékünk. siránkozunk azon. hogy mitsoda gondolatlanul. járultunk azokhoz, és tartottuk meg akegyelmet, vizsgállyuk meg valósággal., hogy miképen éltünk a szentségekkel, és ha azokat viszá éltünk, vigyázunk. hogy ez után olyan szent dolgokhoz való méltó készülettével járullyunk.

Emlékezünk meg ezekről a szép szokról, a szent dolgok, tsak a szenteket illetik. kérjük a kristusnak kegyelmét, hogy minek előtte a szentségekhez járulnánk. azokhoz ugy készülyünk. a mint kívántatik., hogy mértékleteségben, és vigyázásban élyünk, minek utánna azokat fel vettük., és hogy mindenkor ugy járullyunk azokhoz, mint ha mindgyárt meg kellene halnunk. mihent azokban részesültünk.

²⁵⁵ Vigyázatok arra, hogy az ebeknek ne adgyátok a szent dolgokat, és a sertések eleiben ne hányátok a gyöngyöt. hogy lábok alá ne tapodgyák.

²⁵⁶ Boldogok azok. kik ruhájokat a báránynak. vériben meg mosák. hogy részek légyen az életnek fajában, és annak gyümölcsét vehesék. agyümölcs jelenti a szentségeket.

²⁵⁷ Vannak olyan keresztények. kik ahiveknek nevét viselik, és akik valójában nem azok. illyenek pedig azok, kik meg szeplösittik a kristus szentségeit.

18 napon

A Szent Mise áldozatjáról.

²⁵⁸ I Nagy az én nevem a nemzetek között mondgya az ur, és minden helyen áldoznak nekem, és tiszta áldozatot mutatnak bé az én nevemnek, amisének áldozattya, a melyben egyedül az Istennek legg nagyób, és legg fővebb vallást teszünk, emlékezete, és gyakorlása annak az áldozatnak, a melyet akristus ajánlot az Istennek a kereszt fán.

Ez egy áldozat, akereszt fán lévő áldozattal. ugyan azon pap is ajánlya. az ugyan azon áldozatot. akristus aki magát fel ajánlotta. büneink el törlésére, véres halálával, de immár többé vérit ki nem ontván, az anyaszent egy háznak hagyta ugyan azon testét, és vérét, hogy ajánlya. az atya Istennek világ végezetig.

Abban az áldozatban. az ő teste jelen vagyon. a kenyernak szine alat, és az ő vére, abornak szine alat, az ő halálát jelenti pedig, ezen szentséges jeleknek, egymástól való külön létek, az ó testámentumbéli áldozatok, a melyeket ajánlanak vala az Istennek, tsak jelek valának, a mise áldozatjában pedig, akristus magát egészen ajánlya, és áldozza az egész tagjaival, és az egész anyaszent egy házal, és abban, az anyaszent egy ház magát ajánlya ő véle együt, ez így lévén, a szent misében. szükséges hogy mi magunkot is áldozuk, a szentséges áldozattal.

²⁵⁵ matth. 7.

²⁵⁶ apoc. 22.

²⁵⁷ st aug.

²⁵⁸ malach. 1

II A Misének áldozattya., magában foglalja valóságát. azó testamentumnak négy féle áldozatot, 1. az egész áldozat, mivel abban a krisztus egészen ajánlja magát az atyának, és meg²⁵⁹ mutatta hozzája való szeretetét, 2. a meg engesztelő áldozat, mivel akrisztus abban ajánlja²⁶⁰ magát, hogy bűneinket el töröllye, és ha oly boldogok vagyunk, hogy azon az áldozaton jelen lehetünk, félelemmel, tisztelettel, töredelmes, és alázatos szível, ott irgalmaságot veszünk, mert az ur meg engeszteltetvén [meg-engeszteltetvén], ezen áldozat által, apenitencia tartásnak ajándékját adgya, és bűneinket meg bocsátta.

3. Az a háláadásnak áldozattya, akrisztus abban ajánlja magát, hogy hálakot adgyon az atyának, minden jó téteményiért, 4. az a meg nyérésnek áldozattya., akrisztus abban ajánlja²⁶¹ magát, hogy nekünk szükséginkre való kegyelmeket nyerhessen. ezen áldozattal, tekéleteseké tette örökké azokat, akiket meg szentelt, ez olyan vendégség, a hol az áldozattal. tápláltatunk

Ezen az áldozaton szükséges a Communio. mivel a Communio által, az az, akrisztus való meg egyesülés által. veszik annak gyümölcsét, ám bár az a Communio csak élő, és buzgó hitből, és szeretetből ályon is, de nagy hasznos, és valóságos léssen, vagy akár a szenttséget magát vegyék, hogy ha illendő állapotban vannak.

III A legg jobb és hasznosab módgya a mise halgatásának a, hogy meg egyesüllyünk szível, és lélekel a papal, kövessük ötöt a menyiben lehet, mindenben a mit mond, és tselekszik. azon imádságot mondgyuk el véle. kérjünk bocsánatot Istentől amidön öker érettünk. ajánlyuk véle együt, a midön akrisztust ajánlja az atyának, adgyunk hálát, és kérjünk szükséginkre való kegyelmet, a midön ö kér, és hálát ad, elegend jobb modgya. a mise halgatásának. noha egyedül nem csak e jó, és hasznos.

Hogy akrisztust ajánlhasuk, és ö véle magunkot is, szükséges hogy meg testesüllyünk ö benne, legyünk élő tagjai az ö testének, és az ö lelkét birjuk, hogy pediglen ö véle áldozhasuk magunkot, szükséges hogy meg halyunk a világnak. és magunknak. legyünk készen, ö érette adni javainkot, egészségünket, életünket, és olyan életet éllyünk, a mely meg egyezék ilyen szent szándékal.

Az anyaszent egy ház azt akarja, hogy nagy belső figyelmeteséggel, és vallási buzgosággal legyenek jelen. azon a szent áldozaton. enélkül pedig bé nem töltik az ö parantsolattyát úgy a mint kívántatik, a ki is nem akarja, hogy a fiai sidó modra bányanak ilyen szent dologal. és hogy csak testel legyenek jelen a templomban, öt akövek is csak olyan formában vannak, valamint hogy tartozunk az Istent imádni, és néki áldozni. lélekben, és ígaságban. az anyaszent egy ház is azt akarja, hogy ezen anagy áldozaton, lélekben, és igasságban legyünk jelen, más képen csak szájal, tisztelnök az Istent, és a szivünk, távul volna tölle.

Menyünk el a szent misére legg gyakrabban amint töllünk lehet. és a menyiben kötelességünk azt nekünk meg engedik, mert semmi ennél jobban az Istenhez nem kaptsol; ne legyünk öt jelen csak szokásból, hanem figyelmeteséggel, hittel, és buzgosággal. úgy halgasuk. mint ha akálvária hegyén látnok a krisztust meg halni a kereszten, készüllyünk ahoz, az imádsággal., penitencia tarto elmével, kívánván el válni avilági dolgoktól., és magunkot úgy a krisztushoz kaptsolni, hogy semmi ö tölle el ne választhasson.

²⁶² Tselekedgyétek ezt, az én emlékezetemre.

²⁵⁹ hebr. 9.

²⁶⁰ concil trid. sess. 22. c. 2.

²⁶¹ hebr. 10

²⁶² luk. 22.

Az áldásnak pohára. a melyet meg áldunk, a kristus vérében való részesülés, és a kenyér,
²⁶³ melyet meg szegünk, az ur testében való részesülés.

19 napon
A Malasztokal való éléről.

²⁶⁴ I Arra intünk titeket mondgya szent pál. hogy az Isten malaszttyát hejában ne vegyétek, akegyelem olyan világosság, a melyet az Isten hinti lelkünkben, és fel gerjesztöje annak a szent ²⁶⁵ szeretetnek, a mely meg heviti az akaratot, az is szereteti velünk amit az Isten parancsol, és el kerülteti a mit tilt, ugyan az is tekénteti velünk az Istent ugy, mint a mi szívünknek Istenét, és örökös részünket.

A kegyelem szereteti alélekel amenyei dolgokat, és utáltattya meg véle a világi mulattságokat; ugyan az is téski az igasságban, a kegyelem olyan szükséges ajó életre, valamitsoda szükséges a lélegzet vétel a természet szerent való életnek, az el vonnya az ember szívét a vétekekhez való ragaszkodástól, a meg is gyógyittya a nyavalyákból, és sebekből, melyeket okozot avétek, atermészetnek, az erött ad, és féllýeb emeli az embert, és abban az állapotban téski, hogy munkálodhatik az Istenért, és az üdveségiért, követvén ajó tselekedeteket, és a keresztényi jó erkölcsöket.

Minden féle kegyelem. ingyen való irgalmasága az Istennek, azt a kristus, vére árrán nyerte, és érdemlette meg nekünk, azt senki meg nem érdemelheti, és az Isten azt, tsak ö általa adgya.

Nintsen semmi drágáb akegyelemnél, nincsen semmi könyeb mint azt el veszteni, se semmi nehezebb, mint azt viszá nyerni, az el vesztés után, féllýünk a midön azt veszük, mondgya szent bernárd, mert el veszthettyük, féllýünk a midön el vesztettük, mert talám viszá nem ²⁶⁶ nyerhettyük, de féllýünk még inkább a midön viszá nyertük, mert ha még egyszer el vesztenök, sokal vétkesebbek volnánk, és az utolsó állapot, sokal roszab volna az elsönél.

II A kegyelem minden féle jónál nagyob. és drágáb, annak leg kisebb részit el veszteni sokal nagyob kár, mint ha az egész világ kintsét el vesztenök., hogy ha egy olyan szent gondolatot el mulatunk., a mely el forditana agonosztól, és ajora vinne, akor haszontalanná teszük egy részint, akristus halálának érdemít,

Egy olyan sugarlás a melyet hüségel követünk, nekünk sok féle kegyelmeket szerez, a melyek meg nyeretik velünk, a joban való meg maradást, de mint hogy viszá élünk a sugarlással, azért kegyelmet sem veszünk, és nyomoruságban esünk, hogy ha egy jó indulatot ki rekesztünk szívünkéből, meg érdemelyük hogy meg fosztasunk egy olyan kegyelemtől, a mely meg oltalmazot volna minket ahalálos vétekekben való kisértettől, és ezt a meg fosztást, aelkünk ²⁶⁷ veszedelme fogja követni. a mely föld gyakorta esöt veszen, az az kegyelmet. és a mely tsak töviset terempt, a közel nagyon az átokhoz, és meg égettetik.

Hogy ha az Isten szamot. kér. egy hejában való szóért, mit nem félhetünk anyi sok ²⁶⁸ kegyelemért, anyi sok igaságért, anyi sok szentségekért, a melyeket haszontalanoká tettük, roszaságunkért,? nincsen semmi irtoztatob, mint a haszontalan szolgárol való ítélet, aki azért, hogy az ura pénzét el ásta, minden irgalmaság nélkül kárhoztatik, és akülsö setéttségre

²⁶³ 1 cor. 10.

²⁶⁴ 1 cor. 6

²⁶⁵ st aug 30

²⁶⁶ matth. 12.

²⁶⁷ hebr. 6.

²⁶⁸ matth. 25.

vettetik. a hűségtelen sáfárnak kezéből ki vévé az ura a jószágát, mert azal vádoltaték., hogy a ²⁶⁹ jószágát el tékozolná, hasonló képen bánnak mind azokal., akik az Isten kegyelmével viszá élnek.

²⁷⁰ III Figyelmezetek arra, hogy valaki az Isten malaszttyát el ne mulassa. ma ha, az ő szavát ²⁷¹ halljátok, meg ne keményítsétek sziveiteket, menyi sok. ideje már annak., hogy szívünkben az Isten minket int, dorgál, fenyeget, és mi azt hallatlanná teszük, oh' mely háláadatlanság e? tudgyuk meg azt, hogy mind akegyelemnek, mind avéteknek, bizonyos mértékje vagyon, az után meg érdemelyük. hogy az Isten el hagyon bennünket, az egész vétkek közöt, nintsen olyan vétkek, a melyet az Isten oly rettentő büntetéssel büntetné meg, mint az ő malasztival valo viszá élést.

Ugyan ezt a vetket is hányá a kristus szemekre a korozáin, betsáida, és a kafarnaum béli lakosoknak, ugyan ezis tészí őket vétkeesebbeké az ítélet napján, a fertelmes sodoma. és gomora városinál, akeresztények pedig sokal. nagyob malasztokal. élvén viszá. sokal vétkeesebbek, és inkább meg büntetetnek.

Azok anyomoruságok a melyekben volt jérusálem, azért hogy meg vetette a kristust, és ellene állot évangyéliumának, tsak igen kevés példája azoknak a nyomoruságoknak, a melyekben lésznek örökké az olyan keresztények, kik viszá élnek az Isten malasztival; hogy ha a kristus tüz langjai közöt jö el, hogy boszut ályon azokon. kik nem engedelmeskednek az évangyéliumnak, mitsoda keménységel nem fog bánni azokal, kik minek utánna meg üsmerték volna az utat, és azigasságot, viszá térnek, és el hagyák a szent törvényt melyet nekik hagyot.

Az imádságal nyerik meg a malasztot, és ez az imádság inkább áll a szívnek kívánságiból, és suhajtásiból, mint sem a szóból, a mely tsak külső jel; szüntelen kel azt kérni, hittel, alázatoságal. szorgalmatoságal., és mint egy erőszakosan, mivel a szükséges. minden időben, és minden dologban. azt reménségel kel várni, és hűségel meg tartani, azt nevelni kell. nagy buzgoságal. a jó tselekedetekel, és a vétkek el kerülésével, mivel azt a vétkek veszteti el velünk.

Járullyunk azért a kegyelemnek királyi székéhez, hogy irgalmaságot nyerjünk, és kegyelmet ²⁷² talállyunk, alkalmatos segítségre, enged meg uram véghetetlen irgalmaságodból, hogy ate kegyelmed magtalan ne légyen bennünk.

²⁷³ Vezére voltál uram, mondá mojses, irgalmaságodal. népednek, melyet meg szabadítottad, és hordoztad ötet. erőségedel, a szent lako helyedre.

²⁷⁴ Jesus pedig nevedik vala böltseségben., és időben, és kedveségben Istennél. és embereknél.

²⁷⁵ A kegyelmet, és az igazságot, a kristus hozta el nekünk.

²⁷⁶ Én lelkem áldgyad az urat, és soha el ne felejttesd az ő jó tétemenyit.

²⁶⁹ luk. 16.

²⁷⁰ hebr. 12.

²⁷¹ hebr. 4

²⁷² hebr 4

²⁷³ exod 15

²⁷⁴ luk. 2

²⁷⁵ joan. 1.

²⁷⁶ ps. 101.

20 napon
Az idővel való élésről.

²⁷⁷ I Most akellemetes idő, most az üdveségnek napja, az angyal vétkezet., és az Isten egy szem pillantásni időt nem adot neki a penitentiára., az ember is vétkekben eset, és az Isten hasonló keménységgel bánhatott volna véle igassággal, de azt nem tselekedte, hanem ez életnek idejét adta néki apenitentzia tartásra,

Nincsen semmi drágább az időnél, mind azon által semmire kevesebet nem hajtanak mint arra, az életet, vagy ahejában való tselekedetekben töltik el, vagy arosz tselekedetben, vagy olyat mást tselekesznek, nem azt a mit kellene, mind azon által. ami. boldogságunk. vagy veszedelmünk azon áll, amint az idővel élünk. de oh ! mely vakság ? nagyobb része az embereknek, az örökké valóságunk kapujáig el mennek, még is nem tudják mire adatot nekik az idő, anapok, aholnapok, és az esztendők el telnek. és senki nem gondolkodik azokról.

Hogy az időt, érdeme szerént lehesen meg betsülni. szükséges három dologra vigyázni, 1. hogy akristus. egész életét, munkáit, szenvedését, és halálát, csak arra fordította hogy meg érdemelye nekünk azt az időt, a melyet el veszünk, és ha azt roszra fordítjuk., akristus titkai, haszontalanoká lesznek nekünk, 2. hogy egy óráig tartó jól el töltött idő, meg szabadíthat minket az örökös kintól, a melyet érdemlettünk, és meg nyerheti a mennyet, a melyhez érdemletlenek voltunk. 3. hogy nincsen olyan kárhozott lélek, aki nagyobra nem betsülene azt az órát a melyet oly könnyen el veszünk, a világon lévő minden országoknál, hogy ha az Isten meg engedné néki azt. a penitentzia tartásra. azért millium esztendőig szenvedne örömet, csak azt meg nyerhetné ha lehetne, de azt soha meg nem nyeri.

²⁷⁸ II Az idő rövid, evilágnak ábrázattya elmulik, azért a még időnk vagyunk., mindenekel jót
²⁷⁹ tselekedgyünk., főképen a hitnek tselédivel. meg ne szünnyünk pedig a jó tselekedettől., mert gyümölcsét veszük. annak idejében. szorgalmasan tselekedgyed valamit akezed
²⁸⁰ tselekeszik, mert se tselekedet. se okosság. se bölcsesség, se tudomány nem leszen akoporsóban ahová futunk

²⁸¹ A kristus siratá ajérusalem el romlását. mert se meg nem üsmérte, se nem élt azal az idővel, a melyben az Isten meg látogatta, valami ezel a nyomoru várossal történt. példája azt, a mi velünk is fog történni, mivel csak el hagyjuk az életet folyani, s' fel nem nyitjuk szemünket az Istennek anyi sok jó voltára, és irgalmaságára, a melyek környül vesznek bennünket, és az ő igasságának, és boszu állásának anyi sok jeleire, a melyekel. tele a világ, és a melyek fenyegetnek minket, hogy ha jora nem fordítjuk, és nem élünk malasztival. és látogatásival.

²⁸² III Meg lássátok. azért mondgya az apostol, hogy óva járjatok, nem úgy mint esztelenek, hanem mint böltsek, meg váltván az időt, hogy az időt meg lehesen váltani, meg kel térni, ellene kel mondani agyönyörüségeknek. magunknak, ahejában valóságoknak, arosz kívánságoknak. a magunk akarattyanak, eleget kell tennünk, sanyaru, és penitentzia tartó életünkkel, az Isten igasságának, és helyre hozni az el vesztett időt, buzgob szeretettel. lelkünknek keserőségben gondolkodván el töltött esztendőinkről.

²⁷⁷ 2 cor 6.

²⁷⁸ 1 cor. 7.

²⁷⁹ gal. 6.

²⁸⁰ Eccle. 9.

²⁸¹ luk 19

²⁸² ephes. 5

E szerént válttyák meg drága maradékot egy olyan életnek, amelynek leg szebb napjait avétekben tékozolták el, ha szinte kevés ideig tartanais azélet, tsak azt a keveset is nagy ²⁸³ hűségel, és buzgoságal fordittsák az Isten szolgálattjára, rövid idő alatt. sok időket töltenek ²⁸⁴ bé, a munkások kik tsak egy oráig dolgozának., hasonló jutalmat vevének, mint azok, kik anapnak terhét, és hévségét viselték, de a midön, nem hogy meg térnének az Istenhez. hanem még követik arosz tselekedetet., akor időnek előtte ahirtelen való halált várhattják magokra, a mely halál el ragadgya mind azt az időt. a melyet tsak hejában apenitentzia tartásra akarták tartani.

Töltsük el jól azt az időt., a melyet az Isten jó volta ád minékünk. az üdvességnek munkájára, elyünk jól annak minden szempillantásával, tsak anyi mint ha azt el. vesztenők, hogy ha azt nem fordittjuk annak keresésére, a mi bennünket örökösön boldogoká tehetne, ajánlyuk Istennek minden tselekedetinket, és szenvedésinket, akristus áldozattjával, együt, mely meg engeszteli az ő haragját, eszerént lehet tehát hasznal tölteni az időt, igy is készülhetünk ajó halálhoz, és mehetünk bizodalomal a mi biránk eleiben.

²⁸⁵ A kik az Istenhez meg térnek, azokban tellyes napok találatnak.

²⁸⁶ Szükséges annak tselekedetet tselekednem, a ki engem küldöt, mig nap vagyon, el jó az éttzaka, az, az, ahalál, a melyben senki nem munkálodhatik.

21 napon.

A jó példa adásrol.

²⁸⁷ I Ugy világoskodgyék ati világoságtok azemberek előtt, hogy lássák ati jó tselekedetiteket, és ditsoittsék az. atyatokot., ki menyekben vagyon, az egész felebaráti köteléségek. közöt, a melyekel tartozunk másokhoz. nintsen se szorosab, se ami anyira terjedne, mint ahogy másoknak. olyan jó példát adgyunk, amelyek őket az Istenhez téríttsek, és a rosztol el vonnyák.

Tartozunk fele barátunkot ugy szeretni mint magunkot, valamitsoda szükséges nekünk hogy mások lelki épületünkre legyenek, ugy nekünk is lelki hasznokra kel lennünk másoknak, jó erkölcsü példát adván, az embereknek természet szerént szükséges atársaság. de annak atársaságnak, mindenkor ajóra kel lenni, és soha sem aroszra, azért valamint hogy semmi meg nem menti azt, aki a felebaráti szeretetet el mulattya, ugy semmi meg nem menti azt is, aki másoknak jó példát nem ád.

Ez a köteléség anyira terjed valamint a felebaráti szeretet, és valamint hogy tartozunk mindenkor szeretni felebarátunkot, ugy tartozunk is néki lelki hasznára lenni, mert mindenkor erötelen, és aroszra hajlando lévén, szükséges hogy szüntelen erösitesék ajó példa által.

Semmi nem közönségeseb mint ez atörvény, ezt által nem hághattya, se nagy, se kitsiny, se gazdag, se szegény, se atyafi, se jó akaro, se idegen, a jó példa főveb az alamisnánál, az alelket élteti, tsak bizonyos számuan vannak a testi szegények, de az emberek mindnyájan lelki szegények, mindennek vagyon szüksége a kegyelemre. és ajó erkölcsre, ajó példák melyeket adtanak aszentek azoknak akikkel éltenek, az egész anyaszent egy haznak lelki épületire vannak még mostanában is, és mind világ végiig is azok lesznek.

²⁸³ sap. 4.

²⁸⁴ matth. 20

²⁸⁵ ps. 72

²⁸⁶ joan. 9.

²⁸⁷ matth. 5

II A példák sokal fogatosabbak abeszédeknel, azok a nagy példák, amelyeket látnak vala apogányok a régi keresztényekben, sokal többet meg térítének közüllök, mint sem ²⁸⁸ aprédikációk, vagy atsuda tételek, mi a kristus jó illattya vagyunk, azért, valamik igazak, valamik szemérmesek, valamik igazság szerent valok, valamik szentek, valamik jó hírűek, ²⁸⁹ ha mi joság, ha mi ditséretes, azokrol gondolkodgyatok, mondgya szent pál.

²⁹⁰ A ti tsendes magatok viselése nyilván légyen minden embereknél, mondgya az apostol. ²⁹¹ légy példája másoknak. a beszédben, anyájaskodásban, a szeretetben. a hitben., a ²⁹² tisztaságban, mindenekben magadot adgyad például, mondgya meg másut az apostol., ajó tselekedetekben, a tudományban, atekélleteségben., a meg ért erkölcsben, a szolgák az uroknak engedelmeskedgyenek. mindenekben kedveskedök legyenek, nem ellen mondok, nem tsalárdok, hanem mindenekben jó hivek, hogy a mi üdvezitő Istenünk tudományát ékesítsék mindenekben.

²⁹³ Az aszszonyok a férjeknek birtoka alat legyenek, hogy a kik nem hisznek is az ígének, a feleségek magok viselése által, ige nélkül meg nyeretessenek. az aszszonyok tisztességes ²⁹⁴ öltözettel, szemérmeséggel, és jozansággal ékesítsék magokat, és nem fodoritot hajjal, aranyal, gyöngyökkel, vagy drága öltözetekkel, ate leányod mondá szent hiéronimus egy keresztény anyának, ne lászon semmit olyat benned a mit követhetne vétkesen, emlékezel meg ²⁹⁵ arol, hogy annya vagy egy szüznök, akit inkább kel oktatnod jó példa adásidal, mint sem ²⁹⁶ beszédidel.

²⁹⁷ III Jaj annak aki mást meg botránkoztat, az, az, aki rosz példát ad, jobb volna az olyanak ha ²⁹⁸ atengerben vetnék, mint sem botránkoztatására lenni ahivek közül aleg kisebnek is, arosz példa ahalálnak illattya ahalálra, a komédiák, vendégségek, tántzok. tisztátalan versek, rosz könyvek, énekek, szemérmatlenségek, mind ezek véghetetlen vétkeket okoznak, az olyanok, kik az ilyeneknek kezdői, számot fognak adni arosz példáért, melyet hagynak magok után. hogy ha a vétkekhez hasonló nagyságu penitentziát nem tartottak, valamint hogy annál több jutalmat vesznek az olyanok, kik mentől több lelki hasznokra voltak másoknak, jó példa adásokkal, ugy a büntetés is annál nagyob léssen. azokon, kik mentől több lelket veszettek el rosz példa adásokkal.

Az olyan szülék, kik rosz példát adnak gyermekeknek, kegyetlenebbek. agyilkosoknál, mivel mind testeket, mind lelkeket akárhozatra vetik, arosz példa adásal. mind magunkhoz, mind máshoz kegyetlenek vagyunk, mert a magunk. esésével, ejtünk le mást is.

Igyekezünk keresni azt, a mi nékiünk épületunkre lehet, és vigyázunk arra. hogy ²⁹⁹ felebarátunknak botránkozást ne adgyunk, kerjünk botosánatot a mások vétkiért, amelyben valamely részünk lehet, és a melynek mik voltunk okai akár mitsoda modon, vigyázunk amagunk viselésére, ne hogy a mások vétke, mi reánk essék. anélkül is elég vagyon rajtunk.

²⁸⁸ 2 Cor. 2.

²⁸⁹ philip 4.

²⁹⁰ ibid.

²⁹¹ 1. tím. 4.

²⁹² tit 2.

²⁹³ 1. petr. 3.

²⁹⁴ 1. tím. 2.

²⁹⁵ Epist. 7.

²⁹⁶ ad loc

²⁹⁷ matth. 18.

²⁹⁸ 2 cor. 2.

²⁹⁹ rom. 14

³⁰⁰ Példát adtam néktek mondgya az üdvezítő, hogy ti is hasonló képen tselekedgyetek

³⁰¹ A botránkozásra okot ne adgyatok., se a sidoknak, se a pogányoknak, se az Isten anyaszent egyházának.

³⁰² Egy botránkoztato bünös vétkes lészen. mind azokért avétkekért, a melyeket az ö rosz példája okozhat., és meg büntettetik a pokolban mind azért a gonoszért, a melyet okozot, vagy okozni fog halála után is, rosz példa adására valo nézve.

22 napon

Az Isten akarattyával valo meg egyezésről.

I Az embernek. akarattya meg romlot, és az ö hajlandosági. magoktol hajolnak aroszra. az embernek veszedelme tsak azért lett, hogy a maga akarattját követte, és nem az Istenét, tsak ugy is üdvezülhet, hogy ha a maga akarattjánál nagyobra betsüllli az Istenét, vedd el a maga akaratot, mondgya szent bernárd, és nem lesz többé pokol. mivel azért karhoznak el, hogy tsak amagok akarattját követik, a pedig attol vagyon, hogy tsak magunkot szerettyük, és a teremtet állatot hasznunkért, gyönyörüségünkért, és ditsőségünkért.

Ellenben pedig az Isten akarattya mindenkor egyenes, mindenkor igasságos, mindenkor szent. az igazgattya a miéinket; ugyan az is tészi akaratunkot akeresztényi erkölcsöknek kut fejjé.

³⁰³ Nem vettettiké az Isten alá az én lelkem. mondá dávid, mivel tölle vagyon azén üdveségem; a mi lelkünk pedig ugy vagyon az Isten alá vetetve, hogy ha meg egyezik az ö akarattya az Istenével, és azt az egyeséget, a kegyelem tselekeszi, hogy pediglen részünk

³⁰⁴ lehesen az üdveségben. a nem elég ahoz, hogy szent gondolatink, és jó beszédink legyenek, mivel tsak a mégyen. bé a menyeknek országában, aki, amenyei atyanak követi akarattját.

³⁰⁵ II Azért jöttem evilágra mondá akristus., hogy annak akarattját kövessem, aki engem küldöt, ugyan azt is akartam oh' én Istenem. és tsak ate törvényedet kívánnya az én lelkem. az én eledelem mindenkor avolt, hogy tsak azt kövesem ami kedves előtted, engedelmes volt az ö attyának mind halálíg, és a keresztnek halálíg. nekünk is ilyen igyekezetünknek, és gondolatunknak kellene lenni.

Egy kereszténynek. nem kel más akarattjának lenni, hanem hogy az Istent szerese, azt tselekedgye amit parancsol, azt kerüllye a mit tilt, és kaptsollya. magát az ö akarattjához, akár mely nehéz légyen a, azt is mondgya a kristusal, mindenekben, ate akaratod légyen meg, és ne az enyim, mert te oh' én Istenem., tsak az én jómot kívánod,

Ha jó állapotban tész bennünket., adgyad kegyelmedet, hogy azal mértékleteségel., és ragaszkodás nélkül éllünk, ha nyomoruságot küldesz reánk, adgyad kegyelmedet, hogy azt békeségel., és alázatoságal szenvedgyük, hogy azt szeretettel., és háláadásal. vegyük, kezeidből, és mondgyuk szent jóbal. mindent az ur adot volt, mindent az ur vett el, tsak alett. a mi néki tettzet, légyen áldot az ö szent neve.

³⁰⁰ joan. 13.

³⁰¹ I cor. 10

³⁰² st. basil. catech. Concil. trid.

³⁰³ ps. 61

³⁰⁴ matth. 7.

³⁰⁵ joan. 6

³⁰⁶ Uram mit akarsz hogy tselekedgyem? mondá az apostol meg térése után. tanits meg engem
³⁰⁷ akarotodnak követésére, légyen meg ate akarotod itt a földön, valamint menyekben, add
³⁰⁸ meg nékem kegyelmedet hogy azt kövessem, alázatos buzgó szivel. lélekel.

³⁰⁹ III Az Isten akarattját követni nem egyéb, hanem hogy azt tselekedgyük, a mit akristus tselekedet, és tanitot, alázatosok legyünk magunk viselésében, alhatatosak ahitben, kegyesek és mértékletesek beszédinkben, igasságosok, és irgalmasok tselekedetinkben, mértékletesek szokásinkban., nem kel senkivel igasságtalanságot tselekedni, havelünk azt tselekeszik, el kel szenvedni, békeséggel kell élni felebarátunkal, szeretnünk kell az Istent szívéből, szeresük ötet úgy mint atyánkot, felyünk tölle mint biránktól, semmit a kristusnál nagyobra ne betsüllünk, valamint hogy ö semmit nálunknál nagyobra nem betsüllöt, kaptsoollyuk bizodalomal kereszttyéhez magunkot, tegyünk vallást rolla. bátorsággal., és ahalált alázatosággal szenvedgyük.

A valóságos áitatoság, az Isten akarattjának követésében áll, ugyan azt is kezdték volt el a szentek eföldön, és követik azt. nagy tekéleteséggel. menyekben. ezt a tekéleteséget kel hát kívánnunk, és kérnünk Istentől. minden nap imádságinkban. mivel magunk erejétől a meg nem lehet., és akegyelemnek. kel azt követni mi bennünk. és mi általunk.

Az Istennek akarattja mi nekünk fel tétettek aszent írásokban. fő képen az új testamentumban., azoknak a szent könyveknek. gyakorta valo olvasása. azon szent ígéről valo elmelkedés, abuzgó és hittel valo imádság, meg mutattyák nekünk azokban, az ö akarattját, és szükséges kegyelmet nyernek arra, hogy meg tanulhassuk azt követni minden tselekedetinkben.

Uram adgyad nekünk kegyelmedet., hogy meg üsmérhesük ate jó, kellemetes. és tekéletes akarotodot, parancsoly minékünk, és hogy örömel vegyünk., imádgjuk. és szeresük mind azt. valamit rendelsz felöllünk.

³¹⁰ Mondgyad gyakorta akristusal. úgy legyen atyam. mivel te úgy akarod.

³¹¹ Es a profétával. kész az én szívem. oh én Istenem kész. mindenre.

23 napon

Az Istenben valo bizodalomrol.

I Az Istenben valo bizodalom a, hogy abban bizonyosok vagyunk, hogy az Isten meg adhattya a mit tölle kérünk, és hogy minek utánna nekünk adta volna a maga fiát, és szent lelkének sengéjit. hogy zálogi lennének üdvességünknek, modot is ad az üdvéségre.

³¹² Ugyan erre abizodalomra is int minket abölcs szája által, mondván, tudgyátok meg, hogy valaki az urban bizot, a soha meg nem szegyenült. a mi atyáink te benned biztak. mondgya a proféta., és meg szabadítottad öket, hagyad az urra minden gondodot., és ö maga fog táplálni,
³¹³ tégedet., minden szorgalmatoságtokot. ö reája vessétek. mert ö néki gondgya vagyon reátok, mondgya szent péter.

³⁰⁶ act. 9.

³⁰⁷ ps. 142.

³⁰⁸ matth. 6.

³⁰⁹ st. Cypr. de orat. dom.

³¹⁰ matth. 11.

³¹¹ Isai. 56.

³¹² Eccl. 1. ps. 21. ps. 54

³¹³ 1 petr 5.

Elné veszesétek ati bizodalmotokot, melynek nagy jutalma vagyon, ugyan ez is ada reménséget ábrahámnak, a reménség ellen, ugyan ez is mondatá jóbal, hogy az Isten ha meg ölné is ötet, de benne biznék, ugyan ez is ád ditsöséget az Isten mindenhatóságának, jó voltának. irgalmaságának, és ugy tekinteti ötet velünk. mint minden jó tselekedetinknek kezdőjét; ha ő benne nem bizunk, kételkedünk tehát az ő minden hatóságában. bölcseségében, és jó voltában, mi bánthatná ennél inkább meg ötet?

Keresztényi étellel kel pedig meg gyarapítani ezt a bizodalmat. a mely élet tellyes légyen jó tselekedetekel. és magunkot minden nap meg kel szentelni, az Istenhez. felebarátunkhoz. és magunkhoz valo köteleséginknek végben vitelével, mert más képen abizodalom maga hittség volna. a valo az Isten azt akarja. hogy mindent ő tölle várjunk, de azt nem akarja hogy kísérttsék, akor pedig kísértik. amidön az ő joságában, és mindenhatóságában bizván. a malasztinak nem engedelmeskednek, avétket el nem hagyák. és az évangyélium szerént nem élnek.

³¹⁴ II Azok kik Istenben biznak, olyanok mint a sion hegye, soha meg nem változhatnak. leheté kételkednünk az ő mindenhatóságában.? hogy mondhattuk néki, mindenható atya, kételkedelé az ő joságában? miért hivod tehát atyádnak? ő nem önnön magaé a joság, az anya. ³¹⁵ el hagyhattaé a szoptato fiát.? de ha szinte el hagynáis, én elnem hagylak mondgya az ur. nem mondogé azt hogy a mindenható atya teremtette a menyet és aföldet? hogy teremtette tehát azokat, és hogy igazgattya, hogy ha mindeneket nem tud. és nem lát?

Az Istenben valo bizodalom, olyan belső békeséget szerez, a mely felyül haladgya az érzékenységi gyönyörüségeket, nem kel mind azon által azt gondolni hogy baj, és viaskodás. nélkül leszünk, azt tsak a más életben érzük el, némelykor az Isten az ő hiv szolgaira oly erős probákat botsát. hogy tsak nem azt hitetik el magokal. hogy el hagyta őket. de a bizodalom meg enyhitti szenvedéseket, és segitti őket. és az Isten rendelése alá ajánlván magokat, békeséges türesben birják lelkeket, a még segittségét veszik.

Mind anyi sok különös malasztok, a melyeket mind eddig vettünk,. el hitethetik velünk, hogy ha el kezdette, el is végezi, hogy bennünket el nem hágy, és kegyelmit adgya, hogy álhatatosak legyünk, és országát birhasuk,

³¹⁶ III Ne legyetek szorgalmatosak mit egyetek, alélek nem jóbbe az eledelnél.? tekintséték meg az égi madarakot. ök nem vetnek, se nem aratnak, mind azon által. az Isten táplállya azokat, nem betsületesebbek vagytoké ti azoknál?

A ruházatrol. miért vagytok szorgalmatosok, nézzétek meg a mezei liliumokot, mondom pedig néktek, hogy salamon nem volt minden ditsöségében fel öltöztetve ugy, mint egy ezek közül. ha Istennek amezei füre. amely oly hamar el szárad, gondgya vagyon., menyivel inkább gondgya lészen reátok kitsiny hitüek, a pogányok, és avilágiak keresik mind ezeket, ati menyei atyátok tudgya. hogy mire vagyon szükségtek.

Keresük először az Isten országát. és az ő igasságát, és atöbbi meg adatnak nekünk, ne is szorgalmatoskodgyunk aholnap naprol., aholnap nap szorgalmatos lészen magárol, mindenik napnak elég az ő nyavalyája.

³¹⁷ *Kérjük az Istent, hogy adgyon az ő irgalmaságában valo bizodalmat nekünk. ő ami*
³¹⁸ *reménségünk, és részünk. az élök földében, ha nyomoruságban vagyunk is ez életben. a mi reménségünk örökké valo, mivel az Isten jó azoknak. kik ő benne biznak.*

³¹⁴ ps. 124.

³¹⁵ Isai 49.

³¹⁶ matth. 6.

³¹⁹ Hogy mind azok. kik ate nevedet üsmérik te benned biznak uram, mivel el nem hagyod azokat, akik tégedet keresnek.

³²⁰ Jóbb az urban vetni bizodalunkot, mint sem az emberben.

³²¹ Fösvénység nélkül valo erkölcsünk legyen., meg elégedvén a jelen valokal. mivel az Isten mondgya, el nem hagylak tégedet.

Vessed az Istennek kebelében magadot. mondgya szent agoston., el nem fordul, tölled, hogy el esél.

24 napon

Az Isteni szeretetről.

I Az Isteni szeretet legg elsőb, és legg nagyob a parantsolatok közöt. mid vagyok uram mondá szent ágoston. hogy engemet oly kegyes parantsolattal tisztely. mint a, hogy tégedet szereselek. és engemet nagy kinokal fenyegeess. ha azt el mulatom. a leg nagyob nyomoruság nem azé ha tégedet nem szeretnek, valamint hogy a leg nagyob boldogság a, ha szeretnek. mivel tevagy magad ajóság, és te érdemled meg avéghetetlen szeretetett.

Az Isteni szeretet a, hogy hozája fordittsuk szivünknek hajlandóságát, és kivánságít; az embernek természete hozza magával. hogy ötet szerese, annak törvénye, a sziviben vagyon irva, amelyet, semmi onnét ki nem törölheti, de amiolta, avétek meg rontotta. nem fordul ahoz ³²² a nagy johoz, hogy ha tsak maga. magához nem vonnya, és hogy ha. tsak az Isten. nem szereti elsőben.

Ha az emberek, és az angyalok nyelvein szollok is, ha profétálásom leszen is., ha minden hitem lészen is, ugy hogy ahegyeket másuvá vigyem. ha el osztom a szegényeknek minden marhámot is, ha atestemet az égetésre adom is. akristus vallásáért, de ha szeretetem nem lészen, semmit nem használnak ezek nékem,

³²³ Az Isteni szeretet az a fő útt, amelyen kel jární minden kereszténynek. az is az a királyi törvény, amelyet a kristus adot nekünk, ugyan az a szeretet is tészi könyebbé atöbb parantsolatokat, a szeretet tolti bé az Isten törvényit, ugyan az is tészi kedvesé akristus jármát, és könyüé az ő terhét, az Isten örökös szeretettel szeretet minket, minden jokal bé töltöt, és nekünk ígéreteket tett az örökké valo boldogságra, mind ezek elegendő ókók arra, hogy ötet szeresük.

³²⁴ II A szeretet türo, kegyes, nem irigykedik. nem tselekszik gonoszul, fel nem fuvalkodik. nem tisztesség kiváno, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem gondol gonoszt. nem örvendez ahamiságon. örvendez az igazságon, mindeneket el tür, mindeneket hiszen. mindeneket remél, mindeneket el szenved.

³²⁵ A szeretet tsendeségben nem lehet; az olyan tüz, a mely mindenkor mozgásban vagyon,
³²⁶ ahol vagyon, nagy dolgokat mivel. hogy ha pedig semmit nem munkálodik, nem igazán

³¹⁷ ps. 14.

³¹⁸ sap 2.

³¹⁹ ps. 9.

³²⁰ ps. 117.

³²¹ hebr. 13

³²² 1 joan 4

³²³ 1 Cor. 13.

³²⁴ 1 Cor 13.

³²⁵ st. aug.

valo szeretet, ahit által munkálódik aszeretet, ved el aszeretetet; ahit tselekedet nélkül leszen.
³²⁷ és meg hal, mondgya szent jakab, ez a szeretet az Istentől. jö, és az Isten maga az a szeretet, senki én hozám nem jöhet. mondgya a kristus. hogy ha az atyám magához nem
³²⁸ vonnya, a szeretettel von pedig magához, oh ! szeretet, aki mindenkor égsz, és soha el nem aluszol,, oh ! szeretet. mely Istenem vagy, gerjesz fel engemet,

Ha engemet szeretz mondgya akristus, tarsd meg parancsolatomat, nem agondolatokban. se nem abeszédekben kel tekinteni aszeretetet, hanem atselekedetekben, ez életben valo boldogság, abból áll, hogy ateremtet állatokhoz. ne kaptssollyuk magunkot, hanem az Isteni szeretetet nevellyük szivünkben, és arról néki minden nap ujjab ujjabb bizonytságot adgyunk, aszeretet, az Isten lako helyivé és templomává teszi lelkünket, mivel anélkül nagy szegénységben léssen.

III Szeresed ate uradot Istenedet, tellyes szivedből, egész lelkedből, elmedből, és minden erődből, szivünkől szeretni az Istent, a, hogy néki adgyuk minden indulatit akaratumknak, nem kellett volnaé az Istennek szentelni a szivnek minden első indulatit.? jaj de talám meg az a sziv, elsem kezdette szeretni teremtsőjét, kezdgyük el leg aláb. mostanában szeretni ötet. és mondgyuk el szent ágostonal, mely késön kezdettelek szeretni oh' régi és mindenkori új szépség tégedet, mely késön szerettelek, amit el mulattunk., hozuk helyre azt buzgoságinkal.

Az Istent szeretni egész elménkből a, hogy néki ajánlyuk minden gondolatinkot, tudományinkot, és hogy azokal. ugy élyünk, valamint ö kívánnya, mindeniküntől a magunk rende szerént.

Az Istent szeretni egész lelkünkől a, hogy az ö ditsőségére fordittsuk egész életünket, és indulatumkot, szentellyük testünknek minden tagjait, és minden érzékenységingket az igasságnak. az áitatoságnak, és a jó erkölcsöknek tselekedetire, ötet szeretni minden erőnkől a, hogy az ö akarattjának végben vitelére fordittsuk minden hatalmunkot, és minden erőnkot.

Ha ilyen formában szerettyük ötet, mindent valamit tselekeszünk, ö érette tselekeszük, és nem fogjuk halgatni a magunkhoz valo szeretetet, a mely tart attól. hogy sokat ne tselekedgyék., és a mely, a maga kárával. el mulattattya azt, amivel Istennek tartozunk. az Isten szeretetének a mértékje a, hogy ötet mérték nélkül szeresük, etehát, valóságal. az Isteni szeretetnek tselekedete, és nem a, hogy tsak gondolattal., vagy szájal. mondgyuk néki hogy szivünkől szerettyük. soké szivünkől, a mely oly kitsiny, egy olyan Istent szeretni, aki oly nagy jó, és oly szeretetre méltó.?

³²⁹ *A szent irás, és a szent atyák, elönkben adgyák., hogy két féle dolgok inditói*
³³⁰ *tselekedetinknek, az Isteni szeretet, és a magunkhoz valo szeretet, az egyike lelki, a másika*
³³¹ *testi, visgáld meg már, magadban. hogy a kettő közül, melyike igazgattya tselekedetidet.*

³³² *Mim vagyon nékem az égben., és te kívülled mit akartam eföldön., én szivemnek Istene. te vagy az én részem örökké, nékem pedig jó az Istenhez ragaszzkodnom., az ur Istenben helyheztetnem reménségemet.*

³²⁶ st. greg. m.

³²⁷ joan. 6

³²⁸ st aug.

³²⁹ rom. 8.

³³⁰ st. aug.

³³¹ st. leo.

³³² ps. 72.

³³³ Az Isten szeretet. aki a szeretetben marad, az Istenben. marad. és az Isten ö benne, aszeretet erős mint ahalál.

³³⁴ Az Istent úgy szolgálják és imádják, ha szeretik.

25 napon

A kristushoz való szeretetről.

³³⁵ I Ha ki nem szereti a mi urunk Jézus kristust, átkozot legyen. csak ö általa vagy az üdvesség. és csak az ö nevében lehet üdvözülni. az embereknek, nem lehet tehát üdvözülni azoknak. kik nem üsmérik, és nem szeretik akristust, ö ami remétségünk, egyedül való közben járunk, fő papunk, szabadítunk, meg váltonk, urunk, és fejünk.

Ö hozta el a kegyelmet, és az igazságot. ö avaságos szőlő töke. mi pedig annak ágai vagyunk, az ágak úgy hozhatnak gyümölcsöt, hogy ha a tökén lesznek, azért mi is úgy hozunk gyümölcsöt, hogy ha ö benne maradunk, a szeretet kapszol minket a kristushoz. ugyan a szeretet által is maradunk ö benne, és veszük az ö kegyelmit.

A kristus azút, az igasság, és az élet, ö az út, mert csak az ö érdemi által lehet az Istenhez menni, hogy ha az ö példait követik, ha úgy élnek a mint ö élt, ha úgy hálnak meg, a mint ö meg holt, és abban akészületben, ö az igazság. ö világosit minket, ö oktat szent törvényire. ö az élet, kegyelme által, ö is viszen ki minket a véteknek halálából, és elevenit meg minket lelkével, ö benne áld meg minket az Isten, ö benne éltet, ö benne támadunk fel, és ö benne adgya meg az üdvéséget.

Ö váltot meg minket vérenek ki ontásával, ö nyerte meg nekünk az üdvéséget halálával. hogy pedig azt el érhessük, minden ahoz való szükséges malasztokot érdemlet meg nekünk, a maga testével táplál minket, szent lelkét közöli velünk, hogy ö tölle, és ö benne élyünk, mind enyi malasztok nagy szeretetet kívánnak mi töllünk, és egész háláadást, ha életünket ezerszer érette adnok is, de a még elegendő jele nem volna szeretetünknek, de ellenben, az irtoztató háláadatatlanság. volna, hogy ha szüntelen nem gondolkodnánk anyi sok jó téteményiről.

³³⁶ II A kristushoz való szeretet abban áll, hogy szeresük az ö Évangyéliumát, keresztét, és anyaszent egy házát, úgy tekintsük ötet, mint lelki jegyesünket, akinek el jegyeztettünk ahit által, az évangyeliem által, akereszttség által. hogy úgy mutattassunk bé önéki mint tiszta szüzek, a szívünkben tarttsuk ötet, és csak egyedül ö hozája kapszollyuk magunkot.

A kristust szivből szeretni az, hogy ötet szüntelen ohajtsuk, rolla gondolkodgyunk, minden ³³⁷gyönyörüséginket ö benne tarttsuk, és ejjel, napal. csak rolla foglalatoskodgyunk, hogy ³³⁸magunkot mindentől meg foszuk, azért hogy ötet meg nyerhesük, hogy egyebet ne tudgyunk, hanem csak akristus Jésust, és a meg feszitetet. kristus Jésust.

³³⁹ A kristust szeretni az. hogy tarttsuk meg az ö parancsolatit, ha meg tarttyátok az én parantsolatimot, monda a kristus, az én szeretetemben maradtok, valamint én meg tartottam az atyám parantsolatit, és az ö szeretetében maradtam, szintén úgy vagyunk mi a kristusé, valamint akristus az Istené, azért is tartozunk néki lelkünknek, testünknek életével, és

³³³ 1 joan. 4.

³³⁴ st aug.

³³⁵ 1 eor. 16.

³³⁶ 2 Cor. 11

³³⁷ phi. 3.

³³⁸ 1 Cor. 2.

³³⁹ joan. 15

³⁴⁰ mindenünkel, ő meg holt mindenekért, azért, hogy akik élnek, ne magokért éllyenek, hanem azért, aki érettek meg holt., és fel támadot.

III Mitsoda választhat el bennünket a kristus szeretetétől, anyomoruságé, az üldözésé, vagy a szegénység.? semmi el nem választhat. még ahalál sem választ el sohas a kristushoz való szeretetünktől, minden kereszténynek így kellene beszélni, de oh! mely kevesen vannak a kik ezt mondgyák.

³⁴¹ Hogy pedig akristushoz való szeretetünk légyen, azt tölle kel kérnünk, ő hozta azt le a földre, és azt kívánja hogy a fel gerjedgyen szívünkben, ez olyan kegyelem. és ajándék, a ³⁴² mely onnét felyül származik, kérjük azt bizodalomal. és meg nyerjük, mert akristus magais kéri azt az atyától mi nékünk.

Az anyaszent egy ház. mindent akristus által kér. ő ami szószóllónk, és közben járonk, az atyánál, ő általa is veszi kedvesen az Isten imádságinkot, és áldozatinkot, ugyan ezért is végezi minden imádságit ilyen képen, kérjük ezt a kegyelmedet., a mi urunk jésus kristusunk által, arra is tanyit ez által., hogy ne ajánlyunk, se ne kérjük semmit is az Istentől olyat, a mit néki ne ajánlhassunk, és tölle ne kérhessünk, ezen szenttséges. üdvezítő által, ugyan ő benne is helyezettette az atya Isten minden gyönyörüségit, ő minket tsak ő benne szeret, és a midön minket a kristusban látt, és akristust mi bennünk. akor, se szeretetét, se kegyelmét, se országát. töllünk meg nem vonya.

Tégy velem anyi kegyelmet oh' uram Jésus Istenem, hogy add meg nékem szent szeretetedet, nevellyed azt anyira bennem, hogy el mondhasam, hogy szereteted ég szívemben.

³⁴³ Ö engemet szeretet., és ahalálra adta magát érettem,

³⁴⁴ Uram. tudod hogy szeretlek.

³⁴⁵ Az apostolok egy kevés ideig sem lehetének távul. akristustol, mert nagy szeretettel szeretik vala ötet.

³⁴⁶ Ha egészen magamot az Istennek tartozom adni. azért, hogy teremtet, mivel nem tartoznám ő néki azért. hogy engemet meg váltot oly tsudálatosan, a halálra adván fiát. oly bünösért, mint én vagyok.

26 napon

Hogy a kristust kel követnünk mindenekben.

³⁴⁷ I Ha. ki utánnam akar jöni, mondgya akristus. tagadgya meg magát, és vegye fel azö keresztét, minden nap, és kövesen engemet, az embernek mondgya szent agoston. szüksége vala. egy olyan kalauzra, akit követhetné, nem tartván attol. hogy el tévelyedgyék, nem kellették azért néki egy olyan bünös embert követni mint maga, mivel azok valának mindnyájan az emberek, az Istent kellették tehát követni, de azt se nem látta, se nem üsmérte, szükséges vala azért hogy az Isten emberé lévén, magát láthatová tegye, hogy az embernek például lévén, ötet tellyes bizodalomal. követhesse,

³⁴⁰ 2 cor. 5

³⁴¹ st luk. 12.

³⁴² joan. 6.

³⁴³ gal. 2.

³⁴⁴ joan. 21.

³⁴⁵ st. hier.

³⁴⁶ st. bern.

³⁴⁷ luk. 9.

³⁴⁸ Példát adtam néktek, hogy amint én tselekedtem. ti is úgy tselekedgyetek. az Isten, mondgya szent pál. még előre el rendelte aválasztatit, hasonloká lenni az ő fia ábrázattyához, a ³⁴⁹ hasonlatosság pedig úgy lesz meg ha őtet követik, az ő élete, mondgya szent agoston, szüntelen valo oktatásból állot. a mi szokásinknak rendben valo vételére, és hogy tsak anyiban vétkezünk, a menyiben el távoznunk példaitol., hogy ha azt kívánnjuk a mit ő meg vetet, vagy ha attol. El távoznunk. a mit ő el akart szenvedni.

³⁵⁰ Annak mondgya szent jános, aki azt mondgya hogy a kristusban marad, úgy kel néki is jární., valamint a kristus járt arra a szent példára kel szüntelen vetni szemeinket. És meg egyeztetni életünket az ő életével,

II Tanullyátok meg töllem, mondgya akristus, hogy én kegyes és alázatos szivü vagyok, szükséges tehát akristusal. meg vetni a világi ditsőséget, gazdagságot. gyönyörüséget. és fel vennünk az alázatoságot. a szegénységet, abékeséges türest. kaptsollyuk magunkot akristushoz, minden munkáiban, és szenvedésiben. és mindenben, tsak aző rendelése szerént visellyük magunkot,

De oh! akristusnak., minden ohajtási, a menyei dolgok felé voltanak. a miéink pedig tsak a földi dolgok felé vannak, ő tsak az Istenről gondolgodot, mi pedig tsak a világról, ő soha a maga akarattyát nem követte, mi tsak a miénket követtyük, itéllyük el mind ezekből ha keresztények vagyunké,? és ha a kristusé vagyunké,? ha a kristus lelke vagyon nálunk, a minden magunk viselésiben meg mutattya magát.

A thábor hegyére minden örömet el kísérné a kristust., hogy őt tisztességet, és ditsőséget találhassanak, de hogy őtet akálvária hegyére kísérjék, ahol tsak szenvedést várhatnak. azt nem szeretik, ilyen formában tehát, nem akristust követnék. hanem magokat, ellene mondanának. akristus országának. és az évangyéliumának, aki is szenvedesi, és halála által ment bé ditsőségében, és aki, keresztével érdemlette meg nekünk a ditsőséget.

³⁵¹ Meg holtatok. és ati életetek, el rejtetet akristusal az Istenben, ő éhséget, szomjuságot, és fáradságot szenvedet, olyan volt mint a siket, és a néma, amidön gyalázattal illették. ő ettzakákat töltöt az imádságban. ő engedelmes volt mind akeresztnek haláláig, hogy nekünk példát adgyon, és hogy kegyelmet érdemelhesen az őtet követésre.

³⁵² III A ki engemet követ mondgya az ur, nem jár a setéttségben, az életnek világosága vagyon benne., a mely fel gerjeszti szivében a szent léleknek tüzet, aki pedig őtet nem követi. a setéttségnek utyaiban jár, a melyek az örökös halálra vezetik. akar mely egyenesnek láttattassanak is lenni az embereknek,

Egy kereszténynek leg nagyob foglalatosága aleyen e földön, hogy akristust tanullya, az ő életéről, példájáról. elmélkedgyék. mivel azokban valóságos, és bizonyos dolgokat lehet találni, mivel az ő szenttséges szájából soha se tsalárd, se haszontalan szó ki nem ment, minden szent. minden imádásra méltó az ő maga viselésében. azon kel igyekeznünk. hogy ³⁵³ hasonlithassunk ahoz az Isteni üdvezitőhöz, úgy anyira hogy el mondhassuk, az apostolal, én élek, de nem én élek, hanem a kristus él én bennem..

³⁴⁸ joan. 13.

³⁴⁹ rom. 8.

³⁵⁰ I joan. 2.

³⁵¹ Colos. 3.

³⁵² joan. 8.

³⁵³ gal. 3

Nem elég az, az üdvösségre. hogy tisztességes életet éljünk, hogy ha akristus lelke szerént nem élünk. és ha azon nem igyekezünk hogy ötet kövessük, az alázatoság által, ellene mondván magunknak valójában., és avilági dolgoknak, mivel az olyan külső tisztességes élet, kép mutatás. volna.

Nem lehet akristust, és avilágot követni, azolyan két ur, akiket egyszers mind nem lehet szolgálni. a világiakat követjük, mert világi elmével birunk, és nem akristus lelkével, holot anyi kedveség, és gyönyörűség vagyon abban a szenttséges lélekben, hogy aki azt birhattya, nem kedvelheti az után avilági hejában valóságokat, ha akristusban az el rejtet mannával élhetünk. miért suhajtának. az egyiptumi hagymákat,? a ki nem akristusé, az. az ilyen dolgot meg nem foghattya.

³⁵⁴ *Add meg uram mí nekünk azt akegyelmedet. hogy követhessük akristust, ami példánkot, és had lehesünk az ő jó illati, hozája kaptolván magunkot, mert tsak ő nála vannak az örök*
³⁵⁵ *életnek igéi.*

³⁵⁶ Legyetek azért, az Isten követői, mint szerelmes fiak.

³⁵⁷ A mint a földi embernek ábrázattyát viseltük, visellyük a menyeknek is ábrázattyát.

³⁵⁸ Nézzünk ahitnek el kezdőjére, és el végezőjére, ajésusra.

³⁵⁹ Hejában ditsekedem kereszténységem, hogy ha a kristust nem követem.

27 napon

A felebaráti szeretetről.

³⁶⁰ I Mind azok aparantsolatok melyek afelebarátot illetik. ebben aparancsolatban foglaltatnak, szeresed felebarátodot. mint önnön magadot.

A kristus nekünk erről új parancsolatot ádot, és erről nagy fényes példákat ád mindenüt, szeresetek egy mást mondgya, valamint én szerettelek titeket, az az, hogy életeteket is egy másért adgyátok ha a szükség hozza magával. valamint hogy én ugy szerettelek benneteket, hogy életemet adtam érettetek.

³⁶¹ Ez az ur parantsolattya mondgya szent jános. és ha ezt meg tarttyák amint kel, az elegendő, arol a jelről üsmerik meg az emberek hogy a kristus tanitványi vagyunk. hogy ha egy mást szerettyük. ilyen formában az Isten bennünk marad, és az ő szeretete bennünk tekélletes.

A ki az Istent szereti, az attyafiát is kel annak szeretni, mondgya szent jános, mivel aki bé zárja szivét fele baráttya előtt, és meg nem segitti szükségében, anem szereti felebarátttyát, még az Istent sem, hogy szeretné felebarátttyát. mivel nem hogy életét adná érette, valamint akristus tselekedet. de söt még egy darab kenyeret sem ád néki. hogy szeretné az Istent, mivel által hágja az egyik leg nagyob parantsolatttyát. és nem szereti azt, akit az Isten ugy szeretet. hogy egyetlen egy fiát adta ahalálra érette, akit azért teremtetete. hogy ötet birja örökké. nagyon meg bántyák tehát ötet. hogy ha azt nem szeretik, akit ő anyira szeretet.

³⁵⁴ 2cor. 2

³⁵⁵ joan. 6

³⁵⁶ eph 5

³⁵⁷ 1 cor 15

³⁵⁸ hebr 12

³⁵⁹ st. bern.

³⁶⁰ rom. 14

³⁶¹ 1 joan. 4.

Mind enyi nagy fő okokra való nézve, tartozunk szeretni felebarátunkot. de ne azért szeresük hogy abban hasznunkot tekinttsük, vagy hogy nekünk szükséges. vagy kedves, enem felebaráti szeretet volna, mivel. az oktalan állatokat is ilyen formában szeretik.

II A felebarátunkot., tehát úgy szeretni mint magunkat, és valamint akristus szeretet minket, nem más, hanem hogy mindenek felet az ő üdvességit tekinttsük, valamint amagunkét, tsak az Istent szeresük ő benne, az ő ajándékát, és kegyelmit, szerezzünk neki minden alkalmatosságot a maga meg szentelésire, örüllyünk az ő hasznain. vigasztallyuk nyomoruságiban, segítssük szükségiben, szenvedgyük fogyatkozásit. oltalmazuk ha igasságtalanságot tselekesznek véle, jól itéllyünk felölle, fogjuk párttyát ha mások rosszul beszélnek ő rolla, egy szóval valóság. kel ötet szeretni, ne tsak szóval, hanem tselekedetel. mivel tsak azt mondani neki hogy szerettyük, és semit se tselekedgyünk ő érette. úgy magunkot meg tsallyuk.

A szeretet a törvénynek bé töltése, lehetetlen hogy elvegyék annak akit valóság. szeretnek, se jóságát, se betsületit, se feleségit, se életit, se semmit ami az övé, se hazugságal., se tsalárdságal. azt meg nem tsallyák, soha rosszat sem kívánnak neki, söt még azon jókót tselekeszik véle, a melyeket magoknak kívánnyák.

A valóságos felebaráti szeretet, meg válhatatlan az Isteni szeretettől, az Isteni szeretet annak eredete, és kezdete, afelebarátot pedig úgy szeretik igazán, hogy ha az Istenben való életet kívánnak neki. így is szeretik az Istent valóság. és az ő szent törvényit, a felebaráti szeretet, szent péter szerént. és szent jakab szerént. avéteknek sokaságát el fedezi.

III Szent thamás azt akarja. hogy a felebaráti szeretetnek. három féle minémüsége legyen. először, hogy az a szeretet, szent legyen. szent pedig tsak anyiban lehet, a menyiben ötet az Istenben szeretik,. hogy ha tsak a világi jókot kíványuk neki, a szeretetünk nem szent. mivel tsak atestét, és nem alelkét szerettyük, hogy ha pedig alelkét szeretnök, mindenek felet a keresztényi jó erkölcsököt, az Isten kegyelmét. és a meny országot kívánnok neki,

Másodszor. hogy az a szeretet igasságos legyen. akit szeretünk annak igasságtalanságot nem tselekeszünk, se annak kedviért nem kel igasságtalanságot tselekedni nem volna igasságos, ha felebarátunkot inkább szeretnök az Istenél. nem is szabad ateremtet allatnak adni, a mi tsak a teremptöt illeti, se leg kisebb vétket is tselekedni az ő kedviért. mind azon által. menyi vétkes kedvkeresésel nem vagyunk azokhoz. akiket szeretünk, menyit nem kívánunk azoktól. akik szeretnek, menyit testi ragaszkodással nem vagyunk másokhoz, nem bálványozásé mind e?

Harmadikszor, hogy az a szeretet valóságos, és ne szines legyen, nem kel a felebarátot a magunk gyönyörüségiért, hasznáért szeretni, mert úgy magunkot szeretnök. és nem a felebarátot. mind azon által rend szerént tsak ezekért szeretik, és nem tekintik az Istent. a szeretetben. hogy ha pedig tsak azokat szerettyük a kik minket szeretnek, apogányok is ezt tselekedték.

A nintsen meg tiltva hogy ne szeresük barátinkot, söt még különösön kel őket szeretni, de a vétek hogy ha tsak jó akaróinkot szerettyük, el kel terjeszteni szeretetünket minden féle személyekre, mert más képen. a mi szeretetünk se nem keresztényi, se jutalmat nem érdemel.

³⁶² *Add meg uram nekünk azt a kegyelmedet hogy az áitatosághoz tegyük az atyánk fiaihoz való szeretetet, és az atyánk fiaihoz való szeretethez a felebarátunkal való jó tételt, tselekedvén véle azt, a mit kívánnok hogy velünk tselekedgyenek, nem tselekedvén mind azon által semmit is olyat, a mi ellenkeznek parantsolatidal.*

³⁶² 2petr. 2.

³⁶³ Az első keresztények között szegény nem vala.

³⁶⁴ Ha ki azt mondgya hogy szeretem az Istent, és az ő atyafiát gyűlöli, hazug a, mert a a ki nem szereti az ő atya fiát akit lát. az Istent, a kit nem lát, mi modon szeretheti,?

³⁶⁵ Senkinek semmivel ne tartozatok, hanem tsak egy mást szeresétek.

Tsak egyedül a szeretet különbözteti meg az Isten fiait, és az ördög fiait. mondgya szent agoston

28 napon

Az Ellenséghez való szeretetről.

³⁶⁶ I Szeresed ellenségidet, mondgya akristus, tégy jól azokkal akik gyűlölnék, és imadkozáll azokért, kik titeket. üldöznek, és gyaláznak, hogy fiai legyetek. atí atyátoknak, ki menyben vagyon, aki az ő napját fel támaszttya ajokra és agonoszokra. és esött ád az igazakra. és ahamisakra, szeresétek tehát ellenségiteket. mert ha tsak azt szeretitek, akik titeket szeretnek, mitsoda jutalmatok lészen, a pogányok nem eszerént tselekeszneké?

³⁶⁷ Ha ate ellenséged éhezik adgy ételt néki. ha szomjuhozik, italt adgy néki, mert eszerént tselekedvén, tüzes szenet gyűjtesz a fejére, szeretetedel arra fogod kénszeríteni ötöt, hogy tégedet szeresen, békeséges türésedel. arra viszed hogy magához térjen. és jó tétéményidért, a szent léleknek. tüzeit nyered reája, meg ne gyözetesél a gonosztol, a melyet tselekeszik veled ellenséged., hanem joval gyözd meg agonoszt.

³⁶⁸ A ki boszut akar állani. az urtol boszu állást várhat. és annak büneit meg tartván, meg tarttya. aki irgalmaságot nem tselekszik, irgalmaság nélkül íteltetik meg. hogy ha ellenségünköt gyűlöllyük. és néki meg nem botsátunk, az Isten sem botsát meg nekünk, ezt az Évangyélium bizonyította nekünk. ezt nem is ugy adgya mint tanátsot, hanem mint meg másolhatatlan törvényt.

Amidön gyalázattal illetnek bennünket, azt az Isten a mi büneinknek botsánattyára engedi meg, hogy ha azt ő érette tsendeséggel szenvedgyük, apedig az ördögnek hamiságától jö, aki is ³⁶⁹ meg tsallya azokat, kik velünk rosszul bánnak, egy keresztény senkinek sem ellensége, ami ellenséginket inkább szánnyuk. mint sem gyűlöllyük, és boldogok vagyunk, hogy ha tsak azért vagyon ellenségünk, mert hivek voltunk kötelességünkhöz.

³⁷⁰ II A kristus arra kötelez minket, az évangyéliumban való imádsággal, hogy meg botsásunk ellenségünknek, botsásatok meg mondgya, és meg botsátatnak néktek, ezt az imádságot el mondani, és ellenséginket nem szeretni, tsak anyi mint ha azon kérnök az Istent hogy nekünk meg ne botsáson, lehetneé ennél nagyob káromkodás, az Istennek fia olyankor holt meg érettünk. amidön ellenségi valánk, azért azt akarja hogy meg botsásunk ellenséginknek, amely vétkeket tselekedtenek. ellenünk, nem hasonlíthatni azokhoz. anagy vétkekhez. amelyeket mi tselekedtünk Isten ellen.

³⁶³ act. 4

³⁶⁴ I joan 4.

³⁶⁵ rom. 13.

³⁶⁶ matth. 5

³⁶⁷ rom. 12.

³⁶⁸ Eccli. 28.

³⁶⁹ tertul:

³⁷⁰ matth. 6

Szükséges tehát meg bocsátani másoknak. mert más képen félhetünk. hogy reánk is ki ne mondgyák azt. az irtoztato ítéletet., amelyet mondottak arra akegyetlen szolgára. akinek az³⁷¹ ura. el engedé tiz ezer tálentumal valo adóságát. + ő pediglen, el nem engedé társának. száz pénzel valo adóságát.+ így tselekeszik. mondgya akristus, az én menyeyi atyám is veletek. ha meg nem bocsátotok ki ki az ő atyafiának szivetekből.

Ember, embere haragot tart, és az Istentől mér kérni bocsánatot. azt gyakorta mondgyák. hogy³⁷² meg bocsátanak ellenségeknak, de arra nem vehetik magokat hogy hozzája el menyenek. hozzája szollyanak, valamiben néki szolgáljanak, a szivek ezeket nékik meg nem engedi, azért nintsen is szives bocsánat, mivel minden haragnak. ellene kell mondani, és azt valóságal meg is kel bizonyítani.

III Az ellenségünk szeretetiről valo parantsolat nem lehetetlen. akristus jól tudgya a mi gyengeségünket, a mit töllünk kíván nem nehéz, mivel a szeretet melyet szívünkben ad, az ő jármát kedvesé teszi, és az ő terhét könnyüé, hanem tsak azt akarja, hogy azt tselekedgyük, a mi töllünk lehet, az erő szerént. melyet belénk adot, és hogy tölle kérjük azt, amit még nem tselekedhetünk.

A valo hogy semmi ennél nem nehezeb, se nem ellenkezőb a meg romlot természetel, de akristus meg holt azért, hogy arra kegyelmet érdemellyen nékünk, és arra példát is adot nékünk, sokan valának olyanok, kik mihozánk hasonlok voltak, és akik gyönyörüséggel tselekedték azt, ami nékünk lehetetlennek láttzik lenni.

Josef meg menté ahaláltól bátyait. akik meg akarák ötet ölni, jó szivel fogadá azokat, kik oly kegyetlenséggel. adák el ötet, Dávid hasonló képen bánék Saulal, az ő nagy ellenségével, Szent István nagy szeretettel könyörge azokért kik ötet kövezik vala., mind ezek apéldák minket meg ítélnék. az utolso napon, hogy ha ezeket nem követtyük.

Kiki szereti a maga jó akaróját, és jó tévöit, de a mi az ellenségit illeti, azt gondollya hogy sokat tselekszik érette, hogy ha mind azt a rosztat rajta el nem követi, a melyet el követhetné, holot akristus azt parancsollya nékünk, hogy szeresük őket szivesen, felöllök jól beszéllünk, nékik szolgállyunk, segittsük, őket minden tehetségunkel.

Adgyad uram azt a kegyelmedet, hogy valóságal. szeresük ellenségünket. és agonoszért jóval fizesünk neki, töröly el szívünköl minden haragot. gyűlölséget, és a boszu állásnak kívánságát.

³⁷³ Atyám mondgya a kristus, bocsásd meg nékik. mert nem tudgyák mit tselekesznek.

³⁷⁴ Uram, mondá szent István, ne tulajdonittsad nékik ezt a vétket.

³⁷⁵ Bocsás meg atyád fiának, nem mondom tsak hétszer, hanem, hetven hétszer.

³⁷⁶ Minden valaki gyűlöli az atyafiát gyilkos az, és egy gyilkosnak sincs magában meg marado örök élete.

³⁷⁷ Nehéz akár kinek az ellenségit szeretni, de nehezeb még a pokolban égni.

³⁷¹ + huszon három millium forint. + tizen kilentz forint.

³⁷² Eccli 28.

³⁷³ luk 23.

³⁷⁴ act. 7.

³⁷⁵ matth. 18.

³⁷⁶ 1 joan. 3.

³⁷⁷ st aug.

29 napon

Az Isten szolgálattában való buzgoságról.

³⁷⁸ I A lélekben buzgok legyetek, nem restelkedvén a szorgalmatoságban. mivel az urnak
³⁷⁹ szolgáltok, ami urunk Istenünk emésztő tűz, és boszu álló Isten. az angyalit lelkeké teszi,
³⁸⁰ és a szolgálait égető tűzé.

A szent lélek tüzes nyelveknek képében szálla le az első hivekre, meg akarván nekünk mutatni hogy mitsoda siettséggel, és buzgosággal kel szolgálunk az Istent; akristus tüzet hozot le a földre, az az szeretetet, és azt akarja. hogy hová tovább jobban fel gerjedgyen, és azt.. a mi hozánk való szeretetéből tselekedte, aszeretetet, szeretettel fizetik. buzgosággal kel tehát végben
³⁸¹ vinni hivatalunkot, mivel. anélkül, ami lelkünk nyomoruságban vagyon; azt adom néked tanátsul mondgya akristus. hogy végy töllem tűzben meg próbált aranyat, hogy gazdag légy,
³⁸² ennek a szent tűznek kel tehát szüntelen égni ami szivünknek oltárán, és a mely tüzet képzelé a sinai hegyén való tűz.

II Semi úgy bennünket az Isten szolgálattában való buzgoságra nem indit, mint azok a tsudálatos példák a melyeket látunk abuzgoságról., az ó, és az új testámentumban, ábrahám még nap kelet előtt kél fel, hogy az Isten parancsolattából el vigye fel áldozni a fiát Isákot, tobiás mindgyárt fel kel az asztaltól, mihent meg halya hogy valamely izraélitának ahol teste fekszik az után., és el viszi temetni, jób, mojses, Dávid, a proféták. a makabaéusok, az ő
³⁸³ szent anyok. és az ó testámentumbéli igazak, akiknek buzgoságokról szól szent pál, mind igen nagy példák.

Az Evangyéliumban Zakéus nagy siettséggel, és örömel fogadgya akristust, és üdveséget veszen az egész háza népével, a bünös aszony semmi emberi tekintetre nem hajván, nagy siettséggel. keresi akristust. nagy szeretettel sirattya vétkeiket, magát meg aláza, és minden vetkeiről való botsánatot nyér.

³⁸⁴ A Boldogságos szüz. minek utánna a szentséges méhében fogadgya a kristust, szorgalmatosággal. mégyen Ersébet látogatására, őt is marad három holnapig melette, hogy segítse a miben kívántatik. ennek a szentséges Isten anyának egész élete, tekéletes példája lehet, a keresztényi buzgoságnak. és akristus. meg mutattya nekünk ezen szentséges szüznek
³⁸⁵ példájából., hogy az ő lelke, és kegyelme, akésedelmeséget nem szeretik.,

A kristusnak szeretete arra kényszerit minket, hogy többé ne élyünk se magunknak., se a világnak. hanem annak a kí meg holt, és fel támadot érettünk. mind azon által, ha meg tekintik a mi lomhaságunkot. azt mondhattya hogy tsak. egyedül a kristus nem érdemli meg töllünk. hogy serénységgel szolgállyuk, semmit nem felejtenek el amidön avilágnak akarnak tettzeni, de amidön akristust kel szolgálni, imel, ámal tselekeszik, és tsak külső képen vizik végben. oh ! mely háláadatlanóság, mely igazágtalanság !

³⁷⁸ rom. 12.

³⁷⁹ deut. 4.

³⁸⁰ ps. 104.

³⁸¹ apoc. 3.

³⁸² exod. 19.

³⁸³ hebr. 11

³⁸⁴ luk 1

³⁸⁵ st. ambr.

³⁸⁶ III Fély attól hogy az átok reád ne szályon. amelyet mondanak azokra kik gondolatlanul. munkálodnak az Isten szolgálattában, az az, az üdveségben. alagyság nagy fogyatkozás, az, az Isten fiának nem tettzik, és a sokal veszedelmeseb, mint sem gondollyák. egy olyan aki látgy az Isten szolgálattában., ha veszedelemben nincsen is, de ahoz igen közel vagyon,

³⁸⁷ Azt akarnám mondgya akristus, hogy vagy egészen hidegek, vagy egészen melegek volnátok, de mint hogy se hidegek, se melegek nem vagytok. azért készvagyok titeket ki vetni a számbol., tudni illik, hogy egy olyan keresztény. akiben nintsen az élő hitnek. buzgosága, és aki el mulattya az üdveségit, sokal roszab az olyanál aki hideg, az az, egy pogánynál. akiben ³⁸⁸ hit nincsen, és sokal jobb let volna néki, ha a hitnek világóságát nem vette volna, hogy sem olyan roszul élni azal avilágóság.

A látgyóság teszi haszontalanoká a szolgálkót, az is gátollya meg a kegyelemnek munkálkodását, és teszi haszontalanoká a szentségeket, és a jó tselekedeteknek példáit. alágyság nagy háláadatatlanság. el is apaszttya az irgalmaságnak forrását, a szivet nagy rettentő szükségben teszi, és vegtíre meg keményíti.

A buzgoság az Istennek ajándéka, azt gyakorta valo, és alázatos imádság. lehet meg nyerni tölle, ate parantsolatidnak. uttyan futottam, amidön meg tágasítottad szivemet. mondgya Dávid, a szivet pedig szeretetével tágasittya meg. és a buzgoságot a szeretet indittya fel; egy kereszténynek gyakorta kel kérni azt a szeretetet, hogy tellyes és tekélletes akarattal. szolgálhassa az Istent.

Visgálljuk meg magunkot hogy ha nem vagyunké abban a látgyóságban. hogy ha örömet halgattjuké az Isten ígéjit, hogy ha kívánnjuké amenyei dolgokot? hogy ha pedig ebben alágyságban vagyunk., keresünk abban modot, hogy ki kelhesünk belölle., arra jobb mód nintsen, mint az imádság, az Isten itéletiről valo gondolkodás, aszent dolgokrol valo olvasás, a foglalatoság. és a munka.

Vigyed végben az Isten munkáját jó szivel, és buzgo elmével.

³⁸⁹ Meg hevült bennem a szivem, és az én elmélkedésemben fel gyulad atüz, mondá Dávid.

³⁹⁰ Mindent szeretettel tselekedgyetek, valamit tselekesztek.

Légy a teremptöhöz hasonló buzgoság, mint a melyel voltál avilághoz. mondgya szent ágoston.

30 napon

A Boldogságos Szüzhöz. és a szentekhez valo áitatoságról.

³⁹¹ I Az Isten tsudálatos az ö szenttyeiben, a mely tiszteletet adunk az Istennek. és a kristusnak. az örökös tisztelet, a mely abból áll, hogy ötet imádgjuk. alázatos szivel, hogy ötet szeresük mindenek felet, és mindenben, hogy öneki ajánlyuk, és áldozuk magunkot egészen. mint véghetetlen tekélleteségü örökös urunknak,

A mely tiszteletet adunk pedig aBoldogságos szüznek, és a szenteknek., a szeretetbéli tisztelet, a mely is meg egyesít minket vélek az Istenben, hogy mind együt tsak egy szivek,

³⁸⁶ jerem 46.

³⁸⁷ apoc. 3.

³⁸⁸ st ambr.

³⁸⁹ ps 38.

³⁹⁰ 1 Cor 16.

³⁹¹ ps. 67.

egy lelkek, egy templomok legyünk, és egy áldozat. akristusal, ami közben járonkal, ez a tisztelet azö szenttségekre, és érdemekre vagyon építve, és mint hogy az ö szenttségek az Isten szenttségétől származik és ered, azért atisztelet is a melyet nekik adunk, ahoz atisztelethez. tartozik, a melyet adunk az Istennek.

A tisztelet, melyet adunk a szenteknek, nem állapodik meg rajtok, hanem az Istenhez tzeloz, mint utolso végéhez, mi a szentekben az Istent tiszteljük, meg egyesülvén vélek, hogy vélek együtt imádjuk. az ö szenttségeknak, és ami szenttséginknek eredetit. és vélek együtt ajánlyuk neki áldozatunkot, mivel mi nem áldozunk aszenteknek, a bálványozás volna.

Mi aszentekben. az Isten ajándékit tiszteljük, mi ötet ditsérjük atsudákért melyeket benne munkálodot, ugyan tsak egyedül tölle is kérjük akristus érdemi által a szükséginkre valo kegyelmeket, de mint hogy tudgyuk hogy a szentek az Isten baráti. hogy őket meg halgatta eföldön valo létekor, meg egyesülvén pedig véle a menyekben, azért hathatos szószóllóink is lehetnek, ez okáért a midön valamely kegyelmet akarunk meg nyerni az Istentől. hozájok folyamodunk. hogy velünk együtt könyörögvén, mutassák bé könyörgésinket, az Istennek, és nyerjék meg nekünk azt, amit magoknak meg nyertek, ok ami példáink kérnünk kel az Istentől azt. a kegyelmet., az ö esedezése által, hogy őket követhesük.

II Mint hogy aboldogságos szüz, az Istennek Anya voltáért, felyeb valo minden tiszta teremtet állatoknál. és mint hogy azö ki mondhatatlan fényeséget. valo minémüségai az Isten, és az ö fia akristus előtt, sokal fellyeb valo rendben tészik ötet. az angyaloknál, és az egész szenteknél. azért mi is különös tisztelettel tiszteljük ötet. noha aláb valo tisztelettel. mint amellyel tartozunk az Istennek. és akristusnak. a mi üdvezítőnknek.

Az anyaszent egy háznak. az Istenhez, és akristushoz valo áitatosága. tellyeséget szükséges, és avalláshoz tartozik, a melyel vagyon pediglen a Boldogságos szüzhöz, és atöbb szentekhez, az igen hasznos. ahiveknek. szükségekben. nagy segítség, és igen fő út ajó erkölcsben valo előmenetelre.

A Boldogságos szüzhöz valo, igaz áitatoság abból áll, hogy véle meg egyesüllyünk a menyiben gyengeségünk azt nekünk meg engedi., az Istenhez valo szeretetben, szeresük ötet az Istenben. és az Istenért. tiszteljük benne az Isteni szeretetet, atisztaságot. az alázatoságot, engedelmeséget, és azt a szenttséget, a melyel. az Isten bé töltötte az egész választottak felet, tsudállyuk tisztelettel. az Isteni anyaságának minemüséget, és egyszers mind szüzeséget. hijuk segítségül ötet, mint Anyánkot, és szószóllónkot, kövesük ötet mint olyat. aki akristus után leg tekélteseb példa, minden jó erkölcsökben, és mint olyat, aki leg inkább hasonlít az ö fiához.

Ha valaki azt gondollya hogy szereti és tiszteli a Boldogságos szüzet, és az ö fiának a kristusnak meg nem adgya, azt az örökös szeretetet, és tiszteletet. amellyel tartozik, ha valaki az Istenhez akarna menni az anyának esedezése által, a fiunak közben járosága nélkül, ha ki tisztelni akarná ötet nem követvén az ö jó erkölcséit, az olyan nem követné akristust, nem is élne az ö Évangéliuma szerént. az olyan veszedelmes, és tsalando gondolatokban volna.

Nintsen semmi kedveseb akristus előtt, mint az ö anyához valo valóságos áitatoság, semmi inkább nem tiszteli az anyát mint a szeretet, amellyel vannak azö fiához, ö minékünk tsak egy ³⁹² dolgot hágy, mondván, hogy tselekedgyük mind azt, valamit a fia fog nekünk mondani, ez ³⁹³ a szent szüz keveset szollot az emberek előtt, az ö leg főveb áitatosága abból állot, hogy

³⁹² joan. 2.

³⁹³ luk. 2.

igen halgassa a meg testesült igét, hogy azokat a szokot magában meg tarttssa, és szivében azokról gondolkodgyék.

III Az Évangyéliumban. meg találhattuk a Boldogságos szüz jó erkölceit, azö nagy halgatásban valo imádását, látván titkait, és tsuda tételeit az ö fiának, az igének meg testesülésekor magát meg aláza, és szolgálónak mondgya, holot az angyal. ötet, Isten Anyának nevezi, az után bethlehemben mégyen egy pogány tsászárnak parantsolattyára. öt bé nem fogadgyák, hanem kénszeritetik egy istáloban vonni magát, és öt akristust avilágra hozza, akit apasztorok., és a magusok mennek imadni, a templomban magát az Isten előtt bé mutattya, azután kénszeritetik égyptumban szaladni, és öt maradni, aherodes dühöségit hogy el kerülhese. akristust nagy üldöztetésekben láttya prédikálani, egy kereszten láttya meg halni, valamint egy gonoszt, de mind ezekben az állapotokban nem monda egy szót is.

A Boldogságos szüz mindenkor azon volt hogy akristust kövese, kövessük hat mi is ötet, ezel a szenttséges Anyával, kövessük magát ezt a szent anyát. is, az ö szent erkölceiben. aleg főveb jó erkölcsök a szüzeknek., a házásoknak a légyen, hogy ugy élyenek, imadkozanak, munkálodgyanak, szenvedgyenek, mint ez a szent szüz, és benne akristust tisztellyék.

Hijuk segítségül ezt a szent szüzet nyomoruságinkban, és kísértetinkben, ö gyámola az olyan bünösöknek kik valóságál igyekeznek az Istenhez meg térni, és ha ugy hiják amint kívántatik. esedezésének hasznát veszik. de ö nem gyámola avéteknek, sem avilági életnek. ö példája az igazaknak, és az ártatlanoknak, parttyokot is fogja a fia előtt.

³⁹⁴ Visgáld meg figyelmeteségel. aboldogságos szüznek egész életét, néz abban valamint egy tükörben, hogy meg láthasad atiédben mitsoda fogyatkozás vagon, és miben kel azt meg jóbbítani,

³⁹⁵ Kérj édes anyám, mert nem méltó hogy meg vessem ate ortzádót, mondá Salamon.

³⁹⁶ A kristus mondá a Boldogságos szüznek. aszonyi állat. ihon ate fiad, az után mondá atanitványának, ihon ate anyád.

Üdvöz légy mária, malasztal vagy telyes, ur vagon teveled.

³⁹⁷ Hogy meg nyerhesed máriának gond viselésit, el ne mulasad követni jó erkölceit.

Az ö jó erkölceit, szent ambrus szerént, tsak rövideden így teszem fel.

A Boldogságos szüz.
szüz volt testében, és lelkében.
Alázatos szivü volt.
Mértékletes szavaiban.
okos tanácsiban.
foglatatos a munkában.
Tartozkodo beszédiben
szerette az olvasást.
Mindeneket felyül haladot.
A hitben,
A szemérmetségben.
Az áitatoságban

³⁹⁴ st. ambr.

³⁹⁵ 3 reg. 2.

³⁹⁶ joan. 19.

³⁹⁷ st. bern.

A halgatásban.
Ö soha.
Meg nem szomorította szüléit.
Meg nem vetette az aláb valokot
Masokat meg nem nevetet.
A szegényeket el nem igazította.
Mindenek felet arra vigyázot.
Hogy tsak az Istent kerese.
Magános életet élyen.
Hogy senkit meg ne szomorittson.
Hogy mindenekel jól tegyen.
Hogy az öregeket tisztellye.
Hogy senkire ne irigykedgyék.
A hejában valo ditséretet el kerüllye.
A jó erkölcsöt szerese.
Hogy mindenben az egyenes okoságot kövesse.
Nem volt semmi szemérmetlen.
Az ö járásaban.
Maga viselésében.
Beszélgetésében
Tekéntetiben.
Tselekedetiben.

31 napon

A Szent Angyalokhoz valo áitatoságról.

I A. szent Angyalok az Istennek szolgálai. és követi, azoknak segittségre, kik örökösí lésznek az örökös boldogságnak, az Isten öket szenttségben. és ártatlanságban teremttette, szabadságban is valának, egy közüllök magát hasonlívá akará tenni amagoságbélihez, és le vetteté a pokolban, mind azokal. együt, kik ötet követték fel támadásában. ezeknek minden igyekezetek tsak a, hogy az embereke. aroszra vigyék, és öket, magokhoz hasonló nyomorultaká tehesék.

Ellenben pedig Szent mihály atöbb jó Angyalokal. híven meg maradának teremttetéseknek. kegyelmében, fel is kelének azok apárt ütök ellen, meg vallák hogy nintsen semmi hasonló az Istenhez, aki is egyedül méltó arra hogy szeresék. imádgják, és néki engedelmeskedgyenek., ditsöitették is ötet, mind azért akegyelemért, melyet vettek ö tölle. az Isten hogy meg jutalmaztassa hüségeket, bé tölté öket tellyes szeretettel, a mely szeretet hozája kaptsolá öket. és abban az örökös boldogságban tevé, amelyet meg érdemlének hüségekért,

³⁹⁸ Az Angyalok kilentz részre vannak el osztva, az első, a sérafinusok, akik az Isten szeretetére vannak szenteltetve, a 2. akérubimusok, kik az Istennek nagy fényességiben vannak, a 3. athronusok. kik az Istenhez valo szeretetben állandok. a 4. adominátiok. kik az Isten parantsolatlyát adgyák ki, és segitenek minket hogy az ö akarattyá alá vessük magunkot, az 5. a fejedelmeségek, ezek ateremtett állatokhoz valo Isteni rendelésben foglalatoskodnak, a 6. a hatalmaságok. ezek minket segitenek, hogy viaskodhasunk a setéttség béli hatalmaságok ellen. a 7. az erök., akikkel az Isten tsudákot tétet, a 8. az árchangyalok. kik a nagy dolgokot hirdetik

³⁹⁸ st. greg. hom 3.

ki, a 9. az angyalok. akiket az Isten arra rendelte hogy minket szüntelen oktassanak, vezérelyenek. reánk vigyázanak. és meg oltalmazanak. agonosz lelkek töriben valo eséstől.

³⁹⁹ Az Isten, az ó törvényben, az angyalokat küldötte el, hogy ki vigyék egyiptumból az ő népit, hogy annak törvényit kiadgyák. hogy a meg ígért földben helyheztessek, az angyal⁴⁰⁰ vezeté uttyában az iffiu tobiást. ugyan ő általa is tölté bé az Isten ötét, és az egész házát áldásával, az Isten előttünk jártattya angyalát, hogy nekünk meg mutassa a menyei utat, és⁴⁰¹ hogy bizodalomal. jarhassunk azon holtig.

II Az Isten meg parantsolta angyalinak hogy ránk vigyázanak, minden utainkban, az egészségben, és a betegségben, a jó, és arosz állapotunkban. azt akarja hogy kezekben hordozanak minket, ne hogy valamely köben meg üssük. magunkot, és valamely rosz példa a vétekre ne vigyen minket.

Az angyalok az Istennek ajánlyák, és meg nyerik kérésinket, ők szüntelen fel mennek, és le szállanak azon a titkos lajtorján, az Isten fent vagyon. ahonnét parantsolya nekik hogy minket segítsenek. szükséginkben, és ajora vigyének, a midön roszul tselekeszünk, mind e nagy titokban megyen végben. mi semmit sem látunk, mind azon által, enintsen külömben.

Tisztellyed az örző angyalodot, vigyáz arra hogy ötét meg ne vessed, mivel meg nem botsáttya néked, a midön véteken esel, nagy tisztelettel tartozunk az angyaloknak., az ő jelen valo⁴⁰² létekért, meg sem kel őket szomorítani, roszat tselekedvén ő előttök, vagy azok előtt, akikre ők vigyáznak, akar mitsoda helyen légy mondgya szent bernárd, de soha azt ne tselekedgyed az örző angyalod előtt, amit szégyenlenél tselekedni az emberek előtt.

Lehetneé őket nem szeretnünk, mivel ők oly tekéletes teremtet állatok, és oly egyesek az Istennel, ők minket oly valóságos szeretettel szeretnek. ha őket nem szeretnök. az Istent nem szeretnök, aki is oly tsudálatosan közli magat vélek, és mi velünk ő általok, mind ez arra kötelez minket, hogy háláadásal. legyünk hozzájuk.

III Hogy ha el mulattyuk az angyaloknak engedelmeskedni, a midön az Isten parantsolattyát adgyák előnkben. amidön intenek, és fenyegetnek. akkor az Isten haragját várhattuk magunkra, aki is ő általok viszi végben boszu állását. hogy meg ostorozák, és hirtelen valo halálal. ki vegyék az engedetleneket, erről nagy példákat látunk., hogy az Isten mint bánt az Izrael népével, és azokal. Kik ő ellene fel támadtanak.

Igen szükséges őket segítségül hini, ő nekik igen nagy gondgyok vagyon üdveségünkre, fő képen azoknak, akiket örzésünkre rendelt Isten, mert tudgyák azt. hogy mi arra rendeltettünk, hogy agonosz angyaloknak helyeket bétölttsük, és hogy annak idejében, meg kel vélek egyesülnünk. és hozzájuk hasonloká lennünk. kérjük szent mihályt., hogy légyen segítségel halálunknak oráján. és az Istenhez vigye lelkünket, el ne mulasuk pedig soha egy nap is segítségül hini az örző angyalunkot., fő képen nyomoruságinkban., és akisértetben, hogy meg tarttsák bennünk., az Isten irgalmaságának ajándékát.

Szent örző Angyalink. oltalmazatok meg minket viaskodásinkban, hogy elne veszünk arettentő ítéletnek napján.

Hogy ha pediglen arra akarjuk őket kényszeríteni. hogy az Istent kérjék érettünk, igyekezzünk azon. hogy őket követhesük, mert mivel hogy agonoszok az ördögöket követik, az igasságos

³⁹⁹ Exod. 23.

⁴⁰⁰ tób. 13.

⁴⁰¹ Exod 23.

⁴⁰² st bern. in ps. 90.

dolog, hogy mi a szent angyalokat kövessük, azö teremítőjökhoz valo nagy szeretetekben. tisztaságokban, az Istenhez valo engedelmeségekben. kövesük az Isten akarattját, itt a földön, valamint ök azt követik menyekben, szolgállyunk a szegényeknek, anyomorultaknak, az Isten rendelése szerént, mivel ök minden nap ezt tselekeszik, az Isten előtt, szégyenellyük kevélységünket, a midön a menyei udvarnak ezek a fejdelmi lábainkhoz borulnak, hogy ugy mondgyam.

Egyesüllyünk meg a szent Angyalokkal. viaskodgyunk valamint ök, és ö vélek az ördögök ellen, az Istennek nagy ellenségi ellen. és a miéink ellen. legyunk bátrak, vagy meg kel azokat ⁴⁰³ gyöznünk, vagy örökösön el kel vesznünk. nintsen gyözedelem, viaskodás nélkül. ha ezek a kisértök aroszra visznek. minket, mondgyuk nékik a menyei seregnek fejdelmével. ki lehet hasonlo az Istenhez,? leheté evilágon valamit hozája hasonlítani. legyünk hivek mi is valamint a szent angyalok, és az Isten munkáját el ne hagyuk. mind addig, valamég egészen végben nem viszük.

Adgyunk hálát az Istennek, hogy angyalit rendelte mellénk. örízésünkre; élyünk ugy. hogy semmi bennünk ne légyen olyan, a mi öket meg bánthassa, hogy had legyenek ök is mellettünk a lelki viaskodásban. a melyben vagyunk., üdveségünk ellenségi ellen.

⁴⁰⁴ Az Ur Angyala meg örzöt engemet, mondá judit, mind ki mentemben. mind ót maradásomban, mind viszá jövetelemben. minden vétéktől.

Az ur Angyala alá mene ázáriásal., és az ö társaival a keméntzében, és nem illeté tellyeségel. öket atüz.

⁴⁰⁵ Két Angyal. Makabaéust közben vévén, az ö fegyverekkel. környüle forgolodván. serelem nélkül meg oltalmazták vala.

HOGY MICSODA TISZTA SZOKÁSOKAT KIVÁN A KERESZTÉNYSÉG

1. Sok féle külömbség vagyon. a kereszteni vallás és atöbb vallások közöt, de aleg főveb ami aszokásokat illeti. a. hogy akereszteni vallás tellyeségel. kárhoztattya a vétkeket., a pogánység meg engedi és jóvá hadgya vala. az olyan vétkeket. amelyektől irtozik atermészet, és azt nem kel csudálni. egy olyan vallás. amely kegyetlen, tolvaj., és fajtalan isteneket imáda. nem adhata az embereknek egyebet elejekben. hanem csak rosz erkölcsöt., ezért is mondá rollok szent Cypriánus.,. hogy követik az isteneket. akiket imádnak., és avétkek ö elöttök, vallásbéli dolgokká lésznek.

A valo hogy a sidó vallás magától a roszra nem hajlot. se semmi roszat nem parancsolt., de meg. arosz cselekedeteket meg nem büntette. és leg nagyob része azoknak a sok számu parancsolatoknak. amelyekből állot a sidok törvénye. csak éppen törvény béli ceremoniák valának, és a melyék nem illeték a szokásokat

A mi pedig a mahumet vallását illeti, azt minden tudgya. hogy a tisztátalan. és otromba vallás., a mely meg engedi az érzékenységeknek mindent valamit kivannak, és amely. az embernek boldogságát., az oktalan állatokhoz valo kivánságban tartya

⁴⁰³ apoc. 12.

⁴⁰⁴ judith 13.

⁴⁰⁵ 2 mak. 10.

csak egyedül a kereszténység tilt meg tehát. közönségesen. és különösen minden féle vétket, mert az, a. nissiai szent gergely szerint. az Istent követi, akinek akarattya maga lévén az igazság., nem egyezhet meg arendeletlenséggel. és avétekel.

2. A mi vallásunk nem csak a nagy vétkeket kárhoztattya. hanem még a leg kisebb fogyatkozásokat is tiltta. sőt még csak az olyan szokot is amelyek meg sérthetnék. a felebaráti szeretet. vagy a szemérmeséget., de még az illetlen tekinteteket is, annál is inkább a szemérem nélkül való tekinteteket, és mind azollyan maga viseléseket, amelyek meg botránkoztatnák másokat.

Az ó törvény tiltá a gyilkoságot., de az új törvényben. egy harag. egy mérges szó. egy csufság., mind anyi fogyatkozások, a melyek vétkeseké téznek Isten előtt.

Mit mondgyak., de még a jó és a szép szók is, ha nem igazán valok, meg az olyan hazugságok amelyekel használni akarnak másoknak, és amelyeket úgy tettik hogy jó végre, és jó szándéokra mondgyák, mind ezek meg vannak tiltva egy kereszténynek, mert csak hazugságok

A hivalkodo. és a haszontalan való szók., avétek közé számláltatnak, ha szinte ezek ne ellenkezzenek is a felebaráti szeretettel., a szemérmeséggel. az igazsággal. mind azon által. azokért számot adnak. az ítéletkor., mert nem fordították azokat arra a végre. amelyre kel fordítani minden cselekedetünket., hogy ha a hejában való szók meg vannak tiltva., mit mondhatni még a hejában való cselekedetektől.

3. A kereszténység. nem csak a rossz és vétkező cselekedetet., és beszédet karhoztattya, hanem még a vétkekre való akaratot, és kivánságot is. az emberi törvények meg tilthattya. alopást. és a gyilkoságot., de nem az akaratot; az szív nem lévén az ő hatalmokban., az csak az Isteni törvényt illeti., mivel atörvény csináló ura a sziveknek. de az Isteni törvények között. a csak a keresztényi törvényhez való. ugyan az is különbözteti meg ötöt leg inkább a sinagógától.

A krisztus anyaszent egy házában. az Isten nem akarja hogy az oltárokon véres áldozatok legyenek., hanem, a kecske bakok, és a bikák vére helyet ártatlan lelket kíván. mondgya laktáncius. nem elég tehát. hogy az én kezeim tiszták legyenek., az én szemeim szemérmesek., és a szám tiszta. hanem a szívemnek kel tisztának lenni., mivel ha egy aszszonyt, látván a rossz gondolatnak helyt adok az Isten előtt vétkező vagyok., ezt a krisztus maga mondgya., hogy pediglen jól meg lehesen érteni az ő tanítását. azt meg kel tudni, hogy vagyon mi bennünk olyan rossz kivánság, a melyet veszedelmes örökségül hadta reánk ami első atyánk és a melyet a vétek taplojának nevezik atheologusok. fomes peccati., e gerjeszti fel a tüzet, mivel meg gyujtván. fel gerjeszti az akaratot. és azt a rosszra viszi., a fel gerjedet akarataknak. és kivánságnak. két féle indulati vannak, némellyek akarat ellen valok. és a melyekről nem gondolkodtunk. ilyenek tehát azok az első indulatok, a melyek fel gerjednek. valamire a mit meg látunk, minek előtte az okosság magát észre vegye. a többi, akarattal. és gondolattal való indulatok, az első, magokban nem vétkezők, mert nem szabadosok. hogy ha csak azokra nem adnak alkalmatosságot. ót nincsen vétek. a hol nincsen szabadság. ezek az indulatok pedig, mi bennünk. akaratunk ellen gerjednek fel.

A több indulatok pedig vétkezők, mivel azokat birhatunk az Isten segétségével. ugyan az ilyen rossz kivánságokat, és szívbéli házaság töréseket is tiltta nekünk akrisztus., de noha a kereszténység ne kárhoztassa is az első indulatokat., mind azon által. karhoztattya annyiban., hogy azok okozák. a rendeletlen kivánságot. azt is akarja. hogy azokat meg utállyuk. és meg vessük, mert azokból ered avétek

4. A keresztényi tisztaság még tovább is terjed. mivel tiltta még a rossz gondolatot is. tartván attól hogy a gondolat fel ne gerjesze a rossz kivánságot, ettől vagyon hogy a theologia

vétkesnek tartta az olyan illetlen dologról való gondolatot, a melyről az elme öröme st gondolkodik, nem szabad mi nekünk szabadgyára hadni gondolatunkot. és a maga kedvére bocsátani.

Minden kereszténynek azt kel mondani amit jób mondot. mondván. fel fogadtattam az én szemeimmel. és arra köteleztem. hogy semmit olyat ne tekéntsenek., ami vétkes gondolatot adhatna nekem, ezek a szok meg mutatták. a kereszttségben való köteleseget, amelyet a szent atyák kötesnek. és szövetségnek nevezik., mit cselekszik egy keresztény keresztstégekor. hanem kötést csinál, nem csak az Istenel és az anyaszent egy házal., hanem még magával is., amaga szemeivel. szívével. és elméjével. hogy semmit ne tekéntsén. se ne kívánnyon, sene gondolkodgyék. semmiről olyanról ami illetlen.

5. A kereszténység. nem csak a rosznak magját akarja belöllünk ki szedni, hanem még attol is el akar távoztatni. a mi kívülöttünk lévén arra vihetne., fő képpen a vétekre való alkalmatoságoktól, ha ate jób szemed meg botránkoztat tégedet. mondgya akristus. vájd ki azt. ha a lábád. vagy kezéd meg botránkoztat. vágd el azokat, ezt az atyák. avétekre való alkalmatoságra magyarázák. és ezen mondását a kristusnak így magyarázák. valamint hogy el vágják arodhat tagot akár mely szükséges légyen az.. azért hogy meg szabadithassák az egész testet., ámbár a kéz. vagy a láb legyen is az a tag., hasonló képen amidön valamely teremtett állat. mi nekünk a vétekre való alkalmatoság. el kel attol távoznunk. akár mely kedves légyen nekünk., és akár mely nehéz légyen is a nekünk. a kristus nem csak azt mondgya hogy vájd ki a szemedet. hanem hogy még vesd el azt mesze magadtol., az az. hogy el kel távozni az alkalmatoságoktól és a veszedelmes társaságoktól.

6. A keresztényi vallás hogy meg mutassa., micsoda irtozásal vagyon avétekhez., mindent el követ. ami tölle lehet. hogy azt gyükerestől ki irthassa; jovalván nekünk a földi joknak meg vetésit., amelyek okai, és eredeti avéteknek., nem magoktól. hanem ha azokkal roszul élnek. arra is czéloznak az évangyeliurnak tanítási. parancsolati. és jovallási. hogy meg vessük. lábunk alá tapodgyuk. és el hadgyuk egészen avilági jokot., agazdaságokot, tiszteleteket, söt még a szabados gyönyörüségeket is. a midön azokat valamely vétek követhetné. szent Cyrillus fel tézsi. hogy a názaréusoknak nem csak a bór ital vala meg tiltva., hanem még a szöllő étel is. mert egyik amásikától vagyon és hogy könnyen adgyuk a gyönyörüségre magunkot., a melynek gyükerit, magunkban hordozuk, ez így lévén, a kereszténység. nem csak a vétket tiltta. hanem még mind azt is a mi okozhattya a vétket

Egy szoval, a kereszténység azt kívánnya töllünk hogy el kerüllyük a véteknek még az árnyékát is, tavozál el, mondgya szent pál. mindentől a mi rosznak láttzik lenni. hogy bé tölttheted hivatalodnak kötelesegeit, és méltó fia lehes az anyaszent egyháznak, a ki makula. és rántz nélkül való; szenteknek kel lennünk. mivel azt szolgállyuk. a ki önnön maga a szenttség. olyan formában is visellyük az ő képit eföldön. és úgy üsmértettyük meg ötöt a hitetlenekel. és szentellyük meg az ő nevét; ő nekünk semmit úgy nem hágy. mint azt, hogy tiszta életünkkel tisztellyük ötöt az emberek előtt., akik látván. jó cselekedetinket., dicsöittsék ötöt kötelesegek szerint.

⁴⁰⁶ A ki szent, szentellye meg még magát. és aki igaz. legyen még igazabb.,

VÉGE.

⁴⁰⁶ apoc.

IMÁDSÁG

Meg váltó jésusom. uram. és én Istenem. cselekedgyed velem azt a kegyelmeséget., hogy adgy olyan elmét nekem. a mely örömele gondolkodgyék. az Istenről. és az örökkévalóságrol.

Adgy szent gondolatokat, egyenes akaratot. mely meg egyezék a tiédel. buzgo kívánságot a menyekhez.

Adgy olyan hitet mely meg vesse avilágot, és kedvellye a szegénységet gyalázatot. és szenvedést.

Hogy el kerüllyem az olyan dolgokat a melyek minket el ámittanak.

Adgyad hogy erősen bizam az Isten ígéletiben.

Adgy olyan Isteni félelmet. a mely hatalmasab legyen a világi nyomoruságoknál. és kísérteteknél.

Adgy olyan Isteni szeretetet., a mely egy aránt nevedkedgyék mind ajokban. mind abünösokbe

Adgy olyan szivet a mely háláado légyen malasztidhoz. engedelmes sugarlásidhoz, aki hovátováb jobban igyekezék meg tanulni az üdveségnek tudományát.

Adgy olyan okoságot a mely a hitnek engedelmeskedgyék. olyan érzékenységeket., melyek az okoságtol fügjenek

Adgy olyan ártatlan nyelvet. mely az Isteni dicséretekel meg szenteltessék.

Adgy olyan tiszta szemeket. melyek inkább tekénttsék az eget, mint sem a földet.

Adgy olyan füleket amelyek zárva legyenek a világ elöt. és nyitva. az Isten beszédinek.

Adgy olyan kezeket. a melyek örömele munkálkodgyanak és segittsék a felebarátot

Adgy olyan lábakot, amelyek el távozanak. avilágtol. és álhatatosan járjanak. az Isten uttyán.

Adgyad hogy szomoruságim. penitentzia tartok legyenek és üdveségre valok

Adgyad hogy napjaim tellyesek legyenek jó cselekedeteketel.

Adgy nékem oly okos. és vigyázo keresztényi életet. mint ollyannak. a kinek csak hamar meg kel halni.

Adgy csendes halált nékem.. hogy had élhessek örökön örökké te veled.

AZ ÉLETNEK RENDÉRÖL.

Ebben a rend tartásban meg lehet látni. hogy mit kellesék cselekedni minden napon. minden héten. minden holnapban. és minden esztendőben.

Minden napon mit kel cselekedni.

I. kely fel idején. és mindenkor azon orában., amenyiben az egésséged., vagy ahivatalod. amelyben élsz meg engedi azt néked. de azért idejen le kel fekünni, ugy intézvén. hogy hat. vagy hét orád lehesen az álomra., a hoszab valo aluvás már resttség.

2. A midön fel ébredcz., mindgyárt. emellyed az Istenhez szivedet mondván., En Istenem tellyes szivemből szeretlek tégedet. és néked ajánlom magamot, az igasságos. hogy az Isten dicsértessék aleg első gondolatodban.
3. Az ágybol hirtelen kel fel kelni de tisztességel. és mondgyad magadban., ez a nap talám utolso napja életemnek
4. A midön öltözöl. mondgy magadtol valamely kis imádságot
5. A midön fel öltöztél. végy szentelt vizet., és le térdepelvén. mond el a reggeli imádságot.
6. Azt el végezvén. a földet csokold meg. mondván. föld vagyok. és földé leszek, és az után tedd fel azt magadban. és mondgyad. hogy az Isten kegyelmével., ugy akarok ma élni. mint ha ma meg kellene halmom
7. Minek elötte valamely dologhoz fogj, ajánlyad azt az Istennek. mondván. én Istenem te éretted és ate dicsőségedre fogok ezen munkához., adgy segittséget annak jól végben vitelére, ez az igazán valo út az Isteni szolgálatra.
8. Egy napot se hadgy el mulni amelyben ne elmélkedgyél ha csak fél óráig is valamely szent dolgokrol ugy mint az Isten joságárol. hozzája valo háláadatlanságodrol. az életedről. erre pedig aregeli idő leg alkalmatosab. mert ez igen szükséges az üdveségre.
9. Tedd fel magadban. hogy ha lehet soha a szent misét el nem mulatod., és ót Kommunikály lelki képen. és mint ha. a lenne aleg utolso Communiod. ennél se szenteb. se hasznosab dolgot nem cselekedhetel.
- 10 napjában végy arra egy kis időt. ha az alkalmatoság meg engedi. hogy meny a templomba. és ót imádgad a kristust a szenttségben. a ki is reád tekintvén. kegyelmét adgya bövségel.
11. Olvass. valamely lelki dolgokrol valo könyvet ha csak fél óráig is. nem egyébért. hanem atanulásnak kedviért. és hogy azokat követhessed.
12. visgáld meg lelked üsméretit napjában kétszer. ebéd előtt. és minek elötte le feküdgyl. visgáld meg gondolatidot., beszédidet. cselekedetidet. és fogyatkozásidot. azokat meg szánván, és bánván. fogad fel hogy többé nem cselekeszed.
13. napjában gyakorta emellyed fel szivedet az Istenhez. buzgo fohaszkodásokal. eképen lehet meg egyesülni az Istennel.
14. szoktassad magadot arra. hogy az Isten előtt járj. mert ez, aleg rövideb. könnyeb. és bizonyosab uttya az üdveségnek.
15. A midön valamely vétekbén esel. azonnal szánnyad. bánnyad meg aztot kérjed kegyelmit Istennek és tedd fel magadban hogy mentől hamaréb meg fogod gyonni.
- 16 A midön valamely kísértetben forgasz. kérjed az Isten segittségit. és gondolkodgyál ahalálrol. és az örökké valóságrol.
17. hogy ha a napközben. valamely szomoruság érr. tudd meg hogy az Isten küldötte reád. az ő dicsőségére. és ate jovadra mint drága jelit szeretetének. vessed azért akarattya alá magadot és adgy hálákot néki.
18. tanuld meg magadot sanyargatni. mind belső. mind külső képen. meg zabolásván. érzékenységeidet.
- 19 Ugy bánnyál másokal. valamint kívánod. hogy mások bánnyanak veled. tégy jól mindenel a menyiben lehet.

20 légy tisztelettel. fellyeb valoidhoz. becsülettel és jó akarattal magadhoz hasonlokhoz. és könyörületeséggel. az aláb valokhoz.

21 légy atyafi szeretettel cselédidhez. visely gondot reájok, és fő képen azon légy. hogy az Istent szolgállyák.

22. Imádkozál. apurgatoriumban lévökért. adgy alamisnát arra a végre. ez az Isten előtt kedves. és veled is irgalmasággal fog bánni.

23. Az áldáson. kezdgyed. és a háláadásón végezed ételedet. csendeséggel. és tiszteséggel egyél. ne az ételnek kedviért egyél. hanem a szükségnek., és nem úgy mint az oktalan állatok, még abban is sanyargassad magadot., nem évén sokszor abból. a mit leg inkább szeretz.

24. Estve minek előtte le vetkezél. visgáld meg lelked üsméretit. és az után. mond el imadságodat

25. Es midön le fekszel. fuháskodgyál buzgosággal az Istenhez. tekintvén ágyadot. valamint akoporsot. vess keresztet magadra a szentelt vizele. és hijad segítségül. a szenttséges jésust. és azö Anyát. és alugyál és békeségben

26. Hogy ha éttzaka fel ébredz vess mindgyárt keresztet magadra, és ajánlyad Istennek lelkedet. szivedet., és imádgjad ötet.

Minden héten.

1. Minden vasárnapon visgáld meg hogy mi képpen töltötted a hetet és mi formában kel töltened azt a melyben vagy, el kel olvasni akor ezt a rend tartást.

2. Cselekedgyél valamely testi sanyargatást magadon., mert máskent atest rabjává téssen tégedet.

3. Tégy minden nap tehettséged szerént valamit külön a szegényeknek., és szombaton azt el osztogasad nékik. eszent chrysostomus tanáttásá.

Minden holnapban

1. Gyonyál meg. és Kommunikály. minden holnapban egy szer. vagy minden tizen ötödik napon., ezen két szenttség által vesszük a kegyelmeket

2. Minden holnapban végy egy napot magadnak amelyben jól meg kel visgálni. életedet. magad viselésit. és készülnöd kel ahalálra

Minden esztendőben

1. Az esztendő kezdetin tégy. közönséges gyonást. és visgáld meg. hogy mit kel magadban el hadni. és mi formában kel magadot viselni hogy jól élhess. ha az Isten meg hágy ez életben.

2. kereszteltetésednek napját meg szentellyed, meg hálálván az Istennek hogy az igaz hitre hozot, és ujittsad meg ő előtte az akori tett fogadásodot, tudni illik. hogy ellene mondasz az ördögnek a testnek. és avilágnak.

Tessék az urnak békeségét. és irgalmát adni mind azokra kik ezt a rend tartást fogják követni Amen.

Salve Regina

Meny országnak királynéja.
Irgalmasagnak szent Annya,
Elet édeseg reménség
Üdvöz légy szép szüz Mária.
Évanak árva fiai,
szám ki vetett maradéki,
siralminak örökösi.
sok nyavalyáknak hajléki
E siralomnak völgyében,
kik nyavalygunk nagy ínségben,
hozád ohajtunk menyégben,
ki vagy örök ditsőségben.
Azért szószóllónk szenvedet.
fordisd hozánk kegyelmedet.
És ate bünös népedet.
oltalmazad hiveidet.
oh' édes szuz irgalmadot
mutasd meg kegyes voltodot.
holtunk után szent fiadot
mutads meg s' boldogságodot.
Amen.

Ave Maris Stella.

Üdvöz légy Mária
Tengernek tsillaga.
Mindenkor szüz Anya.
Egek nyilt kapuja
Kit Gabriel menyből.
Üdvözle Istentől.,
Öriz haborutul.
Évától vett jajtul.
Óld bününk békoját.
Add szemünk világát.
Mosd el lelkünk motskát.
kerjed jónk adását.
Mutasd anyaságod.
vegye imádságod.
A ki értünk magod.
akart lenni s' árod,
oh' szüzek Nemesse,
s' szelidek jelesse.
ne legyünk bünössé,
tégy szenté, s' kegyessé.
Éltünk tiszta voltát.
nyerjed s' bátor uttyát.
hogy látván urunkat.
mondgyunk víg hálákat.
Ditsőség Atyának,

Fiu s' szent Léleknek.
Három szent személynek.
Állatnyában egynek.
Amen

A SZÓ HORDÁSROL.

Egy emberséges ember soha sem szó hordó, mert előre ellátta annak veszedelmes ki menetelét, és végít, azt tudja hogy a szóhordás. mindenkor zenebonát okoz, az atyafiak, és a jó akarok között egyenlenségeket, és hogy olyan veszedéseket. indít, a melyeknek a vége soha sem jó,

A szóhordás mindenkor ártalmas, annak aki azt tselekszi, annak, a kinek a szót hordgya, és annak. a kiről beszél, ez olyan. kard, a mely, harmat sebesít, vagy öl meg egy szers mind.

Igen kevés szó hordás vagyon olyan. a melyhez ne tennének, ez olyan. valamint egy hó gomolya, a mely mentől aláb hengeredik. annál. inkább vastagodik.

A szó hordonak. csak két okának kel lenni. a szó hordásra, vagy az. hogy kedvit kerese annak., a kinek. árulkodik. vagy az. hogy magának eleget tegyen.

Egy emberséges embernek. nem hogy kedvit találnák azal. a midön. szót visznek neki, de száz féle keserűséget okozni. és sokszor haragra ingerlik, olyan állapotnyában, a maga okoságát nem halgathatta, se atyafiaiinak. vagy jó akaroinak, tanátsákokot bé nem veheti, a haragját követvén. nagy dolgokra fokad.

Ihon ilyen hasznót. és szolgálatot téssen rend szerént. az esztelen szó hordo árulkodásával, hejában bányia az után. a zenebonát melyet. okozot. mert már késő, atüzet meg gyujtotta, és azt el nem olthatta,

A szó hordonak. sem látom semmi hasznát árulkodásában, mivel egy felöl. ellenségivé tette azt a személyt a kit el árult, más felöl pedig gyalázatal hányhattya a maga szemére, hogy esztelenül meg háborította az elméjit annak. a kinek árulkodot., és hogy olyan veszedelemre, és szomorúságra tette. amelyből talám ki sem gázolhat,

hogy ha olyat mondtak felöllünk, a mely nekünk ditséretes, azt mi nem szerettyük, az oka ez, mert azt sajnályuk, hogy a mit jó erkölcsből el akartuk volna titkolni., azt meg tudgyák, és hogy azért ditsérjenek, azt nem kel szeretnünk,

hogy ha pedig roszt mondtak felöllünk, a szó hordonak nem kellett volna minket azal meg szomorítani, ez így lévén. aszó hordokot minden képen, csak rossz szemel. kel tekinteni. és csak. hizelkedőknek, és eszteleneknek kel őket tartani.

lehetetlen, hogy az. aki azt agyalázatos szohordást követi, hogy valami okot ne adgyon magáról a szóra. ettől is vagyon hogy vissza adgyák neki gyakorta duplán akölttsönt, arra igen vigyáznak. hogy mit mond, és mit tselekeszik. és mindenel meg üsmértetik hogy kitsoda.

A többi között egy ember jöt hozám akarván titkoson meg jelenteni. hogy egy ilyen személy, sokak hallatára rosszul beszélt volna felöllem. felelém neki. hogy már régen. bé Dugtam fuleimet a szohordások előtt, de ha szinte nyitva volnának is, egyik fülelem habé mennek, a másikon ki kel menniek. mert én azokat nem törödöm, mondám azt is, hogy valamit mondanak a távul lévőkről, rend szerent abban kételkedhetni, a mely sebet pedig távul. vennék, a nekem soha sem fájna, azonban pedig, akik előtt én felöllem beszéllettek, azoknak kellett volna partomot fogni, vagy ellenem lenni, mivel csak ő érettek volt a szó felöllem.

A midőn. egy gyülekezetben. valamely távul valo emberől beszéljenek, mind azok, kik abban atársaságban vannak. arra vigyáznak, hogy semmi rosztat felölle ne szollyanak, mivel az igazság arra köteledzi őket, hogy meg ne engedgyék. az olyat meg ítélni. akit nem hittak hogy maga menttségire menyen. ha ezt az igazságtalanságot meg engedik, jóvá hagyják. hogy ő felölök is beszéllyenek. mikor együt nem lesznek.

Hogy ha atávul valokrol. soha sem beszéljenének. nem volna szó hordás, és a ki szó hordo akarna. lenni. azt senki társaságában nem venné, és minden gyulekezetből ki üznék, mint egy gyalázatost.

Ugy történt egy szer. hogy egy hizelkedő szó hordó egy emberséges emberhez ment, meg mondani neki. hogy olyan helyt volt, ahol. semmiben sem kimélték ötét, és hogy száz olyan féle dolgokat mondottak felölle, a melyet ha halotta volna. nem tettzet volna néki, ez az emberséges okos, és értelmes ember, olyan formában halgatá ezt a szó hordást, hogy ugyan. el álmélkodék rajta a szó hordó. és mondá néki az emberséges ember, uram, ha engemet jól üsmernének sokal többet mondhatnának felöllem, és nem volna okom a haragra, sokal is tartozom azoknak akik ilyen formában beszéljenek felöllem, távul valo létemben, ha jelen valo létemben ugy beszéljenének, a mint meg is tselekedhetnék, azért az én ortzám meg pirulna, és szégyenleném. kérem azért. kegyelmedet. adgya tudtokra, hogy háláado szívvel vettem beszédeket. soha árulkodo jobban meg nem pirult. mint ez, gondolom. hogy soha sem árulkodott többet életiben.

Annak az emberséges embernek volt oka így felelni. mert mint hogy tsak az igaz mondás szokta az embert meg bántani, ez az emberséges ember. pedig nem érezvén, és nem vádolván magát. semmiben is arrol. a mit mondottanak felölle, ő abban bizonyos. volt, hogy valamit mondottanak felölle. amind hamiság volt. az ilyen eszes, és értelmes felelet. az árulkodásra, ártatlanná tézsi azt. a kinek árulkodnak, meg itéli az árulkodot, de még inkább azt, a ki okot ad. a szó hordásra,

Nintsen olyan. Istenes, és emberséges ember, akár ki légyen az, a kinek. szándékát rosztára ne magyarázhasák, és tselekedetét rosztára ne tarthasák, de az az Istenes ember rend szerént valo életét követi, semmiben meg nem változtattya. maga viselésit. se változást, se gyengeséget nem látni öbenne, azt akarja, hogy az ő életének bizonyosága, tsak. a lelke üsmereite legyen, és tsak az Isten lássa, hogy mi vagyon szívében, ugy tekintti az ember szollást, és a szó hordást valamint a fergeteget, a mely nagy zugásal vagyon. de a mely nem árthat, se betsületinek, se jó erkölcsinek,

Az okos ember soha sem halgattya. a szó hordást, és így bé zárja a száját, a szó hordonak, sok szomorú órától menti meg magát. az olyan., a ki a szó hordot nem halgattya. azal. néki is sok jó orakot szerez, talám még el is hagyathattya véle,

Se nyelvünknek, se fülünknek nem kellene lenni ez árulkodok előtt, nem is tudom hogy melyik vétkeoseb. akettő közül, azé aki halgattya, vagy az, aki árulkodik., de azt tudom. hogy azért maradnak abban az utálatos szokásban. mert könnyen, és örömel halgattják őket.

Se haszon. se betsület nintsen a szohordásban. és ha szabad volna rosztal itélni mások felöl. mihent valaki énnekem [én-nekem] árulkodnék. minden féle rosztal erkölcsünek tartanám. még is azt mondom. hogy a mely ember tsak egy szer árulkodnék nekem másra. már annak az embernek. meg üsmerném elméjít, és természetit. és soha sem lehetnék jó itélettel felölle.

nagy esztelenség olyat beszélni. a melyet mástól hallottak, a ki is hazuthatot. vagy hozá tehetet. igen nagy igazságtalanság. azt el hinni. a mit nekünk mondanak ilyen formában.

Eszemben jutnak még igen szép szavai egy üsmerömnek, akinek is egy jó akarója. olyan értetlen lévén, valamitsodás hívnek akarta magát mutatni. hozzája menvén mondá néki, hogy egy bizonyos gyülekezetben. eleget beszéllettenek volna felölle. és azö maga viselésit sokan meg ítelték. erre felelé néki, hogy igen szépen köszöni mind azoknak. kik az ö fogyatkozásira vigyáznak, azon is fog igyekezni hogy azokat el hagyja. és azon lészen,. hogy az kik felölle beszéllenek. azokal jól tehesen., ha tselekedetel nem lehet, leg aláb kívánásal.,

*

latzkot hitta Isten először Anyaszent egyházában 1747 12. 7bris. rosa ellene mondvan eretnekséginek. az anyaszent egyház kebelében jött és az Istenhez ment. 2 8bris 1748

Ma nagy tsötörtökön 1751. az Isten báránya vérinek érdemiért az Anyaszent egy házában hozá keszeget a ki is már negyedik tiz esztendötöl fogvást. adgya Isten hogy ne légyen az utolso.

Amen. Ma nagy tsötörtökön 1758 az Isten Anyaszent egy házában hozá mártont. Adgya Isten ne legyen utolso

A doctrina magában foglallya ahit ágazatit. a mellyeket hinnünk kel

A moralis. a jó erköltsökre tanit és arra a miket követnünk kel, és a miktől el kel távoznunk

A disciplina. elönkben adgya. az Anyaszent egy ház rendelésit. szokásit.,

Az eretnekek a hit ágazati ellen támadnak fel.

A Sismatikusok a disciplinát el ronttyák.

A rosz keresztyének. el távoznak ajó erköltsöktől

S. Gregorij Pa

O bone jesu verbum patris splendor paternae gloriae inquem desiderant Angeli. prospicere doce me facere voluntatem tuam. ut spiritu tuo bono deductus ad beatam illam per veniam civitatem. ubi est Deus aeternus., et unus omnium spiritus. ubi est certa securitas., et segura aeternitas. et aeterna tranquillitas, et tranquilla felicitas, et felix svavitas, et svavis jucundi ubi tu Deus, Cum patre et spiritu sancto vivis et regnas per omnia saecula saeculorum Amen.

obone Jesu, o piissime Jesu, odulcissime Jesu. o Jesu fili Mariae virginis plene misericordia et pietate. odulcis Jesu miserere mei secundum magnam misericordiam tuam., o Clementissime Jesu te deprecor per illum sanguinem pretiosum quem pro peccatoribus effundere voluisti, ut abluas omnes iniquitates meas, et in me respicias miserum. et indignum humiliter veniam petentem, et hoc nomen sanctum Jesu in vocantem. onomen Jesu nomen dulce, nomen Jesu, nomen delectabile. nomen Jesu. nomen confortans. quid enim est Jesus nisi salvator, ergo Jesu propter nomen sanctum tuum esto mihi Jesus. et salva me, ne permittas me damnari quem de nihili creasti. obone Jesu ne perdat me iniquitas mea. quem fecit omnipotens bonitas tua, odulcis Jesu. recognosce quod tuum est. et absterge quod alienum est, o piissime Jesu. miserere mei dum tempus est miserendi. ne danmes me intempore judicandi. et que utilitas in sanguine tuo; dum descendero in aeternam Corruptionem, non mortui laudabunt te domine Jesu, neque omnes qui descendunt in infernum. o amantissime Jesu, odesideratissime Jesu. ojesu. Jesu. Jesu, admitte me in numerum electarum tuorum. o Jesu salus inte Credentium. oJesu solatium adte Confugientium. oJesu dulcis remissio omnium peccatorum. o Jesu Filii Mariae virginis. in funde in me gratiam. sapientiam charitatem Castitatem. et humilitatem, ut possim te perfecte diligere. te laudare. te perfrui. tibi servire. in te gloriari, una Cum omnibus qui invocant hoc sanctum nomen tuum. quod est Jesus Amen

oratio S. Bernardi

Grand Dieu tes jugemens sont remplis d'équité
Toujours tu prens plaisir à nous être propice,
Mais j'ai tant fait de mal. que jamais ta bonté.
Ne me pardonera sans choquer ta justice.

Oüi, mon Dieu, la grandeur de mon impiété
Ne laisse aton pouvoir que le choix du supplice.
Ton intérêt s'oppose à ma félicité,
Et ta Clémence même attend que je perisse.

Contente ton desir puisqu'il t'est glorieux.
Offense toi des pleurs qui coulent des mes yeux.
Tonne, frappe, il est tems. rend moi guerre. pour guerre;

J'adore en perissant la raison qui t'aigrit.
Mais dessus quel endroit tomberas ton tonnerre,
qui ne soit tout Couvert, du sang de JESUS CHRIST.

A légy a mi vagy. a mitsodák mások hagy békit nekik, hadd akár ki légyen az. a minémü akar lenni. a mi nem lehet, ne is akarj ollyanná lenni. nagy jószág. a nagy dolgokra felettéb nem igyekezni. nem kitsiny dolog. kevésel meg elégedni. a maga sorsával meg elégedet sziv. nagy talentum. a meg elégedes fellyebb valo agazdagságnál.

A KRISTUS JÉSZSUS ÉLETÉNEK HISTORIAJA

1748

ELŐL JÁRÓ BESZÉD

I Hogy mitsoda végre irták ezt a historiát.

A kristus. Jésus. az embereknek üdvességekért szállot le a menyekből. vett emberi testet magára. születet. élt, prédikállot, meg holt, fel támadot. és viszá fel ment amenyekben. igasságos dolog tehát, hogy az emberek ezekre atitkokra meg tanitassák magokat. a melyek által meg váltattak, és hogy meg tanullyák. egy olyan életnek. és halálnak historiáját, a mely üdvességekben járo dolog. az emberek. Istennek ellenségi valának, akristus halálával eleget tett az attyának erettek, meg is tanította őket arra., beszédivel, és példa adásával. hogy mi képpen térhesenek meg hozája. szüntelen kellene gondolkodniok azon. hogy mit szenvedet egy Isten. azö vétkek el törölésiért. azért hogy örökös háláado szeretettel. lennének hozája. anyi jó téteményiért. se eleget nem elmélkedhetnének az igazságokrol. amelyekre tanyította őket, és a tselekedetekről. melyeket tselekedet. mivel tsak ugy üdvezülhetnek, hogy ha azokat az igazságot végben viszik, és követik azokat atselekedeteket.

Ugyan ezen okbol emlékezteti őket minden nap az anyaszent egy ház. az üdvezítő halálára, a szent mise áldozattyában. a mely valóságos képe akeresztben valonak. ugyan azért is ajánlya szüntelen azt a szenttséges hostyát a melynek vére meg békéltette őket az Istenel, azért hogy ök is ajánlhassák azt, amit a kristus Jesus ajánlot ö érettek, és hogy az ö áldozattyának gyakorlása, állandó bizonyosága lenne, háláadoságoknak, ezért is nevezik Eucharistiának. az az, háláadásnak, de mint hogy az örökké valo életet. a melyet akristus meg nyerte halálával, tsak ugy nyerhetik el, hogy ha vegben viszik a törvényt melyet adot, és ha követik azokat apéldákat melyeket hagyot, az anyaszent egy ház azt akarja, hogy a hivek minek előtte ajánlyák ezt a szenttséges áldozatot, tanullyanak először valamit az Isten fiának beszédiből és tselekedetiből, a melyeket elejekben adgya, az áldozat előtt valo Évangyéliumban. és a melyekre, parancsollya apasztoroknak, hogy oktassák őket. és ez által, meg üsmérteti velünk. hogy semmit ugy nem hágy fiainak. mint azt, hogy tsak a kristus életét, és halálát. tanullyák, és abban foglalatoskodgyanak, azért. hogy szüntelen valo hálákot adgyanak néki, mind azért. a mit tselekedet, és szenvedet érettek. vagy is azért, hogy meg üsmervén a mit tselekedet, ök is ⁴⁰⁷ azont tselekedgyék. mivel az ö egész élete, mondgya szent agoston. szüntelen valo oktatására volt. a mi szokásink rendben valo vételére, és anyiban vétkezünk. a menyiben el távozunk ami magunk viselésével. az ö maga viselésétől.

Az Anyaszent egy ház szándékát követik tehát. hogy ha a hiveknek adgyák. meg váltojok. életének. és halálának historiáját. azt meg láthattyák az Evangyéliumban. amely magában foglallya mind azt. valamit az Isten akart nekünk ki nyilatkoztatni azö fia tselekedetiről, és tanításiról. és szüntelen kellene inteni ahiveket arra. hogy azt a szenttséges könyvet olvasák. a melyben foglaltatnak mind azok az igazságok. a melyekről. ítéltetnek meg az utolso napon. de mint hogy, sokan vannak olyanok. akik örömet akarnák meg tudni. a kristus életének folyását. és meg látni együt és rendiben. azokat atselekedetit a melyekről szolnak az evangyélisták., és a melyeket nehéz volna nekik fel találni az Evangyéliumban az ilyen igasságos. és természet szerént valo kívánságnak elég tételére akarták tehát aközönséges lelki haszonra. az evangyélistákból. ki szedegetni. együvé, és rendben tenni a kristus életének historiáját.

⁴⁰⁷ aug. de ver. rel. 63. 16.

Az olyanokért irták tehát le, a krisztus életének historiáját, valamit abban mondanak igaz, mivel semmit abban nem mondanak. a mi fel ne találatnék az Évangéliumban, mind azon által, nem az évangéliumot akarták abban magyarázni, hanem tsak igazán, és hiven ki tenni mind azokat atselekedeteket. a melyeket le irtanak az Évangyelisták, azokat pediglen, olyan stylusal, és expresioval akarták. le irni, a melyek leg alkalmasabbak legyenek. hogy a közönséges elméjük is meg érthessék, a melyeket talám meg nem érthetnék a szent irás phrasesse szerént, hogy pediglen. semmi nehézségekre ne légyen még két dologra vigyáztanak.

1. A krisztus Jésusnak tselekedetit mind egészen ki tészik, de az ő beszédi közül. tsak azokat irják le, a melyeket leg könnyeb meg fogni, és a melyek leg szükségesebbek a szokások oktatására, a tudni valo dolog. hogy az üdvezítő életének. nagyob része. a prédikállásbol állot. és hogy olyan szükséges meg tudni azokat az igazságokat a melyeket tanyitot, valamint atselekedeteket. a melyeket tselekedet, de azt is tudgyák. hogy mindenek meg nem foghattyák az Isten fiának minden beszédit. vannak olyanok. a melyek. inkább atudosokot illetik, példanak okáért, mikor a maga Istenségét akarta meg bizonyítani, vannak meg olyanok, a melyek. eledele a kisdedeknek, a mely igazságokat mindenek tartoznak tudni és követni. mint az üdveségre kívántatokat. az illyeneket fel tették ezen historiában, de tsak rövideden. azért hogy rendiben, és folytában követhessék akrisztus tselekedetit. és azokat olyan formában tették fel, hogy a hivek. könnyen meg érthessék.

2. Noha a fel tett szándék a volt. hogy semmit egyebet ne mondgyanak hanem tsak a mi az évangéliumban vagon, és hogy ne kénszeritessenek semmit ahoz tenni, tsak. az olyanokat akarták fel tenni, a melyeknek magyarázat nekivántassék. mind azon által kénszeritettek némelykor el. távozni ettől arendtól., mivel találkoztanak olyan dolgok. a melyek ha szinte nehezek is. de ki nem lehetet hagyni, és mint hogy azokat fel kellett tenni, meg is kellett azokat magyarázni. a krisztus, sok olyan igazságokat tanitot. a homályos példa beszédekben, a melyek az erkölcsököt tekintették, azokat az igazságokat. igen szükséges tudni minden keresztényeknek. szükséges is volt tehát azokat elejekben adni; de azok haszontalanoká, és még némelykor veszedelmeseké is léznek, hogy ha az olvasót nem segítik, hogy azoknak értelmét fel találhassa. és magára szabhassa, ugyan az illyen helyekben kellett elegyíteni holmi jedzéseket, amellyek meg nem tartoztatván. ahistoriának folyását, meg világositták azt, ami homályos, meg gyengittik, a mi keménynek láttzik, és e szerént készittik el az igazságnak kenyerét, hogy eledelül lehesen. mind nagynek, mind kitsinynek. azok a magyarázatok., és jedzések. ritkák., rövidek. és olyanok, hogy talám nem lesz nehéz. azokat meg különböztetni attol, a mit látunk. az évangéliumban, azt el lehet hinni, hogy azokat szükségeseknek talállják mindenek lenni, azt is reménlik, hogy inkább panaszkodnak azon. hogy kevés, mint sem azon hogy sok.

Végtire arra is vigyáztak, hogy ha jól azt meg nem tudgyák, hogy mitsoda szándékal. jöt az üdvezítő erre avilágra. igen nehezen fogják olvasni azt haszonal, a mit őt tselekedetet, mert mint hogy minden tselekedetit, beszédit, és szenvedésit tsak ahoz a szándékhoz fordította, úgy tettzik mint ha. tsak kevés volna meg tudni az ő tselekedetit, és szenvedésit, hogy ha nem tudgyák. annak mi volt indittoa, és hogy ha. nem tekintik azokat arra a végre, a melyre ő azokat fordította, úgy semmi hasznot nem vennének azokbol magoknak. azt minden tudgya, meg is mondották ide fellyeb. hogy a krisztus nem más végre jöt le, és élt aföldön, hanem ami üdveségünkért, ugyan erre is tanitták a gyermekeket, nintsen egy is ahivek közül aki azt ne felelné, amidön kérdik tölle hogy miért lett az Isten fia emberré. azért hogy minket meg váltsion, de azt könnyen észre lehet venni, hogy nem mindnyájan értik, a mit felelnek, és hogy kevesen üsmérik, hogy mi. legyen az a valtság, és az az üdveség, mert kevesen tudgyák hogy mitsoda nyomoruságoktól szabadította meg őket a krisztus. igen jó tehát, az ő eseteknek, és

sebeknek historiáját elejekben adni, minek előtte meg tudgyák a meg gyógyításokét, és tsak rövideden meg mutatni nékik, azt aboldog állapotot amelyben. az Isten teremptette őket, azokat a veszedelmes nyomoruságokat, a melyekben estenek avétek által. és hogy az Istennek veghetetlen josága, mitsoda modokal. akarta őket meg szabadítani, ilyen formában, nyomoruságokra tekintvén, annál nagyob buzgoságal. ohajtyák meg tudni azt, a mit az üdvezítőjök tselekedet meg váltásokért, és annál is nagyob hasznal fogják olvasni életét, magokban meg üsmérvén, hogy mivel tartoztanak volna vétkekért, az Isten igasságának, jobban meg fogják üsmérni hogy mivel tartoznak. az ő irgalmaságának. üdveségekért.

II. Az Embernek teremptetéséről. és vétkééről.

A midön az Isten a menyet, és a földet terempté. hat napok alat, urat is akara adni minden testi teremptet állatinak. erre valo nézve egy kevés sárbol., az embernek testét formálá, és azt a testet bé tölté okos lélekel., már annak előtte sok számu angyalokat teremptet volt, akikben mind üsmerettségit, mind szeretetét adta volt, de annak egy része meg válék tölle a kevélység miat, ezek a párt ütő lelkek ördögöké lévén, az Istennek ígasságos ítéletiből, a pokolra vettetének. nem is remélheték. hogy valaha viszá térhesenek arra az állapotra, a melyből ki estenek. mert az ő akarattyok az eset után. a meg átalkodásban. és a keménységben meg marada, az Isten arra rendelé az embereket, hogy ezeknek a párt ütőknek el foglalják helyeket a menyekben. az Isten nem terempté az embereket mind egy szers mind, valamint az angyalokat., hanem egy embert és egy aszonyt terempt, a kiktől kellett származni minden embereknek. ezt az első embert. nevezé ádámnak, és ezt az első aszonyt Évának, az az, az élök anyának. ezeket a maga képére terempté, az az, hogy olyan okos és értelmes lelket ada nékik, hogy ötöt meg üsmérhették, és szerethették., bé töltötte elméjeket világosságával, és akarattyokot szeretetével, teremptetésekor igazak, és ártatlanok valának, az ő lelkek tellyeségel az Isten alá volt vettelve, és azö testek tellyeségel. engedelmeskedet azö lelkeknek, nem volt se setéttség, se háborodás az ő elméjekben, mivel az Isten volt azö világóságok, és békeségek, semmi olyan nem volt az ő testekben. amit szégyenelhetek volna, mert semmi rendeletlenség benne nem volt, ezért is mondgya az írás. hogy mezitelenek voltak, de azt nem szégyenelhették.

Ebben a szent. és böldög állapotokban. az akarattyok egyenes volt, és tellyes szabadságban voltak, minden szükséges kegyelmek segítették őket. mind arra ajó tselekedetre. a melyet az Isten kívánt töllök, és hogy meg érdemelyek azt a ditsőséget. a mely meg jutalmaztatta volna jó erkölcsöket. eza ditsőség pedig a, hogy az Istent valóságál látthattyák. ök már az Istent üsmerték, anyiban, a menyiben. a teremptett állatok meg üsmérhetik, de az után, ha jóra fordították volna. eföldön, azt az üsmerettséget. a menyekben vitettek volna hogy ót meg láthassák az Istent magában, és éllyenek azon látás által. az örökös boldogságal, a melyért teremptettek volt, az ő artatlanságok. meg mentette volna őket ahaláltól, és mind azoktól anyomoruságoktól, melyek a vétket követik.

Nem kellett volna nékik, se munkát, se fájdalmat se betegségeket szenvedni, semmi olyan nem lett volna atestben. a mi meg sérthette volna alelket. mind addig valamég a lélek meg nem bántotta volna az Istent, mind ezek a hasznos dolgok, nem tsak ádá mért, és Éváért lettek volna egyedül, hanem mind az ő maradékokért. a kikel, nem tsak természeteket., de még ártatlanságokot is kellett volna közleni.

Hogy pediglen meg érdemelhesék ezeknek az ideig valo kegyelmeknek gyakorolását, és az örök boldogságnak birtokát a mely nékik ígéletben volt. az Isten tsak azt kívánta töllök, hogy akarattyá alá vessék magokat, hogy pediglen meg próbálhassa engedelmeségeket, egy parantsolatot kellett nekik adni. meg parantsolá tehát néki hogy a jó, és agonosz meg

tudásának fájáról ne ennék. a mely a földi paraditsomban volt. atöbb fákal. szabadá hagyván őket. és halálal fenyegeté őket, ha ahoz mernének nyulni, mi lehetet volna könyeb. mint ezt a parancsolatot meg tartani, mind azon által meg nem tarták sokáig. az ördög irigyelvén boldogságokat. kiserteni kezdé évat. a kigyó képében, azt jovallá néki. hogy ennének a meg tiltot gyümölcsből, mivel nem hogy meg hálnának az Isten fenyegetése szerint, de söt még olyanoká lesznek, mint az Isten. eva erre az igeretre. meg hagyá magát tsalatni, evék abbol agyümölcsből, és a férjinek is ada belölle, aki is, a feleségihez valo vétkes kedv keresésért, részt vett, a felesége vétkében.

Alig hágák által az Isten parantsolattyát, hogy meg üsmérék nagy vétkeket. az irtoztato változás által, a mely lett mindgyárt benne, észre vévék mezitelenségeket, és szégyenleni kezdék, mert érezni kezdék testekben. a rendeletlen kivánságot, az Isten meg jelenék nekik. de már nem úgy mint egy olyan atya. a kinek. jelen valo léte, okozta minden örömöket, és boldogságokat. hanem mint egy meg bántatot ur, aki szemekre hányá engedetlenségeket, és mint egy rettenetes bíró, aki meg bünteté fel támadásokat, az embert arra itélé, hogy véres veritékivel. enné kenyérét, az aszonyt a szülési fájdalmak alá veté, az után ki üzé mind a kettöt a földi paraditsombol., minden féle nyomoruságok alá veté őket, és ahalálra itélé őket. a melyel fenyegette vala őket, atesti halálon kívül. a ki meg válván alélektől, ujontában, a rohdadás által. földé kellett lenni, amelyből formáltatot volt, az Isten őket még az irtoztato másodszeri halálra is itélé, mely alelki halál, a ki is meg válván a testöl. akit éltetet, az ördögökkel kellett volna. élni örökké pokolban., örökösön meg válni az Istentől. a ki ötöt éltette, akiben kellett volna vetni boldogságát, mivel magáért teremptette volt ötöt.

Illyen volt tehát azö igasságosan valo büntetések. valaki, mondgya szent agoston. igasságtalannak, vagy keménynek tarttya ezt az büntetést. nem tudgya meg fontolni a hamiságát. az olyan véteknek. a melyet könnyü lett volna el kerülni. és meg nem visgállya eléggé, hogy mit érdemel. egy olyan teremtet állat. a ki meg veti parantsolattyát egy olyannak a ki amaga képeré teremttette. a ki minden jokal bé töltötte, a ki sok. és nehéz parantsolatokal. meg nem terhelte. hanem tsak egy könyvet adot néki, meg akarván azal mutatni. hogy ura nékie, és hogy meg érdemeltesse véle. az örök ditsőséget. engedelmesége által, aki végtire az örökké valo büntetéssel fenyegette. hogy ha engedelmes nem lészen., ki mondhattya ki. mitsoda nagy vétek. olyan könnyü dolgot veghez nem vinni, és olyan nagy fenyegetésektől nem rettegni,?

Ádámnak minden maradéka meg lévén romolva ö benne, valamint a mag a gyükerében, és eredetében, ugyan azon büntetések alá is vetteték, mert valamint hogy, ha az ártatlanságban meg maradot volna, minden maradéki abban az ártatlanságban születtek volna, ugy viszontag. vétkezésétől fogvást. minden maradéki. vétkében születnek, ugyan ezt a vétket is nevezük, eredendő véteknek, mert abban, még eredetünkör részesülünk, és ugyan ennek avéteknek kel tulajdonítani mind azokat anyomoruságokat, a melyeket tapasztalunk mind alélekben. mind atestben, mivel atudatlanságnak, setéttsége, a szívnek meg romlása, az akaratnak aroszra valo hajlandosága. a jora valo kedvetlenség. a kivánságnak rendeletlensége, a rosz hajlandóságok, a magunkhoz mód nélkül valo szeretet, az Istenről valo feledékenység, egy szoval. mind azok avétek a melyeket tselekeszünk, az éhség, szomjuság, fáradságok, fájdalmak. ahalál, és végtire az örökké valo kárhozat, mind ezek veszedelmes követői, és igasságos büntetési annak a véteknek. amelyel evilágra jövünk. ezért is mondgya szent pál. hogy az Isten haragjának fiai vagyunk.

III. A krisztus Jésus. meg testesüléséről.

Ilyen vala tehát avétkes embernek állapotja, igen különbözék, az artatlan emberétől, az ő nyomorusága pedig meg orvosolhatatlan let volna. hogy ha az Isten irgalmaságának. nem tettzet volna. azt meg orvosolni. amelyet csak ő tölle lehetet várni, meg száná teremtet állattját, és meg akará azt szabadítani. Az Istennek igéje, az az, az Isten fia. a szenttséges háromságnak második személye. evilágra jöt, emberré lett, meg testesült valamint mi. és a maga személyében. az Istenségével. meg egyesité. az emberi természetet. a melyet meg akará váltani, ő tehát emberré lett, Isten is lévén egy szers mind. és magára vette az embernek. minden gyengeségit, és nyomoruságít, a tudatlanságon, és avétken kívül. eleget akara tenni az emberek vétkiért, és helyre hozni, azt a mivel meg bántották volt az Istent, a szenvedés alá adván magát, azért a meg bántásért, egy szüznek méhében akart fogantatni, egy istáloban születni, gyermeké lenni, az embereket társalkodni. és közöttök olyan életet élni. a melynek historiáját. le akarjuk írni, ő prédikállot, tsudákot tett, gyalázatot szenvedet, fájdalmas. és utálatos halált szenvedet. koporsóban tétetet. fel támadot, és a menyekben fel ment. meg parancsolván atanitványinak hogy az egész világon ki hirdessék az ő nevét. és mind ezt azért tselekedte, hogy az üdveségnek nagy munkáját véghez vigye.

Meg láthattjuk mind ezekből. hogy mitsoda nagy szeretettel. volt az Isten., az ellene fel támadot emberekhez, az atya, az ő egyetlen egy fiát adta. és ez a fiu. magát érettek adta, ne kérdgyük azt, hogy miért nem választot könyeb utat modot amí váltságunkra, abizonyos. hogy minden más féle mód, könyü lett volna a mindenhatónak. de azis bizonyos. hogy a mely utat választot, azt úgy tekéntsük, mint nekünk hasznosabbat. és leg illendöbbit, a mi szükségünkre, mivel az Isten, a ki azt inkább választotta a többinél. nem tsak minden ható, hanem még ő maga abölcseseg. a ki is meg nem tsalatkozhatik az út választásba, a melyen véghez akarja vinni akarattját. ne visgállyuk azt. hogy mitsoda más utat választhatot volna az Isten., hanem tsak azt tekéntsük meg figyelmeteséggel., hogy a melyet választot, az ő néki mitsoda ditsöség, és nekünk mitsoda hasznos.

Az Isten, nagy fényeséggel meg mutatta. az ő minden hatóságát, és joságát. az ő fiának meg testesülésében, mivel meg mutatta az embernek., hogy a midön meg engedi aroszat. a melyet meg gátolhatná. ő abbol tettzése szerént valo nagy jókot hoz ki, és söt még avétket is, a mely ötöt meg bantya. a maga ditsöségire tudgya fordítani, a meg testesülésben. meg mutatta, mind irgalmaságát, mind igasságát, mivel meg enged avétkeseknek. és egy szers mind. a vétekhez hasonló nagyságu elég tételt veszen., ki nyilatkozattya abban. az ő bölcsesegének tsudálatos. mi voltát. aki is modot talál abban. hogy egy szers mind eleget tegyen. mind haragjának, mind szeretetének, és úgy vigyáz avétkesnek dolgára. a kit meg szabadit, hogy meg nem sérti az Isten ditsöségét, a ki meg bántatot.

Az Istennek valóság, elég tétel adatot, és az embernek vétke meg büntettetet. akrisztus jesus halála által, aki is a maga testében hordozta annak büntetésit. és olyan áldozatot mutatot bé az attyának. a mely néki nem lehetet hogy ne tessék, mivel tiszta, és artatlan volt, és a mely, olyan nagy tiszteletet adot néki, mint volt avétek. a melyel meg bántatot. volt, mivel az az áldozat véghetetlen nagy árru lévén. egy volt az Isteni személyel. az Isten s'embernek, tekélleteséggel valo engedelmesége mind holtig, elegendő képen helyre hozta egy tisztán valo embernek engedetlenségét., az emberek meg szabadultak, mert más vette magára vétkeket., és a büntetést a melyet meg érdemlették. és az Isten ditsöségében semmi fogyátkozás nem lett, mivel. ha egy teremtet állattol meg bántatot, véghetetlen tiszteletet veszen egy Istentől.

De ha. a krisztus Jésus meg testesülése oly ditsöséges az Istennek. az embereknek sem aláb valo képen hasznos. ha meg tekinttyük hogy mitsoda tsudálatosan meg egyezik mind azokal a

szükségeket, és nyomoruságokat., a melyektől az Isteni bölcsesség meg akará őket szabadítani, nem csak az Isten haragját kellett meg tsendesíteni, de még meg kellett az embert gyógyítani, aki beteg vala, az embernek minden tevékenysége abból áll, hogy az Istent üsmérje, és szeresse, de meg fosztatott volt, ettől az üsmerelességtől, és szeretettől, a véteknek két nagy sebei által. a melyek, az elmének meg vakulása, és a szívnek meg romlása, ebből áll, kevés szóval. minden betegsége az embernek, az Istent senem üsmérte, senem szerette, a kristus jesusnak meg testesülése. vissza adta néki, mind az üsmerelességet. mind az Isteni szeretetet, emind szükséges volt. az embernek meg gyógyulásához. Ugyan is, kitsoda nyitotta volna fel az embernek szemét hogy meg üsmértesse véle az Istent.? a nem lehetett volna egy embertől, mivel az emberek mindnyájan. azon tudatlanságban, és vakságban voltak, az Isten meg mutathatta volna magát nekik, de mint hogy csak a teremtet állatokot szerették, el fordították volt tőle, mind szemeket. mind sziveket. hasonlok voltak az olyanhoz. aki sokáig a setétségben maradván. a nagy fényeségre nem nézhet. sőt még attól el fordul amenyiben lehet. az Isten igéje, valóságos világosága a léleknek, de a miattól fogva a vétek setétséget hintet a lélekben. az oltá nem nézhet arra az Isteni napra. sőt még arról el fordítván szemét. a teremtet állatokra fordította. vétkes ragaszkodással. hogy pediglen az Istenhez fordulhasson, csak magában kellett volna szállani. magában meg találta volna, mivel a setétségben is világosított. de a terhe, mely le nyomta a látható dolgok felé, oly igen a ragaszkodott volt, hogy csak a érzékenységi dolgokat tekintette, nem is nézhetette, se nem halgathatta az Istent. aki is. meg akará néki magát mutatni, mind hozzá szólni. a szívnek mélységében.

Szükséges volt tehát, hogy az Istent meg láthassuk, hogy az Isten hozzánk forduljon, magát láthatóvá tegye, és a teremtet állatok közti elegyedjék, ugyan ezt is vitte végben. tudálatosan, a meg testesülésnek titka által. az íge testé lett, és közöttünk lakozott, a világosság. amelynek. hátat fordítottunk volt, minket fel keresett. és előnkben jót, és magát ami szemünknek gyengeségéhez alkalmaztatván, amelyek csak testi dolgokat szemlélhetnek, magára testet vett, a kristus ilyen formában láthatóvá tévén magát az emberek előtt, vélek társalkodott egy darab ideig. tudálatot tett, hogy benne hidgyenek, és magához vonta őket, sok jó tétéleivel, meg gyógyítván a beteget, és meg szabadítván az ördögösöket. az igazságot nekik ki hirdette, örömmel is vették beszédét. és az a beszéd meg tisztítván elméjüket a hit által. melyel voltak ahoz az emberhez. aki az ő testi fülöknek beszélt, az őket lassanként az Istenségnek üsmerelességre vezette, a mely Istenség. el volt rejtve. az emberségnek fedele alatt,

A nem elég hogy az ember az Istent üsmérje, hanem még őt szeretni is kel, a véteknek második sebe, a szívnek meg romlása, és ezt a meg romlást, az Istenről való feledékenység követte, a lélek az után. csak a látható dolgokat tekintvén, a szívnek, ahoz való hajlandóságát követte, úgy anyira, hogy meg homályosítván a tudatlanságnak setétsége által. és arosz kívánságitól vezéreltetvén, az után se nem láthatta, senem szerethette a teremtetjét, se nem tudhatta az Istennek hozzá való szándékát, és mint hogy nintsen semmi is. mondgya a szent ágoston. a mí oly helyben való légyen az embernél, mint az Isten, aki őt meg fogja ítélni, a bűnös ember nem gondolhatta azt, hogy az Isten őt szerethesse. ezaz kétségben való esés, nagy akadályára volt a léleknek., a mely az Istenhez akart volna meg térni, és azt nem kel tudálni, haoly könnyen el tért az örökös jótól, amelynek birtokát, nem gondolta hogy elérhesse. A kristus Jesusnak meg testesülése. el. szélyesztette. mind ezeket az akadályokat, az Isten testet vet magára. és magához vonta a látható jókat által, azért hogy lassan lassan fel nyissa szívét a láthatatlan. és örökös jónak szeretetire. meg mutatta néki, hogy mit szeressen., mint örökös boldogságát. remélességet adott néki, hogy annak birtokát meg nyerhesse. meg is tanította arra, hogy kitsoda modokal. érheti azt el. az egyik leg főveb oka a kristus meg

⁴⁰⁸ st aug. de cat. rud. c. 6.

testesülésének. szent ágoston szerént avolt, hogy meg üsmértesse az emberekel., az Istennek., hozájok valo szeretetét. ugy hogy ok is, buzgó szeretettel szeresék azt az Istent., a ki oket elsöben szerette. ugyan is, mitsoda nagyob fényeséggel valo jelit adhatta volna hozánk valo szeretetének. mint azt. hogy nekünk adta egyetlen egy fiát, olyan időben. amelyben ellenségi voltunk néki. és hogy a halálra adgya azt a fiát, aki minket meg szabadított a lelki haláltól, a melyben vetet volt minket avétek.? és ez a nagy jele az Isten hozánk valo nagy szeretetének, nem elegendő óké arra. hogy mi is szeresük ötet, és leg aláb, a szeretetért, szeretetet adgyunk, annak utánna, hogy minket szeretet volna. elsöben. holot nekünk kellett volna elsöben, ötet szeretnünk. az Isten, ilyen véghetetlen szeretetivel. mitsoda kemény szivet nem gyözhetne meg.? mi az ö teremtet állati vagyunk, semmi szüksége reánk nintsen. mi ötet meg bántottuk volt, mi ötet nem kerestük, söt meg rolla nem is gondolkodtunk, mind azon által, ö minket szeretet. minket meg akart szabadítani. és mint hogy üdveség nem lehet. hogy ha ötet nem szeretik. tsudálatos dolgot tselekedet. hogy meg bizonyítsa hozánk valo nagy szeretetét, és hogy arra kénszerítsen. hogy mi is szeresük ötet.

⁴⁰⁹ Ö engemet szeretet. mondgya az apostol. és érettem magát adta. a kevés hogy nekünk, és érettünk adta magát, de hogy nekünk adgya magát, emberré lett, és arra tsudálatos modot talált. hogy emberségében, nem tsak orvosunk. de még orvoságunk is lenne, és mindenné, valami az üdveséghez szükséges. közben járonká let, hogy meg békéltessen az Istennek., váltságunknak árra, hogy meg váltszon, ö a mi áldozatunk. hogy el töröllye vétkeinket. kalauzunk, hogy vezesen, világosságunk, hogy világosítson, erönk, hogy segítsen. egészen nekünk adta magát. ugyan azért is vette fel természetünket. hogy az üdveségünk munkájára szenteltye annak minden tselekedetit. beszédit, gondolatit, lépesit, fáradságit, szenvedésit. tsuda tételeit, életét, halálát. gyalázattyát, és ditsöségét, ha egy kevés meg gondollyuk, hogy mik vagyunk. kitsoda az Isten, és miket mivel érettünk, lehetetlen hogy azt nemondgyuk.

⁴¹⁰ akedves tanítványal, szeresük az Istent. mivel ö minket. szeretet elsöben.

A kristus jesusnak meg testesülése. nem tsak az Istennek hozánk valo nagy szeretetit üsmértette meg velünk. hanem még annak a véteknek nagyságát is. amelyel meg bántottuk volt ötet, az ember meg nem érezte volna avéteknek terhét, hogy ha az Isten eleiben nem tette volna, az Isten s'embernek szenvedésit, mi rend szerent ugy tekintettük az ádám engedetlenségit, mint kevés fogyatkozást. és mint egy igasságtalanságnak tartottuk, hogy az Isten örökös büntetéssel. büntetné meg egy szem pillantásig tarto tselekedetet, azt meg nem tekintvén, hogy az, a kinek engedetlenségit, örökös kárhozattal fenyegették, az örökké valo ditsöséget meg érdemelhetne volna engedelmeségiért, de a kristusnak. meg testesülése. meg mentette. hogy ugy mondgyam az Isten igasságát., és addig, amég jobban meg foghassuk. a más világon. a midön ez életnek homálya el telik, utálatosságát, és nagyságát. a teremtet állatnak. a teremptöje ellen tett véteknek, akristus jesusnak vére, a mely a mi vétkeink el törlésire öntet ki, olyan valóságos tükör, a melyben. meg láthattjuk. nagyságát annak avéteknek, meg láthattjuk abban. hogy menyire utálatos az Isten előtt avétek, mivel örökös halálal bünteti azt meg, és hogy annak meg botsátására. nem aláb valo elég tételt kívánt, mint az ö fiának szenvedésit., és halálát. ne mondgyuk azt, hogy az Isten mindenható lévén, ha az embereket oly igen szerette, meg szabadithatta volna oket, ha szinte nem kívánt volna is töllök oly nagy elég tételt, mint a melyet akristus. tett néki, hanem mondgyuk inkább azt, mint hogy a mindenható nem akarta más modal meg szabadítani teremtet állatit, ha szinte anyira szereti is. hanem az Isten s'ember halála által, tehát igen nagy gyűlölséggel, vagyon a vétekhez, és hogy a véteknek. irtoztatobnak kell lenni, minden veszedelmeknél, a kristus jesusnak meg

⁴⁰⁹ gal. 2. 20.

⁴¹⁰ joan. 4. 1. 9.

testesülése, egy nagy hasznunkra vagyon nekünk atöbbi közöt, hogy a vétket utálljuk, és attól igen tartani. hogy elne veszesük. ujjab vétkeket. az Istenel való meg békéltetésünknek⁴¹¹ kegyelmét, meg gondolván azt, hogy a menyiben tölt, és meg vizsgálván hogy mire tanyit az apostolok fejedelme, nem a veszendő dolgokon, váltattunk meg, mint aranyon. vagy ezüstön, hanem atiszta báránynak. drágalátos vérin. tudni illik. az Isten egyetlen egy fiának vérin.

IV A Kristus Jésus életéről.

Az ember nem tsak olyan igasságtalan. hogy azt kívánja, hogy az Isten avétket meg ne büntesse, hanem még azt is akarná. hogy a bünöst üdvezittse. nem kénszeritvén arra hogy a vétkit el hagyja. ugyan ezen az okból is nem tettik sokaknak, akristus meg testesülése. mivel nem tsak meg hólt érettek, hogy vétkeket el törölye, hanem még olyan életet élt eföldön. a melyhez kötelesek szabni a magokét, az emberek. mindnyájan tévelygésben. és setéttségben valának, de vakságokat szerették. és a nekik nem tettik. hogy az a világosság. a melytől el fordultak volt. szemek eleiben jött. és olyan utat mutatot, a melyen nem akarnak járni, a fősvény, mind más uton akarna üdvezülni, nem azon a melyen. az Isten szegénységben jött el, akevély. nem tekintheti az alázatoságban lévő Istent, se a gyönyörűségben lévő, a fel feszitetet Istent, az üdveségre készek, tsak. hogy arra ne kénszerittek őket, hogy el hagyják. azt, ami ketsegteti rosz kívánságokat, nem is vehetik arra magokot., hogy ellene mondgyanak, rendeletlen szereteteknek, és jobban szeretik. hogy meg ne gyógyitassanak olyan orvoságal., a⁴¹² mely őket meg fosztaná attól amit szeretnek, ugyan az ilyenekről mondgya az Évangyélium, hogy az ige eljöt, és az övéi, bé nem fogadák ötet. akristus meg másut azt mondgya, hogy a világosság evilágra jött, de az emberek jobban szerették a setéttséget. mint⁴¹³ sem avilágoságot, mert rosz volt az ő tselekedetek, és aki gonoszt tselekeszik, utállja, és kerüli avilágoságot, mivel a ki nyilatkoztattya. rendeletlen tselekedetit. avilágoságnak gyüölösége, vetteté meg az embereket. ameg testesült Istennek oktatásit, és példait, az öleté meg ötet vélek. hogy el fogyassák azt az életet, amely kárhoztatta az övéket, és a mely⁴¹⁴ szivekben adá azokat az Istentelen gondolatokat, a melyeket eszerént teszi ki a bölcseségnek könyve, kárhoztassuk gyalázatos halálra ötet, mert nekünk alkalmatlan, ellenkezik ami életünkkel, szemünkre hánya. atörvénynek által hagását. és minket gyaláz. a mi magunk viselésiért. tsak reája nézni is nekünk nehéz, mert az ő élete meg nem egyezik amásokéval. és mind más féle uton jár.

Illyen volt az ő gondolattok mondgya abölcs, de el tévelyedtek, mert a magok hamiséga, őket meg vakította, és nem tudták. az Istennek titkait. se szándékit. azt valóságal nem tudták, hogy az az élet, amely oly igen nem tettzet nekik. olyan hasznos orvoság volt. a melyet az Isten irgalmasága. akarta nekik adni, gyógyulásokra.

Nem lehete nekik üdvezülni, hogy ha az Istennek ellenségül maradnának, hogy ha valóságos szeretettel. hozzája nem térnének, és hogy ha tellyeségel ki nem irtanák magokból mind azt. valami gyüölöségesé tette őket Isten előtt. akevélység. fősvénység, tisztátalanság, és mind azokat avétkeket, melyek el választtyák az embert az Istentől, nem lehete más képen el rontani. hanem az alázatoság, alelki szegénység és atisztaság által, egy szoval az ellenkező jo erkölcsökkel; az emberek igasságal azt nem kívánhatták. hogy az Isten boldoggá tegye őket⁴¹⁵ mind addig, valamég távul lésznek tölle a vétkek által. hogy pedig közeleb hozza magához,

⁴¹¹ 1 petr. 1. 18.

⁴¹² joan. 1. 11.

⁴¹³ joan.3. 1.

⁴¹⁴ sap. 2. 12.

⁴¹⁵ aug. de ver. rel. c. 16.

azt nem erőszakosan akarta végben vinni. mondgya szent ágoston, hanem oktatás, és jovalásal.

Nem szükséges hogy elő hozam, amit már meg mondtunk, hogy ateremítő meg akarta. hogy így mondgyam. érdemleni. szeretetét teremtet állattyának, néki ajándékozván fiát, és ha az emberek nem szerették az Istent, mert nem üsmerték, meg mutatta magát nekik. a meg testesülésnek titka által. vizsgállyuk meg, hogy mitsoda akadályok nem engedték, az Istenhez való meg térésünket, és meg láttyuk. hogy emberré lett Istennek. élete azokat el szélyesztette, tsudálatosan.

Azt nem tudtuk, hogy miképen kellesék tettzeni az Istennek, sőt még azt sem tudtuk. ha tartozunké nékie tettzeni, mert nem valóságál gondolkodván ez élet javairól, és nyomoruságirol. azt meg nem üsmérhettük. hogy az okos léleknek. minden jova abból áll, hogy az Isten bírhasa, és aleg nagyob nyomoruság a, ha ezt ajót el veszti. minden emberek egyaránsu vakságban lévén, egyik is közüllök meg nem világosithatot volna minket.. ezen akérdésen, hogy mi tehet minket valóságál. boldogoká, a philosophusoknak sok féle vetekedések, és gondolattyok, meg mutathatták nekünk. hogy egy embernek. tanítását, gyanóságban vehettyük. és mi olyan kevélyek voltunk. hogy gyaláztatnak tartottuk volna olyan mesternek tanítványi lenni, akivel. egyaránsu. állapotban tett atermészet.

Hogy pediglen oktatást vehessünk, minden félelem nélkül, a meg tsalatkozástól, az igazság maga el jött hogy el szélyesze setéttséginket. és olyan mester jött közinkben, akinek nem szégyenelhettyük tanítványi lenni, mert aza mester, a mi Istenünk, emberé lett., és közöttünk lakot, meg bizonyította. fényes tsuda tételeivel., hogy ő volna az adoktor, akit az Isten küldötte el oktatásunkra, hogy ő volna az Istennek egy fia, ő volna abölcseiség, avilágóság. és az igazság, és minek utánna el hitette volna velünk Istenségít. el hintette tudományának sugárit, és prédikállási által. tudtunkra adta. hogy mi légyen a mi valóságos boldogságunk, és hogy miképpen kel azt el nyerni.

Meg nem elégedet tsak a beszédel, hanem még példát is adot, tselekedeteivel bizonyította meg azokat az igazságokat. a mellyeket el akarta hitetni beszédivel. szükséges orvoságokat parancsolt venni az embereknek. meg gyógyulásokra. de mint hogy azok nehezek, és keserüek valának. az emberek nehezen akarák azokat bé venni. de ő azokat bé vette leg előbször, noha azokra szüksége nem volt, de példát akart adni abetegnek. hogy öis bé vegye a doktora után, az üdveségre szükséges az alázatoság. de hogy lehesen azt el hitetni akevélyel, az Isten. parancsolhattya az alázatoságot, teremtet állatinak, és székiből kiáltani azt, amit nekik eföldön mondot a kristus. hameg nem alázatok magatokat, nem mentek bé amenyeknek országában, mind azon által, nem erővel akarta követetni ezt ajó erkölcsöt, jobban szerette. meg szelidíteni szívünknek fel fuvalkodását. ajovalásal, mind sem a keménységgel, és alázatosoká tenni minket, emberré lett Istennek példájára, aki is azt mondgya nekünk. tanullyátok meg töllem. hogy én kegyes, és alázatos szívü vagyok, mitsoda fel fuvalkodás álhatna ezek a szók ellen, látván véghetetlen méltóságát. és nagy maga meg alázását annak. aki ezeket mondgya, kí nem üsméri azt meg. hogy nagyob szégyen volna mostanában fel fuvalkodni emberi kevélységből, mint sem magát meg alázni egy Istennek példájára. valamit itt mondtak az alázatoságról, el kell mondani atöbb jó erkölcsökről is, a melyek szükségesek az embemek, hogy az Istenhez térhesen. mint hogy nintsen semmi hatalmasab az elmén. mint apélda. a kristus például lett minden embereknek, ugyan arrais fordította egész életét mint hogy szabadságában volt mindeneket tettzése szerent tselekedni. és akarattya szerént rendelni életének minden részit., azt mind egészen ami üdveségünkre fordította, és azt akarta. hogy minden beszédi. és tselekedeti, szüntelen való oktatásul legyenek. a mi szokásinknak rendelésekre, ugy vette magára a mi természetünket, valamint egy Doktor magához veszi egy kedves betegét. akit

meg akarja gyógyítani. a bizonyos. hogy az emberi természet., amelyet az Isten fia a maga személyével meg egyezett. minden féle véték nélkül való volt. valamint egy olyan tiszta és ártatlan áldozat., akinek el kellett törlni az emberek vétkeit. de ugyan abban is tett ki bölcsesége, és véghetetlen josága. a mi menyei doktorunknak, mivel úgy bánt azzal. az emberséggel, olyan szent állapotjában is, mint ha vétkes lett volna, minden nyomoruságinkot, és betegséginket magára vette, és nem csak hordozta azokat, de még magában meg is gyógyította, meg mutatta tehát amaga személyében minden embereknek. hogy ki ki mit tselekedgyék az egészség viszá nyérésére, és olyan egészen azö szükségekhez szabta volt magát, hogy nintsen senki is, aki netalálna a meg valtojának. életében. olyan orvoságot, a melyet sebeire kel tenni,

A bünös embernek. állapotját nem csak olyan betegnek állapotjához hasonlítja az irás, a kinek szükségé vagy az orvosra. hanem még az utozóéhoz is, akinek szükségé vagy egy kalauzra. hogy a jó utra vigye, az Istenért teremtetvén, minden erőnköl hozzá kel igyekeznünk. mivel csak öbenne találhattuk meg tsendeségünköt. és boldogságunköt. avétek elválasztot volt az Istentöl, és el hagyatatta volt velünk azt az utat. a melyen hozzá kelletet volna térnünk, olyan utakat követtünk, a melyek nem hogy az örökké való boldogságra vezettének volna, a melyet ohajtottuk, hanem az örökké való halálra vezettének,

⁴¹⁶ Szent Ágoston, tsak rövideden le írja hogy mi volt tzellya. abban az időben, az emberek szeretetinek, és gyűlölséginek, el ragadtattak volt. mondgya. a gazdagságoknak nyomorult kívánságától, a melyek eszközei arendeletlen gyönyörüségeknél, és éget ennek a tiszteleteknél. és a földi fejdelemségeknél. nagyra vágyása ellenben pedig, az ö kevelységek. utáltatta vélek agyalázatokat, abestelenségek. nékik, el szenvedhetetlen dolgoknak. láttottanak. atesti fájdalmaktól irtoztanak, és semmitöl inkább úgy nem féltének mint a haláltól. ezek a kívánságok, és ezek a vak gyűlölségek, mondgya ez az atya, amelyek nem engedék nekik hogy jól élyenek, és ezek fordították el. a valóságos jónak szeretetétöl, és annak keresésétöl.

ki tudhatná meg egészen az Isten bölcseségének tsudálatos szándékát. hogy miért választotta, a meg testesülésnek titkát, és akristusnak halando életét, hogy az embereket ki venné tévelygésekböl.?

Az Isten lévén az a tzel, amelyhez kelletet volna sietnie, és akitöl hová tovább el távoznának, maga jött fel keresni öket, ök nem látták ötet, öpediglen meg mutatta magát nékik, azal meg nem elégedet, hogy szemek eleiben adgya a maga személyében, az örökös jót., amelyhez kel fordítani minden szereteteket, hanem még az utat is meg akarta nékik mutatni. a melyen el érhessék azt az örökös jót. utozová tette magát, és mint ha el tevelyedet volna vélek együt, azért hogy kalauzok lehesen, úgy volt közöttök mint ha távul lett volna az Istentöl, azért hogy azIstenhez viszá vigye öket, ö előttünk járt, és minden lépésinket a magáéhoz igazgata, tudni illik. hogy meg ujitotta. lelkünknek minden szándékot, és hajlandóságot, azon hajlandosággal, és szándékkal, amelyeket ki nyilatkoztatta az emberségben, melyet magára vett üdvességünkért. nagy tévelygésben voltunk. nem tudván azt, hogy mit kellesék szeretnünk. vagy gyűlölnünk ohajtani, vagy mitöl félni, mit gyakorolni, vagy mit kerülni. akristus meg akart minket tanítani ezekre példájával,

Ugyan erre avégre, mondgya szent agoston. lett emberré az Isten igéje, a mi urunk jesus ⁴¹⁷ kristus. meg vetette ez életnek minden javait. hogy mi is az ö példájára meg vessük azokat, és annak minden nyomoruságot el szenvedte, hogy meg mutassa nékünk mind példájával,

⁴¹⁶ aug de ver. rel. c 16.

⁴¹⁷ aug de cat. rud c 22

mind beszédével, mitsoda bátorsággal. kel azokat el szenvedni, és hogy ne ragaszkodjunk inkább némelyekhez, mint ha boldogság volna azoknak birtoka, és hogy ne tarttsunk inkább masoktól. mint ha nyomoruság volna azokat szenvedni.

Mivel ha olyan szüztől születet a ki tisztaságban maradot. mind mikor foganta. mind mikor evilágra hozta. és aki szüzeségit meg tartotta mind holtig; ez a szüz egy mester embernek felesége volt, és ezel alába alá tapodta, a nemesi vérnek minden pompáját, ő bethlehemben születet, a mely város judeában, aláb valo volt atöbbi közöt. és mostanában egy falu, mind ezekel. arra tanitot. hogy akár minémü fényességü legyen ahely ahol születünk, de azért éppen fel ne fuvalkodjunk.

Szegényé lett, noha mindeneknek ura. és teremptöje. azért hogy meg mutassa azoknak kik benne fognak hinni. hogy ne ditsekedgyenek gazdagságokkal, nem akará el szenvedni, hogy az emberek királyá tegyék, noha minden teremtet állatok azö birodalma alatt vannak, mert azért jött volt el. hogy meg mutassa az alázatosságnak uttyát azoknak, akiket tettzet néki meg gyógyítani a kevélységnek mirigyéből. ő éhséget. és szomjuságot szenvedet. noha öölt bé minden embert eledelel. és italal. ő is lelki, és Isteni képen. az a kenyér. a mely meg elégitti őket, és aza forrás, mely szomjuságokat el ölttya.

Nagy fáradságot szenvedet utozásiban, noha ő légyen a menyei út, olyan volt mint a siket, és a néma azok előtt a kik gyalázták, noha ő tselekeszi, hogy a süketek hallanak, és anémak szolnak. meg hagyta magát kötöztetni. noha ő szabadit meg minket, nyomoruságinknak lántzából. meg ostromoztatot. noha ő veszi ki az embereket. abetegségeknek ostori alal. a keresztin kinokot szenvedet, noha ő mentet meg minket a kinoktól. melyeket érdemlettünk. végtire meg holt, noha ő támaszttya fel aholdakot. de fel támadot, hogy soha többé meg ne halyon, azért hogy az új életre valo reménség meg vettesse velünk ahalált.

⁴¹⁸ Az Isteni ige, mondgya meg másut szent ágoston. hogy magát például adgya azoknak. kik az Istenhez akarnak térni, olyan formában igazgatta beszédit, tselekedetit. és szenvedésit, hogy életének minden részetskéje. ami üdveségünkre légyen. az ő maga viselése. a mi rendünk.

⁴¹⁹ nemis vétkezhetünk egyéb képen. mondgya szent ágoston. hanem ha azt kívánnyuk, amit ő meg vetet, vagy ha attól el távozunk, amit el akart szenvedni. és az ő példája minket meg elevenitet. meg világositván minket, mivel utálatossá tette előttünk mindazt. valamit maga el került, és mind azokat anyomoruságokat, a melyeket szenvedet,. kedveseké tette előttünk.

V Hogy lehesen hasznal olvasni akristus életét.

A leg fővebb tanáts. ez iránt nem más hanem hogy elnem kel soha felejteni hogy kitsoda az, akinek az életét olvasák. és ugy nem lehet meg ütközni az ő erőtlenségin. és szenvedésin. ugy tekintvén azokat. mint kételenségből valokot. a kristus Jesus, Isten, és ebből következik, hogy ő minden ható, semmi rajta nem történhetet tehát akarattya ellen. és tsak azért szenvedet mert ⁴²⁰ azt akarta, és anyit amenyit akart. a midön a keresztin meg láttyuk halni. emlékezünk meg arrol. hogy mit mondot, hogy maga adgya az életét. és azt tölle senki el nem veheti. hogy ha az ellensége keziben esik. emlékezünk meg arol., hogy sokszor meg szabadította magát kezekből tsuda által, és hogy minek előtte meghagyta magát fogatni, a földre estenek ő előtte, tsak egy szavára. hogy ha az évangyélisták, kik tsak az ember tselekedetit akarták le irni. némelykor valamely gyengességben. vagy fel haborodásban adgyák elönkben, a melyekben akarattyok

⁴¹⁸ aug. 1 1. de conf. cr c. 35

⁴¹⁹ aug. de ver. rel. c 16.

⁴²⁰ joan. 10. 18

ellen esnek atöb emberek, emlékezünk meg arról. hogy a mely evangyélista. azö Istenségének⁴²¹ meg bizonyítására irt, mi nekünk azt mondgya, hogy azok a fel háborodások benne, akarattal valok voltak. és hogy ö maga háborította fel magát.

Azt ne mondgyuk. hogy azok a fel háborodások. és erőtlenségek. nem illettek az Istenhez, de sött még tisztellyük azokat, mivel ugy tettzet annak, aki maga az erő. és böltsesége az atyának. visgálljuk meg hogy mitsoda szándékben vette fel gyarloságinkot, és nyomoruságinkot, és meg fogjuk látni, hogy az ö alázatoságiért, nem hogy meg kellene pirulnunk, de söt még tsudalnunk kell hogy mitsoda tsudálatos szövetségek vagyon azoknak. avégel, amelyre tzélozot. ez avég pedig a mi üdveségünk. azok a meg aláztatások. a melyeket eleinte mindgyárt bolondságnak tarták apogányok. szükséges orvosi valának a mi kevélységünk meg gyógyítására. és a mi orvosunk, maga akart először élni azal az orvoságal., hogy azt édesebbé, és könnyebbé tegye a betegnek. akit meg akart gyógyítani.

Némelykor ugy tselekszik mint Isten. némelykor ugy mint ember, és mind Isteni, mind emberi tselekedetit, a mi hasznunkra akarta fordítani, ha fényesit atsudákban. azért tselekeszi hogy hígyünk ö benne, és hogy el hitesse velünk, hogy a midön szenvedni fog, nem szükségből szenved. hanem hozánk valo szeretetiböl. és hogy ha el fedezi Istenségének ditsöségit. a mi gyarloságinknak fedele alá, azért tselekeszi hogy szeresük. és hogy kalauzunk lehesen. meg mutatván példájával, hogy mit kellesék tselekednünk, és szenvednünk. azt láttyuk, hogy amidön meg akarták kövezni az ellenségi közöt el rejtette magát. és semmit néki nem tehettek, azért, hogy amidön meg ölik, háláadásal. legyünk haláláért, a melyet akarattyából, szenvedti, és ami hasznunkért. és némelykor el szalad ellenségi elől. azért, hogy meg vigasztallya hieveit, akik oly tsudálatosan el nem rejthetnék magukat valamint ö, az üldözöjok előt. ahalálra maga mégyen, hogy engedelmeskedgyek az atya akarattyának, és hogy nekünk meg mutassa. mitsoda bátorságal. kel el szenvednünk. mind azokat anyomoruságokat. a melyek alá tettzik Istennek minket vetni, ahohérok keze által hal meg. mind azon által azt mondgya, hogy maga ajánlya magát. meg akarván nekünk mutatni, hogy az Istenhez valo szeretetből, és az ö akarattyához valo engedelmeségből. tselekeszi magunknak tulajdonithattyuk a szenvedéseket a melyeket szenvedtet velünk valamely idegen erő. mint ha mi választottuk volna azokat ö érette. ö magát fel háborította, és fél a halálhoz valo közelgetésekor., a melyet akarattyából fogja szenvedni, és amelyet régtöl fogva sohajtotta, és magában érezni akarja. a poháral valo ellenkezést. a melyet akarja az atya hogy meg igya, nem azért hogy mi azt gondollyuk hogy kételenségből kellene azt meg inya, hanem azért, hogy meg vigasztallya, és oktassa azokat akik erőszakos, vagy természet szerént valo halálal hálnak meg.

Kimondhatná meg, hogy mitsoda hasznos nekünk, eza tsudálatos kedvezése az Isteni bölcseségnek, a ki mitsoda nagy joságal szabja magát ami nyomoruságinkhoz, és gyengeséginkhez, ki hitette volna el magával, szükséges voltát az üdveségre, aszenvedésnek, és a kereszt hordozásnak, ha akristus nem szenvedet. és fel nem feszitet volna érettünk. ki hitte volna, hogy szenvedhesen., érezvén magában azt azirtozást, amelyel vagyon atermészet a szenvedéshez. hogy ha a kristus. nem akarta volna azt magais érezni,? kitsoda az. aki gondolhatta volna. hogy eleget tehessen az Istennek a szenvedésekel. a melyekre magokat nem adhatták volna, és a melyektöl irtoztanak hogy ha az az irtozás ki nem tettzet volna akristusban, kitsoda az? aki nem retteget volna a viaskodástól., a melyel meg kel gyözni a haláltól valo irtozást, hogy ha nem láttuk volna a mí menyei orvosunkot vért, és vizet izadni viaskodásában.? ez az akarattal valo fel háborodása a kristusnak, vigasztalására vagyon. a mi akaratunk ellen valo fel haborodásunknak, meg mutatván nekünk, hogy anem véték, mivel az

⁴²¹ joan. 11. 33.

Isten fia érezni akarta azt magában. meg is tanított arra hogy micsoda módon tehesük azt érdemesen Isten előtt, elmondván neki fiával, a te akaratod légyen meg, és nem a miénk. eszerint tehát a mi megváltozónak erőtlensége nem fog nekünk tenni, mint illetleneknek Istenhez, de sőt még igen méltóvá az ő véghetetlen irgalmaságához. a melyel meg akart minket váltani, az ő alázatossága a mi dicsőségünkre válnak, mivel érettünk aláta meg magát, imádni fogjuk az ő alázatosságát, és elhitettük magunkal, hogy tellyes szeretettel tartozunk. annak az üdvességünkért szenvedő Istennek.

A második tanács amelyet adhatnak. hogy hasznal lehesen olvasni az üdveztető életét, a. hogy csak abban a szándékban kel olvasni, hogy ahoz szabja a magát, az embernek minden⁴²² szentsége abból áll, hogy akristust kövesse, az Isten minket arra rendelt, mondgya szent pál. hogy hasonlok legyünk az ő fia képéhez. meg másut ugyan azon apostol. arra tanyit. mint hogy az ő embernek képét viseltük, követvén a testnek rossz kívánságát, az új embernek képét⁴²³ kel viselnünk. a ki is akristus akinek életéhez kel intézni a miéinket, nem csak a tudásnak kedviért kel olvasni az ő életét, ne csak azért hogy tudgyuk mit tselekedet, hanem azért. hogy meg tanulgyuk az ő tselekedetiből, hogy mit kel nekünk tselekedni, azt mondgya vala a sidoknak. akik gyönyörűséggel halgatták a szent jános predikációit, jános fényes, és égő lámpás volt, és vigadni akartatok egy kevés ideig az ő fényességének világosságánál. nem eszerint kel tekinteni azt. akivalóságos világossága az embereknek, ő világosságban vezet az örök boldogságra nem azokat. akik csak abban gyönyörködnek, hogy meg tudhassák tselekedetét, hanem azokat, akik hűségel követik az ő példait.

A midőn nem tudgyuk. hogy a kristus mit tselekedet. és mit tanított e földön. olyanok vagyunk, mint az olyan utozok, akik éttzaka járván. nem tudgyák hogy el tévelyedtek. mert nem láthatgyák uttyokot, és amidőn akristus életét kezdgyük olvasni, olyanoká kel lennünk mint ezek az utozok. a kik mihent meg hajnalik, észre veszik tévelygéseket, és ajó utra viszá térnek. menyi keresztény. vagyon olyan. aki azt hiszi hamisan., hogy üdvezhethet. ha a világi szokást követi is. ha magát szereti is. ha keresi is meg elégíteni érzékenységeit. és ha elkerüli is ami neki nem tetteik. menyin vannak olyanok. akik azt tartgyák. hogy nem tartoznak kereszttyeket viselni, penitentziát tartani, a gyalázatot el szenvedni. az ellenségeket szeretni, magokot gyűlölni, és mindeneknek ellene mondani.

Honnét jö ez a tévelygés, amelyben töltik nagyob része az embereknek életüket, hanem attól, hogy nem oktattyák magokot akristus életére, vagy hogy azt úgy nem tekintik mint olyan rendet, amelyhez kel szabni életüket. a sidok nem követék a világosságot. mely előttök járt, mert nem üsmerték, mind azon által ö meg menthetetlenek, ak keresztények. hittel valgyák azt üsmérni. de arra nem vigyáznak, vagy ha vigyáznak is. nem akargyák követni.

A jövendölés melyet tett simeon atemplomban a kristusról, bé tellyesedik minden nap. ak keresztényeknek nagyob résziben. ez a gyermek, mondá. sokaknak romlására, és fel támadására leszen, és jelül tétetik, melynek ellene mondanak. ő fel támadására leszen azoknak, kik az ő életét olvasák. és akik meg üsmervén rendetlen életüket, el hadgyák setettségeket. és tévelygéseket.. és álhatatosággal. követni akargyák. a menyei világosságot, és kalauzt, de ugyan azon világosság romlására leszen azoknak. kik szemeket nem akargyák arra vetni, hogy meg lassák az utat. melyet nekik mutat, vagy ha nézik is, de haszontalanul. mivel azt nem tselekeszik, amire tanította hogy tselekedgyék. eszerint tzejllye a kristus, sokak ellene mondásának. tegyük fel hogy valamely követ tettek. a mezőre jelül, hogy a jó utat meg mutassa, és hogy az utozok azon akarván el menni, más utra mennek. nem arra a melyet ajel.

⁴²² rom. 8. 29.

⁴²³ 1 cor 15 49

mutat., az ilyen jelnek mondanak ellene, ugyan így is tselekesznek az olyanok., akik. akristus életét olvasák. nem akarván azt követni, azért jött el hogy meg mutassa a menyei utat, és ki végyen. a pokolnak uttyárol, ő maga előttünk jár, hogy el ne tévelyedgyünk, és hogy a jó utat. aroszért el hagyjuk, arra tanyit, hogy minden más út nem az a melyen ő jár, a halálra vezet, az ő intésit halgattyák, és aző példait láttyák, de tsak úgy élnek. mint annak előtte, egyedül hagyák jární, még is azt reménlik hogy oda érkeznek. ahová ő megyen, ha nem követik is. enem ellen mondásé. és nem hazutolásé,? tsak gondolni is irtoztato volna? mind azon által ez így vagyón. valaki nem akarja az életét akristus életéhez alkalmaztatni, az olyan. vagy ellene mond üdveségének. ha a kristust igaznak tarttya, vagy azt tarttya. hogy a kristus nem igazat prédikállot. hogy ha más uton akar üdvezülni, nem azon a melyet mutatot néki.

Tsak azért kel tehát aző életet olvasni. hogy nekünk például légyen, úgy hogy minden magunk viselésében, azövé ki tessék, el is mondhassuk az apostolal. már nem én élek, hanem akristus él én bennem. hogy azt el érhesük. nem elég tsak olvasni, hanem arrol gondolkodni kel, és magunkra szabni amit olvasunk, mivel tsak ilyen formában lehet haszonra fordítani ezt az olvasást, semmi el hagyásra való nintsen az Isten fiának historiájában. és mint hogy mindent a mi üdveségünkre tselekedet. nintsen leg kiseb tzikelyecskeis., az ő életében, a melyet hasznunkra nem lehetne forditanunk. hogy arra figyelmeteségel vigyázunk. szükséges tehát hogy a leg kiseb részecskéit is meg vizsgállyuk hogy mitsoda hasznunkra lehetne, és hogy mitsoda indulatot indíthat mi bennünk, mivel a szükséges, hogy a kristus életének olvasása, némelykor minket oktáson, némelykor meg szégyenítsen, némelykor meg vigasztallyon, és bátorítsen, és végtire, hogy szeretetet, háláadást, tiszteletet, örömet, töredelmeséget, reménséget, vagy félelmet indíttson mi bennünk.

A kristusnak egész élete. tsuda tételből. tanításból, tselekedetből, és szenvedésből áll. tsudákat, azért tett hogy meg bizonyíttsa Istenségit. és hogy jól tegyen azokal. kik hozá folyamodtanak, és segítségét kérték, hogy pediglen azokat atsudákat, haszonal lehesen olvasni, tegyük azoknak helyiben magunkot, a kik azokat látták. és akikért azok tétettek, az elsők, a kik bizonyási valának azoknak atsudaknak. hittek abban aki azokat tselekedte. ötet ditsérték. és imádták. tanítványi lettek, tselekedgyünk hasonlo képen, amidön olvasuk, a mit ők láttak, imádgjuk a kristus Jesust. üsmérjük ötet Istenünknnek lenni. az ő Istenségéről valo hitnek tselekedetit tenni elne mulasuk, és szentellyük egészen magunkot az ő szolgálattyára. mivel ötet úgy tisztelik mint Istent. ha néki engedelmeskednek. és szeretik.

Azután illessük magunkra mind azt, valamit tselekedtek azok, akiknek szükségéről tsudálatosan tett akristus, minden testi gyógyítási. a mi lelki betegséginket jelentették, a vétek ami bél pokloságunk, sukettségünk. vakságunk, inaszakadságunk, halálunk. tselekedgyük mind azt a mi lelkünk meg gyógyulásáért, valamit tselekedtenek a betegek. a testi egészégnnek meg nyeresiért, menyünk vélek együt a kristus eleiben. és mondgyuk néki a bélpoklosal, ha akarod meg gyógyíthatz engemet, a vakal, nyisd meg szemeimet. és tselekedgyed had lássak. eszerént a többivel is. vizsgállyuk meg abban. amit akristus kivant azoktól. kik szükségekben. hozája folyamodtanak, hogy töllünk mitkiván, hogy meg enyhíttse nyomoruságinkot., tekénttsük meg háláadoságit, hitit, szeretetit, azoknak, akiket oly tsudálatosan meg szabadította nyomoruságokból. mint annak képit. amellyet nekünk is kel érezni magunkban avett kegyelmekért.

A kristus oktatásit. tisztelettel kel olvasni., és eza tisztelet abból áll, hogy higyéék. és kövessék a mit tanyit, ő az igazság, tsak ezaz igazság üdvezíthet minket, arrol is fogunk meg ítéltetni, a mire a tanyit. azt úgy kel halgatni mint tanítványoknak, és hitelt kel adni mind annak amit mond, eleiben kel tenni setéttéségnket, hogy meg világosíttsa. és lépesinket, hogy meg igazíttsa, epediglen úgy lesz meg, ha magunkra veszük a kristus beszédit, meg vizsgálván

magunkot arról. a mit mond, úgy hogy meg itéljük magunkot. ha azon az úton kívül vagyunk, a melyre tanít. és hogy magunkot rendbe vegyük. követvén azt a mit parantsol.

Mint hogy az ő beszéde rende minden igasságnak, ugyan arról is kell ítéletet tenni a mi tselekedetinkről, és azokat jonak, vagy rossznak tartani, a mint már azok meg egyeznek, vagy ellenkeznek azal, de azt sem kel el felejtetni egy szers mind, hogy az arend el multhatatlan, és meg változhatatlan. a meg nem változik, és a mit kárhoztat., a mindenkor rossz lészen, a meg nem hajol. hogy a mi hajlandóságinkhoz alkalmaztassa magát. hejában igyekeznénk arra erőltetni. hogy azt mondgya a mi nekünk tettzenék. holot nekünk kel ahoz alkalmaztatni magunkot, és meg nyugodni azon amit mond. hogy ha az, a mit parantsol. nekünk nehéznek tetszik, a mi meg romlot szívünknek tulajdonítsuk, és kérjük a kristust, hogy meg gyógyítván minket kegyelmével, véghez vihesük parantsolatit. a midön olyan dolgot találunk beszédiben, a melyet nem értünk. kérjük ötet. hogy érttesse meg azt velünk hogy ha annak értelme szükséges üdvességunkre; folyamodgyunk pásztorinkhoz hogy meg magyarázák nekünk, és addig a meg világosítást vehessünk, táplállyuk magunkot az igazságokal. a melyek világasak, és igyekezünk hűségel követni azt amit meg foghatunk, hogy meg érdemelhesük az értelmet annak a mit még meg nem foghatunk.

Hogy hasznunkra fordithasuk akristus tselekedetit, úgy kel azokat tekinteni. mint rendét, és formáját, ami magunk viselésének, itt meg különböztetik az üdvezítő különös tselekedetit. atsuda tételeitől. mert atsudákat úgy tekintik. mint azokért valokat, akikért tselekedte és atselekedetit, önnön magáért. ő azt akarja, hogy tsudállyuk tsuda tételeit., de azt is akarja. hogy kövessük tselekedetit, ő, akülönösön valo maga viselésiben. minket akart jelenteni. vagy is hozánk hasonlítani, ezen okra valo nézve mondgya, hogy tanuljunk ő tölle, nem a vakokat meg világosítani. és holtakat fel támasztani. hanem alázatos. és kegyes szívnek lenni. a midön valamely beteget meg gyógyít, vagy ött kenyérel, öt ezer embert meg elégít. akoron nem öbenne. tekintem magamot, hogy én is ötet kövessem, hanem abetegben, akit meg gyógyított. és a népben, akit táplált, mivel én is beteg vagyok, és szükséges nekem is akenyér. ez így lévén. az üdvezítő tsudáiból meg tudom hogy mit tselekeszik a lelkem gyógyítására. vagy táplálására, azt is meg tudom anéptől, vagy abetegtől. hogy mit kellesék tselekednem, hogy meg nyerhesem anékem szükséges kegyelmeket. de amidön atsudákhoz valamely tselekedetet tészen, a mely különösön ötet magát tekint. akoron öbenne tekintem magamot, és ötet kel követnem, példanak okáért, meg tilttya abetegnek ki nyilatkoztatni a tsudát, melyet ő érette tselekedet, és el szalad a nép közül, a kit meg elégített, hogy királlyá ne tegye, az ilyen tselekedetihez kel tehát. alkalmaztatni amagam viselésit, és követnem kell példáját, el kerülvén valamint ő a hejában valo ditsőséget, és a nagyra vágyást.

Azal az elmével, és igyekezettel kel tehát olvasni az Isten fiának tselekedetit, a mint meg mondtuk ide felyeb. az ő beszédit azért. hogy azokhoz szabjuk magunkot, mivel hasonló kötelességel. tartozunk követni aző példáit, mint a melyel tartozunk engedelmeskedni beszédinek, mind beszédével, mind tselekedetivel, azt az utat akarta meg mutatni, a melyen kel járnunk, ugyan erre valo nevezve is, kel meg tudnunk, hogy mit mondot, és tselekedet, de az Isten fiának tselekedetiben, leg inkább azt kel meg gondolnunk, hogy mitsoda szándéka volt tselekedetiben. és mitsoda jó erkölcsöt mutatott ki abban, mivel leg inkább, ezt a szándékot. és ezt a jó erkölcsöt tartozunk követni. ő az apostolinak lábokat meg mosa, ebben a tselekedetiben, az alázatoságnak jó erkölcsé fényeskedik, és ő magát, azért alázta ilyen formán meg, hogy minket az alázatoságra tanítsa. ő a bünösökkel eszik, ennek a tselekedetnek szándéka, a felebaráti szeretettől vagy, ugyan ezt a szeretetet is jóvallyá nekünk példájával.

Végtire meg kel tanulnunk, és követnünk akristus kegyeségit, mert mint hogy a szeretet akezdete. minden tselekedetinek, a mi tselekedetünk is jók. vagy roszak, ahöz képest. a mint a szeretet. a melyből erednek., jó, vagy rosz, a mi szeretetünk, jó, ha ugy szeretünk a mint a kristus szeretet, és ha azt szerettyük. a mit ő szeretet, a mi szeretetünk rosz, ha azt szerettyük, a mit ő nem szeretet. ő agazdagságot, ditsőséget. gyönyörüséget nem szeretete, sött még ezeket meg vetette. ő nem kerülte a szegénységet. a köny hullatást, abestelenséget, fájdalmat, gyalázatot, ahalált, ő tsak az atya ditsőségit kereste. és minden igyekezete a volt, hogy néki tessék. és néki engedelmeskedgyék. egy szoval. örökösön tsak az Istent szeretete, és avétket gyűlölte, ő a világi jóktól magát el vonta akarattyából, és annak gonoszságától nem tartot. ugyan ezt is akarta nekünk tudtunkra adni. életének minden maga viselésével, és ugyan ezt is kel követnünk. és erről gondolkodnunk, életünknek, minden napjaiban.

Immár minden meg lévén mondva, még egy néhány szót kel mondanunk arról, hogy mitsoda. hasznot kel venni, a kristus szenvedésinek olvasásából, szükséges azt ugy tekinteni, mint akaratal valo szenvedést, és igen jó azt ugy tekintenünk mint két ókból valo szenvedést, it az ő szenvedési közti számlállyák, nem tsak azt, a mit ellenségeitől szenvedet, hanem minden alatsónságit és emberi erőtelenségit, mint agyermekséget. éhséget, szomjuságot, fáradságot, félelmet, a sok járást., és közönségesen. mind azokat a nyomoruságokat, a melyeket tettzet neki fel venni a mi üdveségünkért,

Először, azért szenvedet. hogy eleget tegyen az Isten igasságának vétkeinkért. és magára vette. noha ártatlan volt, a vétkeinkért valo büntetést., hogy meg mentene az örökös büntetéstől., a melyre ítélttünk volt. az Istennek igasságos ítéletiből. eminket két dologra kötelez, eloször, hogy nagy hálá ado szeretettel. legyünk. a kristushoz. a ki mi érettünk szenved, és aki mindent el követ, hogy meg üsmértesse velünk. hozánk valo nagy szeretetét., a második a. hogy tellyeségel valo gyűlölségel, és irtozásal legyünk avétekhez. a melyet tsak az Istennek., szenvedési, és halála által lehetet el törölni.

Másodszor. ha ugy tekéntik a kristus szenvedésit. mint olyat, a mely a mi oktatásunkra valo, lehet azt olvasván. ilyen formán gondolkodni. el kel magunkal hitetni, hogy tellyeségel szükséges az üdveségért valo szenvedés, mivel tsak azon az uton vezet oda az üdvezítő. és ugyan azon ment bé oda maga is, szégyenleni kel a lágyságot, a melyel, oly igen kerülük mind azt, valami sanyargathatná az érzékenységeket, vagy meg alázná az elmét, meg tekintvén magunkot mint bünöst, és a kristust, mint ártatlant. az orvos él az orvoságal. a melyre szüksége nintsen, a beteg azt meg veti. noha néki tellyeségel szükséges az üldoztetésben vigasztalást találnak. mivel az urokal. egy állapotban vannak, egy szoval. meg visgalván a kristusnak minden maga viselésit a szenvedésiben. a magokét meg szentelni, tölle meg tanulhatták.

A kristus, az atyától szenvedet., aki is ahalálra adta ötet, ő az emberektől szenvedet. a kik hálá adatlanságal fizették meg néki minden jó téteményit, a kik ötet meg vetették, gyalázták, káromlották, keresztre feszítették; végtire a maga akarattyából szenvedet, mivel ő maga magát ajánlotta áldozatul az emberek üdveségiért, az engedelmeség a melyel el vette az atya kezéből a pohárt, minket arra tanyit, hogy zugolodás nélkül kel vennünk az Istentől küldetet keresztek. ugy mint a betegséget. szomoruságót, jóság vesztésit, atyánk fia halálát, a mitsoda kegyeségel szenvedte mind azokat az gyalázatokot az emberektől. olyanal kellene mi nekünk is ellene állanunk aharragnak, és aboszu állásnak, a midön valaki meg bánt, az a buzgo szeretet, a melyel magát adta az atya ditsőségiért, és a mi üdveségünkért. minket arra tanyit, hogy meg szentellyük a valóságos Isteni szeretet által. mind azokat a szenvedéseket. a melyeket magunknak adunk. vétkeink bótánattyára. meg tanit példájával. hogy az emberi üldözéseket, az Isten kezeiből vegyük, és imádnunk kel az ő igasságát, akár mely nagy

igáságtalansággal. bányanak is velünk. mások, meg tanított minket az ellenségünköt való szeretetre, a gyalázatért, gyalázatal ne fizessünk, bocsásunk meg annak a ki meg bánt, és jóval fizessük a gonoszt, végtire arra is meg tanított, hogy vigasztaljunk kel magunkot. aszervedésinkben. meg tekintvén aditsőséget. mely azokat fogja követni,

Ugyan azt is kel még igen jól fel jegyezni. az olvasásban, hogy mit szenvedtet érettünk akristus, netekinttsük tsak azt, mondgya szent agoston. hogy mere mégyen az. Isten fia, hanem azt is tekinttsük, hogy hová mégyen, ő minket keskeny, darabos, és nehéz uton vezet, de az örökös ditsőségre vezet, kövesük ötet mind végig. ő alaton rendben áll, és afájdalmakban hal meg. de holta után fel támad, és mennyekben fel mégyen, ahol az attyának. jobb keze felől üll, ne vegyük el soha szemeinket ő rolla, soha elne válaszuk az ő ditsőségít szenvedésitől. amidön szenved. tekénttsük meg aboldogságot, melyet akar nyerni, és midön ditsőségben láttyuk, emlékezünk meg arról. hogy a kereszt által ment bé ditsőségében, a mint ő tselekedet, nekünk is ugy kel tselekednünk, az ő szenvedésének, és boldogságának. társaságában hi minket. vagy is inkább társunká lett nyomoruságunkban. hogy minket társaivá tenne boldogságában, meg fogjuk látni, az ő halando életében, az életnek formáját, amelyet kel élnünk e földön, és az ő boldogságos életében. a képit annak, a melyet nekünk készít menyekben, ha ugy élünk, a mint ő élt., mert valamint szent Cypriánus mondgya, a keresztények még olyanok lesznek, valamint a kristus. hogy ha olyanok mostanában, a ⁴²⁴ mitsodás ő volt, *quod est Christus. hoc érimus Christiani, si christum fuerimus imitati.*

Végtire, az utolso tanáts, a melyet adhatnak. azoknak. akik haszonal akarják olvasni akristus életét, ahogy, az az imádság, meg előze, és kövesse az olvasást, az olvasás előtt kérni kel az Istent., hogy az ő fia életének minden részeiben, üsmertesse meg velünk, mi formában akarja, hogy mi azt hasznunkra fordithasuk, és az olvasás. után, kérjük kegyelmit, hogy. követhesuk azt. a mire tanyit. Az ige meg testesülvén. köztünk maradot, mondgya az évangyélium, tellyes lévén kegyelemel. és igazsággal, ő hozta el az igazságot. hogy hivatalunkra tanitson, és akegyelmet, hogy követhesse velünk, azt, amire az igazság tanított, ez az igazság, akinek. kel minket tanítani, minden tzikeleiben ki tettzik az ő életének. de tsak a lelki szemek láthattyák azt meg. ő nékie kel. fel nyittani szemeinket, más képen: az ő tselekedeti. és beszédi. olyanok léznek nekünk, mint a bé zárt könyv, vagy mint a példa beszédek, amelyeket nem fogjuk érteni. és a midön az igazság üsméretire. fel nyittya szemeinket. kérjük arra, hogy gerjesze fel bennünk szeretetét. és adgya meg nekünk azt a kegyelmét. melyet szenvedésivel nyert nekünk. és a mely szeretetti tudományát. és követteti példájátt., akristus emberré lett, hogy az emberek szeresék. azért élt hogy nekik meg mutassa miformában szeresék, és a menyekben viszá ment. hogy nekik a szent lelket el küldgye, a ki is az ő szivekben önttse azt a szeretetet, a melyet kíván töllök. etehát egész munkája az üdveségünknek,. üsmérjük meg magunkban, hogy mitsoda köteleséggel tartozunk szeretni akristust. tanullyuk meg az életéből, hogy mi formában akarja hogy szeresük, kérjük. kegyelmét, hogy ugy szerethesük amint kivantatik, és hogy ⁴²⁵ adgya szívünkben azt atüzet. amelyről maga szól, Azért jöttem el, hogy tüzet hinttsek a földre, mit kívánok. hanem hogy meg gyullyon.

Vége

⁴²⁴ Cypr. de idol. van

⁴²⁵ luk. 12. 49.

Első könyv.

A mely magában foglallya mind azt. valami lett keresztelő szent János fogantatásától fogvást. a kristus prédikálásának első esztendeiig. pag. 1.

Második könyv

A mely magában foglallya. a mit. a kristus tselekedet: predikálásának két első esztendejében. pag. 39.

Harmadik könyv

Mely magában foglallya mind azt. valamit akristus tselekedet predikálásának harmadik esztendejében: pag. 89.

Negyedik könyv

Hogy mit tselekedet Jésus. jérusalemben gyözedelmesen bé menetelétől fogvást. menyben meneteléig. 181

A Kristus Jesus Életének Historiaja

Világ teremtmése után. négy ezer esztendőt számlálnak, amelyek alatt mindnyájan az emberek az ördögnek. kegyetlensége alatt sohajtoznak vala, akinek rabsága alá vettek volt, a vétek által. csak nem az egész világot el borította volt. a bálványozásnak setéttsége. egyedül a sidó nép üsmérte az Istent, és ugyan csak az is várta a meg ígért messiást, mert mihent az ember a halálnak rabsága alá adá magát. az ördögnek. intselkedéséből, az kit az Isten. azal fenyegeté. hogy egy aszony olyan fiát szülne, aki ő ellene hadakoznék. és az Isten meg üsmértetvén. és imádtatván magát. bizonyos számú emberek. ugyan azoknak. maradéki közül kellett születni, a kigyón való győzedelmesnek, és az emberek meg szabadítójának,

Leg először ábrahannak ígére meg az Isten. hogy minden nemzetek meg áldatnak az ő maradékában. ezt az ígérést meg ujítá az után. mind Isáknak, mind jákobnak, és idővel. világosabban meg magyarázá. a jákob. tizen két fiától származot sidoknak., hogy miben. állana. a nemzetek áldása, reménséget adván nekik egy olyan meg váltorol. akinek születését, életét. és halálát világosan meg mondotta nekik meg előre. sőt még azt is akará, hogy valami rajtok történnék, jelentené szüntelen azt a meg váltót, áldozatokat rendele nekik. amelyek jelentené azt anagy áldozatot. a mely által eltörölné az emberek vétkeit, és ő érettek olyan tsudákat tett, a melyek árnyéki. és jelei valának. azoknak, amelyeket idővel akart tenni az egész világ üdveségiért

Ez így lévén, mindenek hirdették nekik azt az Isteni meg váltót, a proféták, akiket az Isten sok ízben küldöt hozzájuk, tudokra adták nekik el jövetelét, és anyomoruságok., a melyeket. ostromozta őket az Isteni igasság. rendeletlenségeikért, buzgosággal ohajtatta, és nyukhatatlansággal. váratta vélek a messiást, vagy a kristust, az első sidó szó, a másika görög, mindenike kenetetetetészen. a sidok eszerént nevezék azt, akit úgy várták, mint egy nagy királyt. akit az Isten különös kenettel. fogja fel kenni. amely kenetnek, az ő királyoknak, és profétájaknak. fel kenetetetések, csak. jele volt.

Végére, négy ezer esztendeig tartó várakozások után. az idő, melyet az Isten, az emberek. válttságára rendelte volt. és a melyet a proféták. meg jövendölték. bé tellyesedék. a romaiak igen nagy békeségben valának augustus Császár uralkodása alatt, és a sidokon hérodes uralkodot., akit is a romaiak adták volt nekik királynak. ennek az idegen királynak. uralkodása, nyilvános jele volt. a messiás rövid idő alatt való el érkezésének. ezen jövendölése szerént jákobnak. Elnem vétetik a fejedelmi pálcza judából. és a fejdelem az ő agyékából. míg el nem jön, a ki el küldetik, és ő léssen., a nemzettségek várása. ugyan abban az időben is tellyesítetté bé az Isten. az ő öröktől fogva való szándékát. hogy akristus jesus, a sidok. és apogányok. szabadítója. a sidok között születésék. és végben vitte ő általa, az emberek üdveségének nagy munkáját, olyan formában. a mint az Évangyélium előnkben adgya. és a melyet le írjuk ebben a historiában.

**Kristus Jesus
Életének
Historiája**

ELSŐ KÖNYV.

A mely magában foglalja mind azt, valami lett, keresztlő szent jános fogantatásától fogvást. akristus prédikálásának. első esztendeiig.

⁴²⁶ A sidok közöt vala egy szent pap. kinek neve zakariás volt. ez a szent ember. az ő feleségével, Ersébethel, az Isten parantsolattyában szentül éltének. mind ketten korosok valának. az Isten meg akarván próbálni az ő jó erkölcsöket, hogy az után azt nagyob fényeséggel jutalmaztassa meg, nekik gyermeket nem adot vala, és meg engedte nekik szenvedni a magtalanságnak gyalázattját. a melyet abban az időben úgy tekintették., mint menyei átkot, úgy történék egykor. hogy zakariás a templomban szolgálván. az ő rendi szerént. és az Istennek jó illatokat ajánlván. a törvény parantsolattya szerént. Gabriel angyal meg jelenék néki. és tudtára adá az Isten parantsolattyából, hogy fia lenne, kinek neve lenne jános, hogy az a fiu nagy lenne Isten előtt, még az anya méhében bé töltetnék szent lélekel., hogy a még meg fog téríteni. sokakat az Izrael fiai közül. és a ki az ur előtt fog jární az Illyés lelkével. és erejével. hogy néki utat készítsen, és az embereket arra inttse, hogy ötet bé fogadgyák. Zakariás pedig kételkedék. ezeknek azigéreteknek igaz voltában, felelé az angyalnak, miről üsmérhetem én azt meg, hogy a mit mondasz az igaz légyen? mivel én öreg vagyok, és azén feleségem már koros. az Angyal. hihetelenségiről meg feddé. és meg mondá néki. hogy azon szempillantásban. meg némulna. és mind addig nem szollana, valamég mind azok bé nem tellyesednek, a miket meg jövendölt néki. zakariás azon orában meg némulván. anépnek nem szolhata. hanem tsak jelek által mutogatot. aki is észre vévé. abbol. hogy valamely látása lett volna.

Zakarias, el végezvén amaga szolgálattjának az ideit, viszá tére amaga házához, mely judeának egyik városában volt. és az Isten bé tellyesité. a mit az angyal által mondatot volt néki, mivel Ersébet fiat fogant méhében, és nagy rejtékben marada őtt holnapig, hogy az alat. tsak egyedül az Isten előtt vigadhason. azért akegyelemért melyet tett véle, meg mentvén ötet. a magtalanságnak gyalázattjától, és olyan fiat adván néki. akiről oly nagy dolgokot mondottanak.

⁴²⁷ Ersébeth. hat holnapit terhes volt, a midön az Isten. ugyan azon Angyalt. a kit Zakariáshoz küldöt. volt, galiléai názareth városában küldé. hogy akristus születésit tudtára adná annak a személynek. a kit öröktől fogva. anyának válásztotta volt. ez a személy. David familiájából valo szent szüz volt, kinek neve volt Mária, akit ugyan azon familiából valo jofef nevü ember el jegyzette volt. és a ki szüzeségben élvén, az ő férje néki, mind bizonyága. mind hiv örzöje volt tisztaságának, az Angyal. bé menvén házában köszönté és mondá néki. üdvez légy. oh' malasztal tellyes. az ur vagyon teveled. tevagy áldot az aszonyi állatok közöt. a szent szüz. nagyon meg háborodék az angyal jelen valo létin. és igen álmelkodék köszöntésin. de az angyal meg bátorittá, mondván hogy ne félyen, és hogy olyan fiat szülne. a ki nagy lészen. aki a magosságbéli fiának hivatatik, akinek az Isten véghetetlen birodalmat ad. és azt a fiát

⁴²⁶ I sz. jános fogantatik luk. 1.

⁴²⁷ II a kristus fogantatásáról. luk. 1.

jésusnak neveze. az az üdvezítőnek. a szent szűz meg gondolván hogy mitsoda formában élne szent josefel, és nem látván modgyát miképen tarthassa meg szüzeségit. ha anyává lészen, mondá az angyalnak, hogy lehet a meg, mivel embert nem üsmérek, az Angyal felelé néki, hogy az a szent fia, akit az Isten fiának fogják hini, a szent léleknek láthatatlan erejétől fog tölle születni. és meg akarván néki mutatni hogy Isten elöt nem lévén semmi lehetetlen, véghez viszi benne. minden hatóságának. ezt anagy tsudáját, az után tudtára adá néki hogy mitörtént légyen az ö rokonával. Ersébethel. aki is anyi sok idökig tarto maktalansága után. már hat holnapi terhes. ezeket halván a szent szűz. észre vévé hogy anya lévén, szüzeségit el nem vesztené. alázatoságal. engedelmeskedék az Isten parantsolattyának. és mondá az angyalnak, imé az urnak szolgálója, legyen nékem ate mondásod szerént., az angyal el menván tölle. a szent lélek réája szálla véghez vivé benne a nagy titkot. a melyhez készítette volt ötet. annak elötte sokal. néki adot bövséges malasztival. a szent szűz. méhében fogadá. az Isten fiát, a szent háromságnak második személyét, ki meg testesüle, az az. hogy emberé lett. testet, és lelket vévén magának valamint mi. ennek a tiszta és alázatos szűznek méhében

Maria meg tudván az ö rokonának terhben valo letit, nagy siettségel mene látogatására. oda érkezvén. mindgyárt köszönté a rokonát. Ersébeth pedig, mihent meg hallá a szavát, azonal⁴²⁸ érzé, hogy a magzattya. örömeben röpöse méhében. és bé telvén szent lélekel. fel kiálta áldot vagy az aszonyi állatok közöt. és áldot ate méhednek gyümölcse, honnét vagyon enékem. hogy az én uramnak anya jöjjön hozám, az után meg mondá a szent szűznek. mint röpösöt méhében a magzattya. és ismét mondá. boldog vagy hogy hittél. mert valamiket meg mondatot néked az ur. azok mind bé tellyesednek. A szent szűznek szive, ezekért aditséretékért fel nem fuvalkodék. meg üsmérte az Istentől vett malasztakot, ugyan az ö ditsőségire is akarta azokat fordítani, és nem hogy hitének tulajdonította. volna mind azt. a minek benne bé kellették tellyesedni, hanem azt tisztán. ateremptö irgalmaságának tulajdonittá. mondván, magasztallya az én lelkem az urat, és az én lelkem örvendezen. az én meg váltó Istenemben. mert meg tekintette alázatoságát szolgálójának, amidön az Istennek ugy tettzik, aleg kiseb teremtet állattya által is. nagy dolgokat viszen végben; ö elötte kedves dolog, az alázatosokat fel magasztalni, és a földre vetni, a kevélyeket. és hogy ö hiv az ígéletiben, mivel azért választotta ötet fiának anyává. hogy bé töltse az irgalmaságot. melyet meg ígérte volt. ábrahának. és atöb patriárkáknak.

⁴²⁹ A szent szűz. három holnapig maradván. rokonánál. az után viszá tére házához. azonban pedig az Ersébeth szülésének az ideje el érkezvén, akörül lévő szomszédi, és attyafiai. hozája menének, és vigadának véle együt. hogy fiat szült volna. a nyoltzadik napon, a mellyen kellették környül metélni a gyermeket., és nevet adni néki, mindnyájan zakariásnak akarák nevezni, de egyedül Ersébeth arra reá nem álla. akarván hogy jánosnak hivatassék. valamint az Isten azt meg parantsolta volt. az angyal által. mindenek mondák néki, hogy senki a familiájában. azon a neven nem hivatatnék, és inték zakariásnak. hogy jelentené ki ez iránt mi volna akarattya. a ki is egy író táblát vévén kezében. fel írta hogy jános legyen az ö neve. azonnal. meg nyilék azö szája, és nyelve, és szolni kezdvén. az Istent ditséré. mindnyájan akik jelen voltak és látták ezt a tsudát. vagy akik azt meg hallák. tsudálkozni kezdének rajta, és kérdeni kezdék egy mástol. mit gondolsz. hogy mi lesz még ebböl a gyermekből.?

De a mit mások nem tudtak. zakariásnak a ki nyilatkoztatot volt., aki is bé töltetvén szent lélekel. meg. üsmérte a meg testesülésnek titkát. és azt is. hogy mitsoda része lenne abban atitokban az ö fiának, azért is mihent a szollás viszá adaték. néki. jövendölni kezdé, mondván. Áldot légyen az Izraelnek ura Istene. mert meg látogatta. és meg váltotta az ö népét. az Isten

⁴²⁸ III a sz. szűz látogatásáról. luk. 1.

⁴²⁹ IV sz. jános születéséről.

Dávid házából való meg váltót adot, hogy bé tellyesittse igéretit. melyeket tett volt ábrahannak. és a melyeket gyakorta ki hirdette volt aproféták által. és a meg testesülésnek. hasznait. ezen kevés szok alá foglalá; meg ígérte nekünk, hogy meg szabadulván. ellenségink kezéből. szolgálni fogjuk ötet, előttejárván. a szenttségben. és igasságban. életünknek minden napjaiban, az után. a fiahoz így szolla, és te kis gyermek. a magóság bélinek profétája léssesz, mivel az urnak színe előtt fogsz. járni, hogy néki el készítsed az utakat, és hogy az ő népével. meg üsmértessed az üdveséget. az Isten bé tellyesitté mind azokat. valamiket meg jövendőle zakariás a fiáról, hogy pediglen. arra a nagy szolgálatra készítsse ötet, a melyre rendelte volt. meg erősített ötet lelkével, és azt akará, hogy a pusztában. laknék, mind addig, valamég az Izrael népe előtt. kelletnék néki meg jelenni.

⁴³⁰ Az alat. a még. a szent János születésekor való tsudának hire el terjedet volna. az egész judeában, a szent szüz, a ki názárethben viszá tért volt., nagy tsendéségben gondolkodék.. a titokrol, melyet az Isten munkalodot benne, a mely dolgot el titkolta volt a férje előtt, de a terhes volta, azt ki nyilatkoztatta. és szent jofsef észre vévé. hogy terhben volna, de mivel hogy igaz ember volt. nem akará azt ki hiresíteni, de fel tevé magában, hogy titkon. meg válnék a feleségétől, ezen gondolatban lévén. az angyal meg jelenék néki, és monda, jofsef, Davidnak fia. ne fély magadhoz venni máriát ate feleségedet., mert a mi ő benne fogantatot. a szent lélektől vagon. a mely fiat fog szülni, azt Jésusnak nevezed, mert ő szabadította meg népét büneiből, jofsef engedelmeskedvén aparantsolatnak. a feleségével. lakék. nem élvén soha. a ⁴³¹ házassági szabadsággal; e szerént tellyesedik vala, bé, a mit az Isten meg jövendöltetet volt, Isaiás profétával. ilyen képen. egy szüz méhében fogad, és fiat szül. a kit Emmanuelnek nevezik. a mely tész. Isten mi velünk.

⁴³² A szent szüz szülésének ideje el érkezvén, akristus jésust evilágra. hozá, olyan formában, amint ez után meg fogjuk mondani. mert minek előtte fel tegyük születésének historiáját, szükséges, és igasságos meg üsmértetni azt, aki születik, Az emberek le szokták irni. a földi nagy uraknak. genologiájokat, hogy őket nagyob tiszteletben tegyék, nemesi vérekért, és elejeknek nagy tselekedetekért. Maria olyan fiat szül, a kinek. két genologiáját. és két születésit adgya előnkben az Évangyélium, mert annak a fiunak két természete vagon. a kristus Isten. és ember egy szers mind, és egy személyben foglallya az Isteni természetet. és az emberi természetet. ugy mint ember, sok számu embertől származik, ugy mint Isten. tsak az atya Istentől, ugy mint ember, időben születik, ugy mint Isten. öröktől fogva születet. és ⁴³³ öröktől fogva való. nézük meg mit mond nekünk szent jános az ő Isteni és öröktől fogva való születéséről. és hogy mitsoda okokból akart emberé lenni.

Azt mondgya tehát. hogy a kristus, az Istennek igéje, az az, az Istennek. gondolattya, vagy szava, a midön valaki gondolkodik, az elméjiben olyan lelki képzelést formál. a mely képzelést. vagy képet. nevezik igének. az az, az elme szavának, mivel ugy mondván, a gondolattal. beszél az elme magával., Az Isten tiszta lélek, aki tekéleteséggel üsméri magát, és aki magát öröktől fogvást üsméri. magát üsmérvén gondolkodik tehát, és magáról tekéletes képet formál. és az a kép, az ő igéje. De a mi azt az ígét véghetetlen képen, felyeb magasztallya. minden emberi gondolat felet. ahogy, az az ige más személy, és mind azon által ugyan azon Isten aki ötet formálta., És ez akét személy, véghetetlen szeretettel szeretvén egy mást, öröktől fogvást. az az öröktől fogva való szeretet. a melyel egy mást szeretik. egy olyan harmadik személy, akit szent léleknek nevezik. és aki ugyan azon Isten., mint akét első

⁴³⁰ V Az Isten nyilat koztattya sz. jofsefnek. a kristus születésit.

⁴³¹ Isai. 14.

⁴³² VI A kristus Isteni születéséről

⁴³³ joan 1.

személy. akitől származik. Erre tanyit hát minket a szent haromságról való hit, aki is nem más. hanem az az. Isten. akit imádunk, egy három személyben. akinek a második személyit. fiunak nevezik. nem csak azért. hogy az első személytől születet. akit ezen ókból atyának nevezik. hanem még igének, mivel az ige belső képen való gondolattya és szava. az első személynek. aki magát üsmervén ötet szüli, és aki öröktől fogva szüli, mivel öröktől fogva üsméri magát: Ezért is mondgya szent János, kezdetben, azaz, hogy a világ kezdetekor. az. ige már volt. és az Istenben volt. mivel agondolat. az elméjiben vagyon. annak, aki azt gondolya, és ő Isten volt. és az ige egy, azal, aki ötet szülte.

Az ige tehát mint Isten. mindeneknek teremője. ezért is mondgya az Evagyélisa. hogy mindenek ő általa lettek. és semmi nem lett ő nála nélkül. ettől vagyon. hogy némelykor az Isten bölcseséginek nevezi az írás ötet, mert az atya üsmerelessége által születet, és némelykor, az Isten karjának, és erejének, mert az Isten. mindeneket ő általa teremtet. ismét azt mondgya szent János, hogy az élet öbenne vagyon, nem is lehet más képen. mivel ő általa áll mind az, a miben élet vagyon., azt is mondgya. hogy az az élet. az emberek világosága volt., mivel. az emberek. okosok lévén. olyan lelkek vagyon. a mely meg világosítatot. a bölcsesség., és az igazság által, ez a kettő pedig valóságos élete a léleknek, és a midőn a lélek meg fosztatot a bölcseségtől. és az igazságnak világoságától. akoron meg holt. a menyiben meg halhat, Azige pedig, önnön maga az az igazság. és az az örökös bölcsesség, a mint szent János mondgya. és ezen kettőben való részesülés teszi a lelkeket bölcséké, és igazaká. mivel az ő igazságok, és bölcseségek. csak attól avéghetetlen bölcseségtől. származik. a mely nem egyéb, hanem az Isten ígéje. az évagyélisa hozza teszi. hogy eza világoság. a setétségben fénylet. tudni illik. az emberek között. kik, el valának temetve, a véteknek setétségében. a mely setétség. meg nem üsmérte azt a világoságot. hogy pediglen meg üsmértesse azt vélek, az Isten hozzájuk küldé. János nevű emberét. ugyan azont. akinek fellyeb láttuk tudálatosan való születésit. és ezután meg fogjuk látni. mit tselekedet. hogy véghez vihesse hivatallyát, a mely hivatal abból állot, hogy meg mutassa az embereknek a világoságot, melyet vakságok nem engedé hogy meg láthassák, hogy az ige avilágban vólt, de avilág azt meg nem üsmérte. tudni illik. avilágot szeretők., kik a teremtett állatokhoz kaptolván magokat. az Istenről el fordították volt. szemeket. és szereteteket., hogy az övéi, az az. az emberek. kik az ő teremtet állati, és főképen asidok, kik nepei valának, ötet bénom fogadták. és bé nem fogadván az ő Isteneket. el vesztették azt a nagy hasznot. a melynél nagyoban nem remélhettek. mivel hatalmat adot mind azoknak. kik ötet bé fogadták. hívén nevében. hogy az Isten fiaivá legyenek. nem testi születés által, a mint az emberek születnek, hanem lelki születés által. melyet az Istentől veszik, és hogy meg érdemelye az embereknek ezt aditsőséges születést. az ige. mondgya az Évagyélium., testé lett, és közöttünk maradot. az az, hogy emberé lett, és úgy mint Isten öröktől fogva születet az Atyának kebelében, és úgy mint ember. időben születet a szent szüznek méhéből. és ugyan ezen utolsó születésinek historiáját. fogjuk ide aláb le írni.

⁴³⁴ Augustus. a romai birodalomnak. Császára, az egész birodalomban lévő népeknek. számát meg akarván tudni. parantsolatot ada ki. hogy kiki a maga városában. menne magát fel iratni, erre a parantsolatra való nézve. szent József, a szent szüzel. galiléából. bethleemben. a juda városában mene, hogy őt fel iratná anevét. mivel Dávid familiájából való volt. és eza király bethleemben születet a mely várost. az írás Dávid városának nevezi, a midőn őtt lettek volna, a szent szüzel szülésének, ideje el érkezvén. a Kristus Jézust szülé, és bé polálá, és mint hogy hely nem. vala a vendég fogadoban. a jászolban fekteté, avároshoz közel. a juhokot örzívén, a pásztorok egy szers mind nagy fényesség vévé őket környül. és az angyal meg jelenvén mondá, ne féllyetek. mert olyan jó hirt mondok néktek, amely bé tölti örömel az egész népet. mivel

⁴³⁴ VII A Kristus emberi születéséről Luk. 2.

ma a dávid városában olyan üdvezítő születet néktek. a ki az ur kristus. és erről a jelről meg üsmeritek. egy gyermeket találtok bé polálva, egy jászolban fektetve. és azonnal. nagy menyei. sereget hallának. kik ditsérék az Istent. és mondák. Ditsőség a magosságbéli Istennek, és békeség a földön lévő jó akaratu embereknek. az angyalok el menvén. a pásztorok. siettségel menének bethlehemben. a hol meg találák Mariát, jofeset, és akis gyermeket ajászolyban. és meg láták. hogy az angyal igazat mondot volt nékik. ők pedig viszá térvén. az Istent ditsérék. és mindennek hirdetéék a tsudálatos dolgokat melyeket láttak, és mindenek tsudalkozva. halgaták őket. a szent szüz pediglen. a szivében tarttya vala mind ez igéket. és azokrol gondolkodék.

⁴³⁵ A Mojses törvénye. szerent minden férriu gyermeket környül kellett metélni nyoltzad nap mulva, születések után. az Isten eszerént parancsolta volt meg ábrahámnak. mivel egy fiat akarván adni ennek a patriárkának. a kinek maradékából kellett születni a meg váltonak. és szövetségét akarván véle tenni, a melyet meg kellett tartani azö maradékinak. a környül metélést parantsolá néki, mint bélyegit, és jelit ennek a szövetségnek, fenyegetvén azal minden férriu gyermeket. a kin ez a jel nem volna, hogy ki törölné népenek száma közül. ábrahám. és az ö maradéki a sidok, meg tarták hüségel ezt a törvényt. akristus meg akarván tartani ezt a törvényt, azért is Évangyélium nekünk fel teszi hogy a nyoltzadik napon környül metélték. és Jésusnak neveztetéék. az angyal meg mondotta volt. még fogontatása előtt. hogy ezen névre nevezek.

⁴³⁶ A szent szüz. és szent jofes. még bethleemben valának, a midön a mágusok jérusálemben érkezének. az az philosophusok, kik nap keletről jöttek. és akik kérdezkedének, hogy hol volna. az ujonnan születet sidok királya, mondván. hogy nap keleten látták volna atsillagját, és hogy imádni jöttek volna ötet, ezen akérdésen tsudálokozának a jérusálem béliek, és hérodes király igen meg háborodék. esze gyüjté az áldozo papokat, és atudosokat. hogy meg tudhasa töllök, hol kellett születni a messiásnak. akit vártanak, mivel ö azt jól észre vévé hogy azt keresnék a magusok, a sidok királya nev alat. mindnyájan azt felelék néki. hogy bethleemben.

⁴³⁷ mikéus proféta szerént.. Es te bethleem juda földé. semmi képen nem vagy leg kiseb a juda fejedelmi közöt. mert belöled jö ki avezér. aki az én nepemet Izraelt vezérellye.

Hérodes ezeket halván. titkon magához hivatá a mágusokat. és tudakozodék töllök. hogy mitsoda időben látták volna. azt atsillagot. az után el küldé őket bethleemben. mondván, eredgyetek, és tudakozodgyatok agyeremek felöl, és mikor meg talállyatok. adgyátok tudtomra. hogy had menyek el én is imádni. a mágusok alig indulának bethleem felé. hogy meg láták a tsillagot. melyet nap kelet felé láttak volt. és az Évangyélium fel teszi. hogy a tsillagot meg látván, igen meg örülének. atsillag előttök menvén. meg állapodék a hely felet, ahol. akristus vala. a mágusok. bé menvén aházban. ót találák a gyermeket. az ö anyával. a szent szüzel: és le borulván előtte. imádák ötet, és ajándákat ajánlának nékie. aranyat, temjént, és myrhát, és minek utánna véghez vitték volna tiszteleteket., a magok hazájában viszá térének. de jérusálemet el kerülék. mert álmokban. meg volt nékik mondvá, hogy herodeshez viszá ne térjenek

⁴³⁸ A szent szüz, és szent jofes. hüségel. meg tartván. a környülmétélesről valo parantsolatot., ugyan azon hüségel akarák véghez vinni a törvénynek. meg más más két parantsolatyyát is, az egyike annak. az anyágot tekintette. és a másodika, az első szülötteket, az első parantsolat azt

⁴³⁵ VIII A kristus környül metelkedéséről luk. 12.

⁴³⁶ IX A mágusokrol. matth. 2

⁴³⁷ micch. 7

⁴³⁸ X A kristus templomban valo bé mutatásáról. luk. 2.

⁴³⁹ hagyá az aszonynak. hogy a szülése után egy darab ideig házánál maradgyon. semmihez olyanhoz ne nyullyon, a mi az urnak szenteltetet. se a szent helyre bé ne menyen., az az idő pedig negyven napig tartot. a férfiu gyermekért, és nyolczvan napig a leány gyermekért, és a midön ez az idő bé tellyesedet. az aszszonynak a templomban kellett menni hogy meg tisztullyon. és ót egy bárányt kellett adni az áldozatra, és egy galambot. vagy egy gerlitzét. a büniért. hogy ha pediglen egy bárányt nem adhatot, szabad volt a bárány helyet egy galambot. vagy egy gerlitzét adni.

A második parantsolatya a törvénynek., a mely az első szülöt fiaot tekinté. arra kötelez a szülöket, hogy azokat bé mutassák az Istennek. és pénzen meg válttsák. minden első szülöt. Izraelben. az emberek. és az állatok közöt, az Istennek volt szenteltetve, ezt aparancsolatot akoron adá ki, a midön egyiptumban. minden első szülötet meg ölete, hogy faraot. a népe el botsátására kénszeritené. ezen szentelésel. arra akará kötelezni a sidokot. hogy soha elne felejténék azt ajó téteményit. és mint hogy szükséges volt, hogy a szenteltetet dolog néki fel áldoztassék. áldozatul, azal meg elégedék. hogy állatokat áldozanak, és a fiaot meg válttsák. lehetet volna azokat a gyermekeket néki szentelni más képen is. példának okáért, hogy az oltárnál szolgállyanak, de erre a hivatalra. a lévi nemzetségit választá. az Izraelben lévő első szülöttek helyet., ugy hogy minden első szülötet meg kellett váltani, a lévi nemzetségin kívül.

A boldogságos szüz. engedelmeskedni akarván. ennek akét. parantsolatnak. negyven nap mulva. szent josefel. jérusálemben mene. hogy a meg tisztulásáért valo áldozatot bé ajánlya. az Évangyélium fel tészí hogy a szegények. áldozattyát ajánlotta. a kis Jésust el vitték magokal. hogy az Istennek bé mutassák. és meg válttsák. mivel nem a lévi. hanem a juda nemzetséigiböl valo volt, Az alat hogy a templomban lettek volna, a szent léleknek sugarlásabol. oda érkezék egy szent siméon nevü öreg ember; Ez igaz, és Isten félö ember vala, akiben lakozot a szent lélek. és aki szüntelen suhajtozot a meg válto után, a ki által meg ígérte volt az Isten. hogy meg vigasztallya népét, az Istennek lelke aki váratta. és ohajtatta véle a meg válto el jövetelét, ugyan azon lélek. meg is ígérte volt neki. hogy meg nem halna addig a még meg nem látná. erre valo nézve, a midön a szent szüz, és szent josef. akristus jésust a templomban vivék, ez a szent öreg ember is az Istennek sugarlásából. a templomban mene., agyermekeket az öliben vévé. az Istennek ditséretet ada, hogy bé töltötte volna, néki tett ígérteit, és az után a halált kezdé ohajtani, mivel szemeivel meg látta volna azt az üdvezitöt. a kit az Isten a népek színe eleiben tészí, hogy világosága légyen a népeknek. és ditsösége Izraelnek.

Szent josef, és a szent szüz. álmélkodásal. halgattyák. és tekintik vala ezeket. simeon pediglen. hozájok fordulván. meg áldá öket. és mondá a szent szüznek. hogy az a gyermek, sokaknak, romlására, és fel támadására lenne Izraelben, sok ellen mondásokat szenvedne az emberektöl, és azok az ellen mondások. olyanok lennének néki mint a hegyes tör. mely által verné szívit. keserüségekel. ugyan azon orában érkezék oda. egy szent anna nevü özvegy aszony, nyolczvan négy esztendös, aki jövendölt. és aki szüntelen atemplomban maradot. szolgálván az Istent éjel napal. imádsági. és böjtölési által.. ez, a kristust látá, és meg üsméré az Isten lelke által, akinek is ditséretet ada. a világhoz valo kegyelmiért. meg váltot adván néki, és azután a meg váltorol kezdé beszélteni. mind azoknak. kik várák el jövetelét.

⁴⁴⁰ A szent szüz. és szent josef. jérusálemböl ki menének, minek utánna véghez vitték volna atörvénynek parantsolatit. azonban pedig hérodes várván amágusok viszá téréseket. meg akarván töllök tudni. hogy. hol volna az uj király, akitöl tarta, de látván hogy meg tsalatkozot

⁴³⁹ ev. 12.

⁴⁴⁰ XI A kristusnak. egyiptumban valo meneteléről. matth. 2

volna várásában, mivel amágusok más uton térének vissza, azon nagyon fel indula haragjában. fel is tévé magában. hogy bethleemben. és a körül való helyeken a gyermekeket kik két esztendőől fogvást születtek. mind meg öltönné, véghez is vivé ezt a kegyetlen szándékát. gondolván. hogy azok között találkoznak az. akinek veszedelmire igyekezet. de az Isten rendeléséből, igen meg tsalá magát. mivel anyi sok. gyermek között kiknek vérit ki ontá. tsak egynek keresé halálát, ugyan egyedül. azt az egyet nem öletheté meg., mivel az angyal. meg jelenék álmában szent josefnek., és tudtára adá. hogy hérodes el akarná veszteni akristust, és meg parantsolá hogy a gyermekel. és az anyyával. szaladna égyiptumban. és ótt maradna ujjab parantsolatig. szent josef azonal engedelmeskedék ennek a parantsolatnak. égyiptumban mene., a hol, hérodes halála után ugyan azon angyal meg jelenék néki, és meg hagyá, hogy térne viszá, mivel aki az üdvezítő halálát kereste. a maga meg holt. szent josef tehát viszá tére az Izrael földére akristusal, és a szent szüzel, de meg tudván hogy árkaelaus uralkodnék judeában. az atya után. nem mére oda menni, és álmában meg intetvén. hogy galliléában menyen, názáret városában telepedék meg., az Isten eszerént tölteté bé a profétiákat. kik meg mondották volt hogy a kristus názaraenusnak nevezetik.

⁴⁴¹ Az alat akis Jésus nevedék, és erősödék, tellyes lévén bölcseséggel. és kegyelemel. a midön tizen két esztendőös volna, jérusálemben mene a szent szüzel, és szent josefel. a kik minden esztendőben oda el mentenek a husvéti innepekre. az innepek után. viszá térvén. a kristus ótt marada, és ök azt észre nem vévék, gondolván. hogy előttök, vagy utánök menne. atöbb uti társakal. de a midön egy napi utat mentenek volna, keresni kezdék ötet, és fel nem találhaták. se az üsmerösök, se a rokonok között. jérusálemben viszá térének keresni, harmad nap mulva a templomban. a Doktorok között találák ötet. ülve. halgatván, és kérdezvén öket. és mindnyájan akik hallák, tsudálkoznak vala az ö okosságán. és feleletin. a szent. szüz, és szent josef. el álmélkodának. a midön a dóktorok között láták ötet, és az annya eleiben adá, hogy mitsoda keserüséget szenvedet a miolta ötet el veszítették és hogy mitsoda bajal. keresték fel ötet, és mondá nagy szerelemel. fiam miért bántál így velünk, jésus felelé néki, miért kerestetek engemet. nem tudtátoké azt. hogy az atyám szolgálattában kel nékem foglalatoskodnom, ök ezt a feleletet meg nem érték, mind azon által a szent szüz ezeket a szokot a szivében meg tartá. az után viszá méne vélek názáretben. és az évangélium fel tészi, hogy nékik engedelmes volt. és hogy nevedék. nem tsak időben, hanem bölcseségben. és kedveségben Isten előtt. és az emberek előtt.

⁴⁴² Szent jánost, a pusztában hagytuk volt. ahol. Isten lelkével erősítte ötet, és készítte arra a hivatalra, a melyre rendelte vala. valamint akristus is maga készítte magát a halgatásal, a szent josef házánál, a hivatalyának szolgálattára, Mind aketten várák tsendeséggel., az időt, hogy el kezdhessék hivatalokot, és mint hogy akristusnak akor kellették magát ki nyilatkoztatni, minek utánna ötet szent János ki hirdeté., az Isten ötet küldé el elsöben. hogy el kezdené predikálását, ez a szent elöl járó. tibérius tsászár uralkodásának. 15 esztendejében mene a judea pusztájában, és ajordán vize körül való helyekre. prédikálván a penitentziának kereszttségit, a mely meg nem botsáttya vala avétkeket, hanem a botsánat vételére. készitti vala az embereket. és jelenté azt a kereszttséget, a melyet rendelete a kristus idővel két proféta, sok idővel annak előtte. meg mondották volt. a szent János hivatalyát. az egyike. az Isten

⁴⁴³ Angyalának nevezi ötet. akinek akristus előtt kellették járni, hogy néki el készítse az utakat. a másika mondván. hogy meg halyák apusztában annak szavát. a ki kiáltani fogja. készittséték

⁴⁴¹ XII A kristus a doktorok között találtatik luk. 2.

⁴⁴² XIII Szent jános predikálásáról. matth. 3. mark. 1. luk. 3.

⁴⁴³ malak 3. 1.

⁴⁴⁴ el az urnak uttyát; és akor minden völgy fel magasztaltatik. és minden hegy, és halom meg alázttatik, a horgas utak. egyeneseké lésznek. és a darabosok. simáká.

Szent János eszerént kezdé predikálását. penitentziát tarttsatok. mivel közelget a menyeknek országa., és hogy tanításának nagyob. hitelt adathasson. nem tsak beszédével. akará hirdetni apenitentziát, hanem még példájával is. mivel az ő öltezete teve szörböl vala, és bőr öve. az ágyéki körül, azö eledele pedig sáska, és vad méz vala. egy ilyen predikátort, aki leg előbször maga követte azt, a mit másoknak prédikállot. igen sokaknak kellett követni. a mint is hogy, az egész jerusálem. ajordan körül valo tartomány. és az egész judea. hozzája el menének, vétkeket néki meg vallák, és ő ajordán vizében. meg kereszteli vala őket. a sok sereg közöt pedig látván sok farisaeusokot. és sadducaeusokot hozzája menni, a kereszttségre, a farisaeusok. olyan sidok valának. kik magok felöl azt állították. hogy ők tudgyák. és tarttyák meg leg jobban atörvényt, ezek is valának, mind nagyob betsületben. mind hatalmasabbak a nép előtt. de meg fogjuk még látni ebböl ahistoriából, hogy mindnyájan. nagy hipokriták valának, A sadducaeusok. nem hitték a lélek meg halhatatlanságát. ezek kevés számuak valanak. de mind inkább az eleje a sidoknak. szent jános eszerént beszéle tehát a farisaeusoknak. és a sadducaeusoknak, viperától fajzottak, ki mondotta meg néktek, hogy el kerülnétek. a következő haragot. teremptsétek tehát méltó gyümölcset apenitentziának, és ne mondgyátok azt magatokban. hogy ábrahám a mi atyánk, mert mondom néktek, hogy az Isten támaszthat ezekből a kövekből. fiakot ábrahámnak, a féjsze a fa gyükerére tétetet. azért amely fa jó gyümölcset nem hoz, ki vágattatik. és atüze vettetik.

A nép, és a publicánusok, az az, az ado szedők, és az árendások. és az hadi emberek. azt kérdék tölle. hogy mit kellesék tselekedniek. a népnek azt felelé, hogy a kinek két. köntöse vagyon. és a kinek vagyon mivel táplálni. adgyon annak akinek nintsen. azt hagyá a publicánusoknak, hogy többet azon kívül ne vennének. mint sem a mint parantsollyák nékik, és az hadi embereknek. hogy meg elégedgyenek soldokal. és hogy senkivel. se erőszakosan. se tsalárdságal ne bányanak, Ezek a böltse feleletek, az ő tiszta és szoros élete. igen nagy tiszteletben vétették a népel szent jánost, ugy anyira, hogy mindnyájan olyan gondolatban valának felölle, hogy talám ő lehetne. akristus. azaz. a messiás. akit oly régtől fogvást várnak. hogy pediglen az ilyen gondolatot el vegye elméjékből. mondá nékik, én titeket vizel keresztellek, de egy más fog utánnam jöni, a ki hatalmasab nálamnál, és akinek nem vagyok méltó meg oldani saruját. ő fog titeket meg keresztelni, szent lélekel, és tüzel, önéki kezében vagyon a szoro lapáttya. és meg tisztítja a szürüjét, és öszve gyűjti buzáját a tsürben, a polyvát pedig meg égeti el olthatatlan tüzel.

A midön az egész judeában valo nép, szent jánoshoz menne, hogy meg keresztelné ajordán vizében. akristus Jesus harmintz esztendös lévén, el hagyá názareth városát, ahol tsendeségben ⁴⁴⁵ varta. az időt a melyben el kezdgye a nagy munkát, a melyért evilágra jött volt, és a jordan vize mellé mene. hogy az ő előljárojától. meg kereszteltetnék a többivel együt,. szent Jánosnak nehezen ésék. a kristusnak oly igen valo maga meg alázása, és a menyiben tölle lelete. ellent álla akarattyának. mondván, én nekem kell tölled fel vennem a kereszttséget. mind azon által. te jösz én hozám? de akristus felelé néki, had reám most. hadd töltsem bé akaratomot, mivel eszerént kel nekünk bé töltenünk minden igazságot, szent jános ezt halván, engedelmeskedék. és meg keresztelé akristust. a ki is ki menván a vizből, imádkozék, és a midön imádkoznék. a szent lélek galamb képében reája szálla, és az égből szózat lön, mondván, ez az én szerelmes fiam. kibem nékem kedvem tölt, akristus tellyes lévén szent lélekel. ugyan azon lélektől apusztában vitették,

⁴⁴⁴ Isa. 40. 3.

⁴⁴⁵ XIV A kristust sz. jános meg kereszteli. matth. 3. mark. 1. luk. 3.

⁴⁴⁶ A krisztus böjttölésbe tölte ott negyven napot, és negyven éttzakát. és mint hogy a szent lélek azért vitte volt a pusztában hogy meg kísértetnék., azon hoszu böjt után. akaratal valo éhséget érze magában. hogy álkalmatoságot adgyon az ördögnek. akisértésre. a mint is hogy, akisértő hozája közelgetvén mondá néki, ha Isten fia vagy. parantsollyad, hogy ezek a kövek változanak kenyereké, de akristus felelé néki. nem tsak. kenyérel él az ember., hanem minden igével, mely az Isten szájából szarmazik; akor az ördög. a jerusálemi templomnak. atetejére vivé ötet. és mondá néki hogy ugordanék le onnét, mutatná meg azal. hogy Isten fia. mivel meg vagyon irva, hogy az Isten meg parantsollya angyalinak. hogy téged meg örizenek, és kezekben tarttsanak. hogy magadot meg ne sértted, erre az írásbol valo versre, akristus., meg más versel felele. mondván. ne kisertted ate uradot Istenedet; ez után fel vivé az ördög ötet, egy igen nagy hegyre. a honnét meg mutatá néki, a világnak minden országit, azoknak minden fényeségit, és ditsőségit, és mind ezeket nékie igéré. hogy ha le borulván előtte imádná ötet. erre mondá akristus néki. meny el sátán. mert irva vagyon. hogy tsak ate uradot Istenedet imádgad, és tsak néki szolgálý. az ördög látván haszontalan valo mesterségit. el hagyá. és azonal az angyalok jövének, és szolgálának néki.

⁴⁴⁷ A krisztus el hagyván, a pusztát, viszá tére azon helyre, ahol. szent jános. prédikál, és keresztel vala, ez ahü előljáro szüntelen beszél vala akristusrol ahalgatoinak. és fel szoval kiálttya vala, hogy ő rolla mondotta volt azt. hogy a ki én utánnam jó a felyeb valo nálamnál, mert régieb nálamnál, az ő tellyes voltából vöttünk mi mindent. atörvény mojses által adatot. de akristus hozta el evilágra, a malasztot és az igazságot. és az egyetlen egy fiu. aki az attyának. kébelében vagyon. el jöt hogy meg üsmértesse velünk az Istent. akit soha ember nem látta.

A midön szent jános, oly nagy ditséreteket mond vala a messiásrol, a sidok ötet gondolak. magát annak lenni. és jerusálemből papokot., és lévítákok küldének hozája. hogy tudakoznák meg tölle ki volna; ő meg vallá. és el nem tagadá. és meg vallá., hogy nem ő volna akristus. mivel az írás eszerént teszi fel a szent jános. krisztusrol. valo vallásat. és bizonyság tételit, kérdék tölle. ha illyes vagy más proféta volnaé. ő pedig felelé hogy egyik sem; ök pedig mondák néki, ki vagy tehát. hogy had vigyünk. választ azoknak. kik minket küldötenek. mit mondasz magad felöl. felelé nékik. én a pusztában kiáltonak szava vagyok. egyenesittsétek meg az urnak uttyát, az után mondák néki. miért keresztelsz., hogy ha se messiás, se proféta nem vagy.? a melyre felelé. valo hogy vizben keresztetek. de közöttetek vagyon az, akit ti nem üsméritek. ő fóg utánnam jöni, a ki előmben tétetet, és a kinek nem vagyok méltó hogy meg oldgyam a saruja kötelét.

Más nap látván akristust feléje menni, és nem akarván el mulatni az alkmalmatoságot hogy ötet meg üsmértesse, mondá ahalgatoinak. ihon ez. az Isten báránnya. ehordoza és vészi el a világ büneit. az után mondá anépnek. hogy valamit eddig mondot nékik, azt mind a krisztusrol mondotta és azt is erősíté. hogy látta reája szállani, és rajta maradni a szent lelket galamb képében, és hogy a néki meg jelentetet. hogy ő fogna keresztelni a szent lélekben.

⁴⁴⁸ Másnap akristus ugyan azon helyre menván. két órával nap nyugot előtt, szent jános két tanítványival ót lévén. mihent meg látá akristust mondá, ihon az Isten báránnya. atanítványi ezeket halván. akristust kezdék követni, akristus viszá fordulván, kérdé töllök hogy kit keresnének, ök pedig felelék. mester. hol lakol. jövetek. és lássátok meg, mondá nékik. el menének véle, és nála maradának azon anapon. egyikének pedig ezen két tanítványok közül.

⁴⁴⁶ XV A krisztus meg kereszteltetik, és kísértetik, matth. 4. mark 1. luk. 4.

⁴⁴⁷ XVI szent jános bizonyságot téssen a krisztusrol. joan. 1.

⁴⁴⁸ XVII A krisztus tanítványokot kezd gyűjteni joan. 1.

andras volt aneve, aki is az öttsére simonra találván. mondá néki, meg találtuk a Messiást, és Jesushoz vivé. a ki is meg szemlélvén ötet, mondá néki. te vagy simon. a jános fia, ezután Czéfásnak hivatol. az az péternek.

A következő napon. az Isten fia. gallileában akarván menni. találá filepet, és mondá néki kövess engemet. filep pedig bethsáida városabol valo volt. valamint andrás, és péter. filep náthánaelre találván, mondá néki. meg találtuk a messiást, akit meg ígért nekünk atörvény. és aproféták meg jövendöltek. és a Messias. názareth béli jesus volna. a josef fia. náthánaél felelé néki. jöheté valami jó názarethből,? mind azon által követé filepet, ki jésushoz vivé ötet. mihent akristus meg látá ötet, mondá felöle. ihon, ez az igazán valo Izraélita. akiben nintsen. semmi álnokság, náthánaél magában tsudálkozván. kérdé. honnét üsmérsz engemet? felelé néki jesus, én láttalak tégedet minek előtte filep hivut volna. hogy a fige fa alat voltál, náthánaél mondá. te vagy az Istennek fia, te vagy az Izrael királya. felelé néki jesus. azért hisz, mert meg mondám néked hogy a fige fa alat láttalak, még többet is fogsz ezeknél látni, bizony, bizony mondom néktek. nyitva láttyátok az eget, és az Isten angyalít fel menni és le szállani az ember fiára.

⁴⁴⁹ A kristus. el hagyván. a jordán vizét, harmad napjára. a kána gallileai városban érkezék amenyegzőre. a szent szüzel. a melyre hivatalos volt. tanítványival együt. avendégeknek borok el fogyván, a szent szüz mondá a fiának. nintsen bórók, de akristus meg akarván nekünk mutatni hogy a midön az Isten szolgálattában. és ditsőségiben jár adolog, olyankor félre kel tenni az emberi tekintetet, és ugy kel tekinteni szüléinket. és atyánk fiait, mint idegeneket. felelé az annyának. mi közöm nékem, s' néked aszszonyi állat? az én orám még el nem érkezet. a szent szüz ezen a feleleten meg nem ütközék, hanem mondá a szolgáltnak. tselekedgyétek meg, a mit néktek fog mondani. vala pedig őt hat kö veder. melyek a sidok tisztulásokra. szolgáltnak. a kristus azokat meg tölteté vizele. és a midön tele valának. mondá a szolgáltnak. mostanában. merittsetek belölle. és vigyétek anásznagynak, a ki is meg kostolván. igen fő bornak találá. de nem tudván honnét valo bor volna. mondá a völegénynek. hogy a szokás ellen tselekednék. azért hogy utollyára hagyná aleg jobb borát. a viznek. borrhá valo változtatása, volt első tsuda tétele. akristusnak. ez atsuda. ki nyilatkozatá az ő ditsőségét, és a tanítványinak. benne valo hiteket nevelé.

⁴⁵⁰ Kána városából, az ányával, atyafiaival. és atanítványival. kafarnaum városaban mene. amely város ugyan galliléa tartományában vagyon. ahol igen keveset mulata. mivel ahusvéti innepek közelgetvén. jérusálemben mene. őt atemplomban találá a kereskedőket., kik ökröket. juhokot. és galambakot árulának., és a pénz váltokot, azonnal. kötélből ostort fona. és ki üzé mindeneket atemplomból. és fel fordítván apézn váltok asztalit. apénzt a földre hinté, és mondá azoknak kik galambakot árultanak. vigyétek ki mind ezeket innét. és ne tegyétek. kereskedő házzá, az en atyám házát. ezen tselekedetéből. meg emlékezének az apostolok. az írásrol. mely azt mondgya, a te házadhoz valo buzgoságom meg emésztet engemet, de ezen a tselekedeten. a sidok igen meg ütközének. és fel indulának, és mondák néki, hogy mitsoda jejel bizonyittaná. meg azt a hatalmat melyel azokat tselekeszi,? ronttsátok el etemplomot. felelé nekik. és harmad napra fel épitem azt, a sidók ezt a templomokra magyarázák., akristus pedig a maga testét értette. akinek meg kellették, halni, és harmad naprá fel támadni. a kristus sok tsudákat téve jérusálemben. az innepek alat. amelyek hét napig tartának, és sokan hivének ő benne. ő pedig nem hiszen vala nekik, mivel üsmérte minden szivek gondolatit. és hogy jól tudta. minden bizonyosság nélkül. mi volna azemberben.

⁴⁴⁹ XVIII A kristus első tsuda tételiről. joan. 2.

⁴⁵⁰ XIX A kristus a templomból ki hajtta az árusokot. joan. 2.

⁴⁵¹ A midön még akristus jérusalemben lett volna, egy nicodemus nevü. a farisaeusok közül valo sido tanáts ur mene titkon éjel a kristushoz. és mondá néki, mester, tudgyuk hogy Istentől jöttél mesterül, mert senki azokat atsudákat nem tselekedheti a melyeket tselekszel., ha az Isten nintsen véle, akristus ezen alkalmatoságal. meg mutatá ezen farisaeusnak. hogy mitsoda szükséges volna az üdveségre akereztség. bizonyítván néki ha ki ujjonnan nem születik vízből és szent lélekből. bé nem mégyen a menyeknek országában., és utánna adá ezeket az nagy igazságokat, a mi atesttől születet a test, és ami a lélektől. a lélek. és a lélek oda fuj. a hová akar. nicodémus ezeken tsudálkozván kérdé, miképen lehetnek ezek? A kristus szemére hányván hogy doktor lévén, még is ezeket nem tudgya, mondá néki. bizonytságot teszünk arról a mit láttunk. és tiazt bé nem veszitek. az után ki nyilatkozatá néki, vallásunknak. ezeket a nagy titkait. mondván. senki menybe fel nem ment., hanem az ember fia. aki onnét le szállot, és hogy, a réz kigyó, a kít moyses fel emeltete a pusztában hogy arra nézván, meg gyógyullyanak. mind azok, a kiket meg sebesitettek volt akigyok. annak. tsak jele volt. akinek fel kellett emeltetni a keresztre., hogy meg szabadítsa az örökké valo haláltól mind azokat. kik hinni fognak benne, nem azért küldetet evilágra. hogy azt meg itéllye, hanem hogy üdvezittse, ugy szerette az Isten az embereket. hogy az ő egyetlen egy fiát adta nékik, de ez a szeretet itéli meg igasságal mind azokat., kik nem hogy hinnének abban a fiában. és bé vennék azt avilágoságot, mely őket jött világositani, hanem inkább szeretik a setétségben maradni, és nem akarják tselekedeteket., az igazságnak világoságára tenni. mert nem akarják magokal el hitetetni, hogy a mely tselekedeteket szeretnek. azok vétkesek legyenek.

⁴⁵² A kristus az innepek után. jesusalemet el hagyván. judéának tartományában marada tanítványival, és őt keresztel vala, hasonló képen szent jános is keresztelt ajordán vize mellett. ennek aszent előljáró tanítványinak. holmi vetekedések támada a sidokal. a kereszttség iránt, és mindnyájan szent jánoshoz menván. mondák néki. jesusrol, akiről bizonytságot tettél a mostanában keresztel., és mindenek. hozzája mennek. szent jános, aki tsak azért gyűjtöt volt tanítványokat. hogy azokat az Isten fiának adhasssa., felelé nékik, az ember nem vehet semmit egyebet. hanem ami menyből adatik néki. azt akarván. ez által vélek meg értetni. hogy ő aszolgálattában, tsak azon hatalom, és parantsolat szerént tselekeszik, mint amelyet vett attól. aki őtet küldötte. eszekben juttatá. hogy sokszor meg mondotta volna. nékik, hogy nem ő volna akristus., azt is mondá nékik, hogy nem ő volna az anyaszent egy háznak völegénye. hanem ő tsak. a völegénynek. baráttya és hogy néki minden öröme tsak a, hogy halgassa annak a vö legénynek szavát. szükséges hogy ő nevedgyék, és én meg kisebüllyek. hogy akristus önnét felyül való. és mindenek felet való. azt beszélli amit látot. és hallot. és akí bé veszi az ő bizonytságot. meg petsétli hogy az Isten igaz mondó., mert az Isten küldötte őtet, és nem adta néki lelkét mérték szerént, de mint hogy szereti, mindeneket az ő kezében adot, hogy akristus az Istennek fia, és akibenne hiszen örök élete vagyon, ellenben pedig aki nem hiszen benne, nem láttya meg azt az életet., és az Isten haragja. fog rajta maradni.

⁴⁵³ Szent János meg nem elégedék azal. hogy tsak ajordán vize mellett tenne bizonytságot akristusrol. hanem még a fejdelmi udvarhoz is el mene bizonytságot tenni az igasságról. herodes antipas, anagy herodesnek fia. minden törvény ellen. feleségül vette volt.. herodiást, az attyafia feleségit. szent jános hozzája mene. és meg feddé arról avétekről. és mind azokról melyeket tselekedet volt, és bátran meg mondá néki. hogy nem volna szabad attya fia feleségit el venni. herodes nem haraguvék meg mindgyárt, ezért, a szent ellen, de söt még, mint hogy igaz embernek tartotta lenni. betsülte, és tisztelte őtet. söt még örömet is halgatta beszédit.

⁴⁵¹ XX A kristusnak. nicodemus való beszélgetése. joan. 3

⁴⁵² XXI szent jános újabb bizonytságot téstén a kristusrol. joan. 3.

⁴⁵³ XXII szent jános meg fogatásáról. matth. 14. mark. 6. luk. 3.

herediás pedig mind más gondolattal volt szent jánoshoz. mivel nagy gyűlölséggel volt hozzája, és minden alkalmatoságot kereset hogy el veszesse, végtire erőt vén a herodes elméjén. és ez a fejdelem. hogy kedvit kerese. meg fogatá a szentet, és tömlöczben téteté, sőt még meg is ölette volna. ha nem tartot volna anéptől. akit is anép úgy tekintette mint profétát, a kristus meg tudván rabságban való létit, és a farisaeusok is tudnák. hogy mind több tanítványi, mind. többet keresztelne szent jánosnál. azért judeát el hagyá. és gallileában mene. samarián által.

⁴⁵⁴ Dél felé érkezék sikár nevű város mellé, és mint hogy igen meg fáradot vala, egy kut mellé üle. a mely kut nem mesze volt avárostól. és. a jákób kuttyának nevezték ez. akut olyan földön volt. a mely földet jákób, josefnek a fiának adta volt régenten, azon orában jöve akuthoz egy város béli aszony. hogy vizet merittsen., akristus mondá néki. adgy innom, az aszony látván hogy egy sidó kérné tőlle inya, azon igen tsudálkozóék., hogy el akarná tőlle venni az italt, mivel a sidók igen utálták a samaritánusokat mint idegeneket., kik egy részit birták. hazájoknak. és akik esze keverték volt. amojsee törvényit, sok bálványozo babonaságokkal. a kristus észre vévén. hogy tsudálkoznék kerésin, mondá néki. ha tudnád az Isten ajándékát. és hogy ki légyen az, aki tőlle inya kér. te magad kértél volna ő tőlle innod. és ő néked élő vizet adot volna., az aszony ezeket betű szerént értvén, és nem tudván honnét akarná meríteni azt az elő vizet, az őt lévő kutból é vagy másból. felelé néki, uram nintsen semid amivel merithes, és ez akut igen mély. nagyob vagyé jákobnál a mi atyánknál. aki nekünk hagyta ezt a kutat, és aki ebből ivut. minden tselédivel együt. valaki ebből avizből iszik. mondá Jésus, még szomjuhozni fóg. hogy ha pedig abból avizből iszik, a melyet én adok, többé nem szomjuhozik, soha, mivel az a viz, fel forro viznek kut fejévé lészen az örök életre, a mely vizen érté, vagy akegyelmet. mely el olttya az emberben. a földi dolgokhoz való szomjuságot. vagy a ditsőségét. mely tellyeséggel. bé fogja tölteni minden kívánságinkot. az aszszony akristus szavait. tsak a földi vizre magyarázván. nagy siettséggel. mondá akristusnak, uram adgy nékem abból avizből, hogy had ne szomjuhozam. és ne kellesék ide járnom vizért, a kristus mondá néki, eredgy hid ide a férjedet, és mint hogy mondá hogy nem volna férje. a kristus felelé néki, azt jól mondod. mert őtt férjed volt. és akivel most lakol, a nem férjed. az aszony által látván, hogy akivel beszélene, atudná egész életét, hogy pedig abeszédet másra fordítsa. mivel a néki nem tettzet. vagy is tanulni akart olyan okos embertől mint akivel beszélgetet. mondá. látom uram hogy proféta vagy, a mi atyáink. ezen a hegyen imádták az Istent, ti pediglen azt mondgyátok. hogy jérusálemben kel imádni, akristus ezeket halván. kezdé oktatni azt az aszonyt. mondván néki, hogy az Isten lélek, és igazság lévén. azt akarja. hogy ötet. lélekben. és igazságban imádgják, és hogy az az imádás, nem füg ahelytől. tudom, felelé az aszony. hogy a messiásnak el kel jöni. és a midön el jö, akor mindenekre meg tanyit minket, erre mondá néki Jesus. hogy ő maga volna az a messiás a kit várna.

Azon orában. atanítványok. akik avárosban mentek volt. hogy eledelt vásárollyanak, oda érkezvén. igen tsudalkozának azon hogy egy aszszonyal. láták beszélteni, de mint hogy igen nagy tisztelettel valának hozzája, azért nem kérdészedének tőlle, az aszony az alat. őt hagyván a vedrit, viszá mene avárosban. és mondá alakosoknak. jövetek látni egy olyan embert, a ki meg mondotta. valamit tselekedtem életemben. valyon nem azé akristus, jésus pediglen akut mellet lévén. atanítványi kínálák hogy ennék, ő pedig mondá nekik, énnekem olyan eledelem vagyom. a melyet ti nem tudgyátok. az után meg magyarázá nekik. hogy mitsoda féle eledel volna az. ilyen szokal. az én eledelem a, hogy annak akarattyát kövessem. a ki küldöt. és bé tölttsem az ő dolgát, ez a dolog az emberek üdvesége volt. és az ő eledele, a meg térteknek. hitek. Azonban pediglen az aszony viszá tére a város lakosival, akik is hinni kezdének ő benne. az aszony szavára. és kérék akristust, hogy maradna nálok., és két napig őtt marada, és

⁴⁵⁴ XXIII a samaritána aszszonyrol. joan. 4.

az ő oktatásira, sokan meg térének, úgy anyira, hogy mondgyák vala az aszonynak. már nem ate beszédedért hiszünk. mivel mi magunk hallottuk ötet. és tudgyuk. hogy valóságosan. ő avilág meg váltoja.

MASODIK KÖNYV

Mely magában foglalja a mit akristus tselekedet predikálásának.
két első esztendejiben.

⁴⁵⁵ A kristus sikár városában. két napot töltvén, onnét galliléában mene, tellyes lévén szent lélekel. a galilaeusok igen jól fogadák. mivel ő magok látták volt a tsuda tételit jérusálemben. az innep napokon, ugyan azon időben kezdé el a kristus az Evangyélium predikálását. az az, az Isten országának jó hírét. a mely meg nyittatnék. az embereknek. és mondá. bé tölt az idő, az Isten országa el közelgetet. penitentziát tarttsatok, és hidgyetek az évangyéliumnak, ezeket predikállya vala a synagogákban, és mindenek előtt igen nagy tiszteletben vala, és az ő hire. az egész tartományban el terjedet volt, a kána városában menvén. a hol avizet borrá változtatta volt. oda mene hozzája egy királyi ember, kérvén ötet. hogy menne kafarnaumban. és gyógyittaná meg a fiát. aki is halálán volna, akristus aki a sziveknek gondolatit jól látta, és aki tudta mitsoda fogyatkozás vagyon hitében annak aki ötet kéri, mondá néki, hogy ha tsak jeleket, és tsudákat nem láttok, nem hisztek, de azaz ur nagyon kénszeritvén arra hogy menne el. minek előtte a fia meg halyon., mondá néki, eredgy a te fiad jól vagyon. az ur hivén a kristus szavának, el mene, és a szolgálai eleiben menvén, mondák néki hogy a fia meg gyógyult volna. tudakozodni kezdék töllök, hogy mitsoda orában kezdet jobban lenni, mondák néki. hogy annak előtte valo napon. egy orakor dél után, ahideg el hagyta volt. ugyan azon az orában. amelyben. akristus mondotta volt néki, ate fiad meg gyógyult. és a tsuda meg térítte ötet. azegész háza népével, és hit akristusban.

⁴⁵⁶ Galilaeának a nap kelet valo részin. egy nagy tó vagyon. a melyet az évangyélium tengernek nevezi. a sidok mondása szerént. és a melyet némelykor galilaéa tengerének nevezi, azért hogy abban a tartományban vagyon, és némelykor genezareth, vagy tiberiádes tengerinek. azért hogy aváros aki ezt a ket nevet viselte. a tó parttyán volt. egy nap a kristus ezen tó mellet járván, látá hogy két halász, a hálójokat a vízben vetnék, az egyike simon volt, a másik az atyafia andrás. a ki is el hagyta volt szent jánost, és akristushoz ment volt. simont is hozzája vitte volt. de ezek. abban. az időben, nem állottak volt tellyeségel. akristus mellé. hanem házokhoz viszá térvén, ahalászi mesterségeket követték. tsak oda nem mesze ahol ezek halásztanak. más két atyafiai valának, jakab. és jános, a zebedéus fiai, ezek az attyokal. együt a hálójokat földozák vala, ezek mind a négyen. galiléában lévő bethsáida városából valok valának. a mely város ató parton feküt. akristus mind a négyet magához hívá. és mindent ⁴⁵⁷ elhagyata vélek, de azt ahivást hihető hogy azal atsudával erősité meg, a melyet eszerént írja le szent lukáts. a kristus a genezaret tava mellet lévén. a sok nép reája todula, hogy az igéjét halhassa, ót közel két hajot láta. a melyekből ki szálottak volt ahalászok. hogy a hálójokat meg mosák. akristus bé mene az egyik hajoban. a mely simoné vala. és kevesé aparttol el távozván, a hajoban le üle, és onnét tanittya vala a népet. azt hogy el végezé. mondá simonnak. hogy menne a hajoval a mélyire aviznek., és vetné meg hálóját. simon mondá néki, mester. mi egész éttzaka halásztunk, de semmit nem foghattunk, mind azon által ate szavadra

⁴⁵⁵ I A kristus galilaeában valo predikálásarol matth. 4. mark. 1 luk. 4 joan. 4.

⁴⁵⁶ II akristus negy apostolokot hiv magához. matth. 4. mark. 1.

⁴⁵⁷ luk. 5. 1

meg vetem ahálót. azt meg tselekedvén. anyi sok számu halat fogának., hogy a háló szakadozni kezd. és intének a több társoknak. kik más hajóban valának. hogy jöjjenek segítségkre. azok oda menvén. anyira meg tölték aket hajot halal. hogy tsak nem el merülének. simon el álmélkodván ezen atsudán. ugy atöbbi is, a kristus lábaihoz borula. és mondá. uram ne légy ebben ahajóban velem, mert bünös ember vagyok, a kristus mondá néki, ne fély, mert ezután. embereket fogsz halászni., a lehet, hogy ezen tsuda tétele után. mondá simonnak. és andrásnak. kövesetek engemet. ugyan azon napon hívá magához jakabot. és jánost is. a kik a hajóban hagyván az attyokot., mind a négyen el hagyák hálojokot., és mindennek ellene mondván. az után egészen akristusnak adák magokat.

⁴⁵⁸ A kristus az után. egy darab ideig kafarnaumban mene lakni. a mely város galiléában vagyon, a jordán parttyán, ahol ez a folyo viz abban atóban megyen., a melyről ide fellyeb beszéllettünk. ebben avárosban predikállani kezd, és mindenek tsudállják vala az ő tanittását, mert hatalomal tanittya vala őket, nem ugy, mint az irás tudok., szombat napokon a synagogákban tanitot, ahol egy szer atöbbi közöt.. midön tanítot volna. egy ördögös nagy kiáltással mondá, hogy békit nekünk, mi közünk vagyon nekünk veled. názarethi Jésus, el veszteti jöttélé minket? tudom ki vagy, te vagy az Istennek. szenttye. de akristus meg fenyegetvén az ördögöt mondá néki, némuly meg, és had el ezt az embert. azördög kénszeritetvén el hagyni rabját, nagyon kezdé hángodtatni, a földre vetni, és kiáltatni de tsak el kellett hagyni, egészen, és egészesen. mind azok kik jelen valának tsudálkoznak vala ezen. és egy mástól kérdezek, mitsoda dolog ez? és mitsoda új tudomány ez? eparantsol még atisztátalan lelkeknek is, és engedelmeskednek néki.

⁴⁵⁹ A synagogából ki menvén, a péter házához mene. és az ő napát nagy hideg lelésben találá. az ágyához közelgetvén, akezt meg fogá. fel emelé, és parantsolá ahidegnek hogy el hagyáná. és ahideg mindgyárt el hagyá. a beteg pedig oly hirtelenséggel. és egészen meg gyógyula. hogy fel kelvén ágyából. szolgálni kezd. és ételt készítte.

Azonban pediglen. mely tsudát tett volt akristus a synagogában, az egész kafarnaum városában el terjede, hihető hogy a simon napa. meg gyógyulását is meg tudák, mivel estve felé az egész város a kristus szállása eleiben gyülekezék. és minden féle betegségben lévő személyeket. hozzája vivék, ő azokat mind meg gyógyittá. reájok tévén kezeit. a gonosz lelkektől, sokakat meg szabaditá. és azördögök nagyon kiálttyák vala. te vagy az Istennek fia. de ő meg fenyegeté őket. és nem engedé hogy ötet kristusnak mondanák lenni. azért, hogy nem akara atisztátalan lelkektől ditséretet venni, se hogy az igazság az hazugság attyától hirdetessék ki, vagy is azért, hogy mindenek meg lássák, hogy leg kisseb dolga sem volna agonosz lelkekel. még előre el látván, hogy mivel fogják még káromlani, hogy az ördögököt tsak az ördögök fejdelmének nevében üzi.

⁴⁶⁰ Más nap igen jó reggel a kristus fel kele, és egyedül egy pusza helyre mene imádkozni., simon, és atöbbi kik véle valának. utánna menének. és a midön meg találák. mondák néki. mindenek tégedet keresnek., ő felelé nekik, szükséges hogy az körül valo falukban, és városokban el menyek prédikáláni. mivel azért a szolgálatért jöttem evilágra, azonban anép aki keresé., azon helyre érkezék. és arra akará kénszeríteni, hogy maradna vélek. ő pedig azon feleletet ada nekik, valamint a tanitványinak. mondván. szükséges hogy amás városokban is hirdessem az Isten országának évangyéliumát. mivel azért küldettem el. fel járá tehát az egész galiléának tartományát. prédikálván a synagogákban. és meg gyógyitván abetegeket. ugy

⁴⁵⁸ III A kristus ördögöt gyógyit kafarnaumban. matth. 4. mark. 1. luk. 4.

⁴⁵⁹ IV A kristus meg gyógyittya. a szent péter napját matth. 8. mark. 1. luk. 4.

⁴⁶⁰ V a kristus galliét fel járja. matth. 8. mark. 1. luk. 4.

anyira hogy az ő nagy hire, az egész syriában el terjede. és mindenünnét, hozzája viszik vala abetegeket.. és az ördögösököt, és szüntelen sok számu nép követi vala.

Egy szer atöbbi közöt. igen sok nép todulván reája parantsolá a tanitványinak. hogy a genezarethi tónak, a más részire vinnek ötet, akor egy irás tudo doktor. látván hogy a kristus el hagyná őket. hozzája közelite. és mondá. mester akár hová meny. de én el kísérlek tégedet, az üdvezítő felelé néki. arokáknak vagyon barlangjok. és a madaraknak fészkek, de az ember fiának, nintsen hol nyugosztalni a fejét, mint ha azt mondotta volna néki. hogy sokal nagyob bátorságal, és keveseb haszon keresésel. kelletnék mint sem gondolná. egy olyan embert követni, a ki nem hogy meg gazdagittaná az övéit, de söt magának sem volna semije. ilyen formában. nem engedé hogy a doktor kövesse ötet. mind más képen bánék pediglen egyel atanitványiközül, mivel azt parancsolá néki, hogy követné ötet., de eza tanitvány. szabadságot akara elsőben tölle kérni, hogy el mehesen az attyát el temetni, a melyre felelé néki. te kövess engemet. és hagyad a holtakra. hogy el temessék. a halotokat. te pediglen hirdesed az Isten országát, ezen válaszal. arra akará tanittani, hogy az évangyéliumnak predikálása. sokal nagyob dolog. mint sem az embereknek szolgálni. olyan dolgokban. a melyeket mindenek végben vihetik. a lélek szerént valo holt emberek. el temethetik, a test szerént valo holtakat. de az évangyélium predikálására nem mindenek alkalmasok. tisztának kel lenni, hogy méltán lehesen ezt a szolgálatot követni, és midön az Isten arra hi valakit, azt eléb kel betsülni⁴⁶¹ mindenél., szent lukáts még egy harmadik személyről is tészzen emlékezetet, aki is követni akarván a kristust, először aházához akara menni. hogy el butsuzék. az othon valóitol; akristus mondá néki. valaki az ekére tévén kezét. hatra néz. a nem alkalmas az Isten országára. meg akarván mutatni ezen válaszal; hogy valaki valóság. akar az üdveségin munkálodni., annak tsak arra kel figyelmezeni. és nem kel magát. más dologban ártani.

⁴⁶² A kristus azon a napon estve felé egy hajoban. mene. hogy a genezareth tavának. más részire menne. a mint már meg mondottuk. atanitványi véle valának. akik is el botsátották vala anépet. más több hajok is valának véle, a kikben sokan lehettenek. a midön már mennének.. oly igen nagy szélvész támada, hogy a habok a hajoban bé tsaptanak. és a sok viz tsak nem el merité ahajot, a kristus pediglen akarattal valo álmot botsátván magára., hogy meg próbállya tanitványinak hiteket, ahajo végin egy vánkoson alut., atanitványok veszedelemben látván magokat, akristushoz közelitének. és fel költék. mondván. mester. nem gondolszé azal. hogy mi mind el veszünk. uram szabadits meg minket. mondá nékik, kitsid hitüek. miért vagytok oly félénkek, azután fel kelvén. fenyegetve szolla. a szeleknek, és parantsolá a haboknak hogy meg tsendesednének, a szelek. mindgyárt meg szünének., és nagy tsendeség lön a tón. a kristus ujonnan meg feddé a tanitványit mondván. miért vagyon olyan kevés hitetek.,? és miért féltek? ökk pediglen. és azok a kik a más hajokban valának., igen nagy tsudálkozásban és félelemben valának. és egy mástol kézdék kérdeni. kitsoda. ez, a ki parantsol. a szeleknek. és avizeknek.?

⁴⁶³ A midön akristus atón által ment volt volna, a gerazenusok tartományában érkezék, mihent a hajobol ki szálla. két ördögös mene eleiben. kik nagy kiáltással mondák. miközünk vagyon veled. Jésus Istennek fia. azért jöttél ide, hogy minket idő előtt gyötörj? ezek akoporsokban laktanak, és olyan. dühösök valának. hogy senki nem mért arra az utra menni. szent mark, és szent lukáts, tsak egyről tésznek emlékezetet. talám azért, hogy azt gyöttrötte leg inkább az ördög vagy hogy a volt nevezeteseb a kettő közül, vagy is annak meg gyógyítása inkább el hiresedet volt, annak elötte már sok idővel. ezt az ördög gyöttrötte, mezeitelen járt. a

⁴⁶¹ luk. 9

⁴⁶² VI A kristus a szélvézt meg tsendesiti. matth. 8 mark. 4 luk. 8.

⁴⁶³ VII A kristus két ördögost meg szabadit matth. 8. mark. 5 luk. 8.

koporsokban. és a hegyeken lakot. szaggatván magát akövekel., sokszor meg lántzolták. békokban tették. de azokat mind eltörte, szagatta. és olyankor az ördög a puszta helyekre vitte. ahol senki nem tehetet néki semmit. mihent pedig a kristust meg látta. hozzá futamodék atársával együtt, és az ördög szolván ki belölte, arra kére az Isten fiát hogy ne gyötörné ötet, és ne küldené ki abból az emberből. mind azon által akristus parantsolá az ördögnek hogy hagyná el azt az embert. és azt is kérdé tőlle. hogy mi volna neve. aki felelé hogy legio neve. mivel sokan voltak abban a nyomorult emberben és mint hogy az ő leg nagyobb gyötrelmek az, a midőn az emberek gonoszul nem bánhatnak, arra kérék akristust. hogy a mélységben ne küldgye őket, hanem azt engedné meg nekik hogy mehessenek a disznokban., őt pedig közel a hegy körül. egy tsorda disznót legeltettek. meg engedvén azt nekik Jesus. hogy a disznokban mehessenek. azal. arra tanyitot 1. hogy minden jóvainkal úgy bánhatik valamint néki tettik, mivel mindeneket tőlle vettünk. 2. hogy a gonosz lélek, csak anyiban tselekedhetik valamit rajtunk, és a mi javainkon., amenyiben az Isten azt meg engedi néki. 3. hogy mitsoda gyűlölséggel. és dühöséggel vagyon az ördög az emberekhez. a kiket nyomorgatni, akarná szüntelen. vagy magokat. vagy jóvakot., hogy ha az Isten meg nem határozná az ő kegyetlenségét, azt könnyen meg láthatni a példából mely történék a disznokban. mivel mihent meg engedé akristus hogy azokban menyenek., a disznok ató felé futának. és abban ugrának, mint egy két ezerig való el vesze. apásztorok. sietséggel menének hirt adni a városokban. és akörül való falukban, és igen sokan gyülekezének oda ahol akristus vala. hogy meg láthasák magok. amit mondtak volt nekik. meg is láták az ördögös embert, meg gyógyulva. köntösösen. helyre jött elmével. és nagy tsendességben., mind ezeket hogy meg tudák mint ment volna véghez. azoktól. kik jelen voltak, igen nagy ijedségben valának, az egész Gerása városa akristushoz menének., és nagy félelemmel tekinték ötet, nagy tisztelettel valának ahoz. aki olyan képen parantsolna az ördögöknek, de igen tartának egy olyan embertől, a ki a toban ugratná a disznókat. ezokáért. vagy hogy érdemetlenek. tartották magokat hogy a kristus náluk lakjék, vagy pedig tartottak attól. hogy még nagyobb kárt ne vallyanak. mint sem a disznókat el veszése., azon kezdék kérni, hogy hagyná el az ő tartományokat. a meg gyógyult ember. kéré ameg szabadítóját, hogy hadd mehetne el véle. de akristus mondá neki. meny viszá házadhoz. és hirdesd ki a nagy dolgokat. a melyeket az Isten tselekedet éretted, engedelmeskedék ennek a parantsolatnak. és minden városban, és tartományban ki hirdeté a kristusnak. véle tett kegyelmit.

⁴⁶⁴ Azonba pedig az Isten fia. el akarván hagyni. a gerazenusok tartományát. a hajóra. üle, és a más részin atonak igen sok népet találá. kik ötet várták, és örömmel láták. kafamaumban viszá térvén. egy szer atöbbi közöt anyi nép gyülekezék aházához., hogy mindenüt tele volt népel. sok farisaeusok, és törvény tudó doktorok valának melette. kik gallileának, judéának tartományiból. és jérusalemből. gyülekeztenek vala oda, a kiknek az Isten igéjít hirdeté. és meg mutatá nekik az Istentől vett hatalmát. a beteget meg gyógyítván. egy ina szakat embert akarának eleiben. vinni, de nem láták modgyát miképen vihesék eleiben a nagy szoroság miatt, azok akik vitték az embert, azt gondolák. hogy a ház tetejire vigyék. a padlást fel bonták. és az embert ágyastól le bortsáták a házban, a kristus eleiben. a kiis látván hiteket, mondá inaszakatnak. fiam, légy. bizodalomal., ate büneid meg bortsátattak., ezek a szók nem tettének a farisaeusoknak. és az irás tudoknak kik jelen valának. és gondolák magokban. hogy csak az Isten bortsáthattya meg avétkeket., a kristus hogy tulajdonithattya magának azt a hatalmat, tehát ő káromkodik. de akristus látván az ő szivek gondolatit mondá nekik, miért vagyon olyan rossz gondolatotok. melyik könyeb nekem mondanom ennek az inaszakatnak., azé hogy az ő vétkei meg bortsátattak vagy a, hogy kely fel, vid el az ágyadot. és járj, de hogy meg

⁴⁶⁴ VIII A kristus egy ina szakat embert meg gyógyit matth. 9 mark. 5 luk. 5.

tudgyátok., hogy az ember fiának hatalma, vagyon eföldön meg botsátani avétkeket. mondá az inaszakotnak, kely fel, vid el az ágyadot, és meny a házadhoz. aki is mindgyárt fel kele. fel vevé az ágyát. és aházához mene. ditservén az Istent a sokaság aki látá ezt atsudát. nagyon tsudálkozék rajta. és noha agyogyításra valo hatalom aláb valo légyen a bün botsátásánál. mind azon által., nehezeb tsalárdságal élni a gyogyításban. mivel az érzékenységek bizonságok. mint sem a bün botsátásaban., a mely titkos. és láthatatlan dolog. de a sokaság szemeivel látván. erejét ezeknek a szoknak, kely fel., és vid el ágyadot, tellyeségel el hiteté magával. a bünnek botsánattyát is. a midön mondá meg botsátattak vétkeid. mindnyájan kezdék ditsöiteni az urat., hogy olyan nagy hatalmat adot volna az embereknek. és a nagy álmekodásokban, egy másnak kezdék mondani, ma igen nagy tsudát láttunk. és soha ahoz hasonlot nem láttunk.

⁴⁶⁵ Jésus ki menván a háztol., a tó felé mene, és mentiben láta egy publikánust., ki avámon ülne, mondá néki kövess engemet, az az ember, ki az alpheus fia volt. és akit lévinek. vagy mathénak nevezték. mindgyárt fel kele, mindenét e hagyá. és atöbb tanitványok közü álla, az után nagy vendégséget ada néki házánál. a hová sok publikánusok. és bünösök menének. és egy asztalhoz ülének a kristusal. és atanitványival, az irás tudó doktorok, és a farisaeusok, nem szenvedheték azt. hogy a kristus társalkodnék. a vétkesekkel vagy a publikánusokkal. akiket utálták asidok. ök azon igen zugolodtanak. anyira hogy meg nem álhaták. meg kérdeni atanitványoktól., hogy az ő mesterek. és ő magok. miért ennének az olyan személyekkel. jesus meg halván az ő zugolodásokat. mondá nekik, nem az egéségeseknek., hanem abetegeknek vagyon szukségek az orvosra. nem is azért jöttem hogy az igazakat hijam. hanem abünösököt.

⁴⁶⁶ tanullyátok meg mit téznek azírásnak ezek a szavai, nem anyira kivánom az áldozatokat, mint az irgalmaságot. ez a valasz. meg nem tsendesitté egészen a farisaeusokat., mivel a szent jános tanitványival hozája közelitvén, azt kérdék tölle. mitöl vagyon a, hogy ajános. és afarisaeusok tanitványi gyakorta böjtölnek. és imádkoznak. és atiéd nem böjtölnek, akristus felelé nékiek. leheté böjtöltetni a vö legénynek barátit, és leheté nekik gyászban és szomorúságban lenni. a midön a vö legényel vannak,? a nem lehet. de el fog jöni az az idő, a melyben el vétetik töllök a vö legény, és akkor böjtölni fognak., ehez az okhoz, a mely a vö legény jelen létit ületé, a mely nevet szent jános adta volt akristusra, meg más okot ada, amely az ő tanitványinak gyarloságit illeté, mivel meg mutatá afarisaeusoknak. hogy a ki eleinte mindgyárt. sulyos, és nehéz dolgot akarna tenni a gyengékre azal mindent el rontana. és ugy tselekednék. mint az olyan, a ki az ó köntöst, uj posztoval akarná meg foldozni, és uj bort töltene, az ó tömlöben.

⁴⁶⁷ Az alat. a még akristus eszerént beszél vala afarisaéusokkal, és a jános tanitványival. jöve hozája jáirus nevü. egy a synagoga fejedelmi közül, és alábaihoz borulván, kére azon, hogy menne hozája, és tenné kezét az ő tizen két esztendös leányára. a ki is halálán volna., a kristus mindgyárt el mene. véle, a tanitványi, és sok nép követé ötet., azon alkalmaságal., egy beteges aszony. aki tizenkét esztendeig valo vér folyást szenvedet, minden jóságát az orvoságokra költvén, a doktorok. kezében. nem hogy könyebülését, de söt még nyavalyájának. nagyobulását érzette. a kristusrol pedig nagy dolgokat halván beszélleni., a sereg közot hátul a köntöse széllyit meg illeté. mivel nagy hit lévén benne, magával tellyeségel el hitette volt, hogy ha tsak. a köntöse szélyit meg éri is, meg gyogyulna., a mint hogy meg is gyogyula, és azon szem pillantásban. érzé, hogy meg szabadult volna nyavalyájától, azonban pedig a kristus, a mint az évangyélium mondgya. meg üsmérvén az eröt mely ő belölle származot.

⁴⁶⁵ IX akristus egy publicánust magához hi. matth. 9. mark. 2 luk 5.

⁴⁶⁶ ozé 6. 6.

⁴⁶⁷ X A kristus egy aszonyt a vér folyásból meg gyogyit. és egy leányt fel támaszt. matth. 9. mark. 5 luk. 8.

viszá fordula anép közöt. és kérdé hogy ki érte volna meg az ö köntösit, péter, és atöbb tanitványi felelék néki. mester. látod hogy a nép mint szorongat. és reád todul. még is azt kérde hogy ki ért aköntösodhoz, akristus mondá nekik, valaki hozám ért, mert én érzetem. hogy egy erő származot ki belöllem. és kezdé visgálni a nép közöt. hogy ki volna az, aki oly nagy hitel a köntösihez nyult volna. az aszony látván hogy el nem titkolhatná tselekedetit. nagy reszketve a kristus lábaihoz. borula, és mindenek halottára, elő beszéllé. hogy mi történt volna rajta. az Isten fia meg bátoritván. mondá néki. leányom ne fély. ate hited meg gyógyított tegedet. eredgy békeségel házadhoz, és gyogyuly meg egészen nyavalyádbol.

A kristus midön ezeket mondaná az aszonynak. egy ember érkezék oda, és mondá jáirnak, aleányod meg holt, azért nem szükséges hogy tovább fáraszad az mestert, akristus ezeket halván, mondá. a synagoga fejdelmének., nefély, hanem hidgy. és a te leányod meg gyógyul., a midön aházhoz érkeztek. volna. ót találának musikásokat, és sirokot, kik nagy kiáltásal. jajgatnak vala, akristus aházban menvén, mondá nekik, mit jajgattok, és sirtok, ez a leány. meg nem holt, tsak aluszik, erre mindenek kezdék tsufolni ötet. mivel tudták hogy valóságal meg holt volna, de azt nem tudták hogy szintén olyan könnyü volna akristusnak a halotat fel támasztani, valamely könnyü egy embert álmából fel ébreszteni. az után ki küldé mindeneket házbol, és nem akará hogy mások jelen lennének tsuda tételin. hanem péter., jakab, és jános, a leáynak. attya, és annya, aleány agyához közelitvén. meg fogá kezit, és fel szoval mondá néki. leányom kely fel, én parantsolom néked, ezekel aszokal. az életet viszá adván néki, a leány fel kele, és járni kezdé. nagy tsudájára attyának. és annyának. az után ennie adatot néki, és meg parantsolá., hogy ezt a tsudát ki ne nyilatkoztatnák, de ennek ahire tsak hamar el terjede. az egész tartományban.

⁴⁶⁸ Onné hogy kimene, két vak mene utánna. nagy kiáltásal mondván. Dávid fia könnyörüly mi rajtunk, a midön házához érkezék a vakok hozája közelitvén, kérdé töllök. hisziteké hogy meg tselekedhetem a mire kértek,? azok felelék. igen is uram hiszük. azonnal. meg illeté az ö szemeket mondván, a ti hitetek szerént légyen. és mindgyárt kezdének látni, és meg parantsolá nekik, hogy senkinek ne mondanák edolgot, meg akarván mutatni az embereknek. hogy valóságos alázatoságbol. kíványák, hogy a jó tselekedetek titokban maradjon. ök pediglen ki menvén. mindenüt ki hirdeté ezen tsudát. hogy meg tanullyuk ezen példából. hogy az Istentől vett kegyelemért valo háláadasnak egyik része a, hogy azt ki hirdesük, ugy hogy. mind azok akik azt meg tudgyák, áldgyák, ditsérjék ötet, hogy ezek el mentenek volna. egy némát vivének hozája. akiben agonosz lélek volt, mihent a gonosz lelket ki üzé. a néma meg szolala, és anép nagy tsudálkozásal kezdé mondani. soha ilyen dolgot nem láttak izraelben, de a farisaeusok. még akor kezdék mondani. és az után gyakran mondák, hogy az ördögöt.. az ördögök fejdeme által üzi ki.

⁴⁶⁹ A kristus az után jérusálemben mene. valamely nagy inepre, lehet hogy ahusvéti innepekre, jérusálemben vala egy nagy tó, a melyet probatika tojának nevezték, az az, ajuhok tojának. mert ez a tó közel volt aváros kapujához. amelyet eszerént nevezték, és némellyek azt tarttyák. hogy az áldozatra valo juhokot abban szokták volt meg mosni, egy angyal ennek atonak vizét bizonyos időben fel zavarja vala. és a mely beteg leg előbször bé mehetet avizben. a zavarás után. a meg gyógyult akár mely betegségből, ezen okra valo nézve. ennek. atónak őt tornátza lévén, mind az ött tornátz tele volt mindenkor betegekel., kik várták. hogy a viz fel zavarodgyék. vala őt egy atöbi közöt. a ki harmintz nyolcz esztendeig feküt, akristus azt meg tudván, kérdé tölle, akarszé meg gyógyulni? uram, felelé a beteg. nintsen senki is a ki le botsáson atoban mikor fel zavarodik, és a még én oda érkezem. adig más megyen bé előttem.

⁴⁶⁸ XI A kristus két vakot és egy némát meg gyógyit matth. 9

⁴⁶⁹ XII A kristus harmintz nyolcz esztendős beteget gyógyit joan. 5

Jésus mondá néki. kely fel, vid el az ágyadot. és járj. a beteg mindgyárt meg gyógyula. és fel vévén ágyát, jární kezdé, szombat vala pedig azon anapon. a melyen atörvény minden munkát tiltot, a sidok látván hogy az agyát vinné, pirongatni kezdék, hogy miért szegné meg a törvényt., de ő azt felelé nékik, a ki engemet meg gyógyított, nékem azt mondotta. hogy vegyem fel ágyamot., és járjak, kérdék az után tölle, hogy mitsoda ember volna a, de ő maga sem tudhatta., mert jesus míndgyárt el vonta magát a jelen lévő nép közül, akristus találván az után azt az embert atemplomban., mondá néki. már meg gyógyultál., ez után már ne vétkezel, hogy valamely gonoszab. ne történnyék rajtad, ez az ember, mindgyárt híré adá a sidoknak, hogy jesus gyógyította volna meg ötet., a kik is az oltától fogvást üldözni kezdék ötet, és azért hogy mondá nékik, hogy az attyával. munkálodik, még nagyobb gyűlölséggel kezdének hozzája lenni, mivel nem csak a szombatot nem tarttya vala meg, hanem még az Istent attyának mondaná, és magát ahoz hasonlonak tartaná, mind ezekre jesus, nékik igen szép oktatásokat ada, amelyekben meg bizonyította Istenségit, és meg mutatá nékik, hogy az attyától hatalmat vett volna a munkára. az ítéletre. és a fel támasztásra., hogy nem ő tenne magáról bizonyoságot, hanem jános tett örölla bizonyoságot. és az ő tselekedeti. és tsudatetelei bizonyoságot tésznek rolla, az én atyám bizonyoságot tett rollam az írásokban. de őket ezeket abizonyoságokat bé nem veszik, mert az Istent nem szeretik, és nem keresik azt a ditsőséget a mely ő tölle jö, hanem a melyet egy mástól vesznek.

⁴⁷⁰ A sidók, akik vétkesnek tarták az Isten fiában. hogy meg gyógyított volna egy embert szombat napon., mint ha abban meg szegte volna az Isten törvényit, ugyan azon vétket tulajdonították neki, más egyéb hasonló alkalmatoságban. mivel egy szombat napon. hogy egy buza föld mellett menne el, atánitványi, kik éheztenek. buza fejeket szagatának, és a kezekben meg morsolván, abuzát kezdék enni, a farisaeusok azt rosznak találák, és mondák néki. látodé hogy atánitványid olyan dolgot tselekesznek. a mely nem volna szabad szombaton, de ő meg mutatá nékik először., a Dávid példájából.. aki nagy szükségben olyan kenyerekből ett volna. a melyekből csak apapoknak volt szabad enni, és hogy némelykor a szükség, fel szabadithat a törvénytől. másodsor. az ő papjoknak példájokból. kik a szombatot meg nem szegvén. szombat napokon az áldozatra valóként meg ölik a templomban. a törvény parantsolattyából. és hogy a törvény nem tilt minden féle dolgot szombat napon. hogy ha pedig azt tarttyák, hogy a templom jóvá teheti az olyan tselekedeteket, az apostoli tselekedeteket is jóvá teheti. mivel ő sokkal nagyobb volna atemplomnál, hogy ha pedig azt meg tanulták volna. hogy az irgalmaság több mint sem az áldozat, olyan vakmerő képen nem kárhoztatták volna az artatlanokat. a rendet fel akarják fordítani, mivel azt akarják. hogy az ember legyen a szombatért, és nem a szombat az emberért, holot az embernek fia. uraméig a szombatnak is.

⁴⁷¹ Egy más szombat napon a synagogában tanitván, egy olyan ember találkozik ott, akinek el száradot volt akeze, az írás tudok. és a farisaeusok. kérdék jésustól. hogy ha szabadé beteget gyógyítani szombat napon, és igen vigyázák, hogy ha meg gyógyítjaé azt a beteget., hogy had lehesen okok avádolásra. mint hogy akristus tudta azö gondolattyokat. maga eleiben hivatá abeteget, és azt kérdé a farisaeusoktól. hogy szabadé szombat napon jót tselekedni. és meg szabadítani valakinek életét.? és hogy meg mutassa nékik. hogy minden bizonyal a szabad, mondá nékik. kitsoda közülletek. a kinek, ha a juha averemben esik szombaton. kinem vonnya azt onnét azon anapon.? menyivel pedig drágább egy ember. egy junál, erre őket semmit nem felélhetőnek. de mind azon által ezen igazságra meg nem adák magokat. a kristus ezt látván. szent haragal kezdé őket tekinteni, az ő durva. és meg vakult szivekéért. és a beteg emberhez

⁴⁷⁰ XIII a tanitványit azal vádollyák hogy a szombat napot meg szeggik. matth 12 mark. 2 l uk. 6.

⁴⁷¹ XIV A kristus egy néhány beteget gyógyít meg szombat napon. matth. 12 mark. 3. luk. 6.

fordulván, mondá néki. nyujtsd ki a kezedet, a ki is ki nyujtá., és olyan egészséges volt mint a másik.

A farisaéusok nem. nézheték ezt atsudát nagy dühöség nélkül, és tanátskozni kezdének. egy más közot, hogy mi modon veszthetnék el jésust. a ki is a genezárethi tó felé vévé uttyát, a tanítványival, ahová igen nagy sokaság követé, mivel az ő tsuda tételeinek hire el terjedvén. az egész galileában. judeában. ajordán két részín valo tartományokban, a mediterráneum tengerének széllyiig tyrus. és sidonia varosi felé, mind ezekről ahelyekről, igen sok nép gyülekezett melléje, hogy halgassak tanítását. és betegségekből meg gyógyitassanak, ezért is parantsolá atánítványinak, hogy tarttsanak néki készen egy hajot, a honét beszélhesen anépnek. mivel masként anép egészen reá todult., valamenyi beteget eleiben vivének, azokat mind meg gyógyittá, meg parantsolván nékik. hogy azt ki ne nyilatkoztassák. és fenyegetésel parantsollya vala agonosz lelkeknek, hogy halgassanak. akik is előtte le borulván kiálttyák vala, te vagy az Istennek fia.

⁴⁷² Azután egy hegyre menvén, az éttzakát imádságban tölté, más nap pediglen, magához hívá atánítványit. és azok közül tizen. kettőt választta, a kiket apostoloknak nevezé, az az követeknek. mert azokat küldé el prédikállani Évangyéliumát, hatalmat adván nékik. hogy beteget gyógyitssanak, és ördögököt üzenek, az Évangyélium fel tészí. hogy azokat választotta. akit akart, erre a méltóságra. ezen tizenkettőt emelé, simont., a kit már péternek nevezte vala, és andrást az ő atya fiát, a zebedeus két fiát jakabot, és jánost, ezeket nevezé boanergesnek. az az, menydörgés fiainak., philepet, bertalant, máthét, thamást, jakabot, az alphéus fiát, judást, vagy thadéust, a kananaei simont., és judás iscariotest.

Az után le mene vélek együt ahegyről. és valamely tér helyen meg állapodék. ahol sok nép várja vala ötet., a melyről ide fellyeb szollánk, és atemerdeki sok beteg tsak azon igyekezék, hogy meg érhesse az ő köntösét, mivel olyan erő származott belöle. amely mind meg gyógyittya vala őket, sok ördögösök is valának közöttök, akiket mind meg szabadittá, az után olyan predikációt tett az egész népnek, a mely magában foglallya az keresztényi törvénynek. minden tudományát, és atánittása kezdetin, meg mutatá nékik, hogy miben ályon avalóságos boldogság.

A kristus atánítványira tekintvén mondá. boldogók a lelki szégények. tudni illik, azok. kik nem kapsollyák magokat. a földi jokhoz. mert azoké amenyeknek országa, boldogok, a szelidek, mert ök birják a földet, tudni illik. a paraditsomot., a mely, a szent atyák szerént. az élök földé, és öröksége azoknak, kik tsendeséggel hadgyák el venni az itt valo jóvokot. noha. azt meg oltalmazhatnák igasságosan. boldogok. akik sirnak, mert meg vigasztaltatnak, boldogok. a kik éheznek, és szomjuhozák. az igasságot, mert meg elégittetnek. boldogok az irgalmasok. mert ök irgalmaságot nyernek, boldogok atiszta szívék, mert ök meg láttyák az Istent. boldogok. abékeségesek, mert Isten fiainak hivatatnak, boldogok, akik üldözést szenvednek. az igasságért, mert övék menyeknek országa, boldogok vagytok midön az emberek gyüölöni. és üldözni fognak titeket én erettem, és a midön hazugsággal valo gonoszt mondanak ellenetek. örüllyetek olyankor, mert nagy jutalmatok lészén menyekben. és minek utánna meg mutatta volna. hogy tsak anyiban vagyunk boldogok ez életben. a menyiben evilági joknak. tiszteletéknek, és gyönyörúségeknél meg vetésivel, az igasságnak., és a bekeségnek. az irgalmaságnak. a tiszta szívék, és abékeséges türesnek szeretetivel., érdemeseké téssük magunkot. arra az örökös boldogságra, a melyet az Isten nékünk szánt a menyekben., az után mondá. hogy jaj agazdagoknak, és azoknak. kik bövségben, és gyönyörúségben vannak, és azoknak, kik tiszteletben vannak az emberek előtt, mivel mind

⁴⁷² XV A kristus tizen két apostolt választ. matth. 5 mark. 3. luk. 6.

azok. kik ezekben tészik boldogságokat., meg fogják látni, hogy az ő gyönyörüségeket. ditsőségeket. vigasztalásokat, és bövségeket, az éhség. és a köny hullatások. fogják követni.

⁴⁷³ Az után mondá atanitványinak, hogy ők volnának a világ. sava. és világosága, hogy az emberek szokásit jó rendbe hozzák, és setéttségekben. meg világosítsák, és elsőben, nékik magoknak. kel tisztáknak lenni, és el nem mulatni, tanításoknak világosságát ki terjeszteni, mivel azért tétettek agyertya tartora. hogy világosítsanak., nem is azért jött a világra hogy a moyses törvényit el ronttsa, hanem hogy azt bé töltse, és tekéltesebbé tegye. oktatóván az ő tanítványait olyan igasságra. amely tekéltesebb az irás tudok, és a farisaeusokénál, és a mely nélkül nem lehet amenyekben menni, avalo hogy az ő törvény tiltá avétket, és meg határozá akülső tselekedeteket., de az új törvény, amelyet a kristus fel állított, a szívet igyekezik rendben venni, és a vétkeket még eredetében akarja el oltani, mivel atörvény azt hagyta asidoknak, ne öllyetek. de akristus azt akarja. hogy meg zabolázzák aharagot. hogy senki fele barattyának. leg kisebb bestelenségre valót ne szölylőn, és hogy meg békéllyenek véle. még minek előtte az oltára tegyék. az Istennek tett ajándékot. a törvény tiltá aházáság törést, akristus tiltta, még atisztátalan tekintetet is, és azt akarja, hogy a szemünket ki vájuk, az az, hogy el fordullyunk az olyan nézéstől. a mely rendeletlen kívánságokat gerjeszthetne aszívben. az ő törvény tiltá a hamisan való esküvést, a kristus pedig semmiképen nem akarja hogy eskügyenek, és arra tanyit, hogy az mikor kénszeritetnek meg bizonyítani valamely esküvéssel. a mit mondtak, az az esküvés, amely nem lehet rossz, mind azon által rossz októl származik, tudni illik. mondgya szent agoston. hogy az emberek meg szokták. a tsalást, és azért nem akarnak hinni az ő szavoknak. A törvény. meg határozá aboszu állást, és nem akarta. hogy a büntetés felyül haladgya avétket. melyet meg bünteték, akristus, nem hogy meg engedné aboszu állást, de ellenben arra tanyit, hogy a gonosz ellen ne álljunk., ne törvénykedgyünk. adgyunk. a mit tollünk kérnek. és nyujtsuk annak ortzánkot a ki meg akar utni. tudni illik, hogy inkább mindent el szenvedgyünk, tsak a felebarati szeretetet el ne veszessük. A sidok azt tartották, hogy a felebarati szeretetnek kötelessége. nem tiltotta nékik, az ellenségekhez való gyűlölséget, A kristus pedig azt akarja, hogy szeressük azokat kik minket gyűlölnék, és hogy jót tegyünk azokkal. kik minket üldöznek, hogy apogányoknál többet tselekedhesünk, kövesük magát az Istent. a ki anapját fel támasztta a gonoszokra, valamint a jokra, és hogy eszerént, meg érdemelhesük azt a ditsőséget, hogy az ő fiai lehesünk.

⁴⁷⁴ A kristus, avétekről. a jó tselekedetekre megyen. mondván, hogy a szándékot kel meg tisztítani. és azok úgy lésznek tiszták. tudtunkra adván, hogy a szándék olyan a külső tselekedetekhez. valamitsodás a szem. atesthez, és hogy azok anyiban tiszták, vagy tisztátalanok, a menyiben. aszandék. vagy jó. vagy rossz, valamint atest világosságban vagy setéttségben vagyon. ha a szem világos. vagy vak. azt tanította tehát, hogy a jó tselekedeteket., úgy mint az alamisnát, az imádságot, és a böjtölést, nem kel azért tselekedni hogy az emberektől meg ditsértessenek., hanem azért hogy a tessék az Istennek, mivel ő jutalmaztatta meg azokat, az imádságnak. formáját adván nékünk. azt akarja, hogy az, az Isten jóságában való bizodalommal. légyen. álhatatosággal, békeséges atyafi szeretettel, az olyan. aki se adni, se meg botsátani nem akar, nem érdemli, hogy se kegyelmet. se botsánatot nyerjen meg, azt nem akarja. hogy a sok szóban tarttsuk erejét. és erdemit imádságinknak. mint ha az Istennek szüksége volna arra, hogy a sok beszédinkből tudhassa meg szükségünket, hogy pedíglén meg tudhasuk., hogy mit kel kívánni, és kérni az Istentől, eszerént tanit imádkozni, Mi Atyánk. ki vagy a menyekben., szenteltesse meg ate neved, jöjjön el ate országod, légyen meg ate akaratod, miképen menyben. úgy a földön is., A mi minden napi kenyerünket ad meg

⁴⁷³ XVI hogy mitsoda igazságokat tanított a kristus a hegyen. matth. 5 luk. 6.

⁴⁷⁴ matth. 6.

minékünk ma; És batsásd meg nekünk a mi vétkeinket., miképen mi is meg bocsátunk azoknak a kik mi ellenünk. vétettek., És ne vigy minket a kísértetben, de szabadíts meg minket a gonosztól. Amen. azután azon igyekezék. hogy el vonhassa tanítványinak elméjüket a földi jókhoz való szeretettől., meg mutatván nekik, hogy nem itt kell. kintset gyűjteni, hanem menyekben. ahol, se a tolvajtól. se egyéb más veszedelemtől nem félhetni. hogy az Istent a pénzrel együt nem lehet szeretni, és hogy, nem kel nyughatatlansággal keresni ez élet szükségait, mivel az Isten, aki az állatokat táplálja. és a liliomokat fel ékesíti. az embert el nem hagyja. mivel sokkal drágább ő előtte a virágoknál és az állatoknál. hanem elsőben az Isten országát és az ő igazságát kel keresnünk mindenek felet, és reméljük. hogy atöbbit is hozzája adgya, mint szükségesen felyül valokat.

Azután tiltta nekik abal ítéletet., és kárhoztatta az két színüeket. akik meg nem látván a ⁴⁷⁵ magok szemekben a gerendát. a masok szemiből akarják ki venni a szalma szálát. arra tanította őket, hogy nagy okosággal. osztogassák ki a szent dolgokat. mondván, hogy a sertések eleiben ne hányak a gyöngyököt. az egész felebaráti szeretetet abban foglálja, hogy másokkal úgy bánnyunk., valamint akarnok hogy mások bánnyanak velünk., azt erősíti, hogy az út, mely az életre viszen keskeny, és a mely ahalálra viszen. a tágas. és hogy sokan járnak. ezen az utolsó uton, arra tanítja. hogy óhjuk magunkot az olyan hamis profétáktól, akik a juhok köntösi alát, nem egyebek. hanem ragadozó farkasok. nem az ő beszédekről kel. őket itélni, hanem atselekedeteikről., és hogy akarminémü tsudákat tegyenek is, de az Isten még annak idejében meg veti őket, mint olyanokat, kik ő előtte üsméretlenek., hasonló képen fog bánni az olyanokkal is. akik csak azt mondgyák neki uram. uram. nem követvén az ő parantsolatit., és hogy csak azok mennek az ő országában, kik akarattját követték. végtire ezel. a hasonlatosággal fejezvének be beszédek. a halgatoit, az olyanokhoz hasonlította, a kik építenek. mondván, hogy az olyan a ki ötöt halgattya. és tanítását követi hasonlít az olyan okos emberhez, aki aköre építvén házát, azt semmi szélvész fel nem fordíthattya. ellenben pedig. aki tanítását nem követi, hasonló az olyan esztelenhez. aki a fővényre építvén házát a szél. és az eső. csak könnyen fel fordíttya..

⁴⁷⁶ A kristus el végezvén tanításit, le mene ahegyről. és sok nép követé ötöt, a mely nagy tsudálkozásal halgatá az ő tanításit. egy bél poklos ember. lábaihoz borulván. imádá ötöt, és térden álva monda neki, uram. meg gyógyíthatz engemet ha akarod, egy ilyen alázatos, és nagy hittel tett imádság. meg hatá a kristus szívé. akiis ki nyujtván kezét, illeté ötöt, és monda neki, akarom hogy meg gyógyúly. és azon szem pillantásban meg gyógyula. azután meg tiltá neki, hogy ki ne nyilatkoztassa ezt a tsudát. és meg parantsolá neki, hogy mene el. és mutatná meg magát apapnak.. és ajánlaná bé az áldozatot a törvény parantsolatya szerént. bizonyosággal. hogy meg gyógyult volna. ez az ember mind azon által mind ki hirdeté ezeket. és az Isten fiának. nagy hire anyira el terjede. hogy a városokban nem mehet. hanem a pusztá helyekre. rejti vala el magát. és őt az imádságokban foglalatoskodók. mind azon által, a sok nép oda is el mégyen vala utánna, hogy halgassa tanítását, és hogy meg gyógyítsa a betegeket.

⁴⁷⁷ Kafarnaumban érkezvén a sidó tanács urák azon kérék hogy mene egy őt lévő százados házához. akinek szolgája. haldoklanék, és gyógyítaná meg ötöt, mivel igen kedves szolgája volna, ez a tiszt meg tudván tsuda tételeit akristusnak. kéré jó akaróit arra. hogy mennének akristushoz. és kérék hogy mutassa hozzája azt a kegyelmeségit, akikis igen kérék arra. eleiben adván. nem csak veszedelemben való létit a szolgának. hanem még nagy érdemit a századosnak, és hogy mitsoda nagy kötelességgel volna hozzája. az egész sidó nép. mivel ő

⁴⁷⁵ matth. 7 luk. 6.

⁴⁷⁶ XVII A kristus egy bél poklost meg gyógyít. matth 8.

⁴⁷⁷ XVIII A kristus meg gyógyította a százados szolgáját. matth. 8. luk. 7.

szereit ami nemzetünket. mondák atánats urak. és még egy synagogát is építetnek nekünk, a kristus el mene vélek. és a midön közel lett volna aházhoz, a százados eleiben küldte, és kéréte hogy ne fárasztaná. magát és mondanák nékie. uram nem vagyok méltó hogy bé jöj az én hajlékomba. de csak mondgy egy szót, és az én szolgám meg gyógyul. méltatlannak itélvén arra magát, hogy maga menyen hozája, mind arra, hogy házához fogadgya. és abban nem kételkedik, hogy foganatos ne légyen szava, csak a betegségnek méltoztassék parantsolni hogy hagyael. szolgáját. mivel ő maga, ha mások alatt lévő tiszt volna is. mind azon. által az ő parantsolattyanak. tellyeséggel engedelmeskednek az ő vitézi, akristus tsudálkozék ennek apogánynak a hitén. és azokhoz fordulván. kik kísérek ötet, mondá nekik. bizonyal mondom, hogy nem találtam enyi hitet az Izraéliták között is, és hogy sokan fognak jöni nap keletről. és nap nyugotrol., kik ő helyekben lésznek. ábrahamal. isákal, és jákobal. az Isten országában. a sidok pediglen. kik azal ditsekednek. hogy ezeknek apátriárkáknak maradéki. és akik ezen ókból a menyeknek örökösi valának, abból ki rekesztetnek. és a setéttségre vettetnek, ahol csak sírás, és fogagnak tsikorgatása lészen, ez a mondás bé is tellyesedék, mivel a pogányok. akik az Istent nem üsmérek, a sidók helyében, a menyei örökségre hivatátanak. akristus pedig a százados hitét meg jutalmaztatván, a beteget meg gyógyitá. aki is mindgyárt abban. a szem pillantásban jobban lett: úgy anyira, hogy azok. akiket a százados a kristus eleiben küldöt. volt. midön viszá térének. az ő szolgáját. jó egészségben találák.

⁴⁷⁸ A kristus az után Náim nevű városban mene. a mely város galiléa tartományában vagon. atánitványi, és sok. nép kíséri vala ötet. a midön aváros kapujához közelitet volna, egy halotat vivének temetni, aki is egy özvegy aszonynak. egyetlen egy fia volt, aki is akoporso után menván, a város béliek sokan kísérik vala ötet. a kristus meg szánván azt az meg keseredet anyát, mondá néki, ne sirj., az után a koporsohoz közelitvén, meg állitá azokat akik vitték. a koporsot meg illeté, és ezeket mondá, iffiu kely fel. én parantsolom néked. azon szem pillantásban a halot fel üle. és beszélni kezdé, és akristus viszá adá az annyanak, mind azok kik jelen valának. meg rémülének. és ditsöiteni kezdék az Istent mondván. nagy proféta támadot köztünk, és az Isten meg látogatta az ő népit.

⁴⁷⁹ Ennek anagy tsudának ahire az egész judeában, és akörül lévő tartományokban el terjede, úgy anyira hogy még szent János is meg tudá, akit a tömlöczben hagytuk vala, ez a szent elöl járo. atánitványitol hallá meg a hirét anagy tsudáknak. a melyeket akristus téssen vala. és nem akará el mulatni ezt az alkalmatoságot. hogy ötet messiásnak ne üsmértesse vélek. és azt akará, hogy ennek az igazságnak. ő magok lennének bizonyági, erre valo nézve kettöt választá közülök. akiket a kristushoz küldé. hogy ilyen kérdest tennének néki. te vagyé az. akinek el. kel jöni, vagy kellé mást várnunk? Jésus nem felele nekik mindgyárt ezekre, hanem az ő szemek láttára. sok betegeket gyógyitá meg tsudálatosán. az után mondá nekik. ezeket meg vihetitek néki a mit láttatok, és hallottatok. mondgyátok meg néki. hogy avakok látnak, a sánták járnak. abél poklosok. meg gyógyultak, a süketek. hallanak, a halottak. fel támadnak, és az Évangyélium a szegényeknek hirdetik. ilyen látható. jeleket bizonyitá meg nekik, hogy ő ki volna. az után mondá, hogy boldogok volnának azok, akik ő benne meg nem bottránkoznának., mint ha azt akarta volna mondani. a szent átyák szerént, igen könyü engemet messiásnak hinni, a midön láttyák hogy tsudákat tésszek, de kevesen lésznek. olyanok. akik annak hisznek. lenni, a midön láttyák. hogy gyalázatos halált szenvedek a kereszten.

Ez akét követ. viszá térvén az urokhoz, Jésus pedig eszerént beszéle jánosrol a népnek, mit mentetek látni a pusztában.? a széltől hányatatot nadaté, vagy lágy ruhákban öltöztetet

⁴⁷⁸ XIX A kristus egy halotat támaszt. luk. 7.

⁴⁷⁹ XX János két tanitványit küldi akristushoz. matth. 11. luk. 7.

embert.? és minek utána elejekban adta volna. ennek a szent előljáronak. kemény., és szoros életét, meg bizonyítá nekik. hogy ő proféta volna., és több mint proféta, mivel ötet meg jövendölték volt aproféták. és hogy ő. nem tsak előre hirdette volna ki amessiás eljövételét, valamint atöbb proféták. hanem még ő azért küldetetett volt el, hogy előtte járjon, és önéki utat készítsen. ismég mondá a jános ditséretire, hogy akik aszonytól születtek, ő azok közöt leg nagyob volna. a törvény, és a proféták. jánosíg tartottak. és az évangyélium ő általa kezdödöt, ő is hirdette leg előbször az Isten országát. és hogy az ő ideitől fogvást. a menyeknek országát erő szakal veszik meg, és tsak az erő szakosok nyerik azt el. egy szoval. hogy ő volna Illyés. a ki el jövendö.

⁴⁸⁰ Mind ezek. a nagy tulajdonságok. amelyeket monda a kristus. János felöl. nagy tiszteletben kellett tenni ezt a szentet. az egész judeában, mind azon által tsak a nép, a publikánusok. és a vétkesek halgaták az ő predikációit haszonnal. és ugyan tsak. ezek is vették vala fel tölle akeresztséget; ellenben pedig, a farisaeusok, és az írás tudok, meg vetették volt ötet, és ezen meg vetésel., az evangyélium szerént. meg gátolták, az Istennek. rajtok valo szándékát, hasonló képen bánnak vala az Isten fiával. aki is látván vakságát. és keménységít sziveknek, szent indulattal. szolla arrol, azegész nép előtt, aki örömel halgatá a szent jánosrol tett ditséretit, kihez hasonlittsam mondá a sidó nemzettséget, nem hasonlithatnié őket a piaton ülö gyermekekhez, kik azt kiálttyák társoknak., musikáltunk nektek, és nem tántzoltatok, szomoru énekeket éneklöttünk, és nem sirtatok, mivel jános el jött, se nem iván. se nem évén, az az, hogy igen sanyaru életet élt, és azt mondgyák felölle hogy ördöge vagyon; az ember fia pedig eljött, évén, és iván. az az, hogy közönséges eletet elt, és azal vádollyák, hogy szereti a jólakást, és az italt. és tsak a publikánusokal, és abünösökel. barátkozik.

⁴⁸¹ A kristus látván, hogy a galiléában lévő városok, ahol leg többet prédikált, és tsudákat tett volna. olyan kevés hasznokra forditanák. az Istennek. üdveségekre küldetet segítségít, szemekre hányá fenyegetésel. az ő meg átalkodásokat, és penitentiát nem tartásokat. és irtoztato átkokat monda reájok. jaj néked korozain, jaj néked betsaida, mivel. ha azokat atsudákat tyrusban. és sidonban, (:ezek pogány városok valának:) tették volna. a melyeket ti bennetek tettek, már régen. ször sákban, és hamuban. tartottak volna penitentiát. és az után kafarnaum városát hozván elé, ahol leg töbet lakot mint sem atöbiben, szemire hányá kevélységít, és keménységít ilyen szokal. hát te kafarnaum, valyon az éig emeledé fel magadot,? a pokolig szállasz alá, mivel ha sodomában lettek volna azok a tsudák. a melyek lettek szemeitek előtt, talám mais fent állana., és hogy a sodoma lakosinak, akiket az ég oly irtoztato képen büntette meg fertelmeségekért, a tyrus és a sidona lakosival. könnyeben lészen dolgok az itélet napján, mint sem ezeknek a galliléai városoknak.

⁴⁸² Vala pedig avárosban egy bünös aszony, aki is meg tudván. hogy jesus, egy simon nevü farisaeusnál ennék, oda mene, és hátul álván, köny hullatásival mosogató lábait, hajával azokat meg törölé, meg tsokolá. és azokra hinté alabástrom edényben lévő kenetet. a farisaeus pedig ki hozája hitta vala jesus. meg vizsgálván az aszonynak tselekedetét, akinek is rendeletlen életét tudta, mondá magában, ha ez az ember proféta volna. tudná azt, hogy minémü aszony volna. az. aki ötet illeti, mivel nem hitettheté el magával, hogy a kristus meg engedte volna magát illetetni oly vetkes aszonnyal, Jesus pedig üsmervén az ő gondolatját. két embernek példáját adá eleiben, mindenike adóságban léven. az egyike nagy suma pénzel tartozot. a másika kevéssel, de nem lévén se egyikének. se a másikanak miböl meg fizetni. az ember a kinek tartoztanak, el engedé nekik adóságokat. az utan kérdé a farisaéustól, ekét ados

⁴⁸⁰ XXI A kristus meg feddi a sidokot. matth. 11 luk. 7.

⁴⁸¹ Matth. 11 luk. 10

⁴⁸² XXII egy bünös aszonynak meg térése

közül, melyikének kel leg inkább szeretni a kölcsön adót.? a ki is felelé, hogy annak. a kinek leg többet engedtek volna el, az Isten fia jóvá hagyá ezt a feleletet., és mondá néki látodé ezt az aszonyt, a te házadban jöttem, vizet nem öntöttél aláimra, epediglen köny hullatásával mosta meg. és hajával törölte meg, tsókót nekem nem adtál, epediglen. a miolta ide jött, meg nem szünt tsokolgatni lábaimot. a fejemet olajjal meg nem kentéd, epediglen kenettel kente meg lábaimot. az okáért mondom néked, hogy sok bünei bótattak meg néki, mert igen szeretet. akinek pedig kevesebbet bótának meg. kevesebb szeretet. mint ha azt mondotta volna a farisaeusnak, kevesé szeretz. mert igaznak tartván magadot. magadal el hitted hogy az Istennek kevéssel tartozol., ez az aszony pedig aki igen vétkesnek üsméri magát lenni, sokat szerette azt, akitől anyi büneinek bótánattyát reménlette, és azon szeretetért, meg is nyerte a bótánatot, a mint is hogy mondá az aszonynak, a te vétkeid, meg bótattak néked. akik pedig asztalnál jelen valának. zugolodni kezdének ezeken a szokon, mondván magokban, kitsoda ez, aki abünököt is meg akarja bótítani,? Jésus pedig meg vetvén az ő zugolodásokat, mondá az aszonynak, ate hited meg szabadítod tegedet. eredgy el békeségel.

⁴⁸³ Jésus pedig aházához térvén. anyi sokaság gyüle oda, hogy se maga. se atanitványi nem ehetének. az atyafiai azt meg tudván, hozzája menének, hogy a sokaság közül ki vinnék ötet, azonban pedig egy ördögöt vivének eleiben. a ki vak, és néma volt, az ördögöt ki üzé, és az ember kezde mind látni, mind beszélteni, mindenek tsudájára. és kezdék jesusrol mondani. nem ezé adávid fia, messiás, akiről az irás mondgya. hogy a dávid familiájából valo lészen, ellenben pedig a farisaeusok, és az irás tudok, kik jérusalemből jöttek vala. ötet magát tarták ördögösnek, mondván. hogy az ördögök fejdeme által üzi ki az ördögöt. de akristus meg szégyenítetté hamis gondolattyokat. elejekben adván mindenek előtt. hogy ha az ördögök akik oly halálos ellenségi az embereknek, egyik a másikára támadnak, abizonyos jele volna. hogy az ő uralkodások nem sokáig tartana. a sidok közöt sokan volnának olyanok. kik ördögököt üznek. de a farisaeusok azokat nem vádollyák azal, hogy az ördögök fejdeme által üzük az ördögököt. egy erősnek házát, más erősebbnek kel fel dulni, ez okáért, a sátánt., erősebb lélekel üzi ki a sátánál, ugy mint az Isten lelke által. el kellették tehát hitetni magokkal, hogy hozzájuk érkezet az Isten országa, ellene állani pedig, a mint ök tselekesznek. a szent lélek látható erejének, ugy magokat olyan káromlásal tészik vétkeseké. a mely bótánatot nem érdemelne., mint hogy pedig a fát, agyümölcséről itélik. ötet is, az ő tselekedeteiről kellene itélni., és nem kellenék ötet gonoszak tartani, a midön tsak jó tselekedeteket tselekeszik; azok a káromlások a melyeket oly vakmerő képen okádnak ellene. az ő ros sziveknek mélységéből származnék, a melyek nem maradnának büntetetlen, mivel az itélet napján, még tsak ahaszontalan szóról is számot kel adni.

⁴⁸⁴ Ezek után, némelyek az irás tudok, és a farisaeusok közül. mondának néki, mester. mi azt kívánnok, hogy valamely tsudát mutatnál nekünk. a szemekel látták hogy mennyi sok tsudákat tett előttök. de ök azokat mind káromlásokra fordították, és mint ha mind azok. nem volnának. elegendők hogy meg bizonyítsák nekik. hogy tsak az Isten lelke által munkálozik, hanem még ujjab tsudát akarnak látni, de mitsoda feleletet ada nekik Jésus. ez a gonosz, és parázna nemzettség tsudát kíván, de más nem adatik néki hanem ajonás profétáé, ezt a profétát az Isten a ninivé béliekhez küldötte volt. nekik tudokra adni. hogy negyven nap mulva, a városok el pusztulna, de jonás, nem hogy ennek aparantsolatnak engedelmeskedet volna, hanem hajora ült, hogy más felé vegye uttyát., de nagy szélvész támadván atengeren, meg vallá hogy az, az ő engedetlenségéért volna. és hogy a szélvész meg tsendesednék, magát atengerben vetteté, azon órában ötet egy nagy hal el nyelé, és harmad nap mulva a partra ki

⁴⁸³ XXIII a kristus meg gyógyit egy vak. és néma ördögöt matth. 12. mark 3 luk. 11.

⁴⁸⁴ XXIV A farisaeusok tsudát kérnek. matth. 12. luk. 11.

veté, a honnét ninivében mene. hogy végben vigye az Isten parantsolattyát. a ninivé béliek. hittek azö szavának. rend kívül valo böjtöléseket tevének, és meg menekedének. penitencia tartásokért, a büntetéstől, a melyel fenyegeté őket, az Isten parantsolattyából. a krístus tehát a jonás jelét adá elejekben, és abból két hasonlatoságot hozot ki, az egyikét magára, a másikat öreájok, mondván. hogy valamint jonás három napig volt a hálnak hasában. ugy az embernek fiais három nap lészen. a földnek gyomrában. ez által azt akará jelenténi, hogy a koporsóban tétetnék, és hogy onnét harmad napjára fel támadna. a másik hasonlatoságra mondá. valamint hogy jonás jelül volt a ninivitáknak, ugy jelül lészen a farisaeusoknak is, a melyeket eszerént magyarázá meg. a ninivé béliek fel támadnak az ítéletkor ezen nép ellen, és kárhoztatni fogják, mert ők penitentiát tartottak ajonás predikálására, mind azon által nagyob vagyton itt sokal jonásnál, mondá még nékik, ugyan azon ítéletkor kárhoztatni fogja. a sába királyné, a ki is mesze földről mene halgatni a salamon böltéségét nem hogy pedig követnék ezt a királynét. demég meg vetik beszédit, és tsudatételeit annak. aki sokal felyeb valo salamonál, végtire azal adühöségel fenyegeté őket. a mellyel bánik az ördög az olyanok ellen. akiket kételen lévén el hagyni, és akikben ismét modot talál viszá menni. arra tanitván minket ezel, hogy igen vigyázunk magunkra. a midön meg szabadultunk attol agonosz lélektől. mivel ö el nem hagyja rabját örökösön. hanem még magánál hét gonoszabbat veszen maga mellé, és ezel a másodszeri rabságal. sokal. nyomorultab állapotban tészí alelket az elsönél.

Az alat a még akristus, ilyen feleletekel szégyenitté még ellenséginek hamiságít. egy aszony fel soval kezdé mondani a nép közöt. boldog a méh. a mely hordozot. és a tsets, mely táplált,⁴⁸⁵ ö pedig felelé néki. de söt inkább azok boldogok., akik az Isten szavát halgattyák, és azt követik. azon időben meg jelenték néki, hogy az anya. és az atyafiai kin várnák ötet, mivel bé nem mehetének hozzája a sok nép miat, de ö arra mondá. kitsoda az én anyám. és kitsodák az én atyámfiái, a tanitványira tévén kezeit mondá, ezek. az én anyám, és atyam fiai, mivel az én anyám, és atyám fiai azok, akik halgattyák és követik az Isten beszédit, és az én atyam akarattyán járnak.

⁴⁸⁶ Azon anapon ki mene jesus a házbol, és a genezareth tengere mellé mene. de látván sok népet a körül lévő városokból hozzája menni. és melléje gyülekezni, egy hajoban üle, és onnét kezdé tanítani anépet., a ki is nagy figyelmeteségel halgatá ötet a partrol, sok igazságokat hirdete nékik példa beszédekben, mivel e volt rend szerént az ö szokása atanításban, Az Evangyéliumi példa beszédek., ki gondolt historiák, vagy atermészet szerént valo dolgokból vett hasonlatoságok, a melyeknek. amidön nehéz a magyarázattya. az elmét figyelmeteségben tarttya, a mely is meg találván a magyarázatot, avallásnak. valamely titkát, vagy a szokásnak. valamely rendét meg tanulhattya azokból, példának okáért a mint egy példa beszéd. volt. a melyeket akristus monda. az erös fegyveresről aki aházat örzi, és a kit meg gyözi más erősebb. ennek magyarázattya. arra tanit. hogy az erös fegyveres az ördög, a kit a kristus mint erősebb, ki hajttya a lelkekből. az Isten lelke által. az Isten fia a hajorol. leg elsöben ezt a példa beszédet mondá anépnek. egy vetö ember ki mene vetni, egy része amagnak. az út széllyire esék, az utozok el tapodák, és a madarak meg evék. más része a köves helyekre esék, mivel hogy nedvesége nem volt. mély gyükeret nem vethete. és a verö fény el szárasztá, a harmadik része, atövisek közü esék. fel növén. a tövisek meg fojták, a negyedik, jó földet találván. bövséges magot hozza, mint hogy pedig ennek apélda beszédnek. magyarázattya nehézvala. a kristus hozzá adá. a kinek fülei vannak a hallásra, hallyameg, ezt a példa beszédet. az apostolok sem értheték meg, azért a midön különösön valának. arra kérék, hogy magyarázná meg nékik, a ki is mondá nékik, hogy ők mitsoda boldogok volnának azért hogy mellette lévén, láthatnák,

⁴⁸⁵ matth. 12. mark. 3. luk. 8.

⁴⁸⁶ XXV A kristus példa beszédek hoz elé. matth. 13. mark 4 luk 8.

és halhatnák azt. a mit anyi igazak. és proféták. kivánták volna látni és hallani, és azért, hogy vélek világosan meg értetné azokat a nagy titkokot, a melyeket másoknak. a példa beszédnek. homályosága. alatt adgya elejekben. meg büntetvén azal. az ő sziveknek vakmerőségét. a melyért, méltatlanok, az igazság üsméretire, az után meg magyarázá nékik, hogy a magon az Isten beszédét kel érteni, hogy azok akik minek utánna azt hallották volna. arra nem figyelmeznék. és másra adgyák elméjüket. hasonlok, az út mellett lévő földhöz. és az ördög jelentvén amadarakat, el ragadgya szivekből azt a beszédet. a mely üdvezithette volna őket, hogy vannak sokan olyanok. akik a beszédet örömel veszik bé, de a leg első kísértet. el veszteti vélek annak hasznát. mert szivekben mély gyökeret nem vetet volt, mások pedig azt meg fojttyák, a fősვნისეგel. a gyönyörűségnek szeretetivel. és más egyéb rossz kívánságokkal. a melyek mind anyi tövisek. és a melyeket ki kellett volna elsöben gyomlálni, hogy hasznát vehessék annak a szentséges magnak. végtire, a jó föld jelenti. azokat a jora hajlando sziveket. akik bé veszik, és hiven meg tarttyák az Isten beszédét. és akik békeséges türesek. és álhatatoságokkal, bövséges gyümöltöt hoznak.

⁴⁸⁷ Az után ismét meg más példa beszédek hozza elé. avilágot egy mezőhöz hasonlittá. a melynek a gazdája abban jó magot vetett volt, mind azon által, idővel elegyesen látá konkolyal. a melyel meg elegyítette volt ellensége éttzaka. a tselédi látván a konkolyt. ki akarák gyomlálni, de a gazda nem engedé. nehogy a buzát is ki tépjék a konkolyal. együt. hanem várják meg az aratást, és akkor kévékben kösék a konkolyt. és meg égessék. a buzát pedig atsürben tegyék., az után az Isten országát. a mustár maghoz hasonlittá. a mely leg kisebb mag lévén. atöb magok között. de ha meg nő. nagyobb lesz atöb füveknél. az után a kovászhoz. a melyel meg elegyítettik a tésztát. hogy fel. kelyen.

Ez után el botsáttá a népet, és aházához tére atanitványival együt. akik is kérék hogy magyarázná meg. nekik a konkolyról való példa beszédet., mondá nékik, hogy ezen avilágon el kel szenvedni ajóknak. agonoszokat., akik vélek elegyesek, mind addig. valamég világ végén. el fognak választatni egy mástól. mivel akkor agonoszok. az örökös tüzre vettetnek. és ajók. fényleni fognak mint anap. az Isten országában., hasonló igazságra tanítottá őket, a halászok példájával, akik minden féle halat fogván hálójokban, az után apartra ki ülven. külön teszik ajókat a melyeket meg akarják tartani. és aroszakat viszá vetik. végtire elejekben adá, hogy mindenünket el kel. adnunk, az Isten országáért, hasonlítván az olyan emberhez aki mindenét el adgya. hogy egy drága gyöngyöt meg vehessen. vagy egy olyan földet, a melyben sok kints vagyon el ásva.

Az Évangélium fel nem teszi atöb példa beszédeknek magyarázattját, azért hogy figyelmetesen gondolkodván azokról, amelyek meg vannak magyarázva. meg tanuljuk magunktól fel keresni az értelmet azoknak. a melyek nintsenek meg magyarázva, kérjük elsöben az Istent, hogy adgya meg nékünk az ertelemnek azt az elméjét, amelyet kívána akristus halgatoitol. a midön mondá, hogy a hallya, a kinek fülei vannak ahallásra. az együgyüek, akiknek nintsen olyan hathatos elméjük. hogy fel találhasák. értelmeket azoknak ahomályos beszédeknek, a melyeket az Isten fia meg nem magyarázot. és akik tarthatnak. attól valóság. hogy el ne tévelyedgyenek. ha a magok értelmeket követik. az olyanoknak., a magok pásztorihoz kel folyamodni a nehéz dolgokban. és addig a még világositást vegyenek, éllyenek azokal az igazságokkal. a melyek világosak, és a melyeket az alázatos és engedelmes elme könnyen meg értheti, ugyan az ilyen személyeknek. könnyeségekre, akikre is leg inkább tekintettek. ebben a munkában. hogy ki teszük azokat az értelmeket, amelyeket adnak. az atyák és adoktorok. a három példa beszédeknek, melyek követik a konkoly példa beszédét,

⁴⁸⁷ XXVI más példa beszédek. matth. 13 mark. 4 luk. 13.

mind ahármat, az Évangyélium predikálására magyarázhatni, a predikátor. el hinti az igének magvát, ez a mag nevededik lassanként a kegyelemnek munkája által a szívében annak aki azt ⁴⁸⁸ bé vette. mivel aprédikátor vet, ültet, és öntöz, de az Isten neveli azt, semmi nem volt a mit eleinte mindgyárt úgy meg vetettek volna. mint az Évangyéliumnak tudományát. de a fel nevededet valamint amustár mag, és idővel az egész földet bé töltötte, egy szóval. el kel rejteni, és szorgalmatoságal meg tartani, a szívnek mélységiben. az Évangyéliumi ígét, úgy hogy az a szenttséges kovász, fel emeltye az egész téstát, és jóvá tégye titkos erejével. az embernek, minden gondolatit, kívánságit, és tselekedetit.

⁴⁸⁹ A kristus el végezvén ezeket apélda beszédek. atanitványival. názarethben mene. ahol fogantatot. és fel neveltetett volt. szokása szerént, egy szombat napon a synagogában mene, ahol fel kelvén hogy olvason, az Isaiás könyvét adák kezében, azt meg nyitván. arra aversre találta. ahol ez a proféta. a messiásról téssen emlékezetet. mondván. hogy azurnak. lelke, meg szentelte, és el küldötte ötet, hogy a szegényeknek predikallaná az Évangyéliumot, a betegetek meg gyógyittaná, az Isten irgalmaságának idejét ki nyilatkoztatná, és ki hirdetné a boszu állásnak. napját. ezeket el olvasván akönyvét bé tévé, és viszá adá. az után le ülven. meg magyarázá ezt a jövendölést, és meg bizonyittá hogy ez bé tölt volna személyében. mindennek. rajta volt aszeme a midön beszéle, és az ő kegyelemel tellyes szavai. olyan tsudalkozásban hozák halgatóit, hogy egy mástol kezdék kérdezni, honnét jött ennek az anagy bölcsesége, nem ezé josephnek. az átsnak fia,? nem Mária é az annya,? az ő attyafiai, jakab, josef. simon. és judás, és ahugai. nem közöttünk laknaké.? hol vette hát mind azokat amiket hallunk tölle? azirás fel teszi. hogy nem tsak tsudálkozának ő rajta, hanem még meg is botránkozának, erre valo nézve üsmervén az ő gondolatyyokot. mondá nékik. hogy egy proféta sem kellemetes amaga hazájában, meg bizonyittá két példából nékik ezt az igazságot. először az Illyés példájából, aki is az éhségnek idejében, nem a maga hazája béli özvegyekhez küldetet volt Istentől, hanem egy idegen özvegy aszszonyhoz, hogy attol vegyen szükségire valo segittséget, a másikat, az Elizéus példájából. aki is egy idegen urat gyógyitta meg a bél pokloságból, mind azon által, menyi sok hazája béli bél poklosok. valának, a kik nem kérék arra hogy meg gyógyittsa őket, ezeken az igazságokon meg boszszonkodának mindnyájan, kik a synagogában valának, és nagy haragal fel kelvén. ahegy tetejére vivék ötet, hogy onnét a mélységben le vetnék, de mínt hogy abban az időben, és olyan formában kellett néki meg halni, a mint néki tettzet. azért el tudá magát rejteni közüllök, és által menven közöttök, semmit nem tselekedhetének néki. és el hagyá názarethet. az Évangyélium fel teszi. hogy ót igen kevés tsudákot tett, és keveset gyógyitot. nem is érdemlette meg az a város. hihetlenségéért, hogy a kristus tovább maradjon benne. és több jót tegyen véle.

⁴⁹⁰ Azután a galliléában lévő városokat, és falukot kezdé meg látogatni, a synagogakban. tanyita, az Évangyéliumot predikálá, és minden féle betegetek meg gyógyittá, a tizen két apostolok véle valának, és egy néhány aszonyok. is követik vala ötet, akiket meg szabadította volt. agonosz lélektől. és betegségeköl. azok közöt volt mária magdolna, akit hét ördögtől szabadította vala meg. johanna, aherodes fő tiszttyének. Cusának felesége. susánna, és más többek, kik táplálással segítették akristust. ebben az uttyában. úgy tekinté azt a sok számu népet, akinek az Évangyéliumot kellett hirdetni. mint anyi el szélyedet, és pásztornelkül valo juhokot. és nagy szánakodással lévén hozzájuk. mondá atanitványinak. igen nagy az aratás, de kevesen vannak az aratok. kérjétek az aratás urát, hogy munkásokat küldgyön.

⁴⁸⁸ 1 cor. 3. 6.

⁴⁸⁹ XXVII A kristus názarethben prédikál. matth. 13 mark. 6 luk. 4

⁴⁹⁰ XXVIII A kristus galiléában megyen. és a tanitványit prédikáltattya. matth. 9. luk. 8.

Mint hogy akristus maga volt az aratásnak ura, és az apostoli. akiket az aratásra rendelte volt,⁴⁹¹ azért magához hívá őket, hatalmat ada nékik a gyógyításra. és az ördög üzésre. és el küldé őket kettenként. hogy hirdesék az Isten országát, elejekben adá arendet a melyet kövessék szolgálattokban, meg parantsolá nékik hogy tsak a sidoknak prédikállyanak. és hirdessék nékik, hogy a menyeknek országa el közelitet., ajándékon éllyenek ahatalomal. a melyet ajándékon vették, ne legyenek szorgalmatosok, se a pénz, se aköntös iránt. hogy nagy szabadságal vihesék véghez hivatalokot. mivel szükségekre valót, fognak venni azoktól, akik predikálásokra meg térnek, válaszanak magoknak., a hol meg akarnak szállani, emberséges gazdákat, és mondgyák a midön házokban bé mennek, a békeség légyen ennél aháznál, és azon a szálláson meg maradgyanak mind addig valamég azon helyben lésznek, és ahol őket bé nem akarnák fogadni, sem őket halgatni. verjék le lábokrol. annak ahelynek aporát, elejekben adá az után. hogy ugy küldené őket, mint ajuhokot a farkasok közü. és hogy együgyüségel. és okoságal élyenek a hamisak közöt, a kiknek meg téréseken fognak fáradozni, de akár mely okosan viselyék is magokot, de üldözést fognak szenvedni., és olyankor egy helyről, a másikában menyenek. hogy ha pedig meg fogják őket, és az ítélő székek eleiben viszik, arrol ne gondolkodgyanak. hogy a biroknak mit felellyenek, mivel a szent lélek meg tanittya őket hogy mit felellyenek, hanem tsak arra vigyázanak hogy bátrak legyenek, és hogy ne félyenek az emberektől, a kiknek. tsak atesten vagyon hatalmok, hanem az Istentől félyenek, aki örökösön el vesztheti, mind atestet, mind alelket, hogy ha pedig meg tagadnák ötet az emberek előtt, öis meg tagadgya őket Isten elöt az ítélet napján, ellenben pedig magáénak fogja őket üsmérni, hogy ha vallást tésznek szégyen nélkül az ő nevéről, végtire hogy meg bátorittsa őket. mindent inkább kel el szenvedni. mint sem köteleségeket el mulatni., azt erősitté nékik. hogy a mi rajtok történik, amind az Isten rendeléséből lészen, a ki tudgya számát, fejeken lévő hajoknak, hogy ha pedig az időben el veszti életeket, azt meg talállyák. az örökké valóságban. az ő tanitványi ugy lehetnek. hogy ha keresztit hordozák, és hogy ök sem kerülhetik azt el. hogy ő vélek ugy ne bánnyanak, valamint mesterekel bánnak. azt magok látnák, hogy a kiket meg szabadítani jött el. ugyan azok. ördögösnek neveznék ötet, azután azal fejezé bé tanittását. hogy mitsoda hasznokra. fordul azoknak. kik őket halgattyák, és akik nékik szükségéről tésznek. mondván, hogy ha tsak egy ital hideg vizet adnak is néktek, azén nevemben, de annak jutalmát veszik. az apostolok, ezekel az oktatásokal el menének minden helyekre prédikállani. a népnek a penitentiát. az Isten foganatosá tévé tanításokot sok tsudatételekel, mivel sok ördögököt üzének, sok betegeket olajal meg kenének, akik meg gyógyultanak,

⁴⁹² Azonban pedig a kristus nagy tselekedetinek hire egészen el terjede galileában. és ahérodos udvarában. is bé hata. mindenek akarák tudni. hogy ki volna az az ember, aki oly tsudálatos dolgokot tselekednék. némelyek mondák. hogy talám Illyés. vagy valamelyik aproféták közül jött volna ismét elé, némelyek. pedig, söt még maga herodes is. gondolá hogy talám keresztelő szent János támadot volna fel halottaiból, mivel már annak elötte herodiás talált volt abban modot hogy meg fogassa ezt a szent elöl járot, és arra is kereset alkalmaságot. hogy ennek halálával mikepen tégyen eleget gyűlölséginek, a melyel vala ellene. annál pedig jób alkalmaságot nem találá. mint a hérodos születése napját, a melyen eza fejdelem nagy vendégséget ada az udvarának, a herodiás leánya az egész udvar előtt tántzola, és anyira meg ditsérék mindenek, hogy akirály örömben mondá aleánynak, hogy kérjen tölle mindent a mit akarna, és esküvéssel fogadá néki, hogy meg adná, ha szinte országának felit kérné is, a leány siettségel mene az anyyához tanátsot kérdeni tölle hogy mit kérjen, aki is parantsolá néki,

⁴⁹¹ matth. 10 mark. 6 luk. 9.

⁴⁹² XXIX. herodes fejti véteti keresztelő szent jánosnak. matth. 14. mark. 6.

hogy ajános fejít kérné. aleány viszá térvén akirályhoz, azon kéré hogy mindgyarást adná néki egy medentzében. a keresztelő jános fejét, akirály ezen meg szomorodék, de az emberi tekintetért nem akará kérésit meg vonni, és azt sem akará hogy az udvara azal vadolná. hogy meg másóllya esküvésel tett ígéretit. azért a szentnek fejít véteté atömlöztben, és aleánynak adá, a ki azanyának vivé. a jános tanitványi ezt meg tudván, el vivék a mesterek testét, és el temeték, és a kristushoz menének, meg mondák néki a jános halálát.

HARMADIK KÖNYV.

Mely magában foglalja mind azt valamit a kristus tselekedet,
prédikálásának harmadik esztendejében.

⁴⁹³ JÉsus. meg tudván hogy mint beszélle nének iránta ahérodés udvaránál, és azon időben a tanitványi is viszá térvén melléje, számot adának néki minden tselekedetekről és tanításokról, mondá nékik, jövetek menyünk félre valamely pusztás helyre, és nyugodgyatok egy kevesé, egy hajotskában menének. hogy el kerülhetnék. a sok. népet. aki idot nem adot nékik az ételre, és által. menván a genezáreth toján, igen pusztás helyen ki szállának a partra, nem mesze bethsáida városához. a partra ki szálván ót igen sok népet találának, mivel azok. a kik a hajoban láták őket bé menni, és mások. a kik azt meg tudák, a tó mellet gyalog mentenek volt eleiben. és előb oda érének akristusnál. a ki is egy hegyre fel menván, a sokaság utánna mene, és nagy szánakodással lett hozzájok, és le ülven sokat beszélle nékik az Isten országáról, és meg gyógyittá mind abetégeket.

A nap már közelitvén az estvéhez, az apostolok kérék jésúst hogy küldené házához anépet. mivel olyan pusztá helyt lévén, semmi eledelre valot nem találhatna, a kristus monda nékik. adgyatok ti magatok nékik enni, azt kérdék ő tölle, szükséges tehát hogy el menyünk két száz pénz árra kenyereket vennünk.? az többet téssen negyven forint érő kenyérnél. hogy enni adhasunk anyi népnek. akristus. anépre vetvén szemeit, és látván a sokaságot, mondá filepnek, hol vehetünk mi anyi kenyeret, hogy enni adhasunk. ennek anépnék., ezt azért mondá, valamint az évangyélium fel téstzi, hogy meg próbálya ötet. mivel. igen jól tudta. hogy mit kellett tselekedni, filep felelé néki, ha szinte két száz pénz árra kenyeret vennének is, de alíg jutna abból mindenikének., az után kérdé hogy hány kenyerek volna. andrás. mondá néki. hogy volna ótt egy iffiascka. akinek öt árpa kenyere. és két hala vagyon. de mitsoda az, anyi népnek.? jésus maga eleiben viteté a kenyeret, és a halat, és parantsolá az apostolinak hogy ültetnék le anépet. le ülteték tehát azt a sokaságot. a pásintra. tsuportonként, hol százan, hol öttvenen valának együt. mind eszeségel ött ezer ember vala. az aszonyokon, és agyermekeken kívül. a midön mind el volnának helyheztetve. akristus vevé az ött kenyeret, és akét halat. az égre emelvén szemeit, és hálákot adván Istennek. azokót meg áldá, az után darabokra töré akenyeret, és a népnek. el osztogatata atanitványival, hasonló képen ahalat is el osztogattatá. a midön mindnyájan jól laktanak volna. a kristus parantsolá hogy szednék esze a meg maradot darabokot., és tizen kétt kosárt töltének meg azokal.

⁴⁹⁴ A nép látván azt a tsudálatosan valo meg szaporodását az ött kenyérnek, akristust ugy tekinték mint messiást, és mondák egy másnak. ebizonyára az a proféta. akinek a világra kellett jöni. magok közöt el végezék hogy uroknak válaszá, de a kristus tudván szándékjokot., hogy meg akárnak fogni, és királynak tenni. parantsolá tanitványinak. hogy siettségel. ülnének a hajoban. és mennének. a más részire atónak. ő maga. egyedül fel mene

⁴⁹³ I A kristus ött ezer embert elégit meg, öt kenyérel. két halal. matth. 14. mark. 6. luk. 9. jan. 6.

⁴⁹⁴ II A kristus a vizen jár, sz. pétert is magához hija. matth 14. mark. 6. joan 6.

ahegyre., és őt imádkozék estvéig. azonban pedig az apostolok ató közepin nagy szélvész közöt valának, az ő hajojok. ahaboktól igen hányataték. ahabok igen nagyok valának. és az ellenkező szél miat nem haladhatának. viradta felé pedig láták jésust közel hozájok. avizen jární., igen meg rémulének. mivel valamely ijesztőnek gondolák lenni, aki is mondá nékik, bátrak legyetek. én vagyok ne félyetek, péter felelé néki. uram ha magad vagy, parantsollyad had mennyek én is hozád avizen, a kristus mondá néki, jere. és péter le szálla mindgyárt ahajobol., és a vizen járván a kristushoz közelitte, de hirtelen nagy szel támadván igen meg ijede. és a lábai sippadozni kezdének avizben, akor fel kiálta, uram szabadits meg engem, a kristus meg fogván akezét. mondá, kitsiny hitü, miért kételkedtél.? és mind aketten bé menének ahajoban, a szél azonnal. meg tsendesedék. és a parthoz jutának, atanitványok a kik nem visgálták vala meg elegendő képen az ött kenyérnek tsudáját, ez az utolso tsuda fel nyitá szemeket, akristus eleiben borulván, imádák ötet, és Isten fiának vallák ötet lenni.

Mihent apartra ki szállának. a genezaret tartományában, az oda valo lakosok. meg üsmerék. jésust, és siettségel hirt adának mindenüt anépnek. asok betegeteket pedig minden felöl vizik vala hozája, és azokat ágyastol, az uttzákra. és az ut széllyire tették, kérvén jésust, hogy engedné meg nekik, hogy tsak aköntöse széllyit meg érhessék, és mind azok meg gyógyulának, valakik hozája érhetek.

⁴⁹⁵ Azonban pedig a nép akit oly tsudálatosan meg elégített volt ött árpa kenyérel. nem tudhatá hová lett volna el jesus, mivel azt látták hogy az apostolok a hajoban mentek vala, de magát nem látták azokal együt, más hajo pedig ött nem volt, más nap hajok érkezvén oda, azokban menének, mihent meg tudák hogy jesus. nem volna ött, a tályékán, és kafarnaumban menének keresni ötet, a midön meg találák. mondák néki, mester. mikor jöttél ide.? a ki is felelé nékik, azért kerestek. engemet. hogy jól tartottalak titeket kenyérel. munkálkodgyatok tehát azon, hogy nem el veszendő eledelt szerezetek magatoknak, hanem olyat. a mely örökösön tarttson. és a melyet, az ember fia adhattya néktek, ök pedig azt kérdék tölle, mitsoda kedves dolgot tselekedhetünk olyat Isten előtt, hogy meg nyerhesük azt az eledelt? felelé nékik. aza tselekedet a. hogy higyetek abban akit el küldöt. de mitsoda tsudát tselekeszel olyat, kérdék tölle. a melyért benned hihesünk.? a mi atyáink mannat ettek apusztában, a melyet az irás, mennyei kenyérnek nevezi, mint ha azt akarták volna néki mondani, egy szer, elégítettél meg ött kenyérel. ött ezer embert, de moyses negyven esztendeig többet táplált, hat száz ezernél. olyan manával mely az égből eset. bizony mondon néktek, felelé jesus. moyses nem adot néktek valóságos menyei kenyeret., azt tsak az én atyám adgya, és az a kenyér az, a mely az égből le szállot, és amely életet ad a világnak, erre mondák néki, uram adgy nékünk mindenkor abbol akenyérből., felelé nékik jesus. én vagyok az az élő kenyér, a ki én hozám jö a meg nem éhezik, és aki bennem hiszen. meg nem szomjuhozik., ezekel arra tanitván bennünket, hogy ő volna Istení eledele az olyan lelkeknek. kik ötet eszik, hivén ő benne élő hittel, és szeretettel. és akik ötet eszerént eszik, meg érdemelik azt a bóldóg életet. a melyben tellyeségel. és örökösön meg elégitetnek, az után ismét mondá, hogy minek utánna látták volna ötet, és bizonyági volnának anyi sok tsuda tételeinek, még is ő benne nem hinnének, és azon hihetlenségekért, el vesztenék azt anagy hasznot. amelyet el fogják nyerni azok, a kiket az atya küld hozája, a mely haszon, az utolso napon valo fel támadásból., és az örök életnek birtokából áll, mind azon által. a sidok tsak zugolodnak vala magok közöt, mondván hát nem ezé a josef fia, nem üsmerjüké az annyát,? hogy mondhattya tehát hogy az égből szállot alá, a kristus nem hogy valamiben hajtot volna zugolodásokra, de még nagyobbban meg bizonyittá azokat az igazságokat. amelyekért zugolodának, és minek utánna meg mutatta volna nékik ezen szavai szerént az irásnak, hogy mindnyájokot meg tanittya az Isten, minden pedig valakit

⁴⁹⁵ III A kristus meg mutattya a sidoknak hogy ő az élő kenyér. joan. 6.

azö attya meg tanitot. ö hozája menne, és hogy ök magok, azért nem mennek hozája, mert nem értenék annak a szavát, aki ötet küldötte., azért ujontában meg mondá nékik, hogy ö volna az életnek kenyere, a manna nem mentheté meg ahaláltól. azokat akik azt ették, de azö. teste. olyan menyből le szállot kenyér. a mely örök életet adna azoknak, kik azt ennék., ezeken aszokon még jobban meg ütközének, és vetekedni kezdenék egy más közöt mondván, hogy hogy adhattya nekünk a maga testét eledelül,? ö pediglen meg bizonyította nékik, hogy az ö teste valóságos étel volna, és azö vére. valóságos ital. és hogy örök élettek nem lenne. hogy ha azö testét nem ennék, és ha azö vérit nem innák., és hogy az olyan aki ezeket táplálta magát, az utolsó napon fel fog támadni, és örök élete lesz. végtire azt is ki nyilatkoztatta nékik, hogy az ö teste mitsoda nagy dolgokat fogna munkálodni az olyan lelkekben kik azt érdemesen veszik. mondván, a ki az én testemet eszi, és az én véreimet isza, én bennem. marad, és én ö benne, és élni fog én érettem, valamint én élek az atyáért, aki engemet küldött.

Mind ezek az igazságok. a melyeket prédikálta. a kristus. a karfarnaumi synagógában. igen meg botránkoztaták a sidokot. sőt még sokakat atanitványok közül is, a kik azokat halván, mondák, ezek igen kemény beszédek, ki halgathattya azokat, ök igen betű szerént magyarázák azt, a mit lelki értelem szerént kellett volna érteni, azt gondolák, mondgya szent ágoston. hogy az ö testét más képen nem lehetne enni, hanem azt darabokra kellene metélni, valamint a mézár székben való húst, és ök azt nem tudták, hogy mind a hit által lehet az embernek. akristus testével táplálni magát, mind pedig valóság. is fogják azt enni az Eucháristiában, a kenyérnek színe alatt, olyan formában hogy attól nem fognak irtozni, De nem hogy tisztelettel hitték volna. azt, a mit nekik maga az igazság monda, meg nem várván hogy meg magyaráza nékik a mit nem értettek, hanem még meg ütközvén mondásán. el hagyják ötet, és nem akarának többé tanitványi lenni. Az apostolok. okosabbak lévén mint sem ezek ahüségtelenek., mivel hogy a kristus kérdé töllök, hát ti nem akartoké ti is engemet el hagyni? péter atöbbször képeben felelé. oh' uram kihez mennénk mi? nálad vagy az örök életnek beszéde, mi azt tudgyuk, és hiszük. hogy te vagy a kristus. az Istennek fia. mind azon által. atizen kettő közöt, akik ahüségiben meg maradának. vala egy, a ki el árulá ötet. úgy mint judás iskáriotes. és jésus a ki azt tudta, még előre meg mondá annak anyomorultnak hüségtelességét. mondván, nem tizen ketten választottalaké én titeket.? még is mind azon által egyik közületek, ördög.

⁴⁹⁶ A husvétii innepek közel valának. amidön akristus az ött kenyeret meg szaporította. ki is tették a szent jános mondásiból, hogy akristus nem mene jérusálemben ezekre az innepekre. mivel ez az Évangyélita azt mondgya, hogy az után galiléában marada, nem akarván judéában maradni. mivel a sidok halálra keresik vala. az írás tudok., és a farisaéusok kik jérusalemből jöttek vala. Jésus mellé gyülekezének. észre vévén pedig azt hogy atanitványi. nem igen hajtanának arra hogy akezeket meg mosák étel előtt. panaszkodának is néki ellenek. nem azért hogy lett volna a törvénynek arra valamely parantsolattya. hogy nem volna szabad mosdatlan kézzel enni, hanem azért, mert a farisaéusok. sok olyan emberi hagyásokat tésznek vala atörvényhez. a melyeket némelykor inkább meg tartották mint sem magát atörvényt. ezért is mondák. akristusnak. ate tanitványid. miért nem tarttyák meg arégi hagyásokat, nem mosván meg kezeket az étel előtt, jésus is kérdé töllök. hát ök mért szegnék meg a törvényt. az emberi hagyományokért., és miért példának okáért hitetik el azt egy fiuval., hogy az Isten előtt kedves az ö ajándéka, ha szinte nem tiszteli, és szükségben hagyja is szüléit. el hagyatván véle eszerént. az emberi hagyományokért. az Isten parantsolattját. a mely tellyeséggel parantsoltya a fiaknak. hogy tisztelgyék. és segítsék szüléjeket, az után meg mutatá nékik, hogy minden hagyományok. csak kép mutatok. és ö rollok mondotta az Isten Isaiás

⁴⁹⁶ IV A farisaéusok bányák hogy mosdatlan kézzel esznek az apostolok. matth 15 mark. 7 joan 7

által. ez a nép csak az ajakával tisztel engemet, de a szive, távul vagyon töllem. az után magához hívá a népet, és fel szoval mondá. halgasatok. engemet, és érttsétek meg a mit mondok néktek, nem a ferzetteti meg az embert a mi a szájban mégyen, hanem a mi abból származik. a ferzetteti meg. erre hozája közelgetvén az apostolok. mondák. néki. hogy a farisaeusok igen meg botránkoztanak. ezen a szavain. de ő felelé nékik, minden plántalás. a melyet nem az én atyám plántált. többől ki szaggatatik. és hagyák el azokat a vakokat, akik más vakokat vezetnek. akikkel ő is averemben esnek, az után különösön lévén, a tanítványi kérék hogy magyarázná meg nékik azt apélda beszédet. a ki is mondá nékik, nem értiteké azt, hogy a mi az emberben mégyen, az, az étel, a pedig ötet meg nem ferzettetheti, de a mi a szivből származik. a meg ferzetteti, úgy mint a rosz gondolatok. gyilkosságok, házasság törések, hamis bizonyságok. és közönségesen minden vétkek. ugyan ezek tészik valójában az embert tisztátalaná. és nem a, ha mosdatlan kézel eszik.

⁴⁹⁷ Jésus el mene az után, tyrus. és sidon részeire. eleiben mene egy pogány aszony. és nagy kiáltással mondá. uram, dávidnak fia könyorüly rajtam. az én leányom nyomorultul gyötrettetik az ordögtől, amelyre egy szót nem felele. az apostolok pedig kérék vala. hogy engedné kérésit. és had ne alkalmatlankodnék anyit. jesus felelé nékik., nem küldettem másokhoz. hanem az Izrael házának el veszet juhahoz, úgy mint a sidokhoz., de az aszony ezen a feleleten meg nem ütöközék. söt még jobban meg bátorodék, eleiben menvén, alábaihoz borula. és imádá ötet mondván. uram segély meg engemet, a ki is mondá néki, várjad, had elégedgyenek. meg elsöben a fiak, mivel nem jó a fiaktól el venni a kenyeret. és az ebeknek vetni, az úgy vagyon uram. felelé az aszony. de a kölykek. csak esznek a fiak kenyérének asztal alá hullot morsalékjából, erre mondá Jésus, oh aszony nagy ate hited. légyen néked kívánságod szerént. eredgy el, mivel. ezekért a szavaidért, az ördög el hagyta leányodot. az aszony házához. térvén, meg gyógyulva találá leányát..

⁴⁹⁸ Jésus pedig a genezárethi tó mellé viszá térvén. egy olyan embert vivének eleiben. a ki süket, és néma vala, és kérék ötet, hogy tenné reája kezeit, akit is ki vivén anép közül, különös helyre vivé, az ujjait a füleiben tevé, és anyálából a nyelvére, az után az egre emelvén szemeit, nagy suhajtással mondá, ephpheta, a mely, a syriai nyelven azt teszi, nyilyál meg. a fülei ennek az embernek azonnal. meg nyilának, és anyelve meg oldaték, úgy anyira. hogy mind hallot. mind beszélt. akristus. meg tiltá azoknak. akik látták ezt tsudát. hogy senkinek ki ne mondanák. de mentöl inkább tiltá, annál inkább hirdetik vala, és nagy tsudálkozásokban. ezeket mondgyák vala, ő mindeneket jól tselekedet, a süketeket halloká tette, és a némákat szolloká.

⁴⁹⁹ Jésus fel mene az után egy hegyre, és igen sok nép mene utánna, sok féle betégeket is vivének eleiben. akiket mind meg gyógyittá, mindnyájan ditséretet adnak vala az Istennek. atsudákért, és az a sok nép. örömel kísérte azt. aki annyi tsudákot tett üdveséges tanításihoz, úgy tettzet mint ha az eledelt is el felejtették volna, de akristus üsmervén szükségeket, mondá atanítványinak, szánakodom ezen anépen, mivel már harmad napja hogy velem vannak, és nintsen mit enniek, és étlen nem akarom őket el botsátani, hogy az uton el ne fogyatkozanak. mivel sokan közüllök, meszünen valok, mondák néki a tanítványi, hol vehesünk ilyen pusztában. elegendő kenyeret hogy meg elégithessünk anyi népet? jesus kérdé töllök, hány kenyerek vagyon? akik felelék néki, hogy hétt. és egy nehány halatska, mindgyárt le ülteté anépet, meg áldá a hét kenyeret, és ahalatskakot., és aztanyitványival el osztogattatá a nép közöt. mindnyájan meg elégedének, noha valának. negy ezer férfiak. az aszonyokon, és a gyermekeken kívül. a néptől maradot darab kenyérel. hét kosár meg telék.

⁴⁹⁷ V A kristus egy ördögös leányt meg szabadit. matth. 15 mark 7

⁴⁹⁸ VI A kristus egy süket. és néma embert meg gyógyit. matth. 15 mark 7

⁴⁹⁹ VII Jésus, négy ezer embert meg elégit hét kenyérel. matth. 15 mark 8.

⁵⁰⁰ Mihent anépet el botsáttá. azonnal hajora üle. és dalmanuta részeire mene. a mely a genezarethi tonak nap keletire esik, gerása. és korozain között, magedán szélyin. a fariseusok, és a saduceusok hozzája menének hogy kísérttsék, és vetekedvén ő véle, ujontában arra kérék. hogy mutatna valamely jelt. az áerben, de nem hogy kéréseket bé töltötte volna ezeknek ahihetetleneknek. a kik nem akarának hinni anyi sok tsudáknak. de a szemekre hányá. hogy tudgyák meg jövendöltni. az áernek sok féle változásiból. a hideget. és a meleget, az esőt, és a jó időt, de azt nem tudgyák meg különböztetni ami igaz, se azt meg üsmérni anyi jelekből. hogy a messiás el jövetelének boldog ideje el érkezet volna, az után nagyot foháskodván. ismég azt felelé, amit annak előtte felelt volt. ez a meg romlot. és parázna nemzettség jelt kér. de más néki nem adatik a jonás proféta jelinél. az után el hagyván őket, által mene avizen atanitványival. akiknek mondá. meg lássátok. és ojátok magatokot. a farisaeusok, és a sadduceusok kovászától. és a herodes kovászától. az apostolok azt gondolák. hogy azért beszélne nékik akovászrol. mert el felejtették volt. kenyeret vinni magokal. és hogy tsak egy kenyerek volt a hajoban, erősen is meg feddé őket, az ő kitsiny hitekért. azért, hogy nem figyelmeznének jól arra a mit látnának az ő sziveknek vakságáról. mely nem engedi meg nékik hogy meg foghassák, és hasznokra fordithassák mind azt, a mit ő előttök tselekeszik, és arról. hogy olyan hamar el felejtették volna a mit láttanak. azután kérdé töllök. hogy hány kosárt töltöttek meg az ött kenyérből. a melyekel. ött ezer embert meg elégitet, és a hétből, a melyekel négy ezeret elégitet meg. az után elejekben adá. hogy az elméjeket. nem az olyan kenyére kellene fordítani., amely tsak atestet táplállyá, és nem tsak az ideig valo szükségékről. a melyekről ő könnyen tehet. a mikor néki tettik, hanem figyelmeteséggel kel nékik halgatniok a lelki igazságokat, a melyekre őket tanította a természet szerént valo dolgoknak nevek, és színek alat, és azt meg tudniok, hogy a mely kovászrol szollot nékik, az, a farisaeusok, és a sadducaeusok, meg romlot tanításit jelenti.

⁵⁰¹ Bethsáidában menvén atanitványival. őt egy vakot vivének eleiben, és arra kérék hogy tenné reája kezeit. meg fogá avakot kezeinél fogva, és ki vivé avárosból. őt nyálával meg kené szemeit, és reá tévén kezeit kérdé tölle ha látnaé. valamit? avak felelé, hogy látná az embereket járnai, akik ugy tetteznek néki mint ha fák volnának, akristus ismét szemeire tévén kezeit, avak jobban kezde látni. és egészen meg gyógyula. az után az Isten fia házához küldé őtet meg parantsolván néki, hogy senkinek ne mondaná.

⁵⁰² A kristus meg indulván onnét. filep Cesárea nevü város körül valo falukban mene; midön utban volna, kérdé atanitványitol. hogy mit mondanának az emberek öfelölle? akik is felelék. hogy némellyek őtet keresztelő szent jánosnak tartanak, némellyek Illyésnek, vagy jéremiásnak, és meg mások. hogy valamelyik a proféták közül támadot volna fel. de ti. magatok, kérdé töllök, minek mondotok engemet lenni.? felelé néki péter, te vagy akristus. az élő Istennek fia. erre mondá néki Jésus. boldog vagy simon. jonás fia, mert se nem atest, senem avér. nyilatkoztatták ki azt néked, hanem az atyám aki menyekben vagyon., én is azt mondom néked. hogy te péter. vagy, (az az kö,). és erre a köre fogom építeni az én anyaszent egy házamot, és a pokolnak kapui azon soha erőtt nem fognak venni, kezedben adom a menyeknek kulcsait, valakit meg kötösz e földön, meg léssen kötözve menyben is, és valakit meg öldosz eföldön, meg léssen oldozva. menyben is.

⁵⁰³ Meg parantsolá az után az apostolinak. hogy ki ne hirdessék hogy ő volna az Isten fia, az után arról kezde nékik beszélteni, hogy miket fogna szenvedni. mint Isten fia. azt is kezdé

⁵⁰⁰ VIII A fariseusok. jelt kívánnak matth. 16. marc. 8. luk. 12.

⁵⁰¹ IX A kristus egy vakot meg gyógyit mark 8.

⁵⁰² X sz. péter. Isten fiának valya lenni jesust. matth. 16. marc. 8 luk. 9.

⁵⁰³ XI A kristus meg jelenti halálát. tanitványinak. matth. 16. marc 8. luk. 9.

nékik mondani, hogy néki jérusalemben kelletnék. menni, őt üldözni fogják, a papok, az iras tudó doktorok. őt sokat fog szenvedni, őt meg is öletetik. de harmad napon fel fog támadni, péter. a ki buzgo szeretettel szereti vala a kristust, az ilyen beszédeket nehezen halgathatá. a mint is. hogy. félre vivén akristust. feddeni kezdé őtet. mondván. oh! uram az Isten ne adgya hogy azok történyenek rajtad. de a kristus keményen meg fedde őtet, azért, hogy miért ártaná magát atanáts adásban. és hogy tsak testi szeretettel volna hozzája, és nem láthatná által. az Istennek szándékit, azért is mondá néki, a többi halattára, meny hátra sátán botránkozásomra vagy nékem, mert nem érted az Isteni dolgokat, hanem tsak az emberit, mind ezek tsak az apostolok közöt menének végben. de akristus magához híván anépet, hirdetni kezdé mindennek, azokat az igazságokat. amelyeket péter. meg nem foghatá a midön. a haláltól el akará őtet fordítani. mivel meg mondá mindeneknek, hogy őtet ugy követik. ha ellene mond ki ki magának. és ha ki ki viseli amaga keresztét minden nap. ha ki magát el veszti ő érette, és az évangyéliumért, a magát üdvezitti, aki pedig más képen akarna üdvezülni, a magát el vesztené. és hogy semmit sem használ valakinek., ha az egész világot el nyeri is. ha magát el veszti, hogy még el fog jöni a maga ditsőségében, hogy meg jutalmaztassa kinek. kinek tselekedetit., és akoron szégyenleni fogja az atya elöt. mind azokat, kik mostanában őtet szégyenlik és az ő igéit az emberek elött, és hozá adá, hogy volnának olyanok a halgatok közöt, kik meg nem halnának addig, még meg nem látnák őtet, országában, és fényes ditsőségében.

⁵⁰⁴ A kristus bé is tölté ezt a mondását nyolcz napok mulva, maga mellé vevén. pétert, jakabot. és jánost, fel vivé őket egy nagy hegyre. a hol. imádkozni kezdék, és az alat a még imádkozék. az ő orczája. oly fényesé lett, valamint a nap. és az ő ruháji oly fejéreké lettek valamint ahó. a három apostolt azonban., az álom. el nyomta vala, de a midön fel ébredtenek. egészen el változva láták urokat. az az, mind más formában. mint addig látták, mivel abban aditsőségben látták, a melyben, meg ígérte volt. hogy meg látták némelyek, és más két embert is látának mellette, akikkel haláláról beszélgete; észre is vevék, hogy annak akettőnek, az egyike mojses volna, a másika Illyés, és a midön el akarának valni Jesustól., péter hogy meg tartoztathassa őket, mondá a mesterének, uram mi itt jól vagyunk., ha akarod tsinályunk itt három hajlékot. egyet néked, egyet mojsesnek, egyet Illyésnek, de az alat amég ezeket mondgya vala, nem tudván, az évangyélium szerént, hogy örömben mit mondot. egy fényes felhő környül vevé azokat, akiket meg akará tartoztatni, és szozat lön aködből mondván, Ez azén szerelmes fiam., akiben. jól kedvem tölt. őtet halgasátok a fényes köd, és a szozat anyira meg rettenté ezt a három tanitványt, hogy artzal a földre esének. a kristus melléjek mene. kezeit reájak tevé, meg bátorittá, és fel költé őket, akor tekintvén minden felé, tsak egyedül Jésus láták, alá menvén az után a hegyről, a kristus meg parantsolá nekik, hogy senkinek ne mondanák amit láttak, volna, mind addig valamég az ember fia halottaiból fel nem tamodna, ök engedelmeskedének ennek aparantsolatnak, de az utolso szokot meg nem értheték. és egy mástól kezdék kérdezni, hogy mit akart mondani. ezekel aszokal. mind addig valamég az ember fia halottaiból fel nem támadna. az után Illyésről tudakozodának a kristustól. mondván, miért mondanák azt. az irás tudó doktorok, és a farisaeusok hogy a messiás elöt kelletet el jöni ennek a profétának, a kristus felelé nékik, hogy Illyésnek valójában el kelletnék. jöni. a ki is sokat fog szenvedni valamint az ember fia. és hozá tévé, hogy már el jöt volna, a sidok őtet meg nem üsmerték, és ugy bántak véle. a mint akartak, és az ember fiával is ugy fognak banni valamint az ő elöl járójával. az apostolok ebből afeleletből észre vevék. hogy keresztelő jánosrol akarna szollani, aki is az Illyés lelkevel. és erejével. meg előzte volt akristus első el jövetelét, valamint Illyésnek. kel. a maga személyiben meg előzni, a kristus második el jövetelét.

⁵⁰⁴ XII Jésus színében ahegyen elváltozik. matth. 17 mark. 9 luk. 9.

⁵⁰⁵ Más nap Jézus azon helyre érkezvén, ahol atöb apostolok valának, igen sok népet találá vélek együt, és doktorokat kik vetekedének vélek, a nép pedig mihent meg látá, az Isten fiát. nagy örömel eleiben futá. és köszönté, Jézus pedig kérdé a doktoroktól., hogy mit vetekednének, magok közöt, azon orában egy ember a sereg közül a lábaihoz borulván. kéré hogy szánná meg fiát, mivel az apostoli meg nem gyógyíthatták, az a gyermek. havi koros, és ördögös, volt. a ki is némává tette vala ötet, és igen kinzotta, mivel a mikor meg rakadta ötet, a földhöz tsapta. sokszor atüzben. és a vízben vetette, és nagyon hánta vetette ötet, anyira hogy a gyermek kiáltozot, tajtékozot, a fogait tsikorgatta, és el száradot. és agonosz lélek, minek utánna esze törte és szaggatta volna, alig távozék el egy kevesé tölle. a sidok hitlensége., akik még egészen nem hittének akristusban. noha anyi tsuda tételeit látták, sokal nagyob. és veszedelmeseb nyavalya volt, mint sem ezé az ördögöse, ezen ókból is mondá nékik, oh! hitetlen és el fordult nemzettség, meddig lészek nálatok, és szenvedlek titeket; hozátok előmben a gyermeket, a kit alig vitték volna eleiben., hogy az ördög le. tsapá aföldre. és háni vetni kezdé. akristus kérdé az attyától. hogy mioltától fogvást volna a gyermek abban a kinban.? a ki is. felelé. hogy gyermekségítöl fogvást. de ha valamit tehetz rajta, könyörül rajtunk, és segits bennünket. jésus mondá néki, ha hihetz. mindenek lehetségések annak a ki hiszen. agyermek attya, azonal fel kiáltá köny hullatásokal., hiszek uram, segéllyed az én hitlenségemet, az az, hogy ted egészé, az én hejános hitemet, hogy had érdemelhesse meg a fiam gyógyulását. erre jésus fenyegetve mondá agonosz léleknek, siket, és néma lélek, meny ki ebböl agyermeكبől, én parantsolom néked, és soha viszá ne térj. azonnal. agonosz lelek. kiáltván. és szaggatván a gyermeket., ki mene belölle, és mint egy holtan hagyá. jésus pedig kezit fogván a gyermeknek. fel emelé. és egészségésé viszá adá az attyának. az egész nép pedig álmélkodik vala. az. Istennek nagy hatalmán.

Jézus pedig midön viszá tért volna aházban. az apostolok. titkon kérdék tölle. hogy ök miért nem üzheték ki azt az ordögöt, felelé nékik, hogy az ö hitlenségekért, hogy ha pedig egy mustár magni hitek volna, tsak egy szoval. a fákot, és a hegyeket. más helyre vihetnék, és hogy az olyan ördögöt. tsak az imádságal., és az böjtölésel lehet el üzni. minden kéttség.
⁵⁰⁶ nélkül az apostolok bé vevék ezt az intést. mivel szent lukáts másut fel teszi hogy a mestereket arra kérték mondván, uram nevellyed bennünk ahitet.

⁵⁰⁷ Az alat, a még mindenek tsudállják vala. a nagy dolgokat. melyeket Jézus tselekedék. mindenüt ahol el mene, ö maga tsak azon gondolkodék hogy miképen készíthesse tanítványit az ö gyalázatos halálához, erre valo nézve még másodsor is elő hozá nékik, és azt kíváná töllök. hogy halgassák figyelmeteségel. és tarttsák meg szivekben ezeket aszokot; Az embernek fia, az emberek kezében adatik, kik meg öletik ötet, és harmad napján fel támad, ök pediglen ezeket a szokot meg nem érték. és ez a jövendölés oly nagy keserüségben veté öket, hogy annak magyarázattyát. nem merék tölle meg kérdeni.

Onnét meg indulván, által menének galiléán, és kafarnaumban érkezének. ót az ado szedök azt kérdék pétertöl hogy ha amesterek nem fizetnéé adot.? a ki is felelé. hogy fizetne. mihent aházban mene., jésus meg előzván ötet, kérdé tölle. a földi királyok kiktöl vesznek adót, a magok fioktolé vagy az idegenektöl.? az idegenektöl felelé péter, tehát, mondá néki jésus, a fiak mentek az adotol; ezt akarván abbol ki hozni, hogy ö egyetlen egy fia léven Istennek. annál inkább nem tartoznék fizetni az embereknek. de mint hogy meg ne botránkoztassuk öket. mondá Jézus. eredgy vesd a vízben a horgot, és aleg első halat melyet fogsz, huzd ki, és nyisd

⁵⁰⁵ XIII A kristus egy ördögös lunaticust meg gyógyit matth. 17. mark. 9 luk. 5.

⁵⁰⁶ luk. 17. 5.

⁵⁰⁷ XIV A kristus halálát meg jövendöli, és az adot meg fizeti. matth. 17 mark. 9 luk. 9.

fel a száját, és négy drámi ezüst pénzt találsz benne, adgyad nékik. érettem, és magadért. ugy mint harmintz polturát.

⁵⁰⁸ Ugyan azon időben, a Jésus tanítványinak olyan gondolat foglalá el elméjeket. hogy melyik volna közöttök a leg nagyobb. és az egész uton, ezen vetekedének egy más között, amidőn pedig ahához érkeztek volna. Jésus tudván minden szívek gondolattját. kérdé tőlök hogy min vetekedének. egy más között. ők pedig nem merék meg mondani. de amidőn mind atizen kettőt maga eleiben hitta volna, akkor kérdék tőlle közönségesen, hogy ki volna a leg nagyobb a menyeknek országában.? felelé nékik, havalki első akar lenni. amindennel utolsóbb lészen, és szolgálja mindeniknek és az után magához híván egy gyermeket. közikben állittá, meg ölelé, és mondá. ha meg nem tértek, és hasonlok nem lésztek a kisdedekhez, bé nem mentek a menyeknek országában., a lenne pedig őtt nagyobb. a ki magát meg alázván. olyanná lenne mint az a kisded, a ki előttök vagyon., aki pedig egy olyan kisdedet fogad bé., ötet magát fogadgya bé., aki pedig ötet fogadgya bé. olyan, mint ha azt fogadná bé. aki ötet küldötte. erre mondá néki jános, mester, mi egy olyan embert láttunk. aki ate nevedben. ördögököt üz, de mi azt meg tiltottuk néki, mert nintsen ami társaságunkban. akristus ezt nem hagyá jóvá. és meg mutatá néki, hogy az az ember. nem egy könnyen káromlaná azt. akinek nevében tsudákokat tselekeszik, és mint hogy nem volna ellenek. ne is tekintsék azt. mint ellenségeket. azután ismét akisdedekről szolla, az az. az alázatosokrol., mondván, jaj azoknak. akik meg botránkoztatták azokat, jób volna azoknak. ha egy malom kö lévén anyakokon. atengerben vettetnének, mint sem meg botránkoztatni. egyet a kisdedek közül, kik én bennem hisznek., és akiket az angyalok örzik, akik szüntelen láttyák. az Istennek színét.

Az után mondá hogy avilág tele botránkoztatással. szükséges hogy botránkoztatás légyen, de jaj annak aki által lészen, hogy pedig azt el lehesen kerülni. a pokolrol kel gondolkodni, ahol. a féreg. mely akárhozattakot gyöttri, meg nem hall, ót a tűz soha el nem aluszik. és nem hogy őket meg emésztené, de söt még olyan. mint a só. mely őket meg oltalmazza a rothadástol. ugy hogy örökké gyötressenek, de hogy el lehessen kerülni azt az irtoztato büntetést. meg kel válni mind attol. a mi alkalmatoság lehet a meg esésre, és erre való nézve. ha más képen nem lehet. el kel vágnunk lábainkot, és kezeinket, és ki vajunk szeminket, az az, hogy meg kel magunkot fosztanunk. a leg hasznosab és kedveseb dolgoktol is. a midőn azok avétekben ejthetnek minket.

⁵⁰⁹ A botránkozástol való el távozásnak., nem kel hogy el oltsa szivünkben a szeretetet, a melyel tartozunk azokhoz akik azt okozák. ugyan erre való nézve adgya nékünk az Isten fia. azokat a szép rendeket, hogy miképen. inttsük meg azt a ki gonoszul tselekeszik, és botsásunk meg néki ha meg bánt. mivel azt akarja. hogy különösön meg fedgyük azt, aki meg bántot, ugy hogy meg nyerhesük ötet, ezen magunk viselésivel ha lehet, hogy ha pedig akülönösön való feddés nem használ, két vagy három bizonyság előtt fedgyük meg ujontában. és hogy ha azis haszontalan volna, az egész anyaszent egy háznak tudtára kel adni, ha az anyaszent egy házat sem halgattya, semi társaságod ne légyen véle. valamint egy pogányal. és hitetlenel. hogy pedig az anyaszent egy ház ki rekeszthesse egyeségéből az olyat. aki árthatna. a több fiainak. hatalmat ad néki a kötözésre, és a meg oldozásra. meg bizonyitván néki, hogy menyekben. jóvá hagyta. mind azt, valakit meg fog kötözni, vagy oldani eföldön.

Azt is parantsolya, hogy a midőn az intés hasznos volt, hogy meg botsásunk annak. aki meg bántót, nem tsak egy szer, hanem hétszer napjában, hogy hanapjában hétszer kérnek tőlünk botsánatot. az az, hogy mindenkor meg kel botsátani annak., a ki meg bánván tselekedetét.

⁵⁰⁸ XV A kristus meg feddi. atánitványok. nagyra vágyásit. matth 18 mark. 9 luk. 9. és 17.

⁵⁰⁹ XVI rendet szab mind az intésre, mind abotsánatra. matth. 18. luk. 17.

botsánatot kér, mivel. péter. kérdést tévén eziránt a kristustol. hogy hányszor kellett meg botsátani atya. fiának, ha hétszer elegendő volna, Jézus felelé. neki, nem mondom hogy csak hétszer, hanem hetven hétszer. hogy pediglen meg mutassa neki mitsoda szükséges mindenkor készen lenni a meg botsátásra. egy királyrol való példa beszédet monda nékie. a ki számot vévén szolgaitol., egy atöbbi közöt olyan találkozáék. aki igen nagy summa pénzel tartozot neki. és azt meg nem fizethette. a király parantsolá hogy adnák el ötöt, feleségestöl. gyermekestöl. és minden jóságát; de eza szolga a lábaihoz borulván. kéré hogy békeséges türéssel lenne, és mindeneket meg fizetne. ez a nyomorult szolga. alig mene ki a király elöl., hogy egy más szolga társára találván, aki neki csak kevés suma pénzel volt ados. mind azon által. ő azt nyakon. ragadá. epediglen. le borulván igen kéré azon. hogy adna időt néki. és mind meg fizeti. de ő ezt meg sem halgatván a tömlötzben téteté; a kiraly ezt meg tudván, eleiben hivatá ezt aháládatlan szolgát. szemekre hányá embertelenségit. ahohérok keziben adá, hogy őt lenne mind addig valamég meg nem fizetné adóságát., akristus ezt meg magyarázá mondván. így bánik az én menyéi atyám is veletek., ha meg nem botsátotok ki ki az ő atyafiának szivetekből

⁵¹⁰ A kristus eszerént oktatóván tanítványit galileában. némellyek az atyafiai közül. kik nem hisznek vala ő benne. nem szenvedheték azt. hogy csak a falukban maradna, holot az országának fő városában kellene magát meg mutatni, és őt fényeskedni tsuda tételeivel. esztendőben három nagy innep volt. a melyekre tartoztanak a sidok jérusálemben el menni, azokra az napokra, véghetetlen nép gyülekezék abban aváros-. ban. azok pedig. a husvét, pünkösöd, és a sátoros innepek valának, ezt az utolsó innepet a.. septembri holdnak. 15 napján üllötték, 8 napig. azon idő alatt, a sidok leveles színek alatt laktanak. annak emlékezetire, hogy a pusztában negyven esztendeig maradtanak sátorok alatt., ennek az innepnek ideje el közelitvén. hihető hogy a kristus atya fiainak a nem tettzet. hogy nem ment jérusálemben. se a husvéti. se a pünkösdi innepekre., azt jóvallák neki hogy leg aláb a sátoros innepekre oda el menne. és mutatná meg magát az egész nép előtt, és had látnák tsuda tételeit az őtt lévő tanítványi is, azt felelé nékiek, hogy ők el mehetnek. jérusálemben. a mikor akarják, de ő neki vigyázni kel. magára, mivel őt sok ellenségi volnának, a világ ő reájok semmit nem mondhat, de őtet gyűlölné azért, mert rendeletlen tselekedetit szemire hánya, eredgyetek ti hát. mondá nékik, az innepre, mivel. én még magam oda nem mégyek, mert az én időm még el nem jött. azok meg indulának, és maga is egy kevés idő múlva meg indula, de mint egy titkon. és samarián által. vévé az uttyát.

⁵¹¹ A midőn valamely falun által menne, látá tiz bélpoklosokat. akik távul állának tölle, és fel szoval kiálták neki, jesus, mester. könyöröly rajtunk, jesus pedig parantsolá nékik, hogy mennének, és mutatnák meg magokat a papoknak. akik is engedelmeskedvén, utyokban meg gyógyulának, egy a többi közül., samaritánus, lévén, tehát idegen a sidók közöt. amint már azt meg mondtuk. mindgyárt viszá tére uttyából. ditsöitvén az Istent és ajesus lábaihoz. borulván. hálákat ada neki meg gyógyulásáért, jesus pedig hogy nagyobb világoságra tégye. ennek az embernek. alázatos hálá adóságát. kezdé tölle kérdeni mint egy tsudálkozva. mind atizen nem gyógyultaké meg,? hát hol vagyon atöbbs kilentz,? nem találkozáék a többi közül más, csak ez az idegen. aki viszá tért volna ditsöíteni az Istent., mondá neki Jézus, kely fel. meny el. ate hited meg szabadított téged.

⁵¹² Azonban pedig a sidok keresik vala jésust az innep első napokon, és sokat beszéllenek vala egy más közöt felölle, némellyek mondák. hogy jó Istenes ember volna, mások pedig hogy

⁵¹⁰ XVII A kristus jérusálemben mégyen a sátoros innepekre. joan. 7.

⁵¹¹ XVIII A kristus tiz bélpoklosokat meg gyógyit luk. 17.

⁵¹² XIX A kristus a templomban tanyit. joan. 7.

tsalárd, és csak anépet hiteti. jesus pedig az innep alatt jerusálemben érkezvén. atemplomban kezdte tanyítani, a melyen igen tsudálkozának a sidók, akik azt meg nem foghaták, hogy tudhatta olyan jól az irást, holott ők nem látták őtet tanulni, erre meg felele nekik., hogy nem magától beszéllene nekik., és ha az isten akarattját akarták volna követni. könnyen meg üsmérhették volna. hogy az ő tudománya, annak tudománya. aki őtet küldötte. és a kinek. ő aditsőségit keresi, de mint hogy a törvényt bé nem töltenék. nem hogy az igazságot be vennék amelyre tanította őket, de sőt meg halálra keresik őtet. a nép erre fel kiáltá, ördögöd vagyon néked, ki keres tégedet halálra.? jesus eszekben. juttatá a harmintz nyolcz esztendős beteget akit meg gyógyított vala szombat napon. és hogy azért atselekedetiért mitsoda haragal. voltanak ellene azok, akik ő magok másokat környül metélnek. szombaton. nem gondolván. azal meg szegni a moyses törvényit. némely jerusálemből valok, tudván hogy mitsoda gyűlölséggel volnának a fejedelmek ő ellene, igen tsudálkozának azon, hogy még is oly nyilván beszéllene. és semmit nem mondanának néki, egy mástól kezdék kérdezni, valyon. nem üsmértéké meg a fejdelmek. hogy elégyen valósággal akristus? jesus pedig nagy fel szoval mondá nekik., ti engemet üsmértek, tudgyátok honnét valo legyek, mind azon által én nem jöttem magamtól, és ti azt nem üsmértek, aki engemet küldöt; szemekre hányván ilyen formában., hogy ők csak azt az eredetét tekintenék. amelyet a földből vett. úgy mint ember, és azt nem üsmérnék, a melyet az Istentől vett, akinek is ő öröktől fogva valo egy fia; sokan a nép közül hívének ő benne, de az áldozó papok, és a farisaeusok. embereket küldének hogy még fognák őtet, jesus pedig, akinek, abban az időben kellett szenvedni, amelyben az atya el rendelte volt. mondá az örzöknek, még egy kevés ideíg veletek vagyok, az után viszá térék ahoz aki engemet küldöt, keresni fogtok engemet. de meg nem találtok, és ti oda nem jöhettek. A hová én mégyek; a sidok meg nem érték ezeknek a szoknak értelmét. és nem tudhaták, ha azal fenyegetnéék őket. hogy judéát el hagyja, és atöb nemzetekhez megyen. tanítani,

Meg nem foghaták őtet akoron. mert az ő orája nem jött volt még el. és az utolsó napján az innepnek. nagy fel. szoval mondgya vala, ha ki szomjuhozik, jöjjön hozám, és igyék, ha ki én bennem hiszen, annak. élő viznek. folyo vizei folynak ki szivéből; ezeken érté a szent léleknek bövséges malasztit. a melyeket menyben menetele után hinté el az olyan lelkekben. a melyek hisznek vala öbenne, azonban a nép külömb féle gondolattal volt iránta, némelyek profétának tarták lenni, mások messiásnak üsmérék, és meg mások, akik nem tudák hogy bethlehemben születet volna, nem tarthaták kristusnak, mivel azt tudtak hogy a kristusnak nem galileából valonak kel lenni, hanem bethlehem városából. és a david nemzettségéből, a papok, és a farisaeusok. kérdék az örzöktől, hogy miért nem fogták volna meg őtet, de csak azt felelék nekik. hogy soha ember úgy nem beszélt. mint ez az ember. a farisaeusok kérdék töllök, hogy ha olyan együgyüek volnánaké hogy meg hagynák magokat tsalatni. és egy átkozot népnek akarjáké tevélygésit követni,? holott a nagy renden lévőeknek, és a farisaeusoknak részekre kel nekik állani, a kik közül még egy sem hinne ő benne.. Erre Nicodémus ugyan azon farisaeus. aki éttzaka ment volt Jesushoz, elejekben adá. hogy a törvény, senkit meg nem itél addig amég meg nem halgattya, de atöbbi mondák néki, talám teis galiléai vagy? az az, tanitványa. a galiléai embernek. ahonnét azt tartották. hogy soha egy proféta sem származat. agyülésben semmi végezés nem lévén. el oszlék. és ki ki házához mene.

⁵¹³ Jesus pedig az olaj fák hegyére mene. a mely csak anyira volt jerusálemtől, a menyi utat szabad volt tenni szombat napon. az az. hat száz lépésnire. és más nap jó reggel viszá tére a templomban. a hol le ülvén. tanítani kezdé a népet. a ki melléje gyülekezék. akoron az irás tudok, és a farisaeusok, házasság törésben találtatot aszonyt vivének hozája, és eleiben álitván.

⁵¹³ XX házasság törésben eset aszonynak életét meg menti. joan. 8.

mondák néki. mester. ez az aszony házasság törésben találtatot, moyses pedig azt hagyta nekünk hogy meg kövezük az olyat aki olyan vétekben találtatik, mit mondasz erre,? ezt a kérdést pedig csak azért terjeszték eleiben. hogy okok lehesen avádolasra, és el mondhasák. hogy kegyetlen a bünösökhöz, ha azt tanátsollya. hogy meg kövezék az aszonyt, vagy hogy a törvényt el akarja rontani, ha azt jóvallya hogy meg bocsásanak. néki, de Jézus nem felelvén ezekre nekik, le hajola. és az ujjával irni kezdte a földön. és mint hogy sürgetnék a feleletre., fel emelkedék. és mondá nekik. a ki közülletek. vétek nélkül vagyon. avesse az első követ reája, az után ismét le hajolván, irni kezdte. a földön, a farisaeusok szégyenben maradván erre a válaszra, a melyet nem várták és a lelkek üsméreték furdalván őket, egyik amásik után onnét el menének, és az aszonyt egyedül hagyák jesusal., aki is kérdé tölle, hová lettek azok, akik tegedet vádolának, senki nem kárhoztatotté tégedet. senki uram, felelé az aszony, én sem kárhoztattlak tégedet mondá Jézus, eredgy meny el, és már. ez után ne vétkezél.

⁵¹⁴ A Jézus ellen való gyűlölsége a sidóknak, hová tovább nagyobra nevedék. de a meg nem tartoztatá. hogy nyilván ne hirdetné nekik az igazságot, mondván, hogy ő volna a világ világosága, és aki ötet követi, nem jár a setettségekben, a farisaeusok erre mondák néki, hogy a mely bizonytságot tenne maga felöl, azt bé nem lehetne venni., de ő meg mutatá nekik, hogy rosszul itélnének, és a mely bizonytságot téssen maga felöl. az igaz volna, és hogy az atya, a ki ötet küldötte. az is bizonytságot tenne rolla. a sok. tsuda tételei által, azt kérdék tölle. hogy hol volna az atya.? azt felelé nekik. hogy ök nem üsmernék az atyát. mert nem akarják meg üsmérni a fiat. ismét mondá nekik, én el megyek, ti engemet keresni fogtok, és ti. ati vétkekben haltok meg, ti nem jöhettek oda ahová én megyek, és mint hogy azt gondolák, hogy talám meg akarná magát ölni, hogy utánna ne mehessenek. nyilván meg mondá nekik. hogy ő nem innét alol való volna, valamint ök, hanem onnét felyül való. és ha nem hínnének ö benne., a vétkekben meg hálnának. azt kérdék ö tölle. hogy ki volna.? és azt felelé nekik hogy az Isten fia, de olyan szokal. hogy azt meg nem érték, azt is mondá, hogy a mikor fel emeltetnék, (ezen érté a keresztet. a melyre szegeszték:) akkor meg üsmérnék, és meg tudnák. hogy semmit nem tselekeszik magától, és hogy valamit mondana nekik, azt mind az atyától tanulta volna.

Ezek az igazságok. meg vakitván akevélyeket, meg világosíták. sokakat olyanokat, akik hívének ö benne, és mondá nekik. hogy ha hüségek. követnék az ö beszédit, valóságos tanitványi lennének ö néki, az igazságot meg üsmernék és az az igazság szabadoká tenné őket, a sidok mondák néki erre. hogy ök nem volnának rabok. hanem szabadok. mivel ök az ábrahám fiai, jesus pedig felelé nekik. hogy minden valaki vétkezik, rabja avéteknek, és hogy csak akkor lesznek valóságos szabadok, a midön meg fogja őket szabadítani, ök ábrahámnak. test szerént való fiai volnának.. de meg vetvén az igazságot, és halálra keresvén azt, a ki nekik aztot hirdeti, azt tselekeszik, a mit ábrahám nem tselekedet. és más atyának követnék példáját. a kinek fiaivá lettek. mert követik, a sidok mondák. hogy ezen értelem szerént. más atyok nem volna. az Istenen kívül, de jesus mondá nekik, hogy ha az Isten fiai volnának, az Isten beszédit halgatnák, és szeretnék az ö egyetlen egy fiát, a kit nekik el küldöt., hogy a gyilkosság, és ahazugság, az ördög munkája lévén, az olyanoknak, a kik olyan embert akarnának meg ölni, akit semmi némü vétekben nem találhatnának, és aki az igazságot meg mondaná nekik, az ördög az atyok, erre ök káromlásal felelének, samaritanusnak, és ördögösnek nevezék, jesus pedig tsendeségek felelé nekik, én ördögös nem. vagyok, hanem az atyámat tisztelem. vagyon aki igazságot tégyen néki, mivel ö nem keresi amaga ditsőségét., az után ismét mondá. haki az ö beszédit meg tartaná, a soha meg nem halna. ezt értvén az örökké való halálrol, de a sidok atesti halált értvén. gyalázattal illeték, és azt kérdék tölle. ha nagyob volnaé ábrahámnal.

⁵¹⁴ XXI A kristust meg akarják kövezni. joan. 8.

és aprofétáknál, hogy meg akarná menteni ahaláltól azokat a kik az ő beszédit meg tartanák. holot azok anagy emberek. azt el nem kerülhették. ujontában arra kérék hogy mondaná meg, hogy mivé tenné magát. jesus ismét felelé hogy ő magát nem ditsöittené. mivel minden ditsöségit az attyától venné. akit ő Isteneknek tarttyák. de akit ő nem üsmernék, a mi pedig ábrahámot illeti, ő buzgoságal kivánta meg látni el jövetelemet, meg is látta, és nagy örömben is volt, a sidok mondák néki., még öttven esztendös nem vagy. és láttad ábrahámot,? jesus felelé nékik, bizony, bizony mondom néktek, hogy én már voltam, minek előtte ábrahám evilágra jött volna, erre köveket kapának. hogy meg köveznék, de ő el rejté magát. és ki mene atemplombol., el rejté akor magát az ő ellenségi elől, hogy az ő dühöségek eleiben tégye maga magát, a midön szenvedésinek ideje el fog jöni.

⁵¹⁵ Jésus látván egy vakon születet embert, atanitványi kérdék tölle, hogy ha az az ember a maga vétkiérté, vagy a szülei vetkekért volnaé vak? felelé nékik, hogy annak az embernek vakságát, se nem amaga vétke. senem a szüleié okoznák, hanem hogy nagyob fényeséget ki tessék az. Isten mindenhatóságának tsudálatos tselekedeti ő benne. néki is kel annak tselekedetit véghez vinni. aki őtet küldötte. és a még evilágon maradna, ő volna avilágnak világosága. ezen felelet után, a földre pökék, és sárt tsinálván anyalából. azal meg kené avak szemeit., és parantsolá néki hogy menne el. és mosdanék meg a siloé tavában. a ki is el menvén meg mosdék, és jól látot., a szomszédi, és mind azok akik vakon látták, és alamisnát kérni, nem akarák hinni a mit látának, és kételkedének ha ugyan maga volnaé az a vak, vagy más hozzája hasonló; de ő mindeneknek meg mondá, én vagyok, és mindennek meg beszéllé hogy miképpen gyógyította volna meg őtet, egy Jésus nevü ember; azt kérdék őtölle, hogy holvolna az az ember, és hogy azt felelé nekik hogy nem tudná., a farisaeusok eleiben vivék őtet., a kik is tudakozodának tölle, ő pedig nekik is meg beszéllé, hogy mi formában látna, jesus pedig szombat napon gyógyittá meg ezt a vakot. ezért is mondák némelyek a farisaeusok közül. az az ember nem Istentől való, mivel nem tarttya meg a szombatot., de meg mások azt meg nem foghaták., hogy lehesen egy gonosz embernek. oly nagy tsudát tselekedni; erre való nézve, meg oszlának egy más közöt, és az után kérdék avakot, hát ő mit gondolna. a ki felelé, hogy ugy tekintené Jésust, mint egy profétát., ez igen nagy szégyenben hozá őket, nem is akarák addig a dolgot el hinni, még avaknak attyát, és anyát oda nem hivaták, akiktől kérdék. ha azé a fiok. aki vakon születet volna., miképen lát hát mostanában. avaknak. attya, és anyja. tartván a sidoktól. tudván azt., hogy valaki Jésust, kristusnak vallaná lenni, azt ki vetnék a synagogából. azért tsak együgyü feleletet adának. mondván, azt tudgyuk, hogy ez a mi fiunk, azt nem tudgyuk hogy miképen lát, se azt. hogy ki nyitotta meg az ő szemeit, ő már elegendő idős, kérdgyétek meg őtet, had felellyen meg. maga magáért. elé hívák meg másodszor is avakot. és mondák néki. adgy hálát Istennek, mi azt tudgyuk. hogy az az ember bünös és gonosz ember, ő pedig felelé nékik, azt nem tudom ha gonosz emberé vagy sem. de azt tudom hogy vak voltam, most pedig világosan látok. ujontában kezdék tölle kérdeni, hogy mi formában nyitotta volna meg szemeit, ő pedig felelé nékik. meg mondtam már néktek, és azt már halottátok, miért akarjátok hogy ismét elé beszéllyem, talám ti is az ő tanitványi akartok lenni? erre a szora meg haraguvának ellene, és meg átkozván őtet, mondák nékie. legy te magad az ő tanitványa, mivel mi amojses tanitványi vagyunk, azt tudgyuk hogy mojseszel beszélt az Isten. de eztet nem tudgyuk honnét való, felelé nékik aki vak volt, a tsudálatos. dolog. hogy ti azt nem tudgyátok, hogy egy olyan ember, aki oly tsudálatosan meg gyógyított egy vakon születet embert. amely példa nélkül való dolog, mástól. nem jöhet hanem az Istentől. erre ki hajták őtet előllök, mondván néki, születésedtől fogva. vétkezel, még is te akarsz bennünket tanyítani, jesus meg tudván hogy ki üzték volna, és elől találván mondá

⁵¹⁵ XXII A kristus meg gyógyit egy vakon születet embert. joan. 9.

néki, hiszé az Isten fiában? ama felelé néki, kitsoda az. uram, hogy had higyek benne. jesus mondá néki, már láttad ötet, és az, aki veled beszél. ő felelé néki. hiszek uram. és azonal le borulván, imádá ötet. jesus mondá az után, hogy azért jött volna evilágra hogy rettenetes ítéletet tegyen, hogy a vakokat meg világossítsa, és a látókat. meg vakítsa, tudni illik azokat, akiket meg gátollya a kevélység. hogy meg üsmérhesék lelki vakságokat. ezeket némely farisaeusok halván, kérdék tőlle. ha ők is vakok volnánaké? felelé Jésum nékik, ha vakok volnátok, nem volna vétkeitek, de azt mondgyátok hogy láttok, és a vétkeitek meg marad. mint ha azt mondotta volna. szent ágoston szerént., ha éreznétek vakságtokot. az orvoshoz folyamodnátok. és ő meg szabaditana titeket ati vétkeitektől. de ti abünben maradtok, mert okosok. és szentek lévén. magatok szemei előtt, nem hiszitek hogy szükségtek légyen olyanra, a ki titeket meg világossítson. és meg szenteljen.

⁵¹⁶ Minek. utánna eszerént alázta volna meg ezeknek a kevélyeknek maga hittséget., akik is abban ártyták vala magokot, hogy másokot igazgassanak. noha oly vakok valának ő magok. elejekben adá apásztor, és a juhok példa beszéde alat, a három különböző szokásit az olyan három féle személyeknek, kik magokot. a lelki vezérlésre köteleztek, mivel meg mutatá nekik, hogy vannak olyanok. akik nem a kapun mennék bé a juhok aklában, hanem másut hágnak bé. mint a tolvaj. hogy lopjanak. és ölyenek; ezt ők nem értvén. meg magyarázá nékik, mondván. hogy ő volna az a kapu a melyen bé kelletik menni a juhok vezérlésire. vannak meg olyanok. a kik a kapun menvén bé. tsak a haszonért vezéreltik a juhokot. és el hagyák azokat, mihent afarkast látták jöni. mert nem szeretik azokat, és tsak magokot szeretik. végtire. vannak olyan jó pásztorok. a kik nem magoktól mennek bé az akolyban, hanem az ajton álló nyitnya meg nékik. akik a juhokot üsmérik, és a juhok is üsmérik őket, és akik ugy szeretik a juhokot., hogy az életüket. készek érettek letenni, jesus meg magyarázá ez után ezeket. és meg mutatá hogy ő volna a fő és jó pásztor. mivel azért jött volna ell. hogy a nyájáért adná életét, azt pedig maga akarattya tselekedné. hogy az attyának engedelmeskedgyék, senki pedig az ő életét el nem veheti akarattya ellen, és a midön azt magától le teszi, hatalma vagyon annak fel vételére, azt is meg mondá a sidoknak. hogy nem tsak ők volnának azok a juhok. a kikért meg akarna halni, hanem volnának még mások is, ugy mint apogányok, azokat is az akolyban kel hozni, és hogy azokból, kik a sidok. közül, és apogányok közül az ő szovát fogják halgatni, egy akolyban valo nyáj léssen. akinek ő léssen egyedül apásztor. ezek a beszédek. ujjab egyenetlenséget okozának. a sidok közöt, némelyek kezdék mondani, hogy ördöge vagyon. és esze nélkül beszél, és meg mások mondák, hogy az ördögös nem beszélne ugy mint ő. és hogy az ördög meg nem nyithattya a vakok szemeit.

⁵¹⁷ Ez után egy kevés idővel, Jésum ismét hetven két tanítványokot választá, hogy azokat ketten ketten maga elöt el küldgye az olyan helyekre. ahová kelleték nékie menni, ugyan azon oktatást, és hatalmat ada nékik az ördögökre, mint a melyet adot vala az apostoloknak. ezek pedig a midön viszá térének nagy örömel mondák néki. uram ate nevedben., még az ördögök is alánk vannak vettelve. de azt felelé nékik, hogy ne azon örülnének annyira, hogy hatalmat adot volna nékik agonosz lelkekre, hanem azon. hogy a nevek amennyekben volna fel irva., azon órában örvendezni kezdé a szent lélekben. és hálágot ada. az Istennek, azö attyának. hogy ki nyilatkoztatta volna akisdedeknek, az az, az együgyüeknek. azokat a titkokot, a melyeket el rejtette. a világi bölcsek. és okosak elött, az után mondá. hogy az attya, mindeneket nékie adot volna. és hogy senki nem üsmérheti az Istent. hanem tsak a fiu. és az, akinek. a fiu. meg akarja jelenteni. mondá ismét atánítványinak, hogy mitsoda boldogok volnának ők, hogy láthatták, és halgathatták azt, akit anyi királyok, és proféták. kívánták

⁵¹⁶ XXIII A kristus meg mutattya hogy ő a jó pásztor. joan. 10.

⁵¹⁷ XXIV jesus. hetven tanítványt választ. matth. 11 luk. 10.

látni, és hallani oly nagy buzgosággal. és nem láthatták, senem halhatták. az után az emberekhez való szeretetiből fel kiáltá. jöjjetek hozzám mindnyájan, akik munkálkodtok, és terhelve vagytok., és én meg nyugosztolak titeket. vegyétek magatokra az én igámot, tanuljátok meg tőlem hogy én kegyes, és alázatos szívű vagyok. és nyugodalmát találjátok lelkeiteknek, mivel az én igám gyönyörűsége, és az én terhem könnyű.

⁵¹⁸ Azon időben egy törvény tudó doktor. kísérteni akartván őtet. kérdé tőle. mester mit kellesék tselekednem. hogy az örök életet el nyerhesem? jésus is kérdé tőle, mit parantsol atörvény. és mit olvasz abban? aki is felelé néki, szeresed ate uradot Istenedet. telles szivedből, tellyes lelkedből. tellyes erődből, és tellyes elmédből., és felebarátodot, úgy mint magadot. igen jól felelé mondá jésus, azért, tselekedgyed azt és élni fogsz. ez adoktor. igaznak akarván magát mutatni, és hogy hüségeseen meg tartaná atörvényt, ismét azt kérdé, hogy ki volna az ő felebarátja? jésus erre, egy sidorol való példa beszédel felele néki, akit atolvajok meg fosztván, és meg sebesítván, fél holtan hagyák az uton. egy pap. és egy lévita azon. azuton. menván, mindenike tsak el ment mellette. semi segittséget nem adván néki. az után egy samaritánus. a ki is idegen volt. ugyan őt menván el, meg látta azt az embert, és. nagy szánakodással. lészen hozzája. melléje megyen. boral, és olajjal meg keni sebeit, bé kötözi. a lovára teszi a sebest, és avendég fogadoban viszi, őt agazdát arra kéri hogy légyen gondgya reája. és még pénzt is ad néki, az után jésus, akarván hogy ez a doktor maga szabja magára ezt a példa beszédel, kérdé tőle. hogy a három közül, mellyik volt felebarátja annak, akit a tolvajok meg sebesítettek, a ki is felelé. hogy a volt, aki oly irgalmasággal volt hozzája. Jésus jóvá hagyván ezt a feleletet, mondá néki, meny el, és tselekedgyél hasonló képen.

⁵¹⁹ Jésus pedig követvén uttyát atanitványival, egy kastélyhan érkezék, ahol egy martha nevü aszony örömel fogadá házához, ennek egy mária nevü öttse vala, és lázár nevü bátyja, a kiről lészen ezután emlékezet. mártha pedig a még nagy szorgalmatosággal. készít vala el mindeneket. a mi kívántaték. az ő Isteni vendégihez., mária az alat. a Jésus lábainál halgattya vala aző beszédel, a kinek mártha panaszolkodék. hogy mária tsak. egyedül hagyná őtet oly szorgos dolgában, hanem parancsolná meg néki, hogy menne néki segíteni. de Jésus mondá néki, marta, marta. igen szorgalmatoskodol. és sok dologban törödél., mind azon által tsak egy szükséges., mária olyan részt vett magának. a melyet tőle el nem vehetik; ezekel aszokal nem azt akará, hogy rosznak tartotta volna. a márta szállás adását, és gazdálkodását, hanem tsak azt akarta néki meg mutatni, hogy azt nyughatatlanság, és törödés nélkül kel végben vinni, és hogy nagyobra ne betsüllyön egy olyan tselekedetet., a mely noha szent légyen is. de tsak ez élethez való, egy olyan másnál., a melynek örökösön kel tartani, valamint maria tselekedék. aki is a jésus szavait halgatván, még eföldön kezdé magát azon Istenele táplálni, a ki a boldogok eledele lészen menyekben.

A kristus nem tsak arra akara minket tanítani hogy úgy halgasuk az Istent, valamint mária. hanem még arra is tanita, hogy beszéllyünk ő véle. az imádságban. mivel egykor, valamelyik egy a tanitványi közül, hogy látná őtet imádkozni, a midön elvegezé mondá néki, uram tanits meg minket is imádkozni. valamint jános meg tanította az ő tanitványit, jésus meg tanitá őket arra az Isteni imádságra. a mellyről már szollottunk.

⁵²⁰ Más napon, egy farisaeus arra kéré. hogy menne hozzája ebédelni. és mihent oda érkezék. az asztalhoz üle. meg nem mosván kezeit a farisaeusok szokása szerént, agazdának. ez a tselekedete nem tették., és meg neheztele magában azért. jésus azt tudván. mondá néki, ti

⁵¹⁸ XXV egy irás tudó doktornak meg mutattya a felebaráti szeretetet. luk. 10.

⁵¹⁹ XXVI marta, jesust a házhoz fogadgya. luk. 10

⁵²⁰ XXVII A farisaeusoknak, szemekre hánya vétkeket matth. 23. luk. 11

farisaeusok. igen szorgalmasan meg tisztították a pohárnak. és atálnak. külső részit, de vakok. elsőben abelső részeit tisztították meg, ezeket a szokot. kárhóztatá ezeknek a két színűeknek az ő szorgalmosságokat., a melyel. meg mosák testeket. noha az ő lelkek tellyes volt tisztátalanságal. mivel. ati szivetek. mondá nékik rakva ragadományal. hamiságal. és tisztátalanságal, az után egy fő orvoságra tanítá. hogy tiszták lehessenek minden vétektől. mondván. adgyatok alamisnát, és mindenek tiszták lesznek néktek. sok más egyéb dolgokrol is meg feddé ezeket akevélyeket, akik azt akarák, hogy mindenek. úgy betsüllyék és tiszteltyék őket, mint szenteket. ki nyilatkoztatá nékik minden két színűséget, és szemekre hányá minden rendeletlen magok viseléseket. mondván, jaj néktek, mert igen tartotok az apro vétektől. nagyokal pedig nem gondoltok, hasonlok vagytok az olyanokhoz. akik félnek egy kis legyetskét el nyelni, azonban pedig egy tevét nyelnek el; mert szorgalmosságal. adná a szegényeknek. a kerttyekben lévő füveknek atizedik részit, azonban pediglen, el mulattyák, azt, a mi leg szükségeseb. atörvényben. úgy mint az igazság, az irgalmaság, ahit és az Isteni szeretet., mert szeretitek az első helyeket, a gyülekezetekben, és a köszöntéseket apiatzon. mert a hoszu imádságoknak színe alatt., meg szegényittenék az özvegyeket, akiknek. házakhoz. bé színlették magokat, mert minden tartományokat fel járnak azért. hogy valamely pogányt, sidová tehesék, és az után azt sokal gonoszabbá téstik, mint sem volt annak előtte. mert másokat akarván tanítani. ő magok oly vakok. és oly tudatlanok, arra tanítván másokat, hogy valaki az oltáron lévő ajándékre esküszik, tartozik meg tartani, de a ki atemplomra. vagy az oltára esküszik, az olyan nem tartozik., az után akivül meg fejeřitet koporsokhoz hasonlították őket, a melyek belől tele vannak. tsontokal. és ruttságokal.

A törvény tudok halván ezeket. azt gondolok hogy mind ezek őket tekintenek, azért egy közüllök mondá Jésusnak. Mester. az ilyen beszédedel. minket is meg gyalássz, de ezeket is hasonló képen bánék valamint atöbivel. és ezeknek is azt mondá. jaj néktek törvény tudok., mert olyan terhet adtok az emberekre. a melyet, tsak az ujjatokal. sem akarjátok meg illetni. és mint hogy magatok bé nem mentek a menyekben, másokat is meg akarjátok gátolni, hogy bé ne menyenek. az után szemekre hányá, hogy mint tzifráznák fel. a proféták koporsoit. meg bizonyítván azal hogy azokat az ő attyok ölték meg. és hogy ő azokat követik, és fiai volnának, azoknak a gyilkosoknak. mondá az után nékik, töltsétek bé ti is az atyatok mértékít, és ezeket az irtoztato fenyegetéseket mondá reájok. hozátok fogok küldeni. profétákat, böltseket, és doktorokat. némelyeket azok közül meg ölitek. másokat fel feszítetek. meg ostorozátok, synagogátokban. és városrol. városra kergetitek, úgy hogy reátok esék mind azoknak az ártatlanoknak vére. a melyeket a ti atyáitok ki ontottak, mert számot kérnek mind ezekről tölletek. és mind ezek, el jönnek erre anemzettségre, midön ezeket mondá, a farisaeusok, és az irás tudok. szorongatni kezdék ötöt sok féle kérdéseket. és igen valának azon. hogy valami okot találhassanak beszédiben, a melyel. bé vádolhassák, de, semmit nem találhatnak.

⁵²¹ Azonban pedig anyi sok nép gyülekezék meléje. hogy egy mást tapodák, jesus pedig arra inté atanítványit hogy a farisaeusok kovászátol oják magokat, azaz, a kép mutatástol. és hogy ne félljenek az emberek üldözésitől., hanem tsak egyedül az Istentől., és nagy bizodalomal legyenek ő benne; akoron mondá néki egy a sereg közül. mester, mond meg az atyám fiának, hogy osza meg velem az örökséget., jesus pedig meg akarván mutatni az embereknek. hogy ki ki meg maradgyon a maga rendében, és hivatallyában, felelé néki, barátom. ki rendelt engemet birová, vagy osztová közöttetek? az után, mondá, örizkedgyetek a fösvényiségtől. és hogy jobban bé vétesse halgatoival. ezt az igazságot., ezen példa beszédet mondá nékik. egy gazdag embernek igen sok gabonája teremvén. nem tudá azt hová el tenni. végtire a tsüreit el rontatá,

⁵²¹ XXVIII A kristus sok oktatásokat ad tanítványinak. luk. 12.

és nagyobakat tsináltata, és midön mind azokban zárta volna, mondá magában, mint hogy esztendökre valo jovai volnának, már egyebet nem kel tselekedni, hanem hogy nyugodgyék. és vigan lakják, de az Isten mondá annak az embernek, esztelen. ezen az ejjel. viszá kéri lelkedet. és kié léssen a mit gyüjtöttél. így vagyon mondá jésus, a ki magának kintset gyüjt. és nem gazdag az Istenben.

Ezért is mondá Jésus atanitványainak, hogy ne legyenek szorgalmatosak. ez élet dolgairól, hanem elsöben. az Isten országát és az ö igasságát keresék. aki is nékik meg adgya mind azt, ami szükségekre valo; nem hogy pedig kintset kellene nékik gyüjteni, de söt még adgyák el a mijek vagyon. és osztogassák a szegényeknek. és az által, kintset gyüjtenek magoknak. noha igen kevés szamuan volnának. de azért semmit ne tarttsanak. mivel úgy tettzet, azö menyei atyoknak. hogy nékik adgya országát. mondá ismét nékik. hogy mindenkor készek legyenek az Isten eleiben menni., aki is olyankor jö el. a midön meg sem gondolnák. mint az olyan szolgák akik egész éttzaka nem alusznak. és készen varják az urokat aki a lakadalomra ment., mint hogy öket arra rendelte hogy sáfárok lévén, ki osztogassák. beszédének eledelét, népenek. azért, hiven járjanak el ebben ahivatalban, és ne tselekedgyenek. úgy mint az olyan esztelen gond viselő., aki látván. hogy az ura sokáig mulatna, el tékozollya a vendégségben minden jóságát. és atöbb tseléd társaival is roszul bánik. azért meg is érdemli, rosz maga viselésiért, hogy a kép mutatokal. és az hitetlenekel. arra a helyre vettessék. a hol tsak sirás, és fogaknak tsikorgatása vagyon, mint hogy pedig azt nem tudhattyák., hogy mely nap, és mely orában jö el az ember fia., hogy számot vegyen töllök, azért mindenkor vigyázásban legyenek. mint egy olyan. tselédes gazda. aki vigyázásban lenne., hatudhatná. mikor verik fel aházát, üsmervén uroknak akarattyát., annál vétkesebbek lennének, ha azt bé nem töltenék, és hogy mentöl többet biznának reájok, annál. nagyob számadással tartoznának. láttyuk azt is másut. hogy⁵²² ezeket a szép oktatásokat adá nékik. hogy ha véghez vinnék mind azt, valamit nékik parancsolnak, azért nem hogy magokat fel. emellyék. de söt még úgy tekéntsék magokat. mint haszontalan szolgákat, mint akik tsak azt tselekedték. a mivel tartoztanak. azt is tudokra adá, hogy ne varják azt, hogy hiven. el járván szolgálattyokban, hogy azért mindenekel jól lennének, mivel ö azért jöt el. hogy meg hasonlást okozna e földön. és hogy egy gazdának. atselédi. egyik amásik ellen léssen. némelyek. a kristust akarván követni. mások meg üldözni fogják azokat. kik övé akarnak lenni. végtire mondá nékik, azért jött volna el, hogy tüzet gerjeszen eföldre. és hogy kereszttséggel. kelletnék nékie meg kereszteltetni. ez a kereszttség, a szent atyák szerént. nem más. hanem az ö halála. és atüzön, sokak. azt értik, hogy azt a szeretetet hozta volna a földre, a melyet a szent lélek hintet a lelkekben, hogy azokat égesse az a szent tüz, az Istennek szeretetével

⁵²³ Ugyan azon időben jövének némellyek tudtára adni jesusnak, hogy pilátus meg öletet volna egy nehány galiléa bélieket, a midön áldoztanak. és azoknak véreket, az áldozatnak vérevel elegyítette volna meg. erre kérdé Jesus töllök. hogy ha gondollyáké azt. hogy azok a meg öletet emberek. leg nagyob bünösök lettek volna. az egész galiléában., mivel hogy az Isten. úgy el hagyta volna öket, egy embernek kegyetlensége alá, az után mondá nékik, hogy ne gondolkodgyanak eszerént., hanem ebből azt lehet ki hozni, hogy ha penitentziát nem tartanak. szintén úgy el vesznek mint azok., hasonlot monda a tizen nyolcz emberöl. a kikre eset volt egy tórony jérusalemben. hogy pediglen jobban éllyenek az idővel, amelyet az Isten apenitentziára adgyanékik. egy gyümölcstelen fige fához hasonlittá öket. a melyet a gazda ki akará vágatni. mind azon által meg hagyá a kertész kérésire., a ki is meg akará próbálni. ha hozna é esztendöre gyümölcsöt, meg tisztítván annak atövit, és ganét rakván reája.

⁵²² luk. 17. 10

⁵²³ XXIX meg mutattya a penitentziának szükséges voltát. luk. 13.

⁵²⁴ Jésus pedig tanít vala szombat napokon. a synagógákban.. ahol is egy olyan aszont láta, a kin a betegségnek lelke uralkodot, tizen nyolcz esztendőtol fogvást, ez olyan görbe volt. hogy fel nem nézhetet., jésus magához híván, a kezeit reája tévé, és mondá néki, aszony, te meg szabadultál. a te betegségedből és azonal fel egyenesedék az aszony, és hálákat ada Istennek. meg gyógyulásáért. a synagógának pedig fejedelme. azon igen kezdé boszorkodni, hogy jésus szombaton tselekedte volna ezt a tsudát, mondá anépnek. hogy egy hétben hat nap rendeltet a munkára. azért azokon a napokon jöjjenek hogy meg gyógyitassanak. és nem szombat napon, a melyen nyugodni kel. de az ur. azt kérdé azoktol a kép mutatoktol., hogy ha nem volnaé néki szintén ugy szabad. meg óldani az ördögnek köteléből szombaton., ábrahámnak egy olyan leányát. a kit tizen nyolcz esztendeig tartot rabságában., mint ö nékik szabad. szombaton. meg oldani abarmokot a jászoltol, és a vizre vinni, ezekre a szavaira meg pirulának az ö ellenségi, anép pedig nagy örömben vala, látván mitsoda nagy dolgokat tselekednék. a melyek. oly nagy ditsőségire valának nékie.

⁵²⁵ Egy kevés idő mulva a templom meg szentelésinek innepe el érkezék, ezt az innepet téiben üllötték. decembernek a kezdetin. jésus. jérusalemben lévén ezen az innepen, a salamon tornáztában jár vala, a midön a sidok körül vévék ötöt, és mondák néki, meddig tartod függöben a mi elménket., hogy te vagy akristus, mond meg azt nekünk világosan., ö pedig felelé nékik, meg mondtam már azt néktek, ti pedig nem akartok nekem hinni. amely tselekedeteket tselekeszem az atyám nevében, azok bizonytságot tésznek rollam. de ti azt nem hiszitek., mert nem vagytok az én juhaim közül valok. az én juhaim értik az en szomot, és engemet követnek., örök életet is adna nékiek, és hogy soha azok el nem vesznének, mert senki ki nem veheti azokat. az atya kezéből, se az ö kezéből, mivel ö egy volna az atyával, erre a sidok futva köveket kapának. hogy meg köveznék ötöt, ö pedig kérdé töllök hogy a sok jó tselekedetek közül, a melyeket tselekedet köztök. melyikért. akarnák ötöt meg kövezni,? felelék néki, hogy nem a jó tselekedetért akarják meg kövezni, hanem azért. hogy ember lévén. az Istenhez tészí magát az után a magok írásokból. meg mutatá nekik, hogy az embereket némelykor Isteneknek nevezi, ez így léven. ö nem káromkodik ha magának., adgya ezt a nevet. mivel ö az Isten. fia lévén. ötöt az atya küldötte el. aki is anyi sok számu tsudákal. meg bizonyittaná hogy ö ki volna. a sidok pedig mind ezek után is meg akarák ötöt fogni, de ö meg szabadittá magát kezeiből. mert nem érkezet volt még el. az ö orája. és a jordán vizen ⁵²⁶ által menván, ezen folyo viz mellett marada, ugyan azon ahellyen. a hol. annak előtte. jános keresztelt. oda is sokan gyülekezének hozzája, a kiket oktatni kezdé szokása szerént. és meg gyógyittá mind a betegeket, akiket eleiben vivének, és a nép kezdé mondani, jános semmi tsudákat nem tett, mind azon által a miket mondot erről. mind bé tellyesedtenek.

⁵²⁷ Jésus ezen a helyen maradván egy darab ideig, jérusalemben viszá tére, és valahol el ment, mindenüt oktatta anépet. ugyan azon időben, valamely ember. ilyen kérdést tett. tölle, uram kevesen leszneké olyanok akik üdvezülnek? jésus erre mondá mind azoknak akik jelen valának, igyekezetek azon hogy bé mehessetek a szoros kapun. mivel tudgyátok meg azt, hogy sokan kívánnak azon bé menni, és nem mehetnek, az után meg akarván. mutatni hogy tsak hejában igyekeznek. a szoros kapun bé menni menyekben., hogy ha egész életekben. atágas uton kívántak járn. mert a midön a kaput bé zárják, tsak hejában fogják mondani, uram nyisd meg nekünk, mivel a tselédes gazda, azt fogja felelni, nem üsmérlek titeket. és ha azt fogják felelni. hogy mi együt ettünk, és ittunk. veled, és a mi uttzáinkon tanítottál. tsak azt feleli, nem

⁵²⁴ XXX egy görbe aszonyt meg gyógyit. luk. 13.

⁵²⁵ XXXI A sidok ismet meg akarják kövezni. joan. 10.

⁵²⁶ matth. 19 mark 10 joan. 10

⁵²⁷ XXXII Elöre meg mondgya a jesusálem el romlását. luk. 13.

tudom honnét valok vagytok, távozatok el töllem hamiságnak tselekedői, ugyan akkor fognak lenni a sidok akaserüésekben, a midön meg fogják látni a sok számu meg tért pogányokat a mennyekben menni. akik minden féle helyekről oda gyülekeznek., azonban pedig ök. akik örökösök valának az országnak. onnét ki rekesztetnek. és utolsóká léznek, noha annak előtte. elsők voltak.

Ugyan azon a napon a farisaeusok hozzája menének. és mondák nekik. meny el erről ahelyről. mert herodes meg akar öletni. jesus pedig tudván idejét halálának. viszá küldé öket ahoz arokához. (:eszerént nevezé hérodest. meg akarván mutatni, hogy annak a fejdelemnek semmi tsalárdsága, se ravaszsága néki nem árthatna. :) és parantsolá nekik, hogy nékie meg mondgyák. hogy még egy néhány napokig ördögököt üzne, és betegeket gyógyitana, az után el végezné áldozattyát, a jerusalemben valo halála által mint olyan helyen. a mely arra rendeltet. hogy őt önttsék ki. a proféták verit. az után így panaszkodék azon város ellen. jerusalem. jerusálem ki meg ölod a profétákat és meg kövezed azokat. kik hozád küldetnek. hányszor akartam esze gyűjteni fiaidot, valamint a tyuk szárnyai alá gyűjti fiait. és te nem akartad,? az után el pusztulásal fenyegeté, és mondá, hogy ötet addig meg nem látná., míg a lakosi azt nem mondanák néki, Áldot légyen az, aki az ur névében jö.

⁵²⁸ Jésus szombat napon. a farisaeusoknak egyik fejedelméhez mene. hogy ött ennék. nála, a midön ött volna, maga előtt látván egy viz korságos embert, kérdé a farisaeusoktól., és atörvény tudoktól., kik öreá vigyáznak vala, ha szabad volnaé meg gyógyítani egy embert szombat napon? mint hogy pedig ök erre semmit nem felelének. meg fogá aviz korságosnak kezét, és meg gyógyittá. az után el botsátván ötet, kérdé a farisaeusoktól. kitsoda a közületek, akinek a számára. vagy az ökre, akutba esvén. kinem vonnya azt. ugyan szombat napon. de ök erre a kérdésre sem felelhetének. jesus pedig vévén észre. hogy avéle valo hivatalosok. mint valogatnák az első helyeket. az asztalnál, mondá nékiek. hogy a midön valaki valamely vendégségre hivatatik, nem kel nékie az első helyt magától választani. ne hogy gyalázattyára. aláb kellesék ülni, és az első helyt. más eléb valonak engedni., hogy ha pedig az utolso helyt választtya, és aki hitta fellyeb fogja ültetni, akkor a ditsőségire valik. az egész hivatalosok előtt. mert a ki magát fel magasztallya. meg aláztatik. és aki magát meg aláza. fel magasztaltatik. ezen oktatások után, amelyek. ahivatalosokot tekinté, jesus meg más oktatásokat is ada, a melyek azokat tekinték. akik masokot vendégelni akarnak. mondván nékik. hogy ne hiják ebedgyekre, vagy vatsorájokra agazdagokat, a kik viszá adhassák nekik. hanem aszegényeket. és anyomorultakat híják asztalokhoz. mivel az Isten meg fizeti nékik. afel támadásnak napján, a mit tselekedtenek. haszon keresés nélkül, és tsak a felebaráti szeretetnek indulattyából.

⁵²⁹ Egy azok közül. kik asztalnál valának. halván ezeket a szokot mondá., boldog az, aki kenyeret eszik az Isten országában. jesus pedig meg mutatá néki a pelda beszédben, hogy azért jött volna el. hogy az embereket arra a nagy menyei vendégségre hija. mind azon által akár mely nagy boldogság legyen is. azon avendégségen jelen lenni, mind azok akik arra hivatattak. oda el nem mennek. mert jobban szeretik a földi jokat, a melyek veszendök, a menyei joknál. a melyek örökösök. ez a példa beszéd. egy olyan embert tekintti, aki nagy vatsorát készítetvén, arra sok embereket hivata, a vatsorának ideje lévén. érettek küldé. de ezek mindnyájan kezdék magokat mentegezni, az első mondá. hogy egy majort vett, és azt kellene menni látni, a másika, hogy ökrököt vett volna, és azokat meg kellene próbálni. a harmadika hogy meg házasodot. és így atöbbi is sok menttségeket találának., ezeket a szolgál meg vivé az urának, aki is meg esküvék. hogy egy is azok közül akiket hitt volna. meg nem kostolná vatsoráját. és azok helyet. az uttzákról, és a piatzokrol. hivatá el a szegényeket, és anyomorultakat, a midön

⁵²⁸ XXXIII egy viz korságos embert meg gyógyit luk. 14

⁵²⁹ XXXIV hogy azért jött volna el hogy a maga országában hija az embereket. luk. 14.

ezek esze gyülekeztenek volna. még is elég üres hely marada, akor akirály ki küldé a szolgait az utakra. és a sövények mellé. hogy a kiket találják, kénszerittsék azokat hozzája menni. hogy hadd tellyék meg az ő háza. eszerént hivatának a pogányok. a sidok helyében, amenyei vatsorára, ugyan eszerént is vannak sokan olyanok, a kiket az Isten kénszeritti mint egy erővel. hogy hozzája menyenek.. ilyenek. az olyan személyek., a kik, nem gondolkodnának üdvösegekről. hogy ha Isten őket arra nem kénszerittené, nem úgy hogy őket meg szentelné akarattok ellen. hanem el vesztetvén vélek azt a mit leg inkább szerettek. eföldön, abban aboldog kételenségben téski, hogy hozzája. folyamodgyanak, és tsak az üdvösegekről gondolkodgyanak.

⁵³⁰ Jesus fel járja vala. a jordán melyékin valo helyeket. és mindenkor sok nép kíséri vala ötet. egy kor. viszá fordulván azokhoz, kik ötet kísérik vala, mondá nékik, a ki én hozám akar jöni, és nem gyüli. atyát. és anyát, feleségit, gyermekeit, atyafiait, és nényeit, söt még a maga életét is. nem lehet az én tanítványom. az olyan sem lehet, a ki nem viseli a maga keresztét. és engemet nem követ. az üdvőségnek fundámentumát. arra álltja fel, hogy ellene mondgyunk mindeneknek., mert minek utánna meg mutatta volna a sidoknak, hogy esztelenek. tartanak az olyan embert. a ki valamely épülethez kezdene. fel nem számlálván elsőben, ha vagyóné annyi költsége hogy azt el végezhesse. és egy okos király. nem mégyen. más egy olyan király ellen. aki hatalmasab nálánál. hanem elsőben meg gondolya. hogy ha a maga hadával. meg gyözhetié a másikat a ki hatalmasab. így azért ti közülletek. a ki ellene nem mond mind annak a mit bir. nem lehet az én tanítványom; mint ha azt mondaná. haszontalan akarnak engemet követni. hogy ha a szivet el nem vonnyak. a földi dolgoknak szeretetétől, és hogy ha nem készek, magokat meg fosztani mind attól. a mi meg gátolhattya. az üdvőségnek. nagy, és egyedül valo munkáját.

⁵³¹ A sok nép közöt, kik rend szerént jesus körül valának publikánusok, és bünösök is valának, kik örömet halgaták ötet, az irás tudok, és a farisaeusok. nem szenvedheték azt. hogy olyan joságal. engedné magához közelíteni az olyan személyeknek, zugolodának is azért. hogy olyan könnyen fogadná őket magához, de söt még hogy ennék is vélek. hogy pediglen meg mutassa nékik, igasságtalan zugolodásokat, azt kerdé töllök., ha egy olyan ember, akinek száz juha vagyon. nem hagyá el a kilenczven kilentzet, és nem mégyené a századikot fel keresni. a ki el tévelyedet volt, és ha meg talállya., nem viszié vállain örömel haza., tudtára adván jó akaroinak. hogy ök is örüllyenek. úgy egy olyan aszszony is, aki el vesztí tiz garását, nem sepríé meg aházát hogy meg kerese. és ha meg talállya. nem örvendezé. a szomszéd aszszonyival,? az után értékre adá. hogy valamint a meg talált jüh, és garas. nagy örömet okoztanak, szintén oly nagy öröm lészen menyekben. a meg téré bünösön.

Ezt az igazságot, meg más példa beszédel meg magyarázá, egy embernek két fia lévén, az iffiabik ki kéré az atyától. a jóságából valo részt, a mely ötet illetné, és el menvén, idegen országban azt el. tékozolá, midön mindenit el pazérolta volna., a szegénység arra kénszerítte, hogy a sertéseket örizze. abban az állapottyában., gondolkodni kezdék, nyomoru voltárol, fel tévé magában, hogy viszá térne az atyához, alázatoságal néki meg vallaná vétkit, és arra kérné. hogy úgy bännék véle. valamint atöb tselédivel. mihent az atya meg látá a szive meg esék rajta. örömben hozzája futa, meg ölelé, és meg tsokolá. azonban a fia kezdé mondani néki, atyám vétkeztem az ég ellen, és ellened, és nem vagyok méltó hogy fiadnak hivatassam. ez az alázatos vallása a fiunak, meg hatá a szivit az atyának, aki is le vetkeztetvén ötet az ő rongyos ruhájából, más köntöst adata reája, és nagy vendégséget tsinála örömben, mind ezek nem tettének. az ő első fiának. a ki is a mezöröl viszá érkezvén. nem akara bé menni

⁵³⁰ XXXV. meg tanit az üdvőségnek modgyára. luk. 14.

⁵³¹ XXXVI a meg téré bünösököt magához fogadgya. luk. 15.

ahához, mert az ő ötszöt, a ki mindenit el pazérlotta. úgy fogadták. hogy ő véle soha azt nem tselekedték., noha mindenkör a maga hivatallyát követte volna, az attya halván panaszt, mondá néki. fiam, te mindenkör velem vagy, és valamim vagyon atied, de vendégséget kellett tsinálnom, és vigadnunk, kel, mert a te ötséd meg holt volt, és fel támadot, el veszet volt, és meg taláztatot, könyü által látni hogy mit téssen ez a példa beszéd, és meg üsmérni az első fiunak irigységéből., a farisaeusoknak igazságtalan zugolodásokat, a kik haragban valának azért, hogy kegyeséggel fogadgya vala a bünösököt. ő pedig az ő üdveségekért. jött volt. evilágra.

⁵³² A kristus. meg más példa beszédet mondá atanitványinak, és olyan letzkét tett nékik, a melyel meg szégyenítetté a farisaeusok fősvénységét., valamint ennek előtte meg szégyenítettette volt. az ő irigységeket. és kevélységeket, mondá tehát az apostolinak, vala egy gazdag ember. aki maga eleiben hivatá agond viselőjét. hogy adna számot néki, és hogy egy szers mind ki is venné kezéből ajoszagát. mivel. azal vádoltatnék. hogy azt tékozolná. ez agondviselő előre el látván amaga sorsát. és hogy, vagy a munkára, vagy a koldulásra kellene jutni, hogy pediglen lehesen kikhez folyamodni ha tiszttségét el veszti, azt gondolá. hogy magához hívassa az urának minden adosit. egyikét a másik után, és el engedgye nekik egy részt adosságoknak, meg engedvén. annak a ki száz tonna olajal. volt ados. hogy vissza vegye. az adoságról való levelit, és tsak ötvenről írjon levelet. a ki pedig száz köből buzával. hogy a nyolczvanról adgyon levelet. a többivel is eszerént banék. a kristus értékre adá atanitványinak. hogy kövessék. nem igazságtalanságát. ennek agond viselőnek, hanem az eszeségit., arra fordítván a földi jókót, hogy magoknak jó akarójoká tegyék a szegényeket, hogy holtok után, bé fogadtassanak töllök az örökös nyugalomban. hogy a világoságnak fiai, ne legyenek, aláb való eszesek az üdveség dolgában, a világ fiainál, kik eszesek a világi dolgokban. arrais tanittá őket, hogy hivek legyenek a leg kisseb dologban, hogy azok lehessenek a leg nagyoban is., és hogy ne legyenek rabjai a pénznek, és agazdagságnak, és hogy aki ahamis gazdagsággal roszul áll, az igazal sem fog jól élni.

A fősvény farisaeusok, tsak meg vetésel halgattyák vala ezeket, az igazságokat. és meg tsufoolák azt, aki nékik azokat hirdette., de el hagyatá vélek tsufságokat. ki nyilatkoztatván. az ő hamis külső jó erkölcsöket, mivel meg mondá nékik, hogy ha azon igyekeznének is, hogy igazaknak láttzattassanak. de az Isten üsméri az ő sziveket, a ki előtt utálatos az. a mi az emberek előtt nagynak láttzik. azt is elejekben adá, hogy mitsoda vége, és buntetése lenne. annak a fősvénységnek. a mely bé zárja fülököt, az ő beszéde előtt, és meg keményitti őket a szegényekhez, erről egy szép példát ada elejekben. egy gazdagról, a kinek, biborbol. és bársonybol. tsinált köntöse valának, és aki magát minden nap bövséges, és drága eledeleket táplálta., nem lévén pedig semmi szánakodással azokhoz, akiknek eledelek nem volt, vala pedig ótt egy lázár nevü koldus. a ki rakva volt sebekel, és fekélyekkel, a ki mindenkör az ő kapujánál fekszik vala, aki örömet meg elégedet volna tsak a morsalékokal. a melyek az ő asztaláról le hullottak, de tsak abból sem adtanak néki, az ebek pedig nagyob. szánakodással lévén hozzája, mint az a roszt gazdag. az ő sebeit nyalogattyák vala néki., idővel, mind a gazdag. mind a szegény meg halának, de az ő sorsok között nagy különbség vala, mivel a szegényt, az angyalok. az ábrahám kebelében vivék, az az. a nyugalomnak helyében, a hol voltanak a szent lelkek., és a gazdagnak, apokol lett temető helye. ahonnét meg látta. annak akoldusnak boldogságát, a kit meg. vetett volt. és fel kiálta, atyám ábrahám, szány meg engemet, és küld hozám lázárt. aki avizben mártván az ujját, had nedvesittse meg anyelvemet. mert nagy kinokot szenvedek ebben lángban., de ez a pátriárka, eleiben adá. hogy a nem lehetne. mert igen nagy mélység volna közöttök, de ha szinte nem volna is, az igazságos dolog. hogy az, aki

⁵³² XXXVII az alamisnálkodást hagyta luk. 16.

egész életében csak anyomoruságban volt. ugyan a, holta után az örömben legyen, és hogy az, aki egész életét. bövségben. és gyönyörűségben töltötte. szomjuságot. és más kinokot szenvedgyen a más világon. a gazdag látván hogy magának semmi irgalmaságot nem nyerhetne., ött egytestvér atyafiáról gondolkodék. és azon kéré ábrahámot. hogy küldené hozzájuk lázárt. aki nekik meg mondaná állapotját. hogy hadd ne követnék az ő példáját, de erre azt felelék neki, hogy vagyon mojsesek, és profétájok. és ha azokat nem halgatnák, ha szinte a halottak közül. valaki fel támadna. és hozzájuk menne. is, nagyobb hitelt nem adnának szavának,

⁵³³ Mind ezek az igazságok..a farisaéusokat meg szégyenítették de meg nem térítették., mindenkor nagy irigységgel valának Jészushoz. és szüntelen azon valának, hogy meg foghasák beszédében. azért ilyen kérdést tevének neki szabadé egy embernek el botsátani a feleségit valamely ókból. erre kérdé töllök hogy mit parantsol ez iránt atörvény, ökk mondák neki. hogy mojses meg engedi hogy el botsásák az aszonyt. és levelet adgyanak neki. jesus pedig el kezdvén. aházáságnak kezdetin. a melyet az Isten maga rendelte volt. elejekben adá. hogy a férfiu, és az aszony. a házásban oly igen meg egyesülnének, hogy az után őket úgy kel tekinteni. mint egy testet, azért. az ember elne válasza azt, amit az Isten esze szerzet. ök pediglen. csak a mojses engedelmet erősíték. de ő felelé nekik, hogy mojses csak az ő sziveknek keménységéért engedte volna azt meg nekik. és hogy eleinte fogvást. anem úgy volt és hogy a ki elhadgya feleségit, hanem ha aparáznságért, és mást veszen. hazaság törésben esik, és ha valaki olyan aszonyt veszen el, a kit más el hagyot. az olyan is házáság törő lészen., atanitványi ez iránt ujab kérdéseket tevének neki, de ugyan azont felelé nekik, akik azt hozzák azokból ki, hogy nem volna tehát hasznos aházáság. erre mondá nekik. hogy vannak olyanok, kik természet szerént való tehetetlenek. meg mások. olyanok. akiket erővel tették tehetetleneké, meg olyanok vannak., akik magokot tellyeséggel meg tartaztattyák aházáságtól. a menyeknek országáért. és mint hogy ezt nem minden követheti, ezel végezé beszédit. aki meg foghattya ezeket, fogja meg.

⁵³⁴ Egy más alkalmatosággal., a farisaeusok. kik a messiást várták, és akik azt tartották. hogy a messiás az ő országokban. nagy pompával, és fényeséggel fog uralkodni, és hogy nagyobb ditsőségben lészen az egész királyoknál. azt kérdék tőlle, hogy mikor jöne el az Isten országa? azt felelé nekik. hogy a nem úgy jöne el, hogy valaki láthasa. és az az ország nem csak egy különös hely foglalna el. de a már el jött, és bennek vagyon. tudni illik. hogy az Isten országa lelki ország., és az az ország a szivben vagyon. az igasság, és a szeretet által., az után mondá atanitványinak, hogy el jö még az az idő., amelyben kívánnák hatsak egy napig is az ő jelen való lételit., és azt meg nem láthatták., meg mászor, úgy fog el jöni valamint egy villámlás. de először sokat kellettnek neki szenvedni, és meg vettetni a sidoktól, valamint noé idejében hogy az emberek ettek, ittak, és meg házasodtanak., nem gondolkodván az özön vizről. amely egy szers mind el lepé őket, és el veszté, és valamely hirtelenséggel. a menyei tűz el boritá a sodoma lakosit., ezen szerént fog eljöni az embernek fia. azon időben csak a szaladásról kel gondolkodni. nem tekintvén hátra, és meg kel emlékezni. alóth feleségéről., aki is hatra tekintvén. az angyal parantsolattya ellen. só bálványá változék.

Arrais oktatóta őket, hogy meg ne szünyyenek a szüntelen való imádságtól., és hogy meg mutassa nekik mitsoda hasznos. a mindenkori álhatatosan való imádság. egy özvegy aszonynak példáját adá elejekben. akinek egy Istentelen birohoz kellették folyamodni. hogy igasságot tegyen neki, aki csak halogatóta az igasság tételt. de végtire az aszony addig sürgeté. hogy igasságot tett neki. ezen példával. elejekben adá, hogy az Isten igasságos lévén, el nem

⁵³³ XXXVIII meg mutattya, hogy a házásban nintsen el választás. matth. 19 mark. 10 luk. 16.

⁵³⁴ XXXIX A maga országáról beszél anépnek. luk. 17.

mulattya meg halgatni. választatit. akik. szüntelen hiják segittségit. és meg szabadittya őket. nyomoruságokból. de mint hogy az hitt. amely oly szükséges. a szüntelen való imádsághoz olyan ritka, mint egy tsndálkozva mondá nékik. a midön az ember fia el fog jöni, gondollyátoké hogy hitet fog találni e földön.?

⁵³⁵ Hogy pediglen. némelyeknek meg alázza kevélységeket, akik magokat igazaknak tarták lenni, és akik ezt hamisan el hitetvén magokal, másokhoz utálással, és meg vetéssel valának. ezen példa beszédet mondá nékik. két ember mene fel a templomban hogy imádkoznának, az egyike farisaeus, a másika publikanus vala, az első fent álva. eszerént imádkozik vala magában. Istenem. hálákot adok néked hogy olyan nem vagyok mint más emberek, akik lopok, igasságtalanok, paráznák, és nem olyan mint e publikánus is, én kétszer böjtölök egy hetben. és mindenemből atizedet ki adom. ellenben pedig a publikánus távul álván, a szemeit sem méri vala az égre fel emelni, hanem a melyét vervén. mondgya vala, Istenem légy kegyelmes nékem bünösnek, azt mondom néktek mondá Jesus, hogy ez az utolsó meg igazulást vett, de nem amásika. mivel a ki magát fel magasztallya, meg aláztatik. és a ki magát meg aláza, fel magasztaltatik.

⁵³⁶ Azon időben. egy néhány gyermekeket vivének eleiben, kérvén arra, hogy tégye reájok kezeit, és hogy imádkozék érettek. atánitványok. pedig kemény szokál, és fenyegetéssel illeték azokat. a kik eleiben vivék a gyermekeket. de Jesus azért meg neheztelvén reájok.. meg feddé őket, és parantsolá nékik, hogy hagynák hozzája meni azokat akis gyermekeket. mivel. az Isten országa. a kisdedeké volna, és hogy tsak azok mennek oda, akik kisdedeké lésznek, az az, alázatosoká. oktattván minket a lelki gyermekségre, a mely a szent együgyüségből, és a valóságos alázatoságból áll, az után meg ölelé azokat a gyermekeket, és meg áldván őket. reájok tévén kezeit, el indula aról. a helyről.

⁵³⁷ A midön utban volna. egy nevezetes. és gazdag iffiu. hozzája menvén le borula előtte. és mondá, jó mester, mi jött tselekedgyem. hogy el nyerhesem az örök életet.? Jesus felelé néki, miért mondasz engem jónak.? tsak épen az Isten jó egyedül. az az, hogy tsak az Isten jó maga által. ő lévén kut feje ajoságnak, ő is atekélletes joság. mivel valami jó vagyton ateremtett állatokban. a mind az Istennek véghetetlen joságától vette eredetét, és attól származot, Ez az Iffiu akristusban. tsak. az emberi joságot Ditsérte. és úgy tettzik, hogy az Isten fia azért nem akarta. hogy jo mesternek nevezze, és azért felelte néki hogy tsak az Isten jó, hogy öbenne Isteni, és örökös joságot üsmérjen. az után felelé kérdésre. hogy az örök élet el nyeresire, szükséges meg tartani aparantsolatokat. és mivel hogy ez az iffiu azt kérdé hogy melyek volnának azok aparantsolatok. mondá néki. tudod mit hágy a törvény. ne öly, ne paráználkodgyál. ne lopj. hamis tanu bizonyoságot ne szoly, senkit meg ne tsaly, tisztellyed, atyádót, anyádót. és szeresed felebarátodot. mint magadot. felelé az iffiu, mind ezeket meg tartottam iffiuságomtól. fogvást. mi vagyton még nékem hátra. Jesus akoron rea vetvén szemeit, szeretni kezdé ötöt. de ez a szeretet meg nem gátolá. hogy olyan igazságra ne tanitaná. a melynek ő nem engedelmeskedék. mivel azt mondá néki, ha tekélletes akarsz lenni, még egy dolog vagyton hátra, eredgy ad el mindenedet. osztogasd el aszegényeknek, és kintsed lészen menyekben. az után jöj el. kövess. engemet. de ez az ur. akinek sok joszága vala, nem adhatván magát arra. hogy ezt a tanátsot kövesse, el hagyván mindenét., onnét el mene nagy szomoruan. Jesus látván szomorúságát. mondá a tanitványinak, bizonyal mondom néktek, hogy igen nehéz egy gazdagnak a menyeknek országában bé menni, és mint hogy ök ezen igen kezdének tsudálkozni, ismét ezeket kezdé nékik mondani, fiaim. mitsoda nehéz, meny

⁵³⁵ XL. az alázatoságra tanit. luk. 18.

⁵³⁶ XLI. Gyermekeket áld meg. matth. 19 mark. 10 luk. 18.

⁵³⁷ XLII hogy mitsoda nehéz. agazdagoknak üdvezülni. matth. 19. mark. 10 luk. 18.

országban menni azoknak, akik gazdagságokban biznak, sokkal könnyebb volna a tevének a töfokán által menni, ezekre a beszédekre az apostolok jobban el álmétkodának, és egy mástól kezdék kérdeni, hát kinek lehet üdvezülni,? de jésus nagy biztatással. és vigasztalással. elejekben adá. hogy a mi lehetetlen. az embereknek, a lehető az Isten előtt.

Akoron kezdé péter mondani, látod, hogy mi mindeneket el hagyunk, és hogy tégedet követtünk, mitsoda jutalmat veszünk hát mi azért.? jésus felelé néki, hogy a fel támadásnak napján. a midön az ember fia az ő ditsőségének székeiben ül. ök is véle együt székekben ülven. itélmi fogják. az izraelnek egész népit. azt is hozzája adá, hogy nem csak ök. hanem mind azok is. akik öérette., és az ő évangéliumáért el hagyják házakot. szüléjeket. és jóságokat, azok száz anyit vesznek. ez életben. amásikában pedig az örök életet birják, ezt így lehet érteni, hogy az Isten aki meg jutalmaztattya. választatit amás életben, ebben sem vonnya el töllök vigasztalását. hogy öket meg segittse nyomoruságokban. és rendelni fóg nékik olyanokat. a kik a felebaráti szeretetnek kötelesegit követven. atyok fia helyet léznek, és a mit ő érette el hagyának. vagy vesztettének, mást fognak adni helyében.

⁵³⁸ Az apostoloknak, nem leheté hogy ne tsudálkoztanak. volna akristus ígéletin. hogy öket székekben ültetven. ök fogják meg itélmi anemzeteket. mivel azt jól tudták. hogy ök igen alá való renden lévök. a sidok közöt. úgy is tettik mint ha az Isten fia. ezen okra való nézve hozta volna nékik elő. amit már mas alkalmasógal meg mondotta volt nékik. hogy sokan azok közül a kik elsök voltak. utolsoká léznek, és hogy sokan azok közül. a kik utolsok voltak, elsőké léznek. hogy pediglen vélek jobban meg értethesse. ezt az igazságot. egy példa beszédet ada elejekben, mondván, hogy amenyeknek országa olyan. mint egy olyan ember, aki meg alkuván regel amunkásokal. a szöllőjiben küldé öket dolgozni, az után meg másokat is küldé oda. kilentz orakor, délben, három orakor. és nap le mente előtt egy orával, meg ígervén nékik a fizetést, estve pediglen amunkásokat esze hivatván. aleg utolsokon kezdé el a fizetést, hasonló fizetést ada nékik. mint amelyet ígért volt azoknak akikel meg alkudot volt regel. ezek pedig azt gondolták. hogy ök több fizetést fognak venni mint atöbbi. azért zugolodni is kezdének, hogy csak az alku szerént fizetnének nékik, de a gazda, elejekben adá. hogy semmi igasságtalanságot vélek nem tselekeszik. mivel azt meg fizeti nékik a miben alkudot vélek, és hogy ő annyit adhat atöbbinek, a menyi néki tettik. ugyan eszerént is, mondá az Isten fia, hogy az utolsok. elsőké léznek, és az első utolsoká mert sokan vannak ahivatalosok, de kevesen aválasztottak. böveb magyarázatot. nem ada ennek a példa beszédnek, a melyet a szent atyák az anyaszent egy házra magyarázák. a mely az Isten országa. és az a szöllő. a melyben hija az embereket, hogy ött el nyerhesék. szentül való életetekel. azt a jutalmat. amelyet nékik ígér, ajutalom pedig nem más, hanem önnön maga az Isten. némellyek világ kezdetekor mentenek abban a szölöben, mások. az idöknek közepette, a saeculumoknak. a végin fognak még mások abban menni. vannak olyanok. a kik jól kezdik még gyermekségekben. mások iffiu korokban. némellyek idöseb korokban. és vannak olyanok, akik halálok előtt. valamivel térnek meg, mind azon által. az Istennek jósága olyan nagy, hogy mindnyájan a menyekben bé mennek, és jutalmát veszik, meg térésektől fogva. való jó tselekedeteknek. de igen kel. figyelmezni ezekre a szokra. hogy sokan vannak ahivatalosok. de kevesen aválasztottak, azért. hogy mi csak azal meg ne elégedgyünk. hogy az anyaszent egy ⁵³⁹ házban vagyunk. hanem még azon is erőlködgyünk, szent péter tanítása szerént. hogy a jó tselekedetekel. bizonyosá tegyük. hivatalunkot, és választásunkot, és hogy meg érdemelhesük. azt az országot. a melyet meg ígérték. a választataknak.

⁵³⁸ XLIII meg magyaráza hogy mi formában léznek az első utolsoká az Isten országában. matth. 19. et 20

⁵³⁹ 2 petr. 1. 10.

⁵⁴⁰ Az alat, amég e szerént oktattya vala jésus a tanitványit. ajordánon tul. martha, és maria ezen két egy testvér atyafi., akikről ide fellyeb mar beszéllettünk. tudtára adák nekie abátyoknak lázárnak betegségit. meg izenvén neki ezen kevés szokal., uram akit szeretz beteg, a mint is hogy. az ur. igen szerette. ezt a három személyt. és amidön meg hallá ezt a hirt, mondá. az a betegség nem halálra valo. az tsak arra vagon. hogy az Istennek ditsőségire legyen., és hogy az Istennek fia, azért ditsöitessék. ugyan azon helyben maradván még két napig. az után mondá atanitványinak, térjünk viszá judéában.. mivel bethánia. a lázár lako helye, judéában volt. mint egy három fertály mély földnire jérusálemtől.

A tanitványok mondák neki, mester alig vagon egy nehány napja. hogy a sidok meg akarának kövezni, és még is közikben akarsz viszá térni,? elejekben adá feleletével., hogy addig kellettnek végben vinni szolgálattyát, a még annak ideje volna, az után, mondá, hogy lázár. a mi barátunk aluszik. de el mégyek fel költeni ötöt. a tanitványok. ezt betü szerént értvén. mondák néki, uram, ha aluszik meg gyógyul. de világosan meg mondá nékik. hogy lázár meg holt volna. és hogy örülne azon ö érettek, hogy az ö halálan jelen nem volt. azért hogy a tsuda tétel. a melyet fog tenni. meg erősittse és nevellye az ö hiteket. thamas, egy a tizen kettő közül látván hogy a mestere. tellyeségel viszá akarna térni judéában, mondá atöbinek. menyünk el mi is. halyunk meg véle együt

Jesus pedig bethániában négy napal érkezék az után. hogy lázárt el temették volt. oda pediglen sok sidok gyülekeztek vala, hogy vigasztalnák márthát, és máriát, martha meg tudván, hogy jesus tsak hamar oda érkeznék., a városon kívül eleiben mene. és mondá neki, uram, ha itt lettél volna, abatyám meg nem holt volna, de én azt tudom. hogy az. Isten néked meg adgya mind azt, valamit tölle fogsz. kérni. Jésus felelé néki, a te batyád fel támad, tudom uram mondá néki. hogy fel támad az utolso napon. jesus mondá neki, én vagyok a feltámadás, és az élet. a ki en bennem hiszen. ha szinte meg hal is. élni fog, és minden valaki áll. és én bennem hiszen, soha meg nem hall. hiszed ezeket, hiszem uram. felelé martha, hogy te vagy a kristus. az élő Istennek fia. aki evilágra jöttél.

Ezeket mondván, el mene és el hívá mariát és tudtára adá titkon. hogy a mester ót volna. és ötöt hivatná. maria nagy siettségel fel kelvén avároson kívül jésus eleiben mene. ugyan azon helyre. ahol mártha elől találta volt., asidok akik. máriával valának. amidön. fel kele hogy Jésus eleiben menyen. látván nagy siettségel valo ki menetelit aházból, ök is fel kelvén utánna menének. gondolván. hogy talám mária abáttya temető helyére ment volna siratni

Mihent maria. Jésus eleiben érkezék. a lábaihoz borula és mondá sirva, uram ha itt lettél volna. a batyám meg nem holt volna., jésus látván ötöt sirni, és a sidokot kik véle valának. meg busula magában. és magát fel háborittá. az az, hogy magában. akaratal valo szomorúságot és keserüséget inditot. külső képen, ugyan azon jeleket, a melyek. az emberekben. akarattyok ellen valo haborúságot, és indulatot okoznak, az után kérdé hogy hová tették aholt testet. mondák néki. uram jere, és nézd meg, oda mene sirva, azt látván asidok, mondák, láttyátoké mint szerette. némellyek meg mondák, nem tehetet volnaé arrol. hogy meg ne halyon,? ha a vakon születetnek a látást meg adta, jésus nagy szomorúságot mutatván. a temető helyre érkezék, a mely köből faragot barlang lévén. az ajtaját. kövel zárták bé, jesus parantsolá. hogy vennék el azt a követ, arra mondá mártha, hogy talám már a test meg szagosodot. mivel már négy naptól fogvást tették oda, a kristus pedig felelé néki, nem mondottamé meg néked, hogy ha hisz, meg látod az Isten ditsőségit.? a követ hogy el vevék a koporsorol, jésus fel emelvén szemeit mondá ezeket, Atyám hálákot adok néked. hogy engemet meg halgattál, én azt tudom hogy mindenkor meg is halgatz engem, de ezt a jelen valo népért mondom, azért hogy hígyék

⁵⁴⁰ XLIV lázárt fel támaszttya. joan. 11

el azt. hogy te küldöttél el engemet, ezeket el végezvén, fel szoval kiáltá. lázár gyere ki. a holt fel elevenedvén. fel kele. és ki mene. a kezei, és alábai meg lévén kötözve. a melyeket meg oldatá jesus. az tanítványival, sokan a sidok közül. kik mártához. és máriához jöttek vala, látván ezt a nagy tsudát. jesusban hívének

⁵⁴¹ Mind azon által valának meg olyanok., kik meg vivék mind ezeket a farisaeusoknak, ajesus halálos ellenséginek. akik is azonal. tanátsot tartának. az áldozó papokal, a kik is mondának. mit tselekeszünk mi, az az ember. sok tsudákat tészén, ha mi azt úgy hagyuk, mindenek hinni fognak benne, és a romaiak reánk jönnek. és el pusztittyák városunkot, és nemzetünket. kaifás aki abban az esztendőben fő pap vala., mondá nekik, ti semmit nem tudtok adologhoz, és meg nem visgályátok., hogy hasznos egy embernek meg halni a népért, hogy az egész nemzetünk elne veszen, eszerént mutatá ki ez a nyomorult, ajesus ellen valo gyűlölségit, de az Isten ezt az ő mondását. az egész emberi nemzetnek váltságára fordítá. és meg tisztelé apapi rendet., ennek az áldozó papnak személyében. meg jövendőlvén az ő szája által az üdvezítőnek halálát., hogy meg válttsa nem tsak a sidokat, hanem még hogy esze gyűttse az Isten fiait. az anyaszent egy házában. azonban pedig a farisaeusok. és apapok. tsak arról gondolkodának az után. hogy mitsoda modal ölethessék meg jesusst. és meg parantsolák. hogy ha valaki tudgya hogy hol volna. adná tudtokra nekik, hogy had fogatassák meg. de mint hogy az ő orája még el nem jöt volt. és noha nem volt mesze töllök, de még egy kevés ideig elvoná magát előlök, nem mutatván meg magát közönségesen. de sött még a pusztá mellé. egy ephrem nevü városban mene. a hol a tanítványival marada.

⁵⁴² A husvétnak innepe közel lévén. ugyan ebben az innepben is kellett a kristusnak elvégezni az ő életének fel áldozattya által. ami üdveségünknek nagy munkáját., ezen okra valo nézve. a halálra készüle, és jérusálem felé vevé uttyát. nagy bátorságal, meg mutatván azal, hogy tellyeségel. el végezte volna magában. az emberekért valo halálát., samarián akarván által menni, valamely város mellé érkezék, ahol nem akarák ötet bé fogadni, mert észre vevék. hogy jérusalemben akarna menni az inepekre., igen nagy vetekedés volt az iránt a samaritánusok, és asidok közöt. hogy mitsoda helyen kellettnek imádni az Istent. a samaritánusok azt tartották, hogy a garisim hegyén. a sidok pedig. a jérusalemi templomban., a meg lehet. hogy azon város lakosi. azért nem fogadák bé jesusst, mert nem hozájok, hanem másuvá akart menni az innepekre; a Zebedeus két fia. jakab, és jános. látván hogy mitsoda gyalázatosan bánnak mesterekkel. mondák neki. uram akarodé. hogy parantsollyuk. a menyei tüznek. le szállani reájok. és hogy őket semmivé tégye? de az Isten fia meg akarván nekünk mutatni, hogy az ő valóságos tanítványinak, felebaráti szeretőknek, és nem boszu álloknak kell lenni, hozájok fordulván. eszerént inté őket, nem tudgyátok még azt hogy ki lelkei vagytok, az embernek fia nem azért jött el, hogy az embereket el. veszese, hanem hogy őket meg tarttsa, az után más kastélyban menének.

⁵⁴³ A mely nagy bátorságot mutata az Isten fia. olyan nem vala az apostolinak szivében. söt még álmélkodásal, és rettegéssel követik vala ötet. különösön vévén őket. mondá nekik, mi jérusalemben menyünk, a hol bé fog tellyesedni minda, valamit irtak aproféták az embernek fiáról, mivel a papi fejdelmeknek, és atörvény tudoknak. keziben adatik., a kik halálra fogják itélni, a pogányok. keziben adgyák ötet, hogy bestelenségel, és tsufságal. illesék, meg ostorozák, és fel feszittsék. és harmad napján fel. fog támadni, de atanítványok. ezeket meg nem foghaták. noha már harmadikszor jövendölte volna meg nekik a maga halálát. és az

⁵⁴¹ XLV A sidok tanátsot tartanak Jesus ellen. joan. 11.

⁵⁴² XLVI A samaritánusok. bé nem fogadgyák. luk. 9.

⁵⁴³ XLVII Elöre meg mondgya a maga halálát harmadikszor. matth. 20 mark. 10 l uk. 18

Évangyélium azt mondgya. hogy ennek abeszédnek értelme előttök el volt rejtve. és hogy azt meg nem értették.

⁵⁴⁴ Azon időben. Salomé. a Zebedeus felesége, az ő két fiaival. jakabal. és jánosal. a Jesus lábaihoz borula. és imádá őtet. jesus pedig kérdé tölle hogy mit akarna, a ki is felelé. parantsollyad. hogy az én két fiam, ate országodban. egyik a te jobb kezed felöl. a másika a te bal kezed felöl üllyenek. jesus nem felele az aszszonynak., hanem mondá a fiainak. akik okai valának. ezen kérésnek. nem tudgyátok mit kértek. meg ihattyatoké a pohárt, a melyet en meg iszom. avagy akereszttséggel. melyel én meg keresztelkedem. meg keresztelkedheteké.? apoharon. és akereszttségen. a halálát érté. azért is kérdé ezen két tanítványtól. hogy ha követhetik őtet szenvedésiben? akik is felelék. hogy követhetik. jesus mondá nekik., hogy a pohárában. reszesülnek, de a mi az országában lévő első helyeket illeti, azok, tsak azoké lésznek, akiknek az atya fogja adni. mint ha azt akarta volna mondani a szent atyák magyarázattya szerént. azt ne gondollyátok. hogy én emberi tekintetből. és indulatból. adgyam valakinek országomot, a tsak azokat illeti. a kiknek az atyám rendelte, azt pedig azoknak rendelte, akik jó életetel, és szenvedéseketel. meg érdemlik, viaskodgyatok tehát, és legyetek gyözedelmesek., és el veszitek ajutalmat. mely agyözedelmeseknek rendeltetett.

Ezen két apostolnak. nagyra vágyásokon, atöbb apostolok igen boszonkodának, akristus pedig üsmervén az ő sziveket., és meg akarván őket gyógyítani abból a kevélységből, a mely némelyeket közüllök nagyra vágyoká. és másokat irigyeké tenné, magához hívá őket, és elejekben adá. hogy nem kel nekik avilági fejdelmeket. és urakat követni, kik másokon akarnak uralkodni. hanem a ki közüllök első akar lenni. a szolgája légyen mindenikének, valamint az ember fia. aki nem azért jött el hogy szolgállyák, hanem hogy szolgállyon. és hogy halálával meg váltsa a lelkeket.

⁵⁴⁵ Jésus követvén a maga uttyát. jérikoban érkezék. vala pedig ebben avárosban. egy gazdag Zakaeus nevü ember. aki is feje volt a publicánusoknak. ez igen ohajtotta látni Jésust, de a sok nép közöt nem láthatta. mert maga kis termetü volt. nagy siettséggel. előre mene. és az útt mellett, egy fige fára fel mene. hogy jobban meg láthassa. a mint is hogy jesus azon menvén el, és a szemeit fel emelvén. meg látá Zakaéust, akinek mondá. sies le szállani. mivel ma nálad lészzen szállásom., a ki is mindgyárt le szálván. nagy örömel. fogadá házához, azonban pedig mások zugolodva mondák. egy bünös publicanushoz ment szállani. de jesus meg mutatá a publicanus szivének. tsudálatosan valo meg változásán. hogy ugy ment mint egy orvos a betegnek házához. hogy meg gyógyitssa, mivel zakaeus eleiben menvén. mondá. uрам, jországomnak felét a szegényeknek osztogatom. és ha valamiben meg károsítottam valakit. négy anyit adok helyében néki, jesus felelé néki. ma lett üdvesége ennek aháznak., és mondá az után. noha Zakaeust a sidok ugy tekintették. mint idegent. és pogányt, mind azon által, a hit által. ábrahám fiává let ugy valamint ökk.

⁵⁴⁶ Mind azok, akik jelen valának, figyelmeteséggel halgattyák vala Jést, és mint hogy nem mesze volt jérusalemtől, a sidok azt gondolák. hogy a messiásnak ditsöséggel valo uralkodása. olyan formában amint ök magokban gondolták lenni. tsak rövid idő alatt ki fog tettzeni, gondolván talám azt is. hogy ugyan azon uttyában, és a husvétti innepek alkalmatoságával, akarna az Isten fia királyi székiiben ülni. és fel állítani azt az országot a melyről anyiszor tett volna emlékezetet. jesus pedig üsmervén. gondolattyokot, ezen példa beszédel, helyteleneké tévé. Egy hatalmas nemes ember mesze földre akarván menni. hogy ött országot nyerjen

⁵⁴⁴ XLVIII meg feddi tanítványinak nagyra vágyódásokat. matth. 20 mark. 10.

⁵⁴⁵ XLIX Zakaeus házánál szál meg. luk. 19.

⁵⁴⁶ L. A sidok azt gondollyák. hogy az Isten országát nekik ki nyilatkoztattya. luk. 19.

magának. elé hivatá szolgait., és mindenikének egy aránsu számu pénzt ada. hogy azal kereskedgyenek a még viszá térne, a hazája béliek pedig gyülvén ötet, utánna küldének. és meg izenék neki. hogy nem akarnák ötet királyoknak üsmérni. idővel viszá térvén. számot kére szolgaitol. apénzről melyet kezekben adot volt., vala egy közöttök, a ki tiz anyit nyert. meg más a ki ött anyit, az elsőnek jutalomul. tiz várost ada hatalma alá, a másodikának ötött, találkozik meg olyan közöttök aki el rejtette volt a pénzt. és nem adta volt a kereskedésre., mondván. hogy tartot az ura keménységétől. azért nem mérte szerentséltetni apénzit, de az ura nem hagyá jóvá tselekedetét., el vevé tölle pénzt, és annak adá a melyik leg többet nyert volt, a mi pedig azokat illeti, akik nem akarák királyoknak üsmérni, azokat mind maga előtt meg öleté. ennek apélda beszédnek magyarázattyát nem láttyuk az Évangyéliumban. de mint hogy tudgyuk mi okra valo nézve. mondá jesus. ezt a példa beszédet, ugy tettzik. hogy természet szerint. el mondhattuk hogy ő az a király akiről beszél., ő amenyekben fel ment, és ditsőségel. fóg el jöni. hogy meg itéllye. az eleveneket és a holtakat, ő az embereknek kegyelmit el osztogattya. hogy azal. jól élvén, azt meg szaporittsák a midön el fog jöni, három féle személyeket talál, némelyek akik jól éltek avett kegyelemel., és ezeknek még nagyobakat ad, mások. akik azal nem éltenek, és azoktol. el veszi a mit nekik adot volt. és végtire meg olyanok. akik ellene fel tamadtanak. és parantsolatinak nem akartak engedelmeskedni, illyenek a hitetlenek. és az Istentelenek. de főképen a sidok. kik maga népe lévén. mind azon által. ök támadának az anyaszent egy házának fel állítása ellen., és azért is büntette meg őket.

⁵⁴⁷ Jésus ki menván jérikóból nagy sereg követé ötet, egy timaéus névü vak. az útt széllyin ülven. alamisnát kért az utozoktól, halván pedig hogy sokaság menne ott el, kérdezkedni kezdék, mondák neki hogy Jesus menne ott el, ő mindgyárt egy más társával együt. kiáltani kezdé. jesus dávidnak fia könyörüly rajtam. azok pedig a kik Jესusal valának. keményen kezdék inteni hogy halgatna., de ő még annál inkább kezdé kiáltani. ugy hasonló képen atársa is. Dávid fia könyörüly rajtam. jesus meg álván, parantsolá hogy eleiben hinák., és mindgyárt némellyek kezdék a vaknak mondani. légy jó reménségben. kely fel. tégedet hiv. avak. levetvén köpenyegét., fel kele. és atársával jesus eleiben mene., aki is kérdé töllök mit akartok, hogy tselekedgyem érettetek? uram, mondák neki avakok, tselekedgyed had lássunk. jesus meg könyörülvén rajtok. meg illeté az ő szemeket, és azonal aszemek meg világositaték, és követni kezdék ötet. ditsöitvén az Istent a népel együt. a ki jelen volt ezen atsudán.

⁵⁴⁸ Jésus pedig közelgetvén Jérusalemhez, az innepek előtt hat napal. bethaniában érkezék, a hol fel támasztotta vala lázárt, őt vatsorát készítének neki apoklos simon házánál, mártha az asztalnál szolgált. lázár pedig az asztalnál ült, a midön vatsorálnának. mária. oda menván. alabástrombol valo edényből. drága spikinárd olajat önte a jesus lábaira., az után hajával meg. törölgeté. és el törvén az edényt, a fejére hinté. és annak adrága kenetnek az illattya aházat bé tölté, erre az apostolok, de fő képen judás iskáriotes, igen kezdének zugolodni, ez az utolso kezdé mondani. hogy el adhatták volna azt a kenetet három száz pénzen., (ugy mint hatvan négy forinton:) és azt a pénzt a szegényeknek osztogatni. ezeket, az évangyélium szerint, nem azért mondá hogy a szegényekkel gondolt volna. hanem azért mert lópó volt., és mint hogy nála álot apénz amelyet a kristus szükségire. és a szegényeknek adtanak. örömet a kezihez akarta volna venni akenetnek az árrát, hogy abból félre tegyen el magának, De jesus párttyát fogá mariának. és mondá azoknak akik zugolodának ellene., hogy igen jót tselekedet volna. mivel. még előre. az ő temetésire kente volna meg testét. a mi pedig a szegényeket illeti, szegényeket mindenkor találnak, akiket meg segíthetik. de ő maga nem lészen mindenkoron ő vélek. hogy hozzája valo köteleségeket. és szereteteket. hozzája meg mutathassák., a mária tselekedete.

⁵⁴⁷ LI. jesus két vakot meg gyógyit. matth. 20 mark. 10 luk. 19

⁵⁴⁸ L.II bethaniában. vatsorál. matth. 26. mark. 14 joan. 12.

pedig meg tudodik mindenüt, valahol az Évangélium fog prédikaltatni, azonban pedig ajésus bethániában való érkezését meg tudák jérusálemben. és sokan a sidok közül oda menének hogy láthatnák őtet, és lázárt akit fel támasztot volt. apapi fejedelmek pedig el végezték vala. hogy meg ölesék lázárt, mivel aző fel támadásáért, sokan hisznek vala az Isten fiában.

NEGYEDIK KÖNYV.

Hogy mit tselekedet jésus. jérusálemben, győzedelmesen
bé menetelétől fogvást menyben menetelég.

⁵⁴⁹ Más nap Jésus bethániából meg indula, és a midőn közel lett volna betfágé kastélyához. mely az olaj fák hegye mellett vagyon mint egy hat száz lépésnre jérusálemtől,. mondá két tanítványinak, menyetek akastélyban mely elötetek vagyon. őt fogtok találni egy meg kötöt szamarat, vemhével együt, ódgyátok meg azt, és hozátok el nékem, és ha a számárnak gazdája azt fogja tölleték kérdeni. hogy mit akartok véle, mondgyátok hogy az urnak szüksége vagyon reá, és nem fogja ellenzeni, atanitványok engedelmeskedvén parantsolattyának, úgy találák adolgot amint meg mondotta vala nékik. és hozája vivék a szamarat. vemhével együt, azonban pedig anép mely az innepre gyülekezet vala jérusálemben. és a mely meg tudta volt. a lázár fel támadását. ajelen lévő bizonyságoktól., hogy meg hallá hogy jésus is abban anagy városban érkeznek. pálma fa agakot tördele, és nagy seregel eleiben mene. kiáltván hosánna, az az, üdveség és ditsőség. Áldot légyen az Izraelnek királya. aki az ur nevében jö, atanitványok a számára teritvén ruhájokat, jésus reája üle., és ilyen győzedelmesen mene bé avárosban. hogy ⁵⁵⁰ bé tellyesittené a Zakariás jövendölését. ne fély sionak leánya. ihon jó ate királyod hozád szeliden. ülven a számárnak vemhén. a sok számtalan népis az utra teritti vala ruhájokat, és meg sokan. agakot hánynak vala az utra, a midőn már közelitene avároshoz. atanitványok látván mestereknek ditsőséges voltát. nagy örömkben fel szoval kezdék az Istent ditsérni. mondván. áldot légyen akirály. aki az urnak nevében jö, békeség. és ditsőség amagoságban. az egész nép, mind az, aki jésus előtt ment, mind a ki kísérte. hasonló kiáltással volt., és mindenek tsak azt kiáltották. hosánna. ditsőség a David fiának., légyen áldot az, aki az urnak nevében jött el. áldot ami atyánknak dávidnak el jött országa. hosánna amagoságban.

⁵⁵¹ A farisaeusok. mérgelődés nélkül nem nézheték azt. hogy oly nagy tiszteletet adnának egy olyan embernek akinek ők halálát keresik, és kezdék magok közöt mondani. mit nyertünk vele, ihon mindenek utánna futnak. de sött még vala olyan közüllök. a ki a sereg közöt lévén., és nem titkolhatván el irigységel valo haragját. mondá. mester mondgyad hogy halgassanak atanidványid. jésus pedig az ilyen irigyeket kényszerítte a halgatásra feleletivel, mondván. ha az ő tanitványi halgatnak. akövek kiáltozni fognak. végtire a város mellé érkezének, és jésus arra a nyomorult városra vetvén szemeit., amelynek előre látá vétkit és veszedelmit., és rajta valo nagy szánakodásából, sok köny hullatásokat ejte érette, és szomorúságában. fel kiáltá oh ! ha meg üsmérted volna. leg aláb ezen a napon. mely néked adatot. azt, aki néked békeséget adhatot volna. ! de mind ezek el vannak rejtve elötted. és eljö az idő a melyben. ate ellenségid környül vésznek téged árkokal. környül fognak teged, és meg szorongatnak minden felöl ate köfalaidot földig le ronttyák, ate fiaidot mind le vágják. és el szélyesztik. és te benned nem hagynak. követ a köven, mert meg nem üsmérted az időt amelyben az Isten meg látogatot. ezel meg mutatá, hogy a jérusálem el romlásáért valo keserősége nagyob volt az örömnél amelyel

⁵⁴⁹ I jérusálemben. győzedelmesen bé megyen. matth. 21 mark. 11 luk. 19 joan. 12

⁵⁵⁰ zak. 9. 9.

⁵⁵¹ II jésus sirattyá. jérusálem pusztulását. matth. 21. luk 19.

látta hogy a nép fogadgya. örömel. amidön bé mene a sok nép közöt, az egész városban nagy zudulás vala. és ki ki kérdé egyik a másikatól. kitsoda ez? a nép mondá mindennek, hogy a Jésus volna, agaliléában valo názarethi proféta.

⁵⁵² A sidokon kívül, kik jérusalemben gyülekeztek vala ahusvétii innepre, valának még pogányok is. kik az Istent imádni mentenek volt oda az innepre. némellyek ezek közül. kívánták volna látni Jésust erre valo nézve. meg jelenték szándéjkot az apostolnak philepnek, aki is tudára adá Andrásnak. és mind ketten. azt meg jelenték amestereknek. jésus pedig ahoz készülvén, hogy meg érdemelye. halála által. apogányoknak válttságát. ugy, valamint a sidoknak. felelé ezen két apostolnak. hogy immár az orája el érkezet amelyben meg ditsöitesék. és valamint hogy a buza mag ugy hoz gyümölcsöt ha a földben vetik, és ha meg hal, ugy az ő halálának magja. bőv aratásra lészen. a hivek., kik halálának gyümölcssei lészenek., ő reája valo nézve. meg fogják utálni élettyeket. ezen avilágon hogy azt meg tarthassák. az örökös életre. és hogy a szolgálat, amelyel. követik mindenüt ahowá mégyen. meg jutalmaztatik az örök ditsöségel. az után aző vigasztalásokra a haláltól valo irtozást akaratal fel indittá magában és mondá. az én lelkem fel háborodot. és mit mondgyak. Atyám szabadits meg mostanában. de azért jöttem ez orára, Atyám ditsoisd meg nevedet.

Azonal szozat hallaték az égből mondván. meg is ditsöitettem. meg is ditsöitem, a kik jelen valának mondák. hogy a menydörgés volna, némellyek meg mondák, hogy az angyal beszélene véle, de jesus mondá nekik, ez a szozat nem én érettem vagyon, hanem ti érettetek., hogy pediglen meg mutassa. mitsoda hasznot fog munkálodni. a keresztén valo halála. mondá. most itéltetik meg avilág. és most vettetik ki a világ fejdélme. (ugy mint az ördög). és a midön engemet fel fognak emelni a földtől. mindeneket magamhoz vonzok. a sidok kérdék tölle. hogy lehesen a, hogy az ember fiának meg kellesék halni, holot az irás azt mondgya, hogy a kristusnak. örökösön meg kel maradni. és hogy kitsoda az az ember fia? felelé jésus nekik, mint hogy még egy kevés ideig a világosság vélek volna, járjanak abban a vilagoságban. és abban higyenek. az az, hogy higyenek ő benne., a még vélek volna.

⁵⁵³ Ezen beszédi után el rejté magát. amelyek. az ő sziveket inkább meg nem haták. valamint a tsuda tételek a melyeket tett volt előttök, avakság meg környékezte volt az ő elméjeket., a mely Isaiás jövendölése szerént, nem engedte meg nekik hogy azt lássák, amit láttanak, és az ő szivek. oly igen kemény volt, hogy nem szenvedhette az orvoságot melyet nekik akartak adni, azt nem kel gondolni hogy a fő renden lévő sidok közül akristusban nem hittének volna, hanem hogy nem mértének vallást tenni rolla a farisaéusoktól., a kik az ő tanitványit. ki üzték a synagogákból. ez igy lévén, aző félékenységek tsak attól volt, hogy inkább szerették, az emberek ditsöségeket, mint sem az Istenét., tsak hejában kiálttya vala tehát jésus. az ilyen féle személyeknek. hogy aki ő benne. hiszen, abban hiszen, aki ötet küldötte, hogy ő volna avilágra jött világosság. hogy kivenné a setétségéből mind azokat, kik ő benne hinének, ha szinte azért jött volnais avilágra. hogy üdvezittsen. és nem azért. hogy itéllyen. mind azon által azok akik meg vetik az ő igéjít, meg itéltetnek az utolso napon azon ige szerént, mert ő magától semmit nem mondot, és tsak azt tanította, a mit aző atya parantsolt hogy tanítsa.

⁵⁵⁴ Mind ezeket lehet hogy a templomban mondá. mivel azt olvasuk szent márknál. hogy oda ment, és hogy estve viszá tére bethaniában. a tanitványival. másnap pedig regel visza tére jérusalemben., és éhséget érezvén magában, egy fige fa mellé mene mely az uthoz közel vala. hogy figét szedgyen. de mint hogy nem vala ideje a figenek. azon tsak levelet találá, erre valo

⁵⁵² III ahalálát meg jövendöli. joan. 12.

⁵⁵³ joan. 12

⁵⁵⁴ IV meg átkozá a fige fát. matth 21 mark. 11.

nézve, meg átkozá a fige fát, mondván. hogy soha többé rajtad gyümölcs ne teremjen. és afa, azonal. el szárad, az átok nem azért volt, mondgyák a szent atyák, hogy vetkes lett volna. azért. mert nem hozot gyümölcsöt idején kívül. hanem hogy akristus meg akará mutatni az embereknek. arról a fige fárol, hogy hasonló képen keresi benne a jó tselekedeteket, és hogy soha sem kel nekik gyümölcs nélkül leni, az ő gyümölcstelenségekért való büntetés a lesz, hogy el hagyatásának ugyan azon gyümölcstelenségre. úgy anyira, hogy nem követvén a jót a melyet követhették volna. ne követhessék többé azt a jót. a melyet tartoznának követni,

⁵⁵⁵ Jésus jérusalemben érkezvén. a templomban mene, ahol el nem szenvedheté. hogy aból a szent helyből vásáros helyt tsináyanak, azért, ki is hajtá mind azokat akik árulnak, vagy vesznek vala., fel fordítá a pénz váltok asztalait. és agalamb arusok székeit. és meg nem engedé. hogy valamely portékákat, által vigyenek a templomon. és hogy meg mutassa hogy miért tselekedné azt, monda nekik. nintsené a meg irva, hogy az én házamat. minden nemzetek., imádság házának fogják nevezni, mind azon által ti azt a tolvajok barlangjává tettétek, az után. sok vakok, és bennak menének eleiben. akiket mind meg gyogyittá.

A nép nagy tsudálkozással nézé mind ezeket. de a papok, az irás tudok., és a fő renden lévő sidok. meg átkozó szándékban valának ötlet el veszteni, és arra olyan alkalmatosságot keresnek vala, hogy ne kellesék tartaniok anéptől., a tsuda tételei, és a gyermekek kiáltási, kik a templomban kiálttyák vala. hozánna, ditsőség a dávid fiának, ezekért ök igen boszorkodának. nem is türheték hogy azt ki nemutassák. kérdvén tölle, hogy ha hallaná hogy a gyermekek mit kiáltanak,? ő pedig gyalázattokra meg mutatá nekik, hogy a mit ök oly igen ⁵⁵⁶ellenzenének. a bé tellyesedésére volna az irásnak. mivel nem olvastátoké azt valaha a soltárokbán. hogy a leg nagyobb ditséretet. a kisdetek, és a tsetsemő szájokból vettek.

Estve felé jérusalemből kimene, és más nap reggel viszá tére, az apostolok pedig tsudálkozással nézik vala. a meg átkozot fige fát hogy egészen ki száradot volna. és péter mutatni kezdé neki. mondván. mester látodé hogy a fa a melyet meg átkoztál. egészen el száradot. ezen alkalmatossággal meg mutatá nekik, hogy mitsoda ereje vagy az hitnek, és az imádságnak. mivel monda nekik. hogy ha erős hitek volna az Istenben. nem tsak egy fige fával tselekedhetnék azt. de a hegyeket is helyekből ki mozdithatnák, és hogy valamit kérnek az imádságokban. azt meg nyerik. tsak elsőben azon legyenek, hogy meg botsásák. az ellenek tett vétket. mivel a nélkül, az Isten sem botsátta meg azö vétkeket.

⁵⁵⁷ A templomban hogy bé mene. a népet kezdé oktatni. és annak hirdetni az évangéliumot; azonban apapok, az irástudok, és aváros tisztei, oda érkezvén, azt kérdék tölle. hogy ki adot volna neki arra szabadságot hogy azt tselekedgye a mit tselekeszik.? monda nekik jesus, énnekem is egy dolgot kel tölletek kerdenem. ha arra meg feleltek. én is meg felelek ati kérdéstekre. mondgyátok meg nekem hogy honnét való volt ajános kereszttsége, menybőlé, vagy az emberektől. az az, ha Isteni rendelés volté, vagy emberi? ezen a kérdésen igen meg ütözének, mivel azt nem merék felelni hogy menyei lett volna, tartván attól hogy akristus azt ne kérdgye töllok.. hát miért nem hittetek neki, azt sem merék mondani hogy az a kereszttség emberi rendelés let volna, mivel anép, valóságos profétának tartván jánost. tartának attól. hogy meg ne köveze öket. erre való nézve jobban szereték tsak azt felelni hogy nem tudgyák honnét való volt. jesus is felelé nekik. én sem mondom meg tehát. hogy mitsoda hatalommal tselekeszem ezeket.

⁵⁵⁵ V ki hajtta a kufárokat a templomból. matth. 21 mark. 11 luk. 19.

⁵⁵⁶ ps. 8.

⁵⁵⁷ VI a kristus mondási a papoknak. és a doktoroknak. matth. 21 mark. 11 luk. 20

Azután egy néhány példa beszédek mondta azoknak a két színüeknek, hogy meg mutassa nékik, mitsoda büntetést érdemlene. az ő igazságtalan gyűlölségek. a melyel vannak hozzája, és az ő meg átkodások, a melyel. meg vetik az igazságot, melyet nékik hirdet, az első példa beszédek egy olyan emberől hozzá elé. akinek két fia lévén, meg parantsolá nékik, hogy⁵⁵⁸ mennének a szőlőjiben dolgozni, az első felelé neki. hogy nem akarna oda menni, de magában szálván. meg báná mondását. és el mene dolgozni, amásodik pedig meg ígéré hogy el menne, de el nem mene, jésus pedig kérdé a papoktól. és az írás tudoktól. hogy melyike a kettő közül. vitte volna végben. az atya parantsolattyát, akik is felelék hogy az első, jésus meg mutatá nekik, hogy az első jelenté a publikánusokat, és a bünösököt, kik penitentiát tartottanak a jános predikálása szerint, ők pediglen. mint hogy nem hittének annak a szent előljáronak, aki az igazságnak uttyában jött volt el hozzájuk, meg előztetnek amenyeknek országában, azon rossz életü aszonyoktól., akiknek nem akarták követni meg téréseket.

⁵⁵⁹ A második példa beszéd egy olyan emberől volt, akinek mesze utra kellett menni, bérben adá a szőlőjét, és a midőn a szüretnek ideje lett volna. el küldé a szolgait hogy fel vennek a szőlő mivesektől. a mivel tartoznának. de ezek meg verék őket, és semmit nem adának nekik, másodsor meg több szolgait küldé hozzájuk, a kiket meg sebesítették és némelyeket. meg is ölének benne, a gazda látván ezeket, gondolá hogy ha azegyetlen. egy szerelmes fiát küldené hozzájuk, talám tisztelettel lennének hozzája, de mind más képen fordula adolog. mivel a szőlő mivesek meg látván ötet. mondák egy más közöt, ihon vagyon az örökös, ölyük meg ötet, és miénk lesz az öröksége. meg fogák tehát ötet. ki veték aszöllöböl. és meg ölék. mit gondoltok tehát, kérdé Jésus töllök. hogy mint fog bánni a szőlő ura. azokal. a mivesekel. a midőn el fog jöni? némellyek felelék néki, hogy el fogja veszteni azokat a hamisakat., és olyanoknak adgya bérben a szőlőjét, a kik jobban meg fizetnek néki. jésus helyben hagyá ezt a feleletet. és mondá, hogy eszerént fognak vélek bánni. némellyek pedig észre vévén. hogy őket tekintené eza példa beszéd, mondák. néki. az Isten ne engedgye hogy ez így legyen. az után Jésus reájok vetvén szemeit. mondá nékik, a kö, a melyet az építők meg vetettek. az urnak, tsudálatosan valo hatalmából. a szegeletnek. fejévé lett. hogy pediglen reájok szabja az egész példa beszédek. mondá nékik, mondom néktek az okáért, hogy az Istennek országa el vétetik ti tölleték. és olyan népnek adatik. aki annak gyümölcsét hozza, evalóság. meg lett, mivel. a sidok., a kiknek a kristus adta volt szőlőjét, az az, törvényét, és anyaszent egy házát, és akik nem hogy jól éltek volna ezel anagy kegyelemel. de söt még meg ölték a profétákat, kik őket jora intették. és fel feszítették. az Istennek egy kedves fiát. azért már mostanában nem az ur népe, és az anyaszent egy ház. olyan pogányokból állitatot fel, akik annak előtte nem üsmerték az Istent minékünk kel tehát mostanában tanulnunk. azoknak nyomoruságokrol. a kiknek helyekben oltattunk. hozván bövséges gyümölsöt, az az, hogy hiven járjunk mind abban. amit az Isten kíván mi töllünk. a papok, és atörvény tudok, jól észre vévék, hogy Jésus felölök beszéllene, igen nagy kívánságok is volt. hogy akor mindgyárt meg fogassák. de anéptől tartának., és nagy szégyen valásal. kellették nékik meg más példa beszédek hallani, a mely őket tekintette.

⁵⁶⁰ Egy király menyegzöt hirdetvén a fiának, el küldé a szolgait, hogy hinák el a hivatalosokat, de mint hogy ezek nem akarának oda menni, más szolgákat küldé utánnok, hogy sietessék őket, és adgyák nékik tudokra, hogy minden készen volna. de ők ezel nem gondolván, némelyek közülök a majorjokban menének, némelyek a kereskedésre, és némelyek meg fogák a szolgákat, gyalázatosan bánának vélek, és meg is ölék., a király hogy meg hallotta volna

⁵⁵⁸ matth. 21

⁵⁵⁹ VII A szőlő mivesekről valo példa beszéd. matth. 21 mark. 12 luk. 10

⁵⁶⁰ VIII amenyegzőről valo pelda beszéd. matth. 22

ezeket, meg haraguvék, és hadat küldte ellenek. hogy meg ölnék őket, és városokat fel égetnék. azoknak pedig helyében, a menyegzőre hivatá mind azokat, a kiket az utzákon találának. az után a menyegzős házban mene. hogy lássa mind azokat. kik az asztalnál ülnének, és egy embert látván atöbbi közöt. akinek nem vala menyegzői ruhája, kérdé tölle hogy mért volna oda meni menyegzői ruha nélkül, és meg köttetvén néki kezeit, és lábait. a setétségre vetteté ötet, ahol tsak sírás. és fogaknak tsikorgatása léssen. jésus el végezvén ezt a példa beszédet mondá, sokan vannak a hivatalosok, de kevesen aválasztottak., azt könyü meg látni, hogy a sidokot, leg előbször hitták volt, a király fia menyegzőjére. azaz, amenyeknek országára. a melyet akristus maga hirdette nekik, de ök meg vetették beszédit, és meg ölették ötet, az Isten hogy meg büntesse vétkeket, el pusztította országokat. és helyetek a pogányokot hitta anyaszent egy házában, akik ötet nem üsmerték., immár tsak azt kel meg látnunk, havagyoné menyegzői ruhánk., tudni illik. Isteni szeretetünk. a melyet jelenti a fejr ruha, melyet adnak akereszttségkor, mivel ha nem volna, azon kel. igyekeznünk. hogy arra szert tehessünk. minek előtte a király el jöjjön meg vizsgálni kemény igasságat. mind azokat, akik az anyaszent egy házban vannak, hogy a pokolnak setétségre vesse azokat, akik, azt gondollyák. hogy a nekik elegendő ha hivatalosok, és akik nem igyekeznek azon, hogy meg érdemelhesék jó élettyekel. a választottaknak meg ígért jutalmat.

⁵⁶¹ A farisaéusoknak szintén anyi részek lévén ezekben példa beszédekben. valamint másoknak, onnét el menének, fel tévén magokban. hogy el veszesék. azt, aki őket anyira meg szégyenítetté, erre valo nézve, azt gondolák, hogy arra jobb mód nem volna, mint ha meg foghatnák beszédiben. eszerént akarák végben vinni., jésushoz küldének tehát. némelyeket atanitványok közül., akik olyan két színuek valának valamint a mesterek, a hérodiánusokkal együt ezek hihető ahérodés tiszttyei valának, ezeket pedig azért küldék hozzája, hogy valamit olyat. mondatassanak véle, a melyért a bírák. keziben adhassák. ezek atsalárd követek hozzája menvén, ezeket mondák néki. mester, tudgyuk hogy igaz vagy, és hogy minden személy válogatás nélkül az Isten utát tanitod igazságal., mond meg nekünk ez iránt valo gondolatodot, hogy ha szabadé nekünk adot fizetni a CSászárnak.? könyü ebből meg látni, hogy az ö szándékok avolt. hogy a népel meg gyüöltessék. ha azt feleli hogy kel adot fizetni. mivel. a nép nehezen szenvedte a romaiak uralkodását, hogy ha pedig azt feleli hogy nem kel fizetni, akkor ugy vádollyák bé, mint olyat. a ki a CSászár ellen támadot. de jésus üsmervén az ö álnokságokat., mondá nekik. mutassatok nekem egy olyan pénzt. a mellyel az adot fizetik., a midön keziben volna a pénz, kérdé töllök, ki képe volna azon apénzen, mondák néki hogy a Császáré, adgyátok meg tehát. felelé nekik. a mi acsászáré, és az Istennek, ami az Istené. ezekre. nem hogy valamit felelhettenek volna. de söt még tsudálkozának rajta, és el menének szégyen vallásal.

⁵⁶² A midön ezek el hagyták volna, a sadduceusok járulának hozzája, ugy mint olyan sidok. akik nem hitték a fel támadást, és kérdést tevének néki. a mojses törvényének. parantsolattyárol, a mely azt hagyta., hogy a meg holtnak. az attya fia vegye el az özvegyét, ha gyermeket nem hagyot maga után. a sadduceusok azt gondolák ki, hogy ilyen formában. egy aszonyt hét atyafí vette volna el, de mind ahét meg halván. gyermeket nem hagyot maga után, azt kérdék tehát tölle. hogy a fel támadás után. melyike lenne. ahét közül az ö férje. azt felelé nekik, hogy nem értenék az irásoknak értelmét, se az Istennek hatalmát. mivel a házáság amely mostanában szükséges. hogy ahalando embereknek gyermekek lévén. azokat hagyhasák magok után. a más világon anem léssen szükséges, mivel ót nem léssen halál. és ót mindenek hasonlok léssen az angyalokhoz, anyiban. hogy mindenek halhatatlanok léssen. meg mutatá

⁵⁶¹ IX meg szégyenitti a farisaéusokat. matth. 22 mark. 12 luk. 20

⁵⁶² X meg szégyenitti a sadduceusokat. matth. 22 mark. 12 luk. 20

az után nékik az írásokból., hogy az Isten előtt ahalottak életben vannak, mivel még fel fogja támasztani őket, ez így lévén, igen nagy tévelygésben volnának. az iránt. hogy a fel támadást tagadgyák, egy törvény tudó doktor. meg vallá hogy jól felelt volna. és az egész nép tsudálkozik az ő tudományán.

⁵⁶³ Egy más írás tudó doktor. aki is farisaéus vala, látván. hogy miképen meg némitotta volna a sadduceusokat feleletével. hozzája közelgete. és kísértésnek okáért, az kérdé tőlle, hogy melyik volna, atörvényben. a leg elsőbb, és a leg nagyobb parantsolat. azt felelé néki. hogy evolna. szeresed ate uradot Istenedet. telyes szivedbol. telyes lelkedből. telyes elmédből, és minden erődből. az után hozzája tévé, hogy az második parantsolat hasonló volna az elsőhöz, úgy mint. szeresed felebarátodot. mint önnön magadot. és hogy az egész törvény, és a proféták ebben akét parantsolatban foglaltnak. a farisaeus igen ditséré ajesus feleletét. és meg vallá. hogy igen jól tselekeszi nagyobra betsülni mindeneknél. egy olyan szeretetet, a mely sokkal nagyobb az áldozatoknál; az Isten fia is meg ditséré ennek a doktornak okosságát. és mondá hogy nem volna mesze, az Isten országától.

Senki ezután nem mére kérdést tenni jésustól. de ő maga tett a farisaéusoknak, és együt látván őket atemplomban. kérdé tőlök, mit mondotok a kristusrol., és mit gondoltok, hogy ki fia légyen a ? felelék neki hogy a Dávid fia volna, de ő a soltárból. ezeket mondá nékik, az ur ⁵⁶⁴ mondá az én uramnak, úgy az én jobomra. hogy lehet tehát a david fia. kérdé tőlök. mivel maga Dávid. a szent lélek sugarlásából. maga urának nevezi. erre a kérdésre ők meg nem felelhetének, mivel nem akarván. Istennek üsmérni akristust, azt nem tudták, hogy úgy mint Isten. ura volt annak, a kinek fia volt úgy mint ember.

⁵⁶⁵ Azután anéphez. de fő képen. a tanítványihoz fordítá beszédit, és tudtokra adá. hogy tisztelgyék. és kövessék az igazságokat. a melyekre a doktorok. és a farisaeusok tanítgyák őket, mivel a moyses székiben ülven, vagyon hatalmok atanításra, de arra vigyázanak, hogy ne kövessék őket tselekedetekben., kárhóztatá ezeknek a kevélyeknek. két színüségeket., akik olyat parantsolnak. a melyet magok nem akarják tselekedni, a kik a tiszteletet, és az első helyeket magoknak tulajdonítgyák, akik hoszu imádságokkal. meg szegényittik az özvegyeket, meg hagyá atanítványinak., hogy ne kívánnyák mestereknek hivatatni, hanem azt üsmerjék meg magokban, hogy mindnyájan atyafiai lévén. egy attyok vagyon az Istenben, és egy mesterek, a kristusban. az után ismét elejekben adá ezeket a szavait. a ki leg nagyobb közöttetek, a szolgálja léssen atöbinek, mivel aki fel. emelkedik. meg aláztatik, és aki magát meg aláza. fel emeltetik.

⁵⁶⁶ jesus pedig a kintse láda által elleniben ülven, arra vigyaza, hogy a nép mint hánná abban apénzt. látván hogy egy szegény özvegy aszony abban két fillért vetne. szolittá atanítványit, a kiknek mondá. hogy az a szegény aszony többet adot volna atöbinél, mivel. agazdagok. abövílködésekből adtanak. de az a szegény. a szükölködéséből adot. oda adván a mie volt.

⁵⁶⁷ A midön ki ment volna a templomból. hogy bethániában viszá térjén, a tanítványok., atemplomnak nagyságán., és szépségén. kezdének egy más közöt beszélgetni. és hogy mitsoda sok kints volna abban, meg is akarák álitani mestereket. hogy meg mutassák néki mit tsudálnának, és egyik közüllök mondá néki, mester nézed. hogy mitsoda kövek és mitsoda épületek azok. de ő mondá nékik, hogy el jö az az idő, amelyben az a nagy épület anyira le

⁵⁶³ XI meg mutattya, hogy melyik az nagyobb parantsolat. matth. 22 mark. 12

⁵⁶⁴ ps. 109.

⁵⁶⁵ XII ki nyilatkoztattya a farisaeusok gonoszságait. matth. 23 mark. 12. luk. 20

⁵⁶⁶ XIII egy özvegy aszonynak adakozását meg ditséri. mark. 12 luk 21

⁵⁶⁷ XIV meg jövendőli. atemplom el pusztulását. matth. 24 mark 13 luk. 21

rontatik, hogy egy kö. a másikán meg nem marad. a midön az olaj fák hegyére érkezének. jesus ótt le üle a templom ellenében, és négyen az apostoli közül, úgy mint, péter, jakab, jános, és andrás., arra kérék hogy mondaná meg nekik mikoron lenne a templomnak el romlása, a világnak vége, az ő ditsőségesen való el jövetele. és hogy mitsoda jelek előzik meg mind ezeket. ? jesus meg magyarázá mind ezeket nekik, vigyázatok arra. mondá nekik, hogy az olyan álnokok meg ne tsallyanak titeket, akik amessiásnak. a nevét veszik magokra., se azon meg ne ijedgyetek. ha hadakozásokat. támadásokat;. éhségeket. és más rettentő jeleket láttok, amelyek tsak jelei. és kezdeti léznek, azoknak az irtoztato nyomoruságoknak. a melyeknek meg kellett lenni. meg jövendölé nekik. hogy mind ezek előtt. üldözni fogják őket, a birak eleiben viszik. a synagogákban meg veretnek. az attyok fiaitól el árultatnak, mindenek gyülni fogják őket ő érette, és hogy meg is ölnek sokat közüllök., de ezek után meg is vigasztalá őket. azt igérvén nekik. hogy a bölcseségnek, a melyet ad nekik, hogy a biráknak felellyenek. az ő ellenségi ellene nem álhatnak. hogy lelkeket, mind birni fogják. mind meg szabadittyák békeséges türesekkel. hogy ha szinte dühöségel. üldözni fogják is őket, de a fejekről egy haj szál le nem esik., és hogy az ő Évangyeliuma az egész világon fog prédikáltatni, végtire elejekben adá. hogy hamis proféták fognak támadni, akik sokakat meg tsalnak, az üldöztetések más sokakat meg ejtenek, nevedni láttyák a hamiságot, és meg hülni aszeretetet. de azok üdvezülni fognak, akik álhatatosan végig meg maradnak. Minek utánna meg mondotta volna az apostolinak. hogy mitsoda állapotban léznek ő magok, azt is elejekben adá, hogy mi történnék jérusálem városával, és az egész sidó népel. meg mondá tehát nekik., hogy a midön meg láttyák hogy a várost körül veszik, és atemplomot meg ferteztetik sok otsmányságokkal., akoron bizonyosnak tarttsák. tsak hamarvaló el pusztulását. ki ki tsak arol gondolkodgyék. hogy el szaladhason. hogy a közönségesen való nyomoruságban ne esék. akoron léssen, az Istennek. a sidokon való boszu állásának ideje, meg fogják látni, hogy apogányok, lábok alá tapodgyák avárosokat, akik kardra hányják őket, vagy rabságra vitetnek anemzetek közi, akik végtire meg terheltenek, mind azokal a nyomoruságokkal, amelyekel fenyegette Isten őket a szent irásokban, és olyan inségekben esnek, a melyekhez nem volt, nem is lesz hasonló; mindezek bé tellyesedének, tsak kevés idő után. szintén olyan formában valamint itt meg jövendölé az Isten fia. az apostolinak, a mint hogy. jérusálem bé töltvén vétkeinek mértékit. akristus halálával, negyven esztendő mulva a romaiak meg vevék igen nagy nehezen, és azon hadakozás alatt, egy néhány országokban. több veszet el, tizen három száz ezer sidonál, jérusálem városát, amég meg vették, tizen egy száz ezereken holtak meg benne.

⁵⁶⁸ A kristus. meg felelvén. az apostolok. első kérdésekre, a más kettőre is meg felele. a mely az ő ditsőségesen való el jövetelét tekinté, és a világ végit, meg mondá nekik, hogy az ő másodszeri el jövetele. hasonló lenne. a villámláshoz. a mely egy szers mind fel tettik. és el mulik nap keletről. nap nyugotra, az az, hogy az egész világ meg fogja ötet látni és üsmérni, és nem titkon jö el. valamint azt sok hamisak akarnák el hitetni, akik is azt fogják mondani, a kristus itt, vagyon, akristus amot vagyon, de sött még hamis kristusok is fognak támadni., akik olyan tsudákat fognak tenni, hogy meg tsalják ha lehetne. a választattakat is, de ezek a szent lelkek által meg tudgyák különböztetni avalóságos messiást ahamistól, és melléje fognak gyülekezni, valamint a sasok gyülekeznek aholt testek mellé., hogy pediglen az ő eljövetele. ditsőségeseb legyen. rend kívül való. és irtoztato jelek fogják azt meg előzni, úgy mint, a nap, és ahold meg homályosodnak, a tsillagok le hullanak, az egek ereji meg indulnak, atengernek rettentő zugási lesznek, és az egész emberi nemzet. rettentő rémülésben léssen. hogy meg fogják látni, az egész természetnek ilyen meg változása után., az ember fiának jelét, amellyen

⁵⁶⁸ XV meg jövendöli a második el jövetelét. matth. 24 mark. 13. luk. 21

érti az anyaszent egy ház a keresztét., meg is fogják ötet magát látni, el jöni afelhökben, nagy hatalommal. és felségel., el is fogja küldeni angyalait akiknek nagy szozattyok, hasonló lesz a trombita hangjához. és egyben gyűjtik az ő választottait. a világnak négy részéről., azt is hozzája tévé. hogy az ő hiv szolgálai. fel emelik akoron fejeket. bizodalomal., mert valamint hogy anyárnak közelgetésit meg üsmerik arról., a midön a fige fa, és atöbb. gyümölcs fák. fokadni kezdenek, ugy ezekről a jelekről, is meg fogják tudni, hogy meg ditsöitetnek, és hogy a menyeknek országa, mint egy az ajtojok előtt vagyon.

⁵⁶⁹ Az apostolok harmadik kérdések marada még hátra, hogy mikor lennének meg mind ezek. és hogy mit fog tselekedni az ember fia aföldön a midön nagy ditsöségben fog el jöni, jesus elejekben adá hogy azt az idöt semmi teremtett állat nem tudhattya, hanem tsak egyedül az Isten., és hogy a nékik hasznos hogy ne tudgyák, azért hogy magokra vigyázanak, meg se engedgyék, hogy a szivek meg nehezedyenek atobzodásal., és arészségel. se az életnek nyughatatlanságával. hanem, a szüntelen valo vigyázásal, és imádságal., érdemesé tehesék magokat arra, hogy bizodalomal mehesenek eleiben, azt is elejekben adá, hogy akár minémü jelek előzék is meg, azö másodszi el jövetelét, mind azon által, meg lopja azokat, akik magokra nem vigyáznak, és hogy az itéletnek napja olyan lészen mint aháló, mely el borittya az egész földet. és minek utánna elő hozta volna nékik, a jó szolgának példáját, a ki az ura távul valo létiben., hüségel viszi végben. az ura szolgálattját. és aki szüntelen vigyázva várja haza, mivel nem tudgya oráját el érkezésinek, mondá nékik, eszerént vigyázatok tiis, ne hogy az ur egy szers mind el érkezvén, aluva talállyon titeket, a mit pedig néktek mondok, azt mindennek mondom hogy vigyázatok.

⁵⁷⁰ Hogy pediglen, ezt az igazságot. amelytől füg az üdveség, joban az elméjekben nyomhasa., két példa beszédet hozza nékik elé. az elsöt, atiz szüzekről. akik egö lámpásokal akarának a vö legény. és a meny aszony eleiben menni, hogy ök is a lakadalomban menyenek, az öttnek közüllök, akiket az Isten fia eszteleneknek nevezi, a lámpások ugyan meg volt gyujtva. de elegendö olajok nem volt., de a más ött. meg gondolván okosan., hogy a völegény sokára késhtek. azért olajat vittek magokal, hogy a lámpásokat meg tölttsék. ha a szükség hozza magával., ugy is lett a mint meg gondolták volt. mivel a vö legény sokára késvén. mind a tiz szüz el aluvának, éjfél tályban nagy. kiáltást hallának; ihon jó a vö legény menyetek eleiben. a szüzek mindgyarást fel kelének. és készíteni kezdék lámpásokat. de az ött esztelenek., látván hogy a lámpások majd el alunék. olajat kezdének kérni a más ött okosoktok, akik az olaj árulokhoz igazitták őket, de a még oda járnának. a vö legény el érkezék, és az okos szüzek bé menének véle a lakadalmas házhoz. a több ött is el érkezének, de már a kaput bé zárva találák. sokat is zörgetének hejában. mondván. uram nyisd meg nekünk. de tsak azt felelé nekik. hogy nem üsmerné őket. könyü azértelme ennek a példa beszédnek, mivel az Isten fia eszerént fejezi bé. vigyázatok tehát., mert nem tudgyátok, se anapját. se az oráját. a melyben azember fiának el kellett jöni.

⁵⁷¹ A második példa beszéd, egy olyan emberöl volt, akinek mesze földre kellett menni, és aki elsöben bizonyos számu pénzt osztogata el aszolgai közöt, kinek a maga érteke szerént. hogy azt a pénzt a nyereségre adgyák., a midön viszá érkezék. számot kére töllök, valának olyanok közüllök akik dupla nyereségel adák viszá a suma pénzt, a melyet vettek volt, akiknek az urok mondá. mindenikének külön. oh. jó és hiv szolga, mert mint hogy hiv voltál akevésben, sokat bizok reád, menybé az uradnak örömében. de mint hogy egy atöbbsi között olyan találkozék., aki el rejtette volt apénzt. a melyet vett volt, az ura atömlötzbén vetteté,

⁵⁶⁹ XVI a vigyázásra tanit. mark. 13. luk. 21

⁵⁷⁰ XVII a tiz szüzekről valo példa beszéd. matth. 25.

⁵⁷¹ XVIII a szolgákról valo példa beszéd. matth. 25.

mint haszontalan. és rest szolgát. már ennek előtte láttunk volt ehez hasonló példa beszédet, a melyben a szolgáltnak egy aránsu suma pénzt osztogattak volt., de akik nem egy aránsu képen kereskedtenek véle, itt pediglen a suma pénz, külömb külömb féle, de a nyereség egy aránsu, ezen két példa beszédből azt tanulhattyuk, hogy szükséges az üdveségre., hogy jora fordítsák akegyelmet, a melyet az Isten ad kinek kinek értéke szerént. mentől nagyobb nyereségre adgyák. az ő irgalmaságának ajándékit, annál nagyobb jutalmát várhattyák. attól pedig igen tarthat ki ki, hogy el ne rejtse. és haszontalanná ne tégye. atálentumot melyet reája bizták.

⁵⁷² Ezen példa beszédek után, amelyekel. meg mutatá akristus az apostolinak. hogy mitsoda nagy szükséges volna a szüntelen való vigyázat. hogy készületlen ne találtassanak. amásodszeri el jövedelekor, amely irtoztatonak kel lenni, az atyák szerént azoknak, a kik ez életben nem munkálkodnak üdveségeken, és akiket ahalál meg előzi minek előtte még valamit tselekedtenek volna az örök életért., meg mondá nékik, hogy mit fog tselekedni aföldön, amidön el fóg jöni ditsőségesen, kisérvén ötet az angyalok. elejekben adá tehát. hogy aditsőségének székiben fog ülni, és hogy eleiben gyülekeznek. a földön lévő minden nemzettségek. el fogja választani a jókót, agonoszoktól, valamint apásztor elválaszttya. ajuhokot, a ketske bakoktól. azt fogja mondani a jobb keze felől lévő jóknak, jövedetek atyámnak áldottai, birjátok az országot. amely nektek elkészitetet, világ kezdetitől fogvást, mivel éheztem, ennem adtatok, szomjuhoztam, innom adtatok. szállásom nem volt, szállást adtatok, mezitelen voltam. meg ruháztatok, betegségemben, és rabságomban meg látogattatok. az igazak tsudalkozással halván ezeket, azt fogják kérdeni, tölle, hogy mikor szenvedte mind ezeket. és mikor segítették ezeket, és azt fogja nékik felelni, bizonyal mondom., hogy valahány szor ezeket az én leg kissebik atyámfiaival tselekedtetek, én velem magamal tselekedtetek. az után fogja mondani abalkeze felől lévő gonoszoknak. menyetek el töllem átkozottak. az örökké való tüzre. mely az ördögnek, és az ő angyalinak készitetet, az után elejekben adgya az okát kárhoztatásoknak, és hogy miben nem segítették ötet, nem segitvén attyok fiait. nem kel. azt gondolni, mondgyák az atyák., hogy a bünösököt meg ne büntessék. még atöbb vétkeért is amelyekben taláztatnak, és hogy az igazak meg ne jutalmaztassanak. meg más egyéb jó tselekedetekért is., hanem azal, hogy az embereket az irgalmaságnak tselekedetéről akarja meg ítélni, amelyet vagy végben vitték, vagy el mulatták, azt akarja nékünk meg mutatni, hogy enélkül ajó erkölcs nélkül. akár mely jó tselekedetet tselekedgyék valaki, de a haszontalan az üdveségre. és mint hogy nintsen olyan vétek amelyet, az Isten lelke szerént tett alamisna el ne törölhesen, azért, agonoszok karhozattyát. a fogja okozni, mert alamisnát nem adtanak., valamint azt el mondhatni. hogy egy beteg meg hal betegségében, mert nem akart élni az orvoságal. mely meg gyógyíthatta volna, ezen két féle ítélet. azonal végben megyen, a gonoszak. az örökké való kinra mennek, az igazak pedig a menyekben fel mennek, hogy ott birják az örökké való ditsőséges életet.

⁵⁷³ A kristus ilyen nagy dolgokra oktattyá vala a tanítványit. azonban pedig apapok. és az irás tudo doktorok. azon gondolkodának. hogy mi formában fogatathassák, és öletethessék meg ötet. nem is rejti vala el magát töllok, mert az ő orája már el jött volt. napal a templomban volt, ahová anép gyülekezet hogy halgathassa ötet, éttzakára pedig ki ment az olaj fák hegyére, egy szeredán, az ellenségi, a fő pap. kaifásnak házához gyülekezének, ahol tanátsot tartának ellene, mint hogy pedig a néptől tartottanak., azért vigyázással akarák meg fogatni, nem is akarák. az innep alat meg fogatni, félvén valamely támadástol. mind azon által. az ördög el foglalá szívet judás iskariotesnek, ennek. a fösvény. és tolvaj apostolnak, és azt a rettentő gondolatot adá az elméjire, hogy el árulná, és adná mesterét, ez az áruló apapokhoz, és

⁵⁷² XIX az ítéletről. matth. 25.

⁵⁷³ XX A sidok jesus ellen tanátsot tartanak. matth. 26 mark. 14 luk. 22.

abirokhoz mene, és mondá nékik, mit akartok nékem adni, és én kezetekben adom, ezt ök igen nagy örömel. halgaták, és az ö elárulásának meg fizetésére, harmintz ezüst pénzt ígérének néki. a mely valamivel több. huszon három forintnál az árulo fel vévén apénzt, az után tsak arol gondolkodék hogy mitsoda modal adhasa kezekben. jésust, aki is mondá atanitványinak, tudgyátok hogy két nap mulva. ahusvét innepe léssen. és hogy az ember fiát meg fogják, és akereztre tészik.

⁵⁷⁴ A husvét innepe. leg nagyob. és leg nevezeteseb vala a sidok innepei közöt, és azt az Isten arrarendelte volt. hogy emlékezetire légyen. azoknak akegyelmeknek a melyeket tett volt ezel anépel. és láthato képe azoknak a melyeket akart tenni az egész emberi nemzettel. az ö fiának halálával. ez a szó pascha., által menetelt téssen, és hogy meg lehesen tudni, hogy miért nevezték eszerént ezt az innepet. réa kell arra emlékezni. hogy mi modon szabadulának meg az Izraéliták egyiptumbol. és a farao rabsága alol. hogy ez a fejdelem kényszeritessék szabadságot adni az Izrael fiainak, az Isten sok féle ostorral. meg ostorozá mind ötöt magát. mind az országát. és egy éttzaka. minden első szülötetet meg öle. mind az emberek. mind az állatok közöt. de hogy a sidoknak ne légyen részek a meg öletesben., a mely az ö meg szabadulásokra valo volt, eszerént tselekedének, az Istennek, mojses által valo parancsolattyából., a mártiusi holdnak tizedik napján. ki ki a maga háza népével egy him, és makula nélkül valo bárányt vett, akit, ugyan azon holnapnak, atizen negyedik napján, estve felé meg ölték, annak pedig avériverel, a házok kapuját meg kenték., éttzaka pedig a meg süötöt bárányt meg ették. sietve, kovásztalan kenyérel. és vad salátával, a ruhájok fel lévén türve, a sarujok alábokon, és páltza a kezekben, azért hogy készen lehesenek az uttra, a mint is hogy, ugyan azon az éttzakán. a mártiusi holdnak tizen ötödik napja viradora., az Isten az ö karjának sulyat. az egész egyiptumra veté, és minden első szülötetet meg öle, mint hogy pedig. az Izraéliták házok előtt el ment. látván kapujokot meg kenve abaránynak. vériverel, azért azt parantsolá. hogy azt a bárányt nevezék pascának, azaz, által menetelnek. az egyiptum béliek, látván a sok holt testet. mágok kezdék siettetni asidokot. hogy el mennének, a kik is már készen léven, a mint ide felyeb meg láttuk, ki menének az országbol, el vivén magokal atészttát, amelyet, nem volt idejek hogy meg süthessék. ennek atsudálatosan valo meg szabadulásnak. emlékezetire, az Isten azt parantsolá nékik. hogy minden esztendőben nagy innepet tarttsanak, amelyet nevezék páschának, azt is parantsolá, hogy ezen a nagy innep. alatt, a melynek hét napig kellett tartani. kovásztalan kenyeret egyenek, az innepet a martiusi holdnak tizen negyedik napján kezdgyék el. estve. meg ölvén, és meg évén abarány, annak emlékezetire. hogy mimodon szabadultak meg egyiptumbol. az estvét, a melyen kezdödöt ahusvét, a pogátsák első napjának nevezték. az az, kovásztalan kenyereknek, és apáscha neven. válagatás nélkül nevezték., mind abarány. a melyet meg ettek, mind az innepet., amelyet a bárány áldozaton. kezdették el; ezért is láttyuk sok helyt az évangyéliumban. az ilyen mondásokot, meg enni. vagy fel áldozni a páschát, vagy meg szentelni a páschát. az az. ahusvétot, mint hogy pedig az egyiptumi rabság amelyből meg szabaditá Isten az sidokot. tsak képe volt avétek rabságanak, a melyből meg akará szabadítani az embereket, azért is abarány vére, mely meg szabaditá az Izraélitákat. tsak figurája volt. akristusnak. akit szent pál., valóságos paschának nevezi, mivel valójában tsak az ö. vérin váltattunk meg. ugyan ezen okbol. is. akarta a maga halálát husvétban. hogy a maga áldozattyával bé töltse a nagy titkokot., a melyeket jelentették. a sidok Ceremoniái.

⁵⁷⁵ A pogátsáknak első napján. a mely tsötörtökön volt, abban az esztendőben. az apostolok azt kérdék tölle. hogy hol akarná meg enni a husvétot.? ö pedig el küldé azonal. pétert, és

⁵⁷⁴ XXI hogy mi volt a sidok husvettya.

⁵⁷⁵ XXII az utolso vatsoráról. matth. 26 mark. 14. luk. 22.

janost jérusalemben. és mondá nékik. hogy amidön avárosban érkezének egy olyan embert találának elöl, a ki egy korso vizet viszen. azért kövesék ötet, és ahová a menne, mondanák meg aház gazdájának, hogy nála akarná meg enni ahusvetot atanitványival, és fog néktek mutatni egy fent való vatsoráló helyt., ahol készittsétek el nékünk. mindent ami kívántatik, péter, és jános ezeket végben vivék. és estve felé magais oda érkezék az apostolival, ahol is, annak idejében, mindnyájan le telepedének a husvét ételére, akoron pedig kezdé mondani atanitványinak, kívánva kívántam meg enni ahusvétot veletek, minek előtte szenvedgyek. mert mondom néktek, hogy többé abbol nem eszem, míg bé nem tellyesedik az Isten országában, az az amenyekben, ahol nem tsak a husvétnak, hanem mind az egész titkoknak bé kel tellyesedni, egészen, az után vévé a pohárt., és minek utánna hálakot adot volna, mondá nékik, vegyétek, és oszátok el magatok között, mert mondom néktek, hogy nem iszom a szőlő terméséből. mig elnem jö az Isten országa.

⁵⁷⁶ Ezek után egyébről nem gondolkodék tsak a halálrol. ugy is tettik, mint ha tsak azért ett volna ahusvétí báránybol., akit az irás az ur által menetele áldozattyának nevezi, hogy meg emlékezék az el jöt orárol, amelyben. által kelleték menni evilágbol. az attyához. azt tudta. hogy az ördög el árultattya ötet judásal. meg is akará mutatni a tanitványinak, minek előtte az ellenségi keziben adassék, hogy mitsoda nagy szeretettel szerette őket, és hogy mind végig is szeretni fogja őket, erre való nézve fel kele asztaltol., a köntösit le tévé. egy kendőt maga körül tekerité. és a medentzében vizet tölte, mind azon által azt el nem felejté, hogy az attya. mindeneket az ő hatalma alá adot, hogy ő Isten fia volna. és hogy viszá térne az Istenhez, az apostolok lábait kezdé mosni, és meg törölni akendővel., péter pedig az ő mesterének ezt az maga meg alázását nem szenvedheté, és tsudalkozásal. mondá hogy uram. hát meg akarod az én lábaimot mosni? noha jesus mondá néki. hogy a mit én tselekszem mostanában. te azt nem tudod. hanem idővel meg tudod; de ő tsak azt felelé rea. soha az én lábaimot meg nem mosod, jesus pedig mondá néki. ha meg nem moslak, nem lészen részed én velem. péter ezt halván. jobban szereté mesterének ezt az alázatoságát el szenvedni. mint sem rekesztetni tölle, mondá. uram. nem tsak lábaimot mosd meg, hanem még akezeimet., és a fejemet is. jesus mondá néki., a kit egy szer meg mostanak. annak tsak láb mosásra vagyon szüksége., és hogy tiszták volnának, noha nem mindnyájan., akarván ezen érteni atanitvant. aki el árulná., ez a felelet el hitetheti velünk. hogy meg mosá az apostolok lábait nem tsak azért, hogy az alázatoságnak fényes példáját adgya nékik, hanem még meg akará nékik mutatni, hogy akár mely tiszta légyen valaki akereszttség által., de szüntelen való szüksége vagyon arra ez életben hogy meg tisztítsa hajlandóságát., a melyek közti tsak szivárkozik mindenkor valamely emberi hajlandóság. valamint hogy, akár mely tiszta légyen egyebüt atest, de a lábakra valamely pór tsak ragad, a mely meg szenyessiti, hogy ha tsak meg nem mosák, minek utánna meg mosta volna az apostolok lábait., aköntösét fel vévé, és asztalhoz üle, mondván nékik, tudgyátoké hogy most mit tselekedtem? ti engemet mestereteknek. és uratoknak hitok., azt helyesen tselekszitek. mert avagyok., hogy ha pediglen én, mesteretek, és uratok lévén, meg mostam lábaitokot. ti néktek is meg kel egyik a másikának mosni. mivel én arra példát adtam nektek. ugy hogy meg gondolván azt, amit én tselekedtem. ti is azont tselekedgyétek.

⁵⁷⁷ Az apostolok. mindnyájan asztalnál léven. a husvétí báránynak vatsorája után. akristus meg mosván lábait, mint egy őket a szenttséghez készité, a melyet tsak jegyezet ahusvétí bárány, akenyeret vévé, meg áldá hálakot adván Istennek, meg szegé. és nékik adá mondván, vegyétek. és egyétek: ez az én testem, mely ti érettetek adatot. tselekedgyétek ezt az én emlékezetemre. hasonló képen vévé apohárt, hálakot ada az attyának, és nékik adá mondván,

⁵⁷⁶ XXIII meg mosá lábait az apostolinak. joan. 13.

⁵⁷⁷ XXIV a szent eucharistiat szerzi. és meg jövendőli a judás el árulását. matth. 26 mark. 14 luk. 22.

igyatok ebből mindnyájan. mert ez az én vérem. az új testamentumnak vére, mely sokakért ki ontatik, abünöknek bótánattyára.

⁵⁷⁸ Jépus pedig ezek után meg háborodék magában, maga akarattyából. vagy azért, hogy a maga kínos halálát szemlélte. vagy pedig azért. hogy irtozva nézte a judás nagy vétkit. és mondá az apostolinak. bizony, bizony mondom néktek., hogy egyik az asztalnál lévő, aki velem eszik. engemet el árul, ezen a szón, mindnyájan el hülenek, és el szomorodanak, és mindnyájan kezdék tölle kérdeni, uram én vagyoké a, ő pedig felelé nékik, egyik a tizen kettötök közül, akivelem a tálban nyúl, az árul el engemet. az ember fia ugyan el megyen., a mint a meg vagyon az írásokban, de jaj annak aki el fogja árulni, mivel jobb lett volna néki soha avilágra nem jöni. a tanitványok nem tudhaták hogy kiről beszélene., és egy mástol kezdék kérdeni hogy ki volna a ? péter pedig inteni kezdé jánosnak. akit jépus igen szeretet. és aki a melyén feküt. hogy tudakozná meg, kiről beszélene. jépus felelé jánosnak, az árul el engemet, akinek. egy falat mártot kenyeret adok, judás is nem szégyenlé kérdeni az mesterétől, hogy ha ő volnaé az áruló, akinek mondá jépus. igen is te vagy. és azonal. egy falatot meg márta. és néki adá. az ördög mindgyárt maga hatalma alá vevé ötet. hogy végben vitesse véle. a szándékját. a melyet a sziviben adot volt. már annak előtte egy néhány napal., jépus mondá néki. eredgy tseleked meg, a mit meg akarsz tselekedni, tsak hamar. ő pedig mindgyárt ki mene., a töb apostolok pedig nem tudák hogy hová. menne. hanem azt gondolák hogy jépus valamit vétetne véle. vagy hogy a szegényeknek adatna pénzt, azért ment volna ki, mivel. a költés reája volt bizva., mihent judás ki mene. jépus meg tekintvén. hogy mitsoda ditsőségire lenne az ő halála attyának, és hogy ő maga is melyet venne maga meg alázásának jutalmáért, mondá atanitványinak. mostanában ditsöitetik meg az embernek fia. és ditsöitetik meg az Isten ő benne. hogy ha az Isten meg ditsöitetik őbenne. az Isten is meg ditsöitti ötet magában., és tsak hamar meg ditsöitti ötet, az után egy soltárt mondván el. fel kelének asztaltol, és az olaj fák hegyére menének. a hová szokot volt jépus menni éttzakákra.

⁵⁷⁹ Azonban pedig. az apostolok közöt. olyan vetekedés támada, hogy ki volna ő közöttök a leg első. jépus azt meg tsendesitté. meg mondván nékik. a mint annak előtte meg mondotta volt. hogy ő nékik nem úgy kel tselekedni, mint akirályoknak. kik hatalommal uralkodnak másokon, hanem aki közöttök leg nagyob, annak. leg aláb valonak kel lenni. mivel ő mesterek lévén, nem szolgáltatta magát vélek, hanem még ő szolgált nékik, ismét mondá nékik. mint hogy hiven meg maradtanak véle. az üldözésekben. azért el fogja nékik készíteni az országot, a melyet ő nékie készítette volt el az attya. azt is mondá hogy a sátán meg akarta volna őket rostálni valamint abuzát rostallyák, de én imádkoztam éretted. mondván péternek., hogy ate hited meg ne gyengüllyön, és a midön meg fogsz tézni, erősisd meg atyád fiait, az után mindnyájokhoz szolván, mondá hogy tsak igen kevés ideig mulathatna még vélek, oda menne, ahová ők véle együt nem mehetnek, de azt hagyja nékik. hogy egy mást szeresék. valamint öszerette őket, mivel azon szeretet által mutatnák meg másoknak. hogy az ő tanitványi. péter erre kérdé tölle. hogy hová menne.? jépus mondá néki. mostanában nem jöhetz utánnam ahová megyek, de idővel utánnam jósz, ő pedig mondá uram miért nem követhetlek mostanában tégedet. jépus pedig világosan meg mondá az apostolinak: ezen az éttzaka mindnyájan meg ⁵⁸⁰ botránkoztok én bennem. mivel a meg vagyon írva meg verem apásztort, és el szélyednek ajuhok., de fel támadásom után. eléb megyek nálatoknál galliában péter mondá erre, ha szinte mindnyájan meg botránkoznak is benned. én soha meg nem botránkozom. kész vagyok veled. arabságra és ahalálra menni, és életemet éretted adni, felelé néki jépus. én érettem az életedet

⁵⁷⁸ matth. 26 mark. 14 luk. 22. joan. 13.

⁵⁷⁹ XXV meg jövendőli a sz. péter meg tagadását. matth. 26. mark. 14 luk. 22. joan. 13.

⁵⁸⁰ zak. 15.

adni? bizony bizony mondom néked. hogy minek előtte ez éttzakán. akakas kétt szer szolyon. háromszor fogsz engemet meg tagadni. péter erősíteni kezdé. hogy ha meg kellett néked érette halni. de ötet meg nem tagadgya. és mind atöbb tanitványok is hasonlot kezdének mondani, tekintvén inkább sziveknek buzgoságát. mint sem amagok gyengeségeket. a melyeket akristus igen jól üsmérte. az után azt kérdé tollök. hogy ha voltaké szükségben. amidön öket el küldötte volt táská. zatsko, és saru nélkül. ök felelék hogy nem voltak., mondá nékik, mostanában a kinek táskája. vagy zatskoja vagyon vegye elé, és a kinek nintsen., adgya el köntösét. és vegyen egy kardot. mint ha azt mondotta volna nekik ezek által, hogy az üldöztetés amelyben lésznek. olyan nagy lészzen, hogy ha olyan. modot keresnének. a melyet az emberi okosság sugarol az olyan alkalmatoságokban, el kellene adni aköntösököt fegyverért,⁵⁸¹ hogy magokot oltalmazhasák. mert mondom néktek, hogy bé kel tellyesedni annak a mi felölem vagyon irva. ahamisak közti számláltatot, az apostolok betü szerént való értelemel. értvén. hogy adgyák el köntösököt. és vegyének kardot, mondák néki. hogy ótt volna két kard, de mint hogy jésus más féle értelemel mondotta volt nékik, tsak azt felelé elegendö.

⁵⁸² Lehetetlen volt. hogy mind ezek a beszédek a melyeket mondot. tsak kevés idő mulva való haláláról. hogy az apostolokot igen meg ne keserittse, ezért is meg akarván öket vigasztalni mondá nékik, hogy meg ne haborodgyanak, hanem higyenek benne. és azt tudgyák meg, hogy ha azért menne el. hogy nékik helyt készítsen az atya házánál. vissza is fog jöni. hogy öket magához vegye. azért, mondá nékik, tudgyátok hová megyek, és annak uttyát is tudgyátok. mondá néki thamás. uram nem tudgyuk hová mégy. hogy tudhatnok mi annak uttyát, jésus felelé neki, hogy ő volna az igazság, és az élet. és ha ötet üsmernék. az attyát is üsmernék. erre mondá néki filep. uram mutasd meg nékünk az atyádot. és a nékünk elég lesz. jésus felelé néki. mely régen vagyok már. veletek. és még nem üsmértek engemet. aki engemet látt, az attyámat is láttya. mivel én az atyámban vagyok, az atyám meg én bennem, ezeket pedig meg kellett volna nékik üsmerniek asok tsudákból. amelyeket előttök tselekedet, bizonyosok lehetnek abban is. hogy azok akik öbenne hinni fognak. hasonló tsudákok tselekesznek, söt még nagyobakot is, mert meg fogja tselekedni mind azt valamit azö attyától kérnek nevében.

Azután meg ígéré nékik, hogy az atya vigasztalat fog nékik küldeni, mely az igazságnak lelke, amelyet a világ bé nem veheti. mert nem üsméri., hogy öket árvául nem hagyja hanem el fog hozájok jöni. a midön a világ ötet többé meg nem láthattya, (: emeg lett fel támadása után. mivel akor tsak a tanitványinak jelent meg). hogy még meg fogja vélek üsmértetni, hogy ő az attyában vagyon. mivel meg jelenti magát azoknak, akik ötet szeretni fogják. és akik jelít adgyák szereteteknek bé vévén, és meg tartván parantsolatit. judás kérdé akoron tollé, hogy miért jelentené meg magát tsak nékik, és miért nem avilágnak is. felelé néki, aki engemet szeret. a meg tarttya az én parantsolatomat., és az atyám szeretni fogja, hozája menyünk, és lako helyt szerzünk nála, a judás kérdésire ennél világosab feleletet nem ada, hanem azt tanulhattjuk abból., hogy azért az okból nem jelenti meg magát. avilágnak, az az, avilág szeretöinek, mert avilág ötet nem szereti, se az ő parantsolatit meg nem tarttya, az után mondá. hogy a tudomány melyre öket tanította, az attyáé volna, és hogy a szent lélek, meg érteti vélek, és eszekben juttattya, mind azokat az igazságokat, a melyekre öket tanította, végtire mondá nékik, hogy békeségit adgya nékik, és meg ne haborodgyanak, hogy ha szeretnék ötet, azon örülnének hogy az attyához mégyen, akinél ő aláb való volna ugy mint ember, hogy most meg mondgya nékik előre a miknek meg kel lenni. azért hogy a midön meg lésznek, higyenek öbenne, hogy már nem sokat beszélzene vélek, mert a világ fejdélme tsak hamar el érkeznek, az az. hogy meg ötelné ötet asidokal, noha semmi hatalma nem volna

⁵⁸¹ Isai. 53. 12.

⁵⁸² XXVI meg vigasztallya az apostolokot. joan. 14

rajta, mivel ő vétek nélkül való. de hogy avilág meg tudgya hogy szeretem az atyámat. és végben akarom vinni parantsolattyát. kellyetek fel. és menyünk el innét.

⁵⁸³ Jésus. ahalálhoz készülvén, hejában el. nem hagyá mulni azt a kevés időt a melyben még az apostolival leheté., hanem az oktatásban foglalá. és olyan magot hinte szivekben, a melyet a szent lélek. fogantossá tette annak idejében. azt mondá tehát nékik. hogy ők tiszták volnának, mivel. bé vették az évangéliumnak tudományát., de hogy olyan gyümölcsöt lehessen hozni, amitsodást eza tudomány kiván mind azoktól. akik azt bé vették, szükséges hogy ő benne maradjanak, valamint a szőlő vesző marad atökén. mivel anélkül nem hozna szőlőt. hogy az ő attyának ditsősége avolna, hogy az ő tanítványi sok gyümölcsöt hozanak, mivel azokat akik nem hoznak. annak idejében el választtya. és atüzre veti, valamint a szőlő mives le vágja, és meg égeti az aszot veszőköt; az a gyümölcs pedig abból áll, hogy szeresék egy mást, követvén mestereket. aki életét adná még az ellenségiért is. hogy nem ők választották volna ötet, hanem ő választotta volna őket, azért hogy maradando gyümölcsöt hoznának, és hogy ő vélek nem úgy bánt mint szolgálkal. hanem mint barátival. oktatván őket mind arra, a melyet ő maga tanult az attyától, magának választván el őket, a világtól el választotta őket. azért nem lévén már avilágból valok, azt el hihetik, hogy gyűlölni, és üldözni fogja őket. valamint ötet magát gyűlölte, és üldözte. hogy ki fogják őket hajtani a ⁵⁸⁴synagogákból. azt is fogják gondolni. hogy az Istent azal. mind tisztelik, mind néki kedves áldozatot adnak. hogy ha őket meg ölik, és ilyen formában bánnak vélek mind azok a kik az atyát nem üsmérik, se a fiát, akit az atya küldötte volt el, mind ezeket pedig még előre meg mondgya nékik, azért hogy amidön mind ezek bé tellyesednek, emlékezenek meg arol. hogy meg mondotta volt nékik. és erre való nézve, meg ne esenek az üldözésben.

Az apostolok tsendeségel halgattyák vala ezeket az igazságokat., a mely jelenté az ő tsudálkozásokat, és keserüsegeket, amelyekben valának. azért, hogy meg kellettnek válniok akristustól aki is mondá nékik, hogy viszá térne ahoz aki ötet küldötte volt. de egyik sem kérdé közüllök nagy szomorúságok miat, hogy hová menne; szemekre is hánya tsendesen halgatásokat. de hogy meg vigasztalná őket, mondá nékik. hogy hasznokra lenne az ő elmenetele. mivel el menetele után. fogja hozájok küldeni a vigasztalásnak lelkét., a midön a szent lélek el fog jöni. meg feddi avilágot, de fő képpen a sidokat. a vétekért, a melyet tselekedtenek, nem hivén abban, akit az Isten váltságokra küldötte volt, meg feddi őket az igazságról. és a szenttségről, a mely igazság ki tettzet. akristus ditsőséges fel támadásán, és menyben menetelin, a szenttségről, mivel ahivek, hittek abban, noha nem látták. a kit a sidok látták és meg vetették, meg feddi végtire a világot. az iteletről, a melyel meg ítéltet. a sátán, akinek birodalmát el rontotta a kristus. ugyan azon. igazságnak lelke meg érteti az apostolokat. mind azokat az igazságokat amelyeket halottak. és meg taníttya azokra, a melyeket akoron meg nem mondottak nékik, mert el nem viselheték volna.

Az után ismét mondá nékik, egy kevesé, és már nem láttok engem, és ismét egy kevesé és meg láttok engem, mert az atyámhoz viszá megyek. a tanítványok meg nem érték értelmét ezeknek a szoknak, azért is kerdék egy mástól hogy mit akarna mondani, és mint hogy nem értheték, azért meg akarák azt magától kérdeni. jesus pedig meg üsmervén hogy magyarázattyát akarnák tudni beszédinek., mondá, hogy ők sirni fognak, azonban pedig avilág örömben lészen. mert valamint egy aszony fájdalmat szenved a szülésekor, el felejtí minden szenvedésit örömben, mihent a fia evilágra jö, ugy ők is egy kevés ideig szomorúságban lesznek, de tsak hamar meg fogják ötet látni, és akor az ő szomorúságok olyan örömben fordul. a melyet senki el nem veheti töllök, az apostolok tsak hamar meg láták bé tellyesedésit ajesus

⁵⁸³ XXVII oktattyá az apostolit. joan. 15.

⁵⁸⁴ joan. 16.

ezen mondásának, mivel ők siratták halálát, azonban pedig azö ellenségi örültenek, de harmad nap mulva, nagy örömel láták fel támadva, és a sidok. nagy szégyen vallásal. nézék, hogy azt úgy tisztelnék mint Istent. akit ők meg ölettek mint egy gonoszt akerezsten, és akinek nevét. még az emberek elméjékből is el akarták volna törölni.

Az után két dolgot igére nekik, az elsöt. hogy fel támadása után nem beszéllene nékik, példa beszédekel. amint addig tselekedet, hanem olyan világosan beszéllene nékik az atyáról. hogy mindenik meg érthetné. a másodikát, hogy azö nevében. kérhetnek, a melyet még addig nem tselekedték volt, és meg fogják nyerni mind azt, valamit úgy kérnek, abban az időben kérni fogtok az én nevemben, nem szükség mondani hogy kérni fogom az atyámat érettetek. mivel maga az atyám szeret titeket, mert ti is engemet szerettetek, és el hittétek. hogy az Istentől jöttem ki, az az, öröktől fogva születtem az atyamtól. és evilágra jöttem mostanában el hagyom evilágot, és viszá térek az atyámhoz.

Az apostolok gondolván hogy egészen értenék ezeket az utolso szavait, mondák néki, hogy immár világosan. és példa beszéd nélkül beszéllene nékik, azért is hinnék azt, hogy az Istentől jött ki. jesus felelé nékik, hiszitek mostanában. de el jö az az ora, és el is jött, hogy ti el szélyedtek. és engemet egyedül hagytok, de nem vagyok egyedül, mert az atyám velem vagyok. azért mondtam néktek ezeket. hogy bekeségtek legyen én bennem. nyomoruságban léztek evilágon, de bizatok, mert meg gyöztem evilágot.

⁵⁸⁵ A kristus, minek utánna ezeket az Isteni oktatásokat adta volna az apostolinak. az ég felé emelé szeméit és mondá. Atyám el jött az ora, ditsöisd meg fiadot, hogy a fiuis tégedet meg ditsöítsen, és valamint ö néki hatalmat adtál, minden testen. ö is örök életet adgyon mind azoknak akiket néki adtál, amely örök élet abból áll, hogy tégedet egyedül való igaz Istennek üsmérjenek, és akristus Jésust, a kit el küldöttél, meg ditsöittelek eföldön, el végeztem amunkát., amelyet reám bízál., mostanában tehát. atyám ditsöíts meg engem magadban. azal aditsöségel., amely volt nékem benned világ kezdete előtt. az után az apostolokért imádkozék. akiket az atya adta volt nékik. és akik bé vévén beszédit, hitték hogy az Istentől jött, ki, és ötölle küldetet volt. mint hogy pedig avilágban hagyná őket, az atyának ajánlá őket, nem hogy ki vegye őket evilágból. hanem hogy meg oltalmazza őket avétektől, meg oltalmazta volt őket mindnyájokot. az atya nevében, és tsak egy veszet el közüllök, úgy mint judás, el választotta volt őket avilágtól, és mint hogy nem élnek a világ modgyára. azért avilág is gyüli őket., erre való nézve kéré az atyát hogy tartaná meg őket, és szentelné meg őket igéje által. a mely maga az igazság, ajánlván magát áldozatul érettek, hogy meg nyerhesse nékik ezt a kegyelmet, kéré az után az atyát mind azokért is akik az ö nevében hinnének az apostolok predikaciojára. és azt a tsudálatos egyeséget kéré nékik, amely meg egyeztetí az szenteket egy másal. valamint az atya a fiuban lévén, és a fiu az atyában. egyek természetekben., Atyám, mondá ismét. azt kívánom, hogy a hol én vagyok, akiket nékem adtál, azok is ót légyenek, hogy had láthassák meg ditsöségemet. eszerént végezé el pedig ezt az Isteni imádságát. igasságnak atya. avilág tégedet nem üsmért. de én tégedet üsmértelek. és ezek is üsmérték hogy te küldöttél. volt engemet, meg üsmértettem vélek nevedet. és meg üsmértetem azt még vélek. ezután is. úgy hogy, had légyen benne az a szeretet, amellyel szerettel engemet, és had légyek én magam is ö benne.

⁵⁸⁶ Ezen imádság után. jesus követvén a maga uttyát, a Cedron patakán által mene. a mely az olaj fák hegye, és jérusalem közöt foly, és a gethsemáni kertben mene a tanitványival, ót mondá nékik hogy üllyenek le míg imádkoznék. és ö magok is imádkozanak. hogy kísértetben

⁵⁸⁵ XXVIII akristus imádkozik az atyának joan. 17

⁵⁸⁶ XXIX a kristus három szor imádkozik a gethsemani kertben. matth. 26 mark. 14 luk. 22 joan. 18.

ne esenek. azután maga mellé vevén pétert, jakabot. és janost. félni, és unakozni kezdék. és mondá. szomorú az én lelkem mind halálig, maradgyatok itt. és vigyázatok. velem. az után. mint egy kö hajításnira el távozván töllök a földre borula, mint hogy pediglen, hiveinek vigasztalásokra, érzeni akarta magában. mind azokat az indulatokat, amelyeket rend szerent indít az emberekben. a természet. a halál közelgetésekor, azt is meg akará nékik mutatni példájával, hogy mit tselekedgyenek az olyan állapotban., akarattal való indulattyából. atesti gyarłoságnak. arra kéré az attyát. hogy távoztassa el tölle azt a halált. a melyet véle akarna szenvedtetni. de az engedelmeségnek. és aszeretetnek erejével, meg változtatván, ezeket az indulatokat, az Attya akarattya alá veté magát. és mondá, Atyám, Atyám, mindeneket meg tselekedhetel, távoztasd el. töllem ezt apohárt, mind azon által ate akaratom légyen meg, és ne az enyim. ezen imádság után fel kele, és atanitványihoz mene. a kiket aluva találá, mondá péternek, simon aluszol.? hát nem vigyázhattatok velem egy oráig.? vigyázatok. és imádkozatok. hogy ne esetek akisértetben., mivel alélek gyors, de a test gyenge, mint ha azt mondotta volna, alélek ahalál ellen akar állani, és ti azt gondollyátok hogy elegendő erőtök vagyon arra hogy a halált meg vessétek, de a testnek gyengesége meg gyözi aléleknek erejét, hogy ha nem kérétek az Istent hogy meg segítssen. ahaláltól való félelemben. ezek után ismét viszá tére imádkozni, mondván. Atyám, ha é pohár el nem mulhatik. hanem meg kel. azt innom, legyen meg ate akaratom, másodszeris visza tervén. a tanitványihoz aluva találá őket. nagy keserüségnek miat, az után harmadikszor mene imádkozni. szent lukáts mondgya. hogy egy angyal le szállot menyekből hogy ötet erősítse, és aviaskodás, a mely benne volt. atest közöt, aki nem akart volna szenvedni, és a lélek közöt, a ki engedelmeskedni akart az Istennek, oly igen fel háborította az ő testét, hogy az ő veritéke olyan volt. mint a vér tseppek, melyek a földre hullottak.

viszá tére harmadikszor. az apostolihoz. és mondá nékik, mint egy nehézségel., már álhattok. és nyugodhattok. de azt is elejekben adá., hogy már az ora el jöt volna, hogy az embernek fia abünösök kezében adassék. kellyetek fel tehát mondá nékik, és menyünk eleiben. mivel. aki engemet el adot már közelget.

⁵⁸⁷ jésus még ezeket el nem végezheté, hogy judás oda érkezék. egy sereg vitézekel, és meg olyan szolgálakal. akiket apapok. az irás tudok, a farisaéusok, és a tanáts urak küldötték volt hogy meg fogják Jésust. ezeknél kard, és dorong volt. és tsak nem mindeniknek akezeben fáklya, vagy lámpás. mert setét vala. mint hogy pedig ezek nem üsmerték akit meg akarának fogni, judás még előre meg mondotta volt nékik, hogy akit én meg tsokolok. azt fogjátok meg. és vigyétek el. vigyázásal. jesushez közelitvén tehát. mondá. üdvözlégy mester, és azonal meg tsokolá. jelül. hogy ötet kellene meg fogni. jésus pedig tsak ezeket mondá néki. barátom. kit jöttél keresni,? hát judás. egy tsokal. árulodé el az ember fiát?

Azonal pedig a vitézek eleiben menvén. kérdé töllök hogy kit keresnének.? azok felelék. hogy a názáreti jésust, akiknek is mondá. én vagyok a, a vitézek erre mind a földre esének, másodszer is kérdé töllök. hogy kit kerestek, akik ujontában mondák. hogy a názárethi jésust, felelé nékik, meg mondotam már néktek. hogy én volnék a, hogy ha pedig engemet kerestek., botsásátok el ezeket, úgy mint atanitványokat., hogy bé tellyesednék az irás, hogy akiket nékem adtál. senkit azok közül elnem vesztettem., az ellenségi hatalmok alá adván magát. meg fogák ötet. atanitványok kérdék tölle hogy ha fegyverel oltalmazáké ötet. erre péter kivonván kardgyát. málkushoz a fő pap szolgálájához tsapa, akinek. el vágá jobb fülét, jésus pedig parantsolá atanitványinak. hogy meg tsendesednének, amálkus fülét meg illetve. meg gyógyittá. az után mondá péternek, tedd viszá hüvelyében kardodot., mert minden valaki

⁵⁸⁷ XXX jesus meg fogatik. matth. 26 mark. 14 luk. 22. joan 18

kardot fog. kard által vész el. hát az atyám pohárát ne igyamé meg.? gondolodé hogy az atyám nem küldene ha kérném többet tizen két légio angyalnál segítségemre, de hogy tellyesednék bé az irás. amelynek eszerént kel bé tellyedni.

Azután mondá azoknak akik meg akarák fogni., kardal, és bottal jöttetek reám hogy meg fogjatok, valamint egy tolvajt; minden nap közöttetek ültem, és tanítottam atemplomban., akkor meg nem fogtatok., de ez ati, és a setéttség fejdelmének orája, szükségesek bé tellyesedni az irásoknak, akoron atanítványi el hagyák. és el szaladának, hanem tsak egy iffiatska akará ötöt követni. akin semmi egyéb köntös nem volt., hanem tsak. egy lepedővel takarta bé magát. akit is hogy a vitézek meg akarák fogni, el hagyá alepedőt. és mezitelen el szalada.

⁵⁸⁸ Meg fogván tehát jésust, meg kötözék. és vivék először. annáshoz, a ki ipja vala kaifásnak, annás pedig küldé ötöt kaifáshoz. aki fő pap vala azon esztendőben, és aki azt a tanátsot adta vala a sidoknak, hogy hasznos volna egy embernek meg halni az egész népért, mindnyájan. a papi fejedelmek, az irás tudók, és atanács urak, kaifásnál valának esze gyülekezve. aki is tudakozodni kezdék jésustol. a tanítványi, és atanítása iránt, jésus felelé néki, mindenek. halottára beszéltem. mindenkor a synagogákban, és atemplomban tanítottam. a hová gyülekeznek a sidok, semmit titokban nem tanítottam. miért kérdesz hát engemet.? kérdezed azokat akik előtt beszéltem. ők tudgyák hogy mit tanítottam. erre egy a szolgák közül akik jelen valának., artzul tsapá Jesust, mondván. hát így felelsz a fő papnak, jésus mondá néki. ha rosszul beszéltem mutasd meg azt nékem, de ha jól beszéltem miért versz engemet

Azonban pediglen. mind azok. kik agyülekezetben valának. hamis tanu bizonytságot keresnek vala, hogy meg ölethetnék jésust, de arra elegendőt nem találhatának. noha sokan valának olyanok. akik hamisan sokal vádolák, mind azon által, még is találkozáék kettő. akik azal vádolák., hogy Jésus azt mondotta volna, hogy le rontaná atemplomot., és harmad nap mulva mást olyat állitana fel, a mely nem volna emberi munka., de ezek a vádlások, sem valának még elegendők. mind azon által, kaifás fel kelvén agyülésben, mondá Jésusnak: miért nem felelsz mind ezekre, a melyekel tégedet vádolnak.? de mint hogy nem felele akérdesre, mindnyájan azt mondá néki, ha te vagy akristus, mond meg azt minékünk, erre felelé jésus. ha néktek azt meg mondom. nékem nem fogtok hinni, és ha kérdést tészek néktek, nem fogtok reája felelni, se el nem botsátotok engemet. de ez után, az embernek fia. az Isten hatalmának. jobbjára fog ülni, erre kérdék tölle, tehát, az Istennek fia vagy? felelé nékik, igen is a vagyok.

A fő pap hasonlo kérdést tett neki, és parantsolá néki. hogy mondaná meg az élő Istenre hogy ha ő volnaé akristus, és az Istennek fia. jésus ismét bizonyittá néki, mondván, avagyok, és eljö az a nap. a melyben meg láttok engemet a felhökben el jöni, és az Istennek jobbjára ülni, a fő pap ezeket halván. a köntösit el szagatá mondván, káromkodást beszél, mi szükségünk vagyon több bizonytságotra, ti mindnyájan hallátok káromkodását, mire itélitek? mindnyájan mondáék. hogy halált érdemlene, és arra is itélék, azonal reája kezdenék pökdösni, és tsufszágal tsapdosák ötöt, a szemeit bé köték, és némelyek ártzul tsapák. némelyek öklökkel üték, mondván néki tsufszágbol. kristus talál ki. hogy ki ütöt meg tégedet. az után sok gyalázatal, és káromlásokkal illeték ötöt.

⁵⁸⁹ Az alat, a még a fő papnál. ilyen gyalázattal, és bestelenségel bántanak egész éttzaka az üdvezítővel. a tselédek, és azok. kik meg fogták volt Jésust. alat az udvarban voltanak, a hol tüzet tsinálván füttöztenek, péter is ót füttözöt vélek együt. mivel távul amesterét követvén, egy a tanítványok. közül, aki üsmeretes volt a fő pap házánál. arra kérte volt a szolgátot. ki a kaput örzötte. hogy botsátaná bé pétert az udvarban, egy kevés vártatva. ugyan azon szolgáló.

⁵⁸⁸ XXXI kaifáshoz viszik matth. 26 mark. 14 luk. 22 joan 18.

⁵⁸⁹ XXXII péter, a kristust meg tagadgya. matth. 26 mark. 14 luk. 22. joan 18.

atüzhöz menvén, ót látá pétert is atöbivel füttözni, akit jól meg vizsgálván meg üsmeré. és mondá fel szóval, ezis azal az emberel volt. az után kérdé tölle. nem vagyé te is atanitványi közül.? de péter mindenek előtt meg tagadá. és mondá. aszony, én azt az embert nem üsmerem. se tanitványa nem vagyok, azt sem tudom mit beszélsz., az után apitvar eleiben mene, és akakas szolla, a midön ót volna, egy más szolgáló meg látá ötet és mondá a többinek. ez is a názárethi jesusal volt. a többi is kezdék ötet kérdezni. de ő másodszor is meg tagadá, és mondá hogy nem volna ajésus tanitványa, sött még, nemis üsmerné. mint egy ora mulva ez után. egy a fő pap szolgálai közül, rokona malkusnak, a kinek péter el vagta volt a fülét. bizonyítani kezdé mindeneknek, mutatván péterre, hogy a galiléus volna, és jesusnak tanitványa. mondá is péternek, nem láttalaké tégedet akertben azal az emberel, atöbbi is kezdék erre mondani. bizonyára te is tanitványa vagy, mivel a nyelvedről meg üsmerjük. hogy galiléai vagy, péter harmadikszor is meg tagadá. esküvéssel. és átokal. és mondá, nem üsmerem azt az embert. se azt nem tudom mit beszéltek, azonal a kakas másodszor szolla, jesus peterre tekintvén. esziben juttatá. jövendölésit. ez az apostol pedig azonal ki mene az udvarbol, és nagy keserüséggel. kezdé siratni vétkét; szent Agoston. azt mondgya. hogy Jesus fent lévén, az ellenségi közöt, és meg kötöztetve, nem láthatá testi szemeivel. a tanitványát. aki alatt volt az udvarban, ez így lévén, atekintés. amelyről szol az évangyélium, az irgalmaságnak tekintete volt, és a kegyelemnek. titkos indulattya. a mely meg nyitá szemeit péternek, hogy meg üsmertesse véle vétkét., és a mely meg lágyitá szivét, hogy meg mosá vétkét köny hullatásival.

⁵⁹⁰ Péntekre viradora., mind azok. akik halálra ítélték vala jésust. minek utánna el végezték volna magok közöt, hogy mitsoda modal ölettesék meg ötet. azt is el végezték. hogy a romai gubernátornak. pontius pilátusnak. kezében adgyák. azonban pedig judás. a ki el árulta volt. látván hogy halálra ítéltet, meg báná tselekedetit. viszá vivé apapoknak., a harmintz ezüst pénzt, mondván nékik, vétkeztem, mert ártatlan vért adtam el. azok pedig felelék néki, mi közünk nékünk ahoz, az ate dolgod; ő pediglen a templomban vetvén apénzt. onnét el mene. és magát fel akasztá. apapok. gondolák. hogy azt a pénzt nem tehetnék a templom pénze közé, mivel. a vérnek arra volna, erre valo nézve azal a pénzel, egy darab földet vevének egy fazakastol, hogy az a föld az idegenek temetője lenne, és azt a mezöt nevezék hakeldámanak.

⁵⁹¹ az az. vér mezejének. eszerént bé tellyesedék a profétának mondása, hogy jesus áruban botsátatik, harmintz pénzen el adatik, és hogy azon a pénzen. egy fazakasnak mezejét meg veszik.

⁵⁹² A papok, és a birák. kötözve vivék jésust a gubernátor házahoz. de mint hogy tartának attol. hogy egy pogánynak házahoz valo menetelek meg ne ferteztesse őket. és az után meg ne ehessék a husvetet, azért bé nem menének aházhoz. úgy annyira hogy pilatus kénszeriteték ki menni hozzájuk és meg kérdeni töllök, hogy mivel vádolnák ahozája vit rabot., a sidok tsak azt felelék néki, hogy ha hamis ember nem volna. nem adták volna kezében, a gubernator mondá nékik, hogy ítéllyék meg ő magok, atörvények szerént. de ő azt felelék neki, hogy ő nékik nem volna hatalmok arra hogy valakit halálra ítélhesenek, azt tarttyák, hogy annak előtte tsak kevés idővel. a romaiak, el vették volt. a sidoktól. a hatalmat. hogy valakit halálra ítélhesenek. de mind ezek tsak arra valok valának hogy bé tellyesednék akristus apostolinak valo mondása, hogy a pogányok kezében adatnék, hogy fel feszittsék ötet.

⁵⁹⁰ XXXIII judás magát megöli matth. 27.

⁵⁹¹ zaka. 11. 12.

⁵⁹² XXXIV pilatus elöt vádoltatik. joan. 18.

⁵⁹³ Azonban a gubernator meg nem elégedék az ilyen elégtelen vádolással. a mely nem volt elegendő a halálra való ítéletre, a sidok pedig mondák neki, hogy jesus. nem tsak el hitetné az egész nemzetét. de még ellenzi a CSászárnak való adót, és magát királynak. és messiásnak téski. pilátus bé menván házához, maga eleiben hivatá jesus, és kérdé tőlle, hogy ha a sidok királya volna. jesus felelé néki, eztet magadtol mondogé, vagy mások mondogyák veled, pilátus felelé néki, hát sidó vagyoké én? ate nemzeted, és apapi fejdelmek adtanak tégedet kezemben. mit tselekedtél.? jesus felelé néki, az én országom nem evilágbol való. ha evilágbol volna. az én népem meg nem engedte volna, hogy a sidok keziben essem. de az én országom nem innét való. király vagy hát té. mondogá pilátus. igen is avagyok felelé jesus, és arra születtem, és arra jöttem evilágra, hogy bizonyoságot tégyek az igazságról, valaki az igazsághoz tartozik. a halgattya az en beszédemet. pilátus kérdé tőlle, mitsoda az igazság. és ezt mondogván. ismét ki mene a sidokhoz kik akapuja előtt valának. tudokra adni hogy semmi vétkes dolgot nem találna jesusban. akoron a papi fejdelmek. és atőbbi kezdék ötöt vádolni sok féle vetkekel., de jesus azokra nem felele, ugy anyira hogy még pilátus is mondogá neki, nem hallodé menyivel vádolnak tégedet, de halgatásban marada. a melyen igen tsudálkozék a gubernátor.

⁵⁹⁴ Azonban, az ellenségi sürgetéssel vádolgyák vala ötöt. mondogván, hogy az egész népet fel lázagtotta tanításával, a melyel bé töltötte judeát, el kezdvén galiléa tartományán. pilátus halván nevezni galiléát, kérdé ha jesus oda való volna, meg tudván hogy oda való volna, a mely tartomány hérodes birodalma alatt volna, azért hérodeshez küldé, aki is akoron jérusalemben volt, hérodes azon igen meg örüle, mivel régen kívánta látni, azért hogy nagy dolgokat hallot felölle, azt is gondolta, hogy talám valamely tsudát fog tenni előtte., erre való nézve sok kérdéseket tett nékie. a melyekre jesus semmit nem felele. se atőbb vádolásokra, a melyekel vádolák az irás tudok. kik őt jelen valának. hérodes pediglen. nem látván semmit is olyat a mit kívánt volna látni, meg veté jesus. és tsufszágbol. feje ruhát adata reája, és viszá küldé pilátushoz. ugyan ez is okozá. hogy azon a napon meg békéllének hérodes és pilátus egy másal. és egy más baráti lének, mivel annak. előtte egy más ellenségi valának.

⁵⁹⁵ Pilátus nem veheté arra magát hogy meg ölesen egy olyan embert. akiben semmi halálra méltó vétket nem találhatot. azért maga eleiben hivatá a papokot. a fő renden lévőket. és a népet, és elejekben, adá, hogy ő előttök, mindenekről tudakozodot volna Jézustól. de ő semmiben vétkesnek nem találgya ötöt, de sőt még herodes is. akihez el küldötte volt, halálra való vétket nem talált benne, mind azon által, hogy ha tsak valamiben is eleget tegyen azö dühöségeknak, mivel tudta, hogy tsak gyüölöségből, és irigységből adták volna kezében jesus, azt mondogá nékik, hogy elsőben meg vereti, az után el botságyta, de még más módót is gondola a meg szabadításában, azal tartozot. hogy egy rabot meg szabadittson azinneben. a pedig a sidokon állot, hogy melyik halálos rabnak kérjék meg szabadulását, vala akoron atömlöczben egy hires tolvaj, barabás nevü, aki valamely támadásban. gyilkoságot tselekedet volt., azt gondolá tehát pilátus, hogy szabadá hagyván anépet, a jesus, és barabás közöt való választásra, természet szerént, inkább fog kegyelmet kémi egy ártatlannak, mint sem egy tolvajnak, és gyilkosnak, mondogá azért nékik, én semmi vétket nem találok. abban akit ti vádoltok, de mint hogy szokás. hogy husvétban el botsásak egy halálra valot, melyikét akarjatók a kettö közül hogy el botsásam. barabásté, vagy. jesus, a ki kristusnak neveztetik. de még azon időben olyan dolog is történék, a melyért inkább kellették ennek agubernatornak azon igyekezni, hogy meg menttse a jesus életét, mivel a midön az ítélő szekiben volna, a felesége meg izené néki., hogy ne ártaná magát annak az igaznak dolgában, mivel sokat szenvedet volna álmában érette,

⁵⁹³ matth. 27. mark. 15 luk. 23. joan. 18.

⁵⁹⁴ XXXV herodeshez viszik jesus luk. 23.

⁵⁹⁵ XXXVI atolvajt inkább meg szabadittgyák mint sem jesus. matth. 27. luk. 23. joan. 18.

Minden tehetségével azon igyekezék tehát hogy meg szabadithatná ötet ellenségi kezéből, ugyan ezért is. kérdé anéptől. hogy melyiket választanák, jesusté, bagy barabást,. de apapok, és atanáts urak, anépet fel indították hogy barabásnak gráncziát kérjenek, és a jesusnak halálát kérjék. ugy anyira. hogy amidön másodsor is kérdé pilátus. hogy melyikét botsása el a kettő közül. mindnyájan kiáltani kezdék, ölesd meg eztet, és ad nekünk barabast. mit akartok tehát, kérdé pilátus, hogy tselekedgyem jesusal,? ők pedig mindnyájan kiálták, feszisd fel, feszisd fel ötet, harmadikszor is kérdé töllök, de mi vétket tselekedet, mert semmi halálra valo vétkit nem látom. hanem majd meg ostoroztatom, és az után el botsátom. ők pediglen annál inkább kezdék sürgetni kiáltásokkal, és kérésekkel. hogy fel feszitetné.

⁵⁹⁶ parantsolá tehát pilátus. hogy jesusat meg ostoroznák, de a vitézek. az ostorozást. meg más gyalázatos dolgokkal is meg szaporiták. amelyeket nem láttyuk, hogy nekik parantsolták volna, mivel atanáts háznak pitvarában vivék ötet, és oda gyülvén az egész sereg. le vevék rolla amaga köntösét. és veres bársony palástot adának reája. az után tövisből koronát fonának. a fejére tevék, és ajóbb kezében egy nádat adának, az után tsufszágból térd hajtásokkal köszönték ötet. mondván. üdvözlégy sidok királya, és azonban pofon üték. afejét nádal verék, és az ortzájára pökdösnek vala, pilátus. gondolá. hogy a sidok. olyan állapottyában nem nézhetnék ötet szanakodás nélkül. azért meg is akará nekik mutatni, amint hogy a háza eleiben menvén mondá a sidoknak, hogy semmi vétket nem találna benne, jesusat is elejekben vitété. atövis koronával, és averes palástal, és mondá. a sidoknak, ihon az ember, de ők azonal kezdék kiáltani, fezisid fel, fezisid fel, pilátus mondá nekik, vegyétek, és fezitstétek fel ti ötet, mivel én semmiben vétkesnek nem találom, a sidok felelék, nekünk olyan törvényünk vagyon, a mely szerént meg kel neki halni. mert Isten fiává tette magát..

⁵⁹⁷ A sidoknak., ilyen dühöségin. és keménységin. igen almélkodék a gubernátor. és meg is ijede, aki is atanáts házban viszá térvén, kérdé jesusat. hogy honnét valo volna, de hogy nem felelne nekik, mondá, nem tudé azt, hogy hatalmomban vagyon hogy fel feszitessetek, vagy el botsásalak, jesus felelé neki, nem volna néked hatalmod rajtam, hogy ha azt onnét felyül nem adták néked, azért is náladnál vétkesebek azok, kik kezedben adtanak, mind ezek után is agubernátor tsak azon igyekezék hogy meg szabadithasa ötet, de végtire a sidok erőtt vevének ezen a lágy birón, kiáltván nekik, hogy ha meg nem bünteti az olyat. aki magát királyá teszi, maga magát ellenségivé tenné a Császárnak, pilátus ezeket halván, ki vivé jesusat, olyan helyre, a melyet sidoul gabbathának. görögül lithostrotosnak nevezék, az az, kövel pádimentomozot helynek, és ott a székiben üle, az után mondá a sidoknak. ihon vagyon akirályotok, de ők kiáltani kezdék. vidd el, vidd el feszisd meg ötet, ő pedig mondá nekik, meg feszitsemé a királyotokot? erre mondák a papi fejedelmek, nintsen más királyunk hanem a császár.

⁵⁹⁸ Pilátus látván hogy semmit sem nyerhetne rajtok, és hogy mentől inkább igyekeznék a jesus meg szabadításán, annál. nagyob támadás lenne a nép közöt, vizet kére, és meg mosdék az egész. nép előtt. mondván, én ártatlan vagyok, ezen igaznak véréből. ti adtok arrol számot. az egész nép erre felelé, az ő vére mi reánk esék, és a mi fiainkra, jérusalemnek, negyven esztendő után valo el pusztulása, és mind azok a rettentő nyomoruságok a melyek akoron lettenek, bé tellyesítették ezt a veszedelmes átkot. melyet magokra mondanak, azt ohajtván, hogy a kristus vére, az ő fejekre esék. mind azon által meg nyerék kéréseket, mivel pilátus nem álhaván ellen kiáltásoknak, meg szabaditá barabást, halálra itélé jesusat, és kezekben. adá, hogy fel feszitsték.

⁵⁹⁶ XXXVII jesus meg ostoroztatik, és tövisel koronáztatik matth. 27 mark. 15 luk. 23. joan. 19

⁵⁹⁷ XXXVIII pilátus halálra itéli jesusat. joan. 19.

⁵⁹⁸ matth. 27. mark. 15 luk. 23. joan. 19

⁵⁹⁹ Vevék azért jésust, averes palástot levevék rolla, és a maga köntösit adák reája, a maga keresztét avállára tevék. és a kálváriára vivék, a midön jérusalemből ki mentenek volna, egy Cyrenei simon nevü embere adák akeresztet. és arra kénszeritték hogy jésus után vinné a sok számu nép között. ki örömel nézé hogy a halálra vinnék akit oly igasságtalanul gyűlöltenek., valának igen sokan. mind a férfiak, mind az aszonyok közül., kik sirva követik vala az Isten fiát, a melyeket vervén, viszá fordula az aszonyokhoz. és mondá nékik, jérusálemnek leányi ne sirjatok én rajtam, hanem magatokon, és fiaitokon, mert imé el jönnek az idök. a melyekben mondgyák. boldogok a magtalanok, és a méhek melyek nem szültek. és az emlök melyek nem szoptattak. akkor kezdik mondani a hegyeknek, essetek mi reánk. és ahalmoknak. borittsatok el minket, mert ha a zöldellő fával ezeket mivelik, a szárazal, mint lészen? az az, ha az ártatlanul így bánnak, hát abünösök mit nem várhatnak magokra.? azt könnyü által látni, hogy jésus, jérusalem meg szállásakor valo nyomoruságokat jövendölé meg az aszonyoknak, a mely idöben, a sidok nem bánták volna, ha a hegyek el borították volna őket, tsak hogy meg menekedhetek volna ellenségektől. boldogabbak is valának akkor az olyan aszonyok a kiknek gyermekek nem volt, az olyanoknál, a kiknek. keserüséget. kellették neznii, fioknak, előttök fegyver által el veszni, vagy éhel meg halni,

A midön akálvária hegyére érkezének, jesusnak. mirhával, és epével elegyitet bort adának inya, de meg kostolván. nem akara belölle inya., azt tarttyák. hogy szokás volt a sidoknál. a halálra valoknak holmivel meg elegyitet bort inyok adni, szivek erősítésére, de akristusnak. igen keserü italt adának, azért hogy többet szenvedgyen. az után fel szegezék ötet akeresztre, ⁶⁰⁰ és ő véle két latrot, egyikét jobb keze felöl, a másikat bal keze felöl, az Isaiás jövendölése szerént, ahamisak közibe számláltaték.

pilátus az után fel jedzé az okát. hogy miért íteltetet volna halálra. jesus, és azt az irást a feje felé tévé, a keresztnek. felsöb végire., az irás sidoul, görögül, és deákul volt írva. és evolt írva, a názárethi. jesus, sidok királya. a fő papok ezen az irason meg ütközének, és anékik nem tették, azért kérni kezdék. pilatust., hogy ne írná, hogy a sidok királya, hanem hogy maga mondotta volna magát. sidok királyának, de pilátus tsak azt felelé nékik, a mit irtam, írva vagyon.

⁶⁰¹ Mihent Jésust akeresztre feszítették., azonal. imádkozék ellenségiért. mondván. Atyám botsásd meg nékik, mivel nem tudgyák mit tselekesznek, avitézek pedik négyen lévén, negy részre oszták magok közöt a ruhait, a dolmányán mint hogy varás nem volt, hanem egészen szött volt. el nem akarák darabolni. hanem mondák magok közöt, vessünk sorsot hogy kié legyen. és eszerént tellyesedék bé, a 21 soltárban lévő jövendölés, el osztották magok közöt ruháimot, és aköntösömre sorsot vetettek.

Azonban pedig anép a kereszt előtt állot, tsufságal illetvén jésust, akik őt el mentenek, azok is káromollyák. és bestelenittik vala ötet, a fejeket csóvalván, mondák néki, te a ki a templomot le rontod, és harmad napra fel épitted, szabadisd meg most magadot. ha Isten fia vagy. hasonló képen tsufollyák vala ötet, a papi fejedelmek. az iras tudok. és a tanács urak is. mondván. másokat meg szabaditot, magát nem tudgya meg szabadítani, ha az Izraelnek királya, ha ő a kristus. az Istennek választotta, szállyon le mostanában a keresztrol, és hinni fogunk benne, az Istenben veti reménségit, ha az Isten ötet szereti. szabadítsa is meg, mivel Isten fiának mondotta magát lenni. a vitézek. kik a kereszt mellett ültenek, tsufollyák vala ötet valamint atöbbsi. mondván, szabadisd meg magadot. ha a sidok királya vagy, de sött még avéle fel feszitetet két latornak. az egyike is tsufságal illeté ötet. ha kristus vagy, szabadisd meg

⁵⁹⁹ XXXIX jesus fel feszített matth. 27 mark 15 luk. 23 joan. 19.

⁶⁰⁰ Isa. 53. 12.

⁶⁰¹ XL jesusnak. akeresztten valo szavai. matth. 27 mark. 15 luk. 23 joan 19

magadot, és minket is magadal, de amásika eszerént dorgálá meg ötet, nem félszé az Istentől, mivel teis hasonló halálra ítéltéttél, mi pediglen ezt meg érdemlettük igasság szerént, mivel vétkeinkért szenvedünk, de ez ártatlan, és semmi rosztat, nem tselekedet, az után jeshoz folyamodván. mondá néki, uram emlékezél meg rollam, amidön országodban lészesz, jesus felelé néki, bizonyal mondom néked, hogy ma velem lészesz aparaditsomban, az az. anyugodalomnak. helyében, ahol valának a szentek lelkei, a mely hely, azon anapon paraditsomá lett, a kristus jelen valo létével.

Anyi sok nép közöt, ki akerszt körül állot, valának olyan aszonyok is. kik jesusal jötenek volt galiléából, és akik segítették ötet, az ő üsmeröji is őt. voltanak távul, nézvén mind ezeket, de aBoldogságos szüz mária magdolna, és meg egy más mária, közel voltanak a kereszthez, jános pedig, azebedeus fia. a Boldogságos szüz mellet volt, akristus meg látván az ő anyyát, mondá. aszony állat ihon ate fiad, és mondá atanitválnak. ihon ate anyád, azon naptol fogvást., az atyák szerént, eza szent szüz, ezel a szüz tanitválnak. lakék, akinek gondviselése alá hagyá. nem kel tehát tsudálni. mondgya szent ambrus. hogy ez az apostol. oly Isteni modon beszélt. avallásnak nagy titkairól. mivel a szenttséges Sanctuárium mellet lakot, ahol fogantatot volt. atitkoknak kezdője.

A kristust, dél előtt feszítették fel. egy kevéssel dél után, anap meg homályosodék. és setétség lön. három oráig. három ora felé. jesus fel kiáltá nagy szoval. Eli, Eli, és akik ezt hallák, nem tudván, az Izraéliták nyelvét, amelyen ez a két szó azt teszi. Én Istenem, Én Istenem, azt gondolák. hogy Illyés profétát. hiná segítségire.

⁶⁰² A kristus. véghez vitte, és el szenvedte volt mind azt, valami meg volt jövendölve felöle az irásokban, és egyéb nem volt hátra hanem hogy a soltárnak. 68. ezeket a szavait is bé tölttse. epét adtanak nékem ennem. és szomjuságomkor, etzetet itattak velem. hogy pediglen semmi abban el ne mulyék. a mit az atya parancsolt volt néki. mondá, szomjuhozom, egy avitézek közül. mindgyárt. a spongyiát az etzetben mártá, és egy nád szálnak avégire tévén, fel nyujtá nékie, és mondá. nézük ha Illyés el jöé. hogy le vegye ötet a keresztről, jesus pedig meg kostolván az etzetet. mondá. minden bé tellyesedet., az után fel szoval mondá. Atyám kezeidben ajánlom lelkemet. és ezeket mondván. le hajtá fejét. és szenttséges lelkét ki adá.

Azon időben, a templom superláltya két felé hasada, föld indulás lett, a kö sziklák meg hasadának, akoporsok meg nyilának, és amidön jesus fel támada. sok szenteknek testek fel tamadván. a koporsokból ki mentenek, és jérusálem városában, sokaknak meg jelenének

Mind ezek anagy tsudák anyira meg rémitték. a századost. és avitézeket. kik jesusat örizék. hogy félelmekben fel kiáltának.. ez az ember., valóság. Isten fia vala, de sött még a nép is. aki őtt jelen vala, hasonló tsudálkozásban volt. ugy anyira. hogy ki ki a maga házához viszá tévén, a melyét veri vala.

Azonban pedig asidok. nem akarván. hogy a kristus teste, és a véle fel feszitetet két latrok testei akerszsten maradgyanak. szombat napon kérék pilátust, hogy töretné meg szárokat. és vétetné le akersztről, avitézek meg törék szárokat akét latornak, jesusat pedig látván hogy meg holt volna., nem törék meg azö szárait, hanem egyike közüllök az oldalát meg nyitá alántzával, ahonnét vér. és viz folya, eszerént két jövendölés tellyesedékbé, egy szers mind, az első, hogy meg lattyák azt, akit által vertenek, a másika, szolván ahusvéti bárányról, aki ⁶⁰³ jelenté akristust. mondgya, semmi tsontot meg ne ronttsatok ő benne,

⁶⁰² XLI jesus haláláról. matth. 27. mark 15 luk. 23 joan. 19.

⁶⁰³ zak. 12. 10. exod. 12. 46.

⁶⁰⁴ vala a jésus tanítványi között, egy gazdag. és nevezetes ember, arimáthiai városból való. akit jősefnek neveztek. avall hogy ettkon való tanítványa volt az üdvezítőnek, mert tartot asidoktól. de részt nem vett igasságtalanságokban, és noha a jérusálemi tanács urak közti számláltatott is. mind azon által ő néki semmiben abban része nem volt, a mit atőbbi tselekedet az Isten fia ellen, de az ő mesterének halála meg bátorítván őtet, pilátushoz mene. tartalék nélkül, hogy tőlle szabadságot. kérjen. le venni a keresztről. a jésus testét. és el temetni azt. pilátus nehezen akará el hinni hogy olyan hamar meg holt volna, de meg tudván halálát bizonyosan. a száradostól, parantsolá hogy adnák jősefnek a testet.

Jősef, temetni való ruhát vévén. le vevé a Jésus testét akeresztről, nicodemus, ugyan azon tanács ur, aki éjjel ment volt jésushoz, részt akarván venni. jősefel. abban aditsőségben. hogy véle együt temese el. mesterét. száz font myrhát és aloest véve. és jősefel. bé takarák. a jésus testét. ezen fustölökkel. és ruhával, és el temetik a sidok szokása szerént. vala pedíg azon ahelyen. a hol jésus fel feszitetet volt. egy kert, és akertben. egy kö koporso. a melyet jősef vagatta volt a kö sziklában, és a melyben, még semmi holt testet nem tettenek volt, jősef. és nicodemus abban tevék ajésus testét. és egy nagy kövel. bé zárák az ajtaját, maria magdolna, és atőbb aszonyok, kik jelen valának a jésus. halálán, az ő temetésin is jelen valának. és jól meg vizsgálván. hogy hová tették volna atestet. el menének. hogy kenetet készítsenek., a melyel. meg kennyék. mihent a szombat napja el telnék, úgy mint vasárnapon.,

Jésus meg halván, és el temetettvén pénteken, más nap apapi fejedelmek. és a farisaeusok. tanácsot tartván. pilátushoz menének és mondák nékie, uram mi még azt el nem felejtettük, hogy az ahitető. (eszerént nevezék jésust:) azt mondotta volna még életében, hogy halála után harmad napal. fel támadna, parantsollyad tehát. hogy had őrizék az ő koporsóját. harmad napig, nehogy atanítványi éttzaka el lopják atestet, és az után azt ne hirdessék a népnek. hogy fel támadot, mert ez az utolsó tévelygés, nagyob lenne az elsőnél. pilátus mondá nekik, őriztessétek ti úgy amint akarjátok, ők el menvén. meg petsételék akoporsot és őrzőket rendelének meléje.

⁶⁰⁵ Szombat másod napján., első napján. ahétnek amelyet mi nevezük vasárnapnak, mária magdolna, és atőb aszonyok. a kik pénteken estve el készítették volt a fü szerszámokat. jó reggel el indulának hogy meg kennyék a jésus testét., és a midőn oda érének, a nap már jó fent volt., de mint hogy azt látták volt hogy a koporso ajtaját egy nagy kövel zárták volt bé. azt kezdék egy mástól kérdeni, hogy ki fogja azt a nagy követ el hengeríteni akoporso ajtajáról, de a kö el vala már hengerítve. minek előtte oda érkeztenek volna. mivel egy angyal akinek az ortzája olyan fényes volt. mint villámlás, és aruhája olyan fejr mint ahó. az égből le szálván. a követ el hengerítette volt, és réaja ült, ugyan azon órában. a nagy föld indulás, és az angyalnak meg jelenése. anyira meg rémitté az őrzőket. hogy mint aholtak olyanok valának., ez így lévén, amidőn az aszszonyok.. akoporsohoz érkezének, se akő, se az őrzök meg nem tartoztaták őket. hogy bé ne menyenek., de azon el álmétkodának. a midőn bé menvén. ajésus testét nem találák.

Maria magdolna siettséggel mene tudtára adni az apostoloknak, pētert, és jánost találván, mondá nekik, el vitték az urat akoporsoból, és nem tudjuk hová tették. ez a két apostol. azonal nagy siettséggel. a koporso felé indulának., jános érkezék oda eléb, de bé nem mene, hanem meg hajtván magát. bé néze akoporsoban., őt látá aruhákat a földön, pēter is oda érkezvén. bé mene. és látá aruhákat, atőbbi között. aruhát melyet a jésus fejére tették volt, különösön esze hajtva. jános is bé menvén az után. látá mind ezeket.. és mind aketten azt gondolák, hogy atestet el rejtették volna. valamint mária magdolna mondotta volt nekik. mivel

⁶⁰⁴ XLII jesus el temetéséről. matth. 27. mark. 15 luk. 28. joan 19

⁶⁰⁵ XLIII jésus fel támad. matth. 28 mark. 16 luk. 24 joan. 20

nem tudták még akkor, hogy az írás mit tanítana, és arra reá nem emlékeztenek., hogy Jézus sokszor megmondotta volt nekik hogy holta után. hamar fel fog támadni. vissza térének tehát mind a ketten avárosban.. de péter. nagy tsudálkozásal vala mind ezek iránt.

⁶⁰⁶ Maria magdolna pedig nem tére vissza atöbbivel, hanem akoporso mellet siránkozik. az ő nagy szeretete. nyughatatlanná tévén őtet. le hajola. hogy a koporsóban nézen. őt pediglen két angyalt láta. feje köntösben. a kik ugyan azon akövön ültenek, amelyre. tették volt a jésus testét. egyik a fejinél, a másik alábanál. az angyalok. kérdék tőlle. aszony mit sirs? ki felelé nekik. el vitték az uram testét, és nem tudom hová tették., ezekre a szokra hátra tekintvén. egy embert láta, aki kérdé tőlle. aszony miért sirs. kit keresz? mária gondolván hogy a volna a kertész. mondá neki. uram, ha te vitted el innét a testet. mond meg hová. tetted. és én el viszem. és erre. vissza akara. térni. de az az ember nevéen szollitván mondá. mária. aki is vissza fordulván. meg üsmeré jésust, és ki mondhatatlan. valo örömel fel. kiáltá. Rabbani. az az, mesterem. jésus mondá neki, ne érz hozám, mivel még fel nem mentem az atyámhoz, hanem eredgy mond meg az atyám fiainak., ugy mint az apostolinak, hogy fel megyek. az atyamhoz. és ati atyatokhoz, az Istenemhez, és ati Istenetekhez., mária az apostolokat fel keresé. a kiket nagy szomorúságban találá, és mondá nekik. hogy látta volna az urát. és azt is megmondá. a mit izent nekik. de ők hitelt nem adának szavának.

⁶⁰⁷ Azonban pedig atöbb aszonyok. akik akoporso mellet maradtanak vala, nagy fel háborodásban valának azért hogy nem találhaták ajésus testét, de még azon inkább fel háborodának, a midön két embereket látának előttök meg jelenni, fényes köntösökben., ezek, ugyan azon angyalok valának, akiket magdolna látot volt a koporsóban; mint hogy pedig nagy rémulésekben valának. a szemeket sem merték a földről fel emelni, az angyalok mondák nekik, miért kerseitek aholtak közöt azt, aki életben vagon? ti a názárethi jésust kerseitek. akit fel feszitettek volt. ne féllyetek, mert fel támadot, valamint megmondotta volt. emlékezetek meg arról hogy mit mondot volt néktek mikor galileában volt: szükséges hogy az ember fia abünösök kezében adatassék. hogy fel feszitessék. és hogy harmad napjára fel támadgyon, jövetek nézitek meg a helyt ahová tették volt. és eredgyetek siettséggel megmondani atanitványinak és péternek, hogy fel támadot, előbb is léssen nálatoknál galiléában, őt meg láttyátok őtet. amint meg ígérte volt néktek, ezekre aszokra. reá emlékezének a jésus igeretire. és meg halván fel támadását. meg vigasztalodának, és az angyaloktól valo felelmek meg tsendesedék. ki menének tehát akoporsobol., hogy el menyenek megmondani az apostoloknak. amiket láttanak, de amint mennének elől találák jésust, aki köszönté őket, ők pediglen.. nagy tsudálkozásokban. és örömökben., hozzá járulának. meg ölelék lábait, és imádák őtet. aki is mondá nekik, eredgyetek mondgyátok meg az atyám fiainak, hogy menyenek galiléában. őt meg látnak engemet. el menének tehát ezek az aszonyok., és meg beszéllek az apostoloknak, és atöbb tanitványoknak. mind azokat amiket láttak. és hallottak volt., de az ő beszédekét tsak álom látásnak gondolák lenni. és nem hittének nekik.

Az alat a még ezek a szent aszonyok. az Isten fiának parantsolatlyával. mennének. az apostolokhoz, hogy tudokra adgyák fel támadását., némellyek avitézek közül, kik a koporsót örzötték. és akik mint holtak, a földre estek volt. hogy az angyalt láták akövet el venni a koporso ajtajáról, jérusalemben menének, és megmondák apapi fejdelmeknek. hogy mit láttak volna., erre a papok, és atanáts urak esze gyülvén. tanátsot tartának, és nagy summa pénzt adának az örzöknek. tsak hogy azt mondanák, hogy éttzaka a midön aluttanak. a jésus tanitványi el. lopták volna atestét, a vitézek fel vévén apénzt, azt hirdeté a mire tanitották volt őket, ugy annyira hogy ez a hir el terjedvén. sokáig tarta a sidok közöt

⁶⁰⁶ XLIV jésus meg jelenik m. magdolnának. mark. 16. joan. 20.

⁶⁰⁷ XLV Jesus meg jelenik az aszonyoknak matth 28. mark. 16 luk. 24

⁶⁰⁸ Ugyan azon a napon. kettő tanítványok közül, emmaus városában menének. harmad fél mély földnire jérusálemtől. amint az uton mennének, egy más közöt. a harmad nap alatt történt dolgokról beszélgetének. azonban jesus közikben adá magát. és vélek együtt ment, de ökk meg nem ismerék. kezdé töllok kérdezni, hogy miről beszélgetnének egy más közöt., és hogy miért volnának oly szomorúak.? Cléophás, egyik a kettő közül. mondá jesusnak. te vagyé tsak egyedül olyan idegen jérusálemben. hogy ne tudnád. mitsoda dolgok lettek anapokban., mitsoda dolgok azok.? kérdé tölle? azok anázárethi jesust illeték, felelék néki, aki hatalmas proféta volt. mind tselekedetiben, mind beszédében, éppen arról beszélgettünk. hogy még is mi módon itélék halálra. és feszítették fel. ötet. a papok. és atanás urak mind azon által. mi azt remélettük, hogy ő fogja meg szabadítani Izraelt., mind ezek után. nem tudunk mit gondolni. mivel már harmadik napja hogy ezek a dolgok történtenek, való hogy némelyek. avelünk lévő aszonyok közül. tsudálatos dolgot beszéltenek, mivel ma jó idején a koporsohoz menvén. atestet őt nem találták. azt is mondták nekünk, hogy őt angyalakat láttanak, akik bizonyították nekik fel támadását., némelyek mi közüllünk [mi-közüllünk] is oda el mentenek. és úgy találták. adolgot, valamint az aszonyok mondták., de jesust nem látták, jesus erre szemekre kezdé hánni hihetlenségeket, oh' esztelenek. mondá nekik, mitsoda. nehéz. és késedelmes. atí sziveitek, el hinni mind azt amit aproféták meg jövendöltek, nem kellett akristusnak. mind azokat szenvedni. és úgy bé menni a ditsőségében? az után magyarázni kezdé. nekik. mind azt, valamit az irások mondtak felölle., elő hozván nekik amojsses könyveit, és aprofétákat. a midőn avaroshoz közel volnának. úgy téteté magát. mint ha tovább akarna menni. de ez a két tanítvány. arra kényszerítették hogy ne menne tovább. mondván. maradj mi velünk, mivel már. estve felé vagyon., anap tsak hamar le megyen. bé menvén tehát, és asztalhoz ülven vélek., vevé akenyeret, meg áldá, meg szegé, és nekik osztogatá. azon szempillantásban meg nyílnak az ő szemei. és meg ismerék jesust, aki is azonal. el tűnék szemek elöl. a tanítványok pedig kezdék egy mástól kérdeni, nem úgy vagyoné, hogy ami szívünk mint ha éget volna mi bennünk. a midőn nekünk beszéllet, és nekünk magyarázá az irásokat.? ezek mindgyárt fel kelvén, viszá térének jérusálemben. ahol atöbb tanítványokat, esze gyúlve találák. és akik mondák, bizonyára jesus fel támadot, és péternek meg jelent., akét tanítványok is elé beszéllek nekik. hogy mi történt légyen vélek az uton., és hogy miformában ismertette meg magát az ur. vélek, akenyér meg szegésin, de mind ezekre való nézve is. valának még felesen a tanítványok közül olyanok, kik ezeknek hitelt nem adának

⁶⁰⁹ Abban ahelyben. ahová az apostolok esze gyülekeztenek vala. a sidoktól való félelmekben, estve felé, ugyan azon a napon a melyen jesus fel támadot, úgy mint vasárnapon. az apostolok asztalnál lévén. és ahelynek ajtaja bé zárva, a jesus meg jelenéseiről beszélgettenek, aki is egy szers mind közöttök meg jelenék. mondván nekik békeség néktek. ne féllyetek. mert én vagyok, eszerént köszöntvén őket. szemekre hányá hihetlenségeket., és sziveknek keménységít, azért hogy nem akarták hinni fel támadását, se hogy hitelt nem adtanak azoknak, akik. bizonyították. hogy életben látták, az apostolok. nagy ijedségekben., valamely más lelket gondoltak látni, de jesus hogy meg bátorítsa őket, mondá nekik, miért haborodtatok meg, nézéték meg. az én kezeimet, és lábaimot, én magam vagyok, tapogassatok meg, és tudgyátok meg, hogy aléleknek. nintsen. se teste. se tsonttya. valamint nekem vagyon, az után meg mutatá nekik. akezein, lábain, és oldalán lévő sebeit.

Az apostolok, nagy örömökben, és tsudálkozásokban., egész hitelt nem adhatának annak a mit láttanak, jesus pedig hogy jobban el hitethesse vélek. enni kére, egy darab sült halat. és lépes mézet adának néki, amelyekből evék szemek láttára, nem azért hogy magát táplálná. mivel

⁶⁰⁸ XLVI meg jelenik. két tanítványnak, és péternek. mark. 16 luk. 24

⁶⁰⁹ XLVII jesus meg jelenik az apostoloknak. mark. 16 luk. 24 joan. 20

azö teste fel támadása után meg változván., az után szüksége nemvolt az ételre, amely tsak ez életben szükséges, hanem azért. hogy minden kételkedéseket. el vegye az apostolinak, és hogy valósággal meg mutathasa nekik látható jelekből. hogy ő volna maga, és hogy bizonyoson fel támadot volna. midön pedig ett volna, a maradékot nékik adá. és másodsor is mondá nékik, békeség néktek, valamint az Atya el küldött engemet, én is elküldelek titeket, az után reájok lehelle, és mondá nékik, vegyétek a szent lelket. a kiknek bünöket meg botsáttjátok, meg lesznek botsátva, és a kiknek meg tarttjátok. meg lesznek tartva.

Thamás nem találkozik atöbb apostolokkal a midön jesus meg jelent nékik. a mint ide fellyeb meg mondok, ezokáért elé beszélek néki hogy mint jelent volna meg nékik az ur, mihent meg láták ötöt, de ő mondá nékik, hogy ha tsak. a kezin lévő jeleket nem látom. hatsak. a szegek helyiben az ujomot nem teszem. és a kezemet. az oldalán lévő sebben. semminek hitelt nem adok., az Isten fia pedig mind ezeket ahihetlenségeket.. az ő fel támadásáról valo hitnek erősítésére akará fordítani, és nem akarván ezt az apostolt, a maga hihetlenségében hagyni, ez okáért az apostolok ugyan azon ahelyen mind együt lévén. thamás is vélek. nyolcz nap mulva ismét meg jelenék. nékik. noha az ajtok zárva valának, és köszöntvén öket, mondá, békeség néktek, az után thamásra tekintvén mondá. neki, ted ide az ujudot. és visgáld meg kezeimet, és ted az oldalomban kezedet, és nelégy többé hihetetlen, hanem hü. thamás akoron fel kiálta mondván, Én uram. és Én Istenem. jesus mondá nékie. thamás., hittél, mert láttál, boldogok azok. a kik láttatlan hisznek.

⁶¹⁰ Meg más alkalmasógal. is meg mutatá jesus magát. némelyeknek atanitványi közül a genezáreti tó mellet, péter, thamás. az Zebedeus két fia, náthánáel, és meg más kettő; mind ezek együt lévén, péter mondá a többinek, hogy ő halászni menne, atöbbi is el akarának vele menni, erre valo nézve, egy hajoban menvén mindnyájan, a hálót meg veték, de azon éttzaka semmit nem fogának. regel pediglen. jesus a part mellé mene. de a tanitványok meg nem üsmerék, és kérdé töllök, gyermekek. vagyoné valamely ételetek. ök felelék néki, hogy nintsen. jesus mondá nékik. vessétek ahálot. a hajo jobjára, és találtok. ök azt meg tselekedék. és anyi rettentő halat fogának. hogy ki nem huzhaták. erre jános, a kedves tanitvány mondá péternek, ihon az ur, péter ezt halván. mindgyárt magára vevé köntösét. és a vízben ugrék. hogy hamaréb a mesteréhez mehesen. a több tanitványok is kik nem mesze valának apartol. oda menének ahajoval. a midön ki szállának, tüzet találának. és a szénen halat. és kenyér is volt, jesus mondá nékik, hozatok abbol ide egy néhány halat amelyet fogtatok, péter azonal ahajoban menvén. ki huzá ahálot a földre. a melyben száz ötven nagy halak valának, az évangyélium azt fel teszi, hogy ha szinte. anyi sok nagy halak valának is aháloban, de aháló meg nem szakadozot. jesus mondá az után nékik, jöjjetek, és egyetek. ök pediglen hozája közelitvén, senki nem méré közüllök meg kérdeni, hogy ki volna, mert bizonyoson láták, hogy nem más, hanem a mesterek, jesus pedig akenyeret vévén, nékik osztogatá. ugy hasonló képen ahalat is.

Azután hogy ettenek volna, jesus mondá péternek, simon, jánosnak fia, inkább szerettzé engemet ezeknél? a ki is, felelé, igen is uram, azt jól tudod hogy szeretlek, jesus mondá néki: örized az én bárányimot, másodsor is kérdé tölle, simon, jánosnak fia. szerettzé engemet,? igen is uram. felelé péter. te tudod hogy szeretlek, jesus mondá néki, örized az én bárányimot, harmadik szor is hasonló kérdést tén néki., péter pedig meg keseredvén azon. hogy az ő mestere. mint ha kételkednék. szeretetiben. mondá. uram, te előtted semmi nem lévén el rejtve, te tudod hogy szeretlek, az üdvezítő helyre akarván hozatni ezen apostolal, szeretetének háromszori meg bizonyításával, aháromszori meg tagadásának vétkit, reája bizá juhait, az az,

⁶¹⁰ XLVIII a tsudálatos halászatrol. j oan. 21 XLIX jesus sz. péterre biza juhait. joan. 21.

alelkeket. mondván nékie. őrized az én juhaimot, az után mondá néki. bizony, bizon mondom néked, a midön iffiab voltál. magad övezted fel magadot, és oda mentél. ahová akartad, de amidön meg öregszel, akezeidet ki terjeszted, és más fogja az övet reád kötni. és oda viszen, ahová nem akarnád. az évangyélium szerént, jésus meg jelenté néki, ezen szavaival, hogy mitsoda halálal. ditsöittené meg az Istent amint hogy ebéis tellyesedék. atráditio szerént, a melyből. azt tudgyuk hogy ez az apostol akeresztlen holt meg, valamint az ő mestere, az után jésus parantsolá péternek, hogy követné ötet, péter hátra tekintvén. látá jánost a kedves tanitványt hogy utánna menne, kérdé jésustol. hát ez uram hová lészen,? de jésus meg dorgálá kérdésiért, meg mutaván, hogy nem kel néki visgálni amások dolgát, az ő dolga tsak a, hogy kövesse ötet, mondá ismét néki jános felöl, ha azt akarom hogy meg maradjyon. addig amég el jövök, mi közöd néked ahoz? ezek aszok el hiteték. az apostolokal. hogy jános meg nem halna, de ez az évangyéliista, aki maga beszél ezekről, fel teszi. hogy jésus nem mondotta azt. hogy meg nem halna, ahistoria. tudunkra adgya. hogy ez az apostol meg holt. de az Isten fia szavainak. értelme talám elehet. hogy ha azt akarná, hogy ez a tanitvány holtig ugy maradjyon a mint volt. az az. hogy meg nem halna erőszakos halálal, mint péter, vagy is, hogy jérusálem el pusztulásáig fogna élni., mivel ezek a szok. mind addig a még el jövök, azt is tehetik. az írásnak rend szerént valo mondása szerént, mind addig a még el jövök hogy a halál által ki vegyem evilágbol. vagy is, addig a még el jövök hogy meg ostorozam. ezt a népet. amint is hogy, szent jános, jérusálem el pusztulása után is életben volt. és természet szerént valo halálal holt meg.

⁶¹¹ Az Isten fia. fel támadása után. még negyven napig maradván a földön, az alat gyakorta meg jelent az apostolinak. és az ő meg jelenése azért volt, mondgya szent lukáts, hogy el hitesse vélek, sok bizonyítások által, életben valo létit, és hogy az Isten országáról beszéllyen nékik, mint hogy pedig arra rendelte vala őket, hogy prédikálásokal, ugyan azon országnak birására. hiják az embereket., erre valo nézve ahoz szükséges oktatásokat is ada nékik, hogy véghez vihesék érdemesen ezt a hivatalt. meg magyarázá nékik mind azt, valami meg mondatot volt felölle, a moyses törvényében, aproféták könyveiben, és a soltárokbán. meg világosittá értelmeket. hogy az írásoknak értelmet meg érthessék. meg mutatá nékik, hogy az írások szerént szükséges volt a kristusnak halált szenvedni, és harmadik napon fel támadni, és hogy predikállják az ő nevében. a penitentziát, és abünöknek botsánattyát, az egész nemzetek közöt, el kezdvén jérusálemen. az után részesíté őket abban ahatalomban. amelyet vett volt az attyától, mondván nékik, minden hatalom meg adatot nékem. amenyekben. és a földön, menyetek el tehát az egész világra, predikálani az évangyéliumot oktassátok anépeket. meg keresztelvén őket. Atyának, Fiunak, és szent Lélek Istennek nevében., meg tartatván vélek, mind azt. valamit én parantsoltam néktek, mind azok akik ti néktek nem hisznek. el kárhoznak. ellenben pedig, a kik ati beszédeteket. élő hittel bé veszik, és meg keresztelkednek, üdvezülnek, de söt még tsudákat is tésznek. ördögököt üzvé, uj nyelveken beszéllyenek. a méreg nékik nem fog ártani. és a kezeket abetegekre tévé, meg gyógyulnak, mint hogy pediglen az apostoloknak. szükséges volt az erő, hogy végben vihessék a szolgálatot melyet reájok bizot, meg igéré nékik gondviselésit, mondván, hogy vélek lenne világ végezetiiig, meg igervén azt is nékik, hogy fel öltözteti őket, a magosság béli erővel. a szent lélek által, a melyet el fogja nékik küldeni amenyekből.

⁶¹² Azt el lehet hinni hogy többire ezeket az oktatásokat agaliléa hegyén valo meg jelenésekor adá az apostolinak, ahová mondotta volt nékik hogy menyenek, ugyan ót is igérte vala meg nékik még élteben, hogy meg láttyák ötet holta után, fel támadása napján, az angyálok, és még maga is. azt parantsolá az aszonyoknak, hogy mennének meg mondani atanitványoknak, hogy

⁶¹¹ L. jesus az apostolit oktattya. Matth. 28 mark. 16 luk. 24 Act. 1.

⁶¹² matth. 28.

galiléában menyének, a tanítványok oda menvén, őt meg láták jésust. a mint meg ígérte vala nékik, és imádák őtet, abban nem lehet kételkedni, hogy mindnyájan. atánítványok, és az apostolok, őtt ne lettenek volna., ugyan ezen jelenésről emlékezik szent pál. amidön azt⁶¹³ mondgya. hogy jesus meg jelent, egy szers mind. többnek, őtt száz atyafiaknál, ugyan ezen apostol. tudunkra adgya hogy jakabnak is meg jelent, de nem mondgya mi formában.

⁶¹⁴ végtire meg jelenék leg utobszor az apostolinak jérusálemben. parantsolván nékik, hogy őt maradnának, mind addig, amég a szent lelkét vennék, a melyet eszerént ígéré meg nékik: jános vizel keresztelt, ti pediglen a szent lélekel kereszteltettek meg, az apostolok kérdék tölle, uram ebben az időben állitodé fel. az Izraelnek országát.? aki is felelé nékik, hogy nem őket illeti meg tudni az idöket, és az orákat. amelyeket az Isten el rejtette amaga hatalmában, hanem ti el veszitek a szent Lélekeknek erejét. mely reátok fog szállani, és ti bizonyoságot fogtok tenni rollam. jérusálemben, az egész judéában, és samariában. és avilág szélyiig.

⁶¹⁵ Ezek, szent lukáts szerént a jesus utolso szavai eföldön, hogy ha ezeket éppen menybe menetele előtt mondotta, a bethániában volt. ahová vivé az. apostolit. menyben menetele napján, vagy pediglen az olaj fák hegyén. a hol, szent lukáts szerént. amenyekben ment. őt fel emelé kezeit. hogy meg áldaná tanítványit, és a midön áldaná őket, el válék töllök, a kik is mind addig nézék menyben valo fel menetelét. valamég a felhök. el nem boríták őket szemek elöll. és amidön nagy figyelmeteséggel. néznék, két férfiu álla meléjek fejér ruhákban, kik mondák nékik, galiléai férfiak. mit néztek oly sokáig az ég felé,? ez ajesus, aki fel vétetett tölleték, hasonlo képen fog el jöni. valamint láttátok őtet fel menni, az égben, az apostolok az után. imádák azt, aki el hagyván a földet. az Isten jóbjára ment ülni a menyekben., az az, hogy el vegye, az ő szentséges emberségiben a nyugodalmat. és aditsőséget. mint jutalmi. sok munkáinak, és szenvedésinek. az után az apostolok viszá térének az olajfák hegyéröl jérusálemben. nagy örömel. ahol tiz nap mulva a szent Lelket vevék. az után. az ő mestereknek parantsolattya szerént. mindenüt kezdének prédikálni. és az ur. meg bizonyittá sok tsuda tételekel. az ígét, melyet szájokban adot volt.

⁶¹⁶ Ezek tehát. mind azok. a melyeket előnkben ad az Évangyélium akristus jesus életéröl. a melyet élt eföldön. azt nem kel. gondolni. hogy ezeknél sokal többeket, nem tselekedet. vagy több tsudákat nem tett volna, hanem hogy mindenek meg nem irattak, és a melyek meg irattak, elegendök üdveségünkre. hogy ha azokat olvasván. őtet Isten fiának hiszük lenni, ugy⁶¹⁷ hogy azt hívén, örök életünk légyen az ő nevében., az élet pedig amelyet nékünk ígér,⁶¹⁸ ugyan azon élet, a melyben. ment, menyben menetelekor., mivel tudtára adá az apostolinak. hogy helyt menne nékik készíteni. és szent pál arra tanyit. hogy ugy ment bé érettünk a menyekben. mint mi elől járonk. azért hogy még mostanában kövessük őtet. reménségünkel, a mely reménség olyan legyen nékünk. mint egy erős vas macska. mely segittsen minket e halando életünknek. sok féle változásiban.

A mi pedig a jesus kristus. menyben valo életét. illeti, az Évangyélium arra tanyit. hogy őt az Istennek jobján üll, az az, hogy őt nyugodalomban vagon. se őt munkája nintsen, se többé nem szenved szent emberségiben, amelyet magára vette volt válttságunkért. ő, az Istennek jobján üll. mert ugyan azon emberség, első Isten után aditsőségben. és minden teremtet állatoknak feliben emeltetett.

⁶¹³ 1 Cor. 15 6.

⁶¹⁴ LI. utobszori meg jelenése. jesusnak. luk. 24 act. 1.

⁶¹⁵ LII. jesus menyben meneteleröl. mark. 16 luk. 24 act. 1.

⁶¹⁶ LIII jesusnak ditsőséges élete. a menyekben joan. 20. 30

⁶¹⁷ joan. 14. 2.

⁶¹⁸ hebr. 6. 15.

⁶¹⁹ Azt nem kel gondolni. hogy akristus nyugodalomban élvén magáért, hogy mi érettünk már nem munkálnánk. és noha az atyának jobján üllön is. mind azon által szent István ót álva látta, mert mint hogy nem azért jött volt a földre. hogy tsak annak a testnek és léleknek. érdemelye meg ditsöitesét, a melyet a szent szüz méhében vett magára. hanem hogy még munkálodgya üdveségeket mind azoknak. kik benne hisznek. valo hogy azö szenttséges emberségiért valo munkát el végezte, de még munkálodik a szenttyeinek üdveségekért, mind addig valamég mindnyájan bé nem mennek. azö ditsöségének részesülésében. a menyekben végezi tehát. ez az emberek válttságának nagy munkáját. a melyet eföldön kezdette volt el.
⁶²⁰ ugyan önnét is. mint feje az anyaszent egy háznak. valamint az apostol mondgya.
⁶²¹ igazgattya azt a pásztorok által., világositgya a doktori által, szenteli azt. a szenttségek által. gondgyát viseli annak kegyelmének segittsége által. és élteti azt. szent lelkével.

⁶²² Ugyan ött is imádkozik szüntelen érettünk, ö is a mi szó szöllönk az atya előtt, a mi közben járonk hogy neki ajanlya imádságinkot, és nekünk kegyelmit nyerje. ö a fő pap. és az áldozat, ajánlván minden nap ugyan azon vérit a melyet ki ontotta a kereszten az emberekért.
⁶²³ ugyan ezért is látta ötet amenyekben, szent János, a meg öletet báránynak formája alat. az Isten széke előtt lévő oltáron, ugyan ót vagyon, a kegyelemnek, és az irgalmaságnak szekiben.
⁶²⁴ azért hogy eleiben menyünk akellemetes időben és vegyük büneinknek botsánattyát tölle, minek előtte igasságának székiben üllön hogy avilágot meg itéllye.

Végtire ugyan önnét is hi minket, és kívánnya mi töllünk. hogy mi ötet abban aditsőségben tekénttsük, a melyet meg érdemlette mind maganak. mind nekünk. vére ki ontása által., ugy hogy az örökös jók melyeket nekünk készít, meg vettesék velünk a földieket, és minket fel indittsanak. hogy ötet kövessük az uton melyet előnkben adot, az az, hogy kövessük azokat a példákat amelyeket nekünk adot. halando életében. és a melynek historiáját le irtuk ebben akönyvben.

Ugyan erre int minket szent pál apostol. ezekel a szokal., a melyek magokban foglallyák. hogy mitsoda modon kel hasznunkra forditanunk mind azt. amit olvastunk a kristus jesus életében.
⁶²⁵ Bizodalomal bé mehetünk a szent helyben. akristus vére által. követvén azt az uj utat. amelyet előnkben. adot az ö teste által. és mint hogy ö. menyekben. az Isten házán lévő fő pap. járullyunk hozzája. igaz és tellyes szivel. agonosz lelki üsmérettől meg tisztittatot lélekel. és a keresztségnak. tiszta vizével. meg mosatatot testel. maradgyunk meg álhatatosan ahitben. és annak. aditsőségnek reménségében. a melyet nekünk ígért, mivel ö oly igaz ígéletiben, És hogy azt a ditsöséget meg érdemelhesük. indittsuk fel egy mást a szeretetre, és a jó tselekedetekre. anyival is inkább, hogy láttyuk. utolso napunknak közelgetésit. Mert ha akaratum szerént vétkezünk, az igazság ismértinek el vétele után. mit várhatunk egyebet. hanem azt a rettenetes itéletet. és annak atüznök sebeségét. mely meg emészti az Isten ellenségit. A ki a moyses törvényét által hágta, minden irgalmaság nélkül meg öletet. menyivel inkább vélitek. hogy sullyosab büntetésekert érdemel. a ki az Isten fiát meg tapodgya, és atestámentum vérét, mely által meg szenteltetett, tisztátalannak állítgya. tudni illik, a ki a vétekel meg fertezteti a kristus vérit, a mely által meg tisztittatot akeresztségnben. és aki boszuságal illeti akegyelemnek lelkét, mivel azt tudgyuk. hogy ki mondotta azt. Enyim a boszu állás, és én meg fizetek. Rettenetes dolog az elő Istennek kezében esni.

⁶¹⁹ act.. 7. 55.

⁶²⁰ eph. 1. 20

⁶²¹ et 4. 15.

⁶²² 1 joan. 2. 1.

⁶²³ apoc. 5. 7.

⁶²⁴ hebr. 4. 16.

⁶²⁵ hebr. 10. 19.

⁶²⁶ Az az élő Isten., akiről szól szent pál, nem. más, hanem ugyan. az, akit ebben a historiában láttunk meg halni a kereszten. az emberek váltságaért, ő meg ítéltet. de ő is még itélni fog. és mindnyájunkot meg itél. az oktatásokrol. melyeket nekünk adot. és a példákrol. melyeket hagyot nekünk halando életében., a mi nyomoruságink alá volt vettetve életében. és halált szenvedet., mely a véteknek büntetésire rendeltet volt. de fel támadot ditsőségesen. és bé ment az örökös boldogságnak birtokában. életében olyan volt mint mi, azért hogy még olyanoká lehesünk valamint ő mostanában. hogy ha az ő életét, és halálát követtyük, követni is fogjuk ötet. fel támadásában és ditsőségében. de nem kel. magunknak. azt a boldogságot ígérni. a melyben ő mostanában vagyon. hogy ha azon az uton nem járunk, a mellyen. ő oda érkezet.

Nem tsak ellene nem mondanánk annak a ditsőségnek. a melyre hi minket., de söt még az örökös karhozatban esnék, hogy ha nem engedelmeskedünk törvényinek. és nem követtyük tselekedetit. mivel tsak két út vagyon, az egyike az életre, a másika a halálra vezet, valaki az elsön nem jár. bizonyosan a másikat követi, a kristus maga a menyei út, és akoron. ő általa járunk azon. a midön azokat az igazságokat követtyük, a melyekre tanyitot, és a midön életünket, az ő életéhez szabjuk. más képen élni. mint sem ő élt, ugy ötet nem követik, hanem el tévelyednek, és magokat el vesztik, igen keveset gondolkodnak az illyenről, meg sem vizsgállyák az utat a melyen járnak. mind azon által tsak eléb eléb mennek, de a midön az utnak avégire jutnak. aveszedelemben esnek, mert az arra vivő utat követték,

A keresztyenyek nem tselekedhetnek tehát. semit is hasznosabat. az üdveségekért, mint azt. hogy szüntelen elmélkedgyenek a kristus Jesus életéről, és hogy azt ugy tekintsék. mint egy olyan tükört, a melyben meg láthattyák életeknek. mocskát, és fogyatkozásit, ugy kel tekinteniek a kristust e földön. mint kalauzokat. és világositojokat, és meg vizsgálván, hogy mit tselekesznek, és hogy ő mit tselekedet. és mit tanitot, üsmérjék meg magokban. hogy tévelygésben, és setettségben vannak. a midön az magok viselések, meg nem egyeznek, példáival és parantsolatival, ugy tekintsék ötet a mennyekben, mint olyan tzélt. ahová kel igyekezniek, és szüntelen oda sietniek, végtire, szüntelen kel gondolkodniok. az ő első, és a második eljövételéről, meg tanítottak. az ő első eljövételében, hogy miképen készülyyenek. a másodikához, és meg ítéltetnek. a másodikában, az oktatásokrol. a melyeket az elsöben vettenek. semmi menttségek nem lehet., a szokásáról, példáirol, és tévelygésiröl avilagnak. egy olyan biró előtt, a ki tudokra adta, hogy tsak arrol atudományrol fogja őket meg itélni, a mellyet maga tanitot, és az életről mellyet élt, és a melyet például kel magoknak venni, hogy pediglen bizodalomal. mehesünk eleiben azon a nagy napon. a melyen. az embereket meg ⁶²⁷ itéli, halgasuk. mire int minket a kedves tanitvány. kis fiatskáim, maradgyatok öbenne.. ⁶²⁸ ugy hogy a midön el fog jöni, bizodalomal lehesünk ő előtte, és hogy meg ne szegenittessünk, hogy pediglen meg tudhasuk. mi légyen a kristusban maradni. tarttsuk jól elménkben. ugyan azon szent jánosnak ezeket a szavait. a ki azt mondgya hogy aki kristusban. marad, annak ugy is kel járni, valamint a kristus járt.

Vége.

Ditsőség az Atyanak. a Fiunak és a Szent Léleknek.

⁶²⁶ LIV. bé fejezés.

⁶²⁷ joan. 2. 28.

⁶²⁸ ps. 1. 6.

A KÖNYVEK. TÁBLÁJA

Első könyv	pag.
I szent jános fogantatik-	1.
II A kristus fogantatásáról	3
III A sz. szüz látogatásáról	5
IV szent János születésiről	6
V. Az Isten ki nyilatkoztatta sz. josefnek. a kristus születését.	8
VI A kristus Isteni születésiről	ibid
VII A kristus emberi születésiről	13
VIII A kristus környülmétkedéséről	14
IX A mágusokrol	15
X A kristust a templomba be mutattyák	16
XI A kristus egyiptumba szalad.	19
XII. A kristust a templomba talállyák meg.	21
XIII szent jános predikál	22
XIV. A kristust szent János meg kereszteli	25
XV. A kristus böjtöl. és meg kísértetik	26
XVI. A kristus bizonysgot teszen sz. jánosrol	27
XVII A kristus tanitványokat gyüjt	28
XVIII A kristus első tsuda tétele	30
XIX ki üzi a templombol. akufárokot.	31
XX A kristus Nikodémusal valo beszélgetése	32
XXI szent jános bizonysgot teszen akristusrol.	33
XXII. szent János meg fogatik	35
XXIII A samaritana. aszonyrol.	36

Masodik könyv.

I galileában prédikál	39
II A kristus négy apostolt veszen maga mellé.	40
III kafarnaumba az ördögöst meg gyógyitya	42
IV A kristus meg gyógyitya a szent péter napaját	43
V. fel járja az egész galiléát.	43
VI A szélvészt meg tsendesiti	45

- VII. A kristus két ördögöst gyógyít meg. 46
- VIII Egy ina szakadtot. meg gyógyít kafarnaumba 49
- IX. Egy publikanust veszen maga mellé 51
- X Egy aszonyt a vér folyásból meg gyógyít. egy leányt fel támaszt. 52
- XI két vakot., egy némat meg gyógyít. 54
- XII harmintz nyoltz esztendeig valo beteget gyógyít 55
- XIII Atanitványit azal vadollyák hogy a szombatot meg nem tarttyák 57
- XIV Egy néhány féle betegeket gyógyít meg szombaton. 58
- XV. Tizen két Apostolt választ 59
- XVI. Hogy mitsoda igaságokat tanitot a hegyen 61
- XVII Egy bél poklost meg gyógyít. 66
- XVIII A százados szolgáját meg gyógyítja 67
- XIX Egy halotat fel tamaszt. 68
- XX János két tanitványát küldi akristushoz 69
- XXI Hogy a kristus mit hányt a sidoknak szemekre
- 71 XXII Egy bünös aszonynak meg térése 72
- XXIII Egy vak. és néma ördögöst meg gyógyít 74
- XXIV A fariseusok jelt kérnek. 75
- XXV. Egy néhány példa beszédeket mond 78
- XXVI. meg más példa beszédeket. 80
- XXVII A kristus názárethbe megyen. 83
- XXVIII Galileát fel járja, és az apostolit predikáltattya 85
- XXIX Herodes szent Janost meg öleti 87

Harmadik könyv

- I A kristus öt ezer embert elégít meg. öt kenyere. két halal. 89
- II. A kristus avizen jár. szent péterrel. 91
- III A kristus meg mutattya a sidoknak. hogy ő az élő kenyér. 92
- IV. A fariseusok azon panaszkodnak hogy azapostolok mosdatlan kézel esznek. 96
- V. A kristus egy ördögös leányt gyógyít meg. 98
- VI. Egy süket. és néma embert gyógyít meg 99
- VII négy ezer embert elégít meg hét kenyérel 100
- VIII fariseusok jelt kérnek. ibid
- IX. Egy vakot gyógyít meg bethsaidába 102
- X szent péter Isten fiának vallyá leni Jésust ibid

XI Előre meg mondgya halálát tanítványinak 103
XII A színét el változtattya 105
XIII egy ördögös lunaticust meg gyógyit 107
XIV. A halálát meg jövendöli. és adot fizet. 109
XV. A kristus meg feddi atánitványok nagyra vágyásit 110
XVI rendet szab. mind az intésre mind a botsánatra. 111
XVII jérusalemben megyen a satoros irmepekre 113
XVIII tiz bél poklosokot gyógyit meg. 114
XIX A templomba tanit. 115
XX A házasság törésbe eset aszszonyt meg szabaditya 118
XXI A templomba tanitván meg akarják kövezni 119
XXII egy vakot meg gyógyit 122
XXIII meg mutattya hogy ő ajó pásztor 126
XXIV hetven ket tanítványokot választ. 127
XXV. Egy irás tudó doktornak meg mutattya a felebaráti szeretetet 129
XXVI. Marthához megyen szállani 130
XXVII A fariseusoknak. és a doktoroknak szemekre hánya vétkeket. 131
XXVIII sok oktatásokat ad tanítványinak, 134
XXIX A penitentiának szükségit meg mutattya 138
XXX egy meg görbedet aszszonyt meg gyógyit 139
XXXI A sidok meg akarják kövezni 140
XXXII Előre meg mondgya a jerusálem romlását. 141
XXXIII egy vizkorságos embert meg gyógyit 143
XXXIV. Azért jöt el. hogy a maga országába hija az embereket 145
XXXV. meg mutattya mit kel tselekedni az üdvéségre 146
XXXVI A meg téző bűnösöket magához fogadgya 147
XXXVII Az alamisnát hadgya. 150
XXXVIII. hogy a házasságban nintsen el választás. 153
XXXIX A maga országáról beszél anépnek. 155.
XL Az alázatoságot tanitya 156
XLI A kis gyermekeket meg áldgya. 157
XLII. hogy mitsoda nehéz az üdvesség 158
XLIII meg magyaráza miképen lesznek az első utolsoká. 161
XLIV. Lázárt fel tamaszttya. 164
XLV. A sidok tanátsot tartanak jesus ellen. 169

- XLVI. A samaritánusok bé nem fogadgyák. 170
XLVII A maga halálát harmadikszor előre meg mondgya. 172
XLVIII Meg fedí a tanítványi nagyra vágyásit 173
XLIX Zakéushoz szál. 174
L. A sidok azt gondollyák hogy a kristus az Isten országát nékik ki nyilatkoztattya. 176
LI. két vakot meg gyógyít 178
LII Bethániába vatsorál. 179

Negyedik könyv

- I jérusalembé ditsőségesen valo bé menetele. 181
II Sirattya Jerusalemlomlását. 183
III Ismét meg mondgya halálát 185
IV A fige fát meg átkoza. 188
V ki üzi a kufárokat a templomból. 189
VI A kristus mondási a fariseusoknak, és a doktoroknak. 192
VII A szőlő mivesekről valo példa beszéd. 194
VIII A menyegzőről valo példa beszéd. 197
IX Meg szégyeníti a fariseusokat. 199
X Meg szégyeníti a saduceusokat. 201
XI. Meg mutattya hogy melyik a leg nagyobb parantsolat 202
XII ki nyilatkoztattya a fariseusok gonoszságát 204
XIII Egy özvegy aszonynak adakozását meg dítseri 205
XIV Előre meg mondgya jérusálem el pusztulását 205
XV. Meg jövendöli a második el jövetelét 209
XVI A vigyázásra tanít 211
XVII A tíz szüzekről valo példa beszéd 213
XVIII A szolgákról valo pelda beszéd 214
XIX Az utolsó ítéletről 216
XX A sidok tanátsot tartanak ellene 218
XXI hogy mi volt a sidok husvétya 219
XXII Az utolsó vatsoráról 223
XXIII Az Apostolok lábait meg mosá. 224
XXIV Az oltári szenttséget szerzi 227
XXV. Meg jövendöli a sz. péter meg tagadását 229
XXVI vigasztalya apostolit 233

XXVII oktattya az Apostolit 236
XXVIII Jesus imádkozik az Attyának. 242
XXIX Jesus háromszor imadkozik a gettsemane kertbe. 244
XXX A kristust meg fogják 247
XXXI kaifashoz viszik 249
XXXII. péter meg tagadgya akristust. 252
XXXIII judás magát meg öli 255
XXXIV. pilatus elöt vádoltatik 256
XXXV Herodes ötet meg veti 258
XXXVI. A tolvajt inkább meg szabadittyák mint sem Jésust 259
XXXVII A kristus meg ostoroztatik 262
XXXVIII pilatus halálra itéli 263
XXXIX A kristust fel feszitik 265
XL. jesusnak akeresztben valo szavai 267
XLI jesus haláláról. 270
XLII Jesus el temetetik 272
XLIII Jesus fel támad 274
XLIV. Jesus magdolnának meg jelenik 276
XLV. Jesus az aszonyoknak meg jelenik 278
XLVI Jesus meg jelenik két tanitványnak, és péternek. 280
XLVII meg jelenik az Apostoloknak. 283
XLVIII A tsudálatos halászatrol. 286
XLIX. Jesus a juhait sz. péterre hiza. 288
L. Az apostolit oktattya. 290
LI. jesusnak utolszori meg jelenése 293
LII A kristus menybe meneteléről 293
LIII A kristusnak. menyekbe valo ditsőséges életéről 295
LIV Bé fejezés 299

A VALÓSÁGOS KERESZTÉNYEKNEK. TÜKÖRE

Pater juste. mundus te non Cognovit.

joan. 17. 25.

1749 Rodosto

ELÖL JÁRÓ BESZÉD.

Az olyan embereknek szokási, akik nem avallás szerént viselik magukat, ki mondhatatlan. a leg okosabbak is arról csak igen gyengén írhatnak. mivel. az el tévelyedésnek uttyai veghetetlenek. a midön pedig el hagyják arendet. a menyi fő, anyi féle út. és innét származnak evilágban. az a tsudálatos sok féle elme. tartás, hajlandóság, és a különböző szokások.

Tsak egyedül az Isten. aki mindenkor ugyan azon mindenüt, valahol uralkodik, azért az, igen haszontalan és semire kellő munka, azt remélni., hogy le lehesen irni az embereket., ugy a mint vannak. de a bizonyos. és hasznos munka. azt le irni. a mitsodásoknak kellene lenniük. mindnyájoknak. ugy mint kristus tanitványinak.

Esze szedvén mind azokat a tudományokat., a melyeket nekünk adot az Évangyéliumban., mindenkor. tekéletesnek, mindenkor egy aránsunak találják. a valóságos keresztyéneknek. meg változhatatlan szokását. a mely nem engedi hogy az emberekben. valamely olyan különbözőség legyen, egyik a másikatól, mert a kristus mindenkor egy mindenikben.

A valóságos keresztyéneknek. ugyan ezen szokását. vagy jelit. (character) akarták tehát rövideden. le irni ebben a könyvben. hogy pediglen az világosabban ki tessék., szükséges volt egy részt elleniben tenni, a rossz keresztyének. szokásinak. nem az olyan otromba vétkekről szollok., a melyeket még avilágiak is kárhoztatták, hanem csak a jó erkölcsről való tsalando gondolatokról szollok, a melyekben gyakorta vannak az emberek., és azokról a fogyatkozásokról, a melyeket. aköteleséginkről való tudatlanság. és a magunkhoz való szeretet rejtik el előttünk. a melyek mind azon által, ellenkeznek. a fő részeivel, a keresztyéni tudománynak.

fel tették tehát előre a fogyatkozást, vagy a szines jó erkölcsöt, a mely ellenkezik azal. a miben áll. a valóságos keresztyéni szokás. vagy jel, ezen két ellenkező dologból. mint egy hasonlítást tsináltak. és csak rövideden. az igazságok bizonyításit is fel tették. Mint hogy pedig ezek az reflexiok sok féle dolgokról vannak. a melyek egészen különböznek egymástól. azért, az olvasó meg nem ütközik azon ha láttya, hogy a mely reflexiok. egy mást követik leg gyakortáb. semmi szövetségek nintsen egymással; azt a szövetséget. nem is kel keresni. az ilyen meg röviditet munkában, hanem csak azt kel kivánni, hogy mindenik reflexio igaz legyen. és hogy az igazság az melyet fel térszen, meg egyezék. a keresztyéni valással.

A mint is nem kel azokat egymás után olvasni. valamint a historiát, mivel azok ugy mondván., mindenik keresztyéni jó erkölcsnek. rövideden. csak a veleje, és a melyekből lehet egyet, vagy kettőt ki venni. egyszerre. és meg vizsgálni abból mint tselekedtenek. az el töltöt időkben. mint tselekesznek. a jelen való napokban és hogy mint kellesék tselekedni jövendőben.

Nem fognak talám semmit is látni ebben akis könyvben olyat. a mit nem láthattak volna más egyéb jó könyvekben; mind azon által. azt gondolták., hogy talám még valamely hasznára lehet közönségesen a hiveknek., hogy ha ugyan azon dolgokat ilyen új forma alát adgyák elejekben.

Ebben a munkában lévő igazságokra való nézve. azt fogják mondani kétség nélkül. hogy igen kevés keresztyének fognak üdvezülni. de hogy lehesen el távoztatni ezt a mondást.,? mivel etellességgel. meg egyezik az Évangyéliummal. miért is kellene abban kételkedni, hogy a

⁶²⁹ választottak száma oly kevés, mivel azt, sok helyt mondgya nekünk a kristus, azt mondgya. hogy az életre vivő kapu keskeny, az utya annak nehéz. és hogy kevesen talállyák azt meg.

Ezek a szent lélektől származot igazságok. meg üsmértetik velünk, mitsoda roszt okoz a magunkhoz valo vak szeretet. meg is vettetik velünk azt, a mit leg inkább betsüllünk magunkban. az Isteni és a felebaráti szeretetre inditnak minket meg utáltattyák velünk magunkot. és a világi tartásokot, és meg üsmértetvén velünk, hogy nem vagyunk valóságos jó erkölcsűek. bé töltenek minket állandó alázatoságal, a mely fundámentuma. egész vallásunknak.

Meg üsmértetik azt is velünk. hogy mitsoda szükséges szüntelen vigyázni magunkra, mitsoda szükségünk vagyon a kegyelemre, hogy jót tselekedgyünk. és az irgalmaságra, hogy el töröllye azt a fogyatkozást. mely abban a jóban találkoznék. a melyet tselekeszünk

⁶²⁹ matth. 7. 13. luk. 13. 24.

A Valóságos keresztényeknek Tüköre

1.

Tsak nem mindnyájan. a keresztények azért követik inkább a magok vallásokat. mint sem valamely más félét mert abban születettek. és neveltettek.

A valóságos keresztény pedig. aki atanulást szereti, meg vizsgálva követi vallását. mert abban világos bizonyságokat talál.

A mi hitünknek leg első fundámentuma az, hogy meg tudjuk. miért avallás a melyben vagyunk. valóságosab a más félénél, avallás dolgában, ugy más dologban is, a mit agyermekségben. és a neveltetésben az elménkre veszünk, a bennünk kemény gyükeret vétt. mind azon által. az olyanok kik tsak azért követik vallásokat. mert abban születettek. vagy neveltettek, rend szerént gyengék hitekben, hogy ha tsak az Isten különösön valo malasztival meg nem erősíti őket, Minden kereszténynek, aki az oktatást szereti, ókal kel vallását követni, és hinni akristusban. azért, mert az okosság akarja. hogy hidgyenek ő benne, Együgyűség volna azt gondolni, hogy nem kel a vallásrol. okoskodni. mint ha avallás tartana az okosság vizsgálásától, avalóságos dolog, hogy nem szabad okoskodni a titkokról. és azokat akristusban. és azö anyaszent egy házaban valo hit által kel hinni, de szükséges magunkal el hitetnünk az⁶³⁰ okosság által, avalóságos okokat. amelyek ara kénszeritnek. hogy hidgyük akristusnak Istenségit. mivel azután könnyen vethettyük magunkot. mind az alá, amit nekünk ki nyilatkoztatot., ugyan ez is teszi az embert valóságos kereszténnyé.

Az Istenségnek azon a sugárán kívül. amelyet azIsten munkái által. oly fényeséggel teszi az emberek szemei eleiben világ kezdetitől fogvást. és a mely vétkeséké teszi őket, szent pál szerént. hogy ha nem keresik, vagy nem ditsöitik annak avilágoságnak eredetit., azokon a jövendöléseken, és tsudákon kívül, a melyeket egy más után láttyuk az írásokban. az első embertől fogvást. és a melyeknek bizonyságit. oly nagy szorgalmatosággal. tarttyák meg magok is a sidok., Az Isten az utolso idökben. elküldé nekünk afiát, a kinek oly világosagat mutatta ki⁶³¹ Istenségit. hogy tsak a világi elme. nem üsmérheti meg ötöt, akristus azt mondgya nekünk,⁶³² szolván a sidokról: Ha el nem jöttem volna, és nekik nem szollottam volna. Ha a tselekedeteket nem tselekedtem volna közöttök. melyeket senki más nem tselekedet, bünök nem volna, most pedig menttségek nintsen az ő bünökről., ezekből a szokból azt hózhattyuk ki, hogy ha a kristusnak Istensége. oly erősen meg nem bizonyítatot volna. a mint meg bizonyítatot, nem lett volna vétek benne nem hinni. de egy szers mind azt is meg bizonyittyák a fellyeb valo szók. hogy az okok, a melyekért hinni kel a kristus Istenségit, oly nyilvánóságosok. és valóságosok. hogy a jó értelemnek el kel azt magával hitetni, és hogy nintsen menttsége annak. aki arra nem hajol.

A prophétiák, a melyek meg ígérték a kristust, a melyeknek minden tzikelyben valo bé tellyesedéseket láttuk. a mely jövendöléseket tett akristus. azokat láttyuk a sidokon; az ő tsuda tételei, fel támadása. a szent léleknek láthatoképen valo le szállása, aki egyedül ada eröt az apostoloknak: mind ezek olyan dolgok. amelyek meg bizonyittyák akristusnak valóságos Istenségit., és mind azok abizonyóságok, kik életeteket fel áldozták. az ő fel támadásáról. valo vallás tételekért. mind olyan márttyromok. akik különböznek atöbbitől, illyeneket semmi féle

⁶³⁰ rom. 1. 20.

⁶³¹ hebr 1. 1.

⁶³² joan. 15. 22 et 24.

historia nem ad előnkben. a több mártynomok a hiteknek ereje által szenvedtek⁶³³ martyromságot, de azok akik látták a kristust. és a kik szent pál szerént ött százan valának.⁶³⁴ martyromságot szenvedtenek. a fel támadásnak látásáért, és mind ezek látó bizonyságok valának. bennünket még ölethet. mondák ezek, de azt meg nem tilthatod nekünk hogy azt ne⁶³⁵ mondgyuk a mit hallottunk, a mit szemekkel láttunk. és kezünkkel tapasztaltuk., mi akristust fel támadása után láttuk, véle beszéllettünk, véle ettünk. már mi most nem a⁶³⁶ profétákra valo nézve hiszünk öbenne., mivel mi láttuk. és hallottuk ötet, ezek olyan dolgok, a melyeket mi meg nem tagadhattyuk. a mint is hogy, egy sem tagadta meg közüllök. ugyan akristus Jésusnak fel. támadásáról valo bizonyságokkal. változtaták meg az egész föld színét. ezek. az alá valo. tudomány, és fegyver nélkül valo emberek, döjtöttek le a⁶³⁷ bálványokat. téritették meg akirályokat, a filosofusokat. és az országokat. ök látták, és bizonyították azt akülönös tsudát avalóságos jonásról, aki el temetetet, és harmad napjára fel támadot. akristus azt bizonyította nekünk, hogy más jel azon kívül nem adatik. azok, akik azt⁶³⁸ látták. hitték is mind magokért, mind érettünk, de boldogok azok kik nem látván, azt hiszik.

Hogy ha akristus valóság fel nem támadot volna. és a tanitványi ötet nem látták volna fel támadása után, tsalárdság lett volna adologban, a tanitványi is meg tsaltak volna, Leheté azt értelemel meg is gondolni, hogy anyi ember magára válalta volna egy hitetőnek adolgát, hogy mindnyájan meg is hallyanak azért, hogy valamely ki gondolt fel tamadásról, bizonyságot tegyenek., és azt erősítsék, hogy az a hitető Isten volt; soha az emberi elme, az ilyen hihetetlen dolognak helyt nem ad, és ha szinte találkozt volna is egy közöttök olyan, esztelen. aki ilyen tsaladságokat erősítet volna, leheté azt meg fogni, hogy anyi sok számu hamis bizonyságok közül, valamelyike meg nem vallotta volna az igazságot a kinzásokban, holot semmi reménség nem volt ajutalomra.

A kristus jesus fel tamadása, világosan. meg bizonyítván, ezen meg gyözzhetetlen bizonyságok által, ebből akövetkezik, hogy a mi okoságunknak el kel magával hitetni, hogy ö nem hitető volt. hanem Isten, a mint maga is meg mondotta nyilván, hogy ö Isten volna. ez így⁶³⁹ lévő. avalóságos keresztény. okoságal veti minden értelmét. azok atitkok alá. amelyeket ez az ember. s' Isten nyilatkoztatot ki néki, akár mely ellenkezőknek tettzenek is lenni az⁶⁴⁰ emberi okoságal; ugyan az okoság is viszi arra. hogy az anyaszent egy ház alá vesse magát, látván azt világosan. hogy aztot akristus fundálta, meg is ígérte. hogy soha el nem hadgya.

A keresztényi tudománynak szenttsége is. igen hatalmas bizonyága a mi vallásunk. igaz voltának, mivel a mint meg láttyuk ezután, semmi rosztat nem tselekedhetnének, hogy mindgyárt avallás az ellen ne állana. semmi jót nem tselekedhetnek. olyat, a mely ha tsak valamiben is. aláb valo ne légyen. annál atekélleteségnél, mint a melyet a kristus kíván töllünk., ez olyan Isteni jel, a mely fel nem találkozik. semmi más féle tudományban valaki azért nem engedelmeskednék annak., a mit moyses, a proféták. a kristus. és az apostolok⁶⁴¹ hagytak nekünk, a hihetlenné lenne, ha szinte a halottak fel támadván, oktatnák is, A kristus. avalóságos világóság a vilagban jött, hogy meg világosítsa a setéttséget. A szent

⁶³³ 2 cor. 5. 6.

⁶³⁴ act 4. 20.

⁶³⁵ 1 joan. 1. 1. act. 10 40.

⁶³⁶ joan. 4. 42.

⁶³⁷ matth. 12. 39.

⁶³⁸ joan. 20. 29.

⁶³⁹ 2 Cor. 1. 5.

⁶⁴⁰ mark. 16. 2.

⁶⁴¹ luk 16. 31. joan. 1. 5. idem 15. 8.

lélek, elegendő képen, meg üsmértette avilágal. mitsoda vétek akristusban nem hinni.
⁶⁴² azigasságot, a melyel tellyes volt. minden tselekedetiben, és beszédiben, és az ítéletet. a
⁶⁴³ melyet követet. a világ fejedelmén, tsak a vakok, vagy akik a setéttségben maradnak. vagy
tsak a világi szem. nem láttya ezt a világoságot., mind azok, akiknek magok viselése tiszta. és
akik az igazságot követik, könnyen meg különböztetik, hogy ha akristus tanítása az Istentől
⁶⁴⁴ vagyoné. azok, akik azö lábaihoz közelgetnek, mondgya az irás, azö tudományának
⁶⁴⁵ folyását veszik. De az emberek. jobban szerették a setéttséget mint sem avilágoságot. a
mely e világban jött. hogy őket meg világosítsa, ugyan ezért is íteltetnek meg, mondgya az
üdvezítő.

2.

Sokan az emberek közöt. tsak. a látható. és a materialis világot szemlélik és vizsgállyák.

A valóságos keresztény pedig, mindenek felet. a lelki világot szemléli.

Minek előtte, a keresztényi kötelességeket meg vizsgállyuk, szükségese meg tekintenünk. hogy
avalóságos keresztény mire fordítya mind azokat adolgokot. melyek azö szeme eleiben
mennek. atesti keresztények olyanok mint a sidok, kik tsak a földi jókot tekintették és
szerették, ugyan tsak. ezekre tzéloz. mostanában is. minden üsmerettségek, elmélkedések, és
indulattyok. tsak nem mindnyájan akeresztények, tsak a tsillagokot, a földet, atengert, az
⁶⁴⁶ embereket. és az oktan állatokot tekintik. és semmit nem egyebet. De azt halgassák. hogy
mit monda az Isten jóbnak, és mitsoda formában adgya szemei eleiben mind azt, valami
⁶⁴⁷ tsudálatos, és Isteni a természetben. mind a leg aláb valo állatokig., mitsoda külömbiségek
találatnak. mind azö termetekben, mind az ö szokásokban, akikben az Isten gyönyörüséggel
⁶⁴⁸ mutatta ki jeleit mindenhatóságának, mind azok olyan tsudálatos dolgok, amelyek az elmét
⁶⁴⁹ kénszerittik meg üsmérni az ujját annak a hatalmas munkásnak, és szüntelen tsudálkozva
kel mondani Dávidal. mely tsudálatosak uram ate munkáid, mindeneket nagy böltseséggel
teremtettél, mind ezeket amunkákat tsak testi szemekel tekénteni, annak gorombának kellene
lenni, vagy esztelennek. ha azokat tsak történet szerént valo dolgoknak tartaná lenni, a melyet
meg nem lehetne egyeztetni az értelemel, és azok az állatok. oly tsudálatosan vannak alkotva.
hogy ugyan nehéz. lelki párát. hogy nem tulajdonithatnak, némelyeknek közüllök, ajób
könyviben meg lehet látni. avilágnak tsudálatosan valo le irását, amelyben meg láthattyák az
emberek. ateremtőnek, mindenhatóságát. rendelésit, és nagy gondgyát. ha a magában valo meg
egyezése. ennek a látható, vagy materialis világnak tellyeséggel meg bizonyítyta. hogy nem
történetből valo alkotmány, az anyaszent egy háznak, vagy is alelki világnak egyesége nem
aláb valo képen tündöklő, és látható. az egyeség, és ahasonlatóság mely az ó, és az uj
testámentum közöt találatik, szintén ugy a szemiben ütközik egy kereszténynek, valamint a
napnak. tsillagoknak, szép rendel valo folyások.

⁶⁵⁰ A valóságos keresztény meg üsméri alátható dolgokban. az Isteni kezét. a mely azokat
alkotta, és amely azokat tarttya, tsak az Istent tekinti minden teremtett állatban. melyek

⁶⁴² idem. 1. 5.

⁶⁴³ joan. 1. 17.

⁶⁴⁴ deut. 33. 3.

⁶⁴⁵ joan. 3. 19.

⁶⁴⁶ jób 38

⁶⁴⁷ jób 38

⁶⁴⁸ prov. 8. 3.

⁶⁴⁹ ps. 108. 8.

⁶⁵⁰ rom. 1. 20.

⁶⁵¹ szemei előtt vannak, láttya avilágnak tengelyét. mely az ur munkája. meg hajolni az ő hatalma alatt. és a föld felet való felhőket. kik követik annak akarattját. ki azokat vezeti; láttya meddig terjed, a philosophusoknak meg határozot elméjek, és atzél, ahol az okoságnak engedelmeskedni kel. a hit, meg üsmérteti véle, a földnek porában, a meg holt sok számu embereknek hamvát, akik is készen vannak. meg halhatatlan formát venni magokra. leg első ⁶⁵² parantsolattyára teremtőjöknek. amidön az embernek fia el fóg jöni, hogy meg vizsgállya mindenikének tselekedetit. és el válasza akonkolyt a jó magtol. Mivel eljö az az idő, amelyben ⁶⁵³ mind azok, kik a koporsokban vannak, meg fogják hallani az Isten fiának szavát; És mind azok, kik jó tselekedeteket tselekedtenek, akoporsokból ki kelvén, az örökké való életre fel támadnak, ugy azok is kik rossz tselekedeteket tselekedtenek. azokból ki kelnek, fel támadván karhozattokra, Addig amég, aközönségesen való fel támadásnak nagy titka, és nagy tsudája véghez menyen, ugyan azon hit ki nyilatkoztattya a keresztyének, az Istennek lelke mint ⁶⁵⁴ munkálodik a szent lelkekben, a menyei lelkek vigyázzván szüntelen körülöttünk aző parantsolattyából, és az ő irgalmas keze, mely aválasztottakat vezeti. ki gondolhatatlan, és meg foghatatlan utakon, láttya el fáradhatatlan serénységít az ördögnek, aki maga után vonnya ⁶⁵⁵ abünösököt, és aki azt keresi szüntelen. hogy el nyelhese mindnyájan az embereket; akeresztény azt is lattya, hogy mitsoda nehéz. ateremtet dolgokal. élni. ragaszkodás nélkül, a miolta, az első embernek vétke. mind azokat annak hatalma alá vetette., a kit a kristus. világ ⁶⁵⁶ fejdelmének nevezi. a tsalárd jókot fel fedezi, és fel keresi azt, a mi akesserüésekben üdveséges, érzi magában az emberi szivnek meg romlását, és akegyelemnek erejét, a mely egyedül emelheti fel. ha elesik, üsméri lelkének gyengeségít, és a tiszta imádságoknak hathatóságát. kérvén az Istennek segítségít, által láttya atitkokban mind azt. valamit a kristus tanyitot nekünk, egy szoval. mindenekben. tsak ezen lelki világ szerént tselekeszik, amelyet néki a hitnek szemei olyan jól ki nyilatkoztattják, valamely jól lehet láttnia földi dolgokat. hogy ha aláthato dolgokhoz. hajol, nem egyébért, hanem. mint olyan modokhoz. melyek arra rendeltettek., hogy a láthatatlan dolgoknak üsméretire emelleyenek minket, és ezen üsmerettségéből fel menyen az Isteni szeretetről való nagy parantsolatnak bé töltésire, mivel kitsoda üsmérheti ötet, hogy ne szeresse.?

Ihon ezt nevezi szent pál. a hitből való életnek. mitsoda nyomoruságban vannak az olyanok, ⁶⁵⁷ kik tsak a testi állatokról. való gondolkodásban., és azoknak birasában foglallyák a lelkeket.,? az Isten ő nekik olyan lelket adot, akinek lehet magát táplálni Isteni gondolatokal. mind azon által azt tsak földi gondolatokal legeltetik, Az ember meg nem foghattya a maga nagyságát: ő hasonlit az állatokhoz. és azokhoz hasonlová lészen; tsak aromlando, és ⁶⁵⁸ veszendő jók után fut, amelyek ötet semmi meg maradando boldogságra nem viszik, de söt még ellenben. az örökös nyomoruságra vezetik.

3.

Sokan akeresztények. közül. hasonlitnak. az olyan esztelen követekhez. a kik el nem akarnák olvasni hogy mi vagon a parantsolattyokban, és akik el tekozzanak, a követtségre vet fundust.

⁶⁵¹ jób. 8. 13. 24. 13. 37. 12.

⁶⁵² matth. 13. 29.

⁶⁵³ joan. 5. 28. et 29.

⁶⁵⁴ matth. 17. 10.

⁶⁵⁵ 1 petr. 5. 8.

⁶⁵⁶ joan. 12 31

⁶⁵⁷ rom 1. 17.

⁶⁵⁸ ps. 28. 18.

A valóságos keresztény pedig, olyan okos követ, aki szüntelen aparantsolatrol. gondolkodik, és aki fejlődésének tiszteletre fordította a fundust. melyet vett tőle.

A leg közönségeseb, és a leg meg foghatatlanab vaksága. tsak nem mindnyájan az embereknek. hogy igen keveset gondolnak a kötelesegek meg tanulásával; ők evilágra küldettek, azt tudják. hogy itt kevés mulatások lehet, még is nem igyekeznek meg tudni azt. hogy itt mit kel tselekedni. Az ő királyok, atyok, a világra küldi őket, elegendő tálentumot is ad nekik, az ő követésekre. de ők viszá élnek azokat atálentumokat, elejekben adgya atörvényt hogy azt meg tarttsák. meg magyaráza nekik minden akarattját az Évangéliumban; de azt nem olvasák, vagy ha olvasák is nagy hidegséggel. és bé töltik a szent⁶⁵⁹ jakab mondását. hogy meg nézván magokat abban a szent tükörben, el felejtik, mihent annak hátat fordítanak, a mocskot. melyet magokon láttak volt, Az az atya, elejekben adgya testámentumát. a melyel örökösinek fogadgya őket. bizonyos okok alatt, ők pedig nem olvasák, se parantsolatit, se leveleit, se atestámentumát annak a hatalmas Atyának, és el mulattják meg tudni azokat az okokat. a melyek. vagy az örökségében teszik, vagy onnét ki rekesztik őket., minden nap kiáltják nekik. nyisátok meg azt a testamentumot, a melyet az Atyátok vérrel petséttette meg, és anyi sok bizonyosságoknak vérekel. kik ötöt meg halni látták ti érettetek, meg fogjátok látni hogy mint vesztitek el azt a drága örökséget. a mely néktek rendeltetett volt, de ők ezen fel nem indulnak., leheté azt meg fogni. hogy az emberek anyira el merüllyenek az esztelenségben? mivel abban más mód nintsen, vagy azt meg vallyák hogy nem keresztények. vagy hogy, esztelenek azért, mert magokat nem oktattatták a keresztényi kötelesegekre. mind azon által, a föld tele. az ilyen vázhoz hasonló keresztényekel.

vannak olyan kevés számú keresztények, kik magokban által látják, hogy a leg főveb kötelesegek abban áll, hogy szüntelen olvasák az atyok testámentumát; hogy nagy szorgalmatossággal, és tisztelettel. vegyék magokban. a benne lévő oktatásokat, hogy atudosokal. magokat meg világositassák. és meg magyaráztassák. leg kisebbik részit is annak. a mi abban homályos volna, és valamint az Évangéliumi jó szolgák. a nyereségre adgyák a különb féle tálentumokat, a melyeket vettek. az Isteni törvénynek követésire. meg tsálná. magát aki azt gondolná. hogy elegendő avallásnak tsak némely részeit meg tudni. a keresztények tartoznak meg tanulni. vagy magokat oktattatni, minden kötelesegekre, és ez a⁶⁶⁰ kötelesege tovább terjed mint sem gondollyák, halgassák mit mond maga az Isten nekik: Az én törvényem. ate szivedben légyen., mindenkor szemeid előtt légyen. ted a nyakad körül, és⁶⁶¹ kössed azt a karjaidra. arról gondolkodgyál, mind napal. mind éjel, Elmélkedgyél. az én ígéimről házadban ülén, és uton járván. irjad azokat a házad küszöbire, és ajtaira, tanítsad ezekre fiaidot, és magyarázd meg neki., mi végre rendeltem a Céremoniákat az ilyenekben foglalták tehát magokat a szentek, és mi is tsak így remelhetjük. azt az örökös örökséget. amely ígéletben vagyon

4.

Az emberek azt tartják. hogy vagyon okok, keresztényeknek nevezni magokat. a midőn a titkokot hiszik, és a vallásnak részeit, külső képen követik.

A valóságos keresztény. mind azt semminek számlállyá, hogy ha tsak. mind külső, mind belső képen nem követi a példákat. melyeket a kristus adott nekünk.

⁶⁵⁹ jac 1. 23.

⁶⁶⁰ prov. 6. 21

⁶⁶¹ deut. 6. 7.

visgállyuk meg még az olyan rossz féle keresztényeket., a kik sokat tartanak magok fölül, olyan szín alatt, hogy tudgyák kötelesegeket, de akik valóságban csak olyan állapotban vannak.
⁶⁶² mint akik nem tudgyák; nem elég atitkokot hinni., nem elég olvasni, és halgatni atörvényt,
⁶⁶³ mert valamint szent pál mondgya. azok akik atörvényt halgattyák. nem lesznek azal igazak Isten előtt, de csak azok igazulnak meg, akik azt követik. A farisaeusokat, és a doktorokat nem vadolták azal, hogy a törvényt nem tudták volna, ök annak minden részit tudták, mind azon
⁶⁶⁴ által, akristus. szüntelen való átkot mondot reájuk, mert nem követték azt a mit tudtak és hittek. és a mire másokat tanítottanak. szent jakab apostol. arra tanyit minket. hogy az ördög is
⁶⁶⁵ hiszi amit mi hiszünk. de a hit, tselekedet nélkül meg holt hitt, valamely fa jó gyümölcsöt
⁶⁶⁶ nem hoz. ki vágattatik. és meg égettetik. A midön akristus azt fogja mondani. menyetek el atkozotak az örökké való tüzre., nem azt fogja nekik mondani. mert nem hittetek, hanem azt,
⁶⁶⁷ mert az irgalmaságnak tselekedetit, nem követtétek. hogy ha csak. nem bövségeseb. ati igasságtok. az irás tudokénál, a menyeknek országában bé nem mentek: Legyetek tekéletesek.
⁶⁶⁸ mondgya az üdvezítő, valamint ati menyei Atyátok tekéletes: Ezt a tekéleteséget úgy nyerjük meg. hogy ha meg egyeztettyük életünket. akristuséval; Mi nekünk csak egy
⁶⁶⁹ doktorunk. és mesterünk vagyunk. aki is akristus. ő nála vagyunk egyedül az örök életnek
⁶⁷⁰ igéje. ő egyedül az a nagy szegelet kö, a melyen áll, a keresztényi egész épület. szükséges
⁶⁷¹ minden okos embernek erre a köre építeni, úgy hogy amidön az esők. az árvizek, és a szelek a házunkra jönnek. el nem esik, mert a köre vagyunk építve. A kristusra kel hát építeni.,
⁶⁷² úgy kel gondolkodni valamint akristus, úgy kell beszélni valamint akristus, úgy kell tselekedni valamint akristus, és azö nevében. ezt hadgya nekünk az apostol, egy szóval
⁶⁷³ akristusban kel öltöznünk, A ki utánam akar jöni, engemet kövessen, a ki velem nintsen.
⁶⁷⁴ ellenem vagyunk, és aki velem nem gyűjt, a tékozol. Ez így lévén, akik akristust nem
⁶⁷⁵ követik, azok véle nem egyesek. olyanok. valamint az ágak. melyek nintsenek a szőlő
⁶⁷⁶ tökéhez foglalva., gyümölcsöt nem hozhatnak., meg száradnak. és atüzre vettetnek, mert
⁶⁷⁷ mondgya akristus. mi semmit nem tselekedhetünk nála nélkül. szent pál pedig arra tanit.
⁶⁷⁸ hogy csak azok üdvezülnek. akik hasonlitnak az Isten fiához, a mi urunk Jesus kristusunknak ábrázattyához.

Mind ezekből láthatni tehát. hogy csak egyedül a hit nem elegendő az örökké való ditsőség elnyerésire, hanem tellyeséggel szükséges akristus életét követni, kiki találhat abban. a maga
⁶⁷⁹ rendéhez képest. sok féle példát., mert noha a sok féle táltum, (vagy ajándék. :) melyet az Istennek lelke adgya nekünk. sok féle kötelesegekre kötelez, de tartozunk mindenkör ugyan

⁶⁶² rom. 11. 18.

⁶⁶³ luk. 23. 11. 19.

⁶⁶⁴ matth. 7. 9.

⁶⁶⁵ matth. 3. 10.

⁶⁶⁶ matth. 25. 41.

⁶⁶⁷ matth. 5. 20.

⁶⁶⁸ matth. 5. 48.

⁶⁶⁹ matth. 23. 10.

⁶⁷⁰ eph. 11. 20.

⁶⁷¹ matth. 7. 24.

⁶⁷² 1 petr 4. 2.

⁶⁷³ coll. 3. 17.

⁶⁷⁴ rom. 12. 14.

⁶⁷⁵ matth. 16. 24.

⁶⁷⁶ matth. 12. 30.

⁶⁷⁷ joan. 15. 10.

⁶⁷⁸ rom 8. 29.

⁶⁷⁹ eph. 4. 7.

⁶⁸⁰ azon lélek szerint viselni magunkot. és ugyan azon Jésus kristust tekinteni minden beszédinkben. és tselekedetinkben, némellyik követheti ötöt, az ő halgatásában. magános. és el rejtet életében, meg más, az ő munkás. és fáradozo életében, aki is tsak amások szolgálattában faradozot., követhettyük ötöt. az ő igasságában, irgalmaságában, kegyességében, türesiben. alázatoságában, felebaráti szeretetében; és noha lehetetlen volna nekünk ezeket a jó erkölcsöket, azal a tekéltetéséget követni. mint a mellyel a kristus követte. de az ő követői leszünk, tsak azt tselekedgyük a mi töllünk ki telhetik. a melyet pedig el mulatván. nem remélhettyük az üdveséget. mert a midön akristus azt mondgya. hogy a ki ⁶⁸¹ hiszen. és meg keresztelkedik, üdvezül, a tselekedetek által valo élő hitet kel érteni, szent ⁶⁸² jakab szerint., szent pál azt mondgya még nekünk. hogy a kristus vallásában, tsak a szeretet által valo hit használ.

5.

Legg több része az embereknek. akeresztényi tudományt abban aparantsolatban tarttyák, hogy másokal. ne tselekedgyük azt aroszat. amelyet nem akarnok hogy velünk tselekedgyenek

A keresztényi vallás töbre kötelez., és azt hagyja hogy másokat meg előzünk, és tselekedgyük mind azt másokért, valamit akarnok, hogy mások tselekedgyenek érettünk.

Sokan akeresztények közül azt gondollyák, hogy az ó testámentumbéli tudomány. tovább nem ⁶⁸³ ment a természet törvényének parantsolattjánál. amelyet tobiás a fiának hagyot., és a melyet a pogányok is üsmerték, valamint asidok, ne tselekedgyed azt másal, amit nem akarnád hogy mások tselekedgyenek veled, De akristus, aki azért jött el, hogy meg magyaráza. a ⁶⁸⁴ torvénynek valóságos értelmét, nekünk azt parancsolta, hogy azt tselekedgyük masokért, amit akarnok. hogy mások tselekedgyenek érettünk. ebből áll rövideden az egész törvény., ez így lévén. hinnünk kell. hogy az ó törvény magában foglalta ezt atekéltetésre valo parantsolatot. és mind azokat az oktatásokat. melyeket tobiás ad afiának, ha jól meg gondollyuk. ez a parantsolat. tsak rövideden. előnkben adgya atermészet szerint valo igasságot, amelyet minden emberekben oltotta az Isten. és amely ellen. soha senki úgy fel nem támadot., hogy magában meg nem üsmerte volna hogy roszul tselekeszik.

Igasságos dolog tehát, hogy azt tselekedgyem másokért. amit kívánnám hogy mások tselekedgyenek én érettem, Azt akarom hogy azok akik alattam vannak, meg adgyák nekem amivel tartoznak., nem kel tehat semmiben is el mulatnom azt, amivel tartozom azoknak akiktől függök, vagy azoknak. akik valamely joval voltak hozám, azt akarnám, hogy minden féle állapotban kegyeséget, igasságal, hüséget, és szeretettel volnának hozám, hasonló képen kel tehát tselekednem nekem is, hasonló tekintettel, és tisztelettel. kel lennem felebarátomhoz., mint a mellyel akarom hogy légyen hozám. örömmel látom ha nekem meg botsátanak. meg kel hát nekem is botsátani; Azt akarnám, hogy engemet meg segitenének. és hogy meg előznék lelki. és testi szükségimet, szükséges tehát hogy én is meg előzek másokat a menyiben töllem lehet., A nekem igen nehéz volna ha tsufságot üznének belöllem. úgy kel tehát másokal tréfáلودnom. hogy a tréfát okoságal. annak tiszteletire és kedvire fordítsam, a kivel tréfáلودom; Azt én örömet kívánnám. ha szeretettel. intenének meg fogyatkozásimról, a melyekből magamot meg jobbitthatom, és hogy a többit el szenvedgyék. és meg botsásák.

⁶⁸⁰ 1 Cor. 12. 4.

⁶⁸¹ jac. 11. 17.

⁶⁸² gal. 5. 6.

⁶⁸³ tob 4. 16.

⁶⁸⁴ matth. 7. 12.

hasonló képen kel bánnom az én atyám fiaival, így kel tehát gondolkodni atöbbről is.
⁶⁸⁵ Mindenitek szolgállyon egyik a másikának, a vett ajándék szerént, mint az Isten ajándékinak hü sáfári. mondgya szent Péter.

A szentek fel áldozták életüket azokért, kik az ő segítségéhez folyamodtanak. ámbár sokan azok közül. soha nem kérték is segítségeket., de meg tselekedték, mert érzették, hogy hasonló alkalmatóságokban. ők is kedvesen vették volna a segítséget. óh mely kevesen követik ezt az Isteni törvényt, még akönyü dolgokban is? de még ellenben, menyi vagyon. olyan., aki olyan roszat tselekeszik, amelyet nem akarná hogy mások tselekednének véle.? mind azon által,
⁶⁸⁶ hogy valóság. Isten fiának mondhasa valaki magát., nem elég roszat nem tselekedni, mivel tellyeséggel tartozik jót tselekedni. és nem tsak jót kel tselekedni. hanem ha meg lehet, atekélleteség azt kívánnya, hogy a jobbra igyekezünk.

Némelykor igen nehéz választást tenni a jó, és a jobb között; ebajos volt gyakorta a szenteknek is., kételkedtek azon. ha egy dolgot meg tselekedgyéké inkább, mint sem a másikát. ha szollyanaké, vagy halgasanak; de ezt a parantsolatot, hogy azt tselekedgyük másokért. amit
⁶⁸⁷ akarnok hogy érettünk tselekedgyenek, és a mit láttak. hogy azIstennek leg nagyobb. ditsőségire lehet. azt tellyeséggel. véghez vitték.

A parantsolat melyet adok néktek. mondgya akristus, az, hogy úgy szeresétek egy mást,
⁶⁸⁸ valamint én szerettelek titeket. Az Attyának pedig azt mondgya. szolván az apostolokrol.
⁶⁸⁹ és az ő képekben, mindnyájan a hivekről, úgy szeretted őket, valamint engemet szeretted,
⁶⁹⁰ meg másut azt mondgya., az Atya úgy szerette a világot. hogy azért. az egyetlen egy fiát adta, Ez a szeretet pedig, mondgya. akedves apostol. abban áll, hogy nem mi, az Istent, hanem
⁶⁹¹ az Isten szeretet minket elsőben. Az Istennek, és a kristus Jésusnak, az emberekhez való szeretete., meg előző szeretet., és mint hogy tartozunk úgy szeretni másokat, valamint az Isten. és akristus szeretet minket. ebből azt kell ki hozni, hogy tartozunk egy mást szeretni
⁶⁹² meg előző szeretettel. ugyan ez által is mondgya az üdvezítő. hogy egyeké lészünk mindnyájan, valamint ő egy az Atyával. hogy mi benne leszünk, és a kristus mi bennünk. siessünk tehát ahoz a titkos egyeséghez. fel áldozván mindent azért. hogy meg előzhesük.
⁶⁹³ egyik a másikunkot: adgyuk el úgy mondván, mindenünket. hogy meg nyerhesük. azt a menyei el rejtet kintset, és azt a meg betsülhetetlen gyöngyöt. mint hogy pedig az a parantsolat magában foglallya. az egész törvényt. a világos. hogy azok. akik azt nem követik, vétkeznek
⁶⁹⁴ atörvény ellen. ez a tanítása. szent jakab apostolnak.

6

Nagyob része akeresztényeknek. tsak testi tekintetből. választtyák magoknak. az életnek rendét.

A valóságos. keresztény pedig, az Isten lelke által választtya azt

⁶⁸⁵ 1 petr 4. 10.

⁶⁸⁶ ps. 36. 27.

⁶⁸⁷ philip 1. 11.

⁶⁸⁸ joan. 15. 12.

⁶⁸⁹ idem 17. 23.

⁶⁹⁰ idem 3. 16.

⁶⁹¹ 1 joan 4. 10.

⁶⁹² joan. 17. 21.

⁶⁹³ matth. 13. 44.

⁶⁹⁴ 11. 10.

Igen közönséges dolog azt látni, hogy a szülék rendelik el. gyermekeknek hivatalyokat, vagy az őllyanok kik szabadosok. ők magok választtyák azt magoknak, abban pediglen egyébre nem vigyáznak, hanem a nagyra vágyásra. a haszonra. az élet béli alkalmatoságokra, a nyugodalomra. vagy a szükségre, mind ezek testi tekintetek. és gyakorta veszedelmesek, ezek is okozák gyakorta a sok féle hivatalokban lévő emberek közöt a rendeletlenségeket; mert leg gyakrabban azokra nem hivatattak még is azokra adgyák magokat. és elegendő értelmek nintsen hogy azokat jól végben vigyék

A tisztességes életnek módgyai, el nem rekesztenek az üdveségtöl., de némelyiknek olyan illik, a mely másnak kárhozattyára lészen., A valóságos keresztény pedig egyenlő képen tekinti mind azokat a hivatalokat, melyek hozzája illendök. az Isten eleiben járul gyakorta, hogy halgassa az ő szavát., és magát az alá veti. amit vagy az ő szent akarattyá sugarol. vagy a mit a keresztényi okóság ád eleiben. de hogy magát meg ne tsallya. okos, és értelmes embereknek jár tanátsokon. rend szerént, ugyan ez által is mutattya meg az Isten azt, amit Isteni hivatalnak neveznek, ugyan ez is viszi a valóságos keresztényt. inkább egy hivatalra, mint sem a másikára. minden más féle út, vagy tévelygésre. vagy veszedelemre viszi az embert, mindenek felet arra kel vigyázni. hogy a hivatalokban való választás. melyek másokat tekintik. ugy mint alélki pásztorság, a biroság, vagy a doktorság. sokal nagyob vigyázást kíván., mint sem az őllyanok, a melyek. tsak a választto személyit tekintik., más képen rettentő számadásra adgyák magokat a vétkekért, melyekben eshetnek., A midön akristus Jésus tagjainak szerentséjekben, vagy élettjekben. jár adolog, a nem elég hogy tsak azt tselekedgyék a mi leg jobb, hanem bizonyosnak is kell abban lenni. hogy elegendő ajándékok vagyon arra.⁶⁹⁵ hogy azokrol végezihessenek. mivel. az Isten. ugy osztogattya az ő külömb féle ajándékit az embereknek, amint néki tettzik., ugyan az ő lelke. és ajándéki szerént kel intézni az embereknek, amagok hivatalyokat

Hogy ha a klastromokban. tsak azért kell. menni, hogy el hadgyák. a világi meg romlást. hogy penitentziát tarttsanak. hogy egészen, a sanyaruságra adgyák magokat. és hogy a magok akarattyok követésiéért valo veszedelmet el kerülhesék. egy szoval. hogy tekéltetesebben követhesék a kristust. és hogy a kristusban öltözhesenek, valamint szent pál mondgya. ezek tehát az egyedül valo okok, a melyekért a szerzetes életet kel kívánni. mivel atöbbi. arendeletlenségeknék okai,

De amidön az egy házi rendre akarják magokat adni, mindenek felet leg inkább akor kel⁶⁹⁶ vigyázni az Isten szavára, A kristus sok helyt mondgya nekünk, hogy ötet az Attya választotta., hogy ő nem magátol jött el. hanem az Attya küldötte; Az apostolinak meg azt⁶⁹⁷ mondgya. hogy nem ők választották ötet, hanem ő választotta öket. szent pál. azt mondgya.⁶⁹⁸ hogy senkinek nem kel magának tulajdonítani a papi tiszteletet, hogy ha tsak. arra ugy nem hivatatik mint Aaron. Mitsoda vakmerőségel. lehet tehát az embereknek., a mint azt láttyuk minden nap. magokat a papságra választani, és az egy házi méltóságokra? Nem lehet más rendet adni. azoknak eleiben, kik azokat méltán akarják fel venni. mint amelyeket szent⁶⁹⁹ pál ád timothéusnak. Ne illessétek az urnak kristusit. se ne vádollyátok az urnak⁷⁰⁰ választottit., hanem itéllyék meg ők magokat. a szent igék szerént, a melyeknek ők meg

⁶⁹⁵ éfés. 4. 8.

⁶⁹⁶ joan. 8. 42.

⁶⁹⁷ idem. 15. 16.

⁶⁹⁸ hebr 5. 4.

⁶⁹⁹ 1. tim 3. 2.

⁷⁰⁰ ps. 104. 15.

⁷⁰¹ tartói. és sáfári., rettegjenek pedig akkor, a midőn csak a magok választása emelte fel őket
⁷⁰² arra a nagy méltóságra, és nem akristus lelke. és az ő felyebvalójok.. A papok. a földnek
soja. és az igen féltő, hogy az olyanok. akik csak emberi tekintetért mentek abban a szent
rendben. ne legyenek olyanok mint az izetlen só. a mely csak elvetni való. ők avilágnak
avilagosága, meg kel világosítani mind azokat. kik aházban vannak; fényleni kel nekik az
emberek előtt. akiket arra kell. vinni. hogy ditsöítsék. a menyei atyát, példát adván nekik a jó
tselekedetekre., szükséges tehát. hogy a menyei Atya. a világoságnak atya. tegye őket
agyerttya tartokra. hogy világosítsák. az anyaszent egy házat, mely az ő háza, hogy ha. az őt
oly keményen büntették meg, azért. hogy a szekrényt akarta tartani hogy elne esék. miképpen
fognak. bánni azokkal., kik az elő menetelért. vagy ahaszonért ádozó papokká merik magokat
tenni, és kezekben venni, a szenteknek szentit. hogy ha több számot vesznek azoktól. akikre
többet biztanak, hová lesznek azok, akik magok keresték. magokra tenni a rettentő terhét. az
oltári szolgálatnak.

7

Tsak nem mindnyájan akeresztények. azt gondollyák. hogy sokat tselekesznek. ha bizonyos
órát az imádságban, vagy az elmelkedésben töltenek.

A valóságos keresztény. pedig azt tartja, hogy tartozik. szüntelen imádkozni.

Nagyob része akeresztényeknek. azt tartja hogy eleget térszen kötelességinek, ha egy néhány
órát az imádságban tölt el, atöbbit pedig, amulattságban. és a hejában valóságban tölti el. mind
⁷⁰³ azon által, akristus arra tanyit, hogy szüntelen kel imádkozni, szent pál meg tanyit. hogy mi
⁷⁰⁴ modon lehesen ez az imádság. amely is nem más, hanem hogy mindenkor az Istenre
fügeszük lelki szemeinket. akár egyetek. akár igyatok, vagy akár mit tselekedgyetek, mondgya
nekünk, de azt mind az Isten ditsőségire való nézve tselekedgyetek. ki ki észre veheti ebből,
⁷⁰⁵ hogy mi formában kel követni ezt a parantsolatot, ugyan az Istenben, mondgya ezen
⁷⁰⁶ apostol. hogy elünk, mozgunk. és maradunk, mihent az ő lelke rollunk el távozik, meg
halunk, és porrá leszünk. minden szem pillantásban veszünk az Istentől. és minden szem
pillantásban vagyon szükségünk hogy tölle kérjünk. vakságban volna az olyan., aki nem látná.
hogy mitsoda szükséges nekünk. szüntelen. az ő segítségit kérnünk, nagy háláadatlanok is
⁷⁰⁷ volnánk, ha el fordítanok szemeinket arról a minden ható kezzől. amely szüntelen segít
minket, minden munkáinkban, aki meg foghatatlan türesem. várja. hogy gondolkodgyunk
üdvességünkről, és akinek gondgya vagyon életünkre, még akkor is. a midőn vétkezünk.

Akár mely foglalatosságban volnánk is, miért nem emelhetnők fel elménket az Istenhez, vagy
azért hogy ditsöítsük, vagy segítségit kérjük, meg emlékeztvén belső képen. ezekről a
szokról. melyek szüntelen az anyaszent egy háznak. szájában vannak, uram figyelmez az én
⁷⁰⁸ oltalmomra, én Istenem sies az én segítségemre: judith. mind imádságokkal. mind
böjtölésekkel. készült volt ahoz a nemesi tselekedethez, amelyet az Isten. adá elméjire: a jó
alkalmatosság előtte volt hogy véghez vigye, mind azon által. el halaszttya, és elsőben. a
holofernes ágya mellé le borul. hogy a menyei segítséget kérje, a midőn pedig el akarná vágni

⁷⁰¹ rom 8. 33.

⁷⁰² matth. 5. 13.

⁷⁰³ luk. 18. 1.

⁷⁰⁴ I Cor. 10. 3.

⁷⁰⁵ act. 17. 18.

⁷⁰⁶ ps. 103. 25.

⁷⁰⁷ rom 11. 4.

⁷⁰⁸ ps. 69. 2.

a fejét. egyik kezében ahaját tartván, a másikában akardot. fel emelve. meg állapodik, és⁷⁰⁹ mondgya ujontában. én Istenem. mostanában adgy erőtt nékem. Ez olyan tsudálatos példa, mely meg bizonyította a szüntelen valo imádságnak szükséges voltát, a mely nem egyéb szent⁷¹⁰ agoston szerént. hanem aszivnek ohajtása, és indulattya. eztet kell kérni akristustól. valamint az apostolok kérték mondván. uram tanits meg minket imádkozni, aszivnek indulatiért léssen ő jelen imádságinkban. és teszi foganatosá kérésinket. valahol két vagy⁷¹¹ három személy esze gyülekezik az én nevemben. mondgya akristus. én közöttök lésszek, és⁷¹² akár mit kérjetez az én nevemben. meg nyeritek azt. az én menyei Atyámtól. Hogy ha pedig az Isten mindgyárt meg nem halgat minket. erősebben kel imádkoznunk. és inkább kel kiáltanunk. valamint a jérikoi vakok tselekedének., és akoron meg nyerjük kérésünket. tsak a kristus nevében kérjünk

A különös. és órára szabot imádságok, igen ditséretesek, követik azokat az órákat, amelyeket az üdvezítő éttzakákon töltötte el sokszor tsak magánosan a hegyeken. és apusztakban. de a⁷¹³ szoval valo imádság közben. soha sem kel el mulatni. a szivbéli könyörgést. akristus azt mondgya a sidokrol., ez a nép, tsak az ajakával tisztel engemet. de a szive mesze vagyon töllem. ugyan ezen történik gyakorta azokal., kik meg elégesznek némely szoval valo⁷¹⁴ imádságokal, vagy atemplomban. vagy különösön a magok házoknál. Ámbár akirályok tiszttyeinek légyen is bizonyos időkben nyugodalmok, de aleg buzgobbak közöttök. sziveknek nyugodalmat nem adnak., szüntelen azon gondolkodnak, hogy miképpen. tettzhessenek fejdelmeknek, és hogy mi formában mehesenek hová tovább eléb kedviben.,

A rendel valo elmelkedések is hasznosok. de tsak a magához valo hizelkedestől meg tudgya magát örizni az ember., mivel sokan. jobbaknak tarttyák magokat azért. hogy egy nehány oráig elmelkedtenek olyan gondolatokrol., a melyek egy fő auctor szerént. inkább származnak az elméből, mint sem aszivből. avalóságos érdem az, hogy szüntelen elmelkedgyenek. erőltetés, és mutogatás nélkül, meg egyeztetvén avilági foglalatosságát azal a szivbéli indulattal. amelyről ide fellyeb szollottunk. és azal. a menyei foglalatosságokal, a melyekről⁷¹⁵ szól szent pál nekünk

8

Igen kevesen vannak az olyan keresztények. akiknek unadalom nem volna az Istenről valo beszélgetés.

A valóságos keresztény pedig nehezen halgattya, amásrol valo beszélgetést. az Istenről valo beszélgetes néki mindenkor ujnak, és kedvesnek tettzik

⁷¹⁶ Az ember rend szerent olyanrol. beszél. leg inkább, a mi asziviben uralkodik. ugyan ezt is hija akristus. az emberi sziv kintsének. azt mi már meg szoktuk látni. hogy az emberek egy mást terhelik, sok perlekedésekel. bajos dolgokal. vagy mulattságokal, soha pedig elnem unnyák ezekről beszélteni. a bizonyos jele, hogy aszivek oly tele az ilyen dolgokal. hogy nem⁷¹⁷ férhetnek meg benne, a szent előljáró. azt mondgya hogy aki a földből veszi eredetét. a

⁷⁰⁹ judith 9.

⁷¹⁰ luk 11. 1.

⁷¹¹ matth. 18. 19.

⁷¹² joan. 14. 15. 16.

⁷¹³ matth. 15. 8.

⁷¹⁴ matth. 6. 6.

⁷¹⁵ philip 3. 20.

⁷¹⁶ matth. 17. 34.

⁷¹⁷ joan. 3. 31

föld., az üdvezítő azt mondgya, hogy a száj. a szivnek bövségiből beszél. Egy jó mester ember. azon nem panaszkodik, hogy minden nap. a munkájáról. és a nyereségéről gondolkodik. egy nagyra vagyó. mindenkor azon törődik hogy mehesen eléb. egy fősvény. nem szánnya az időt, a melyet a kintse gyűjtésiben tölti el. és a szerzésben. el faradhatatlan. senki sem fárad el. a gondolatban, se a tselekedetben. a midön kívánságinak eleget akar tenni, tsak épen az Istenről valo gondolat, és a menyei dolog unadalmas, meg is mutattyák, hogy ezekel keveset gondolnak.

A keresztény, aki az első parantsolat szerént. egész szivéből, lelkéből, és erejéből szereti az Istent, nem unya meg rolla beszélleni,. ez neki minden pere, minden nagy dolga. és minden ⁷¹⁸ gyönyörüsége. immár azt meg hallottuk szent páltol hogy a keresztényeknek tsak a menyei dolgokrol kell beszélleni, hogy ha meg tekénttyük az Istennek ditsöségít. a melyben reméllyük hogy még részesülünk. vagy az ő hatalmát. a melyet hirdeti mind az, a mit szemünkel láthatunk., vagy az ő joságát. a melynek valóságát minden szempillantásban tapasztallyuk., mind ezekre valo nézve. szüntelen kell magunkban éreznünk, aszeretetet. és az álmélkodást. soha nem is kell meg unnunk. az annyi jók kezdőjéről valo gondolkodást. hogy ha meg tekénttyük az ő igasságát., a melyért rettegethünk, vagy az öirgalmását. a melyre oly szükségünk vagyon., mindenik oly igen illet minket, hogy meg foghatatlan dolog, miképpen lehet annyi sok embernek, a hejában valo beszélgetésben eltölteni azt az időt, a mely nekünk azert adatot, hogy meg engesztellyük azt az igasságot, és el nyerhesük azt az irgalmását. ⁷¹⁹ akristus azt mondgya nekünk. hogy az ítélet napján. az emberek számot adnak. minden hejában valo beszédekről., mert a beszédinkből igazitattunk meg. és abeszédinkből karhoztatunk. ugyan azon beszédekből. a melyek a szájból ki menvén, tisztátalanná tészik az embert. mert olyan szivből erednek, a melyből folynak ki a rosz gondolatok, azt ki ki tudgya, hogy az okoság arra kénszerit némelykor. hogy tsak közönséges dologrol beszéllyünk, és halgasuk el az Isteni dolgokot. követvén az üdvezítő mondását, hogy nem kel az ebeknek vetni a szent dolgokot. se a sertések eleiben a gyöngyököt. de meg ugyan azon okoság. arra kénszerit, hogy el kerüllyük társaságát az olyanoknak akik nem Istenesek. nehogy részt ⁷²⁰ vegyünk tselekedetekben, eszerént üsmérhetni meg pedig az olyanokat, aki Istentől vagyon, a halgattya az Isten ígét. de azok a kik nem halgattyák. nem Istentől. vannak, soha ⁷²¹ nem is érzik magokban azt a szent buzgoságot. a mely égeté az emmausban menő két tanítványnak sziveket. a midön akristus meg jelenék nekik uttyokban. és meg magyarázá nekik az írásokot. nem is elegendök arra hogy meg érezhessék. a szent beszélgetésekben lévő gyönyörüséget. és hasznot. mert nem Istentől valok.

A valóságos keresztény pedig. még akor is, amidön az elmének szüksége volna a nyugodalomra, talál sokféle okos modot a nyugasztalásra. noha az Istenről szemeit el nem veszi. A természetnek ki merithetetlen tsudái. amely is tsudálatra méltó aleg kiseb részeiben is, mind ezek véghetetlen fel jedtzésre méltó mulattságos dolgokot adnak az elmének., és a melyek. az elmének fel háborodása nélkül, vezetik természet szerént a keresztényt arra, hogy tsudállya. és ditsérje a világ kezdőjét. ugyan eszerént is megyen egy Istenes lélek. a foglalatoságról. amulattságra. a mulattságról. a foglalatoságra, soha el nem vévén szemeit. szivének szerelmesiről.

⁷¹⁸ philip 3. 20.

⁷¹⁹ matth. 12. 36.

⁷²⁰ joan. 8. 47.

⁷²¹ luk. 14. 32.

Tsak nem mindnyájan a keresztények. az Istent. a pokoltol valo félelemből szolgállyák.

A valóságos keresztény az Istent, tiszta szeretetből szolgállya. vagy is leg aláb. az örökös jutalomnak remélléséért.

Három féle indulat viheti az embereket az Isteni szolgálatra. vagy a büntetésnek féelme. vagy az örökös jutalomnak reménsége. vagy pedig a tiszta szeretet. mely semmi hasznát nem tekinti. azt valóság el mondhatni hogy az első indulat nem elegendő tsak magánoson. sohult azt fel nem találhatni a szent írásokban. hogy szolgállyad az Istent tsak azért. hogy elne kárhozá. arosz szolgálának jele az. aki tsak averéstől fél.

A jutalomnak reménsége nem volna ugy mondván tekélletes indulat, hogy ha meg válhatna aszeretettől. másként ez az indulat haszon kereső volna, az Istent tsak azért szolgálni hogy boldogok lehesünk. meg nem egyeznék tellyeségel ezel a parantsolatal., hogy mindenek felet szeresük az Istent, és inkább mint magunkat. Ez a reménség mindazon által, igen keresztényi reménség. mivel rend szerent a szeretettel együt vagyon és hogy az örök jutalom nem más⁷²² hanem az Isten maga. Az Isten mondá ábráhamnak, én leszek ate véghetetlen jutalmad. Ezen értelem szerent. az örökké valo boldogulásnak kívánsága, igen fő ösztön arra, hogy fel ebrésze lágyságinkot, a melyben gyakorta esünk. Dávid, és tsak nem mindnyájan aszentek. a boldogságnak reménségivel bátorították magokat. a nehézség ellen. a melyel vagyunk⁷²³ aszenvedéshez, mind azt, valamit itt szenvedünk, mondgya szent pál. nem hasonlíthatni ahoz aditsőséghez, mely minket vár. de mind azok a szentek akor éltek ajutalomnak reménségével, minek utánna nagy jeleit adták volna szereteteknek,

A harmadik indulat. atiszta szeretet, az Isten egyedül nagy, egyedül jó. egyedül szeretetre méltó, és ötet kellene szeretnünk, ha szinte semmi jutalmat nem ígérne is, így is töltenök bé ezt a parantsolatot., hogy szeresük az Istent inkább mint magunkot, voltak olyan szentek, kik azt a gyönyörüséget, hogy az Istenhez valo szereteteket it meg mutathassák, nagyobra betsüllötték az örömnél, melyet remellették el érne a boldogságban. Ne a halált uram. ne ahalált. akár mely boldogság várjon is engem menyekben. hanem hogy mindenkor szenvedgyek, azért hogy hová tovább jobban meg mutathasam hozád valo szeretetemet. talám nem tsak. pázziai szent magdolna tett Istennek ilyen könyörgést, mivel szent bernárd. aki oly böltsen meg külömböztette atiszta szeretet, az örökös jutalomért valo szeretettől. minden kéttség nélkül. azö buzgo szeretete is elhatot anyira,

⁷²⁴ Illyen szeretettel szerette szent pál akristust, de sött még azt kívánta hogy tölle el rekesztessék, tsak az ábrahám fiai ötet meg üsmerjék, sokan meg botránkoztanak. szent pálnak ezen a szován, és meg nem foghatták. hogy olyan nagy szent, aki oly igen szerette az Istent magát arra ajánlotta. hogy az Istentől el választassék. szent Chrysostomus magyarázván szent pálnak ezt a levelét. azt mondgya, adgyanak nékem olyan szivet. a melyben anyi szeretet légyen mint a szent páléban. akor meg fogja tudni, hogy mitsoda nagyá lehet a szeretet. menyire mesze vagyunk mi az olyan tekélletéségtől. föképen azollyanok, kik az Istent., tsak⁷²⁵ a kárhozatnak félelmiből szolgállyák,? nem vettük a szolgáltnak lelkét, mondgya szent⁷²⁶ pál. hogy még afélelemben élyünk, hanem az Isten fogadot fiainak lelkét. amelyben

⁷²² ps. 108. 112

⁷²³ 2 cor. 4. 17.

⁷²⁴ rom 9. 3.

⁷²⁵ rom 8. 15.

⁷²⁶ 1 joan 4. 18.

kiálttyuk. Atyánk. szent jános azt mondgya nekünk, szolván azokrol. kik tsak félelemből szolgállyák az Istent: hogy félelem nits aszeretben., hanem atekélletes szeretet ki rekeszti a félelmet, mert a félelemnek gyötrelme vagyon., és aki fél, nem tekélletes aszeretben; szeresük tehát az Istent, mivel ő szeretet bennünket előbször. nem hogy arosz keresztények szeretnék az Istent. örömet ellene mondanának néki. és szivesen avétekre is adnák magokat. hogy ha a büntetéstől nem félnének. semmi őket meg nem tartoztattya, se atölle vett jóknak háláadásá, se az ő országának boldogsága. keresztényeké az ilyenek.?

10

Nagyob része a keresztényeknek, sokal. keveseb tisztelettel mennek az Isten eleiben. mint sem az emberek eleiben.

A valóságos keresztény pedig ugy vagyon az Isten előtt, valamint egy halálra ítéltetet bünös egy király előtt. akitől várja kegyelmezésit.

⁷²⁷ Mindnyájan az emberek vétkeztenek Ádámban. mindnyájan meg érdemlették az örökké való halált, kevesen is vannak olyan keresztények, kik meg nem szegték volna. a kereszttségben tett fogadásokat, akik különösön való vétkekért. meg nem érdemlették volna ahalált. mind azon által azok anyomorultak. idegenséggel vannak az Isten előtt, aki őket meg fogja ítélni, és aki láttya sziveknek. leg belsőbb részeit, keveseb tisztelettel mennek eleiben, mint sem egy olyan ember eleiben, akitől tartanának. ki sem mondhatni, mitsoda kelletlenül vannak jelen anagy titkokon.

Elsöben le kellene irni. ha lehetne. az ő nyomoruságoknak nagy voltát. és egy szers mind az Istennek meg foghatatlan felségit. ugy lehetne azután elgondolni azö esztelenségeket, és ⁷²⁸ vakságokat., ha szinte szájokal. énekelik is az Isteni ditséreteket, hálákot adnak néki, vagy botsánatot kérnek bünökért., de az ő szivek távul vagyon az Istentől. és minden tselekedetek. tsak tunyaság. és imel valóság. a mely irtoztato.

Sött még az Angyalok is rettegnek az ur előtt. noha ök szentek. és tiszták. az emberek pedig, kik tölle várják az életre, vagy ahalálra való ítéletit, hidegek, maga reá tartok, és gyakorta. szemtelenek a templomokban; se a kristusnak valóságos jelen létele, se akinnyainak képe. melyeket szenvedet hogy el ragadgya őket az ördög hatalma alol, azö sziveket semmiképen meg nem hattya,

Ellenben pedig avalóságos keresztény. az Isten előtt mindenkor szent rettegésben vagyon. és olyan maga meg alázásaban, hogy tsak az ő irgalmaságában való bizodalom. bátoritthattya meg. ha szinte semmiben magát vétkesnek nem üsmerné is, de meg tekintvén. a maga semmi voltát. és gyarloságát. a mely mindenkor kész ameg esésre, azért mindenkor retteg, az elöt ⁷²⁹ arettenetes Isten előtt. vigyázatok. mondgya szent pál, hogy félelemel, és rettegéssel munkálkodgyatok, üdveségtéken. A való, hogy az örökké való Atyának. véghetetlen josága. bé tölti akeresztényt szeretettel. és reménséggel; mindenben valamit tselekeszik Istenért., meg ⁷³⁰ tarttya a szent örömet. mely tellyes bizodalomal. és együgyüségel. mind azon által ő soha el nem veszti a fiui félelmet, szolgállyátok az urat örömel, de örvendezzetek ő benne félelemel, Dávid ezt tanittya minden valóságos kereszténynek. Azért amidön az Attya előtt hiszi magát lenni, mivel a kristus nekünk meg engedi hogy annak hijuk, nem felejtj el azt is,

⁷²⁷ 1 Cor 15. 22.

⁷²⁸ matth. 15. 8.

⁷²⁹ phi. 2. 12.

⁷³⁰ ps. 99. 2. ps. 2. 11.

hogy bírálja. és királya előtt vagyon, az ő szeretetét meg nem változtatta. se az ő tiszteletét, se félelmét, valamint, se tisztelete. se félelme meg nem kisebített szeretetét. úgy tekinti magát, mint a menyéi udvarnak lábainál lévőt, ahová tudgya hogy szívének indulati bé ⁷³¹ bocsáttathatták. ha irgalmaságot nyer, vagy ahol akapu előtte örökösön bé záratik, hogy ha vétkeinek Czédulája. el nem töröltetik akristus Jésus vérével. De a mi még irtoztatob., az. hogy mitsoda modon járul leg nagyobb része a keresztényeknek. a szenttségekhez. meg gyonnak, de meg nem térnek, meg gyonnak. de tsak nem mindenkor valóságos szándék nélkül. életeket meg változtatni. el nem hagyván az ókót, a mely oly gyakorta okozta a meg esést, és így a szenttség törést, apenitentzia tartatlansághoz tették. meg különböztetik az olyan gyonást. amelyet egészen tésznek. az olyantól a melyet. a halálhoz való készüléért tennének, kitsoda tett tégedet abban bizonyosá. hogy ate. tsak szokásból való gyonásod. nem lészen leg utolso? azért hogy nem gondolod amái napon úgy venni akristust, mint leg ⁷³² utólszori Communiot, tehát, magadot arra adod, hogy a magad ítéletit egyed. valamit ⁷³³ tselekeszel. mindenkor azt úgy tekintsed. mint ha. a lenne leg utolszori tselekedeted, és soha sem vétkezel. mondgya a szent lélek.

11

Sokan akeresztények közül azt tarttyák, hogy elegendő képen követik az Isten akarattyát, ha bizonyos áitatoságokat követnek. a melyeket ők választtyák, noha abban tsak amaga akaratot követik leg gyakrabban.

A valóságos keresztény. tudgya, hogy az Isten akarattyát követni, leg bizonyosab modgya az, hogy az akarattyát, az másoké alá vesse.

Az Isten ne adgya. hogy az ellen a jó tselekedetek ellen kívánnának szollani, a melyeket ki ki választtya magának, hanem azok ellen szollanak, akik azokért jobbaknak tarttyák magokat, akik azt tarttyák. hogy azokal. elegendő képen követik az Isten akarattyát. noha. gyakorta az olyan áitatoságok, magának való hizelkedés, A tiszta, és avalóságos aitatoság az, hogy egészen az Isten akarattyá alá vessük a mi akaratunkot mind azok akik azt mondgyák. uram. ⁷³⁴ uram, nem mennek bé azért amenyeknek országában. mondgya akristus. hanem tsak a ⁷³⁵ mégyen oda, aki az én Atyámnak aki mennyekben vagyon. követi akarattyát. a ki az én Atyámnak akarattyát követi, az. az én bátyám. néném. és Anyám. egy valóságos ⁷³⁶ kereszténynek. az, avalóságos eledele. hogy annak akarattyát kövesse., aki őtet el küldötte. ⁷³⁷ De mint hogy az Isten nem mindenkor nyilatkoztatta ki nekünk mindenben amaga akarattyát. és hogy a kristus is azt mondgya nekünk, hogy valamit tselekeszünk a leg kisebel is a ki azövé, úgy veszi. mint ha ő véle magával tselekednök. valahányszor tehát. a magunk akarattyát a másoké alá vettyük Istenért. avilágos, hogy olyankor, az Istené alá vettyük magunkot. és hogy bizonyosabbak vagyunk abban az ő akarattyát követni, mint sem ha a ⁷³⁸ magunkét követnök. a leg jobb erkölcsnek. tselekedetiben is. szent pál. azt mondgya nekünk, hogy a kristus nem kedvezet magának, azért nekünk kedvezéssel kel lennünk felebarátunkhoz, ajóban.

⁷³¹ Coloss. 2. 14.

⁷³² 1 cor. 11. 29

⁷³³ Ecclis 7. 40.

⁷³⁴ matth. 7. 21

⁷³⁵ idem 12. 49

⁷³⁶ joan. 4. 34.

⁷³⁷ matth. 25. 40.

⁷³⁸ rom. 15. 2. 3.

Az eddig való mondásunk. még bizonyosab, a midön azok, akiknek engedelmeskedünk,⁷³⁹ fellyeb valok nálunknál, mivel akoron azt kötelességből tselekeszük, de az érdem tsak meg vagyon, ha hozánk hasonlok vagy alá valok, mivel szent pal arra int, közönségesen, hogy egy másnak engedelmeskedgyünk akristus félelmében. mentől szabadgyab. és akaratból való engedelmeségünk, annál nagyob az áldozat, leg gyakrabban., ezen az uton nyilatkoztattya ki⁷⁴⁰ az Isten nekünk akarattját, és az olyan szolgál, a ki tudgya az ura akarattját, és azt nem követi, keményen meg veretik.

⁷⁴¹ A kristus azt mondgya nekünk, hogy evilágra nem azért jöt, hogy amaga akarattját⁷⁴² kövesse., aki hozája akar menni, annak ellene kell mondani magának., ez így lévén a veszedelem tsak mindenkor nagy ha amagunk akarattját követtyük, hogy ha pedig amásokét követtyük akristusért. mindabban ami nem ellenkezik az ő törvényével, az érdem bizonyos. ez az mástól nem függő szabadság. mely mi előttünk oly drága, és a melyet mi gondollyuk, hogy tartozás képen kel meg tartanunk. és oltalmaznunk, leg veszedelmeseb ellensége a jó erkölcsnek, a mi nyugodalmunknak. és jovunknak, vagy mi azt a szabadságot fel nem talállyuk soha. vagy az mi nekünk terhünkre lészen, és azal viszá elünk.

A miolta oly rosza forditá az első ember, ami szabadságunkot. az oltá. annak nem kel hinnünk, és azon kel lennünk hogy igaság. és okoság. meg zabolázhasuk., semmi ellene nem áll a mi akaratunknak. a midön az, az Isten akarattja alá vagyon tellyeséggel vetve, azért nem is történik semmi rajtunk. amit nem akarnok. hogy ne történnyék, és ilyen formában, azal atekélletes békeséggel élünk, amely egyik fő ajándéka a szent léleknek, és amely soha felnem találtatik, abban a tsalando szabadságban., a melyben ki ki akarna maradni, ugyan ezért is adák anyi szentek magokat a szerzetes életre, mint olyan rendre. a melyben bizonyosok voltak hogy az Isten akarattját követhetik., a fellyeb valojoknak. akarattjuk alá vetvén magokat., és amagokét oly tellyeséggel meg zabolázták. hogy a magokhoz való szeretet., a szabadságnak színe alát. ellenek nem támadot. ugyan ezen az alázatos uton is⁷⁴³ mentek arra a felső tekélleteségre. a melyet az Isten kíván mindnyájunktól. akár mely rendben legyünk. legyetek tekélletesek. valamint a ti menyei Atyátok tekélletes.

Az olyanok pediglen, akik meg elegesznek a magok választások szerent való áitatoságok., oly távul vannak gyakorta akeresztényi uttol. hogy tsak nem mindenkor, ugyan azon fogyatkozásokban. láthatni őket, avilág tele az ilyen színes áitatosok., akik is holmi külső jó erkölcsöknek színe alát, sokal igasságtalanabbak, könyörületlenebbek, hasznokot inkább keresik, másokot inkább meg vetnek, nagyra vágyobbak, boszu állobbak, hamaréb tesznek bal ítéletet másokrol. de főkeppen, sokal inkább kívánnak uralkodni, mint sem más emberek, ugyan ezis mondatá egy nem régi okos emberel. hogy az olyan áitatosok. oly igen figyelmeznek. a mások üdveségire, hogy a magokét el felejtik.

12.

Tsak nem mind azok. akik jó keresztényeknek tartatnak. tsak. az olyan. sanyargatásokat szeretik. amelyeket magok választtyák magoknak.

A valóságos. keresztény az olyan féle sanyargatásokat nem tarttya elegendőnek. fő képen az olyanokat szereti. a melyek akarattja ellen valok.

⁷³⁹ eph. 5 21

⁷⁴⁰ luk. 12. 47

⁷⁴¹ joan. 6. 38.

⁷⁴² luk. 9. 23

⁷⁴³ matth. 5. 48.

Ez atánítás igen hasonlít a fellyeb valóhoz. mind azon által, azt gondollyuk, hogy meg kel attól különböztetni, az olyanok., akik a sanyaru életet, ajó tselekedetekhez teszik, úgy tettzik mint ha amagok rendek felől. egy kevesé jót gondolhatnak, de gyakorta. nem aláb való képen rabjai amagokhoz való szeretetnek. gyakorta történik. hogy az olyanok, kik testeket szaggattyák, kik böjtölnek, kik Ciliciumot viselnek, el nem szenvedhetnék. a meg vető, és bestelenítő szót. valamely jóságok el vesztésit, vagy tsak leg kiseb ellenkezést is az ⁷⁴⁴ akarattyokban. az ő sanyargatások. olyan. valamint a böjttye annak a fariséusnak. aki annak hasznát el veszté. mert sokal nagyobra betsüllé magát. a publikánusnál, agonosz lélek, úgy tudgya adisciplinának köteleit maga hasznára fordítani. valamint agyönyörüsegnek lángját. minden valami a mi választasunkból vagyon. úgy mint, imádság, böjt, sanyargatás, mind ezekben kételkednünk kel., hogy ha ezekhez nem teszik mind azt. valami nekünk parantsolatban vagyon.

⁷⁴⁵ Az irás tudok, mondgya az üdvezítő, meg eszik az özvegyeknek házait. a hoszu ⁷⁴⁶ imádságoknak színe alatt, ugyan ezért is vesznek keményeb ítéletet, valamint az olyan kép mutatok is, akik tsak azért böjtölnek. hogy láttassanak böjtölni. jaj néktek kép mutató irás ⁷⁴⁷ tudok, és fariseusok, kik meg dézmállyátok. a mentát, a kaprot, és a kömént, és el hattátok a mik nehezebbek a törvényben. úgy mint, az ítéletet, és az irgalmaságot. ezeket kellett. ⁷⁴⁸ tselekedni, és amazokat el nem hagyni. az Isten szemekre hánya a sidoknak. hogy még aböjtölésekben is az akarattyokat követik. A mely böjtött kívántam tölletek. valyon abban állé, hogy nap estig gyötörje ember magát, a hamura feküdjék. zákban öltözzék, a fejit le hajtssa. és mint egy karikát tsinállyon a nyakából, old meg az Istentelenségnek köteleit. botsásd el azokat szabadságra a kik meg romlottak, és ved le rollok terheket. szegd meg kenyeredet az ehezőnek, a szegényeknek, és abujdosoknak adgy szállást, akit meztelen látz, fedd bé azt. és amagad testedet meg ne utálljad. ilyen böjtöt kívánok tölletek.

Meg lehet látni ezekből, hogy mely keveset építhetni az olyan sanyargatásokra. amelyeket ⁷⁴⁹ maga választ, magának az ember, ami pedig azokban jó lehet, mondgya sanctus franciscus salezius az. azokban a sanyargatásokban vagyon., melyek a mi ditsőségünk ellen támadnak, az akaratunk ellen valóban, és a meg aláztato sanyargatásokban. mint hogy pediglen. a mi leg nagyob, és leg titkosab vétkeink, a ditsőségnek szeretete. és a maga hittség, azért. aleg drágáb. és leg bizonyosab sanyargatások. azok, amelyek le nyomják. ezeket a fő ellenségit. az aláztatásnak. a mely kedves jó erkölcsé volt akristusnak, ő maga, hogy el végeze a váltságnak nagy munkáját. és hogy bé töltse azt. a mit kellett szenvedni, és úgy bé menni ditsőségében, meg nem elégedet azal. hogy meg testesüllyön, imádkozék. magát el rejtse. böjtöllyön, hanem magát még a sanyaruságokra, és a szenvedésekre is akará adni. nem tsak aleg fájdalmasabakra. és leg keményebekre. hanem még az olyan félékre. is. amelyek leg aláztatosabak. és akarat ellen való valának, úgy mint a szegénységre, meg vetésre, a nagy fájdalmakra, és agyalázatos halálra, az ilyen nagy aláztatóságok által gyözte meg ahalált. és a vétket. ugyan a kereszt gyalázattyának. tulajdonitnyuk üdveséginket. elis. mondhatni. hogy az ilyen váratlan. és akarat ellen való sanyargatások próbállyák meg a mi hitünket, és szeretetünket, mentől inkább szeretik az Istent., annál inkább ellene kel mondani magoknak, hogy tsak az Istenért. és az Istenben élhesenek, A ki utánnam akar jöni, mondgyon ellene magának, mondgya akristus. mentől inkább akarat ellen való a sanyaruság, annál inkább ellene

⁷⁴⁴ luk. 18. 12

⁷⁴⁵ matt. 23. 14.

⁷⁴⁶ matt. 6. 16.

⁷⁴⁷ matt. 23. 23.

⁷⁴⁸ Isai 58. 5.

⁷⁴⁹ salézius st. ferentz.

mondunk magunknak. ha azt öröme veszi. ez így lévén, az Istennek nem adhattuk nagyobb bizonyosságát szeretetünknek. Az ilyen akarat ellen való szenvedéseket kedvelli avaságos keresztény mindenek felet. azokban is mutattya meg békeséges türesit, és alázatoságát.. azokban is gyönyörködik. az keresztkekhez való szeretett., mennél nagyobb az alázatoság. annál inkább magához szorittya azt. avaságos keresztén, és meg öleli a krisztus keresztét. annál inkább érzi közelgetésit, ahoz a tekéletes példájához, az alázatoságnak, és a ⁷⁵⁰ szenvedésnek, aki is, amint az irás mondgya, meg részegedet a gyalázatokal. és fajdalmakal.

13

Sokan. akeresztyének. közül azt tarttyák. hogy üdvezülhetnek, ha amások üdveségivel nem gondolnak is.

A valóságos keresztén tartozásnak tarttya. segitteni másokat, minden tehetségivel, az üdveségekben. fő képen. azokat., a kikhez valamely tartozásal vagyon rende szerént.

Azt nem szükséges meg magyarázni, hogy mitsoda hasznos, és okoság. azon lennünk hogy üdvezülhesünk, ezt maga adolog meg. bizonyittya, De aparantsolat. mely arra kötelez. hogy úgy szeresük felebarátunkot mint magunkot, noha kevesen vannak kik ezt tudgyák. arra tanit minket, hogy olyan buzgoságal legyünk a felebarátunk üdveségiért, valamint amagunkéért, Mint hogy tartozunk szeretni atyánk fiait, valamint magunkot., leg aláb tartozunk ellene mondani mind annak, amialáb való üdveségünknel. hogy az övéket segíthesük: gyönyörüséginket, javainkot. életünket. mulando betsületünket, egy szoval. mind azt. valami tsak ideig tarto, tellyeségel fel kel áldoznunk afelebarátunk lelki hasznáért. lehet az egyenlő mértékben. magunkot eléb tenni másoknál. ezt a szeretetnek rendi parantsollya nekünk. de soha sem kel. az földi javainkot nagyobra betsüllenünk az atyánk fia lelki jóvánál, és üdveséginél. mind azon által nem hogy fel áldoznánk valamit a magunkébol. azö üdveségiért. de tsak nem, minden tselekedetink az ő veszedelmire igyekeznek, és mi tsak az ő vétkeiben részesülünk. nem hogy lelki jóvára lennénk. de meg botránkozatttyuk ötöt, nem hogy meg feddenök vétkeiről. vagy is leg aláb értésire adnok hogy azok nem tettzenek, de még azokban ⁷⁵¹ részt veszünk, vagy is jóvá hagyuk hizelkedésinkel. jobb volna pediglen. a tengerben vettetni, egy malom kövel. mint sem vétkekre ingerelni a leg kisebet is.

Az Isten meg mutattya nekünk példájából, hogy a mi szeretetünknek. mindent fel kel áldozni a ⁷⁵² felebarátunk üdveségiért. mert úgy szerette a világot mondgya akrisztus, hogy a viláért. a halálra adta az egyetlen egy fiát; és az üdvezítő, követvén ezt a szeretetett, fel áldozta magát ⁷⁵³ értünk, ellene mondot az ideig való életének, hogy nekünk meg nyisa a menyeknek uttyát. az apostolok, és a szentek mindnyájan követték ötöt ebben. az embereknek mindnyájan. nintsen alkalmatoságok, és nem is tartoznak mindenkor ilyen nagy áldozatokat tenni felebarattyok üdveségiért, de kinek kinek kel azt ohajtani, és azon igyekezni amenyiben lehet.

⁷⁵⁴ Szent péter arra tanit, hogy aszeretet el fedezi avéteknek sokaságát, akedves apostol., aki a ⁷⁵⁵ felebaráti szeretetett oly igen hagyta nekünk, arra int minden tanításiban, hogy az által leszünk kedvesek az Isten előtt, és úgy nem félhetünk az ő ítéletitől., aparantsolat, mely arra

⁷⁵⁰ lamen. 3. 30.

⁷⁵¹ matt. 18. 6.

⁷⁵² joan. 3. 6.

⁷⁵³ eph. 5. 2.

⁷⁵⁴ I petr. 4. 8.

⁷⁵⁵ joan. 4. 7. 15.

kötelez, hogy az Istent szeresük, mondgya ugyan azon apostol. arra is kötelez minket, hogy szeresük atyánk fiát, hogy szerethetné valaki az Istent a kit nem látta, ha az atyafiát nem szereti, akit láthat. kedves atyám fiai. mondgya ismét. szeresük egyik a másikunkot; aki az atya fiait nem szereti. az, az Istent nem üsméri, mivel az Isten szeretett.

Ez így lévén, ne szánjunk mindent fel áldozni. a midőn lehet. az atyánk fiai üdveségeért, mivel az Istent. nem szerethettyük, ha az atyánk fiait nem szerettyük, Mojses azon kéré az⁷⁵⁶ Istent, hogy inkább törölné ki őket akönyvből, hogy sem el hagyja veszni az Izraélitákat. veszedelemben nem forgunk, ha mindent el veszünk is. a felebarátunk üdveségiért, de ha azt⁷⁵⁷ el mulattyuk meg mutattyuk. hogy nintszen felebaráti szeretet bennünk. a mely nélkül atöbb jó erkölcsök haszontalanok. a szent elől járó veszedelemre teszi, és el is veszi életit, azért,⁷⁵⁸ hogy hérodest inté. az atyafiával való vétekről. az Isten reánk bizta, egyik a másikunknak üdveségit, mondgya a szent lélek. de fő képen azokét, kik hozánk tartoznak, az atyánk fiait, tselédinkét, tiszttségünkhöz képest. az alattunk valóit, Azoknak, kik avilági dolgokban forognak. lehet a mások üdveségit segíteni. intésével. oktatásokal. tanácsokkal, szolgálatokkal. jó téteményekkel,. lehet pedig mindennek segíteni üdveségiben felebarattyát, a jó példák. imádságokkal, a melyekkel mindeneknek tartozunk. és minden időben.

14

Sokan a keresztyének közül. az utolsó napra halaszttyák meg téréseket. és igen biznak. az olyan állapotban vett szentségekben.

A valóságos keresztyény pedig mindenkor készen vagyon az Isten eleiben menni; és tudgya. hogy csak az akarattal való penitencia tartás. érdemes.

A sok hirtelen való halálnak, és az olyan nyavalyáknak. melyek az elmét meg változtattyák, fel kellene nyitni szemeket az embereknek. avegső penitencia tartásnak. bizonytalanságáról. mind addig nem gondollyák meg halni, valamég nem lattyák kétségben. ésni az orvosokat, rend szerént pedig az olyan állapotban.. nem alkalmas már arra. hogy figyelmezhesen⁷⁵⁹ magára. hogy meg lehesen előzni azt a veszedelmet, az ur azt mondgya nekünk, vigyázatok. és imádkozatok mert nem tudgyátok. se az órát, se a napot. úgy jövök el hozátok⁷⁶⁰ valamint alopó., a ki olyankor jö el, a midőn nem várnák. meg lop titeket, amidőn esztek.⁷⁶¹ isztek, építetek, házasodtok, amidőn leg nagyobb békeségben és bátorságban. gondollyátok magatokat lenni.

De ámbár. ahalál időt adna is nekünk aszentségek vételére. mitsoda indulattal vennők azokat, hogy ha azokat. egész életünkben el mulatnok. az életet eltöltenők, és nem oktattatnok magunkot mind arra. a mi jokat foglalnak magokban, és hogy mitsoda készültek kívántatnak azokhoz, csak akkor folyamodni ehez a segítséghez., amidőn láttyák, hogy nem lehet más⁷⁶² képen. ugyan akkor is tellyesedik bé gyakorta a szent léleknek. ezek a szavai. hittalak és nem akartátok. ki terjesztetem kezemet, és senki reám nem nézet. meg utáltátok minden tanácsomat. és minden dorgálásimat el mulattátok, Én is nevetek ati veszedelmeiken. és meg

⁷⁵⁶ exod 32. 32

⁷⁵⁷ 1 cor. 13.

⁷⁵⁸ ecclis. 17. 12

⁷⁵⁹ matth. 25 13.

⁷⁶⁰ matth. 24. 38.

⁷⁶¹ thes.5.. 2:

⁷⁶² prov. 1. 24.

tsufollak. midőn reátok szál, a mitől féltek. akkor segítségül hinak engem. és meg nem halgatom, reggel fel kelnek. és meg nem találják engem.

A léssen amértéknek tetéztet rettenetes ideje, a melyben az Isten el fordította füleit hogy ne⁷⁶³ halya a kérest, és amelyben. irgalmaságot kérnek. s' azt meg nem nyerhetik. Mitsoda⁷⁶⁴ érdemes lehet az Isten előtt, a kételenségből való tselekedet. aki vizsgálja asziveknek, és aki meg veti az olyanoknak. áldozatit, akiknek nem tiszta és egyenes a szándékok, csak ajó élet. tehet minket ajó halálnak uttyára, a szent Atyák mindnyájan, tsudának tarttyák avalóságos meg terést, a melyet az utolsó órán kezdik el. az anyaszent egy ház nem tudván hogy kire eshetik ez a tsuda. való hogy fel adgya mindennek a szenttségeket. de mint hogy azt is tudgya. hogy az olyan tsuda igen ritka, azért félve is adgya fel azokat, az olyan állapotban, mondgya szent agoston. adhatok penitentiát, de nem adhatok biztatást,

Mit tselekesznek az emberek, mind azon által a még arra a rettentő órára jussanak.? azt mondgyák hogy keresztyének, tudgyák is egy keresztyennek minden kötelesegeit, de azok közül egyet sem vivén véghez. olyan békeségben töltik élettyeket, a melynek fundámentumát,⁷⁶⁵ meg nem foghatni. a szent lélek azt mondgya nekünk, hogy az ő békeségek, nem békeség,

Az emberek nem szeretik arosz okoskodást, fel is támadnak az ellen, akit halyák hogy nem jól okoskodik, csak az alá való dolgokrol is; ebben nagy dologban pedig. a melyen áll, az ő örökké való boldogságok. vagy nyomoruságok, minden magok viselések. oly helytelen való okoskodás. hogy nem lehet tudni, hová lesz az eszek ebben a dologban., láttyáké az el kerülhetetlen halált, a félelem el fogja őket. és a leg okosab doktornak is munkát ad, hogy egy kevés időre való tsendeséget szerezhesen nekik, a melyben a vallásnak külső kötelesegeit végben vihesék.

De avalóságos keresztyének. kik mindenkor a szabad, és az akarattal való penitencia tartásban élnek. kik mindenkor tartanak romlandóságoktól, a kik mindenkor a meg eséstől tartanak, ezek a hü szolgák. kik szüntelen való vigyázásban várják az urokat. gyakorta hóltókor olyan tsendeséget és békeséget éreznek, a mely elől jároja a menyei békeségnek. észre is vehetni benne, hogy a tekélletes szeretet, el üzi a felelmet; örömel adgyák az Isten kezében lelkeket, és magokat tellyeséggel ő reája hagyják, az ő suhajtások az örökké való boldogság felé oly mértékletes, hogy azok meg nem változtattyák, az Isten akarattyához való engedelmeségeket. mivel mindenkor készek az Isten eleiben menni, és mindenkor készen vannak még tovább is bujdosásoknak terhét viselni, hogy ha. az ő ditsősége. vagy a felebaráti szolgálát, azt kívánnyá töllök.

15

Sokan a keresztyenek között azt mondgyák, nem vagyok se pap, se barát. azért nem tartozom oly szentül élni mint azok.

A valóságos keresztyének tudgyák. hogy a keresztséggben tett fogadások által. szintén olyan szent életre kötelesek. valamint apapok. és abarátok, ki ki a maga rendi és hivatalyához képest.

Nintsen semmi közönségeseb a világiak között, mint a különbözés melyet téznek a magok⁷⁶⁶ kötelesegek között, a papok és a barátoké között, mind azon által. szent pál. azt mondgya.

⁷⁶³ Isai. 1. 14.

⁷⁶⁴ Isai. 1. 13.

⁷⁶⁵ ézék. 13. 16.

⁷⁶⁶ gal. 3. 27.

⁷⁶⁷ hogy a keresztség által, mindnyájan akristusban öltöztünk., hogy mi az ő halálában kereszteltettünk meg, és temetettünk el vele együtt. hogy fel támadgyunk az ő életéhez. hasonló életre, ez így lévén, mindnyájan azt fogadtuk hogy a krisztus életéhez szabjuk amiéinket, ellene mondtunk avilág kívánságainak., pompáinak. és tartásinak. és mind annak, valami ellenkezik, az üdvezítő nekünk adot tanításival. és példáival.

A papok. és abarátok nem köteleztek más egyébre magokat. az engedelmeségnek fogadása. melyet tesznek ezek az utolsók. arra kötelezti őket. hogy tellyeséggel. a szerzetben lévő superiorok alá adgyák magokat. akiket választanak. de a több keresztyének nem aláb való képen tartoznak az magok modgyok szerént, az olyan superiorok alá vetni magokat., akiket az Isten adot nekik; ilyenek az egy házi superiorok. avilági superiorok, avér szerént való superiorok.. a tisztségek. és a különös hivatalok szerént való superiorok, akiknek tartoznak mindnyájan engedelmeséggel, a magok akarattoknak. egyaránt való. ellene mondásával. tegyük ehhez, hogy mitsoda engedelmeséggel tartozunk az Isten rendeléséhez. akár mely ellenkező légyen hajlandóságinkal, a kedvezés melyel tartozunk lenni, egyikünk amásikához. ezeknek hosza véghetetlen.

A szegénységről való fogadások. a szerzeteseknek hogy semmit magánosan ne birjanak., nem hogy terhekre volna, de még meg menekednek az élet sok gondgyaitól. azért ők mentek aszüntelen való gondolkozástól, a melyel mi mindnyájan tartozunk, hogy miképen élünk, és mire fordítottuk a jóságokat, a melyeket az Isten adta kezünk alá, el távoztanak aveszedelemtől, hogy úgy élyenek mint gazdagok, és könnyebben követhetik akristus szegénységét. amelyet is oly nehéz követni avilági életben, és a melyet tartozunk követni akár mely állapotban legyünk, mivel az örökös jók kívánásához, tellyeséggel. szükséges, hogy a szív ellene mondgyon. az ideig való jóknak.

A mi atisztaságot illeti. esztelenség volna azt gondolni, hogy avilágiak nintsenek az alá úgy vettelve. mint a papok és a szerzetesek. hogy ha atisztaságról való különös fogadásokat ezek az utolsók meg szegik. való hogy vétkesebbek lesznek mint mások, de mindenek azoká léznek, a midön a tisztaság ellen vétének. ők azt tudgyák. hogy a szent atyák magyarázván szent pál leveleit. miformában adták előnkben a házassági kötelesegeket. meg vallyák, hogy nehezebb a házasságban meg tartani azt a tekélletes tisztaságot, a melyre tartozik minden keresztyén. mint sem a házasságon kívül. ez így lévén. nem hogy szorosoknak kellene tartani a szerzetesek fogadásit. de sőt még úgy kell azokat tekinteni. mint olyan modokat. a melyek. könnyeséget adnak nekik a jó erkölcsökre., a melyeket mindnyájan tartozunk követni.

Az anyaszent egy háznak kezdetekör, akeresyének mindnyájan úgy éltenek az ő különböző hivatalokban valamint mostanában élnek avaloságos szerzetesek, az első szerzetesek, akor kezdenek avilágtól el távozni. amidön. a keresztyének. meg kezdenek romlani és el hagyni azt a szent életet, a melyet mostanában. a szerzetesek fogadgyák meg tartani., szent péter. arra tanit. hogy a keresztyenség, királyi papság. a keresztyének mindnyájan papok. tartoznak szüntelen az Istennek áldozni sziveket. és minden jóvokat. az első időkben, mindnyájan az emberek, a kezekben vették a krisztus szenttséges testét. és magak Comunikáltatták magokat., még mostanában is avaloságos keresztyének, lélekben meg egyesülnek a szent áldozatokal., a melyeket a papok ajánlanak az óltárokon. ebből következik. hogy tartoznak. magokat a valóságos papoknak szenttségihez és tisztaságihoz szabni, kinek kinek a maga rendihez, és talentumához képest.

⁷⁶⁷ rom. 6. 3.

Tsak nem mind azok, a kik Isten félöknek tartatnak. meg vetik. és kerülük azokat. a kik vétkekben élnek.

A valóságos keresztyén. tsak avétkeket kerüli el, de magokat a vétkeket szereti, és gondgya vagyon reájok, mint beteges tagjaira.

⁷⁶⁸ A kristus. azt parantsollya nékünk hogy el kerüllyük mind azt. valami nékünk botránkozásunkra lehetne. söt még a szemünket, és alábunkot is el kel magunktól vetni ha szükséges. az az. mind azt a mi előttünk leg kedveseb. és a mi nékünk leg szükségesebnek ⁷⁶⁹ láttzik lenni. a midön nékünk veszedelmünkre lehetnek, söt még azt is mondgya. hogy ugy kel az atyánk fiát tekintenünk. mint egy pogányt, hogy ha szó fogadatlan, de ezt tsak azután ⁷⁷⁰ kel. tselekedni, minek utánna szép szóval mindent el követtünk volna. hogy magában térjen, valamint enékünk meg vagyon hagyva. az atya fiai intésnek parantsolattyában.

Ez az el távozás. a bünösöktől. amelyet tsak azért parantsollyák. hogy azö vétkekben ne részesüllyünk. nem ellenkezik a felebaráti szeretetnek parantsolattyával., se a gondal. a melyel ⁷⁷¹ kel lennünk egyik a másikunknak üdveségihez., avalo hogy az okoság gyakorta kivánnya hogy el távozzunk töllök. az Isten is azt sok helyt parantsollya az irásokban; de ugyan az olyan alkalmatoságban kel meg mutatni hozájok valo szeretetünket. buzgob imádságinkal, és ⁷⁷² keresvén minden modot abban hogy külső jeleket. meg mutathasuk nékik, mitsoda szives buzgoságal. kivánnyuk üdveségeket.

⁷⁷³ A kristus társalkodot. és ett. abünösökel, és a publikánusokal. mert, mondgya maga, abetegeknek vagyon szükségek az orvosra. és nem az egéségeseknek., noha ez a példa nem illik minden féle személyhez., nem is követhetik minden féle alkalmatoságokban., meg ⁷⁷⁴ mutattya leg aláb, hogy ha az üdvezítő a vétket gyűlölte. de avétkest meg nem vetette, azt is mondgya, hogy tsak bünösöket jött hini. és hogy azok. meg előzik az igazakat az Isten országában., ez így lévén, nem hogy avalóságos keresztyén meg vetné őket, valamint a ⁷⁷⁵ farisaeusok tselekedének. és tselekesznek mostanában is azok, a kik jó erkölcsüeknek tartatnak. de ugy tekénti őket. mint olyanokat., akiket az Isten eléb valoknak tarttya nálánál. az ö meg foghatatlan rendelése szerént, szereti őket, kedveket keresi, vagy meg inti őket, atyafiui szeretettel, és semmit sem mulat el abban., a mi az ö meg téréseket sietethetné, valo hogy olyan tagok. akikben a gángréna el hatot, de ök még se ki nem vágattak. se el nem vettettek, ⁷⁷⁶ tagjai mindenkor annak atestnek, akinek akristus afeje. mennél inkább betegek. annál ⁷⁷⁷ nagyob gondunknak kel reájok lenni, valamint amagunk. saját testére, nézük el mitsoda gondgya volt a kristusnak. a házasság törésben eset aszonyra, és a samaritána aszonyra, és anyi ⁷⁷⁸ sok mas bünösökre, akikért még imádkozot., noha akeresztre feszítették, de még menti az ö vétkeket. Atyam botsásd meg nékik. mert nem tudgyák. mit tsinálnak.

⁷⁶⁸ matth. 5. 19.

⁷⁶⁹ matth. 18. 17.

⁷⁷⁰ idem. 15. 16.

⁷⁷¹ Ecc. 17. 12.

⁷⁷² 2 Cor. 3. 8.

⁷⁷³ matth. 9. 12.

⁷⁷⁴ ibidem

⁷⁷⁵ matth 21. 31.

⁷⁷⁶ eph. 4. 15. 16.

⁷⁷⁷ joan. 4. 7.

⁷⁷⁸ luk. 23. 34.

Kevesen vannak. a kik tudnák meg egyeztetni az értelmet és az erőt, az együgyűséggel.

A valóságos keresztény. az Évangéliumból tudgya, mind modgyát, mind szükséges voltát. azokat meg egyeztetni.

Gyakorta történik. hogy aki erős, és értelmes akar lenni. el veszi az együgyűséget. együgyü⁷⁷⁹ akarván pedig lenni, el veszi az erőt, és az értelmet; akristus arra tanította atánitványit, hogy ne féljenek attól. amit akegyetlenek, és a földi hamisak tselekedhetnek ellenek, ne⁷⁸⁰ tarttsanak aszenvedéstől, sőt még ahaláltól is. szent péter arra tanit, hogy erősek legyünk ahitben: az ilyen erő. nem áll. az ellenkezésben. se az üzésben, hanem az állandó és békeséges türo szenvedésben,

A kristus azt parantsollya nekünk. hogy olyan okosok legyünk. mint akigyok, hogy el kerülhesük azt, ami meg sérthetné az ő ditsőségét. és árthatna. lelünk üdveséginek. de ne legyünk se gyanakodok, se bal itéletűek. azért is mindgyárt utánna veti. legyetek együgyűek, mint agalambak. akinek is epéje nem lévén, ravaszság nélkül követi a természetnek kegyeségét. melyet az Isten adott belé. szereti fiait mind addig még szükségek vagyon reája, és magát nem oltalmazza az erőszakosok ellen.

⁷⁸¹ Azt akarom mondgya szent pál, hogy ajoban okosak legyetek, és együgyűek aroszban.
⁷⁸² legyetek gyermekek az ártatlanságban. mondgya meg másut. de atekélletes embereknek esztét. és böltseségét birjátok. ugyan ezel is magyaráza meg a kristus szavainak értelmét, ha⁷⁸³ olyanok nem léztek mint akis dedek, bé nem mentek a menyeknek országában. ugyan eszerént egyeztetik meg a valóságos keresztények, az erőt és az értelmet., az együgyűséggel. ennek a három dolognak meg egyezését. tsudálatosan láthatni ábrahámban. és dávidban. mitsoda együgyűséggel nem vévé ábrahám az Isten parantsolattyát. a midön parantsolá neki hogy hagyael hazáját, hogy áldozza fel azt a fiát, a kitől reménlette azt a sok számu maradékat., és azt anagy hatalmat. melyet neki meg ígérték volt, az ő nagy bátorsága, vagy is ereje. gyözedelmet vétetet véle akirályokon. és meg vettette véle. arajtok valo nyereséget; az ő okosága. békeségben éltette ötét. és szövetséget tétetet véle. a szomszédtságban lévő királyokkal. el távoztatta ő tölle még az attyafiait is, kik haborgatták tsendeségét tselédinek, sok volna dávidnak is elő hozni kegyeségét. és együgyűségét. az ő okosága ki tettzik. mi modon. került el saulnak sok féle mesterségét. és mind azokat a töröket, melyeket ellenségi hantak eleiben; az ereje és bátorsága ki tettzik a nyomoruságokban. és a hartzokban. ábrahám meg érdemlé. a hívök attyává lenni., és képe lenni az örökös Atyának, aki halálra adta a maga fiát; és dávidot a szent lélek, az Isten szive szerént valo embernek nevezi, és olyannak, a ki sokakban jelentette a kristust

A bizonyos, hogy az erő, az okosság, és az együgyűség. a kristus szent emberségének fő jelei, lehetetté valaha látni. az alázatoságokban, és a kinokban., okosab, erősebb, és egyszers mind együgyűeb embert nálánál. amely félelmet. és keserüséget mutatot az olaj fák kertében, a tsak arra valo volt hogy inkább. ki tessék, halando életében valo embersége. és hogy agyengék kettségben ne essenek olyan állapotokban. nem kel tehát azt gondolni. hogy az együgyűséget hagyván nekünk, kedvezet volna az esztelenségnek, vagy a lágyságnak, vagy pedig az

⁷⁷⁹ luk 12. 4

⁷⁸⁰ 1 petr. 5 .9

⁷⁸¹ rom. 16. 19.

⁷⁸² 2 cor. 14. 20

⁷⁸³ matt. 18. 3.

okoságot parantsolván, azt akarta volna hogy ravasz elméüek legyünk, ajó erkölcs már nem volna jó erkölcs, ha egy más jó erkölcsöt el rontana, vagy ha kedvezne. a rosz erkölcsnek.

18.

A gyenge keresztyének, örömet hizelkednek azal. magoknak, hogy a jó tselekedetek. nem elegyes a magokhoz valo szeretettel.

A valóságos keresztyén tudván hogy a magához valo szeretet mindenel esze elegyedik. aleg jobb tselekedetiben sem hiszen magának.

Hogy meg lehesen érteni a fellyeb valo mondást, meg kel különböztetni. a két féle magához valo szeretetet. az egyik szabad. söt még meg vagyon hagyva, a mint ezt meg bizonyittyuk másut, a másika, tellyeségel meg vagyon tiltva. a magához valo szeretet., melyel tartozunk, nem más, hanem a mely a mi valóságos jovunkra igyekezik, ugyan ezt is nevezik. meg világositatot magához valo szeretetnek, a meg tiltatot magához valo szeretet, nem más. hanem az a nyomorult hajlandóság. a melyel hizelkedünk lelkünknek. és testünknek, a tsalárd jókal, a mellyek tsak földiek és testiek. ugyan ezt is nevezik a filosofusok. tudatlan magához valo szeretetnek, mert ő nálok minden véték, mint egy tudatlanság, noha akeresztyéni tudomány szerént, gyakorta ugy tekintik mint egy hamiságot. vagy is leg aláb. ugy, mint a mely ami rendeletlen akarunktól. származik.

Az egész emberi nemzetnek meg romlásátol fogvást, a tudatlan magához valo szeretet meg hattya a menyiben tölle lehet minden indulatit lelkünknek, valamint az áer meg hatt minden testeket., Egyebet mi nem tselekedhetünk, de azt sem tselekedhettyük. a mi urunk jesus kristusunk kegyelmének tsuda tétele nélkül, hogy, szorgalmatosan vigyázunk magunkra, hogy bé tölthesük hogy ugy mondgyam lelkünknek minden részeit a meg világositatot. magához valo szeretettel. a mely által. mindent fel áldozunk., hogy magunknak meg szerezhesük az egyedül igazán valo jókót.. Ez a munka. oly nagy tsuda, hogy. aleg nagyob szentek, semmit nehezebbnek nem találtak. aelki életben. mint azt, hogy ellene álhasanak atudatlan magához valo szeretet sok féle mesterséginek, és tsalárdságinak, a mely meg ronttya minden jó tselekedetinket, arra sürget hogy eléb tegyük amagunk hasznát. az Istenénél, és a felebarátunkénál, arra ingerel hogy ohajtsuk az uralkodást. keresteti velünk az emberek ditséretit. és tiszteletit. ki gondolhatatlan tsalárdságal, és ami leg veszedelmeseb, el hiteti velünk. hogy mi igazak vagyunk. noha meg romlottságban vagyunk. és tellyesek. a tsalárd jóknak nyomoru szeretetivel.

A gyenge keresztyének, ugyan ezért is örülnek magokban. midön gondollyák hogy jót tselekesznek. mint ha azt magoktól tselekednék, és az élettyeket halálos bizodalomban. és nyugodalomban töltik; azomban pedig avalóságos keresztyének rettegnek a leg jobb tselekedeteknek követésiben; mentől inkább ezek meg világositattak akegyelemel. annál inkább észre veszik az ördög intselkedésit. hogy övélek kedveltesse amagok hasznát, ditsöségit, és aditséretet, szüntelen kísértetnek, hogy magokot nagyobra betsüllyék, kedveket bé tölttsék, és testi nyugodalmat keresenek, hogy zugolodgyanak. az üldöztetések, ellen, a melyekre, az⁷⁸⁴ Istennek fiaihoz valo szeretete adgya őket, mihent buzgoságal. akarnak élni akristusban. ugyan ezen két magához valo szeretetnek. szüntelen valo tusakodások. tselekeszi, hogy oly gyakorta meg botlanak, és meg esnek, aleg jobb erköltsüek, ugyan az is rettegteti őket., hogy⁷⁸⁵ az ítélet eleiben kel menni a leg igazab tselekedeteknek, tartván attól. hogy az övék ne

⁷⁸⁴ 2. tim. 3. 12

⁷⁸⁵ ps. 74. 3.

⁷⁸⁶ legyenek hasonlok azokhoz a meg ferteztetet igasságokhoz. a melyeket utállya az Isten. amint Isaiás mondgya, avalóságos keresztyén. az ő együgyűségiben munkálsz, bizodalomal ⁷⁸⁷ és reménséggel, az Isten irgalmaságában. a bölcs azt mondgya, hogy vannak igazak, és böltsek. és az ő munkájok. az Isten keziben vagyon. de az ember nem tudgya ha gyűlölségre., vagy szeretetre méltóé. a meg haladgya az ő elméjít.

19

Sokan azt gondollyák, hogy nem vétkeznek. vagy is leg aláb. könnyü dologban vétkeznek. és azért nem is kel penitentiát tartani. úgy mint bűnösöknek.

A valóságos keresztyén meg vallya hogy ő bűnös. és vannak mindenkor olyan bűnei, a melyekért penitentiát kel tartani

Sokan vannak olyanok. kik magok felöl azt tarttyák. hogy nem vétkeznek. semmiről sem vádollyák magokat, vagy is leg aláb igen könnyü vétkekről, és azt hitetik el magokal. hogy nem szükséges. penitentiát tartaniok. mind azon által. ha meg vizsgálják őket, olyan fogyatkozásokat találnának benne, a melyeket csak ők nem láttyák. de ha egyéb nem volna is benne. csak. ahivataloknak tudatlansága, és az alázatoságnak fogyatkozása, csak ez is elég ⁷⁸⁸ volna hogy őket meg itéllyék, mivel szent jános azt mondgya, hogy a ki magát vétkesnek nem üsméri, a hazug, és az igazság nintsen benne.

A kristus. azt az Isteni imádságát. nem csak a tekéleteseknek adta, hanem abűnösöknek is, minek utánna arra tanyitana, hogy a minden napi kenyerünket kérjük, mindgyárt utánna teszi.: botsásd meg nekünk a mi vétkeinket. mi képen mi is meg botsátunk azoknak, kik mi ellenünk vétettének, evalóságál meg bizonyittya a szent atyák szerént, hogy minden nap szükségünk vagyon a botsánatra, és hogy egy néhány szor vétkezünk napjában, ezt könnyen meg láthatnok. ha tellyeséggel tudnok kötelességinket, és igazán meg vizsgálnok magunkot., De akár mely jót tselekedgyenek, akár mely tekéletesek legyenek, mindenkor kényszeritnek ⁷⁸⁹ penitentiát tartani. hogy készülhesenek, annak eleiben menni, a ki az igasságokat meg fogja itélni.

Szent jános noha az anya méhében meg volt szenteltetve, de a penitentzia tarto életre adá magát még kised korában. hogy például lenne, és azért, mondgya az anyaszent egy ház, hogy ⁷⁹⁰ az emberekkel való társaság. ne ártana ártatlanságának. Ez a szent elöl járó arra tanit, hogy csak azért jött. hogy a penitentiát prédikálja., akristus azt mondgya, hogy ha penitentiát nem ⁷⁹¹ tartotok, mindnyájan el vesztek, el mulathatatlan kötelesség tehat a penitentzia tartás. az Isten. penitentzia alá veté ádámot és az ő személyiben, minden embereket. és az a maga hittség hogy arra nintsen szükségek, az Isten szemei előtt leg nehezebb. atöbb vétkeknél. ugyan ezis az a nagy vakság. a melyet, akristus. anyiszor kárhoztatá a farisaeusokban., menyi vétekben nem ejt minket csak nem szüntelen, a magunkhoz való szeretet., a gyönyörűségeknek szeretete, és a magunkot való tiszteltetésnek szeretete.? a valóságos keresztyén, könnyen meg valya, hogy csak nem minden tselekedeti héjánosok, mindenkor vétkesnek tarttya magát, mindenkor meg esendőnek. hogy ha akegyelem. és a szüntelen való penitentzia tartás nem segittené, aszent péter meg esése, és atöb szenteké. rettegésben tarttya..

⁷⁸⁶ isai 64. 6.

⁷⁸⁷ Eccl. 9. 1.

⁷⁸⁸ 1 joan. 1. 8.

⁷⁸⁹ ps. 74. 3

⁷⁹⁰ matth. 3. 2.

⁷⁹¹ luk. 13. 3.

Mitsoda. fogyatkozástól gondolhatná magát mentnek lenni. mivel egy sinsen olyan. a melyet magában fel nem találhatná. leg aláb annak. eredetét. és kezdetit,? egyebet nem tselekedhetik, hanem hogy viaskodgyék az ellen. a szüntelen valo penitentzia tartásnak fegyverével. és adgyon szüntelen valo hálákot az Istennek, szent agostonal. mind azokért a vétkekért, a melyeket nem tselekeszik, mivel nintsen olyan nagy vétek, amelyben. aleg nagyob szent is nem esnék, hogy ha akristusnak minden hato kegyelme nem segitené. valamint ugyan szent agoston mondgya. a valóságos keresztyénnek, ez az alázatoságal valo nyomoruságának meg üsmérése, el hiteti véle, mitsoda szükséges az életet a penitentzia tartásban tölteni. és amelyért. az urnak irgalmaságát fogja venni, ha szinte azok a bün nélkül valok oly Istenesek volnának is valójában, de szent pálnál Istenesebbek volnánaké.? a ki az egész világnak színe⁷⁹² előtt, meg vallya. hogy ő semmiben sem érzi magát vétkesnek, de azal meg nem igazult: azért is sanyargatom atestemet. mondgya és a szolgálat alá vetem. nehogy minek utánna⁷⁹³ másoknak predikálottam volna, magam el ne legyek vettette.

20

A gyenge keresztyén. ajó erköltsöket. izetleneknek. és nehezeknek talállya

A valóságos keresztyén pedig. a jó erköltsöket. kedvesen. és könnyen követi.

Avaló hogy akristus nekünk azt mondgya. hogy a menyeknek országát. tsak az erőszakosok⁷⁹⁴ veszik meg, és hogy tsak az erőszakosok. vehetik azt meg, mivel az első vétektől fogvást, az ember szívének meg romlása szüntelen a rosra viszi ötet. és ellene áll a jónak melyet kellene követni, Ettőlis vagyon., hogy agyenge keresztyének. oly izetlennek. és nehéznek⁷⁹⁵ tarttyák ajó erköltsöt, mind azon által a kristus azt mondgya. hogy azö járma kedves, és az ő terhe könnyü. ezek a két szók. ugy tettzik. mint ha ellenkeznének egy másal, mind azon által.⁷⁹⁶ igazságosok. és meg egyeznek tsudálatosan a szeretet által. jövetek én hozám. mindnyájan kik meg vagytok terheltette, és én meg könnyebitlek titeket. erő szakot kel magunkon vennünk, jármat, és terhet kel hordoznunk, de amidön a szeretet a kristus öliben viszen minket. amidön a hozája valo szeretet által menyünk ő hozá. ez a járom kedvesé lészen. és ez a terh. könnyüé.

Minden valami nehéznek tettzik agyengén valo szeretőnek, a kedvesnek tettzik annak, aki valósággal szeret., noha gyakorta. nehéz légyen is. meg gyözni az akadályokat. a mint ezt sok⁷⁹⁷ helyt meg vallya szent pál, adgyanak nekem olyan szivet aki szeresen. mondgya szent ágoston, és minden könnyü lesz néki, mester, fogja mondani. akár hová meny, de én kísérni foglak. minden nap láttyuk azokat a két különböző jeleket azokban., kik az áitatoságra adgyák magokat. némellyek egy részit követik annak, amit mások tselekesznek., de azt zugolodásal., és kedvetlenségel tselekeszik, mely az ő gyözedelmeket héjánosá téski, ellenben pedig akeresztyének. meg erősítetvén a szeretettel. olyanok mint a rend kívül valo országot⁷⁹⁸ hodoltatok. a kik elöt. mindenek meg alázák magokat, ezért is mondá a Szent Lélek., hogy a szeretett. oly erős mint ahalál.

Gyakorta láthatni olyan gyenge természetü személyeket, kik tsudálkoznak azon, hogy kemény életnek nevezik azt. a mitől alágy szívéük oly igen félnek., az olyan aki szeret. semmit nem

⁷⁹² 1 cor. 4. 4.

⁷⁹³ ibid. 9. 27.

⁷⁹⁴ matth. 11. 12.

⁷⁹⁵ ibid. 30.

⁷⁹⁶ ibid 28.

⁷⁹⁷ matth. 8. 19.

⁷⁹⁸ cant. 8. 6.

talál nehéznek, vagy ha talál is valamely nehézséget. kedvesnek tarttya azt meg győzni. Mind ⁷⁹⁹ azok az akadályok melyek az Isten szolgálattában találkoznak, nem halálosok. de ha halálosok volnának is, lehetneé egy néhány napig tartó életet meg vonni attol., aki minékünk ingyen, örököszt ad helyette. mely boldogság volna. hogy ha az a halál. hasonlittana ⁸⁰⁰ akristuséhoz, ahoz a drágalátos buza maghoz, akinek halála, anyi sok számlálhatatlan más magot hozot. kitsoda tarthatná azt maga. felöl., hogy ő érette. valamiben hasonlot tselekedet volna ahoz. a mit ő tselekedet mindnyájunkért. közönségesen. és mindenikünkért különösön, olyan Isten előzöt meg minket. aki semmivel sem tartozot nékünk. mit nem tselekedet? és mit nem szenvedet azért hogy meg békeltesen az attyával.? azt igéri nékünk, hogy ami tsekély erőszak vételünk, engedelmeségünk, és hálá adásunk, véghetetlen ditsőségel jutalmaztatnak meg, és mi nehéznek talályuk azt az erőszak vételt,? mely nagy hálá adatlanság emi töllünk. ami jót tévönkhöz, és így a magunkhoz valo szeretetet is el mulattyuk. ha szinte mindent ⁸⁰¹ véghez vinnénk is a mit parantsol., de még tsak haszontalan szolgák volnánk, és tsak azt vinnök végben. amivel tartozunk. mi tsak azt szenvedgyük mondgya a szent tolvaj, amit meg érdemlettünk, de ez. mitsoda rosztat tselekedet? az ilyen gondolatnak. kedvesnek, kellene találtatni velünk a jó erkölcsöknek gyakorlását, és a mi penitentzia tartásinkot igen könnyűnek.

21

Az emberi tekintetek. sok keresztyéneket akadályoztatnak meg a jó tselekedetekben.

A valóságos keresztyén, se meg nem pirul, se soha meg nem szünik a jó tselekedettől. a mikor tölle lehet.

Sokan akeresztyenek közül el mulattyák a jó tselekedeteket. a melyeket meg tselekedhetnék. vagy azért, hogy nem akarják félben hagyni a világi dolgokat, vagy valamely világi. és testi szövetségéért. akristus nékünk ezeket világosan előnkben adgya. atselédes gazdáról valo példa beszédben. aki nagy vatsorát tsinálván, sokakat hivata a vatsorára. de sokan el nem ⁸⁰² menének. Én egy major házat vettem; Én öt pár ökröt vettem; Én meg házasodtam; ezel ahárom féle menttséggel menték magokat azok, kik nem akarának avatsorára menni. ezek a menttségek a tselédes gazdát haragra indították. meg is esküvék, hogy egyik is azok közül, az ő vatsoráját meg nem kostollyák. ez a nyilvánásagosan valo meg vettetése azoknak, kik ilyen okokbol. el mulattyák a jó tselekedetet.

Vannak még más féle keresztyének., kik még vétkesebbek, az elsőknél. mivel el mulattyák a jó tselekedetet. azért, mert az emberek előtt, szégyenlik akristus tanítványinak mutatni magokat. ezek nem Istentelenek tellyeséggel, se nem szabad életüek, hanem szégyenlik a szabad életüek előtt követni az évangyéliumi jó erkölcsöket., ilyenek valának azok atanács urak. kik ⁸⁰³ akristusban hittének., de akik a farisaeusokért nem mértének vallást tenni rolla nyilvánásagosan. nehogy a synagógákból ki üzettessenek, mert inkább szerették az emberek ditsőségét, mint sem az Istenét. mondgya az Evangyélium

Mind ezek arosz szolgák. szégyenlik az urok köntösit viselni, mert nem akarják. mondgyák, magokat meg különböztetni atöbbitől, tartanak. az emberek tsufságítol, vagy meg vetésítol, akár mely jó tselekedetet mivellyenek titkoson. de ez a nem igazán valo szegyenlés. azok közü

⁷⁹⁹ hebr 12.

⁸⁰⁰ joan. 12. 24.

⁸⁰¹ luk. 17. 10.

⁸⁰² luk. 14. 18.

⁸⁰³ mark. 8. 38

a szabad életük, vagy világiak közi teszi őket, akikhez oly nagy tekintettel voltak, halgasuk mitsoda. rettentő dolgot mond az Isten fia ellenek, hogy aki meg pirul ő érette, és az ő beszédiért, az ember fia is meg pirul azért, amidön kísérvén ötöt az angyalok. elfog jöni, az atya ditsőségében.

Mit fognak akkor nekünk használni azok, akikhez olyan veszedelmes kedvezéssel voltunk,? meg⁸⁰⁴ menteneké minket attól a meg boszontatot birotól.? dávid tudtukra adgya, hogy se jó akaro, se atyafi, se más ember, az élő Istennek kezéből egy más embert ki nem vehet: ihon eza sorsa, az olyan lágy szívűeknek, kik emberi tekintetből el hagyák a jó tselekedetet, a melyre a⁸⁰⁵ szent lelektől való indulat vezetné őket. ugyan nekik is mondá szent István, kemény fejűek.⁸⁰⁶ a szent lélek ellen támadtok. szent pál is nekik mondgya ezeket, meg ne szomorítsátok az Istennek szent lelkét. mely által meg petséltettetek a válttságnak napjára.

A hü keresztények, követik ezt a szent apostolt, és meg nem pirulnak az évangyéliumért.⁸⁰⁷ mindenkor ezekben tarttyák ezeket a timotéusnak mondott szavait. az Isten nem a félelemnek lelkét adta nekünk, hanem abátorságnak, szeretetnek. és az okoságnak lelkét. meg ne piruly tehát a mi urunkért, akiről vallást kel tenned, nézük meg mitsoda jutalma léssen⁸⁰⁸ avalóságos keresztyének nemesi álhatatoságoknak, és halgasuk mit mond az ur nekik, minden valaki meg vall engem az emberek előtt. én is meg vallom ötöt, az atyám előtt, ki menyekben vagyon.

Ez a nagy ígélet erőt ad avalóságos keresztyének, hogy soha meg ne hajoljon őt. ahol az Istennek ditsőségiben. és dolgában jár adolog, ne tarttson se a fenyegetésektől, se az üldözésektől. hordozza mindenüt, pirulás nélkül. a meg feszitetet. kristus tanítványának bélyegét, légyen keresztyen. a világiak, a jó akaroi, és az ellenségi előtt. ha valamit tselekedni kel, ha szollani kell, ha feddeni kell, akoron. tsak a keresztyéni okoságtól. fog tanátsot kérni. és minden világi tekintetet lábaival tapodgya. ha keresztyéni tselekedetiért tsufollyák, vagy⁸⁰⁹ gyüölölik. nem szégyenli, sőt azokért, Istent ditsöiti, valamint szent péter hagyja azt néki.⁸¹⁰ örvendez. valamint az apostolok ha valamit szenved akristus neviért. azt is mondgya szent⁸¹¹ pálal. mindeneket kárnak állítottok lenni. ami urunk jesus kristusunk méltóságos üsméretiért. kiert mindeneket el hagytam. és ugy tekintem mint a ganéjt, hogy a kristust meg nyerjem.

22

Sokan a keresztyének közül azt tarttyák, hogy egyeztethetik. az alkalmazatos. és a könyü életet, az áitatoságal.

A valóságos keresztyén tudgya, hogy akár mely jót tselekedgyék is mást, de tsak a sanyargatások, és a szenvedések által üdvezülhet.

Az olyanok. kik az Istent anyira nem szeretik. hogy gyönyörüséggel szenvedgyenek, sokal többet szenvednek mint mások, mivel a járomnak egész terhét viselik., meg sem kostoltyák azt az örömet, a melyet a kristushoz való szeretet ad aszenvedesben. aszenvedés meg válhatatlan az emberi állapottól. és a szenvedésnek szeretete, meg válhatatlan a valóságos

⁸⁰⁴ ps. 68. 8

⁸⁰⁵ act. 7. 51.

⁸⁰⁶ éfés. 4. 30. rom. 1. 16.

⁸⁰⁷ II tim. 1. 7.

⁸⁰⁸ matth 10. 32.

⁸⁰⁹ I petr. 4. 16.

⁸¹⁰ act. 5. 41

⁸¹¹ filip. 3. 8.

keresztyéntől, ez olyan egyedül való bizonyosság., amelyel meg bizonyíthatja az Istennek, hozzá való tiszta szeretetét, ami sebeinknek, ez a leg hasznosab orvosága, ezis a leg bizonyosab módgya, hogy részesülhesünk akristus örökségiben, mivel csak úgy lehetünk akristus örökös társai, hogy ha szenvedünk ő véle. a valószínűségos keresztyén úgy tekinti a szenvedéseket. mint olyan kedves kegyelmet, a melyet az Isten csak valószínűségos fiainak adgya⁸¹² meg, mivel csak a fattyakot nem büntetik meg mondgya szent pál; ez így lévén, a szeretet amelyel vagy a keresztyén. a szenvedésekhez, mértéke annak abuzgoságnak, amelyel vagy a menyekhez. valamint a buzgoság, amelyel vagy a menyekhez. fel gerjesztöje, vagy is⁸¹³ kovásza a szenvedésekhez való szeretetnek, akristus nem mondgya azt, hogy a ki el nem⁸¹⁴ szenved keresztyét, nem méltó en hozám, hanem azt mondgya mindenüt, hogy aki fel nem veszi keresztyét; fel kel tehát azt venni akarattal. és örömel.

⁸¹⁵ Az apostolok igen nagy örömben valának. azért. hogy méltoká lettek, a kristus nevéért⁸¹⁶ gyalázatot szenvedni. szent pál. és silás, vasban, és atömlötzben lévén. ének szoval ditsérték az Istent. a maczédoniaiaknak. nyomoruságok mennél inkább nevedet, annál inkább⁸¹⁷ öregbedet az ő öröme. mondgya szent pál. a Colossabélieknek. azt mondgya. maga felöl. hogy örül a nyomoruságoknak, melyeket szenved érettek. És a sidoknak. örömel láttatok⁸¹⁸ minden javaitoknak el vesztésit, tudván hogy néktek, jobb, és meg maradando jószágatok vagy a. mind enyi sok bizonyosságok után, ki mondhatná, hogy a szentek nem szerették a⁸¹⁹ szenvedéseket; de mit felelnek szent jakabnak, amidön azt mondgya, atyámfiak öröme⁸²⁰ álittsátok, mikor külömb külömb kísértetekben estek, szent péteris hasonlot mond. szerelmesim örüllyetek hogy a kristus szenvedésiben részesültök. boldogok léstek ha⁸²¹ szidalmaznak titeket akristus nevéért. mert az Istennek tiszteleti, ditsősége, és ereje, és az ő lelke. rajtatok meg nyugszik. utolso bizonyosságul. a kristus maga mondgya, boldogok akik üldözést szenvednek az igazságért. mert övék a menyeknek országa, boldogok vagytok a midön szidalmaznak titeket, és üldöznek. és hazudván, minden gonoszt mondanak ellenetek. én érettek: örüllyetek, és vigadgyatok., mert a jutalmatok bőséges menyekben. ki tettzik mind ezekből. hogy a szenvedés olyan jó. amelyet szeretni kel, és úgy kel azt tekinteni. mint egy boldogságot, vagy is örökösön ellene kell mondani az örök ditsőségnek, haszontalan az imádság, és a jó tselekedet, ha örömel nem szenvednek, vagy is leg aláb tsendeséggel, ha akarattal el nem hagyják agyönyörüségeket. nem lehet tekkettes tanítványa lenni akristusnak,⁸²² minden bizonyal. abban. alágy és puha életben esnek, amely ellen. ilyen átkot monda, jaj néktek gazdagoknak, mert meg vagy a ti vigasztalástok.

⁸²³ Ábrahám egyebet nem monda adus gazdagnak, hanem hogy, fiam jusson eszedben hogy el vettek a te javaidot a te életedben. és lászár azon képen gonoszit. azért is ő a ditsőségben vagy a, te pedig a kinokban., nem csak azért lehet tehát el kárhozni. hogy azt tselekedték, amit a világ rossznak tart, senem azért hogy el mulatták azt, a mit jonak nevez, hanem még ezekért a retentő szokért is. bőségben. és vigasztalásban élte. az Évangyéliumnak ezen nyilván való,

⁸¹² hebr. 12.

⁸¹³ matth. 10. 38 mark. 8. 34.

⁸¹⁴ luk. 9. 23.

⁸¹⁵ act. 5. 41.

⁸¹⁶ act. 16. 25.

⁸¹⁷ 2 cor. 8. 2. colos 1. 24.

⁸¹⁸ hebr. 10. 34.

⁸¹⁹ jac. 1. 2.

⁸²⁰ I petr. 4. 12. 14.

⁸²¹ matth. 5. 10. 11 12.

⁸²² luk. 6. 24.

⁸²³ luk. 16. 25.

és világos verseit. rettegve kellene hallani azoknak, kik azért hogy valamely jót tselekesznek, magoknak minden féle alkalmatoságot szereznek akar mitsoda állapotban tett az Isten minket, akár minémü gazdagságot adot kezünkben, de nem lehet magunk el vesztése nélkül. tsak azt keresnünk hogy magunkot mindenben bé tölttsük, és ahoz ragaszkodjunk.

A valóságos keresztyén agazdagságok között is talál száz féle modot abban., hogy magát a gyönyörűségtől meg fosza hogy magát szenvedtesse, és sanyargassa. minden külső változás⁸²⁴ nélkül. ugy tekénti. szent pal szerént. mint Istennek kegyelmét, nem tsak azt, hogy akristusban. hiszen. hanem hogy még szenvedis érette. akristus fel támadása után azt mondá⁸²⁵ az Emmausban menő tanítványoknak. hogy szükséges volt akristusnak szenvedni, és ugy bé menni ditsőségében. ha szükséges volt a kristusnak szenvedni, mitsoda okok lehet azoknak akikért szemvedet, hogy magokot menteknek gondollyák lenni a szenvedéstől.? atövisel koronázot főnek tagjai, mondgya egy nagy szent, ohajthattyáké agyönyörűségeket., akristus szenvedésiben. atitkos testnek. tsak a feje szenvedet, szükséges tehát. hogy az ő szenvedése.⁸²⁶ bé töltessék a tagjaiban is. ezért is mondgya szent pál. hogy a szenvedésekben. bé tölti azokat amelyek héjával vannak a kristus szenvedési az ő testében

23

Sokan akeresztyének közül ugy tekéntik a munkát mint olyat, mely szükséges az ő nagy rendekhez, de azt tarttyák. hogy attol meg menthetik magokat. mikor lehet.

A valóságos keresztyén. azt olyan penitentziának tarttya, a melyet az Isten adta minden emberekre. ádámtól fogvást. és a melytől ő meg nem mentheti magát

⁸²⁷ A midön az Isten mondá ádámnak. sok fáradságokkal eszel a földnek termésiből. órtzád veritekivel eszed kenyeredet. miglen viszá térsz a földben, a melyből teremtettél, azután mondá az aszonynak. a férfiu hatalma alatt lész, fájdalomban hosz fiaikat., ezt a parantsolatot,⁸²⁸ a bűnnek büntetéséért mondák reájok. és mint hogy az emberek. mindnyájan vétkeztek volt ádámban. ezt a parantsolatot is minden emberekre adák ki. ádám. és éva, ezen penitentzia alá veték magokat. azt bé töltvén. bótánatot nyerének magoknak, a melyet a nélkül meg nem nyerhették volna, ádám nem azért dolgozék hogy nagyobb bőségben élhesen. se éva nem azért engedelmeskedék. mert magát felyeb emelni nem lehetet, hanem tsak tisztán azért. hogy visellyék vétkek büntetésit. ezt tanittyák mindnyájan a szent Atyák.

A pátriárkák olyan jól tudták ezt a kötelességet, hogy akár mely gazdagok valának, de ők magok vitték végben az olyan dolgokat. a melyeket mostanában ugy tekintik, mint alá valokat. és meg vetöket, hogy pediglen agyermekeket is a dologhoz való szoktatásban nevelhesék fel., olyan dolgokat mivellették vélek, a melyeket láthattjuk magunk, hogy atselédek is véghez vitethették volna, holot sok számu tselédek volt. ugyan ezis viszi avalóságos keresztyéneket arra, hogy szentül éllyenek a fáradságokkal., a melyekre az ő különböző hivatalyok köteledzi őket. ugy is tekintik azokat, mint a leg elsőb, és hasznosab részit penitentzia tartásoknak. azonban pedig a rossz keresztyénekek. nagyobb része tsak azért⁸²⁹ dolgozik hogy nyugodhasék, és azt gondollya hogy nem tartozik dolgozni. amidön anélkül el lehet. ez a veszedelmes nyavalya, már szent ágoston idejében aklastromokban is bé

⁸²⁴ filip. 1. 29.

⁸²⁵ luk. 24. 26

⁸²⁶ Col. 1. 24.

⁸²⁷ gen. 3. 17.

⁸²⁸ rom. 5 12.

⁸²⁹ tracta. a barátok munkájáról.

szivárkozot volt, a melyről erősen panaszkodik, nem egyébért mennek már azokban a szent helyekben, mondgya, hanem hogy magokot a nagy henyélésre adhasák. *videmus eos in quamdam societatem sanctam otiosissimé Congregátos.* közönségesen azt tarttyák. hogy a kristus magais kézi munkát dolgozot mind addig még prédikállását elnem kezdette.

Tudgyák meg hát mindnyájan akeresztyének, hogy a munka el kerülhetetlen köteleség, és hogy akár minémü rendben legyenek, kinek, kinek amaga rende szerént. kel dolgozni. és ugy remélhetik bünöknek botsánattyát. de annak nehéz munkának kel lenni, és olyanak. a mely⁸³⁰ ellenkezék a kényeztetésel., mivel egyedül tsak elehet penitentziául és érdemli meg akenyeret, az olyan aki nem dolgozik, neis egyék mondgya szent pál. amulattságra, és az idő töltésre valo munka. bé nem tölti aköteleségeket, gyakorta idő vesztés. Isten előtt. és valóságos henyélés. vagyon sok féle henyélés, akülömböző természetekhez képest, de számot adnak az Istennek. hanem dolgoztanak nehéz. és sulyos munkákat, akülömb féle munkáit akülömb féle hivataloknak. ilyen szándékban kel végben vinni, más képpen vétkesek. vagy is leg aláb bé nem töltik szükséges voltát, a munka által valo penitentzia tartásnak. Az ur szine változásakor. szent péter nagy örömben lévén azon adítsőséges hegyen. mondá, uram mi itt jól vagyunk, tsinálljunk három hajlékot, mint ha azt mondotta volna, el ne hagyuk soha, az ilyen kedves nyugodalomnak gyönyörüségit, és ilyen fényes ditsőséget, az évangyélista fel teszi. hogy nem tudta mit mondot. nem azért hogy az az állapot boldog és jó nem let volna. hanem azért. mert a baj, és a munka nélkül valo élet, nem az emberi állapothoz valo, a ki is, a munkás, és penitentzia tarto életre itéltetett, olyanra, a mitsodást élt maga szent péter. a Szent Lélek vétele után.

24

Igen kevesen vannak olyanok, a kik tudnák. hogy menyire kel vinnünk a parantsolatban lévő magunkhoz valo szeretetet. és gyülölést. hogy követhetnék ezt tehát.?

A valóságos keresztyén. egyedül azt tudgya az évangyéliumbol. és mind egyikét. mind amásikát. követi. esze nem elegyitvén azokat

Nem volt szükséges. hogy az Isten különös törvényt tsinályon, mely nekünk a magunkhoz valo szeretetet parantsollya, aközönségesen valo rend által. melyet tett az egész világban, mindenik teremtet állatban. elegendő magához valo szeretet öntetet. vagy a maga meg tartására valo szükséges. instinctus, vagy hajlandóság. hanem a szükséges volt. meg üsmértetni az okos teremtet állatal. hogy menyire kel vinni azt a magához valo szeretetet. ugyan ezt is tselekedte ezen első parantsolattya által. szeresed ate uradot Istenedet, tellyes szivedből, tellyes lelkekből, és minden erődből. és faragot képeket ne tsinály hogy azokat imádgjad. abizonyos hogy ez a parantsolat. arra kötelez minket, hogy az Istent magunknál inkább szeresük. másként magunkbol. tsinalnánk képet, és magunkot imádnok. ha magunkot inkább szeretnők Istennél; ugyan az ilyen magához valo szeretet is veszté el agonosz lelkeket

E tehát az az első határ, melyet az Isten vetet a szeretetnek. amelyel magunkhoz tartozunk. ez a határ igen igasságos, mivel eléb valo a véghetetlen tekélleteségü, a gyarlónál, mindenel is tartozunk annak, akitől vettünk mindent, és aki semmivé tehet minket mikor néki tettzik. azt kellett tehát meg tudni. hogy mimodon kívántatot el rendelni a szeretetet, mely minket illetet. ugyan ezt is magyarázta meg világosan a kristus, az Évangyéliumban.

⁸³⁰ 2 thes. 3. 10.

A léleknek, az egyedül való valóságos jóva az, hogy, az Istent birhasa. akkor fogok meg⁸³¹ elégedni. mondgya dávid, a midön ditsőségedet meg látom., minden más féle jók. tsak anyiban jók a léleknek. a menyiben. ötet ahoz az első jóhoz vezetik. az olyan jók. melyek attól el fordították. kedves eledelek. de méregel tellyesek, az izek kedves. de halálos. ezért is⁸³² mondgya nekünk a kristus. aki a maga lelkét szereti el veszi azt, aki amaga lelkét gyűlöli ezen a világon. meg tarttya azt, az örökké való életre. addíg a még a mi lelkünk a testünkkel való meg egyezésben marad, máshoz mint egy nintsenis hajlandosága. tsak a testhez, de mind azok. a hajlandóságok. melyek az Istenhez nem igyekeznek, azok bálványozások, aki pedig eszerént ketsegteti lelkének ilyen testi hajlandóságát, szeretetével meg öli lelkét. aki pedig az üdvéséges keserü sanyargatásokban veti, üdvezíti azt, ha szinte mint egy láttzik is gyűlölni.

Az ilyen gyűlölésről szól nekünk akristus amidön azt mondgya, hogy aki magát nem gyűlöli. a nem lehet az én tanítványom., magát szereti az olyan. aki ilyen formában gyűlöli magát. ilyen formában tanyit tehát minket akristus. hogy szeresük, és gyűlöllyük magunkot. mely kevés keresztyének üsmérik ezt. de még. mely keveseben vannak. olyanok. kik ezt követnék; szeretni kel tehát magunkot. ezt az Isten parantsolya. az az, hogy mindent tselekedgyünk azért, hogy meg szerezhesük. a mi lelkünknek valóságos és állandó javait. és hogy örökös boldogá tehesük, magunkot gyűlölni kel, az az. hogy gyűlölni kel magunkban mind azt. valami el távoztathat minket az Istentől. és valami máshoz vonson., ebben a dologban. a leg kiseb el⁸³³ hagyás veszedelmes. mivel akristus azt mondgya. aki akis dologban. nem hü, a nagy dologban is hüségtelen lészen.

25

Kevesen vannak olyanok. a kik tudnák. a felebaráti szeretetnek. el terjedésit. és határját.

A valóságos keresztyén. üsméri mind egyikét, mind a másikat, és ugy tekénti ezt a különbözést. mint hivatalyának. leg főveb részit.

⁸³⁴ A kristus nekünk azt tanittya, hogy a parantsolat. mely nekünk azt hagyta. hogy ugy szeresük felebarátunkot mint magunkot., hasonló ahoz a parantsolathoz. hogy az Istent mindenek felet szeresük. azért, mert ez a két parantsolat tsak agai a szeretetnek. vagy azért. mert az Istent nem szerethetik, hogy az embereket is ne szeresék., kik az ő fiai.

De ez akár mint légyen, abizonyos. hogy a szeretet. nem szenvedvén. a meg osztást, magában foglallya egyszers mind, az Isteni, és a felebaráti szeretetet, az Isten pedig nem téssen más⁸³⁵ határt. a felebaráti szeretetnek. hanem, a magunkhoz való szeretetet, a kristus maga mondgya, a mely parantsolatot adok néktek a, hogy ugy szeresétek egymást, valamint én szerettelek titeket. ez igen meszire el terjed.

Ezek a parantsolatok igen meg egyeznek. egy más parantsolatal., a melyről már szollottunk. és a melyhez kel. intéznünk minden tselekedetünket., tselekedgyed azt másokért, amit akarnád⁸³⁶ hogy mások tselekedgyenek értted, ezt aparantsolatot könyü meg érteni, már elegendő képen meg magyaráztuk, fel kel mindenünket áldoznunk a lelkünkön kívül a felebarátunk⁸³⁷ lelkiért; amely szeretettel tartozom atyámfiához az igen mesze terjed, mind azon által

⁸³¹ ps. 16. 15.

⁸³² joan. 12. 25

⁸³³ luk. 16. 10.

⁸³⁴ matth. 22. 39.

⁸³⁵ joan. 15. 12.

⁸³⁶ matth. 7. 12.

⁸³⁷ luk. 14. 25.

akristus azt mondgya., hogy a ki nem gyüölöli attyát. annyát. attyafiát, feleségit, a nem méltó hogy tanitványa legyen. egy más évangelista szerént. maga meg magyaráza nékünk ezeket. mondván, aki. az attyát. annyát. etc. inkább szereti mint engemet., a nem méltó én hozám.

A fele baráti szeretet tehát abban áll. hogy szeresünk minden embereket., atyafiui szeretettel., de közüllök egyikhez se kaptsoollyuk magunkot ö magáért, se ideig valo tekintetért; tsak az Istenért kel őket szeretni. a mi üdveségünkért, és az övéjükért. nem kel semmi kedvezésel lenni hozzájuk, amidön az Isten szolgálattában jár adolog. el kel őket kerülni ha lelki jonk akadályára vannak, veszedelemre ne tegyük lelkünket, hogy nékik szolgállyunk. vagy tetzünk. vétkes kedvezésel. de meg fel kel aldoznunk minden földi javainkot üdveségekért, söt még életünket is ha a szükség ugy kívánja.

Ezen modon lehet tehát meg egyeztetni azt a felebaráti szeretetet. és gyüölést, amelyet a kristus oly igen hágy nékünk, a melyet oly kevés keresztyének veszik a szivekben, és a melynek oly kevesé tudgyák köteleségeit. a szeretett, a mely soha el nem vész, amely nélkül a több jó erkölcsök haszontalanok., a fele barátot ugy szereteti velünk mint magunkot. és az ö üdveségit inkább életünknel., de ugyan azon szeretet is, szeretetti velünk lelkünket inkább felebarátunknál, valamint, inkább szeretetti velünk az Istent, mint sem felebaratunkot, és mint sem a magunk lelkét.

26.

Sokan az emberek közül azt tarttyák. hogy bizvást itélhetik felebaráttyyokot. tsak valamely oly rosztat lássanak felölle. amely igaznak tessék, vagy is leg aláb. oly dolgot mely a roszra tzelozék.

A valóságos keresztyén. pedig azt tarttya hogy nem itélhet senkit is.

⁸³⁸ A kristus., azon parantsolatban. hogy ne itéllyünk. semmit ki nem veszen., hanem azt ⁸³⁹ mondgya. ne itéllyetek. ne hogy meg itéltessetek. és szent lukátsnál. ne itéllyetek. és meg nem itéltettek, mint hogy az a szenttséges Mester tudta. hogy mitsoda nehéz az embereknek el kerülni hogy a mások tselekedetiről bal itélettel ne legyenek., vagy is leg aláb hogy olyanokot meg ne itéllyenek. akikben fogyatkozást látnak. arra akarta vinni akeresztyéneket, hogy az önnön magok hasznokért ne itéllyenek. másokot.

Nintsen semmi irtoztatób. se a mitől ugy retteghetnének az emberek, mint az Isten itéletitől. ⁸⁴⁰ szent pál azt mondgya. hogy rettentő dolog, az élő Istennek. kezében esni, a kristus nékünk módót ad arra. hogy el kerülhesük, ne itély. és nem itéletel. lehetee arra nékünk jobb modot adni. hogy szemünket bé hunyván a mások fogyatkozásairol valo okoskodást el kerüllyük. mint azt. midön azt mondgya. el kerülitek az Isten itéletit. tsak magatokot abban ne avasátok, hogy mást itéllyetek. a bizonyos hogy nehéz dolog. valamit olyat látni a mi rosznak tettzik, hogy azt rosznak ne mondgyák. ez olyan veszedelem, a melyben tsak nem mindnyájan belé esnek az emberek. de leg aláb soha sem kel. itélni azt, a ki aroszat tselekeszi,

A kristus meg nem elégszik tsak azal, hogy nékünk meg mutassa. mit nyerünk mi azáltal ha nem itélünk, de sött még azt is méltoztatik nékünk meg bizonyittani, hogy még az okoság sem akarja hogy mást itéllyünk., hogy ezt velünk meg üsmértethese. a szivünknek, és alelkünk üsmérétinek leg belsöb, és leg titkosab részeit fel nyittyta, mondván nékünk, visgállyátok meg magatokot. ti akik mást itéltek, és meg láttyátok, hogy vétkesebbek vagytok annál akit itéltek,

⁸³⁸ matth. 7. 1.

⁸³⁹ luk. 6. 37.

⁸⁴⁰ hebr. 10 31.

amint is hogy, amely roszt látunk hogy a mi atyánk fia tselekeszik. gyakorta sokal kiseb annál. mint a melyet mi tselekeszünk a midön ítéletet teszünk. aki is keményeb kísértetben volt mint mi, hasonlo segittséget pedig nem vett. az ő kívánságinak sebesége. fel zavarta elméjít. olyan vak hogy nem láttya aveszedelmet. a melyre veti magát, az Isten el is hagyja egy ideig a maga gyarloságára., de te, mentől inkább üsmered a magad köteleségit, annál több. kegyelmeket vettél., és annál menthetetleneb vagy a vétekben. melyet tselekeszel, és az ítéletben. melyet tész atyád fia ellen.

Mind azon által. az abünös talám náladnál inkább tettik Isten előtt, a mely orában ítéletet tész felölle, ugyan abban., talám az ő vétke meg alázta ötet. te pediglen. kevélységedért, utálatosá lettél a menyek előtt, egy szoval., a mit az atyád fia szemiben láttál, a tsak szalma szál. a gerendához képest, a melyet a magadéban meg nem látod., ez az oka tehát, hogy a valóságos keresztyén. soha senkit nem ítél.

Az ítéletkor valo roszhoz. még sokal több roszt szoktak tenni, ugy mint, amidön. abeszéd közben. vagy a kézel valo mutogatásal. értésire adgyák másnak. a mások felöl valo rosz gondolattyokat. nem akarok itt szollani az olyan ember szollásrol., se az olyan káromlásrol. a mellyeket a leg aláb valo keresztyének, de sött még a pogányok is mindenkor nagy véteknek tartották, hanem az ördögi mesterségről. a ki olyan féle ember szollást terjesztet el avilágon, a melyre leg inkább az olyanokat oktattya, a kik magokat eszeseknek, és jó erköltsüeknek tarttyák. egy szem hunyorítás. egy mosolygás, egy kézel valo integetés. mind ezek olyan hegyes török. a melyek noha mesterségesek., de olyan veszedelmesek valamint a nyelv., a szándék mindenkor tsak azon vagon., hogy meg értethesse a felebarátról valo roszt. és ilyen formában. meg ölik azt akiről beszélnek, meg ölik azt akinek beszélnek, és magokat is meg ölik szintén olyan halálosan., valamint ha a nyelv szabadosan beszélne. mind ezeket nehéz el kerülni a másrol valo beszédben, ugyan ezért is jovalották mindenkor az okosak azt, hogy soha másrol ne beszéllyenek, vagy ha tellyeségel azt el nem lehet kerülni. ugy beszéllyenek más felöl. hogy a rendes legyen. hogy a betsületire legyen. örizetet vetettem a számnak. mikor⁸⁴¹ a bünös ellenem állana. mondá dávid. meg némultam, és meg aláztattam. és jókót sem szolottam. mikor az ember ilyen alkalmatoságokban találkozik. ahalgatás olyankor sokal keresztyéneb. aleg keresztyéneb beszédeknél.

2.7

Sokan akeresztyének közül alázatosoknak tétetik magokat. azért hogy tiszteltessenek az alázatosságért.

A valóságos keresztyén, tart még attól is hogy alázatosnak tetszék. és tsak azt ohajttya. hogy meg vető legyen mindenhen. a mitsak. az Isten ditsöségít, és a felebaráti szeretetet nem tekinti.

Az Évangéliumban igen sok helyt láttyuk hogy mitsoda nehezteléssel volt a kristus a két színüek ellen. mindenüt anathémát. és átkot mond reájok, mint hogy ő, az igazságnak Istene. és ő önnön maga az igazság. nem szenvedheti ahazugságot, fő képen az olyan hazugságot. a mely a jó erkölcsel fedezi bé magát. hogy jobban meg tsalhasa az embereket

Az egész jó erkölcsök közöt. az alázatoságot mondhattuk leg inkább a kristus jó erkölcsének, az ő idejéig. az embereknek. arrol. igen kevés gondolattyok volt. tanullyátok meg töllem. hogy⁸⁴² én kegyes. és alázatos szivü vagyok. tanulyátok meg töllem, azaz. az én példáimból.,

⁸⁴¹ ps. 38. 2

⁸⁴² matth. 11 29.

⁸⁴³ tanulmányok meg töllem. mert mind eddig, senki nem tudta. milyégyen avasóságos maga meg
⁸⁴⁴ alázás, én pediglen magamot meg alázván. magam akarattýából. zugolodás nélkül valo
⁸⁴⁵ gyalázatos halált szenvedtem., a nyomoruságot tudtam, meg vettem a tsendes életet. a
népnek, és a vitézeknek tsufságu adtam magamot.

Az alázatoságnak ezen példájából láttyuk. hogy az emberek ezt a jó erköltsöt meg nem határozhattyák. amód nélkül valoal, lehet vétkezni a több jó erkölcsökben, de nem lehet eléggé magunkot meg alázni. ez olyan jó erkölcs. amely véghetetlen a meg feszitetet Jésus tanítványinak.

kitsiné kel lenni valamint a mustár mag, hogy nagyobbá lehesen lenni minden füveknél, aki
⁸⁴⁶ nagy akar lenni amenyeknek országában. annak leg kisebbé kel lenni e földön. akristus nem
⁸⁴⁷ mondgya. hogy kitsinynek kel tettzeni, hanem ugyan kitsidé kel lenni valójában. bizonyal mondom néktek, hogy ha meg nem tértek. és ha hasonloká nem léztek akisedekhez. bé nem mentek amenyeknek országában, azért a ki magát meg aláza. és hasonló lesz ehez akisedhez. a leg nagyob léssen a menyeknek országában. ne vádgyatok arra a mi fent valo mondgya szent
⁸⁴⁸ pál, hanem elégedgyetek meg azal. a mi leg aláb valo, és leg alázatosab.

Mint hogy ez az jó erkölcs különösön valo jó erkölcs a kristusnak. azt el hihettyük, hogy inkább gyüölöli azokat, a kik alázatosoknak tétetik magokat. mint sem más egyéb féle hypocritákat. de a mi leg különöseb dolog az alázatoságban., és a mely fel nem találtatik atöb jó erkölcsökben. tudni illik, ha valaki tisztának, vagy igaságosnak akarja magát mutatni azal. atisztaságot. se az igasságot el nem veszti, de mihent alázatosnak akarja magát mutatni, telyeségel el veszti az alázatoságot. mert az alázatoság nem abban áll, hogy alázatosnak mutassa magát. hanem alávalonak. és meg vetendönek. valamint ezt nekünk elönbek adgya salézius sz ferentz st. franciscus salezius. ez igy lévén. azok a sok számu emberek, a kiket minden nap láthatni. mint vannak azon hogy magokat alázatosoknak mutathasák., az olyanok nem alázatosok, hanem kevélyek. az olyanok, az alázatoságnak hypocritái, akik tsak. a tisztelet, és a ditséret után futnak. a melyek szokták követni ezt a nagy jó erköltsöt., a midön valóságos.

Az olyanokat boszonttsák meg, gyalázák meg, vessék meg, tsak hamar meg láttyák hogy nem
⁸⁴⁹ alázatosak. a szent Lélek szépen le írja nekünk az olyan tsalárd alázatosokat, vannak olyanok kik hamisan meg alázák magokat. kik le fügesztik szemeket, és ugy tétetik mint ha nem látnák. de tsak az ö erötelenységék tartoztattya meg öket, és tsak azért alázatosok, mihent alkalmaságot találnak a gonosz tselekedetre, meg tselekeszik.

A valóságos keresztyén. valóságos alázatos lévén, az okoságot, és a kegyeséget az alázatosághoz teszi. el kerüli magát alázatosnak mutatni. meg elégszik, az Isten előtt. és szívének titkában szeretni ameg vettetést. és az alávalóságot, valamint ameg válto tselekedet., de sött még ezt a szeretetett is el rejti. nehogy el veszese. az alázatoságnak drága kintsét.

⁸⁴³ filip 11. 8.

⁸⁴⁴ Isai 53. 2.

⁸⁴⁵ hebr. 12. 2.

⁸⁴⁶ matth. 13. 31.

⁸⁴⁷ idem. 18. 3.

⁸⁴⁸ rom. 12. 16.

⁸⁴⁹ Eccli. 19. 23.

Mennél inkább eléb mennek az emberek az értelemben. és a méltóságban. annál inkább, azt tarttyák. hogy magokat betsülhetik.

A valóságos keresztyen., mennél eléb mégyen a maga rendében, annál több okot talál arra, hogy magát meg vesse

Az értelem. és a méltóság, igen különbözik egy mástól. az méltoságnak. az értelmet kellene követni, mind azon által gyakorta láttyuk, hogy az értelem, méltóság nélkül vagyton. és a méltóság értelem nélkül. együvé teszem itt ezt a kettőt. és rend szerént ezek. kevélységet. és maga hittséget okoznak a szivekben., hogy lehesen. a, hogy akinek töb esze, értelme, és tudománya vagyton. magát többre ne betsüllye. annál, a kinek anyi nintsen.? hogy ne tartaná a méltóbnak magát. a kit a méltóságra fel emeltek. annál. akit amaga alaton rendiben meg hagyták. mennél eléb mennek. ezen két rendben., ugy tettzik annál inkább betsülhetik magokat; ez igasságosnak láttzik lenni, mind azon által, mitsoda részünk vagyton az értelemben? mid⁸⁵⁰ vagyton a mit nem vettél volna. mondgya szent pál. és ha vetted, miért ditsekedel véle, mint ha nem vetted volna, hogy ha valami vagyton bennünk, a mit ugy tettzik hogy betsülhetünk,⁸⁵¹ annak. tsak ajó erkölcsnek kel lenni. de a tridentinumi gyülés. arra tanyit szent pál után.⁸⁵² hogy a jó erköltsök. ugy az értelmek is. nem mi töllünk jönnek. az Isten munkálodgya mi bennünk. az akaratot. és a tselekedetet. minden bennünk lévő jó. ő tölle vagyton. és a midön nékünk meg adgya a menyet. tsak azért adgya. mert jóságából. meg akarja bennünk jutalmaztatni., a tölle vett jó erköltsöket. és ajándékokot.

A mit az Isten néked adot, anem tölled vagyton a mit ahoz tész munkádal, a nem olyan dolog. hogy magadot azért. inkább betsülhesed. nintsen senki is. aki ugyan azon munkával. anyit nem tselekedet volna mint magad. ha az Istentől azon ajándékokot vette volna, semmit tehát magadnak nem tulajdonithatz. a miért magadot fellyeb emelhesed.

Hogy ha méltatlanok vagyunk a méltóságokra a melyeket reánk adgyák. semmi okunk nintsen. hogy magunkot inkább betsüllyük, hogy ha pediglen. a mi értelmünkre valo nézve adgyák. meg kel gondolnunk. hogy mely kevés részünk vagyton azokban az értelmekben. ez így lévén. akár mely felé fordittsuk adolgot., de egyebet nem találunk se a méltóságokban, se az értelemben. hanem félelemre valo okot aveszedelemtől., és semmi okot. a magunkot valo betsületre.

Egy valóságos keresztyén. tart mind az egyikétől. mind amásikától., a midön ezeket a szavait⁸⁵³ halya akristusnak. Atyám háládot adok néked. hogy ki nyilatkoztattad titkaidot az együgyüeknek, és akitsideknek, és el titkoltad azokat a világi bölcsek. és okosak előtt, amidön láttya. hogy akristus avilágon aleg aláb valokot választotta. hogy azok legyenek oszlopi a⁸⁵⁴ vallás drága épületének. szent jakab azt mondgya. hogy ne keresük a betsületben. és a méltóságban valo nevedést. mert annál több számot adunk azIsten itéletekor. ami leg tsudálatosab a jó erkölcsokban. az, hogy mentől eléb mennek abban arendben, annál több valóságos okokat találnak a magok meg vetésekre. tsak azok is betsüllik magokat., akik ajo⁸⁵⁵ erköltsöknek leg aláb valo rendiben vannak. a szeretet, és az alázatoság. mennél inkább meg erősodik. annál inkább észre veszik a magok nyomoruságát és méltatlanságát. mennél nagyob

⁸⁵⁰ 1 cor 4. 7.

⁸⁵¹ sess. 6.

⁸⁵² filip. 11. 13.

⁸⁵³ luk. 10. 21.

⁸⁵⁴ jac. 3. 1.

⁸⁵⁵ Eccli. 3. 20.

⁸⁵⁶ vagy, mondgya a szent Lélek, annál inkább meg kel magadot aláznod minden alkalmatoságban. az által is nyersz kegyelmet Isten előtt, mivel aditsőség. és ahatalom tsak az Istent illeti, és tsak az alázatosok tisztelik valóság.

29

A kik magokat másoknál fellyeb emelik. még ezen avilágon meg aláztatnak azoknak elméjekben kik azt észre veszik.

A valóságos keresztyének., kik magokat mindennél aláb valonak tarttyák. fellyeb emeltetnek másoknál. még ezen avilágon.

A kristus. szánakodásból., mint egy kedvezésel. lévén. a mi magunkhoz valo szeretethez., azon vagyon hogy azt el hagyasa velünk. igen nehéz néked magadot meg aláznod, tsak a fel magasztalást keresed. mind azon által. azt akarom hogy meg bizonyítsad hozám valo szeretetedet., fel áldozván nékem kevélységedet; ate magadhoz valo. helyes szereteted semmit abban el nem vesz., az olyan. a ki nékem akarván. tettzeni, magát meg aláza egy kevés ideig,
⁸⁵⁷ örökösön fel magasztaltatik, valamint azt ohajttya a magához valo szeretete. de aki töllem meg tagadgya. azt a kevés áldozatot. örökösön meg aláztatik.

⁸⁵⁸ A kevély ember. gyalázatban esik. az alázatoságot pedig mindenkor. abölcseség követi.
⁸⁵⁹ mivel az alázatoság mondgya abölcs, követi a kevélységet. valamint, a ditsőség követi az alázatoságot., ámbár minden emberek tellyesek is kevélységet, de semmit ennél nehezebben. el nem szenvednek másokban, mert a magok kevélysége tselekeszi. hogy a másokét el nem szenvedhetik.

Mondgyunk még többet, nem tsak a kevélyek vannak a kevélység ellen., de sött még az alázatosok sem szenvedhetik azt., akristus aki oly alázatos. és aki oly tekéletes példája volt az alázatoságnak., a ki oly kegyeséget volt. minden féle bünösökhöz. fel gerjed. és fel indul a kevélyek ellen. ugyan tsak azok ellen is mutatta haragját evilágon valo éltében. ojátok magatokat az irás tudo doktoroktól. a kik hoszu köntösben járnak. szeretik a köszöntést a
⁸⁶⁰ piatzon. az első székeket a synagogákban. és az első helyeket a vendégségekben; azt akarják hogy őket mestereknek hiják. ezek nagyobb kárhozatot is vesznek. ihon mint bánik ameg testesült Istennek alázatosága akevélyekkel még ez életben

Ellenben pedig avalóságos keresztyén. meg talállya a fel magasztalást még ez életben a melyet kerüli, mert a ditsőség követi az alázatoságot. mondgya a szent Lélek. az emberek oly tsudálkozásal nézik avalóságos alázatot hogy aleg kevélyeb. szelidé lesz előtte., még az olyanok is a kik leg inkább ellent állanak akevélyeknek. mind külső. mind belső képen. meg nem alhattya hogy magokat meg ne hajttásák. az olyan előtt, akit valóságos alázatosnak üsmérik lenni, ugy tettzik mint ha ebben. mindnyájan az emberek akarnák követni a magóság
⁸⁶¹ belit. aki ellene áll a kevélyeknek. és kegyelmet hinti az alázatosokra., vagyon mondgya a bölcs. olyan meg kissebülés, mely a ditsőségért vagyon. de vagyon olyan fel emelés, mely az alázatoság által vagyon.

⁸⁵⁶ Eccli. 32. 20

⁸⁵⁷ matth. 23. 12.

⁸⁵⁸ prov. 11. 2.

⁸⁵⁹ prov. 29. 23.

⁸⁶⁰ luk. 20. 46.

⁸⁶¹ Eccli. 20. 11.

⁸⁶² Ez így lévén. az alázatos a krisztus ígérete szerint. száz anyit veszen azért amit el hagyot. az Istenért; még ez életben. de ha szinte egy kevés esztendőig el haladnais aző jutalma, hány száz esztendőig fog tartani azután az ő fel magasztaltatása.? mivel. aző ditsősege, és fel magasztaltatása. anyi ideig fog tartani. valamint az Istené, mely szent usora. az urnak költtsön adni egy kevés ideig. valo meg alázást!

30

Nagyob részinek a keresztyének. közöt. kegyeségek nintsen. vagy ha vagyon is. igen romlando.

A valóságos keresztyénnek kegyesége mindenben állandó.

⁸⁶³ Tanulmányok meg töllem. hogy én kegyes, és alázatos szívű vagyok. mint hogy a kegyeség., követője az alázatoságnak, akrisztus itt együvé teszi mind a kettőt. ez így lévén, minek utánna meg magyaráztuk volna az alázatoságot. arról a kegyeségről kel szolanunk a mely oly kedves. és a mely magához kaptsollya a sziveket., eszerént is tellyesednek bé a krisztusnak ezek a ⁸⁶⁴szavai. betű szerint. boldogok akegyesek. mert birni fogják a földet. az az, mert meg győzik rossz kívánságokat., földi indulattokat. magokhoz hodittyák a földön lévő minden embereknek sziveket. tanulmányok meg töllem, hogy én kegyes, és alázatos szívű vagyok.

⁸⁶⁵ A szeretet viszen minket arra, hogy kegyesek legyünk. szent pál azt szépen írja. mondván. a szeretet türo. kegyes, nem irigykedik, fel nem fuvalkodik, nem boszonkodik. mindent el szenved., láthatnié mind ezeket a szép dolgokat. arend szerint valo keresztyénekben. de az olyanokban sem sokakban. a kik áitatosoknak tarttyák magokat. mivel ezek. kegyesek. és kedvezők magoknak, de kemények masokhoz; türhettelenek. és hamar meg boszonkodnak. ettől is vagyon. hogy nem hogy magokhoz vonnák a sziveket. a mint azt meg tselekedhetnék kegyeségekkel. de sött még zugolodásokat okoznak. és el távoztattyák magoktól. mind azokat. akik követni akarnák őket aban. ami jó vagyon benne. meg kisebittik magok viselésével a ⁸⁶⁶valóságos áitatoságot. ellenben pedig, a kegyes ember. el töri. azírás szerint. ellenséginek haragját

A kegyeség. a szeretetből. és az alázatoságból származik. ez így lévén, a mi ellenkezik a kegyeséggel, az. a magához valo szeretettől. és akevélységtől vagyon. szent pál azt mondgya, hogy azok akik nem kegyesek, kevélyek, és magokat szeretők.

⁸⁶⁷ Szent jakab azt mondgya. kitsoda köztetek bölcs és tudos, mutassa meg a jó maga viseléséből az ő tselekedetét. a bölcseségnek szelidségével.

A valóságos keresztyén. magához kemény. de masokhoz szelid. valamit ellene mondanak. azt olyan kegyeséggel halgattya. mint amit ditséretire mondanak. mindenkor az Isten szavát halgattya, vagy is azt gondollya. hogy az Isten engedi meg ellenséginek. hogy ötöt kisértse. ilyen volt adavid kegyesége, amidön semei gyalázatal illeté.

A keresztyén. szelidséggel engedelmeskedik mind annak. a mi nálánál fellyeb valo. mint ha ⁸⁶⁸akrisztustól magától venné aparantsolatot., szent pál hagyása szerint, szeliden

⁸⁶² matth. 10. 30

⁸⁶³ matth. 11. 29

⁸⁶⁴ matth. 5. 4.

⁸⁶⁵ cor. 13. 4.

⁸⁶⁶ prov. 15. 1.

⁸⁶⁷ jac. 8. 13.

⁸⁶⁸ ephes. 6. 5.

engedelmeskedik akristusért. a magához hasonlónak, a midön parantsol. ugyan akkor leg kegyeseb., mert reá emlékezik. hogy atya fiainak parantsol., olyanoknak. akik gyengék. romlandok. és akik magoktól ajora alkalmatlanok, ha másnak szolgál. boldognak tarttya magát, hogy használhat a kristus tagjainak, söt még ugy tekinti azokat mint jó tévöit, kik ilyen érdemre valo alkalmatoságot adnak néki. ha int. vagy dorgál másokat. ugy tselekszik, valamint a menyei atya dorgállya fiáit., azaz, mindenkor atyai joságal. vagy is leg aláb. atyafi szeretettel,

Egy soval ö mindenüt, és mindenben hü követöje. az üdvezitö ki mondhatatlan⁸⁶⁹ kegyeséginek. a proféták azt meg jövendölték, az apostolok látták annak bé tellyesedését. Imé az én szolgám. fel veszem ötet. az én választottam, kedve tölt lelkemnek ö benne. az én lelkemet beléje adtam. ítéletet szol a pogányoknak nem kiált, se nem hallattatik oda ki az ö szava. a meg repedezet nádat el nem ronttya, a füstölgö gyerttya belet el nem olttya. igaságban szolgáltat ítéletet. hogy ha az Istennek lelkétöl származik a szelidség. ugy az igaság is. ebböl következik. hogy a mi ellenkezik a szelidséggel., annak. agonosz lélektöl kel származni., akristus tehát kegyes volt. önem vetekedet., se nem kiáltot, az ö szavát nem hallották az utzákon, mert az Isten lelke volt benne. el nem rontotta a meg repedezet nádat. se a füstölgö gyerttya belet el nem oltotta. az az, hogy békeséges türesem, és kegyeséggel várja. a bünös meg⁸⁷⁰ térését. három esztendeig szenvedte a fige fának terméketlenségét, még azt is el szenvedti. hogy a szöllö mives meg kapállya atövit, és meg genéjossa, minden szavaiban kegyes volt, és minden maga viselésiben. kegyeséggel engedte magát ahalálra vitetni. zugolodás nélkül, aleg nagyob bünösökhöz is kegyeséggel mutatta, tekéntsük meg mitsoda kegyeséggel bánt. a házasság törésben eset aszszonyal, a samaritánával, abünös aszszonyal. a fő pap szolgájával. a ki meg ütötte, és judásal. aki tsókal el árulá. tanullyátok meg töllem, hogy én kegyes szívü vagyok.

31.

A midön meg botsátanak, azt gondollyák. hogy valamely nagy dolgot tselekedtenek.

A valóságos keresztyén. ugy tekénti az ellenségnek valo botsánatot., mint olyan dolgot. mely kevés ditséretet érdemel.

Mint hogy az ellenségnek valo meg botsátás olyan áldozat., a mely leg inkább ellenkezik az embernek meg romlot szívével, erre a kristus hasonló okal akar minket vinni, mint a melyel az alázatoságra akar minket indítani. és az ítélettöl el távoztatni, ne itély. és nem ítéltetel., alázd⁸⁷¹ meg magadot, és fel magasztaltatol: azt is mondgya nekünk. ha meg nem botsátotok, én sem bótsátok meg néktek, ha meg botsátotok, én is meg botsátok néktek.

Azt el mondhatni. hogy ámbár a menyei utak tele legyenek is tövisel. de ez az ösveny mind rövid, mind ezen könnyü oda érni, mindent meg botsátván. minden nekünk is meg botsátatik. mely kegyetlenségel volnék lelkemhez, ha inkább szeretném kárhozattját. mint sem atyám fiának meg botsásak, meg botsátom örömet azt az árulást. a mely josságomban tölt, de meg nem botsáthatom azt az ember szollást, mely fogyatkozásomat ki nyilatkoztatta. azt a gyalázást. mely betsületemet meg sértette. ha boszut nem állok ezért a meg vetésért. ütésért, bestelenségért, azt fogják mondani hogy nintsen szívem; én tudom mind azt, amit akristus szenvedet érettem. de én ezt el nem szenvedhetem érette. nem így beszélneké mind azok. kik meg nem botsátanak másoknak. noha észre nem veszik magokat.

⁸⁶⁹ Isai. 42. 1

⁸⁷⁰ luk. 13. 8.

⁸⁷¹ matt. 6. 14.

De nézük meg mit felel nekik a szent Lélek aki boszut akar állani. azon az ur boszuját álya, és ⁸⁷² annak büneiről el nem felelnek. bocsás meg felebarátodnak, aki tegedet meg bántot. és a ⁸⁷³ büneidért való imádságod, meg halgattatik. akristus is azt mondgya. amidön ajándékot akarván bé mutatni az oltár előtt. eszedben jut hogy atyád fiát meg bántottad. hagyad az oltár előtt ajándékosdot. és eredgy békéjél meg véle, azután térj viszá., és mutasd bé ajándékosdot.: ⁸⁷⁴ mivel. mondgya a bölcs. igazságosé az. hogy egy ember haragot tartson más ember. ellen. a midön azon kéri azIstent. hogy bocsása meg néki büneit.? nintsen könyörületessége. a magához hasonlohoz. és azt kéri hogy bocsásák meg néki büneit.? ő tsak test lévén, haragot tart. és Istentől irgalmaságot kér.? kitsoda fog ő érette könyörögni.? emlékezél meg az utolsó napodról, és tégy le minden haragot.. úgy tettik hogy mind ez. elegendő képen meg bizonyittya. hogy mitsoda kötelességel. tartozunk meg bocsátani ellenségünknek. és nem tsak egy szer. a mint ezt az emberi okosság jóvalya, hanem hetven szerte való hét szer, a kristus parantsolattya szerént.

Az olyanok akik meg bocsátanak, és akik azt tarttyák. hogy azal igen nagy dolgot tselekesznek, akik azt gondollyák. hogy azért, az embereknek bocsátani kel őket. ezek nagy vakságban vannak. avasóságos keresztyén pedig. tsudállya. hogy valamely dicséretet adnak ennek a tselekedetnek, ő pediglen még kötelességel tarttya magát ahoz a ki őtet meg bántotta, mert részt szerzet néki a menyben. ez a rész pediglen. a kristus mondására vagyon építve, tartozol uram nékem meg bocsátani. mivel én is meg bocsátottam. a keresztyén tsak egy dologtól tart a meg bocsátásban fél attol hogy a mutogatás oda ne szivárkozzék. hogy aző meg győzetet ellensége. el ne vesztesse véle. a mulando dicséretekel. örökös árrát tselekedetinek.

Azok közöt. akik azt gondollyák hogy meg bocsátottak. és akik úgy tettik mint ha távul volnának a boszu állástól. igen sok találkozik olyan, a ki magában titkos örömet érez, a midön ellenségét valamely szomorú állapotban láttya esni. az ilyen bocsátat, hasonlít a boszu álláshoz. a bocsátatnak. egésznek, és szivből valonak kel lenni, imé mit mond nekünk világosan a kristus. ha meg nem bocsátotok ki ki aző atya fiának szivetekből, az én menyei Atyám is úgy tselekeszik veletek. valamint azal a kegyetlen és igazságtalan szolgálval. a kit a ⁸⁷⁵ hohérok keziben adatot. a rossz keresztyének azt tarttyák. hogy az olyan titkos öröm ártatlan dolog. mivel az Isten maga veszi igyeket keziben és a ki igazságosan bünteti meg azokat. kik őket meg bántották. meg azt is hozá teszik, hogy az a büntetés meg téríti őket, és én egyebet nem kívánok. tsak az ő üdvösegeket: hipocriták. mitsoda áitatos palástal fedezitek el boszu álló kívánságtokot. örültök azon hogy az Isten fogyaszttya számát, vagy erejét. ellenségteknek. és hogy abban részetek nintsen, de hol lehet jobb akarótok annál. mint az, aki alkalmatosságot ad néktek a menyei részre, ati leg nagyob ellenségtek azok, akik veszedelmes hizelkedésekel. el távoztatnak az Istentől. és el vesztetik veletek a ti valóságos jókatokot. azok akiket ellenségteknek tartotok, igazságtalanságokkal. több jókatokra vannak. mint sem azok. kik néktek hizelkednek, vagy kívánságtokban szolgálnak. amint is a valóságos keresztyén igyekezik azokat szeretni. és meg győzni szeretetével, és ezen igyekezetiért azt nyeri. valamit nyernek mind azok a kik igazán követik a jó erkölcsöket, hogy még ezen a világon is jutalmát veszi. mivel úgy fogják őtet tekinteni. mint olyan szivüt. a ki jól bé tölti a valóságos jóakaronak kötelességét. ezen a szép tartás szerént. hogy tsak azok lehetnek valóságos jó akarok, akik oly jó erkölcsüek, hogy szeretik ellenségeket is.

⁸⁷² eccli. 28. 1. 2.

⁸⁷³ matt. 5. 23.

⁸⁷⁴ Eccelis. 28. 3. 4 : 5. 6. 7. 8.

⁸⁷⁵ matt. 18. 35.

Tsak nem mindnyájan az emberek. tsudállják. hogy egy jó Istenes ember vétkezik. és azt mondgyák ha áitatos volnék. ilyen jót tselekednék. és ilyen rosztat nem tselekednék.

A valóságos keresztyén. érzi magában hogy magától. semmi jót nem tselekedhetik. és hogy mindenkor kész aroszra, ha a kegyelem meg nem segíti.

Az ilyen hejában valo beszédeket. rendszerént az olyanoktól halhatni, akik nem érzik magokat. a jó utban lenni, tsudállják azt, hogy egy istenes ember vétekbén eshetik. mint ha az hit. és a szeretet. olyan állapotban tennék. hogy ne vétkezhesék. mit felelnének. a dávid és a salamon esetire. nem voltaké ezek olyan áitatosok esetek előtt, valamint azok a maga hittek. szent theresia meg magyaráza nékünk. az okát. hogy miért engedi az Isten némelykor aleg nagyob szenteket is halálos vétekbén esni. meg vallya tehát eza szent. hogy nem tsak abban eshetnek, hanem ugyan valójában abban is esnek, szent bernárd, azt mondgya, hogy a klastrom meg nem menti avétektől aszerzeteseket, hanem tsak anyival vannak jobban a világi embereknél. hogy nem oly gyakorta esnek meg, és hogy hamaréb fel kelnek. volté valaha emberi akarat jobb készülétkben. mint aszent peteré, mind azon. által. három szor egy más után irtoztato vétekbén esék, meg tagadván. Istenét. vizsgálják meg az emberi szivet. igen keveset találnek olyat., aki ezel a szán szándékal esnék meg. akarok vétkezni. meg akarom az Istent bántani; azonban pedig tsak nem mindnyájan meg esnek. és némelykor aleg nagyob szentek is, meg kel tehát vallanunk, hogy a mi meg romlot téstánk viszen minket magától a roszra. és hogy mi szüntelen meg esnénk, ha a kegyelem meg nem oltalmazna.

Nem üsméri a magát. a ki azt mondgya: ha áitatos volnék. ilyen jót tselekedném, vagy nem tselekedném az ilyen rosztat, hogy ha az olyanok kik így beszéllenek. tudnák, hogy ez iránt mit⁸⁷⁶ tanít nékünk. a szent tridentinumi gyűlés, ellene mondanának vakmerő beszédgyeknek.⁸⁷⁷ szent pál. azt mondgya magáról, hogy nem tselekeszi a jót melyet akarna tselekedni, hanem azt a rosztat tselekeszi, a melyet nem akarná tselekedni. utánna teszi. hogy mindnyájan ilyenek vagyunk, mitsoda tsudálatos dolgot tselekednének tehát az olyanok. akik még nem léptek a keresztyéni utban.?

⁸⁷⁸ Szent jakab. tilttya nékünk azt mondani hogy holnap azt tselekeszem. vagy utra indulok. noha az ilyen tselekedetek. ugy tettzik hogy tsak tisztán. az emberi akarattól fugjenek, de ez a szent., maga hittségnek tarttya az ilyen szokot. és azt akarja hogy így mondgyák. ha az urnak tettzik. azt tselekeszem. vagy oda megyek a valóságos keresztyén így beszél. tudván azt. hogy semmit sem tselekedhetik magától, magában oly kemény és meg gyűkeredzet hajlandoságot érez a roszra. hogy szüntelen érzi tehetetlenségit ajóra

Voltanak olyanok, kik meg térések után. jól észre vették szivekben. mind meg romlásokat. mind a kegyelem segittségének Isteni erejét., ugy anyira. hogy ez a szüntelen valo tsuda melyet magokban éreztenek a vallás igazságáról. valo érezhető bizonyságul láttzot nékik. ugyan ezért is tartanak a szent lelkek, hogy az Istentől elne hagyatassanak. ugyan ezért is kérik szüntelen hogy el ne vegye rollok kezét, mely őket tarttya, ugy tettzik mint ha saul. az Istenhez akart volna térni, de nem leheté, mert az ur el vette volt tölle kegyelmét. a mint ezt samuelnek maga meg mondá.

⁸⁷⁶ rom 7. 19.

⁸⁷⁷ ibid. 8. 20.

⁸⁷⁸ jac. 4. 13.

Mindenik ember, mondgya a nagy szent gergely. ez életben ugy vagyon. mint ha egyedül lévén egy tsonakban, egy igen sebes patakon. fel akarna azon menni, evedzöt is adnának néki, hogy segittse magát. de haszontalan volna minden munkája. mert a viznek sebesége tsak le vinné. hogy ha tsak az Isten fel nem huzná. menyekből. egy kötél a tsonakot. az Isten azt akarja hogy a tsonak fel menyen a patakon mind annak végéig, de azt is mondgya a benne valo embernek, ha nem evedzel. énis el botsátom a kötél végét, és egy szem pillantás alatt. sokal aláb léssz, mint sem a honnét meg indultál. a menyei segittség nélkül. haszontalan evedzenénk. hejában fáradnánk. mert tsak viszá térnénk. ne mondgyuk tehát sohais, hogy ezt tselekedném, vagy nem tselekedném. vallyuk meg, hogy kegyelem nélkül tsak rosztat tselekednénk. a kegyelem által vagyok az. a mi vagyok mondgya szent pál. ugyan a kegyelem is munkalodik bennem, adgyunk szüntelen valo hálákot annak az irgalmas kéznek, a mely minket meg tart, és a mely magához vonson. és kérjük mindenkor azon. hogy meg ne vonya töllünk segittségit. Én Istenem jövel segittségemre, uram sies segittségemre jöni.

33

Az emberek. tsak nem mindnyájan szeretik a magok ditsöségit. és azért mindent fel áldoznak.

A valóságos keresztyén. tsak az Isten ditsöségit szereti, hogy pediglen az emberek oly igen ohajtyák abetsületet. ő azt ugy tekinti, mint bálványozást.

A tisztesség, és aditsőség. tsak egyedül az Istent illetik. akristus ugy mint ember, magának tsak a meg vetéseket választotta. hagyván minden ditsöséget az Istennek. én tsak féreg⁸⁷⁹ vagyok, és nem ember mondá aproféta által. el szalada. és egyedül a hegyre mene. a midön látá hogy királynak akarnák tenni, mind ezel, meg akará nekünk mutatni., hogy az emberek része tsak az. hogy magokat szüntelen meg alázák. az Isten szemei előtt. magokat meg vessék, minden ditsöséget a minden hatonak adgyanak, mint teremtojének. és meg tartojának. mind annak a minek létele vagyon.

Az első parantsolat nekünk tilttya a bálványozást, az olyan pedig magából bálványt tsinalna. magát imádtatni is akarná, a ki valamely ditsöséget akarna magának tulajdonittani, és magát tiszteltetni. de kitsoda az, aki ne vétene ebben? mitsoda ember az, akármely buzgoságal legyen is az Isten ditsöségéhez, aki egészen ellene mondana. amaga ditsöségének.? ki azt ugy ne tekintené mint saját joszágát. és aki mindent mást elne hagyna. tsak azt magának meg tarthatná. nintsen semmi. a min az emberek. oly közönségesen meg egyeznének, mint a ditsöségért valo fáradozáson, ilyenek az olyanok. akik tsak azt keresik hogy tetzsenek, a kiket is kárhoztattya szent pál. ha én még tettzeni akarnék az embereknek, nem lennék akristus szolgája.

Hogy ha szent pál véteknek tartotta az Évangyélium predikálásában valo tetzést. mit mondot volna az olyanokrol, akik tsak azért keresik tettzeni, hogy másokat meg ronthassanak. akik magokban örülnek, hogy magokat szeretethetik, hogy másokban roszt kivánságokat indithattak, epediglen a mostani időkben. igen közönséges a leg emberségesebb emberek között is. ugy tekéntik mint valamely nagy ditsöséget a szerelemre valo fel gerjesztést, azt is tarttyák. hogy mentek lehetnek, ha azt mondgyák, hogy azt nem szán szándékal tselekedték. de akár mint légyen az, atsak olyan ditsőség. mint ha meg ölték volna az atyafiokat. lehető ennél nagyob vakság és nagyob utálatóság.

Nem tsak azt keresik hogy magokat szeretessék. és betsültessék, de még az uralkodást is szeretik. mind azon által akristus azt mondgya, hogy a tanitvány nem nagyob amesternél.

⁸⁷⁹ ps. 21. 7.

mivel ő azért jött hogy szolgáljon, és nem azért hogy szolgáltassék, miért a tanítványi⁸⁸⁰ kívánniak tehát az uralkodást.? nézük meg mitsoda választ ada a zebedeus két fiának, és másoknak., tudgyatok hogy a poganyok fejedelmi uralkodnak azokon. és a nagyobak. hatalmaskodnak rajtok, de ti közöttetek nem így kel lenni; hanem aki közöttetek nagyob akar lenni. legyen inastok. és aki első akar lenni közöttetek. legyen szolgátok. mit fogunk még⁸⁸¹ felelni a kristusnak ezen világos és rettentő szavára. mi képen hihettek ti, kik ditsőséget vesztek egy mástól. ktsoda közüllünk aki nem veheti magára ezeket? hogy pediglen mind⁸⁸² példájával, mind beszédével tanithason minket., hozája teszi, Én nem keresem a magam ditsőségét, más fogja. azt keresni. és nékem igasságot téssen. úgy adatik meg tehát nekünk avaságos ditsőség, ha a magunk ditsőségét nem keresük. a ki mi nekünk igasságot fog tenni, a meg is adgya azt. tsak mi ne keresük, hagyuk el tehát. a ditsőségnek hejában valo kívánságát, a mely örökös gyalázatban vethett minket. uram végy el minket mi magunktól, mivel ez a kívánság meg válthatatlan. a meg romlot természetünktől. tedd semmivé, az ő embernek kovászát, öltöztet minket. az új emberben. a kristus Jésusban, aki alázatosággal vette a gyalázatokat. és a keresztet.

Kétség nélkül, azt fogják ezekre mondani. hogy mi meg tartói vagyunk betsületünknek, és hogy azt, el nem kel mulatnunk, avalo hogy nem kel semmit is olyat tselekednünk, ami bestelenségünkre lehetne. de mint hogy tsak az Istenért. és az ő ditsőségiért kel magunkot szeretnünk. ugyan aző törvénye szerént is kel. rendelnünk a betsületet, és nem az emberek iteleti szerént. tsak azt az ditsőséget kel tehát keresni, amely az Istentől jö. a kristus azt⁸⁸³ mondgya nekünk, hogy a mi az emberek előtt nagy, az utálatoság Isten előtt.

34

Sokan az emberek között vétkeznek. abetsületekre valo gond viselésben,

A valóságos keresztyén. pedig. tsak a kristust akarja ebben követni.

Mindnyájan az emberektől. ki nem telhetik. hogy a ditsőségre., és a tiszteletre vágyanak. de mindennek kel. akár mitsoda rendben legyen., a maga betsületire vigyázni. a szent lélek meg⁸⁸⁴ tanit arra. hogy mint kel azt betsülnünk. amidön azt mondgya., a jó hirnév. a tsontokot⁸⁸⁵ hizlallya. szent pál meg mondgya nekünk, hogy a miben ályon Atyám fiai. valamik igazak valamik szemérmesek. valamik igazság szerént valok, valamik szentek. valamik jó hirűek. hami joság. ha mi ditserete az oktatásnak, azokrol gondolkodgyatok, imé, eszerént kel tehát. avaságos keresztyennek. meg tartani jó hírét nevét. mind azon által. a gyakorta meg történik. hogy a minek meg kellene azt tartani. ugyan az. meg kissebitti némelyek elmejiben. abölcsnek⁸⁸⁶ mondása szerént, hogy ki az egyenes uton jár. és az Istent féli meg vettetik attol. aki az utálatos utakon jár. ugyan akor kívántatik. az ur keziben ajánlani magunkot. és reája hagyni⁸⁸⁷ gondunk viselésit. akoron, mondgya szent pál. úgy viselyük magunkot mint Istennek szolgálai, a sok türesben, a ditsőség. és gyalázat között, a gonosz. és jó hir között, a testi keresztyének. a kik nem üsmérik a magok valóságos jó hírét. és akik tsak a mások itéletekre hagyák. bálványt tsinálnak magoknak betsületekből olyan szin alat, hogy arra nekik, másokra

⁸⁸⁰ matt. 20. 25.

⁸⁸¹ joan. 5. 44.

⁸⁸² joan. 8. 50.

⁸⁸³ luk. 16. 15.

⁸⁸⁴ prov. 15. 30.

⁸⁸⁵ filip. 4. 8.

⁸⁸⁶ prov. 14. 2.

⁸⁸⁷ 2 Cor. 6. 4.

valo nézve is kel vigyázni. a mi pedig meg sérthetné jó híreket. az őket meg boszonttja, és anyira el bodittja fejeket. hogy el felejtik kötelesegeket, és mindent fel áldoznak. aboszu állásnak. avalo hogy az Isten gond viselésünk alá adta. a mi jó hírünket. ugy valamint az életünket. okoságal kel vigyáznunk. mind egyikére, mind amásikára. de meg kel tudnunk. hogy a miben ályon, és nem kel azt a gondviselést mód nélkül mesze vinni.

Ezt a két ideig valo jót. valo hogy igen kel betsülni. de a lelki joknál, soha sem kel felyeb betsülni. tartozom fel áldozni, gyönyörüségemet., jóságomot. ha aszükség kiványa, a jó hirem, és életem meg tartására, de hogy az Istent meg bántsam vagy egyikének vagy a másikának meg tartására. a soha sem szabad., hát ha én el szenvedem ezt a gyalázatot.⁸⁸⁸ mondhattja valaki, az jó hirem el vész, azt fogják mondani nintsen szivem: ude ha magad állasz boszut magadnak. az Isten azt fogja mondani, hogy nem üsmér tégedet. és az örökké valo tüzre vett.

Jóbb volna nem élnem. mondhattja valaki. mint sem meg vetésel tekinttsenek. ezt el hiszem. de az Isten azt akarja. hogy ély, és hogy alázatoságal ély, hogy meg vettesél mindenektől., valamint a kristusal bántak. a kinek, vagy ne kivány tettzeni, vagy ne zugolodgyál. ha magához hasonlová téssen. nézd meg. mitsoda türesem. szenvedte. hogy ötet. hitegetőnek. és ördögösnek nevezék. kegyeségel felele. arra. ami az ellene valo káromlásokat el ronthatta, de azok ellen fel nem indult., akik az ő maga viselését. rosza magyarázták., a midön a sidok sok féle nyelveken hallák beszélni az apostolokat. és hirdetni nekik a meg feszitetet, és fel támadot Istent., azt mondák. hogy ezek részegek; szent péter. ezen meg nem boszonkodván. felelé nekik. hogy ő maga, és a többi, éhomra volnának. és az után nagy tsendeségel magyarázta nekik azirásokat. de fel nem gerjedet ellenek, ilyen nagy káromlásért, ilyen formában kell hát akeresztyéneknek gondgyoknak lenni jo hirekre.

Ha még is meg üsmértethetném, mondhatná valaki. hogy az Istennek valo tettzésért. szenvedem el, hogy gyalázák jó híremet, amég is nekem vigasztalásomra volna. fele baratomnak is jó példájára lenne., nem hogy még közönségesen meg vetnének, de némellyek. még azért inkább betsülnének., emind valo, de ha tsak ezen okért tselekeszed, felebaratodnok jó példát adván. el veszted. a menyei jutalmat. a melyért szenvedni. kel, és nem kel ditsértetni⁸⁸⁹ szenvedésidért., söt még örüly. hogy részesülhetz a kristus szenvedésiben. hogy azok., akik szenvednek az Isten akarattja szerént, mondgya szent péter, annak kezeiben adgyák lelkeket. aki azt teremptette. hü is léssen hozájok, ha állandok léssnek ajó tselekedetekben.

Josef igen nagy vétkekel vádoltaték, vétkesnek is hagyá magát tartatni. és inkább rabságot szenvedte, hogy sem magát mentegese, mert ha magát mentegette volna, az ura feleséginek, gyalázattjára let volna. az ő békeséges türesem. és jó hírenek fel áldozattjok többet vettek száz anyinál. mint a menyit el vesztett volt. és a ditsőség, a melyel. meg jutalmazá ötet. nem volt meg határozva. még ezen a világon is.

Én azt jól tudom. hogy ajó hirben, és a betsületben valo meg sértés leg nehezeb. a keresztyéni életben., de ha szivednek fel háborodásában, a meg feszitetet kristusra veted szemeidet, meg látod. hogy alelkedben valo tsendeség viszá tér, azt is meg látod, hogy menyire kel vinni a jó huredre valo gond viselést. és hogy menyit nersz, ha a kristusért el szenveded. azokat a⁸⁹⁰ gyalázatotokat, és bestelenségeket, valamint szent péter mondgya. ha fel tudod áldozni tsendeségel jó híredet a kristus keresztye előtt, a ki, ki mondhatatlan gyönyörüségesé teszi néked azt az áldozatot., tsak a nagy erőszak vételért lehetünk kedvesek Isten előtt, és

⁸⁸⁸ matt. 26. 2.

⁸⁸⁹ petr. 4. 13.

⁸⁹⁰ idem. 14.

vehettyük kegyelmit. a nagyobra valo vételre. legyenek elménkben szüntelen a kristusnak ezek⁸⁹¹ a szavai, hogy tsak azok nyerhetik el a menyeknek országát, a kik magokon erőszakot vesznek.

35

Az emberek tsak nem mindnyájan ohajtyák, keresik, és szeretik aditséreteket

A valóságos. keresztyén, azoktól tart, azokat kerüli és gyűlöli.

Az emberek nagy nyavalyái. aditséretek szeretete. ez az indulat sokban meg egyezik azal. amit ide fellyeb mondánk, de ez még sokal meszeb terjed. mivel ez, lassanként, a leg jób erkölcsünek is bé szívárkozik a szívében, még azokéban is. akik a nagy dolgokban készek volnának. ditsőségeket. betsületeket, és jó hireket fel áldozni kötelességeknek. ez az indulat, fel keresi a szenteket az ő barlangjokban. és el rejtet helyekben.

Ez olyan proba, a mely ellen. leg nehezebb állani, a szent lélek. azt a kementzéhez. és az⁸⁹² olvaszto edényhez hasonlítja. valamint az ezüst meg próbáltatik az olvaszto edényben. és az arany a keméntzében. ugy az ember meg próbáltatik a ditsérő szaja által. a bölcs azt⁸⁹³ mondgya, hogy tsak az a böltsesség méltó az ditséretre. a mely Istentől származik. ez így lévén. kitsoda tarthatgya azt maga fölül hogy meg érdemli aditséreteket. mind azon által ki ki örül, ha a maga viselésit meg ditsérik. ha jó tselekedetit örömel veszik,

A ditséreteknak szeretetit. olyan nehéz a szívből ki irtani. valamint. a vétkes magához valo szeretetet. de sőt még akkor is. a midőn a kristus kegyelméből anyira mennek hogy már ne szeresék aditséretet. a szívnek meg romlása gyakorta anyira viszen. hogy ohajtsuk aditséretet azért, mert már aditséreteket nem szerettyük. mind azon által. hozzuk elő még egy szer azt a⁸⁹⁴ nagy mondását. a kristusnak, a melyet már elő hoztuk., miképen hihettek ti, kik ditsőséget vesztek egy mástól. nintsen olyan keresztyén, akit ezek a szok ne illetnének. mert azt nem⁸⁹⁵ tagadhattya. hogy abban magát vétkesnek ne találgya. hasonló képen. ugy ezekben is. jaj ti néktek. a midőn az emberek jót mondanak felöletek.

Miképen magyarázhatni ezeket a szokot? szent pál meg mutatgya nékünk. hogy mi képen kel⁸⁹⁶ azoknak valóságos magyarázatot adni. a midőn azt mondgya, hogy ha kívánnék még az embereknek tettzeni. nem volnék akristus szolgája.

Legg jóbb modgya tehát, hogy meg oltalmazhasuk magunkot aditséretek szeretetétől, az, hogy azokat ugy tekéntsük, mint az ördögnek legg veszedelmesebb keleptzét., gondollyuk meg, hogy azok. akik a sanyaruságokat gyakorlották. gyakorta azokban estenek. a ditséreteket ugy is tekéntsük mint igaságtalanokat, mivel azt már meg bizonyítottuk, hogy minden jó valami az emberekben vagyon., hanem az övék. és nem érdemli hogy azért inkább betsültessenek mint sem mások. midnyájan egyaránsuak volnának, ha mindnyájan egyaránt vennék abetsületet. egy szoval tegyünk igaságot magunknak. és valyuk meg., hogy amit az emberek ditsérnek bennünk. a leg gyakortáb, tsak külső képen valo jó erkölcs. és ha ditsérnek. tsak azért, mert nem üsmérnek., vagy azért, mert hasznokra vagyunk., ez így lévén, tsak nem mind az ő ditséreteket. olyan tsalárd. valamint ami jó erkölcsünk, és ugy léssen mind ő vélek.

⁸⁹¹ matt. 11 12

⁸⁹² prov. 27. 21.

⁸⁹³ Eccli 15. 10.

⁸⁹⁴ joan. 5. 44.

⁸⁹⁵ luk. 6. 26.

⁸⁹⁶ gal. 1. 10.

⁸⁹⁷ mind mi velünk valamint a szent Lélek mondgya a példa beszédben, hogy azok akik atörvényt el hagyák. könnyen ditsérik az Istentelent.

Mind ezeknek, el kellene hagyatni velünk. a ditséreteknek szeretetét., ugyan ezért is vagyon., hogy avalóságos keresztyén. tartván a veszedelemtől. azokat kerüli, gyüli. mint veszedelmeseket., hogy ha azok. akiket ditsérnek. olyan nagy veszedelemben vannak, azok a kik rendeletlenül. vagy a magok hasznokért. adgyák a ditséreteket, nem aláb valo képen vannak, igen nehéz valakit ditsérni szemében. vétkezés nélkül., akár mely ditséretes légyen.
⁸⁹⁸ mivel veszedelemre teszik, tsak holta után kel az embert ditsérni mondgya a szent Lélek.
⁸⁹⁹ soha a ditséreteken ne kezd el beszédidet, mivel az kísértetben ejtené az embereket, hogy ha okosak, mit fognak gondolni ditséretidről, hogy ditséretidet, jóknak.. és kedveseknek
⁹⁰⁰ találhasák. szükséges hogy magadot okosnak tarttsanak., ezen igazság szerént. hogy aditséret nem kedves abünösnek szájában. miképen bizonyithatod azt meg, hogy a nem vagy?

36

Az emberek semmitől ugy nem tartanak mint a meg vetéstől. mindent fel áldoznak azért. hogy azt el kerülhesék

A valóságos keresztyén azt nem keresi. de azt tiszteli, és kedvesen veszi, ha meg vetik.

A ditséretnek szeretete., szükségképen maga után viszi a meg vetéstől valo tartást. mind egyike, mind a másika. egy dologtól származnak. mind azon által. jó különösön meg vizsgálni. hogy mi légyen, a meg vetéstől valo tartás, a nem egyéb, ha nem attol tartunk amit meg érdemlünk. és amit minden nap okozunk magunknak, magunk viselésivel, ugy mint bünösök, ugy mint Istenhez valo hálaadatlanok. ugy mint vakok. nem akarván fel nyitani szemeinket, mi egyebet nem érdemlünk a meg vetésnél, hogy ha nem üsmérjük köteleséginket, és ha el mulattyuk azokat meg tanulni, méltok vagyunk ameg vetésre. hogy ha azokat üsmérjük, és ha nem követyük amivel tartoznánk, még nagyob meg vetést érdemlünk, a mi alaton valóságunk, mely tellyes kevélységgel, és maga hittségel érdemelé egyebet a meg vetésnél.? az Isten. ami büntetésünkre, vagy leg aláb ami tanulásunkra engedi hogy meg vessenek. az egyike igasságos. a másika nekünk hasznos. ha velünk igaság. bännak, vagy jóvunkra vannak. miről panaszolkodhatunk. ne bánttsad sémeit, had gyalázon tégedet.. hadd hajittson köveket hozád, mondgyad., valamint szent dávid mondá. az Isten parantsollya sémeinek. hogy átkozza dávidot, ki merné azt tölle. kérdeni, hogy miért tselekedtetit azt.?

Szent Chrysostomus azt mondgya. hogy az alázatoságtól valo félelem valóság. akadállya az üdveségnek, hogy ha örökös társai nem lehetünk a kristusnak. hanem ha hasonlittunk az ő
⁹⁰¹ képehez, és ha ez a hasonlítás jegye a választásnak, valamint szent pal mondgya. abizonyos, hogy az alázatoságtól valo félelem. valóságos akadállya az üdveségnek. mivel a kristusnak., egész élete. alázatoság volt. születésekor meg volt vettette, egész életében, halálakor meg volt vettette. azért is mondgya hogy én az emberek előtt gyalázatos vagyok. és
⁹⁰² meg vettetet a nép előtt. nem hasonlithatunk tehát hozzája tellyeséggel, hogy ha életünknek valamely részében. meg nem vettetünk valakitől. de tekinttsük meg, hogy mi formában vette a meg vetéseket. halando életének részeiben, azt nem láttyuk. hogy zugolodot volna a vitézek

⁸⁹⁷ prov 18. 4

⁸⁹⁸ eccli. 11-30.

⁸⁹⁹ idem. 24. 8.

⁹⁰⁰ idem. 11. 9

⁹⁰¹ rom. 8. 29.

⁹⁰² ps. 21. 7.

ellen. kik meg pofozták. reája pökdöstek, és tsufságot üztek. az ö királyi voltából, mind azon⁹⁰³ által. azoknak a vitézeknek, nem vala parantsolattyokban. hogy ugy bányanak véle. szent jakab. és szent jános. a menyei tüzel akarák el borítani a samaritánusoknak egy városát, azért hogy meg veték akristust, nem akarván szállást adni néki, a kristus meg feddé ezt a két tanyitvánt. mondván. nem tudgyátok ki lelkei vagytok. eszerént szokta volt. a mi szent példánk a meg vetéseket el venni

Egy szoval, mint hogy az alázatoság fundámentuma a keresztyéni jó erkölcsöknek, és mint hogy a nem egyéb, hanem hogy alávalonak. és meg vetendőnek kívánnunk látni. amint ezt már meg mutattuk. ebből következik, hogy ameg vetéstől való. tartás. tellyeséggel ellenkezik az alázatosággal. ez így lévén. addig soha semi jó erkölcsünk nem léssen. valamég az alázatoságtól való félelem uralkodik szívünkben. meg láthattuk ezekből mitsoda vétkesek. az olyanok. akik a meg vetéseket úgy tekintik mint nagy rosztat, a kik mindent el követnek. meg a vétket is. hogy azokat el kerülhesék. de egy szers mind, nézük meg azt is. mitsoda szemel tekintik azokat avalóságos keresztyének.

A miotától fogvást.. a kristus. amaga személyiben meg szentelte. ameg vetéseket. avalóságos keresztyén azokat szereti, azokat tiszteli., mint olyan pénzt, a melyel az ö díját meg fizették. mint olyan leg rövideb modot. hogy hasonlithason az ö Isteni példájához. szent péter, minek előtte vette volna a szent Lelket. úgy tekinté ameg vetéseket. a melyeknek kellették követni a kristus halálát, mint valamely keserves dolgot. söt még félre is hívá az üdvezitőt, és mint egy⁹⁰⁴ feddeni is kezdé, hogy az apostoli előtt miért jövendölne olyanokat de a szent lélek vétele⁹⁰⁵ után, tsak a kristusért való gyalázatosokat és bestelenségeket tartá ditsőségeknek

⁹⁰⁶ Az Isten ne adgya mondgya szent pál. hogy másban ditselkedgyem. hanem tsak. a mi urunk Jesus kristusunk keresztyében. tehát ettől arettentő meg vetéstől. ettől a gyalázatos szenvedéstől, hogy szent pál. és mindnyájan a keresztyének. veszik ditsőségeket. ugyan aleg nagyob meg alázásokban is kel nekik találni a valóságos örömet. avalo hogy ezek kemény probák. olyan sanyaruságok, melyek ellenkeznek természetünkkel, de nemes. és kedves erőszak vétel, melyek méltok. az olyan vitézekhez. kik a meg feszitetet Istennek zászloja alat vitézkednek.

37

Mitsoda ember volna az. a ki azt ne kedvellené. hogy meg tudgyák midön másokal jót teszen. és aki ne panaszkodnék. aháláadatlansággal.

A valóságos keresztyén, azt akarná, hogy ha lehetne. még a se tudná meg akivel jót teszen, és ha a felebaráti szeretet azt néki meg engedné. ohajtaná. háláadatlanokra találni.

A leg közönségeseb. és mesterségeseb tör. amelyet hány amagához való szeretet az Istenes embereknek. az, az a titkos öröm, amellyel láttyák. hogy ki hirdetik amásokal való jó téteményeket. erre bizonyságul hívom., aleg jőbb erkölcsünek is lelke üsméretit., mely kevesen vannak még azok közöt is a kik el rejtik jó téteményeket., olyanok, a kik valóságal. bännák, ha a, ki nyilatkozodik. tsak az olyan bánhattya valóságal. jó tselekedeteinek ki nyilatkoztatását, aki az Istent egyedül magáért szereti, és magát. tsak az Istenért. meg kel üsmérni. mely veszedelmes, a mulando jutalom. és egyedül, tsak az Istennek való tettzésért.

⁹⁰³ luk. 9 55.

⁹⁰⁴ matth. 8. 32.

⁹⁰⁵ petr. 4. 14.

⁹⁰⁶ gal. 6. 14

kel ajót tselekedni. láttunk ami saeculumunkban. olyan iffiu fejedelmeket, kik a keresztyéni adakozásokat anyira vitték. hogy minden féle mesterséggel. azon voltak, hogy el titkolhasák segítő kezeket. még azok előtt is. akikkel jót tettek, és akik szent szégyenel. hallották. amidön tselekedetek ki nyilatkozatot igen kevesen vannak az ilyen tekéletesek, és keveset láthatni olyat, aki valóságos szomorkodnék. amidön azok akikkel jót tett. ki hirdetik adakozását.

Ettől is vagyon. hogy anyin panaszkodnak aháláadatlanok ellen. mert a jó tételben. azt várták, hogy azért valamely jutalmat vesznek az emberektől. ugyan ettől is vagyon. hogy anyin vesztek el. ajó téteményért való örökös jutalmat, vagy is hogy azért. leg aláb ditséretet ⁹⁰⁷ vesznek, bizonyal mondom néktek. mondgya az üdvezítő, hogy az által, el is vettétek jutalmatokat.

A valóságos keresztyén pedig azt akarná, a kristus parantsolattya szerént, hogy ha lehetne, abal keze meg ne tudná. jobb kezének jó téteményit. a szentek mindnyájan ezt követték. láttuk ezt is követni ami időnkben egy nagy fejdelem aszonytól., aki nem tsak abban gyönyörködöt hogy meg ne üsmerjék. hanem még hogy roszul is fogadgyák a szegények. akiket el ment fel keresni lako helyekben. amidön pediglen. nem lehet hogy az ő jó téteménye ki ne nyilatkoztassék, akor valóságos keserüségét érez magában, tartván igen attól. hogy aditséret adások, meg ne foszák ötet az örökös jutalomtól.

Mitsoda öröm anéki amidön annak háláadatlanóságáért akit meg segitet. az Isten meg fizeti néki ajutalmat, mind aháláadatlanért, mind aszegényért. suhajtoz is a háláadatlanak vétkiért, el is fedezi a menyiben tölle lehet az ő háláadatlanóságát, mivel az olyan vétek, amely utálatos az Isten. és az emberek előtt.

A háláadatlanóság. minden vétkeknél leg irtoztatóbb. és aleg tovább terjed, mindnyájan a vétkek, anyiban vétkek. mert magokban foglalják aháláadatlanóságot., leg előbször is az Isten abünösnek azt hánya szemére. hogy háláadatlan volt jó téteményiért, teremtésiért. meg váltásáért. és anyi sok kegyelmiért, azt az Isten igasságosan tselekeszi. de egy emberhez sem illik. más embereknek háláadatlanóságokat szemekre hányni, azért mert ő magok háláadatlanabbak az Istenhez. mint sem mások ő hozájok. azért is mert. a mely jót tettek aháláadatlanokal., ugy tették, mint az Isten kezében lévő eszközök, tehát nem az eszköznek kel. várni aháláadoságot, hanem akéznek. aki azt igazgattya, ez így lévén. avalóságos keresztyén. el fedezi ezt a roszat. a menyiben lehet. amidön azt meg nem orvosolhattya., de ⁹⁰⁸ örvendez ezeken a szokon, boldogok vagytok, hogy ha az, akit vendégségben. hitatok. néktek azt viszá nem adhattya. mivel az Isten azt néktek meg fizeti az utolso napon., hogy ha az Isten meg fizet a szegényekért. aháláadatlanokért is meg fizet. a saul. igaságtalansági. és háláadatlanági, erőltették ugy mondván. az Istent arra, hogy oly látható. és különös gondviseléssel légyen dávidra, a kihez az anyaszent egy ház minden nap ujjittya háláadását. a soltárok éneklésivel.

Imé ez a köteleység. amelyel vannak az Istennek valóságos szolgálai azokhoz. kik háláadatlanossággal fizetik jó téteményeket. hogy ha a feleharáti szeretet meg nem tartoztatná őket, és ha azt meg nem sértenék. azt ohajtanák, hogy mindenkor háláadatlanra találnának, ezek az igyekezeti az olyanoknak, kik a sanctuarium mértékivel. fontollyák meg adolgokot.

⁹⁰⁷ matth. 6. 2.

⁹⁰⁸ luk. 14 13.

Sokan akeresztyének között csak akkor békeséges tőrök, a midőn gondollyák hasznokat ha békeséges tőröknek látatnak.

A valóságos keresztyén valóságos békeséges tőrö. nem ohajtya hogy annak látassék lenni.

⁹⁰⁹ A békeséges tőrés mondgya aszent lélek. olyan kementze, amelyben. meg próbáltatik az
⁹¹⁰ arany, és az ezüst. abölcs azt mondgya. hogy atürés sok okoságal vezéreltetik. aki pedig nem tőr, fel magasztallya bolondságát. azt mondhatták. nekem. hogy abékeséges tőrésről, igen sok példa találkozik evilágon. hogy sokan vannak olyanok. kik tsendeséggel szenvedik a nyomoruságokat, igazágtalanságokat. és némelykor a meg vetéseket is. mindenek is tsudállyák jó erkölcsöket. mondhatták ezt nekem. ugyan ez is azö veszedelmek, olyanok az ilyen tőrök, valamint azok a kép mutató alázatosok, akiről már szoltunk. leg gyakortáb. tsak a tőrésnek ditséretiért lesznek tőrök, a midőn el nem kerülhetik aroszat, se a gyalázatot., akkor azon vannak. hogy belyre hozhasák akép mutatósal, amit el vesztettek abestelenségekel. a mely ditséreteket adnak pedig nékik szines tőrésekért. az el szenvedteteti vélek agyalázatot a melyet el nem kerülhetik. vagy a melyért boszut nem álhatnak.

Imé ezekből állanak sokaknak abékeséges tőrések, mind ezek amagához való szeretettől származnak. de amint azt meg mondtuk aszines alázatosokrol. ezeknek is ha alkalmatoság adatik aboszu állásra. meg fogják látni. hogy ami roszat el követhetnek. el követik. akoron. aveszekedések, és agyülölések elé jönnek [elé-jönnek], tőrhetetlenségek miat. meg bizonyittyák akülömbözést. amelyet salamon téssen. abékeséges tőrö. és atürhetetlenközöt. mivel az egyik meg tsendesitti az viszá vonásokat, a másika azoknak kezdöje., a mint is hogy. atürhetetlenek, nem tsak kedvetleneké teszik magokat mindenek előtt, de meg boszonkodván, meg boszontnak másokat. is,

A valóságos keresztyének. mind fővebb modal való békeséges tőrök. ök ugy tőrnek valamint akristustól tanulták. kevélység nélkül tőrnek. titkoson tőrnek, azért hogy titkos gyönyörüséggel áldozhasanak valamit az Istennek. és hogy magokat, azüdvözítőjökhoz szabhasák. az ö
⁹¹¹ tudományok atürés által üsmértetik meg, mondgya salamon. és azö ditsőségek ahamiságok mellet el menni.

Sokat kel küszködni atermészet ellen. amég ezt el érhesék. de mint hogy az urat félik.
⁹¹² mondgya a szent lélek. és meg örzik parantsolatit. békeséges tőrések léssen. mig reájok nem tekint. az Isten is meg jutalmaztattya. még ezen avilágon is. nékie tett áldozattyokat. a kristusnak. ezek a szavai is. be tellyesednek benne. abékeséges tőrésekben. fogjátok birni lelketeket, az az, hogy száz anyi belső békeséget fognak néktek adni. aháborodásokért.
⁹¹³ melyeket szenvedtetek, alelketek indulatival birni fogtok. és valamint salamon mondgya, örökösí lésttek lelketeknek

Kevés ember vagyon olyan. akinek két nyelve ne volna, A valóságos keresztyén, többet egynél nem szenved. A két szív. és nyelv. avétek között. leg utálatosab az Isten előtt. ezt az egész

⁹⁰⁹ ecclis. 2. 5.

⁹¹⁰ prov. 14. 29.

⁹¹¹ prov. 19. 11.

⁹¹² Eccli. 2. 21.

⁹¹³ prov. 16. 32

⁹¹⁴ szent irás tanította nekünk. nintsen semmi rosszab akét nyelvünél mondgya az irás. jaj annak akinek kettős szive vagyon. átkozot akét nyelvü. utálom akét nyelvü száját. nem tsak avalóságos hazugságal. vagy a szines jó erköltsel. lehet Isten előtt utálatos lenni. hanem még akét nyelvüségelis, amely el fedezi avalóságos gondolatit, ez avétek igen közönséges.

Sokszor ugy tétetik, hogy betsülik azt. akit nem betsülnék., mint ha szolgálni akarnának néki, noha ahoz semmi kedvek nintsen., mint ha nem akarnának ártani annak, akinek titkoson kárt tesznek, olyan dolgokrol. vigadni, amelyeket bányák., olyan dolgokat tselekedni, másokért. a melyeket valójában tsak magokért, tselekeszik. többet ígérnek, mint sem amenyit akarnak meg tartani. az igazságot el fedezik, vagy azért. hogy tréfának tarttsák. vagy azért. hogy emberségeseb embereknek tarttsák.

Azok. akik akét szinuségre adhatták magokat. igen könnyen reá veszik magokat ahazugságra is. amidön abban valami hasznot látnak, mert a ki akitsinyben nem hü. nem lehet az, anagyban, a kipedig a leg kiseb részire is vigyáz az igazságnak. az, a leg hasznosab hazugságtól ⁹¹⁵ is eltávozik. mert aki hü akitsinyben. anagyban is alészen. szent jakab azt mondgya. nekünk. hogy a ki nem vétkezik beszédében. atekélletes ember, és egész testét meg zabolázhatta. tehát aki igaz. az, atekélleteségnek uttyát hamar el éri.

Mint hogy az Isten maga az igazság. és az Isten tsak egyedül valo. ebből következik., hogy az igazság is tsak egy. az igazság. együgyü, valamint az Isten hogy együgyü valóság. az Istenben nintsen se homályosság. se árnyék. se változás. ugy az igazság is tiszta, világos. és mindenkor egyaránsu. a midön a sidok azt kérdék akristustól. hogy ki adot volna néki arra hatalmot. hogy atemplomban tanittson.? akristus nem akarván nekik meg felelni, minden himezés nélkül mondá nekik, én is egy kérdést akarok néktek tenni, amidön arra meg feleltek., én is meg mondom hogy mitsoda hatalomból tselekszem azt. de a sidok nem akarnának meg felelni a kristus kérdésére. és hogy a feleletet el kerülhesék. azt mondák. hogy nem tudnák. mit kérdene tőlök, akristus látván. tsalárdságokat. mondá, nekik. én sem mondom meg tehát. mitsoda hatalomból tselekszem ezeket sok számu martyrumok el hagyták inkább életeket. nem mondom, mint sem meg tagadgyák akristust, de mint sem. leg kiseb dolgot mondottanak volnais olyat, ami arra tzelezzhatot volna. egész légyiok meg hagyták magokat öletni. azért. mert leg kiseb résziben sem akarták el fedezni a hitnek igazságát. egy szoval. akeresztyennek tsak azt kel mondani, amit gondol. és ha az okosság nem engedi hogy ki mondgya mind azt amit gondol, leg aláb anyira nem megyen., hogy azal ellenkezöt mondgyon akár minémü alkalmatóságban

40

Többire avilagi emberséges emberek, tsak azért mutatták igazságot szollani. hogy igazaknak láttasanak lenni.

A keresztyén. magát az igazságot magáért szereti, és tsak anyiban kívánna hogy igaznak tarttsák, a menyiben a lelki épületire lehet felebarattyának.

A tudni valo dolog, hogy vannak olyan emberek. akik magok felöl azt tarttyák. hogy soha hazugságot nem szolnak, se semmit elnem szinelnek. az illyenek a valo hogy ritka emberek. az illyenek betsületben vannak avilágban. és az igazságos is hogy tekintetben legyenek. nintsen semmi is ditséreteseb, az ilyen jó természetnél. mind azon által ha jól meg vizsgállyák az ő sziveket, sokat találhatni olyanokat közöttök, a kik. tsak azért kötelezzik magokat az

⁹¹⁴ Eccelis. 5. 17. idem 2. 14 idem 28. 14 prov. 8. 13.

⁹¹⁵ ac. 3. 2

igazsághoz, hogy igazaknak mutassák magokat lenni. azt tarttyák nyilván magok felől, hogy soha sem hazudnak. és talám ugyan valójában. nem is hazudnak soha is olyanban. amit gondolnák hogy mások észre vehetnék. de mihent tsak azért igazak. hogy azok láttasanak. tsak a magokhoz valo szeretetért igazak, és attol tarthatni, hogy akor igazak ne legyenek, a midön hasznokra fordul, hogy azok ne legyenek, vagy a mikor bizonyosok benne, hogy rajta nem érik.

De hagyán. legyenek igazak mindenben. még is magokért semmit nem tselekesznek., hogy ha tsak. azért igazak. hogy másokat azt el hitesék. de még többet mondgyunk, mihent tsak azért igazak hogy azoká láttasanak. immár nem azok, aki tsak. épen magáért szeretné az Istent. az olyan tsak maga magát szeretné. és nem az Istent., ez így lévén, az igazságot tsak a maga betsületiért szeretni. ugy tsak maga magát szeretné. és nem az igazságot. az igazságot pedig nem szeretni. az olyan igaz nem lehet. hanem tsalárd.

⁹¹⁶ Jérémiás az Istenről szolván. azt mondgya hogy az ur Isten. igaz. akristus azt mondgya nekünk. Én vagyok az igazság. a szent lelkét. mindenüt igazság lelkének nevezi. aki az Atyától származik, szent János apostol. azt mondgya. hogy az, az igazságnak lelke. téssen nekünk arról bizonyoságot. hogy a kristus az igazság, ez így lévén. az igazság. oly igen az Istenben lévő. három személyhez tartozik, hogy azt kel mondanunk. hogy az igazság. maga az Isten. ugyan ez is kénszeritti avalóságos keresztyént. hogy szerese. az igazságot magát. azt oly buzgoságal szereti valamint az Istent. ő mindenkor olyan. valamint ajó náthánáel, aki azt mondgya amit gondol., mint akiben semmi tsalárdság nintsen

Akár mely hiven szereseis az igazságot, de arra nem igen hajt. hogy igaznak tartasék. a néki elég hogy az Isten légyen bizonyosága. ártatlanságának, avalo. hogy a felebaráti szeretet. arra kénszeritti. hogy semmit olyat ne tselekedgyék, a melyért. igaznak. nem tarthatnák. de ha ⁹¹⁷ igazságtalanságból meg fosztyják. attol a jó névtől, azon nem szomorkodik. söt még kegyelemnek tarttya szent péterrel szenvedni az olyan kisebséget érdemetlenül.

Midön a sidok mondák akristusnak. hogy ördögé volna, nagy együgyüségel. felelé nekik, hogy ő néki ördögé nem volna. nem gondolvan azal, akár mit tarttsanak felölle. azt is kérdék tölle, kristus vagyé? Jésus felelé nekik. azt néktek meg mondtam. és én nekem nem hisztek., de leg kiseb nehézséget sem mutata hogy ő néki nem hittek. a midön, a fő pap. és pilatus kérdék tölle, te vagyé akristus? te vagyé a sidok királya. te monddod, a vagyok. felelé nekik világosan Jésus. noha nekik meg mondtotta volna az igazságot, és noha nékie nem hittének, mind azon által. azon fel nem indult, és a halálra hagyá magát íteltetni. valamint egy bünös. zugolodás nélkül. tsak a magához valo szeretet viszen tehát valakit arra. hogy mód nélkül igyekezek azon. hogy igaznak. tartassék. azal érvük bé. hogy valósággal. azok legyünk., az igazságot mondgyuk meg együgyüségel, az után. hagyuk az Istenre., akinek gondgya lészen. a mi jó hirünkre.

41.

A világi ember soha meg nem elégszik még akor is. a midön minden kívánsági bé tellyesednek.

A valóságos keresztyén mindenkor boldog, akár mely állapotban. légyen.

⁹¹⁶ jerem 10 10.

⁹¹⁷ 1 petr. 2 : 20.

Visgáltassanak meg jól mind azok. kik a gyönyörüségeket. az emberi nyugodalmat. agazdagságokat. a tiszteleteket, a méltóságokat keresik. azillyenek alig érik el ezeket. hogy meg próbálják, mitsoda tehetetlenek a földi jók, az embert boldogá tenni. tsak nem minden emberben fel találtatik azindulat. valamelyikéhez ezek közül a tsalárd jók közül, a melyek bé⁹¹⁸ nem tölthetik sziveket. a szent lélek arra tanit, hogy a szem telhetetlen a hamiságnak kivánságában. az olyan ember. meg sem elégedik, hanem meg emészti. és el szárazsttya lelkét.⁹¹⁹ Valamint mondgya salamon. apokol bénom telhetik. ugy az embereknek is szemek telhetetlenek, mihent az ohajtot szerentséjeket el érik. az után tsak asok bajt érzik. jóságokat akarnának birni, de ugy hogy bajok ne volna azoknak gondviselésire. és meg tartására. nagy tiszttségeben akarnának. lenni, de ugy hogy. se irigyek, se gond, se nyughatatlanságok ne volna, több gyönyörüségeket kívánnak, és ha azokat el érik, sok keserüségeben esnek,

A midön aleg okosabik ezen telhetetlenek közül. a tzéllját el érte, sokszor kezdi suhajtani az első közép szerü állapotját. menyin voltanak olyanok, akik az öregségnek, vagy abetegségnek szine alat. jó kedvel el hagyták, amit nagy gondal, és bajal szerettek volt; adgyák meg az ember szivének mind azt amit kívánhat, mindenkor tsak kívánni fog. hanem szollunk is a nagyra vagyó., és telhetetlen ámánrol, David maga, aki olyan szent volt. és oly békeséges türo anyomoruságokban, és akiröl azt mondgya a szent Lélek, hogy az Istennek szive szerént valo ember volt, nem volt elégséges olyankor is amidön ugy tettzet, hogy már többet nem kívánhatot. mihent ellenségit meg gyözé, népét maga alá veté. népenek számát akará meg tudni, noha azIsten azt néki meg tiltotta volt. nem is nyugovék addig, még véghez nem vivé azt a veszedelmes számba valo vételt, a mely oly veszedelmére lön népének. salamon is szomoru példája telhetetlen szivünknek. hogy ha tsak abban a határban nem teszük, a melyben az Isten akarja hogy legyünk.

Az embernek elméje. mindenkor uj dolgokat akarna üsmérni, az ő szive mindenkor uj jókót akar birni. a kivánságok az okos lélekhez tartoznak. a ki szüntelen ohajt mind addig, valamég. meg nem üsmérheti, és nem birhattya az örökös valóságot. ugyan ezent is halyuk a soltárban, a⁹²⁰ midön azt mondgya. meg elégszem akor, a midön meg jelenik ate ditsöséged. a még az a ditsőség el fóg jöni, addig az Isten három tzélt teszen az ember kivánsági eleiben., és tsak ezeket is kel tekinteni kivánságival eföldön valo létiben., az első. hogy az Istennek neve meg szenteltessék, 2. hogy az ő országa jöjjön el. a harmadik. hogy az ő akarattya bé tellyesedgyék, tsak éppen ezekhez szabad az emberi kivánságoknak telhetlenségel lenni, rendeletlenek sem lésznek, tehát tsak egyedül az Istenben. és az ő parantsolatihoz valo engedelmességben. találhattyuk bé tellyesedésit és végit kivánságinknak, minden valami nem tzéloz az Istenhez. annak lehetetlen bé tölteni lelkünket.

A valóságos keresztyén. meg üsmervén. ezt az igazságot, az Évangyéliumi igazságokrol. szüntelen valo elmélkedése által. unadalomal tekinti közönségesen avilági jokat., azokal áll, de azokhoz nem ragaszkodik. esziben tartván. a bölcnek ezt a mondását. hogy jobb aközép renden valo létel az Isteni félelemel, mint sem sok kintseket birni. a melyek atelhetlenségel járnak, ez így lévén akár mi történyék. öröm, vagy szomoruság. jóságnak. tiszttségnak szaporodása, vagy el vesztése. de ő mindenkor egy állapotban vagyon. azt tudgya hogy az Istennek különös gondgya vagyon reánk, hogy az ő akarattya nélkül tsak egy haj szál sem esik el fejünkröl. enékie elég, minden dolgát tsak az ura hadgya. és más állapotot nem kíván. hanem tsak azt, amelyben az Isten tézsi. bizonyos lévén abban. hogy aző Isteni josága. azt tselekeszi mindenkor mi velünk, a mi leg hasznosab. a mi üdveségünkre, minden féle

⁹¹⁸ Eccli. 14. 9.

⁹¹⁹ prov. 27. 20

⁹²⁰ ps. 16. 15.

állapottjában csak azt mondgya., mi Atyánk, ate akaratod legyen meg itt a földön, valamint menyekben.

Ábrahám, ugyan azon hűségel vevé a parantsolatot afia fel áldozására, mint a melyel vette volt az ígérést, hogy az ő maradéki meg számlálhatatlanok lésznek. jób, és tobiás. az Istent úgy áldák keserves állapotokban. valamint ajóban, és noha a természet érezeis külömbségit, ezeknek a változásoknak, de a keresztyéni lélek elnem veszi a tsendeséget. és a békeséget. mert ezek a szent léleknek ajándéki. amelyek engedelmesé tészik ötet az Isten rendelésihez. az Isten adta nékem. az Isten vette el töllem. az ő szent neve áldasék örökké érette. ha a jót elvettük az ő kezeiből, miért ne vennök a nyomoruságokat is. a midön nékie tettik, akár minémü változásokban. is. de soha a valóságos keresztyénnek szája. esztelen zugolodásokra nem fokad, valamint a jóbé nem fokadot.

42

A Tiéd, és az enyim, ez a két dolog indittoja mindennek. az emberek közöt, és csak nem mindnyájan az keresztyének közöt.

A valóságos keresztyén azt tarttya. hogy nintsen semmije. a mi magáé volna. és azt tarttya, hogy a mit bir., az úgy másé, valamint az övé.

A keresztyének közöt lévő leg nagyob, és leg közönségeseb rendeletlenség. agazdagságokhoz valo ragaszkodás. enem csak a gazdagok szivét foglallya el. de gyakorta a szegényekében is szivárkozik, de még gyakortáb. azoknak szivében is. a kik a szegénységről valo fogadást⁹²¹ tették. mind azon által a kristus különösön tanittya, hogy senki nem szolgálhattya az Istent. és agazdagságokat. ez olyan két ellenkező dolog. hogy szükséges. egyikét szeretvén. hogy a másikat gyülöllye, mivel két urnak. nem lehet szolgálni.

E világban lévő. külömböző rendek. igen bölttsen vannak el rendeltetve. szükséges hogy szegények legyenek, mind azért hogy bizonyos hivatalokot végben vigyenek, mind azért, hogy a gazdagok. a jó téteményt követhesék, szükséges az is hogy gazdagok legyenek. hogy a szegényeket segíthesék, de nem szabad hogy egyik is közüllök. a gazdagsághoz kaptsollya szivét. mivel annak csak gond viselője. akár mely kevésnek látassék lenni az a ragaszkodás, de a fősvénység attol származik, és a szegények is fősvények, hogy ha mód nélkül kívánnyák. a gazdagságokat. az Isten azokat mind egyikének, mind amásikának. csak költtsön adgya. kinek, kinek. a maga külömböző rendihez képest valo szükségre. és ki osztogatására. de a szivnek, szükséges hogy mindenkor övé legyen.

Ne gyüjtts magadnak kintset a földben. ahol a férgek, és arosda meg emészthetik, és a honnét⁹²² atolvajok el lophattják. hanem a menyekben gyüjtts magadnak kintset, ahol a féregtől, se arosdától nem féltheted, se ót tolvaj nem lészen hogy el lopja., mivel a hol a kintsed vagon. a szived is ót vagon.

Mind azon által. azt láthatni avilágban. hogy ki ki magának gyüjti telhetetlenségel. a gazdagságot. a melynek, ő csak ki osztogatoja. eza ragaszkodás. a szivet meg keményitti, és nem fog se szánakodni, se könyörölni az attyafiai nyomoruságán. az ilyenén a szive meg nem esik. sőt még tsudállya, és azt nem hiszi. a kemény szivü gazdag. a panaszt úgy halgattya valamint a mesét, annak hitelt nem is adhat, mert soha hasonló állapotban nem volt.

⁹²¹ matth. 6. 24.

⁹²² matth. 6. 9.

Nem tudván. a szegénységnek nyomorúságát. azért mód nélkül való szeretettel is vagy az éléthez. az a szeretet. nem engedi hogy halgassa az Isten ígét. és arra vezeti, hogy⁹²³ penitentiát nem fog tartani. mert a bőség. el foglallya, meg vakittyta, és meg tompittyta. aléleknek tehetségét. a gazdagságoknak szeretete., mondgya szent pál. gyükere minden nyomorúságoknak. némelyek akik azokat szerették. el tévelyedtenek ahitben. és sok⁹²⁴ nyomorúságokban estenek. azt mondgya meg másut, hogy a bálványozás. szent jakab. apostol. eszerént rendéli agazdagok, és a szegények szivét. a ki közöttetek alaton renden lévő, vagy szegény. ditsekedgyek a maga valóságos fel magasztaltatásában. és valóságos gazdagságiban., az az, hogy az Istennek fogadot fia. és a kristusnak örökös társa. ellenben pedig aki gazdag. aláza meg magát. a maga valóságos alatsónságában, mert ugy el mulik, valamint a fünek virágja, mert valamint a ferő fény. a füvet. el szárazstván, avirág le esik. és a mi szépnek tettzet oda vagy az el vész, a gazdag eszerént fog el száradni. és hervadni. a⁹²⁵ maga uttyaiban. salamon azt mondgya, hogy meg háborittyta aházát, aki mód nélkül ragaszkodik agazdagsághoz. amint is hogy, a Tiéd. és az Enyim. közöt való külömbség, oka minden perlekedésnek., a fösvenységnek sok féle ágai indittyák fel mindenre az embereket.

Ebből is ered, a kevélység. irigység. árultatás, gyűlölség. törvénykezés. usora. lopás. gyilkosság. a mitsoda szin alat igasságot tétetnek magoknak. az egészen el olttya az igasságot. és a fele baráti szeretetet, költtsön ugy nem adnak, hogy azt viszá ne várhasák, noha akristus⁹²⁶ azt ugy parantsolya. meg másut azt mondgya. adgy annak a ki tölled kér. és el ne igazittsad⁹²⁷ magadtol., a ki költtsön akar tölled kérni. vagy ha azt meg tselekszik is, de nem azal az örömel., amelyel kel járn. minden irgalmaság tselekedetinek. szent pál szerént.

Ellenben pedig avalóságos keresztyén. semmijét magájának nem tarttya, a mit bir, az ugy másé, valamint magáé. ha szegény. meg elégszik a maga sorsával. ha gazdag, ugy tekinti ládáit. mint olyan helyeket. ahová az Isten gondviselése alá tett holmi gazdagságot, anyi időre a menyire néki tettzik. de a honnét ő el veheti akár ki keze által, mindenkor kész. viszá adni. a kéznek. akitől azt vette, szereti és követi aszegénységet. abőségben ugy, valamint a⁹²⁸ szükségben., mert a kristus is azt szerette, az ilyen gondolatok által, lehet agazdagnak. üdvesége lehetővé, a ateveis így megyen által a tö fokán.

43

Tsak nem mindnyájan az emberek, tsak az olyanokat keresik. akik nékik hasznokra lehetnek.

A valóságos keresztyén. azokat keresi. akiknek ő hasznokra lehet

Imé ezen jelekről üsmerhetni meg leg inkább, mitsoda külömbség vagy az avalóságos keresztyén. és atöbb emberek közöt. azt könnyen meg valyák. hogy tsak nem mindnyájan az emberek, még azok is akik áitatosoknak tettzenek, az olyanokat . keresik. akik nékik hasznokra lehet, az olyanokat keresik, a kik elömenetelünkre szolgálhatnak. az olyanokat, akiknek társaságok betsületünkre lehet. akik minket mulatnak, vigasztalnak. akik ha tsak valamiben is nekünk szolgálhatnak. mind ezek a magához való szeretettől származnak. amely oly közönségesen uralkodik avilágban és gyakorta. se nem szeretik, se nem betsüllik az

⁹²³ 1 tím. 6. 10.

⁹²⁴ colos. 3. 5. jac. 1 9.

⁹²⁵ prov. 15. 27.

⁹²⁶ luk. 6. 3. matth. 5. 42.

⁹²⁷ rom. 13. 8.

⁹²⁸ matt. 19. 24.

olyanokat. akiket oly szorgalmatossággal keresik. menyi sok példát lehetne adni. az ilyen nyomorult szokásról. a mely a felebaráti szeretetnek elrontása. és veszedelme.

A valóságos keresztyén. aki avilági dolgokhoz köteles. távul vagy az olyan illetlen szokásoktól. mint hogy ő, egész életében. csak a felebaráti szeretetet ohajttya, minden gondgya csak. a, hogy azokat kerese fel, a kiknek használhat. sietve megyen az özvegyhez, és az árvához, a kiket a nyomoruságban. és a keserűségben hagyta a farisaeus. meg segíti a sebbe esettet, és a nyomorultat, akiket a pap., és a levita. könyörületeség nélkül nézték, fel keresi azokat. akik nem mérik az emberek eleiben terjeszteni nyomoruságokat. mert sokszor látták., hogy szánakodással nintsenek hójájok, mindenkor szeme előtt viseli ezt a törvényt. tselekedgyed azt, másokat, a mit akarnád hogy mások tselekedgyenek veled, éjel, napal. Csak az, az esziben, hogy tehetsége szerént. meg segíthesse a szegényeket, a betegeket, a rabokat.

Már láttuk ezt a két ellenkező szokást. nézük meg már azt is. hogy mind egyikének. mind a másikának szorgalmatoságok mi végre léssen. rend szerént az első nem talállyák azt fel amit keresnek, a többi pedig. úgy mondván, többet találnak mint sem keresnek. az első csak azt keresik. hogy őket szolgállyák. és meg vetik azokat, kik nekik haszontalanok.

Ellenben pedig avalóságos keresztyén. ajó tselekedetre való alkalmatoságot keresvén. áldásokat veszen magára, ezért is mondgya akristus. hogy hasznosab adni. mint sem venni. eleget tévén szeretetinek, az Istenben véghetetlen jutalmat találnak a jóért. melyet tselekedtenek, úgy is történik, hogy keresvén az olyanokat., akiknek hasznokra lehesünk, olyanokra találunk. akik valósággal hasznosok nekünk. sok példánk vagy az olyan. a melyek meg mutatlyák. hogy az Istennek meg foghatatlan rendeléséből., a nyomorultak, akiknek szükségek volt. a segítségére. olyan állapotban látták magokat. hogy még ezen a világban is, nagy hasznokra voltak jó tévőjöknek. de ne szollyunk. az ilyen ideig való, és haszon kereső dolgokról, hanem mondgyuk azt, hogy azt keresvén. hogy másoknak hasznokra lehesünk,⁹²⁹ akristus követői leszünk. a kinek minden foglalatosága a volt e földön. hogy az emberek hasznára lehesen. valahol. volt, valahol járt. mindenüt jót tett. mondgya szent péter, a keresztyén. ilyen maga viselésével, nem csak akristus követője léssen. hanem még az Istené is, annak az irgalmaság attyának. aki meg előzi szükséginket. minek előtte azokat kérjük tőlle. a náziai szent gergely. azt mondgya, hogy a ki meg előzi amások szükségit, Istene lesz annak, akivel jót téssen. mi indithattya ennél jobban fel az embereket arra, hogy az Isten alkalmatoságot adván fel keresék az olyanokat. akiknek hasznokra lehetnek. mely boldogok agazdagok, és ahatalmasok akiknek anyi sok alkalmatoságok vagy az, hogy ártatlanul. felyeb valok lehesenek atöbb embereknél.? mely szép foglalatoság mindenkor arra figyelmezni., valamint az Isten. hogy a jó téteményeket el hinttsék mind azokra, akik körülöttek vannak.⁹³⁰ szent pál azt mondgya. hogy meg ne szünyünk ajó tselekedettől. Én nem keresem ami nekem hasznos, hanem a mi sokaknak. hogy üdvezülyenek.

44.

A gazdagok azt gondollyák. hogy egészen bé töltik az alamisnálkodásnak parantsolattyát. hogy ha valamit adnak, a szükségek felyül valobol.

A valóságos keresztyén azt tudgya. hogy mindenkor tartozik oda adni a szükségin felyül valóját. és némelykor a szükségesből is.

⁹²⁹ act. 5. 38.

⁹³⁰ 2 thes. 3. 13. 1 Cor. 10. 33.

Azt senki sem tagadhattya. hogy az Isten ne parantsolta volna nekünk az alamisnálkodást. azt ⁹³¹ olvasuk atörvényben. melyet az Isten adot a sidó népnek mondván, Ha valaki az atyád fia közül szegénységre jut, meg ne kemenyítsed szivedet, se meg ne vonnyad kezedet., hanem nyisd meg azt a szegénynek. és adgy költtsön ami nélkül látod szükölködni, hogy ne kiáltson. ellened az urhoz. és bünödre legyen. hanem adgy néki. és ne tselekedgyél semmit tsalárdul. az ő szükséginek meg könyebítésében., hogy meg áldgyon téged ate urad Istened. a szegények el nem fogynak lako földedről. azért parantsolom néked hogy fel nyisd kezedet a szükölködő atyád fiának. és szegénynek. mind ezek az Isten szavai. nem azokat a szines jó tétéményeket, ⁹³² senem azokat a mutogato adakozásokat parantsollja nekünk. amelyek tsak a hejában valósággra tzéloznak, mikor alamisnát adtz, ne trombitáltass előtted, és az uttzákon., atitkon ⁹³³ valo alamisnát parantsollja nekünk, azt parantsollja hogy aleg aláb valokot keresük fel. és titkon segítssük. hogy abal kezed ne tudgya, a mit ád ajóbb kezed.

Az egész szent irás tele olyan versekel., amelyek meg mutattyák. hogy az alamisnálkodás, ⁹³⁴ parantsolat. adgyátok ingyen. amit ingyen vettetek. Adgyatok. és adatik néktek, jó és meg tömöt. és meg rázot. és ki folyo mértéket adnak ati kebeletekbe, mert azon mértékel, a melyel mérték, viszzá mérettetik néktek. ugy tettzik hogy akristus nem ingerelhet minket az alamisnálkodásra. nagyob okokal ezeknél, mind azon által., imé még egy, a mely igen ⁹³⁵ szorgalmaztathat minket arra, A mivel bővölködtök. adgyatok alamisnát, és imé mindenek ⁹³⁶ tiszták néktek. nintsen tehát ennél bizonyosab módgya. annak. hogy meg tisztittassunk vétkeinkből, szerezetek magatoknak barátokat, ahamiség mamonájából, hogy mikor meg fogyatkoztok. bé fogadgyanak titeket az örök hajlékokba. Az alamisna meg ment ahaláltol. a ⁹³⁷ vétkeket el töröli, irgalmaságot., és örök életet nyer.

Meg kel már mostanában magyarázni, hogy menyire terjed az alamisnálkodás. és meg üsmértetni azokal., kik azt tarttyák. hogy nem kötelesek ki adni, egészen. a szükségen felyül valot. és hogy a szükségen felyül valon. nem igazán itélnek. valamink a szükségen felyül vagyon. azt tartozunk a szegénynek adni, akristus azt mondgya nekünk. adgyátok oda a mi meg marad. hogy az a maradék. vagy a szükségen felyül valo, mi légyen, azt meg kel üsmértetni agazdagokal. hogy ha a szükségen felyül valot. mind arra terjesztenék, a mi meg haladgya a szükséget. azt jól tselekednék. ugyan keresztelő szent János is ezt adgya előnkben ezen szok által, hogy akinek két köntöse vagyon., adgya az egyikét annak a kinek nintsen. nem azt a köntöst akarja hogy adgyák. a melyik szükséges. hanem a melyik aszükséget meg haladgya. a második köntöst, igen meg tsallya tehát a magát, a ki aszükségen felyül valot abban tarttya. a mi meg marad atzifrálkodástol. és az ékeségektől., atudni valo dolog, hogy a szükséges. töbre, vagy kevesebre terjed, akülömbözö rendekhez képest, de nem terjedhet sohais. arra a mód nélkül valo telhetetlenségre, és gyönyörüségekre. amelyekre vezetik avilági szokások tsak nem mindnyájan az embereket, és a midön ezeket a mód nélkül valokot eléb betsüllik a felebarát szükségénél, akoron. vétenek az alamisnárol valo parantsolat ellen. A valóságos kereszttyén pedig azon igyekezik. hogy meg tudgya külömböztetni mind azt, a mi szükségen felyül valo, és afelebaráti szeretettel., könyü néki meg üsmérni, hogy mi nem szükséges néki. de még többet is tselekeszik, mert meg foszttya magát attól is. a mi hozája, illendő szükséges lenne., és azt. akebeliben rejti annak, a ki valóságos szükségben vagyon. azt

⁹³¹ deut. 15. 7.

⁹³² matth. 6. 2.

⁹³³ matth. 6. 3.

⁹³⁴ matth. 10. 8. luk. 6. 38.

⁹³⁵ luk. 11. 41.

⁹³⁶ luk. 16. 9.

⁹³⁷ tób. 15. 9.

tudgya. hogy sok alkalmatoságokban., enem tanáts, hanem minden gazdagnak valo parantsolat. menyi királyok. fejedelmek. és nagy urak. kik még nagyobak voltak Isten előtt, mint sem az emberek előtt. tselekedtenek ilyen formában, mert tudták. hogy a kristus mit ⁹³⁸ mondot. hogy az özvegy aszony két pénze kedveseb volt Isten előtt. mivel néki szükséges volt az a két pénz, mint sem agazdagoknak. bővön valo adások., az ilyen példák ritkák, de azt tudgyuk, hogy még ritkábbak. a gazdagoknál mint sem a szegényeknél. mely ditsőségre volt., ennek a szegény özvegy aszonynak., hogy a kristus maga adot olyan ditséretet. reája, amelyet soha sem adott a gazdagokra bizonyal mondom néktek, hogy ez az aszony többet adot mindeneknél.

45

Mentől inkább közelit valaki ajób állapottyához. sokan akeresztyének közül, annál inkább el kerülük. és meg vetik ötöt

A valóságos keresztyén. ugyan. azon állapotához mutattya meg leg inkább szeretetit, és tiszteletit.

Jób még előre valo figurája volt akristusnak, de tsak igen kevésben, amint is hogy, ajób meg aláztatási. és fájdalmi, nem közelithetnek, az üdvözítettjéhez, hogy ő elhagyatatot feleségetől, és jó akaroitól., atsak igen kevés árnyéka. az attyától el hagyatatot kristusnak. mitsoda gyalázatokot szenvedet ahoz képest azokhoz. a melyeket a meg válto szenvedet a sidoktól, avitézektől, és a hóhéroktól.? noha jób igen távul légyen is a mi Isteni példánktól. de ő mi előttünk képe. a makula nélkül valo bárány szenvedésinek. és türesinek. és mint hogy mi nem közelithetünk a kristus nagyságihoz. és alázatoságihoz. melyek együt vannak az ő szent személyiben., a nekünk elegendő atekélleteségre. hogy ehez a szent emberhez hasonlitsunk békeséges türesiben. a midön olyan boldogok vagyunk. hogy hasonlithatunk szenvedésiben., azt mondám boldogok vagyunk mivel már azt meg mutattuk., hogy boldogság a szenvedés. mind azon által. az emberek ettől tartanak, azt el kerülük, és attól irtoznak másokban.

Ökk. anagy renden lévőket keresik. agazdagokat. akik jó egészségben vannak, vigasságban. egy szóval a kik tettzenek, kerülük a betegeket. a keseredetteket, és mind azokat. a kiknél. a szegénység. ha tsak valamiben is ki mutattya magát. mind azon által, azt láttyuk. hogy a kristus nem avilági boldogokat kereste. és mindenkor tsak olyanokat volt. környül véve, a kiket avilág boldogtalanoknak nevezi. vagy azért. hogy vélek jót tegyen, vagy azért. hogy őket jó akaroinak fogadgya, tsak a szegényeket., vagy az olyanokat. akik alázatoságból. lelki szegények valának. tartá érdemeseknek az Évangélium bé vételére. azért küldettem, mondá. ⁹³⁹ hogy az Évangéliumot. a szegényeknek hirdesem.

Sokaknak a keresztyének közül valo keves hiteket. kevés alázatoságokat. és kevés felebaráti szereteteket jobban meg nem bizonyittya. se semmi inkább nem ellenkezik az Evangéliumi tudományal., mint az szegényekhez., és az elhagyatatakhöz valo magokviselése, de megint, semmi ugy meg nem botránkozattya avalóságos keresztyéneket. se semmi az ur haragját jobban. fel nem gerjeszti.

A midön az Isten. az ördög dühösége alá hagyá jóbnak minden földi javait, ez a szent ember., zugolodás nélkül nézé el veszni. gyermekeit. jóságit. és egészségit, de a midön látá. hogy a jó akaroi meg vetnék, és irtoznának tölle. akoron meg nem türköztetheté. magát., hogy panaszra ne fakadna, anyira nehéz. még az igazaknak is., az ilyen kegyetlenség, Hogy ha az ő jó akaroi,

⁹³⁸ matth 12. 44.

⁹³⁹ luk. 4. 18.

azt tudták volna, hogy azokat. anagy nyomoruságokkal. ő még a Messiást fogja jelenteni, vagy ha az ő idejek előtt. példát láttak volna egy olyan Isten, s' emberől. aki gyalázatokat., fájdalmakat. és meg vetéseket szenvedet, talám tisztelték volna benne azokat a szent jeleket. vagy is leg aláb. nem boszontották volna. se el nem hagyták volna. a mint tselekedenek.

Mind azon által, akersztyenek. akiknek szemek előtt vagyon. a szenvedő, meg alázatot. és el hagyatatot kristus. azért, aláb valo könyörületlenségel. vannak. attyokfiokhoz. akik hasonló állapotban vannak., ahoz a szent példához. az ő hitlenségek, ugy tekinteti vélek a nyomorultakat, mint meg vetendőket. akevelységek. azt mondattya vélek, hogy a nyomorultak. meg érdemlették. nyomoruságban valo eséseket, egy szoval, a kemenységek. bé szoritattya vélek markokat. a midön ki kellene nyittani, nem szükséges meg bizonyítani, hogy e rend szerént valo dolog. főképpen a gazdagok közöt. de sött még. gyakorta. az áitatosak közöt is. eröl. mindenik nyomorult bizonyság.

Eleiben kel adni, azoknak a roszt keresztyéneknek, hogy azokat, akik leg inkább hasonlítanak. a szenvedő, és alázatos kristushoz, szeretniek, és tisztelniek kel, avalóságos keresztyén, ugy⁹⁴⁰ tekinti őket, mint a kik Isten előtt kedvesek, mint olyanokat. a kik magokban viselik. az ur⁹⁴¹ Jesus bélyegit. mint a kiknek könyörgések meg halgattatik. és akikkel irgalmasággal bánnak az utolso napon, és akik az első helyeket fogják bé tölteni amenyekben; a szegények. menyei⁹⁴² királyok lésznek. mondgya egy szent atya. mivel a kristus azt mondgya., hogy az az ország őket illeti szegénységekért:

46

Sokan a keresztyének közül viszá élnek a böségel. és zugolodnak a szegénységért.

A valóságos keresztyén, szereti a szegénységet. és félelemel. áll. a böségel.

Nem szollanak itt, az olyanokrol. akiket a hirtelen valo szerentse. a maga hittségre vitte, sem azokrol, akiket amod nélkül valo. szerentsétlenség. a méltatlan tselekedetekre vezette, ezeknek egyike sem érdemli meg akersztyén nevet., nem is akartunk szollani ebben a könyvben, az olyan otromba vétkekröl, itt tsak az akérdés. hogy azt visgálljuk meg, hogy azok, akik Isten félöknek tartatnak, miképen viselik magokat. ajó, vagy arosz állapotokban.

Keveset láthatni olyanokat közüllök, kik szerentséjeknek nevedésében. meg tartanak jó akarojokhoz, és a szegényekhez. azt a kegyeséget. és szelidséget. amelyeket tsudálták benne, a midön tsak közép szerü állapotokban voltak, a gazdagságoknak. és tiszteleteknek mérge párája, tsak hamar meg rontotta őket. könnyen meg izelítették. ahejában valóságokat, és abujaságokat, a melyeket a böség adta elejekben, a gyönyörüségektöl, és a vigaságtol. már anyira nem tartanak. mint annak elötte. ugy is kezdik azokat tekinteni. lassanként, mint szükségeseket rendekhez, és természetekhez. a lelkek el lágyul, és a szivek meg keményedik, mentöl felyeb emelkednek, annál keveseb szánakozásal vannak a szegényekhez. és annál keveseb szeretettel jó akarojokhoz, sokal fösvényebbek, roszt fizetők, mint annak elötte. mikor oly gazdagok nem voltak, mert nehéz gazdagságot birni. és a szivet ahoz nem kötni, a Czifraságoknak. és agyönyörüségeknek többet nem adni, mint sem kívántatnék, a rendhez melyben vanhak.

Az ilyen ujonnan. lett nagy urak nem szenvedhetik a tsendeséget, se a magános életet, noha ezek táplállyák ajó erkölcsöket. anyira mennek., hogy magoktol is meg ijednek, ha egyedül

⁹⁴⁰ gal. 6. 17.

⁹⁴¹ sap. 6. 7.

⁹⁴² matth. 5. 3.

maradnak, tartván attól, hogy egy kevés ideig való gondolkodás, elejében ne adgya, hogy magokat el felejtik. az alázatoságnak tselekedete a melyet betsüllik. nékik igen alacson dolognak tettzik. a felebaráti szeretetnek tselekedetét nem tarttyák méltónak hogy arról gondolkodgyanak, ez így lévén, lassanként el felejtik mind azt, a mi Istenes dolog, és végtire,⁹⁴³ az Istent. magát is el felejtik. ugyan ettől is tarta salamon, a midőn arra kére az urat. hogy ne adna néki gazdagságokat, ne hogy azok el felejtetnék őtet véle, imé ezek követik rend szerént alágyaságot. a mely el válhatatlan társa aböségnek; ezért is mondgyák azok a kik a lelki dolgokrol írnak, hogy sokal. nehezebb. a tisztaságot meg tartani a böségben, mint sem a szegénységben. nézük meg már. hogy ezt a hűségtelenséget, mitsoda büntetéssel. büntetik meg.

⁹⁴⁴ Ha, a hamis keresetben. hivek nem voltak. ki biza reátok azt; a mi igaz. mondgya az üdvezítő. És ha a máséban. hivek nem voltak. ki adgya néktek a mi tiétek. az az, a lelki jókót, a belső, és örökös jókót: Nő már gazdagok, sirjatok ordítván a reátok következő nyomoruságitokon. ati aranyatok. s'ezüstötök rozdája. bizonyosságul léssen ellenetek,⁹⁴⁵ vigan laktatok e földön, és bujaságban neveltétek sziveiteket. a meg ölés napjára. mondgya ezeket szent jakab.

Hogy ha pediglen. azok a fél keresztyények a szegénységben esnek. meg halyák őket átkozodni azok ellen. kik okai voltak szerentsétlenségeknek. mindeneket fognak terhelni panaszolkodásokal. zugolodnak azok ellen. kik ő reájok nem is néznek. meg vetik, és nem segittik őket. hogy ha pedig némelykor az Istenhez fordulnak. nem egyébért, hanem hogy⁹⁴⁶ panaszolkodgyanak szenvedésekről, és hogy földi segítséget kérjék. mert akit szeret az ur. meg sanyargattya: meg ostoroz pedig minden fiat. a kit hozzája fogad.

Ellenben pedig avaságos keresztyén. úgy tekinti aböséget. mint az ördögnek mesterséges keleptzét. mert ha nem kell is hinni a hazugság attyának. aki azt mondgya. hogy minden földi gazdagságok. ditsőségek. és hatalom az övé, neki is adattak. és azokat annak adgya a kinek akarja; leg aláb azt el mondhatni, hogy azokat győzi meg az embereket. és azokat. ronttya meg az emberek szivét. ez így lévén. a keresztyén látván a kigyót el rejtve. azok aviragok alatt. távul vagyon hogy azokat szerese, kerese, és azokhoz ragaszkodgyék, hogy ha az ur azokat reája hinti. mindgyárt arról gondolkodik. hogy azokat a mulando jokat szent dolgokra fordithasa., szüntelen szeméi előtt vannak a keserű ségek melyek követik a szegénységet. a melyben vannak sokan az attya fiai közül., ha a szegénységben esik. azt úgy tekinti mint egy kintset. a mely őtet meg gazdagittya. mivel, az alázatoságok. és a keserűségek melyek azal. az állapotal járnak. ujjab modot adnak néki, hogy a kristusban öltözhesék, azt tudgya, hogy a kristus meg áldotta a szegényeket. és hogy sok jajt mondott a gazdagokra. meg tanitattam⁹⁴⁷ mondgya szent pál. a magam állapottyával meg elégedni. tudok meg aláztatni. tudok bővölködni, és szegénységet szenvedni. ez így lévén, a valóságos keresztyén. aki nem tudgya⁹⁴⁸ mit kellesék Istentől kérni könyörgésiben. a szent lélekre hagyja magát, aki meg kéri aszenteknek., ami az Isten akarattyával meg egyezik. mind ezek után. elégedgyünk meg a⁹⁴⁹ szent pál mondásával, hogy mindenek jóvokra fordul azoknak, a kik az Istent szeretik.

⁹⁴³ prov. 30. 9.

⁹⁴⁴ luk. 16. 12.

⁹⁴⁵ jac. 5. 1.

⁹⁴⁶ hebr. 12. 6.

⁹⁴⁷ philip 4. 12.

⁹⁴⁸ rom. 8. 28

⁹⁴⁹ ibidem.

Sokan vannak olyanok, kik igen jól beszélnek az Isteni rendelesekről. a midőn semmi fogyatkozások nincsen. de a szükségben el lankadnak.

A valóságos keresztyén. akkor bizik leg inkább, a midőn úgy tettik hogy minden. hejával vagyon.

Az Istenről. jól beszélni, az igen közönséges jó erkölcs, és annak követése. igen kevésben telik. eki tettik fő képen. az olyan színes jó erkölcsűekben. akiknek. minden dolgok. jól foly, az ilyenek igen jól beszélnek. a békeséges türestről, a midőn senki meg nem bántja őket: a gazdagság meg vetéséről, és az Isteni rendeléshez való engedelmeségről., a midőn bőségben vannak, az ilyenek. mind a szent írásból. mind más féle példákot, elegendőket hoznak elő, keményen meg torkolyák az olyanokat. kik nyughatatlanok szükségéről. kitsiny hitűeknek is mondják őket, hasonlok ebben. a jób. színes jó akaraihoz, akik. azt nem szenvedhették. hogy nyavalyáira panaszkodot. de a kik semmiben sem segítették őket. Ezek a bölcsen beszélők. meg ijednek. és oda vannak. mihent leg kisebb dolog történik rajtuk, ezek a kitsiny hitűek, olyanok, mint az apostolok voltak, kik legkiseb szélvészbenis meg ijedtenek, nem gondolván azt meg. hogy jobb kezek fölül vagyon az, a ki a szeleknek, és a tengernek parantsol.

A valóságos keresztyén. tudván azt, hogy az Isten atyai gondviseléssel vagyon az övéihez., annál nagyobb bizodalommal. vagyon. olyankor, a midőn úgy tettik hogy mindenkinek el hagyják. örül azon, a midőn magát látta, valamiben hasonlítani az üdveztőhöz, akinek nem volt anyi helye. a hová le tegye. a fejét. ő remél minden reménség ellen. valamint ábrahám. és az ő hite meg nem tsalatozik. ha az Isten nem kedvezt a maga egy fiának mondja szent pál. és ha ⁹⁵⁰ azt ahalálra adta mindnyájunkért, mit nem várhatunk tőle. minek utánna nekünk adta volna őket.

Azt írják. hogy szent theresia igen nagy örömben volt, a midőn szükségben volt. arról tréfálodot. úgy anyira. hogy az apátzái azért sokszor meg botránkoztak, a bethuliai vének. és a papok, el veszték reménségeket. a midőn holofernes környül vévé őket, és semmi segítséget nem látának, de judith, azal a szent bátorságal. lévén, a mely soha kettségben nem esik, az Isten segítségéről mondá nekik. kik vagytok ti, kik az Isten rendelést meg akarjátok határozni. mondván, hogy ha ött nap mulva segítségünk nem jö, fel adgyuk magunkot. várjátok meg azt a segítséget, a még az Istennek tettik nektek el küldeni, a mint is hogy. ő azt el küldi. annak idejében.

A midőn jákob josephet siratá, hogy ha az Isten. őket mindgyárt meg vigasztalta volna, minden valami nagy dolog történék josefel, jákobal. és a fiaival., a meg nem lett volna, de az Isten, mondja szent chrisostomus, őket sirni hagyá, és nevette sirását, valamint egy gyermekét. a ki nem tudja miért sir. az ur bőséges vigasztalást tartot neki, amelyet annak idejében. reája is hintette, a magusok meg keseredének azon. hogy a tsillagot el vesztették volt. de azért szándékjokot félbe nem hagyják. és az Isten tsak hamar meg vigasztalá, többet is ada nekik viszá, mint. amenyit elvesztettek volt. meg világosítá őket. a profetiáknak világosságával, a melyeket a synagoga adá elejekben. és a tsillagot is meg mutatá nekik. úgy anyira. hogy igen nagy örömben valának. valamint az Évangélium mondja.

végtere azIstennek minden hatosága, és jósága. soha minket el nem felejt. úgy vigyáz mindenik teremtett állatra, mint ha az ő rendelésinek, tsak egyre volna gondja. ugyan öis

⁹⁵⁰ rom 8. 32.

⁹⁵¹ táplállya ahólló fiaikat. akiket az attyok el hagyta volt, ő legelteti avad állatokat, ő is ad
⁹⁵² eledelt abenne. bizo embereknek. hagyad azurra magadot. mondgya dávid. és gondgya
⁹⁵³ léssen táplálásodra. ő minket kesereget, de meg is segít. noha bünösök vagyunk. valamint
⁹⁵⁴ Ágárt. a ki is bünös volt, az a menyei atya. ugy hozza. fel. azö napját a gonoszokra, valamint
a jókra. esöt ad ugy agonoszokra. valamint az igazakra. menyi váratlan segittségek meg
mutatták nekünk. hogy az Isten meg nem engedi, az erönk felet valo kísértetet, tud az Isten,
mikor nékie tettzik. szüntelen valo segittségetek támasztani. a nyomorultaknak, a melyek meg
haladgyák, azö reménségeket. mind azok, akiknek semmijek nem volt, gondolhatták volnaé.
azt, hogy husz, vagy harmintz esztendeig élyenek, nem tselekedvén. semmi igaságtalanságot,
vagy valamely disztelen dolgot.

⁹⁵⁵ Halgasuk mit mond nekünk maga akristus, ne legyetek szorgalmatosok lelketekről. mit
egyetek, se testetekről mibe öltözzetek, az élet melyet Isten adot, nem jobbé az eledelnél. és a
test nem jobbé az eledelnél, ati menyei atyátok táplállya amadarakat, nem betsületesebbek
vattoké ti azoknál. ha szinte törödnétekis. ha szinte nyughatatlankodnátok is, mit
használnának mind ezek. mivel kitsoda közülletek aki minden szorgalmatosságával. adhatna
amagoságához egy könyöknyit.? ne legyetek azért szorgalmatosok mint apogányok. ati menyéi
atyátok tudgya szükségteket, minek előtte még azt kértétek tölle., keresétek először az Isten
⁹⁵⁶ országát, és az ő igazságát, és mind ezek hozá adatnak néktek, munkálodgyatok nem az
eledelért mely el vész, hanem a mely meg marad. az örök. életre, melyet az Ember fia ad
⁹⁵⁷ néktek, mert ezt az Atya Isten meg jegyezte. mitsoda reménsége lehete anyi ezer embernek,
aki akristust követé apusztában, mind azon által ő tett szükségéről. minden segittség nélkül.
valamint az Isten meg tartá az Izraélitáknak még a köntösököt. és a sarujokot is a pusztában
negyven esztendeig. az illyenek segittik a valóságos keresztyént. a leg keserveseb
állapottyában is.

48

Ha egyébért nem is. tsak idő töltésért, Ezek á közönségesen valo szók. meg mutatták. hogy
az embereknek az idő terhekre vagyon.

A valóságos keresztyén, evilágon semit drágábbat nem talál. a kegyelem után. az időnél.

Nem elég ezt tsak szájal. mondani, de még szivből is, én üdvezülni akarok, buzgoságal, és
vigyázásal. kel élni azokal amodokal., amelyeket az Isten adgya kezünkben. hogy a menyet
meg nyerhesük; igen vigyáznunk kel. avégphetetlen kegyelmekre. melyeket reánk hint, a leg
első hozánk valo kegyelme az., hogy időt ad arra, hogy atöbb kegyelmekel jól élhesünk. mind
azon által, tsak nem mindnyájan az emberek azon vannak ugy tettzik, hogy a kegyelem ellen
ályanak, és lábok alá tapodgyák, azt az időt, amelynek mindenik része. a mi üdveségünket
munkálodhatná, de a melynek mindenik roszul el töltöt része, ítéletünkre fog lenni. ugyan
ezért is adgya szent pál. ezt az üdveséges oktatást. meg lássátok azért Atyám fiai mint járjatok

⁹⁵¹ ps. 46. 9. jób. 28. 41

⁹⁵² ps. 144. 15.

⁹⁵³ ps. 36. 21.

⁹⁵⁴ matth. 5. 45.

⁹⁵⁵ matth. 6. 25.

⁹⁵⁶ joan. 6. 27.

⁹⁵⁷ matth. 15. 32.

⁹⁵⁸ óva, nem úgy mint esztelenek, hanem mint böltsek. meg váltván az időt. mert a napok gonoszak.

volna még is, valamely pogányhoz való menttségek azoknak., kik mind az időt. vagy a ditsőség, vagy a mulattság, keresésben töltik., de anyira meg vakulni. hogy meg unyák. az időnek hoszaságát, magokat is meg unyák. nem tudván. foglalatoságot adni magoknak, ezt épen nem lehet nekik meg engedni. akeresztyéneknek. szégyenleni kellene az ilyen szokot, tsak idő töltésért. mivel még avilági emberséges emberek is az időt rövidnek talállyák. de ⁹⁵⁹ mindenek felet azért. mert az Isten szintén úgy veszen számot a mi időnkrol. valamint beszédinkrol.

⁹⁶⁰ A földből teremtette Isten az embert, mondgya az ecclesiasticus. és amaga ábrázattyára alkotta ötet. és ismég abban viszá téritti ötet, amaga állapottya szerint ruházta fel ötet erővel. ⁹⁶¹ számlált napokat és időt adot néki. az Isten adgya tehát nekünk az időt. öis tudgya. számát anapoknak. és az órának. melyeket adot, hogy azokal élyünk. hasznosan. fiam, mondgya a szent lélek. meg tarttsad az időt. foglallyuk tehát minden óráinkot abban, hogy meg tölttsük lámpásinkot olajal, adgyuk nyereségre a tántumokat. melyeket reánk bizták. vigyük végben ahivatalokot. a melyekben tett az urunk, addíg még hoszu uttyárol viszá tér, úgy hogy a midön ⁹⁶² el érkezik. készen. vigyázva talállyon minket, és mutathasuk bé néki. atántumokal való nyereséget, ne hogy úgy bánnyék velünk valamint az esztelen szüzekel., vagy valamint azal a rosz szolgálával, a ki az ura távul való létiben tsak ivut, ett, és a szolga társait meg verte.

Nem kevés dolog az időt valamire fordítani. nem is kevés dolog azt tellyeségel. el nem veszteni, valamint tselekesznek azok, akik azal nem tudnak élni, avilág tsak könnyen az emberséges emberek közti teszi az olyanokot., akik az időt valamely haszonra tudgyák fordítani. az olyanok magokat. fellyeb valoknak tarttyák abban másoknál, és minden idejeket, tsak a magok dolgaira fordittyák. meg vetésel. tekintik a heveröket, nem szánnyák élettyeknek azt a nagy részit, tsak szándékjokot el érhesék. mind azon által. azok a nagy szándékok, azok a nagy gondolatok, a melyek Isten előtt tsak olyanok., mint a hangyák. munkája, el mulnak az idővel együt, és mindent el vesztenek. úgy valamint aheverök. mert nem az Istenre tzéloztak munkájokban.

Egy olyan ember, aki anyit munkálot, még úgy lészen, mint ha semmit nem munkálot volna. és úgy bánnak véle, mint roszul tselekedövel. mert nem az Istenért munkálot, tsak ⁹⁶³ nem mindnyájan az emberek vagy roszat tselekesznek. vagy semmit. ugyan ez is mondattya a szent lélekel. hogy a föld üresen maradot. ellenben pedig. azt mondgya a szentekrol sok helyt, hogy az ő napjok. tellyesek valának. mindent valamit nem az Isteni szeretetben mivelnek. a fel nem számláltatik. és az, vagy vétkes. vagy leg aláb. üres. az ⁹⁶⁴ gazdagok., mondgya az soltár, minek utánna aluttanak volna. semmit markokban nem ⁹⁶⁵ találtnak hogy fel ébredtenek., úgy fognak vélek bánni. mint olyan rosz szolgálkal, kik nem adták nyereségre az időt, azt a nagy. és gazdag tántumot, a mely reánk bizatatot, és a melyel, ha okosan. élünk, jó, és hü szolgálknak tartatunk.

⁹⁵⁸ ephes. 5. 15.

⁹⁵⁹ matth. 12. 36.

⁹⁶⁰ Ecclis. 17. 1.

⁹⁶¹ idem. 4. 23.

⁹⁶² matth. 25. 12. matth. 24. 15

⁹⁶³ jerem. 4. 23.

⁹⁶⁴ ps. 75. 6.

⁹⁶⁵ matth. 25. 26.

⁹⁶⁶ Mint hogy akristus nekünk azt mondgya, hogy tsak egy szükséges dolog vagyon, azt is kel. ki hozni abbol. a szent mondásbol., hogy tsak egy hasznos modgya vagyon., az idővel valo élésnek. eszerént itél tehát. avalóságos keresztyén. az idővel valo élésről, el vesztetnek tarttya minden oráit. hogy ha szándéki meg nem egyeznek az Isten ditsőségivel, mert tsak ugy itél a dolgokrol., minek utánna azokat., a valóságos világosság eleiben tette volna. az a valóságos ⁹⁶⁷ világosság pedig tsak egy. a ki is akristus, azö igéje; Én vagyok a világ világossága. mondgya az üdvezítő. aza valóságos világosság. a ki világosit minden embert. ki elvilágra jö. az ⁹⁶⁸ Atyanak, vagy a Fiunak igéje. olyan világosság. a soltár szerént, a mely meg világosittya lépésinket. ezigy lévén. azok, a kik ezen világosság nélkül itélnék. roszul itélnék, mert. vagy setéttségben. vagy homályosságban itélnék.

⁹⁶⁹ Minek utánna az Ecclesiástes meg vizsgálta volna mind azokat a modokot., a melyekel élhetnek az emberek az idővel., ugy mint, vagy az előmenetel keresésben. vagy az tiszttségek. gazdagságok és gyönyörüségek keresésiben. végtire tsak. azal fejezi bé. hejában valóságoknak. hejában valossága, és minden hejában valóság. minden okoskodásnak elégyen a vége. az Istent fellyed. és azö parantsolatit meg tarttsad. mert ez. az egész ember. az Isten. előhoz az itéletre. minden tselekedetet. jót. vagy gonoszt. ezekből láthatni. hogy a mely időt nem az Isten ditsőségire töltik el, és az ö parantsolatának végben viteliben. azt tsak hivságnak fogják tartani. hivságnak hivsága. és minden hivság.

49.

Leg nagyob része az embereknek szeretik a vigaságot. és minden akadály. nélkül. sok időt adnak agyönyörüségeknek

A valóságos keresztyén. tart a vigaságtol. és tsak anyiban keresi a mulattságot, a menyiben a szükséges az elméje, és teste. egészségire.

Ihon vagyon még. egy közönséges, és veszedelmes nyavalya. avigaságnak szeretete, ez oly természet szerént valo hajlandosága az embereknek. hogy atöllök meg válhatatlan.. a vigaság az egészséget táplállya, és az életet hoszabittya; a szomoruság pediglen. mind ellenkezöt tselekeszik, az okosság hoza tehát magával, hogy az ember avigaságot kedvellye, ezt nem lehet ⁹⁷⁰ tagadni. örüllyetek az urban mindenkor, mondgya szent pál. és még mondom örüllyetek, ati tsendes magatok viselése nyilván légyen minden embereknél. az ur közel vagyon. de már mi légyen az a tsendes öröm,? tsak azé. amely az Istennel valo élet reménségiben találtatik. és ajó lelki üsméretnek békeségiben. és nem leheté az az örömet is oda érteni, a mely a mulattságokban vagyon. ezt is nem lehet tagadni, hanem tsak azt kel meg vizgálni, hogy azok a mulattságok. miben lehetnek ártatlanok.

Elöször. a midön azok olyanok, hogy az Isten azokban meg nem bántodik. se alélek veszedelemben nem forog, másodszor. amidön azok. tsak anyi időt töltetnek el, velünk. a menyit rendesen el tölthetünk. az elménk. és a testünk. egéségek meg tartására.

A tegez meg gyengül. ha mindenkor fel vagyon huzva. ugy az elme is. hamindenkor foglalatosságban vagyon. az elmének hoszas erőltetése., sokal inkább meg gyengitti a test

⁹⁶⁶ luk 10. 42.

⁹⁶⁷ joan. 8. 12. idem 1. 9.

⁹⁶⁸ ps. 118. 105.

⁹⁶⁹ Eccles. 12. 8.

⁹⁷⁰ phi. 4. 4.

organumit. mint sem egyedül. a testi fáradságok. ez így lévén. szükséges tellyeséggel a mulattság. és a vigasság.

Hogy ha a testi szükségeket úgy tekintenek, a mint kellene. a mulattságoknak szüksége. úgy valamint az álom. nagy meg alázásunkra lenne, mivel a meg bizonyította a mi gyengeségünket. a mely olyan. hogy az életet más képen nem segíthetjük hogy ha csak annak nagy darab részit el nem vesztyük azért a segítségért. a melynek egyéb. haszna nintsen. hanem hogy helyre hozhasuk, a munkáért való el vesztes erő. a kényes emberek fő gyönyörüségeknél tarttyák az aluvást. és a mulattságokat. úgy tekintik azokat mint véget, és nem úgy mint szükséget. mert az ő leg nagyobb igyekezetek, nem az. hogy minden idejüket. az Isten ditsőségire töltsék el, és az üdvösegek munkájára fordítsák.

Ellenben pedig avaságos. keresztyenek, ezt a tartozást. úgy tekintik, mint penitentiájoknak egyik részit, mint olyat. a mely eszeken juttattya gyengeségeket. és nyomoru voltokat, de főkepen. a szükségét, hogy meg kel halniok. ez így lévén. a testi szükségekre. csak anyi időt adnak, a menyit tartoznak adni; az ő vigasságok. és nyugodalmok mindenkor elegendes alázatosággal. és szüntelen tartanak attól. hogy viszá ne élyenek a magokhoz tartozando kedvezésel.

Sok helyt fel vagyontéve a szent könyvekben, hogy az innepekben. és a közönségesen való ⁹⁷¹ vendégségeknél. a nép igen nagy vigaságot mutatott., de az is fel vagyontéve, hogy az olyan vendégségek. vigaságok, az urnak félelmiben mentenek végben. ilyen volt az iffiu tobiás lakadalma, ilyenek valának az első keresztyenek vendéglései, amelyeket láttyuk az ⁹⁷² apostolok actáiban., akik is amagok házoknál együtt ettenek. vigasággal. de együgyü szível. a midőn a jób gyermekei egy mást vendéglük vala, az alát. az attyok. az Istent azon kerik vala. ⁹⁷³ hogy a vendégségek. az ő félelmiben menne véghez.

⁹⁷⁴ Ugyan ezen Isteni félelem, mondgya a szent lélek, okozza a valóságos szívbeli gyönyörüséget. és indította avigaságot. és az örvendezést. mivel, mondgya meg másut. a ⁹⁷⁵ böltéségnél nintsen semmi szomorúság beszédiben., sem unakodás avéle való lakásban. ⁹⁷⁶ hanem vigaság és öröm. a szívnek vigasága. mondgya a szent lélek, a fogyatkozás nélkül való szenttségnek kintse. meg is ölt sokakat a bánat., akár mely szabad légyen. a mulattság. de abban több. időt nem lehet tölteni, csak a menyit a természet szerent való szükség kíván. más képen vétkesek lennének. az idő rossz el töltésiért, és abban az átokban eshetnének. melyet mond a kristus. jaj néked, a ki nevetz

Ugyan ezért is áll igen nagy vigyázással. a valóságos keresztyén. a szabadsággal. melyet kíván a mulattság. avalo hogy szabad elmével. és vigasággal kel ezel élni. ha annak hasznát akarják venni. mind azon által. soha elnem kel felejtteni ezeket a rettenetes szókot. jaj néked a ki nevetz. a melyek azokra esnek, akik a vigaságot. csak a vigaságért keresik. agyönyörüséget. csak a gyönyörüségért. a kik anyira amulattságokra adgyák magokat. hogy azokat meg unnyák, és akik egész életeket csak abban töltik. hogy amely gyönyörüséget meg untanak más új gyönyörüséggel. felejtésével. hasonló rendet kel tartani amulattságban., mint amelyet parantsolnak hogy tarttsunk. az ételben, nem kel csak az ételért való gyönyörüségért enni. mind azon által. a szükségért való ételben is találkozik valamely ártatlan gyönyörüségg., az a

⁹⁷¹ tob. 9. 12.

⁹⁷² act. 2. 46.

⁹⁷³ jób. 1.

⁹⁷⁴ Ecclis 1 12.

⁹⁷⁵ sap. 8. 16

⁹⁷⁶ Eccli. 30. 23.

gyönyörűség. a mely az ételben, és a mulattságban. találkozik. szintén olyan. szükséges. az erő meg ujtására. valamint az étel, és amulattság. ugyan ez is teszi ezt a gyönyörűséget, ártatlanná. és helyesé.

50

Tsak nem mindnyájan. a keresztyének. az életet úgy tekintik mint valamely nagy jót, és annak meg hozzászításáért, mindent el követnek

A tekéletes keresztyén. azt úgy tekinti mint egy terhet. a melyet viseli, mert nem szabad nékie. azt. magától. le tenni.

Az első mondásunkot. nem szükség meg bizonyítani. ki ki tudja. hogy az iránt mit érez magában, de atekéletes keresztyén, három fő okot talál arra, valamint szent pál, hogy az élettől el idegenedgyék. az első, és amelyik nem oly tekéletes ók mint a többi. a sok nyomoruságok. szomorúságok. és fáradságok, a melyekel jár rend szerént akeresztyéni élet. szent pál az igaz hogy tekéletes volt. szerette is mind azt, valami üdveséges volt. azokban. a szenvedésekben., mind azon által. mert a mi gyengeségünk természet szerént sohajtoz az ⁹⁷⁷ olyan terhek alatt., azt maga meg valya., hogy a nagy fáradsági miat. az élet unadalmasnak tettet neki.

A midön pedig érzene. hogy atestnek törvényétől üldöztetnék, és tartván attól. hogy a vétek erőt ne venne rajta, lelki suhajtásal mondá. mitsoda nyomorult vagyok én. ki szabadit meg engemet ettől ahalando testtől, akeresztyéneknek minden nap elegendő okok vagyon az ilyen suhajtásokra, arra. is, hogy kivannyák. a meg szabadulást. az olyan terhtől.

A harmadik. és a leg tekéleteseb ók. amellyért szent pál az életet úgy tekintette. mint egy súlyos terhet. az. az Istenhez való buzgo szeretete volt. kívánok mondgya meg válni a testtől. és meg egyesülni akristus Jesusal. nem kelleneé minden keresztyének ilyen buzgó kívánsággal lenni,?

Ambár egy értelmes embernek. kevés vallása légyen is. de az életet úgy kel neki tekinteni mint nehéz terhet. ha jól gondolkodik magában., mivel ha azt, agyönyörűségben tölti, nem lehet hogy azért magában. valamely nehézséget ne érezen, hogy ha pedig magától meg vonnya mind azt. valamit neki tilt a kereszténység. az élet. emberi mód szerent, tsak anyiban lehet néki kedves. a menyiben a jövendő. életnek reménsége ötet segitti, hogy ha tsak a mostani életért ⁹⁷⁸ reménlenénk a kristusban. mondgya szent pál, leg nyomorultabbak volnánk minden embereknél. avalo, hogy eza jövendő életről való reménség. vigasztalást. és örömet okozhat, ⁹⁷⁹ ugyan ezen apostol szerént, de szüntelen való viaskodásban hágy minket. a mint jób mondgya, és ki szeretheti a szüntelen való viaskodást. nem akarván sohais. a békeséggel. élni? ⁹⁸⁰ jób mondgya, hogy leg aláb az olyanok akik nyomoruságban és keserűségben vannak, az életet úgy tekintsék mint valamely nagy rosztat. úgy is suhajtoznak mondgya ahalál után. mint az olyan. a ki a földet ásván. ohajtya a kintset, a melyet őtt keres.

Hogy ha mind azoknak, akik nyomoruságban vannak. ilyen gondolatal kel lenni az életről, mely kevesen lesznek olyanok a kik azt kedvelhetik. mivel ki ki az emberek közöt. rend szerent azt tarttya. hogy szerentsétleneb másoknál. mind azon által. az ördög meg vakitván minket az élethez való szeretettel, el felejteti velünk aboldog, és az örökös életet. a melyért.

⁹⁷⁷ 2 Cor. 1. 8.

⁹⁷⁸ 1 cor. 15. 19. rom. 12. 12.

⁹⁷⁹ jób. 7. 1.

⁹⁸⁰ idem. 3. 22

teremtettünk, ugyan ez is az ő leg bizonyosab keletzéje, a melyet az emberek eleiben hány.avalóságos keresztyén pedig. nem lévén akisértőnek rabságában. és a kegyelemnek világosága lévén benne, semmi hajlandoságal nintsen a mulando életnek ketsegetéséhez, hanem ohajtván avalóságos életet. a melyet az Isten készen tarttya néki. az Isten rendelésinek engedelmeskedvén. el szenved a jelen valo életnek változásit, és viaskodásit. minden ahoz valo ragaszkodás. és zugolodás nélkül.

Az Isten adta nekünk az életet. és azt adván, meg is tartotta magának egyedül azt ahatalmat. hogy akor veheti azt el tollünk. a mikor nékie tettik. azért, akár mely nehéz legyen az élet, de nem szabad magunktól azt le tenni. azért is adta nekünk, hogy ötet ditsöitsük, hogy mind a magunk. mind az atyankfia üdveségiért munkálodgyunk, ilyen értelemel az élet olyan ajándék. amely nekünk kedvesnek kel lenni. és a melyet. a jora kel forditanunk.

Ámbár az élet olyan ajándék legyen is. amelyet szeretnünk kel, mind azon által. egy olyan keresztyén aki tellyes az Isteni szeretettel, ugy tekinti életének idejét. mint bujdosást. Dávid⁹⁸¹ panaszkodik az ilyen hoszu bujdosásrol. szent pál. meg valya. hogy a halál néki nyereség ha tovább is meg maradok ebben a halando testben. mondgya, hasznát fogom venni munkámnak, és így nem tudom mit választani. mind a két részről szorongattatom. mert egy részint azt ohajtom. hogy a kristusal. lehesek, a mely mindennél jobb nekem. más részint, meg hasznosab a ti jovatokra, hogy még ez életben maradgyak., szent pal ilyen gondolatokban vala, minden valóságos keresztyennek is ilyenben kell lenni, azt meg valván, valamint ez a szent apostol. hogy a halál nagy jóvára lenne néki.

ugyan is. miképen szerethetnök egész szívünköl az Istent. hogy ha kedvellyük a fedezőt, a mely nem engedi hogy ötet láthasuk.? mind azon által eszerént tselekesznek. tsak nem mindnyájan akeresztyének. az élethez valo vak szeretetekel, hogy ha pedig tsak azokat kel tekéleteseknek tartani, akik azt, ugy tekéntik. valamint egy tömlötöt. vagy valamint egy terhet. mely kevés számuak lesznek. az ilyen tekéletes keresztyének.

51

Tsak nem minden ugy tekénti anyavalyákat, mint valamely keserves dolgokat.

A valóságos keresztyén azokat ugy tekénti, mint drága, és üdveséges időt. a melyet noha nem kívánnya. mert mindenben az Isten rendelése alá veti magát.

Ugy tettik hogy nintsen semmi okosab, mint anyavalyáktól valo félelem. eszerént is tselekesznek tsak nem mindnyájan az emberek. azok az életet vagy tellyeséggel elronttyák. vagy meg rövidittik. atestet meg gyengittik, abeteg az után nem foglalatoskodhatik akülső jó tselekedetekben., szenved, és jajgat, ajoszága fogy, gyakorta még tsak anyira valoja sintsen., hogy magát seghese. minden tselédgye. és jó akarója. szomorkodnak. leheté ennél keserveseb állapot?

⁹⁸² E nintsen külömben. az olyanok előtt, a kik tsak a testi dolgokat ohajttyák. de akik az

⁹⁸³ Isteni dolgokat ohajttyák, mind más képen tekintik a betegségeket, a melyekben az ember. egészen meg fosztatot magától. ahajlandosági meg tsökentenek. benne az egész ember meg gyengült, de az elméje egéségeseb. a boszu állás. gyülölség. nagyra vagyás. hivság. tsalárdság. kényeség. torkoság. némelykor. a fösvénység is. el vesztik erejeket. a betegségeben, anagy nyavalyák. mondgya aszent lélek. mértékletesé tészik a lelket, az ember, abban az állapotban.

⁹⁸¹ ps. 19. 5. phi. 1. 21.

⁹⁸² matth. 16. 23.

⁹⁸³ Eccli. 31. 2.

tsak a nyomoruságát láttya. érzi szükséges voltát. az Isten segittséginek. ugyan ahoz is folyamodik, szüntelen valo alkalmatosága vagyon. hogy keresztét visellye. szenvedgyen, magát meg aláza. amaga akarattyát letegye. a szegénységet meg éreze. akár mely gazdag legyen., mivel. mindenben. szüksége vagyon amás segittségire, a kristus Jésus vallásában. mik hagyatnak inkább meg, mint ezek a jó erkölcsök.? apenitentzia maga mégyen hozája; tsak szenvedgye jó szivel, vagy is leg aláb. békeséget. a mit el nem kerülheti hogy ne szenvedgye. ezel, annál is inkább tartozik, hogy ha nem akarná is., azal kevesebet nem szenvedne., de söt még. nyughatatlanságával. nevelné szenvedésit. etehát, drága. és üdveséges állapot.

⁹⁸⁴ Ugyan eszerént is tselekedet tobiás, a midön el veszté szeme világát, az irás fel teszi, hogy az Isten meg engedte néki abban a kísértetben esni, azért. hogy minden utánna valoknak példája lenne a békeséges türesben, valamint szent jób. mert mint hogy tobiás gyermekségitől fogvást. az Isteni felelmet maga elöt viselte. és a parantsolatokat meg tartotta, azért nem is zugolodék az ur ellen. hogy a vakságot reája botsáttá. söt még igen hiven meg marada az Isteni félelemben. és életének minden napjaiban, meg nem szünék. az urnak hálakot adni. a midön pedig az atyafiai. és jó akaroi. azal kezdék boszontani, hogy hová lett aza reménség. a melyért anyi alamisnát adot, és anyi halotat temetet el, ez a szent ember. meg elégedvén állapottyával. azt felelé nékik, ne beszélyetek így, mindnyájan szenteknek fiai vagyunk. és várjuk azt az életet, a melyet az Isten meg adgya mind azoknak, a kik elnem távoztak, a benne valo hittől. Rafael angyal meg erősité az után ötöt. és mint egy, meg jutalmaztatá. még ez ⁹⁸⁵ életben tobiást. az ő meg vakulásának. békeséges türesiért. az Isten viszá adgya néked alátást. és atöbb javokat. mondá néki az angyal, mert mint hogy kedves voltál előtte, szukséges volt hogy a kísértet meg próbályon. és hogy bizonyoságot tegyen hitedről. imé mitsoda. haszonra vannak a betegségek a midön azokal jól tudnak élni. hogy ha a szükséges. hogy az igazak meg próbáltasanak, miért ne szeretnök a mi nekünk szükséges.? lehető olyan próbánk. amelyet ugy meg érezünk. mint anyavalyákat. miért tehát ne szeretnök azokat.

Mondgyunk még töbet is, az olyanok, akik ezekről jól gondolkodnak. kivannák azokat. ha szabad volna nékik. de a szent atyák, és mind azok akik alelkiekről irtanak. azt tanittyák, hogy az olyan kívánságok nem helyesek., azt is akarják. hogy elégedgyünk meg azal. hogy semmitől ne tarttsunk. és semmit ne kívánnunk, hanem engedelmeséget élyünk azal. az állapot. a melyben az Isten tett minket.

Szent theresia igen tsudálatos példát ad a keresztyeneknek, hogy mimodon szenvedgyék anyavalyákat, és hogy azokat mire fordítsak, aki is sok esztendőig igen nagy fájdalokat szenvedet, és azoknak okát, se maga, se a doktorok nem tudhatták, soha a szenvedésiért nem panaszkodot. se azt nem kérte Istentől hogy nyavalyáját meg hozabítsa, se hogy attól meg szabadítsa. mely tsudálatos példája. atekélleteséget valo engedelmeségnek. az Isten akarattyához.

52

Az emberek, a kiknek bálványok az egészségek. sok olyan dolgokat tselekesznek, a melyek azokat el ronttyák.

A valóságos keresztyén., aki egéségin nem szorgalmatoskodik, arra gondot visel. nyughatatlanság nélkül, de semmit nem is tselekszik annak el rontására.

⁹⁸⁴ tob. 11. 12.

⁹⁸⁵ idem. 12. 13.

Igen sok rendeletlenség található többre az olyanokban. akik anyavalyákat nagy rosznak tartják. mert amidőn bálványt tsinálnak egészségekből, ugyan akkor azt fel is áldozák, akedv keresésnek. egy kis ideig tartó gyönyörűségnek, vagy a jóság keresésnek., és a mulando betsületnek. és a melyek, az igaz ítélet szerint, nem érnek anyit mint az egészség. a nyughatatlanságoktól, álmatlanságoktól, a mértékletlenségtől. és mind azoktól a fáradságoktól. melyeket okozák arosz kívánságok. ők ezektől semmit nem tartanak., azonban pedig, anyira megyen a bálványozások. hogy semmit nem szenvedhetnek az Istenért. se böjtöt. se sanyargatást. se penitentiát. azt nem tselekedhetik. hogy a világi. vagy a lelki kötelesek veszedelemre tegye életeteket, vagy egy kis változást tegyen egészségeiben., se magokat meg nem türköztethetik valamely ételtől, vagy italtól. amelyek némelykor látható képen fogyasztják életeteket. vagy is leg aláb árthatnak. egészségeknek. és amelyek a kristus tanítása⁹⁸⁶ szerint, aszivet meg nehezítettik., hogy ha a szükségesen felyül valok.

Nem kel tsudálni. ha abban arendeletlenségben. el mulattyák azt. amit leg inkább kellene kedvelni. hogy ha az okoságal valo rendet követnék. amelyet kel is követni amagokra valo gondviselésben., a bizonyos hogy még nagyobb gondgyok volna a lelkek egészségre, mint sem atestekére. alélek sokkal drágább lévén. atestnél. annak egészsége nekünk olyan életet ad, amelynek vége nem léssen. a leg jobb testi egészség pediglen. ötöt tovább nem éltetheti. hanem csak egy kevés számú esztendőig. még is az emberek nem keresik a leg jobb orvosokat. és a leg üdveségeseb orvoságokat a lelkek számára. valamint tselekesznek atestekért:

Ilyen esztelenségre vezet minket a szívnek tévelygése, amidőn azt szeretik. amit nem kellene szeretni, és azt nem szeretik amit kellene szeretni. rendeletlenségben esnek. arendet pedig el vesztvén. abékeséget el veszti. avalóságos keresztyén. aki mindenről az Évangyélium szerint ítél, aki csak anyira betsülli életét. és egészségit. a menyire kívántatik. és aki tudja mitsoda igasságos gondal kel azokhoz lenni, azokat nyughatatlanság nélkül meg tartja, és tsendeséggel. de semmit soha olyat nem tselekszik. a mi azokat el ronthatná, hogy ha pedig úgy tettik mint ha ártana egészséginek a böjtök. és sanyargatások. vagy az Isteni. és a felebaráti szolgálatnak szorgalmatoságával. a midőn kötelessége azt kívánja tölle. ő elegendő gondot visel arra a mulando egészségre a menyiben tölle lehet. a mely reája bizatatot. és amelyre szüksége vagyon. hogy munkálodhasék., helyre is hozza azt a mértékleteséggel., ami fogyatkozás éshetet. apenitentiáért, vagy a jó tselekedeteknek gyakorlásáért. menyi szentek vitték oly mesze a sanyaru életnek súlyát, hogy avilágiak a gyönyörűségeknek terhét anyira nem vihették. remete szent pálnak. és más több remétéknek példájok., nekünk meg bizonyították hogy a modgyával valo böjtök. és sanyargatások. anyira atestnek nem ártanak, mint a mértékletlenségek. és amód nélkül valok.

Látunk még ami időnkben is olyan szenteket kik sokáig élnek a sanyaruságokban. amelyektől irtoznak avilágiak. azonban pediglen amértékletlenek, suhajtoznak. azok számú⁹⁸⁷ betegségeknek súlyát. és fogyni látják életeteket. a munkás ember. mondgya az ecclesiastes. ha keveset eszik is kedvesen aluszik., de agazdag nem alhatik, mert eltölti magát husal. noha az ad erőt. és a táplállyal atestet. egészséges álma vagyon a józan embernek⁹⁸⁸ mondgya az Ecclesiasticus. viradtig aluszik, és az ő lelke gyönyörködik véle. de a telhetetlent, a vigyázás. harag. és gyötrelmet követik

⁹⁸⁶ luk. 21. 34.

⁹⁸⁷ eccles. 5. 2.

⁹⁸⁸ Eccli. 31. 23. 25.

Az emberek csak nem mindnyájan irtoznak ahaláttól. akár mely tsendes. és tiszteletes legyen az, amidőn azt, el kerülhetetlennek láttyák lenni.

A tekéletes keresztyén ohajttya a halált, és az életét, az Isten akarattyához való engedelmeségből. tarttya meg.

A midőn sokan az emberek. közül a veszedelemre teszik életüket. azért tselekeszik mert reménlik hogy azt meg tarthattya, ezt az igazságot a leg vitézettek is meg valották. mások meg, ahalátt bizonyosabnak szemlélik. és rend szerént. csak azért adgyák arra magokat, mert a gyalázattól való félelem. kétségsben ejti őket., azt nem mondhatni. hogy se egyiké. se a másika. valóságos vitézek legyenek. az olyanok, akik el kerülhetetlen halálra adgyák magokat. úgy tettik hogy inkább azok, hogy ha mind azon által. nem okoságból., hanem vakmerőségből mivelik. az inkább illik az oktalan állathoz, mint sem avitézséghez. azért nem is az olyanokrol akarnak itt szollani.

It csak az olyanokrol vagyon akérdés, akik ókból, és nem kételenségből adgyák magokat az el kerülhetetlen halálra. és ugyan ezekről is mondhatni. hogy a halált nem szemlélik, akár mely tsendes. és tiszteletes legyen. irtozás nélkül. hogy ha pedig igazán meg akarják vallani. ezen mondást helyben hagyják. minden teremtet állat irtozik amaga el romlásától, és akár mit mondhattak arégi filosofusok. de senki közüllök ahalálra nem adta magát jó kedviből. ki veszem az olyanokat, akiknek. a szégyen. a bú. vagy a hívság meg rontotta okoságokat. azért még ezek., nem azok a valóságos vitézek.

Tsak a valóságos keresztyén áldozza fel életét a kristus. és az apostolok. példájára való nézve. tartalék nélkül. de sőt még örömel., amidőn arra kénszeritti az Isten ditsősége, és szeretete. vagy a felebarati szeretet, el sem távozik. sohais az igaz uttol, hogy el kerüllye az ilyen halált. mert nagyobra betsüllí kötelességit életinél., és örömet is el veszti az ideig tartó életét, hogy meg nyerhese az örökké valót, amelyre tzelez egyedül. ugyan ezért is ő egyedül a valóságos vitéz, mivel csak a jó így, és a jó vég. adgya a valóságos bátorságot., ezért is érdemlették meg a martyrok. a vitezi nevet.

⁹⁸⁹ Az ó testamentum, két nevezetes példát ad előnkben. az el kerülhetetlen halál előtt való ⁹⁹⁰ bátorságról. az egyik a samsoné. a másika. Élészáré. ezek mind aketten. nemesi modon áldozták fel. akarattyokból életüket, hogy az Isten ellenségét. el veszethessék.

A valóságos keresztyén. még többet is tselekeszik. nem várja az olyan nagy alkalmatoságokat. a melyekben. fel találtyak a ditsőség az Isteni szolgálatban. hanem amagához való mértékletes szeretetnek. indulattyából. a mely az ő valóságos jóvát keresteti véle, ahalátt. úgy tekint mint vegit bujdosásának, mint egyedül való portusát. a veszedelmes és szélvésztes tengernek. mint végit. a lelkiért való sok viaskodásinak, mint az örökös napnak hajnalát, amely napot a világosittya. aki a napot teremtette., mint szabad, és gyönyörüséges országban való menetelét. végtire mint olyan orát, amelyben örökösön meg egyezik. az ő ohajtot teremtőjével. ugyan ez is tselekeszi, hogy szent ohajtással. kíványa ahalátt, és úgy tekinteti véle az életnek hoszaságát. mint egy olyan szívnek penitentiáját, a mely tellyes Isteni szeretettel: az ilyen gondolatok. hogy ha ő benne tiszták, el veszik tölle, az örökös ítéletről való tartalékot. mivel az Isten, meg látásának, buzgosággal való kívánsága. oly tekéletes szeretetnek tselekedete, amely tellyeséggel el töröli minden féle vétkeknek nyomdokit.

⁹⁸⁹ jud. 16. 30.

⁹⁹⁰ macca. 6. 4.

Ezel nem kívánnák azt mondani, hogy az ilyen tekéleteség. tellyeséggel szükséges legyen a valóságos keresztyénséghez. de az is bizonyos, hogy a haláltól igen irtozni. az élethez való szeretetért. az igen ellenkező az üdveséggel, mivel úgy nagyobra betsüllenék a mulando jókót. az örökösöknél, az élet tsalárd édeségit. az Istenel való lételnél, egy szoval a teremtett állatot, ateremptönél. a melyben áll a valóságos bálványozás. úgy anyira, hogy ha avalóságos keresztyén. nintsen is mindenkor azon a felső renden, a melyen atekéletes ahalált úgy szemléli mint egy jót. de leg aláb azal tartozik, hogy ahalált el jövetelekör békeséges türesem. és elegendő engedelmességel vegye, meg mutatván. hogy az Istent az életnél inkább szereti, és hogy mindenkor kész. az Isten akarattya alá vetni magát.

54

A mások halálában, vagy szerentsétlenségiben. rend szerént tsak azt tekintik a mitsoda ideig való károkot okoznak azok egynek, vagy másnak.

A valóságos keresztyén. evilágon. tsak a léleknek, vagy akegyelemnek el vesztésit tarttya nyomoruságnak. atöbbit tsak anyiban tarttya nyomoruságnak. vagy rosznak, a menyiben. ezt akét kárt. okozhattya.

Az az ember meg holt. mitsoda nagy kár a feleséginek. és a gyermekeinek., az a szerentsétlenség. vagy az az el vesztet perr, mitsoda rendeletlenségeket nem okoznak. mitsoda nyomoruság annak az egész familiának. amely mindenkor bövségben volt. ihon mind tsak illyenből áll az emberek szánási. azokat szánnyák akik meg maradnak. azért hogy el vesztették gyámolokot. a mulando jovokot. vagy tiszttségeket, de szánnyáké azt a ki meg. holt, aki is avilági szokás szerént töltötte volt el életét.? az olyanokot is szánnyák, a kik a világi jóktól meg fosztattak. noha rend szerént azok akadályi az üdveségnek. és azokat nem szánnyák. akik akülönös, közép szerü, és békeséges életből, a fent való. gazdag. és veszedelmes rendekre mennek, de söt még örömel köszöntik ezeket.

Tobiás amint már meg mondtuk. soha sem panaszkodot. a jovai. vagy a szeme világa el vesztésin. ezekért mindenkor hálákot adot az Istennek. de meg neheztele. és tarta attol. a midön a ketske fiunak rivását hallá hogy a lopot ne légyen. ajó Isten félő sidok. a babiloniai rabságban.. nem panaszkodtanak anyira azért. hogy jóságokot el hagyták. és rabságban vannak. mint azért. hogy távul vannak jérusálemtól. és atemplomtól., ök azt nem mondgyák⁹⁹¹ vala, miképen énekelhetnénk. vasban. rabságban, és szegénységben lévén. hanem a babiloniai folyo viz parttyán ülvén. siránkozva emlekeznek vala sionrol. azt felelik vala azoknak akik öket arra kérték hogy énekeljenek sioni énekeket. miképen énekelhetnök mi az urnak énekeit, az idegen földön. az én jóbjóm veszen el ha valaha el felejtelek tégedet ó jérusalem. az én nyelvem meg ragadgyon. ha rollad el feletkezem. és ha úgy nem tekintem jérusalemet. mint örömömnek kezdetit. a menyei jérusálem tehát. első oka., örömének. és keserüségének. a valóságos keresztyén tsak annak el vesztésin kesereg, és tsak annak. meg nyeresin örül. azt nem akarják ezel. hogy kemény szivel nézük el vesztésit. mind annak, a mitsak. ideig való; mivel vannak olyan károk. és esetek. a melyekért szégyen volna egy keresztyénnek nem keseregni, fő képen. a midön atyánk fiai nyomoruságit láttyuk. ajó erkölcs hozza magával a szánakodást. a könyörületeséget. akristus nem feddé meg azokat a kik szeretetből siraták lázárt, mivel maga is siratá. de mentől helyesebek. azok a szeretetek. és keserüségek. annél érdemeseb, azokat az Istennek fel áldozni, és aszent Lélek békeségihez folyamodni. a mely szerzi bennünk. az Isten rendelése ala való tekéletes ajánlást. de a mi

⁹⁹¹ ps. 137

mindenkor igaz, az. hogy a valóságos keresztyének, tsak a menyét tarttyák valóságos jóknak, és a kegyelmet. a mely oda vezet.

Egy sidó aszony, tsudálkozásal látván. amiket a kristus tselekedet. tsudálván azokat is a miket tölle hallot. fel. kialtá. boldog a méh. mely tégedet hordozot. és az emlök. a melyeket szoptál.,⁹⁹² de a kristus felelé. néki. mondgyad inkább azt, hogy azok boldogok, akik az Isten igéjit halgattyák. és azt követik. meg akarván. nekünk mutatni ezeket. hogy a valóságos jó. és haszon. tsak az. amely, az Isten ditsőségire. és az üdveségünkre vezet. amidön pedig meg akarja velünk értetni, tsak rövideden. hogy mitsoda rosztól tarttsunk. és hogy mitsodástol ne tarttsunk. ezen szavaiban. foglallya, amelyeket az apostolinak mondá. ne féllyetek az olyanoktól. a kik tsak atestet ölhetik meg. és a lelket nem. de attol rettegjete. a ki apokolra vetheti mind atestet. mind a lelket, ezért is retteg a valóságos keresztyén a haldoklóért, a kinek az Isten itéletire kel menni. szánnya halála után. vétkeiért valo szenvedésiért, tart attol. hogy a gyermekei rendetlen életben ne esenek, hogy ha keserüséggel láttya másoknak nagy kárban valo eséseket., akor igen tart attol., hogy az ő zugolodások, nyughatatlanságok, haragjok. és kétttségben valo esések. el ne vesztesse vélek, érdemit szenvedéseknek,

Egy szoval más bóldogságot. és nyomoruságot. nem üsmér ez életben. hanem tsak azt, a melyet.⁹⁹³ a kristus nevezi bóldogságnak. és nyomoruságnak, boldogok a szegények, mert⁹⁹⁴ övék a menyeknek országa; boldogok akik sirnak. mert meg vigasztaltatnak. jaj neked a ki nevetz, mert még sirni fogsz. jaj néktek gazdagoknak. mert el vettétek vigasztalástokot. imé mely igen ellenkeznek ezek. a világi tudományal, de a valóságos keresztyén. egyedül tsak. ezek szerént itél. ez életben lévő, jók, és nyomoruságok felől.

55.

Leg többire azok a kik a hadban mennek, oda tsak az emberi tekintetért mennek.

A valóságos keresztyén pedig oda azért megyen, hogy az Istent szolgállya. a fejdelmének képiben. és az hazájának oltalmára, akié. inkább azö élete, mint sem a magáé.

Mind azok. akiket afamiliájokra valo köteleség viszi arra. hogy fegyvert fogjanak, azt mindnyájan nem egyenlő szándékből tselekeszik. némelyeket arra viszi. az attyoktól valo örökségül vet bátorság, némelyek hogy fellyeb valok lehesenek mint sem amint vannak. némelyek a fejedelmekhez valo köteleségből. és szeretetből tselekeszik. némelyek a ditsőség keresésiért, és meg mások., ahozájok hasonlo rendben lévőknék példájokra tselekeszik, meg gyözvén. agyaláztal valo félelemel. az ellenkezést, melyet arra éreznek természetekben.

Azok pediglen. a kik arra adgyák magokat nem lévén arra kötelesek familiájokra valo nézve. rend szerént némellyek az elő menetelnek reménségiért tselekeszik, mások a szabad életért. némellyek a természet szerént valo bátorságért. nem válalhatván magokra, más féle hivatalokot, de enyi sok számu közöt, alig találkozik olyan. a ki azt keresztyéni indulatból tselekedné. ugyan ezért is oly veszedelmes ahadi rend az üdveségre, mivel az Isten meg bántására valo alkalmatoságokot. ezereket találnak abban. és nem tudgyák azt meg különböztetni, a mi szent, és érdemes abban a rendben.

A szent historia. sok számu valóságos vitézeket ad előnkben. akik tsak az Isten törvényének. és hazájoknak oltalmáért hadakoztanak, hogy az Isten ditsőségét. és vallásokot meg tarthassák, és akik ezek által magokat el hiresítették. mint a hadak Istenének vitéz szolgálai, az

⁹⁹² luk. 11. 27.

⁹⁹³ matth. 5. 3.

⁹⁹⁴ luk. 7. 24. 45.

Istenségnek. egy néhány bélyegit. viselik akirályok homlokokon, atöbbi közöt, hatalmokban vagy on hadakozást kezdeni. vagy azért. hogy országokat oltalmazák, vagy azért. hogy a koronájokhoz tartozando közt meg tarthassák, a népek. inkább fiok a fejdelmeknek, mint sem a magok atyoknak. azért, Isten után. tartoznak nékik tiszteletel, és engedelmeséget. ámbár azok⁹⁹⁵ a hatalmasok. azal viszá élnénekis. a szent péter mondása szerént. a mi életünk azövék. és a hazánké. minek elötte a miéink legyenek, ez így lévén. a mind igazságos. mind tartozás képen valo dolog. magunkot fel áldozni, a midön a fejdelmek. és a haza szolgálattya úgy kívánnya., az Isten gyakorta kezdetet hadakozásokat. némelykor azt is akarta. hogy azok könyörületlenek legyenek, hogy az ellenséget mind egyik meg öllýék. meg is bünteté sault. azért. hogy az ilyen parantsolatot meg szegte, ahadakozásokat ő vezérelte. söt még angyalit is küldötte a hartzolok mellé. és magát. ahadak Istenének nevezi; ez így lévén. abban nem kételkedhetni. hogy az igazságos hadakozás. úgy mondván. Isteni rendelés ne volna, hogy a hadi rend szent hivatal ne lehesen. és hogy meg ne egyezék az üdveséget, tsak azt kövesék. a mit a szent elöl járo. hogy a vitézeknek. akik is a midön azt kérdék tölle hogy mit tselekedgyenek. nem felelé azt nékik, hogy hagyátok el hivatalotokat. hanem tsak azt mondá. nékik, ne erőszakoskodgyatok. senkit meg ne károsítsatok., és elégedgyetek meg fizetéstekel. arendeletlensége tehát. azoknak. kik viszá élvén ezen rendel. tészí ezt oly veszedelmesé az üdveségre. noha a bizonyos. hogy a jó szándék, és az okos maga viselés. ezt érdemesé tehetik.

Ez a kettö teszi a szenteket, és a valóságos vitézeket. ugyan tsak egyedül. ezért is kel. avalóságos keresztyénnek. ahadi rendre adni magát. az Istennek lelke teszi tehát avalóságos⁹⁹⁶ vitézeket., valamint a valóságos alázatosokat, Dávid azt meg valya, hogy az Isten adot néki bátorságot. és ő tanította meg ötöt ahadakozásra. az én Istenem tanította meg az én kezeimet a hadakozásra, és az én ujaimot ahadra.

⁹⁹⁷ Salamon azt mondgya. hogy soha sem kel a hartzkor el hagyni az evedzöt, az olyanok. akik okoságal mennek ahadban., eszesen meg tarttyák életüket, nem adván magokat a boszu állásra, haragra, se a vakmerőségre. de aztot nem is kiméllik., valamikor a szükség kívánnya hogy azt fel áldozák, azért, amidön ilyen formában életüket el vesztik. a kötelességeknek martyrumi lesznek. és mind anyi aldozatok, az Istenhez, a fejdelemhez. és a hazához valo szeretetért.

56

Nagyob része a biráknak, akik tekélleteséget tésznek igazságot. tsak azért tselekeszik. hogy jó biráknak láttassanak lenni.

Egy keresztyén bironok. pedig. leg első igyekezete az, hogy az. Isten elötte lehesen igaz

A szent irás abirákról szolván, Isteneknek nevezi öket. amint valóságos is. vagy on Isteni bélyeg öbennek. mivel hatalmokban vagy on. az emberek. jóságiról. betsületiről és életiről. ítéletet tenni, ezért is különös tiszteletel kel lenni az embereknek hozzájuk. de azért hogy az Isteni hatalomnak egy részettskéje kezeknél vagy on. nem kel nékik magokat fellyeb emelni, se magakat eléb valoknak tartani atöb embereknél. és keveseb alázatoságal lenni. mivel⁹⁹⁸ akristus. Isten lévén, leg alázatosab volt minden embereknél. imé mit mond nékik a szent lélek. és minden nagy renden lévöknek. mennél nagyob vagy, annál inkább meg kel magadot alázni mindenekben, így is nyersz kegyelmet Isten elötte, mert a nagyság. és a hatalom. tsak az

⁹⁹⁵ 1 petr. 2. 18.

⁹⁹⁶ ps. 143. 1.

⁹⁹⁷ prov. 20. 18.

⁹⁹⁸ Eccli. 3. 20.

Istent illeti. és valóság. csak az alázatosok tisztelik őtet. elejében adgyuk nekik. a szent⁹⁹⁹ jakab tanácsát is. atyám fiai ne legyetek sokan mesterek, tudván hogy nagyobb ítéletet vesztek.

Mind azon által sok bírókat látunk olyanokat. akik magokhoz nagy tekintettel vannak. és másokat úgy tekintik mint aláb valókat. amely akevelységtől származik. ez a hivalkodás vagy attól vagy. hogy nem hivatattak arra a hivatalra, vagy hogy az evangéliumi igazságok meg nem hatották az ő szíveket. ebből a következik minden kétség nélkül. hogy a midőn szorgalmatossággal tesznek igazságot. azt csak azért tselekeszik, hogy jó bírának tartassanak. nem lévén szívekben az a jó erkölcs, a mely az igazságot magáért szereti. az ő igazságok. csak az emberi dicséretnek szeretetiből áll, és így el mondhatni. hogy nem az igazságot szeretik. hanem a dicséretet.

A midőn a krisztus a bíróval való példa beszédet hozá elé, a kitől az özvegy aszony nagy bajjal nyerhete igazságot., előnkben adgya. hogy az a bíró való hogy igazságot szolgáltatot, de azért¹⁰⁰⁰ atselekedetiért nem dicséri., mert az Isten a szíveket. vizsgálván. nem a külsőkről ítél mint az emberek, ő a szívet ítéli. az az. hogy ő az indulatrol ítéli a tselekedetet. a mi aranyak láttot az embereknek., az. az Isten előtt csak szalma lészen. ez így lévén, ez a külső igazság melyet a bírák tesznek. avalló hogy másoknak igazság. de ő benne az igazságtalanság. mert olyan dicsőségre figyelmeznak. a melyet nem kel nekik keresni. ettől is vagy., hogy nem mindenkor igazságosok. vagy valamely indulat. vagy valamely emberi tekintet. el felejteti vélek az igazságot.

Egy valóságos keresztyén bírónak. a szeme mindenkor bé vagy kötve. hogy a emberek rendit ne tekinthesse. azt láttya hogy minden. ítélete eleiben az ördög tört hány. azért is kéri annak el kerülésire az Isten segítségit, akiket ítél. azokat mind egyaránt úgy tekinti mint¹⁰⁰¹ atyafiait. vagy is úgy mint a krisztust. magát. mivel mindenek az ő tagjai. maga tanyit minket arra. hogy a ki egy kis gyermeket bé fogad az ő nevében őtet magát fogadgya bé. a mit¹⁰⁰² tselekesznek a leg aláb valóval, övéle tselekeszik. és amidőn jót nem tselekesznek, a leg aláb valóval. ő véle nem tselekeszik.

Az ilyen gondolatok. a keresztyén bíró. a kegyességben. és az igazságban tarttyák, belső képen való alázatosá teszik, és vigyazová. amaga hatalma. gyakorlásában. valóságos tisztelettel is lesznek hozzá mind azok, akik az ő bírosága alatt vannak. és az Isten áldása lészen rajta.¹⁰⁰³ boldog az. mondgya dávid. aki igazságot teszen minden időben. az az. hogy nem csak minden nap. hanem minden alkalmatosságban, minden féle személyeknek. minden féle dologban. szorgalmatos és felebaráti szerető igazságot teszen.

57

Száz féle ókót találunk a perlekedésre, a melyeket azt akarják. hogy igazságosoknak tarttsák.

A valóságos keresztyén. akkor tarttya a perlekedést igazságosnak. a midőn a fele baráti szeretet arra kényszeríti, vagy azt neki meg engedi.

Az emberi okoságnak meg romlása olyan nagy. hogy az emberek gyakorta azt gondollyák hogy jót tselekesznek, a midőn nagy igazságtalanságokra adgyák magokat, és igen vétkes

⁹⁹⁹ jac. 3. 1.

¹⁰⁰⁰ ps. 8. 10. 1 reg. 16. 7.

¹⁰⁰¹ matth. 18. 5.

¹⁰⁰² idem. 25. 40. 45.

¹⁰⁰³ ps. 105

indulatokra, az ilyen vakság sokféle alkalmatlanságokban uralkodik. de főképpen az olyan dologban. a melyről itt szó van. alig van olyan rossz ember. a melyet igazságosnak nem tartanak. se jó, olyan, amelyet ne gondolnának hogy oltalmazhatják. ártatlansággal. pedig attól van. mert meg nem mérték azokat a felebaráti szeretetnek. igaz mértékben,

Hagyjuk el azokat a véghetetlen sokféle rossz okokat a melyek egyenlenségeket. és perket indítanak az emberek között. hanem csak azokat vizsgáljuk meg. a melyek szenvedhetők egy valóságos keresztyénben, és úgy könnyen megüsmérhetjük azokat is. a melyek nem azok, a bizonyos. hogy az olyanok akik közönségesen való atyák, azok, a kik le tett jóságoknak örökösei, a gondviselők. vagy tutorok. kötelesek., az igazságnak, és a szeretetnek törvényi által, a reájuk bízattatott jót oltalmazni, és vissza kérni, a mit bitangban. vagy igazságtalanul bírnak. mind azon által, se ezeknek, se másoknak, nem kel soha is a székek eleiben menni, ha nem először, a kegyesen. a szép szón. intésen. kérésen kel el kezdeni, hogy meg lehessen nyerni. szíveket azoknak. kik igazságtalanul tselekesznek vélek.

Az olyanok a kik egyedül urai amagok jóságoknak, élhetnek ők is azon jussal. de keresztyénebb dolog volna. valamit el engedni amagokébol., hogy az igazságtalannak lelkét meg nyerhesék. mert a tudni való dolog, hogy valaki igazságtalanul perel, az. az igazságtalanságán kívül, sok másféle vétkekben esik. ilyenek a gyűlölségek. gyalázások. irigységek, káromlások. hazugságok. esküvések. árulások. halált. mindenféle veszedelmet. és károkat. egy másnak kívannak. ha nem kívánják is, legalább örülnek. ha ezek meg történnek. mind azon által. bizonyos, hogy a felebaráti szeretet., azt nekünk meg nem engedi, hogy nagyobra bészüljünk az ideig való jókat. a melyekben. csak egyedül van részünk. a mi legnagyobb ellenségünknek. üdvösegeknél, nem elég azt mondani. miért tselekeszik ő rosszat; én annak nem vagyok oka. hogy ha szeretetből ellene mondván jussunknak. meg gátolhattuk. legalább egy részt a rossznak. melyet ellenségünk tselekeszik. a bizonyos hogy tartozunk fel áldozni azt a részt a mely csak minket illet. más képen vétkezünk a felebaráti szeretet ellen.

Ugyan ez is egyik értelme a krisztus ezen szavainak. ne ály ellene a gonosznak. melyet veled akarnak tselekedni. ha a köntösödöt el akarják venni. ad oda palástot is. ez olyan parantsolat. a melynek végben vitelére mindenkor készen kel lenni a szívnek., a melyet betű szerént is végben kel vinni. a midőn a palást el vesztésivel meg tarthatjuk ellenségünk lelkét, ugyan is mit tudunk mi abban. hogy akedves ne lenne Isten előtt ha valamely részt fel áldozván jóságunknak. meg mentjük atyánk fiát a gonosztól. amelyet tselekednék. ha azt erővel venné el tőlünk. az Isten azért. atyánk fiához is irgalmasággal lenne. valamint sok szent atyák tanították. hogy a szent István vére. és könyörgése térítették meg szent pált.

De ámbár magunkot oltalmazván. egyebet el nem vesztenénk is csak a békeséget., a mint is hogy nehéz azt meg tartani a perlekedés közben nem áldozhatnóké fel azért aköntösünköt hogy azt meg tarthassuk? abékeség olyan nagy jó, a melynél nagyobal nem élhetnek e földön az emberek. akrisztus fel támadása után békeséget adá az apostolinak. és azt olyan formában. a melyből meg láthatjuk. hogy drágább ajándékot nem adhat nekik. szent pál nekünk azt¹⁰⁰⁴ hagyta hogy békeségben éljünk ha lehet. és amenyiben tőlünk lehet. mindenféle személyekkel, az igen vétkes dolog köztetek. mondgya azon apostol, hogy perlekedtek egy más ellen. hogy egy atyafi perel az atyafia ellen, miért nem szenveded el inkább akárt, miért nem szenveded el inkább hogy jóságodot el vegyék.? az atyák mindnyájan. azt mondták. magyarázván ezt a részt. hogy nem volna egyébkor szabad perlekedni, hanem a midőn a felebaráti szeretet kötelezne arra. vagy a midőn a meg nem sértődnek, de ha az árvákat illető

¹⁰⁰⁴ rom. 12. 18.

joszágról vagy a per. akoron azt oltalmazni kel. keményen, az ellenségektől. mert ha ezeknek felebaráti szeretettel tartozunk, amazoknak igaság. a mely eléb való.

58.

Az emberek, tsak nem mindnyájan. a gyermekeket. tsak emberi tekintetből ohajtták.

A valóságos keresztyének pedig azokat az Isten ditsőségire ohajtták. és hogy aválasztattak számai szaporodgyék.

Töbire mind azok., kik gyermekeket ohajtanak. vagy abbol a természet szerént hajlandóságbol. ohajtták. a melyel ohajttya minden teremtet állat a maga szaporodását, vagy azért ohajtták hogy segittségek legyen. és láthasák maradékokot. vagy azért, hogy gyönyörködhesenek a házassági szeretetnek abban a természet szerént való gyümölcsiben, azt nem tarttyák, hogy mind ezek az indulatok roszak volnának magokban, mind azon által ha Istenhez nem tzeloznak., roszaknak mondhatni, a mint már ezeket meg bizonyítottuk. a valóságos keresztyén. a házasságban. fő képen azért ohajttya agyermekeket, hogy meg szaporodgyék azoknak számok. kik az Istent ditsérhesék. és nevellyék az ő ditsőségit. azon a szent uton, amelyet rendelt még világ kezdetekor.

A midön az Isten meg tiltá népenek. az idegen aszonyokal valo házasságot, nem tsak azért tselekedé, hogy a pogányok leányi a sidok közü ne vinnék abálványozást, hanem még azért is. hogy meg tarttsa közöttök a hazaságnak. szenttségit, és tisztaságát. a melyekre nem igen alkalmasak valának. a pogányok leányai. de főképen azért is, hogy a gyermekeknek. elméjek meg ne romolgyék. az idegen anyáknak hajlandóságokra, és rosz példájokra valo nézve,¹⁰⁰⁵ valamint ezt fel teszi az Isten törvénye. az ur azt akarván. hogy az ő lelke mindenkor fent maradjon az ő népin. és hogy az ő gyermekek. még tsets szopó korokban meg tanulgyák ötet¹⁰⁰⁶ ditsoiteni, akit gyermekeknek. és a tsets szopoknak szájokbol. vettél leg tekéleteseb ditséreteket, mondgya Dávid.

Még az irot törvény elöt követte ábrahám ezt a parantsolatot. mind a maga, mind a fia Isák. házasságában, mivel ő. és a több szent pátriárkák. a midön meg házassodtanak. tsak azt tekintették. és tsak azért ohajtották agyermekeket., hogy láthasák maradékokot az Istent ditsérni. ugyan ezen okra valo nézve is tiszteletes aházasságnak szenttsége, mivel annak szenttsége nem tsak abban áll, hogy az ő egyesége. jelenti a kristusnak. az anya szent egy házal valo meg egyesüléssit. hanem még abban is. hogy annak szaporitása., jelenti a kristusét. és az anyaszent egy házét. kik minden nap gyermekeket szülnek. és nevelnek fel az Istennek. a házasság béli egyeségnek. olyannak kell lenni. valamint akristus egyeséginek az anyaszent egy házal. az az, hogy az Isteni szeretettel. légyen, és nem haszon. vagy testi tekintettel, a melyeket. igen gyakorta hinti az ördög, a világi házasságokban. ugy hasonloképen. a szent házassággal valo élés. és a gyermekeket valo reménség. tsak egyedül. az Isten ditsőségének nagyobitására igyekezék, mivel a kristus, és az anyaszent egy ház. tsak azt tekintik alelki fioknak szaporodásában.

Azt ki ki tudgya. mitsoda vétkes. el kerülni a szent házasságnak tzellyát. tartván agyermekek szaporodásától, a mely meg sérti. az Isteni rendelésnek. atyai gond viselésit, szükséges tehát a keresztyének elméjiben oltani azt, aminek leg inkább kel vélek ohajtatni agyermekeket. tudgyák meg azért. hogy mind ebben, mind másban. minden valamit tsak magunkért tselekeszünk. vagy ohajttunk. a rosz. minden kívánságinknak, és tselekedetinknek. tsak az Isten ditsőségit kel

¹⁰⁰⁵ deut. 7. 4.

¹⁰⁰⁶ ps. 8. 3.

tekinteni. mint utolsó végünket., az iffiu tobiás. ilyen lélekben mondá az Istennek imádságiban. hogy soha egyéb végre nem kívánt gyermekeket. hanem hogy az ő maradéki öröké ditsöithesék ötet, ugyan ezért is vévé az áldásokat. a melyeket az angyal meg ígérte volt néki. tsak az ur félelmiben venné el sárát. a mint is, mind egyikének, mind a másikanak, tsak az a szent ohajtások volt. hogy olyan maradékok lehesen. akik méltó fiai legyenek ábrahámnak.

59

A keresztyének közönségesen. tsak a világi mód szerént nevelik agyermekeket. és tsak kevés oktatást adnak nekik avaslásrol.

A valóságos keresztyén pedig az Évangyéliumi tudományokban neveli, és meg tanítja őket. akeresztyeni kötelesegekre

Ennél nagyobb rendeletlenség alig lehet avilágban., mind annak sokasága miat, mind pedig mitsoda sok rossz következik. abból, a neveltetés. és a szoktatás oly igen meg hattyák az elmét. hogy gyakorta új természeté változtatták. ez így lévén sokan olyanok lesznek a mitsodásoká teszik őket. és mind mások. mint ha természet szerént való hajlandóságokra hagyták volna őket, de meg sokan azért rendeletlenek. mert nem üsmértették meg vélek iffiuságokban természeteknek meg romlását.

Mint hogy többire az emberek. tsak emberi tekintetből ohajtyák agyermekeket. ugyan tsak emberi módon is nevelik azokat. arra gondgyok vagyon hogy meg kereszteltessék, de a még az okoságnak ideit el érhetik, addig az elméjeket ellenkező gondolatokkal. töltik meg a fogadásokkal, a melyeket azok az ártatlanok tettek kereszttségekor. nem szollok arról hogy a rossz példák mitsoda foganatosok előttök melyeket nékik adnak, ha szinte azt szán szándékal ne tselekedgyék is, hanem tsak azt mondom. hogy a leg jobb neveltetésekben is. többire még sok világi szokás találtatik,

Azt elége meg hagyják a gyermekeknek, hogy semmit olyat ne tselekedgyenek a mi illetlen volna rendekhez. amenyiben lehet, szeretetik és vélek az emberi jó erkölcsököt. avalo hogy azok az ösztönök lehetnek nékik valamely hasznokra. mind addig, valamég azt az időt el nem érik. hogy meg izelithesék. akeresztyéni jó erkölcsököt de emég tellyeségel nem elegendő. azal meg elégednek hogy bizonyos részire a vallásnak. meg tanitassák. de a valóságos Évangyéliumi tudományokat vélek el mulatatták. arra meg tanitják, hogy jók legyenek. adakozok. irgalmazok. szánakodok. de leg gyakrabban. ezekre. tsak az emberi ditséretért inditják. a midön pedig azt az időt érik. hogy a kristust követhesék, arra nem tanitják hogy békeségel szenvedgyék Istenért. a gyalázatokot. és a bestelenségeket. hogy a ditséreteket meg vessék. és szeresék. az alázatoságot, anyiban, a menyiben azokoság és arendek azt nékik meg engedi, azt sem oltyák beléjük. hogy magokban. meg fojttsák. a magokhoz való szeretetet. hogy kívánságokat meg zabolázák, magokat meg vessék. és belső képen magokat utállják. hogy az Isteni, és afelebaráti szeretetet. anyira vigyék. amenyire akristus azt hadgya nékünk hogy vigyük.

Tobiás. a törvénynek oktatásában nevelé az ő fiát, valamint mostanában oktatták avalóságos keresztyének a fiokot. az Évangyéliumi tudományra, ha nékem azt fogják mondani. hogy az ilyen tanítások jók a különös személyeknek, de a nagy renden valoknak más jó erkölcsököt kel követni. arra reá állok, hogy ezeknek a magok rendekhez valokot kel követni, rend kívül való okosság is kívántatik ahoz, hogy meg egyeztethesék az Évangyéliumi tanításokat azal, a mivel tartoznak rendeknek. és méltóságoknak. de akár mely renden lévök legyenek. ha a kristus bélyegét viselik, tartoznak mindenkor a szivekben viselni azokat a szent tanításokat. és

soha el nem kerülhetik. hogy ne tartozanak azokat lelki képen követni. és hanemelykor fel szabadítatnak. hogy azokat egészen kövesék, atsak akor vagyon. a midön azokat betü szerént vévén. meg nem egyezhetnek az ő rendeknek keresztyéni kötelességekel. mivel lelki képen. soha azoktól fel nem szabadítatnak. Dávid és más töb szent királyok., ugy mint szent István. ezekről nagy példák. ezek a szentek. mindenben nagyok voltak. és nem szégyenlettek. sok féle alkalmatoságokban. a szenvedő, és meg aláztatot Jésusnak bélyegét viselni. ha a neveltetések keresztyénebbek volnának., az atyák nem látnának anyi hálá adatlan fiaikat, és el kerülnék a keserőségeket, a melyeket okoz nekik. a gyermekek rossz magok viselése. a melynek. el mondhatni. hogy ő magok a leg fővebb okai.

60

A világiak. eszteleneknek tarttyák avasóságos keresztyéneket.

A valóságos keresztyének. eszteleneknek tarttyák avilágiakat. mellyik tarttya jóban.?

Mind az eddig valo beszédinkben fel tévén a keresztyennek jeleit. egy részint fel tettük a világiakét is. ámbár nem emlékeztünk is. a lopokrol. gyilkosokrol., fősvényekről. kevélyekről. tisztátalanokrol. hazudokrol, a rágalmazokrol. a káromlokrol. se a töb fő vétkekről. a melyekről azt mondgya szent pál. hogy a világi elmét követik. mind azon által le irtuk avilági embereket., mivel a kristus szerént. az, avilágból valo, a ki szereti a tiszteleteket. ditséreteket. a hejában valóságokat. gazdagságokat. gyönyörőségeket. tzifraságokat., maga felől sokat állítani. másokon uralkodni, két színü lenni. felelebaráttyához kegyetlen lenni, tsak magát szeretni, egy szoval. nem követni a kristus Jesus nyomdokit.

Szent jános apostol. kevés szokal előnkben adgya. hogy mitsodás avilág. minden valami evilágban vagyon. mondgya, a testnek kivansága. a szemek bujálkodása, és az életnek kevélysege, imé. ezen világ tarttya esztelennek mind azokat. kik szánszándékal ellene mondanak., a tiszteleteknek. ditséreteknek. ahejában valóságoknak. gazdagságoknak. a jovoknak. és a gyönyörőségeknek. a kik magokat fel áldozák. a sanyaruságoknak, meg vetéseknek., és a felebaráti szeretetnek, az a világ neveti azokat, akik magokat. gyűlölik. és meg tagadgyák. senki ugy nem adhattya magát. az Évangyéliumi jó erkölcsöknek követésére, hogy a világiak meg ne tsufolyák. és némelykor. ne üldözék. ezt minden nap láthattjuk.

A valóságos keresztyének. más felől a világiakat tarttyák. eszteleneknek. mert ezek nagyobra betsüllik a mulando jókót. a örökké valoknál. és hogy nem követik azt. a mit hisznek. szent pál azt mondgya hogy eszteleneknek tartatnak azok, a kik az Évangyéliumot követik. de megint. a világi bölcsesség. esztelenség Isten előtt. már most aza kérdés. hogy mellyik a két rész közül tarttya igazában.

A világiak azt nem tagadhattyák, hogy a mit az örökké valoságnál. nagyobra betsüllenek, hogy a ne légyen mulandó. azt nem mondhattya hogy valamely örökös jokat remelhetnek. mivel az örökös jókót. tsak azoknak ígérték. akik a mulando joknak ellene mondottanak. azt nem¹⁰⁰⁷ mondhattya. hogy az Isten vélek legyen. mivel a kristus nyilván mondgya az Attyának, hogy nem könyörög néki a világért. mijek vagyon tehát.? egy néhány szem pillantásig tartó örömök. a melyet meg nem hozabithattyák. kevés gyönyörőségek. a melyek soha sem tiszták, a kik nem anyira esztelenek. azok anyugodalmat keresik, és soha el nem érik, tsak egyedül avasóságos keresztyén bóldog, ha a maga nyomoruságát meg tekénti. abban valóságos fel magasztaltatását is láttya, azt tudgya hogy az Istenért teremtetett, és még birni is fogja az Istent., és hogy kezei között vannak azok a modok, a melyekkel. el nyerhese örökösön azt a

¹⁰⁰⁷ joan. 17. 9

nagy boldogságot., mivel az Isten meg nem vonja kegyelmét azoktól, a kik tellyeségel azon igyekeznek hogy azt el nyerhesék. és azt viszá sem veszi, hogy ha tsak mi elsöben. elnem mulattyuk azt. a mível néki tartozunk. mondgya a tridentinum Concilium.

A világiaknak számok. a valo hogy sok, mert kevesen vannak. avalóságos keresztyének. a ¹⁰⁰⁸ szent lélek is azt mondgya. hogy az esztelenek száma véghetetlen. de nézük végít a tragediának. az Isten azt mondgya hogy holtokor. nevetni, és tsufolni fogja öket, de a mi leg nyomoruságosab. a hogy, meg fogják üsmérni a magok esztelenségeket. és meg vallyák hogy a valóságos böltesség. tsak a valóságos keresztyének közöt vagyon halgasuk mit mond a szent lélek, hogy ök mit fognak mondani holtok után, látván az igazak boldogságát. Ezek hát azok. akiket valaha tsufnak tartottuk. és szidalom hasonlatosságának, mi balgatagok az ö életeket bolondságnak alittyuk vala. és az ö végeket tisztelet nélkül. imé mint számláltattak az Isten fiai közé. és a szentek közöt az ö sorsok. el tévelyedtünk tehát az igazság utárol. az igazság ¹⁰⁰⁹ világosága nem fénet nekünk, se az értelem napja fel nem támadot nekünk, efféleket mondanak tehát a bünösök pokolban. mondgya a bölcs.

A mint is hogy az ígasságos. hogy a valóságos keresztyének. akik az Istenért élnek. hogy el vegyék a jutalmat amelyet meg ígérte nekik az, akiért éltenek, és hogy a világiak jutalom nélkül legyenek. mivel tsak magokért éltenek, és nem lehet magokot meg jutalmaztatni holtok után, már mostanában, itéllye meg akár ki, hogy kik az okosok., és kik legyenek az esztelenek.

Vége.

¹⁰⁰⁸ Ecc 1 15
¹⁰⁰⁹ sap. 5. 3.

ENNEK A KÖNYVNEK TÁBLÁJA.

- 1 Hogy avallás fundamentumi világosak. 1 pag
2. Mi módon kel tekénten az egész világot. 9
3. szükséges a kötelességekre oktatni.. 14
4. szükséges az életet meg egyeztetni a kristuséval. 17
- 5 A törvényről rövideden. 21
- 6 A hivataloknak választásáról. 26
7. A szüntelen valo imádságról. 31
8. A keresztyéni társalkodásról. 35
- 9 Mitsoda indulattal kel az Istent szolgálni. 39
- 10 Mi módon. kel Isten eleiben menni. 42
- 11 Az akaratunkot a másoké alá kel vetni. 46
12. A leg hasznosab sanyargatásokrol.. 50
- 13 Igyekezni kel. a mások üdveségin. 54
14. Az utolso órán valo meg térésekről. 58
- 15 A keresztségben tett fogadásokrol. 62
- 16 A bünösökhöz valo kegyeségről. 66
- 17 Az okoságról. eröről. és együgyüségről. 68
- 18 A magunkhoz valo szeretetről. 72
- 19 A penitentziának szükséges voltáról. 75
- 20 A jó erkölcsök követése. kedves. 79
- 21 Az emberi tekintetnek kárhóztatása 82
- 22 A tunya életnek kárhóztatása 86
- 23 A munka. tartozás képen valo 90
- 24 magát. szeretni, és gyűlölni kel. 94
- 25 mint kel szeretni a felebarátot. 97
- 26 senkit sem kel itélni. 100
- 27 Az alázatoságról. 105
- 28 A magát meg vetésről. 109
- 29 Az alázatosok jutalmokrol. 112
- 30 A keresztyéni kegyeségről. 115
- 31 Az ellenségnek meg kel botsátani. 119
- 32 nem lehet magunktol jót tselekedni. 124
- 33 Az emberi ditsőségről 128

- 34 A jó híről 134
35 A ditséretekről. 138
36 A meg vetésről 142
37 El kel titkolni a jó tselekedetet 146
38 A békeséges türésről. 150
39 A két nyelvüségéről 153
40 Az igazság szeretetéről 156
41 tsendeségben vagyon. a ki meg elégszik a maga sorsával. 160
42 nem kel a földi jókhoz ragaszkodni 165
43 nem kel a maga hasznát keresni. 170
44 Az alamisnárol 174
45 A nyomorultakhoz valo szeretetről. 180
46 A böségről. és a szegénységről. 184
47 Az Isten rendelésiben valo bizodalomrol. 190
48 Az időnek drága voltárol. 195
49 A mulattságról. 201.
50 Az élethez valo szeretetről. 207
51 A betegségekről. 213
52 Az egészségről. 218
53 A halálrol 222
54 mi légyen avalóságos kár. 226
55 a hadi emberekről 231
56 A birákról 235
57 A perlekedésről 239
58 A gyermekekről 244
59 A gyermekek neveltetésiről 247
60 kik a valóságos okosak 251

*

Trájánus császár küldöt haval foldiben molduvaban romai Coloniát annak a feje flaccus volt, ebből a nevből idővel valachust tsináltak. mi oláhoknak neveztük.

*

presentia minuit famam

El vesztettem amit el költöttem
másokra hagytam amit birtam
a meg maradot, amit másoknak adtam

Semik tehát az igazak érdemi, igen is nem semi. mert igazak. de hogy igazaká lennének. azt meg nem édemlették. St. Aug

Ezek a jó erköltsök. az alázatoság. türés. kegyesség, el kel szenvedni amások fogyatkozásit. kedv keresés. jo szívűség, szánakodás. másoknak meg botsátás. együgyűség. igasság szeretés

Ezek még fényesebbek. Az okoság. igasság. A buzgoság. kedveskedés, alamisna. tisztaság, a külső sanyargatás. az engedelmeség., Az álhatatoság, a földi jovak meg vetése. De mindenek felet az Isteni szeretet.

Melyik jobb. a föld tálat. anyira betsülni valamint az ezüstöt. vagy is az üzöstöt tsak anyira betsülni. valamint a föld. tálat